

Kalkkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

8

JULKAISTAAN
VKP(b):n IX EDUSTAJAKOKOUKSEN
JA SNTL:n NEUVOSTOJEN
II EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСА—ЭНГЕЛЬСА—ЛЕНИНА—СТАЛИНА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА • 1954

KARJALAIS-SUOMALAISEN SNT:n KOMMUNISTISEN PUOLUEEN
KESKUSKOMITEAN PUOLUEHISTORIAN INSTITUUTTI — NKP:n
KK:n MARX—ENGELS—LENIN—STALIN-INSTITUUTIN FILIAALI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

KARJALAIS-SUOMALAISEN SNT:n
VALTION KUSTANNUSLIHKE
PETROSKOI · 1956

V. I. LENIN

8

OSA

Tammikuu—heinäkuu 1905

ESIPUHE

Kahdeksas osa sisältää V. I. Leninin tuotteet, jotka on kirjoitettu vuoden 1905 tammi—heinäkuun välisenä aikana, Venäjän ensimmäisen vallankumouksen alkamiskaudella. Suurimman osan kirjasta käsittävät illegaalisissa bolshevistisissa „Vperjod” ja „Proletari” lehdissä julkaistut artikkelit.

Teoksissa: „Itsevaltius ja proletariaatti”, „Port Arthurin kukistuminen”, „Eurooppalainen pääoma ja itsevaltius”, „Perinpohjainen tappio” on annettu itsevaltiuden sotilaallisen romahduksen ja poliittisen kriisin analyysi sekä ennustettu vallankumouksen kiertämättömyys Venäjällä.

Teokset: „Kaksi taktiikkaa”, „Onko meidän järjestettävä vallankumous?”, „Uusia tehtäviä ja uusia voimia”, „Väliaikaisesta vallankumoushallituksesta”, „Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellinen demokraattinen diktaattori”, „Vallankumousarmeija ja vallankumoushallitus” on omistettu bolshevikkipuolueen vallankumouksellisen taktiikan perustelulle ja kehittämiseksi, menshevikkien opportunistisen taktiikan paljastamiselle ja arvostelulle.

Teoksissa: „On aika lopettaa”, „Lyhyt katsaus kahtiajakaantumiseen VSDTP:ssä”, „III edustajakokouksen päätösten yleinen suunnitelma”, „VSDTP:n III edustajakokouksen päätöslauselmaehdotuksia”, „Ensimmäinen askel”, „Bonapartelaisten edesottamuksia”, „Toinen askel”, „Avoin kirje VSDTP:n Neuvoston puheenjohtajalle tov. Plehanoville” kuvastuu Leninin taistelu menshevikkien hajoitustoimintaa vastaan, VSDTP:n

kolmannen edustajakokouksen — ensimmäisen bolshevisti-
sen edustajakokouksen — valmistelemisen puolesta.

Huomattavan osan tästä kirjasta käsittävät VSDTP:n
III edustajakokouksen asiakirjat, Leninin selostukset,
puheet ja puheenvuorot edustajakokouksessa, hänen kirjoit-
tamansa päätöslauselmat aseellisesta kapinasta, väliaikai-
sesta vallankumouhallituksesta, talonpoikaisliikkeen tuke-
misesta, Kaukasian tapahtumain johdosta y.m.

Kirja sisältää myöskin porvarillista liberalismia vastaan
suunnatut teokset: „Liberaalien agrariohjelma”, „Poliitti-
sia sofismeja”, „Porvariston petturuuden ensi askeleita”,
„Valkohansikkaisia „vallankumousmiehiä””, „Proletariaa-
tin taistelu ja porvariston renginpalvelukset”.

Kirjassa on julkaistu neljätoista kirjoitusta, jotka sisäl-
tyvät ensi kertaa V. I. Leninin Teoksiin. Nämä kirjoitukset
on omistettu Venäjän vallankumoustaapahtumien analyysille
ja VSDTP:n III edustajakokouksen kysymyksille.

Artikkelissaan „Vallankumous Venäjällä” Lenin ensim-
mäisen kerran arvioi tammikuun 9 päivän tapahtumat
vallankumouksen aluksi ja tervehtii kapinaan noussutta
proletariaattia. Teokset: „Ensi askeleita”, „Verisunnuntain
aatto”, „Surmattujen ja haavoitettujen lukumäärä”,
„Barrikaditaisteluja”, „Pietari tammikuun 9 pn jälkeen”
on omistettu vallankumoustaistelun ensi päiville Pieta-
rissa ja Venäjän proletariaatin poliittisen tietoisuuden
kasvulle.

Julistuksessa „Toukokuun 1 päivä” Lenin selittää
proletariaatin ja talonpoikaiston tehtäviä vallankumouk-
sessa ja kutsuu koko kansan aseellisen kapinan valmis-
teluun.

Kirjoituksessa „Komiteoiden konferensseja” tiedoitetaan
paikallisten komiteoiden konferensseista, jotka kannattivat
puolueen III edustajakokouksen viipymätöntä koollekutsu-
mista. Artikkelissa „Uusiskralaisesta leiristä” paljastetaan
menshevikien harjoittama puolueen systemaattinen pettä-
minen.

Asiakirjat: „Päätöslauselma aseellisesta kapinasta”,
„Puhe työläisten ja intelligenttien suhteita sosialidemo-
kraattisissa järjestöissä koskevan päätöslauselman käsit-
telyjärjestyksestä”, „Päätöslauselma edustajakokouksen
pöytäkirjojen julkaisemisesta”, „Päätöslauselmaehdotus

Kaukasian tapahtumien johdosta" liittyvät läheisesti VSDTP:n III edustajakokouksen aineistoon.

Kirjoituksessa „Venäjän uusi laina" Lenin kiinnittää huomion siihen tsaarihallituksen nauttiman luoton laskuun ulkomailla, mikä oli seuraus sotilaallisista tappioista ja maan sisällä kasvavasta tyytymättömyydestä.

ITSEVALTIUS JA PROLETARIAATTI¹

*Julkaistu tammikuun 4 pnä 1905
(joulukuun 22 pnä 1904)
„Vperjod“ lehdessä № 1*

*Julkaistaan „Vperjod“ lehden
tekstin mukaan*

Venäjä elää perustuslakiliikkeen uuden nousun kautta. Nykypolvi ei ole vielä nähnyt mitään nykyisen poliittisen vilkastumisen kaltaista. Julkiset sanomalehdet hyökkäilevät raivokkaasti byrokratiaa vastaan, vaativat kansan edustajien osallistumista valtionhallintaan, puhuvat päättäväisesti liberaalisten uudistusten välttämättömyydestä. Mitä erilaisimmat zemstvomiesten, lääkärien, lakimiesten, insinöörien, maalaisäntien, kaupunginvaltuusmiesten y.m. y.m. kokoukset hyväksyvät päätöslauselmia, jotka enemmän tai vähemmän selvästi kannattavat perustuslakia. Kaikkialla kuuluu venäläisen poroporvarin näkökannalta katsottuna poikkeuksellisen rohkeita poliittisia paljastuksia ja kiihkeitä puheita vapaudesta. Työläisten ja radikaalisen nuorison painostuksesta liberaaliset kokoukset muuttuvat julkisiksi kansankokouksiksi ja katumielenosoituksiksi. Proletariaatin laajoissa piireissä, kaupungin ja maaseudun köyhälistön keskuudessa silminnähtävästi voimistuu kytevä kuohunta. Ja vaikka proletariaatti osallistuukin verrattain vähän liberaalisen liikkeen paraatimaisimpiin ja juhlallisimpiin ilmauksiin, vaikka se pysytteleekin ikään kuin hiukan syrjässä arvoisan väen säädyllisistä neuvotteluista, niin kaikesta silti näkyy, että työläiset ovat erittäin syvästi kiinnostuneita liikkeestä. Kaikesta näkyy, että työläiset pyrkivät kiihkeästi järjestämään laajoja kansankokouksia ja avoimia katumielenosoituksia. Proletariaatti ikään kuin hillitsee itseään seuraten tarkkaavaisesti ympäröivää tilannetta, kooten voimiaan ja ratkaisten kysymystä, onko ratkaisevan vapaustaistelun hetki jo koittanut vai eikö vielä.

Liberaalisen kiihtymyksen aalto alkaa nähtävästi jo jonkin verran laskea. Huhut ja ulkomaisten sanomalehtien tiedotukset taantumuksellisten voitosta vaikutusvaltaisimmissa hovipiireissä saavat vahvistusta. Näinä päivinä julkaistu Nikolai II asetus on suoranainen korvapuusti liberaaleille². Tsaari aikoo säilyttää ja suojata itsevaltiuden. Tsaari ei halua muuttaa hallitusmuotoa eikä aio antaa perustuslakia. Hän lupaa — ainoastaan lupaa — kaikenlaisia, luonteeltaan aivan toisarvoisia uudistuksia. Mitään takeita näiden uudistusten toteuttamisesta ei tietenkään anneta. Ankarat poliisitoimenpiteet liberaalista sanomalehdistöä vastaan eivät voimistu enää päivittäin, vaan tunneittain. Kaikkia julkisia mielenosoituksia aletaan taas tukahduttaa yhtä raivokkaasti kuin ennenkin, ellei vieläkin raivokkaammin. Liberaalisia valtuusmiehiä, niin zemstvojen kuin kaupunkienkin valtuusmiehiä, aletaan taas huomattavasti pitää tiukemmalla ja liberalisoivia virkamiehiä sitäkin enemmän. Liberaalisten lehtien sävy muuttuu alakuloiseksi, ja ne pyytävät anteeksi kirjeenvaihtajilta, joiden kirjeitä ne eivät uskalla julkaista.

Ei ole laisinkaan mahdotonta, että sen liberaalisen kiihtymyksen aalto, joka kohosi nopeasti Svjatopolk-Mirskin antaman luvan jälkeen³, myös laskee nopeasti uuden kiellon jälkeen. Täytyy erottaa toisistaan ne syvälliset syyt, jotka ehdottomasti ja kiertämättömästi, — ja mitä pitemmälle mennään, sitä voimallisemmin, — synnyttävät oppositiota ja taistelua itsevaltiutta vastaan, ja tilapäisen liberaalisen vilkastumisen pinnalliset aiheet. Syvälliset syyt synnyttävät syvälleikäpiä, mahtavia ja sitkeitä kansanliikkeitä. Pinnallisia aiheita ovat joskus henkilövaihdokset ministeristössä ja hallituksen tavanomainen yritys siirtyä jonkin terroristisen teon jälkeen hetkeksi ketunhännän politiikkaan. Plehven murha vaati terroristijärjestöltä nähtävästi hyvin suuria voimanponnistuksia ja pitkäaikaista valmistelutyötä. Ja mitä onnistuneempi tuo terroriteko oli, sitä selvemmin se vahvistaa koko Venäjän vallankumouksellisen liikkeen historian kokemuksen, joka varoittaa meitä käyttämästä sellaisia taistelukeinoja kuin terrori. Venäläinen terrori on ollut ja pysyy intelligenteille ominaisena taistelumenetelmänä. Ja puhuttakoonpa meille mitä hyvänsä siitä, että terrori on tärkeätä kansanliikkeen yhteydessä, mutta ei sen asemesta, niin tosiasiat todistavat kumoamatto-

masti, että poliittisilla yksilömurhilla meillä ei ole mitään yhteistä kansanvallankumouksen väkivaltaisten tekojen kanssa. Joukkoliike kapitalistisessa yhteiskunnassa on mahdollinen vain työväen luokkaliikkeenä. Tämä liike kehittyy Venäjällä omien itsenäisten lakiansa mukaisesti, se kulkee omaa tietään tullen yhä syvemmälleikäväksi ja laajemmaksi, siirtyen väliaikaisesta hiljaisuudesta uudeksi nousuksi. Ja ainoastaan liberaalinen aalto kohoaa ja laskee kiinteässä yhteydessä niiden eri ministerien mielialan kanssa, joiden vaihtoa joudutetaan pommeilla. Sen vuoksi ei olekaan ihme, että meillä niin usein tavataan myötätuntoa terroria kohtaan porvarillisen opposition radikaalisten (tahi radikaaleiksi tekeytyvien) edustajain keskuudessa. Ei ole ihme, että vallankumouksellisesta intelligenssistä viehättyvät terroriin (pitemmäksi aikaa tai hetkiseksi) erikoisesti juuri ne, jotka eivät usko proletariaatin ja proletaarisen luokkataistelun elinkykyisyyteen ja voimaan.

Syystä tai toisesta johtuvan liberaalisen kiihtymyksen lyhytaikaisuus ja epävakaisuus eivät suinkaan voi saada meitä unohtamaan sitä sovittamatonta ristiriitaa, joka valitsee kehittyvän porvarillisen yhteiskunnan tarpeiden ja itsevaltiuden välillä. Itsevaltius ei voi olla jarruttamatta yhteiskunnallista kehitystä. Mitä pitemmälle mennään, sitä kovemmin törmäävät yhteen itsevaltiuden kanssa porvariluokan edut, intelligenssin edut, intelligenssin, jota ilman nykyaikainen kapitalistinen tuotanto on mahdotonta. Liberaalisten lausuntojen syy saattaa olla pinnallinen, liberaalien epäröivä ja kaksinainen asenne saattaa olla luonteeltaan pintapuolinen, mutta todellinen rauha on itsevaltiudelle mahdollinen vain maanomistaja- ja kauppiasluokan erittäin etuoikeutetussa asemassa olevan vähäisen mahtimiesryhmän kanssa eikä suinkaan koko tämän luokan kanssa. Hallitsevan luokan etujen suoranainen edustus perustuslain muodossa on välttämätön maalle, joka haluaa olla eurooppalainen maa ja jota sen asema poliittisen ja taloudellisen häviön uhalla pakoittaa tulemaan eurooppalaiseksi maaksi. Tämän vuoksi tietoisien proletariaatin on erittäin tärkeätä ymmärtää selvästi sekä itsevaltiutta vastaan suunnattujen liberaalisten vastalauseiden kiertämättömyys että näiden vastalauseiden todellinen porvarillinen luonne.

Työväenluokka asettaa itselleen suurenmoisia, maailmanhistoriallisia päämääriä: ihmiskunnan vapauttamisen

kaikista sorron ja ihmisen harjoittaman toisen ihmisen riiston muodoista. Näiden päämäärien toteuttamiseen se on pyrkinyt sitkeästi koko maailmassa, monien vuosikymmenien kuluessa, laajentamalla jatkuvasti taisteluaan, järjestäytymällä miljoonapuolueiksi, lannistumatta erillisten tappioiden ja tilapäisten epäonnistumisten vuoksi. Tällaiselle tosivallankumoukselliselle luokalle ei mikään voi olla sen tärkeämpää kuin kaikenlaisista itsepetoksista, kaikenlaisista harhoista ja illuusioista vapautuminen. Laajimmalle levinneitä ja elinvoimaisimpia illuusioita meillä Venäjällä on se, että meidän liberaalinen liike ei ole muka porvarillista liikettä, että Venäjän edessäoleva vallankumous ei ole muka porvarillinen vallankumous. Venäläisestä intelligentistä — kaikkein maltillisimmasta osvobozhdenijalaisesta⁴ aina kaikkein äärimmäisimpään sosialistivallankumoukselliseen saakka — tuntuu aina siltä, että meidän vallankumouksemme tunnustaminen porvarilliseksi merkitsee sen harmentamista, väheksymistä ja mataloittamista. Venäjän tietoinen proletaari pitää tuollaista tunnustusta todellisen asiointilan ainoana oikeana luokkakantaisena luonnehtimisena. Taistelu poliittisen vapauden ja demokraattisen tasavallan puolesta porvarillisessa yhteiskunnassa on proletaarille vain eräs välttämätön vaihe taistelussa yhteiskunnallisen vallankumouksen puolesta, joka kukistaa porvarillisen järjestelmän. Olemukseltaan erilaisten vaiheiden tarkka erottaminen toisistaan, niiden kulun ehtojen tervejärkinen tutkiminen ei laisinkaan merkitse lopullisen päämäärän lykkäämistä epämääräiseksi ajaksi, se ei laisinkaan merkitse oman kulun hidastuttamista edeltäkäsän. Päinvastoin, juuri kulun jouduttamiseksi, juuri lopullisen päämäärän toteuttamiseksi mahdollisimman nopeasti ja pysyvästi onkin välttämätöntä ymmärtää luokkien suhde nykyajan yhteiskunnassa. Vain pettymys ja horjunta puolelta toiselle odottavat niitä, jotka pelkurimaisesti karttavat muka yksipuolista luokkakatsantokantaa, jotka haluavat olla sosialisteja ja samanaikaisesti pelkäävät nimittää meillä Venäjällä suoritettavaa, meillä Venäjällä alkanutta vallankumousta porvarilliseksi vallankumoukseksi.

Tässä kuvaava tosiasia: nykyisen perustuslakiliikkeen kiihkeimmillään ollessa kaikkein demokraattisin julkinen sanomalehdistö käytti hyväkseen poikkeuksellista vapautta hyökkäilläkseen ei ainoastaan „byrokratian” kimppuun,

vaan myös muka „tieteellisesti epäpätevää”, „poikkeuksellista ja siksi virheellistä luokkataistelun teoriaa” vastaan („Nasha Zhizn” № 28). Katsokaapa: se tehtävä, että intelligenssin on lähennyttävä joukkoja, „on tähän saakka asetettu siten, että on korostettu yksinomaan luokkaristiriitoja, jotka ovat olemassa kansanjoukkojen ja niiden yhteiskuntakerrosten välillä, joista on lähtöisin... suurin osa intelligenssiä”. On sanomattakin selvää, että tämä asian esitys on suoranaisessa ristiriidassa todellisuuden kanssa. Asia on juuri päinvastoin. Venäläisen legaalisen kulttuuri-intelligenssin koko joukko, kaikki vanhat venäläiset sosialistit, kaikki osvobozhdenijelaisten tyyppiset toimihenkilöt ovat tyyten jättäneet ja jättävät yhä huomioon ottamatta luokkaristiriitojen syvyyden Venäjällä yleensä ja Venäjän maaseudulla erikoisesti. Vieläpä Venäjän radikaalisen intelligenssin äärimmäisen vasemmistonkin, sosialistivallankumouksellisten puolueen, pahimpana vikana on juuri samanlainen huomiotta jättäminen; riittää, kun palautetaan mieleen sen tavanomaiset puheet „työtätekevistä talonpoikaistosta” tahti siitä, että edessämme oleva vallankumous „ei ole porvarillinen, vaan demokraattinen”.

Ei. Mitä enemmän vallankumouksen hetki lähenee, mitä kärkevämmäksi käy perustuslakiliike, sitä tiukemmin tulee proletariaatin puolueen varjella luokkaisenäisyyttä ja olla sallimatta luokkavaatimuksiensa hukuttamista yleisdemokraattisten korulauseiden veteen. Mitä useammin, mitä päättäväisemmin niin sanottujen yhteiskuntapiirien edustajat esiintyvät omine muka yleiskansallisine vaatimuksineen, sitä armottomammin sosialidemokratian tulee paljastaa noiden „yhteiskuntapiirien” luokkaluonne. Ottakaapa esimerkiksi marraskuun 6—8 päivänä pidetyn „salaisen” zemstvo-edustajakokouksen⁵ kuuluisa päätöslauselma. Te näette siinä taka-alalle siirretyt ja tarkoituksella epäselvästi esitetyt, arat perustuslailliset toivomukset. Te näette viittauksia kansaan ja yhteiskuntapiireihin, paljon useammin yhteiskuntapiireihin kuin kansaan. Te näette erittäin yksityiskohtaisia ja mitä yksityiskohtaisimpia ohjeita uudistuksista zemstvo- ja kaupunginlaitosten, s.o. maanomistajien ja kapitalistien etuja edustavien laitosten alalla. Te näette maininnan reformista talonpoikaiston elämässä, sen holhouksesta vapauttamisen ja oikeudenkäynnin oikean muodon

suojelemisen. On aivan selvää, että edessänne on omistavien luokkien edustajia, jotka yrittävät saada itsevaltiudelta vain myönnytyksiä eivätkä ajattelekaan mitään taloudellisen järjestelmän perustusten muuttamista. Jos tällaiset ihmiset haluavat „talonpoikain nykyisen vajaa-oikeuksisen ja nöyryyttävän aseman perusteellista” (muka perusteellista) „muuttamista”, niin se vieläkin kerran vahvistaa oikeaksi sosialidemokratian katsantokannat, sosialidemokratian, joka on väsymättä tähdentänyt talonpoikaiston elämänjärjestyksen ja elinolojen jälkeensä jääneisyyttä porvarillisen järjestelmän yleisistä oloista. Sosialidemokratia on aina vaatinut, että yleisessä talonpoikaisliikkeessä tietoinen proletariaatti erottaisi tarkoin talonpoikaistorvariston vallanpyynteiset edut ja vaatimukset, vaikka nämä vaatimukset olisivat miten verhottuja ja sumun peitossa tahansa, vaikka talonpoikaasideologia (ja „socialistivallankumouksellinen” fraasi) pukisi ne millaisiksi „tasoittamis”-utopioiksi hyvänsä. Katsokaapa joulukuun 4 päivänä Pietarissa järjestetyn insinöörien banketin päätöslauselmaa. Te näette, että 590 banketin osanottajaa ja heidän jälkeensä myös 6.000 päätöslauselman allekirjoittanutta insinööriä esiintyivät perustuslain puolesta, „jota ilman Venäjän teollisuuden menestyksellinen puolustaminen on mahdotonta”, ja siinä samalla he esittivät vastalauseensa sitä vastaan, että hallituksen tilaukset annetaan ulkomaisille liikkeenharjoittajille.

Voidaanko vielä nytkin olla näkemättä, että nimenomaan kaikkien maanomistaja-, kauppa- ja teollisuus- sekä talonpoikaistorvariston kerrosten edut muodostavat esiinpurkaantuneiden perustuslaillisten pyrkimysten todellisen olemuksen ja perustan? Voiko meidät todellakin johtaa harhaan se, että näitä intressejä edustaa demokraattinen intelligenssi, joka on aina ja kaikkialla, kaikissa Euroopan porvariston vallankumouksissa ottanut esittääkseen sanomalehtimiesten, puhujain ja poliittisten johtajain osan?

Venäjän proletariaatille lankeaa mitä vakavin tehtävä. Itsevaltius horjuu. Raskas ja toivoton sota, johon se on syöksynyt, on järkyttänyt syvästi sen vallan ja herruuden perustuksia. Se ei voi nyt pysyä pystyssä ilman hallitsevien luokkien puoleen kääntymistä, ilman intelligenssin tukea, mutta tällainen kääntyminen ja tällainen tuki tuovat kiertä-

mättömästi mukanaan perustuslaillisia vaatimuksia. Porvarilliset luokat yrittävät käyttää hyväkseen hallituksen tukalaa asemaa. Hallitus pelaa epätoivoista peliä suoriutuakseen pälkähästä, selviytyäkseen mitättömillä myönnytyksillä, ei-poliittisilla reformeilla, mihinkään velvoittamattomilla lupauksilla, joita tsaarin uudessa asetuksessa on eniten. Onnistuuko tuollainen peli vaikkapa tilapäisesti ja osittaisesti, se riippuu loppukädessä Venäjän proletariaatista, sen järjestyneisyydestä ja sen vallankumouksellisen rynnistyksen voimasta. Proletariaatin on käytettävä hyväkseen poliittista tilannetta, joka on sille poikkeuksellisen edullinen. Proletariaatin on tuettava porvariston perustuslakiliikettä, nostatettava ja yhdistettävä lujasti ympärilleen mahdollisimman laajat riistettyjen kansanjoukkojen kerrokset, koottava kaikki voimansa ja nostettava kapina hetkellä, jolloin hallituksen asema on epätoivoisin, jolloin kansan kiihtymys on suurin.

Missä tulee viipymättä ilmetä sen tuen, jota proletariaatti perustuslaillisille antaa? Ennen kaikkea siinä, että käytetään hyväksi yleistä kiihtymystä työväenluokan ja talonpoikaiston pahimmin syrjään jääneiden ja takapajuisimpien kerrosten agiteeraamiseen ja järjestämiseen. On itsestään selvää, että järjestyneen proletariaatin, sosialidemokratian tulee lähettää omien voimiensa joukko-osastoja kaikkiin väestöluokkiin, mutta mitä itsenäisemmin nämä luokat jo esiintyvät, mitä kärkevämmäksi käy taistelu ja mitä lähempänä on ratkaisevan taistelun hetki, sitä enemmän on työmme painopistettä siirrettävä itsensä proletaarien ja puoliproletaarien valmentamiseen suoranaiseen vapaustaisteluun. Vain opportunistit voivat tällaisella hetkellä nimitellä erittäin aktiiviseksi taisteluksi tai uudeksi taistelumenetelmäksi tahi mielenosoitusten korkeimmaksi tyypiksi erillisten työläispuhujien esiintymistä zemstvo- ynnä muissa yhteiskuntapiirien kokouksissa. Tällaisilla mielenosoituksilla voi olla vain täysin alistettu merkitys. Nyt on verrattomasti tärkeämpää kiinnittää proletariaatin huomio todella korkeisiin ja aktiivisiin taistelumuotoihin, sellaisiin kuin kuuluisa Rostovin ja monet etelän joukkomielenosoitukset⁶. Nyt on verrattomasti tärkeämpää laajentaa kaadereitamme, järjestää voimat ja valmistautua vieläkin välittömämpään ja avoimempaan joukkotaisteluun.

Tässä ei tietenkään ole puhe siitä, että on luovuttava sosialidemokraattien vakinaisesta arkityöstä. He eivät kieltäydy siitä koskaan, nimenomaan sitä he pitävät todellisena valmistautumisena ratkaisevaan taisteluun, sillä he rakentavat laskelmansa täydellisesti ja yksinomaan proletariaatin aktiivisuuteen, tietoisuuteen, järjestyneisyyteen, sen vaikutukseen työtätekevien ja riistettyjen joukkojen keskuudessa. Puhe on oikean tien osoittamisesta, huomion kiinnittämisestä eteenpäinmenon välttämättömyyteen, taktillisten horjumisten vahingollisuudesta. Arkityöhön, jota tietoisin proletariaatin ei pidä milloinkaan eikä missään tilanteessa unohtaa, kuuluu myös organisaatiotyö. Ilman laajoja ja monipuolisia työväenjärjestöjä, ilman niiden lähentämistä vallankumoukselliseen sosialidemokratiaan on menestyksellinen taistelu itsevaltiutta vastaan mahdotonta. Mutta organisaatiotyö on mahdotonta ilman päättävistä vastaiskua niille desorganisaatiopyrkimyksille, joita meillä, kuten kaikkialla muuallakin, ilmenee puolueen heikkotahtoisella intelligenttiosalla, joka vaihtaa tunnuksiaan kuin hansikkaita; organisaatiotyö on mahdotonta ilman taistelua järjestöntä, taantumuksellista ja kaikenlaista hajanaisuutta verhoavaa prosessi-organisaation „teoriaa” vastaan.

Poliittisen kriisin kehitys Venäjällä on nyt eniten riippuvainen Japania vastaan käytävän sodan kulusta. Tämä sota on eniten paljastanut ja paljastaa itsevaltiuden mädännäisyyttä, eniten heikentää sitä finanssi- ja sotilaallisessa suhteessa, eniten näännyttää paljonkärsineitä kansanjoukkoja ja sysää niitä kapinaan, kansanjoukkoja, joilta tämä rikoksellinen ja häpeällinen sota vaatii niin loputtomia uhreja. Perustuslaillinen Japani on jo lyönyt itsevaltiudellisen Venäjän, ja kaikenlainen viivyttely vain voimistaa ja kärjistää tappiota. Venäjän laivaston paras osa on jo tuhottu, Port Arthurin asema on toivoton, sen avuksi menevällä eskaaderilla ei ole pienintäkään toivoa päästä edes perille määräpaikkaan, menestyksestä puhumattakaan, Kuropatkinin johtama perusarmeija on menettänyt yli 200.000 miestä, se on tehty voimattomaksi, ja se seisoo avuttomana vihollisen edessä, joka ehdottomasti nujertaa sen Port Arthurin valtaamisen jälkeen. Sotilaallinen romahdus on kiertämätön, ja yhdessä sen kanssa on kiertämätöntä myös tyytymättömyyden, kuohunnan ja kiihtymyksen kymmenkertaistuminen.

Tuohon hetkeen meidän on valmistauduttava koko tarmolla. Tuolla hetkellä jokin niistä leimahduksista, joita yhä useammin toistuu paikassa tai toisessa, johtaa valtavaan kansanliikkeeseen. Tuolla hetkellä proletariaatti nousee kapinan johtoon valloittaakseen vapauden koko kansalle, turvatakseen työväenluokalle mahdollisuuden ryhtyä avoimeen, laajaan, Euroopan koko kokemuksen rikastuttamaan taisteluun sosialismin puolesta.

PROLETAARIEN HYVISTÄ MIELENOSOITUKSISTA JA ERÄIDEN INTELLIGENTTIEN HUONOISTA PÄATELMISTÄ

Nykyinen perustuslaillinen liike yhteiskuntamme omistavien luokkien keskuudessa eroaa jyrkästi aikaisemmista 50-luvun lopun ja 70-luvun samantyyppisistä liikkeistä. Liberaalien perustuslailliset vaatimukset ovat oleellisesti samat. Radikaalisten puhujien esiintymiset kertaavat zems tvo-liberalismin tunnettuja väittämiä. Suurena ja erittäin tärkeänä uutuuksena on proletariaatin osallistuminen liikkeeseen. Venäjän työväenluokka, jonka liikehtiminen oli viimeksi kuluneen vuosikymmenen koko vallankumousliikkeen perusakselina, on jo aikoja siirtynyt avoimeen taisteluun, katuesiintymisiin, kansan joukkokokouksiin poliisivaltaasta huolimatta, suoranaisiin yhteenottoihin vihollisen kanssa etelän kaupunkien kaduilla.

Ja nyt liberaalis-porvarillinen liike on heti tullut merkittäväksi proletariaatin selvän, päättäväisen, verrattomasti jyrkemmän ja rohkeamman näyttämölle ilmaantumisen ansiosta. Viittaamme ennen kaikkea mielenosoitukseen Pietarissa, jossa työläisten osanotto oli valitettavasti heikkoa „menshevikkien” desorganisaatioyrityksen vuoksi, ja mielenosoitukseen Moskovassa. Sitten kiinnitämme huomiota työläisten ilmaantumiseen liberaalisten porvarien bankettiin Smolenskissa, valistusseuran kokoukseen Nizhni Novgorodissa, tiedemiesten, lääkärien y.m. seurojen istuntoihin eri kaupungeissa, työläisten suureen kokoukseen Saratovissa, mielenosoitukseen Harkovin lakimiesseurassa marraskuun 6 päivänä, Jekaterinodarın kaupunginduumassa marraskuun 20 päivänä, kansan terveyden suojelun Odesan yhdistyksessä marraskuun 18 päivänä, myöskin Odesassa, hiukan myöhemmin, piirikuntaoikeudessa, sitä paitsi

Odessan kumpaakin ja Harkovin mielenosoitusta seurasivat työläisten katumielenosoitukset, joukkokulkueet ympäri kaupunkia lippuja kantaen, vallankumouslauluja laulaen j.n.e.

Näitä neljää viimeksi mainittua mielenosoitusta on muun muassa kuvattu „Iskran”⁷ 79. numeron osastossa, jonka otsikkona on: „Proletaariset mielenosoitukset”, ja minun tekisi mieleni kiinnittää lukijan huomiota näihin kuvauksiin. Ensin kuvaan tapahtumat uudestaan „Iskran” mukaan, sitten toistan „Iskran” päätelmät.

Harkovissa komitea järjestää työläisten osallistumisen lakimiesseuran kokoukseen; kokoukseen pääsee yli 200 proletaaria: osa työläisiä kainosteli mennä juhlalliseen kokoukseen, osaa „musikoista ei päästetty sisälle”. Liberaalinen puheenjohtaja juoksee karkuun ensimmäisen vallankumouksellisen puheen jälkeen. Seuraa sosialidemokraatin puhe, sinkoilee julistuksia, lauletaan marseljeesia, lähdetään 500-henkisenä työläisjoukkona kadulle, kuljetaan punaisia lippuja kantaen ja työväenlauluja laulaen. Aivan lopussa osa joutuu piestyksi ja vangituksi.

Jekaterinodar. Duuman sali on vetänyt puoleensa (huhulla tulevista liberaalisista puheista) laajan yleisön. Puhelin on saatettu epäkuntoon. Komitean lähettämä puhuja tunkeutuu 30—40 työläisen saattamana saliin, pitää lyhyen, täysin vallankumouksellisen sosialidemokraattisen puheen. Suosiosoituksia. Julistuksia. Kaupunginvaltuusmiehet jäähmettyvät kauhusta. Valtuusmiesten puheenjohtajan hyödytön vastalause. Kun kaikki on päättynyt, mielenosoittajat poistuvat rauhallisesti. Yöllä — joukkoluontoisia kotitarkastuksia.

Odessa. 1:n mielenosoitus. Kokouksessa on lähes 2.000 ihmistä, heistä *valtaosa* työläisiä. Useita vallankumouksellisia puheita (socialidemokraattien ja eserrien), suosiosoitusten myrsky, vallankumouksellisia huudahduksia, julistuksia. Katukulkue vallankumouslauluja laulaen. Hajaannutaan verilöylyttä.

Odessa. 2:n mielenosoitus. Monituhantinen kokous. Yhtä mahtava vallankumouksellinen kansankokous ja katumielenosoitus kuin edellinenkin. Verilöyly. Paljon haavoittuneita, muutamia vaikeasti haavoittuneita. Yksi työläisnainen kuolee. 60 vangitsemistapausta.

Tällainen on todellinen asiantila. Tällaisia ovat Venäjän proletaarien mielenosoitukset.

Ja tällaisia ovat sitten eräiden sosialidemokraatti-intelligenttien päätelmät. Nämä päätelmät koskevat Jekaterinodarin mielenosoitusta, josta on kirjoitettu kokonainen artikkeli. Kuulkaa: „Tässä mielenosoituksessa Venäjän järjestynyt proletariaatti ensi kerran kohtasi meidän liberaalisesti ajattelevan porvaristomme kasvoista kasvoihin!”... Tämä mielenosoitus „on vielä uusi askel poliittisen taistelun muotojen kehityksessä”, se on „kuitenkin todella uusi poliittisen taistelun menetelmä, joka antaa täysin ilmeisiä hedelmällisiä tuloksia”, tällaisissa mielenosoituksissa työläiset „tuntevat, että he esiintyvät määrättyinä poliittisina yksikköinä”, he hankkivat „tunnon oikeuskelpoisuudestaan puolueen poliittisina taistelijoina”. „Mitä laajimpien yhteiskuntapiirien keskuuteen” leviää „puolueen merkitys jonakin täysin määrättyinä, muotoutuneena, ja mikä tärkeintä, sellaisena, jolla on oikeus *vaatia*”. Totutaan pitämään koko puoluetta „aktiivisena, taistelevana, selvästi ja tarkasti omat vaatimuksensa ilmaisevana poliittisena voimana”. Tulee „käyttää laajemmin uutta taistelumenetelmää — duumissa, zemstvoissa ja kaikissa mahdollisissa yhteiskunnallisten toimihenkilöiden edustajakokouksissa”. Ja „Iskran” toimitus yhteen ääneen noiden päätelmien kirjoittajan kanssa puhuu „uusityyppisten mielenosoitusten aatteesta”, siitä, että „erikoisesti Jekaterinodarissa meidän tovereidemme onnistui näyttää „yhteiskuntapiireille”, että he toimivat kuten itsenäinen puolue, joka tuntee voivansa vaikuttaa tapahtumien kulkuun ja yrittää sen tehdä”.

Niinpä niin. „Erikoisesti Jekaterinodarissa”... Uusi askel, uusi menetelmä, uusi keino, ensi kerran kasvoista kasvoihin, täysin ilmeiset hedelmälliset tulokset, määrätty poliittiset yksiköt, poliittisen oikeuskelpoisuuden tunto, oikeus *vaatia*... Joltain vanhalta, aikoja sitten ohitetulta, miltei unohdetulta löyhähti vastaani näistä mahtipontisista, syvämietteisistä päätelmistä. Mutta ennen kuin tulin käsittämään tuon vanhan, tein tahtomattanikin kysymyksen: Mutta malttakaas, herrat, minkäs vuoksi juuri „erikoisesti Jekaterinodarissa”, minkä vuoksi, tosiaankin, uusi menetelmä? minkä vuoksi harkovilaiset sen enempää kuin odesalaisetkaan eivät kerskaile (suokaa anteeksi vulgääri sanonta) menetelmän uutuudella ja ilmeisillä hedelmällisillä

tuloksilla, ensimmäisellä kohtauksella kasvoista kasvoihin, poliittisen oikeuskelpoisuuden tunnolla? Minkä vuoksi duuman salin neljän seinän sisällä pidetty kymmenien työläisten ja satojen liberaalien kokous on tuloksiltaan ilmeisempi ja hedelmällisempi kuin tuhansien työläisten kokous ei ainoastaan lääkärien ja lakimiesten seuroissa, vaan myös *kadulla*? Näinköhän katukokoukset (Odessassa samoin kuin aikaisemmin Donin Rostovissa ja muissa kaupungeissa pidetyt) todellakin kehittävät vähemmän kuin duumissa pidetyt kokoukset poliittisen oikeuskelpoisuuden tuntoa ja oikeutta vaatia?.. Tosin minun on tunnustettava, että minua jotenkin nolottaa kirjoittaessani tuota viimeistä sanaliittoa (oikeus *vaatia*)—se on niin kovin typerä, mutta ethän laulusta sanoja pois heitä.

Muuten eräässä tapauksessa tämä sanaliitto sisältää jotain järkeä, eikä vain yksin se, vaan kaikki „Iskran” päätelmät. Nimittäin siinä tapauksessa, jos me oletamme, että on olemassa parlamentarismi, jos kuvittelemme hetkiseksi, että Jekaterinodarin duuma on siirtynyt Thamesin rannalle, Westminster Abbey'n viereen⁸. Silloin kun tehdään tämä pieni oletamus, käy selväksi, minkä vuoksi edustajien kokouksen neljän seinän sisällä voi olla enemmän „oikeutta vaatia” kuin kadulla,— minkä vuoksi taistelu pääministeriä, s.o. Jekaterinodarin kaupunginpäällikköä, vastaan on menestyksellisempää kuin taistelu poliisikonstaapelia vastaan,— minkä vuoksi poliittisen oikeuskelpoisuuden tunto ja itsensä tajuaminen määräytyksi poliittisiksi yksiköiksi kohoaa nimenomaan edustajahuoneen salissa tahi zemstvokokouksen salissa. Todellakin, miksipä ei voitaisi leikkiä parlamentarismia, kun ei ole oikeata parlamenttia? Siinä voidaan kuvitella niin selvästi sekä „kohtaus kasvoista kasvoihin”, „uusi menetelmä” että kaikkea muuta. Tosin nämä käsitykset kääntävät ajatuksemme pois sen todellisen joukkotaistelun kysymyksistä, jota käydään parlamentarism puolesta, sen sijaan, että ne kääntäisivät ajatukset pois parlamentarismileikistä, mutta se on pikku asia. Onhan sen sijaan niin ilmeiset, kouraantuntuvat tulokset...

Kouraantuntuvat tulokset... Tämä sanonta palautti heti mieleeni tov. Martynovin ja „Rabotsheje Delon”⁹. Viimeksi mainittuun palaamatta ei voida arvioida oikein uutta „Iskraa”. Jekaterinodarin mielenosoituksen perusteella esitettyt päätelmät „uudesta taistelumenetelmästä” toistavat

täydellisesti ne päätelmät, jotka on esitetty toimituksen „kirjeessä puoluejärjestöille” (sivumennen sanoen: onko järkevää pitää kätkössä, salassa, alkutekstiä ja laskea julkisuuteen kaikkien tiedoksi vain jäljennös?). Toimituksen päätelmät kertaavat, toisen asian johdosta, „Rabotsheje Dèlon” tavanomaista ajatuksenkulkua.

Missä suhteessa oli virheellinen ja vahingollinen rabotshejedelolaisten „teoria” poliittisen luonteen antamisesta itse taloudelliselle taistelulle, työläisten taloudellisesta taistelusta isäntiä ja hallitusta vastaan, välttämättömyydestä esittää hallitukselle konkreettisia vaatimuksia, jotka lupavat vissejä kouraantuntuvia tuloksia? Eikö meidän ole annettava taloudelliselle taistelulle poliittista luonnetta? Ehdottomasti on. Mutta kun „Rabotsheje Delo” johti proletariaatin vallankumouksellisen puolueen poliittiset tehtävät „taloudellisesta” (ammattillisesta) taistelusta, niin se tyypisti ja madalsi anteeksiantamattomasti sosialidemokraattista käsitystä, se mataloitti proletariaatin kaikinpuolisen poliittisen taistelun tehtäviä.

Missä suhteessa on virheellinen ja vahingollinen uusiskralainen teoria uudesta menetelmästä, proletariaatin voimien mobilisoimisen korkeimmasta tyypistä, työläisten poliittisen oikeuskelpoisuuden tunnon sekä heille kuuluvan „oikeuden vaatia” kehityksen uudesta tiestä y.m. y.m.? Eikö meidän ole järjestettävä työväen mielenosoituksia sekä zemstvokokouksissa että zemstvokokousten johdosta? Ehdottomasti on. Mutta hyvien proletaaristen mielenosoitusten johdosta meidän ei pidä puhua intelligenttimäisiä tyhmyyksiä. Me vain turmelemme proletariaatin tietoisuutta, me vain vieroitamme sen huomion pois todellisen, vakavan, avoimen taistelun nopeasti lähenevistä tehtävistä, jos käymme uuden menetelmän nimellä ylistämään juuri niitä tavallisten mielenosoitustemme piirteitä, jotka vähiten muistuttavat aktiivista taistelua, joita vain pilkalla voidaan sanoa erittäin hedelmällisiä tuloksia tuottaviksi, poliittisen oikeuskelpoisuuden tuntoa erikoisesti kohottaviksi y.m.

Sekä vanhan tuttavamme tov. Martynovin että uuden „Iskran” syntinä on yksi ja sama intelligenttimäinen epäluottamus proletariaatin voimiin, siihen, että se kykenee järjestäytymään yleensä ja erittäinkin luomaan puoluejärjestön, kykenee käymään poliittista taistelua. „Rabotsheje Delosta” tuntui siltä, että proletariaatti ei vielä kykene tahi

ei vielä pitkään aikaan kykene käymään poliittista taistelua, joka menee isäntiä ja hallitusta vastaan käytävän taloudellisen taistelun puitteiden ulkopuolelle. Uudesta „Iskrasta” tuntuu siltä, että proletariaatti ei vielä kykene tahi ei vielä pitkään aikaan kykene lähtemään itsenäiseen vallankumoukselliseen esiintymiseen, ja sen vuoksi se nimittää uudeksi taistelumenetelmäksi muutamien kymmenien työläisten esiintymistä zemstvomiesten edessä. Sekä vanha „Rabotsheje Delo” että uusi „Iskra” toistavat vanhojen sanoja proletariaatin omatoimisuudesta ja itsekasvatuksesta vain sen vuoksi, että näiden valojen takana piilee proletariaatin todellisten voimien ja ajankohtaisten tehtävien intelligenttimäinen ymmärtämättömyys. Sekä vanha „R. Delo” että uusi „Iskra” puhuvat aivan mahdotonta syvämielteistä pötyä kouraantuntuvien ja ilmeisten tulosten erikoisesta merkityksestä ja porvariston ja proletariaatin konkreettisesta vastakkainasettamisesta kääntäen siten proletariaatin huomion parlamentarismileikkiin siitä tehtävästä, joka tulee yhä lähemmäksi,—suoranaisesta rynnistyksestä itsevaltiutta vastaan kansankapinan johdossa. Sekä vanha „Rab. Delo” että uusi „Iskra”, pannessaan toimeen vallankumouksellisen sosialidemokratian vanhojen järjestö- ja taktiikkaperiaatteiden *revision* (tarkastuksen) ja touhutessaan uusien sanojen ja „uusien menetelmien” etsiskelyssä, vetävät todellisuudessa puoluetta taaksepäin, esittävät vanhentuneita, vieläpä aivan taantumuksellisiakin tunnuksia.

Meille riittää jo tätä uutta revisiota, joka johdattaa vanhaan roskaan! On aika lähteä eteenpäin ja lakata verhoamasta desorganisointia surullisenkuuluisalla prosessiorganisaation teorialla, on aika korostaa, nostaa ensi sijalle myös työväen mielenosoituksissa niitä puolia, jotka yhä enemmän lähentävät työläisiä todelliseen avoimeen taisteluun vapauden puolesta!

„Vperjod” № 1,
tammikuun 4 pnä 1905
(joulukuun 22 pnä 1904)

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstin mukaan

ON AIKA LOPETTAA

Kaikkien silminnäkiäjien lausunnot ovat yhtäpitäviä siitä, että marraskuun 28 päivän mielenosoitus epäonnistui sen vuoksi, kun siihen ei osallistunut juuri laisinkaan työläisiä. Mutta minkähän vuoksi työläiset eivät tulleet mielenosoitukseen? Minkä vuoksi Pietarin komitea, jonka kehoituksesta opiskeleva nuoriso kokoontui mielenosoitukseen, ei huolehtinut työläisten mukaansaamisesta ja sillä teki tyhjäksi hankkeen, jonka oli itse pannut alulle? Vastauksen näihin kysymyksiin antaa seuraava työmiehen, komitean jäsenen, kirje, josta julkaisemme tärkeimmät otteet.

„Mieliala (marraskuun alussa) oli korkealla ja pyrki purkautumaan esiin. Keinona siihen piti olla mielenosoituksen. Ja todellakin, tähän aikaan ilmaantui jokin „ylioppilaiden sosialidemokraattisen järjestön” nimissä laadittu lentolehtinen, jossa kehoitettiin mielenosoitukseen marraskuun 14 päivänä. Saatuaan tuon tietää komitea kääntyi tämän järjestön puoleen ehdotuksella lykätä mielenosoitus marraskuun loppuun, jotta saataisiin mahdollisuus esiintyä yhdessä Pietarin proletariaatin kanssa. Ylioppilaat suostuivat... Tietoiset työläiset pyrkivät kiihkeästi mielenosoitukseen. Monet työläiset olivat Nevskillä marraskuun 14 päivänä olettaen, että siellä tulee ylioppilaiden mielenosoitus. Kun heille huomautettiin, että heidän ei olisi pitänyt lähteä ilman komitean kehoitusta, niin he, vaikka myönsivälkin sen, vastasivat kuitenkin, että he „ajattelivat, että jotain siellä kuitenkin tulee”. Joka tapauksessa tämä tosiasia kuvaa tietoisten työläisten mielialaa.

Komitean istunnossa marraskuun 18 päivänä päätettiin järjestää mielenosoitus 28 päivänä. Samalla valittiin toimikunta, jonka tuli ryhtyä järjestämään mielenosoitusta ja laatia toimintasuunnitelma: päätettiin julkaista kaksi valmistavaa agitaatiolehtistä ja yksi kehoituslehtinen. Alkoi tarmokas työ. Näiden rivien kirjoittaja joutui henkilökohtaisesti järjestämään useita työläisten, kerhojen edustajien kokouksia, joissa puhuttiin työväenluokan osuudesta, mielenosoituksen tarkoituksesta ja merkityksestä tällä hetkellä. Käsiteltiin kysymystä

aseellisesta ja aseettomasta mielenosoituksesta, ja kaikissa kokouksissa hyväksyttiin päätöslauselmat, jotka olivat solidaarisia komitean päätöksen kanssa. Työläiset vaativat mahdollisimman paljon lentolehtisiä levitettäväkseen: „antakaa vaikka kuormakaupalla”, sanoivat he.

Ja niin 28:nneksi päiväksi valmisteltiin mielenosoitusta, josta lupasi tulla valtava. Mutta tuossa meidän pietarilainen „vähemmistöme” „yleisvenäläisen” ja ulkomaisen „vähemmistön” tapaan ei voinut olla esittämättä puhtaasti kielteistä osaa — desorganisaattorin osaa. Jotta tämä osuus kävisi erittäin selväksi, rohkenen lausua muutaman sanan paikallisesta „vähemmistöstä” ja sen toiminnasta. Ennen mielenosoitusta, kuten sen jälkeenkin, komitean enemmistö muodostui puolueen II edustajakokouksen enemmistön kannattajista. Vangitsemiset ja puoluetta hajoittavat erimielisyydet ovat monessa suhteessa heikentäneet paikallisten sosialidemokraattisten järjestöjen toimintaa. Taistelussaan „enemmistöä” vastaan paikallinen „vähemmistö” yrittää saattaa paikallisen komitean huonoon valoon omien ryhmäkuntaetujiensa hyväksi. Kaupunkipiirien edustajat, „vähemmistön” kannattajat, eivät laske piireihinsä „enemmistöön” kuuluvia tovereita, eivät anna komitean ottaa mitään yhteyksiä. Seurauksena on hirveä epäjärjestys ja kysymyksessäolevan piirin työkuuntoisuuden aleneminen. Voidaan esittää esimerkiksi tällainen tosiasia. Viimeisten 5—6 kuukauden aikana eräässä piirissä on ollut edustajana „menshevikki”. Yleisestä työstä irtaantumisen seurauksena tämä piiri on hirveästi heikentynyt. Entisten 15—20 kerhon asemesta siellä on nyt hädin tuskin 4—5. Työläiset ovat tyytymättömiä tällaiseen asiintilaan, ja „vähemmistön” edustaja yrittää käyttää tätä tyytymättömyyttä „enemmistöä” vastaan nostattaen tällä pohjalla työläisiä komiteaa vastaan. „Vähemmistö” yrittää käyttää hyväkseen „enemmistöä” vastaan paikallisen sosialidemokratian jokaista heikkoutta — ovatko sen yritykset menestyksellisiä vai eivät, se on eri kysymys, mutta on tosiasia.

Kolme päivää ennen mielenosoitusta „vähemmistön” aloitteesta kutsutaan koolle komitean kokous. Eräistä syistä kolmelle komitean „enemmistö”-jäsenelle ei voida ilmoittaa kokouksesta, ja he eivät ole läsnä. „Vähemmistö” esittää ehdotuksen mielenosoituksen peruuttamisesta — muussa tapauksessa se uhkaa ryhtyä toimenpiteisiin mielenosoitusta vastaan ja olla levittämättä ainoatakaan lentolehtistä — ja kolmen, mielenosoitusta kannattaneen toverin poissaolon vuoksi tuo ehdotus hyväksytään. Päätetään: lentolehtisiä ei levitelä ja kehoituslehtiset hävitetään.

Niin yhteiskuntapiirien kuin työläistenkin laajat joukot valmistautuvat mielenosoitukseen ja odottavat vain komitean kehoitusta. Alkaa liikkua huhuja mielenosoituksen peruuttamisesta ja sen lykkäämisestä määräämättömäksi ajaksi. Monet ilmaisevat tyytymättömyytensä tällaisen peruutuksen johdosta; tekniikkaa hoitavat työntekijät esittävät vastalauseensa ja kieltäytyvät pitemmälti työskentelemästä komitean hyväksi.

Perjantaina kokoontuu komitean kokous ja kolme edellisestä kokouksesta poissa ollutta esittää vastalauseensa mielenosoituskysymyksestä tehdyn virheellisen uuden päätöksen johdosta; sitä silmälläpitäen, että Nevskille kuitenkin kokoontuu kansanjoukkoja lentolehtisittäkin, he vaativat ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin, jotta työläisetkin osallistuisivat mielenosoitukseen. „Vähemmistön” edustaja vastustaa tätä sillä perusteella, että „*kaikki työläiset eivät ole kyllin kehittyneitä*”

voidakseen osallistua tietoisesti mielenosoitukseen ja puolustaa komitean asettamia vaatimuksia". Kysymyksestä äänestetään, ja äänen enemmistöllä yhtä vastaan kokous päättää osallistua mielenosoitukseen. Mutta silloin selviää, että suuri määrä — yli 12.000 — painettuja kehoituslehtisiä on poltettu. Sitä paitsi niiden laaja levitys tehtailla ei ole mahdollista, sillä lauantaiamuun mennessä lehtiset eivät ehdi mihinkään, ja työt tehtailla päättyvät lauantaina jo kello 2—3. Näin ollen lehtisiä voitiin levittää vain suppean työläispiirin ja tuttavien keskuuteen, mutta ei millään laajojen joukkojen keskuudessa. Tällaisissa olosuhteissa mielenosoitus oli jo ennakoita tuomittu epäonnistumaan. Ja se epäonnistui...

Nyt meidän „vähemmistömmä” voi riemuita. Se on voittanut! Uusi tosiasiä, joka saattaa komitean (lue „enemmistön”) huonoon valoon. Mutta toivokaamme lukijan suhtaantuvan vakavammin syihin, jotka johtivat mielenosoituksen tällaiseen lopputulokseen, ja yhdessä kanssamme sanovan: „niin, nyt meillä puolueessa ovat muodostuneet sellaiset olosuhteet, joiden vallitessa menestyksellinen työ on mahdotonta. On pikemmin tehtävä loppu puoluekriisistä, on tiivistettävä omat rivimme. Muussa tapauksessa meitä uhkaa täydellinen heikkeneminen, ja me, ellemme käytä hyväksimme nykyistä edullista ajankohtaa, jäämme laahustamaan suurten tapahtumien perässä”.

Pietarilaisen „vähemmistön” desorganisatorinen teko, „vähemmistön”, joka pienten kerhoetujensa vuoksi murti proletarisen mielenosoituksen, on se viimeinen pisara, joka tekee lopun puolueen kärsivällisyydestä. Sen tietää koko maailma, että puolueemme on vakavasti sairas ja että se viimeksi kuluneena vuotena on menettänyt vähintään puolet vaikutuksestaan. Ja me käännymme nyt niiden puoleen, jotka eivät voi suhtaantua tähän vakavaan sairauteen ilkkuvasti tahi vahingonilolla, jotka eivät voi sivuuttaa puoluekriisin kirottuja kysymyksiä voivottelulla ja vaikeorinnilla, ruikutuksella ja valittelulla, jotka katsovat velvollisuudekseen saada täydellisesti selville — saada selville vaikkapa äärettömien ponnistusten hinnalla — kriisin syyt ja hävittää pahe juuriaan myöten. Palautamme näiden ihmisten, ja vain heidän mieleen kriisin historian: ilman sen tutkimista ei voida ymmärtää nykyistä kahtiajakaantumistakaan, jonka „menshevikit” sittenkin ovat saaneet aikaan.

Kriisin ensimmäinen vaihe. Puolueemme toisessa edustajakokouksessa voittavat iskralaisuuden periaatteet rabotshejedelolaisten ja puolirabotshejedelolaisten vastustuksesta huolimatta. Edustajakokouksen jälkeen vähemmistö alkaa repiä hajalle puoluetta saadakseen toimitukseen edustajakokouksen eväämät henkilöt. Desorganisaatiota, boikot-

tia, kahtiajakaantumisen valmistelua kestää *kolme kuukautta*, elokuun lopusta marraskuun loppuun.

Toinen vaihe. Plehanov antaa periksi kooptaatiota janoaville herrasmiehille ja siinä yhteydessä ilmoittaa painetussa sanassa ja kaikkien kuullen artikkelissaan „Mitä ei pidä tehdä” (№ 52), että suuremman pahan välttämiseksi hän tekee mieskohtaisen myönnytyksen revisionisteille ja anarkistisille individualisteille. Herrasmiehet käyttävät hyväkseen myönnytystä hajoittaakseen puoluetta edelleen. Päästyään Pää-äänenkannattajan toimitukseen ja puolueen Neuvostoon he muodostavat *salaisen järjestön* tarkoituksenaan saada omia miehiään Keskuskomiteaan ja estää kolmannen edustajakokouksen koollekutsuminen. Tämä on ennenkuulumaton ja uskomaton tosiasia, mutta se on todistettu asiakirjallisesti uuden Keskuskomitean kirjeellä sopimuksista tämän jalosukuisen joukon kanssa.

Kolmas vaihe. Kolme Keskuskomitean jäsentä siirtyy salaliittolaisten puolelle puoluetta vastaan, *kooptoi kolme pretendentiä vähemmistön joukosta* (vakuuttaen komiteoille kirjeellisesti päinvastaista) ja Neuvoston avulla *tekee lopullisesti tyhjäksi kolmannen edustajakokouksen koollekutsumisen*, vaikka sen puolesta on esiintynyt valtava enemmistö niistä komiteoista, jotka yleensä ovat lausuneet mielipiteensä kriisistä. Orlovskin¹⁰ kirjasessa („Neuvosto puoluetta vastaan”) ja Leninin kirjasessa („Ilmoitus ja asiakirjoja keskustelinten erkaantumisesta puolueesta” *) nämä tosiasiat on todistettu yhtä asiakirjallisesti. Suuri joukko puolueetyöntekijöitä Venäjällä ei tunne näitä tosiasioita, mutta sen, joka ei halua olla puolueen jäsen vain sanoissa, on ne tiedettävä.

Neljäs vaihe. Venäjällä olevat työntekijät liittyvät yhteen antaakseen vastaiskun ulkomaiselle kerholle, joka on häpäissyt puoluettamme. *Enemmistön kannattajat ja komiteat järjestävät joukon erillisiä konferensseja*, valitsevat valtuutettujaan. Uusi Keskuskomitea, joka on täydellisesti kooptoitujen pretendenttien käsissä, *asettaa tehtäväkseen kaikkien paikallisten enemmistökomiteain desorganisoinnin ja kahtiajakamisen*. Älkööt toverimme luoko tämän suhteen mitään harhakuvitelmiä: Keskuskomitealla ei ole muuta tarkoituserää. Ulkomaisen kaverijoukon asiamiehet

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 519—529. Toim.

valmistelevat ja muodostavat uusia komiteoita kaikkialla ja joka paikassa (Odessa, Baku, Jekaterinoslav, Moskova, Voronezh j.n.e.). Ulkomainen kerho valmistelee itselleen omaa valikoitujen edustajakokoustaan. Tehtyään selvän keskustelimestä salainen järjestö on kääntynyt paikallisia komiteoita vastaan.

Pietarilaisten menshevikkien desorganisatorinen teko ei ole sattuma, vaan harkittu, komitean hajoittamiseen tähtäävä askel, joka on otettu Keskuskomiteaan kooptoitujen „menshevikkien” avulla. Toistamme vielä kerran: suuri joukko puolueytöntekijöitä Venäjällä ei tunne näitä tosiasioita. Me neuvomme ja varoitamme heitä mitä vakavimmin: kaikki nämä tosiasiat on velvollinen tietämään jokainen, ken haluaa taistella desorganisaatiota vastaan puolueen puolesta, ken ei halua joutua lopullisesti petkutetuksi.

Me olemme tehneet kaikki mahdolliset myönnytykset ja joukon mitä mahdollimmimpiakin myönnytyksiä jatkaaksemme työskentelyä yhdessä puolueessa „vähemmistön” kanssa. Nyt, kun kolmannen edustajakokouksen koollekutsuminen on tehty tyhjäksi ja desorganisaatio suunnattu paikallisiin komiteoihin, on kaikki toivo menetetty. Erotukseksi „menshevikeistä”, jotka toimivat salassa, puolueelta piilossa, meidän tulee julistaa avoimesti ja vahvistaa teoilla, että puolue katkaisee näiden herrojen kanssa kaikki ja kaikenlaiset suhteet.

„Vperjod” № 1,
tammikuun 4 pnä 1905
(joulukuun 22 pnä 1904)

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstin mukaan

KOMITEOIDEN KONFERENSSEJA ¹¹

Joku aika sitten pidettiin kolme puolueemme paikallisten komiteoiden konferenssia: 1) neljän kaukasialaisen, 2) kolmen eteläisen (Odessan, Jekaterinoslavin, Nikolajevin) ja 3) kuuden pohjoisen (Pietarin, Moskovan, Tverin, Riian, Pohjoisen ja Nizhni Novgorodin) komitean konferenssi. Toivomme piakkoin voivamme esittää yksityiskohtaisia tietoja näistä konferensseista ¹². Tällä kertaa rajoitumme tiedoitukseen, että kaikki kolme konferenssia esiintyivät päättäväisesti puolueen 3:nnen edustajakokouksen viipymättömän koollekutsumisen puolesta ja „enemmistön” kirjallisuusryhmän kannattamisen puolesta.

„Vperjod” № 1,
tammikuun 4 pnä 1905
(joulukuun 22 pnä 1904)

Julkaistaan „Vperjod” lehdessä
tekstin mukaan

VENÄJÄN UUSI LAINA

Tällä otsikolla Saksan suurten pörssipösöjen sanomalehti („Frankfurtin Lehti”) julkaisee seuraavan opettavaisen uutisen:

„Jo usean viikon ajan on liikkunut itsepintaisia huhuja uudesta suuresta Venäjän lainasta. Kaikki nämä huhut on viipymättä kumottu. Nyt kuitenkin tunnustetaan virallisesti, että näinä päivinä (kirjoitettu joulukuun 29 p:nä uutta lukua) Pietarissa on käyty neuvotteluja lainasta. Näitä virallisia neuvotteluja ovat epäilemättä edeltäneet yksityiset tiedustelut, jotka ovat antaneet aihetta huhuihin. Puhutaan, että tällä kertaa neuvotteluihin ovat osallistuneet saksalaiset finanssimiehet. Laina aiotaan sijoittaa Saksan markkinoille. Tähän saakka Venäjä on sodan alusta lähtien hankkinut itselleen rahaa kolmea eri tietä: ennen kaikkea noin 300 milj. rpl. on lainattu valtion rahaston vapaista varoista, joita on suurennettu supistamalla aikaisemmin myönnettyjä menoja. Sitten on seurannut 800 milj. frangin (noin 300 milj. rpl.) laina ranskalaisten pankkiirien välityksellä. Elokuussa Venäjä kääntyi sisämarkkinain puoleen: laskettiin liikkeelle seteleitä 150 milj. rpl. arvosta. Sota nielee joka kuukausi yhä suurempia summia, ja Venäjä suunnittelee taaskin suurta ulkolaista lainaa. Viime aikoina venäläiset arvopaperit ovat ilmaisseet suurta (vakavaa, bedenkliche) taipumusta alenemiseen. On tuntematonta, miten saksalainen yleisö tulee suhtautumaan Venäjän lainaan. Sotaonni on tähän saakka ollut pysyvästi japanilaisten puolella. Ja kun tähän saakka Venäjän lainoja on totuttu pitämään luotettavina pääoman sijoituksina, niin nyt ne alkavat saada enemmän tai vähemmän

spekulaatiovivahtetta (Beigeschmack), erittäinkin tsaarin äskeisen manifestin vuoksi, joka luo kuvaavaa valoa Venäjän sisäiseen järjestykseen. Saadaan nähdä, tullaanko uusi laina esittämään saksalaiselle yleisölle sellaisilla ehdoilla (koron suuruus ja liikkeellelaskukurssi), jotka voisivat saattaa tasapainoon Venäjän lainan laskeneen arvon”. — — —

Euroopan porvariston uusi varoitus Venäjän itsevaltiudelle! Sen luotto laskee sekä sotilaallisten tappioiden että maan sisällä kasvavan tyytymättömyyden seurauksena. Itsevaltiuden varaan tehtyjä laskelmia eurooppalaiset pankkiirit alkavat jo pitää epäluotettavana spekulatiiona, Venäjän lainojen „arvo” niiden luotettavuuden mielessä avoimesti tunnustetaan laskevaksi.

Ja kuinka suunnattoman määrän rahaa tulee kansalle vielä maksamaan tämä rikollinen sota, joka todennäköisesti nielee vähintään *kolme miljoonaa ruplaa päivässä!*

*Kirjoitettu joulukuun
16 (29) päivän jälkeen 1904*

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

A. A. BOGDANOVILLE

Tammikuun 10 p:nä 1905.

Kallis ystävä! Lopultakin olemme alkaneet julkaista „Vperjod” lehteä, ja haluaisin puhua siitä kanssanne yksityiskohtaisemmin. Ylihuomenna ilmestyy № 2. Aiomme julkaista kerran viikossa. Kirjoittajavoimia riittää. Mieliala on erinomainen, ja työkyky on kaikilla (paitsi ehkä Vasili Vasiljevitshilla¹³, hän on vähän alakuloinen) korkea. Olemme varmoja, että asia lähtee luistamaan hyvin, kun emme vain kärsisi vararikkoa. Joka numeroa kohti tarvitaan 400 frs* (150 rpl.), mutta meillä on kaikkiaan 1.200 frs. Ensi kuukausina tarvitaan hyvin suuresti apua, sillä ellei lehti ala ilmestyä säännöllisesti, niin enemmistön koko asenne saa hirveän, tuskin korjattavissa olevan iskun. Älkää unohtako tätä ja karhutkaa (*erikoisesti Gorkilta*) vaikkapa pienin erin.

Edelleen. On erittäin tärkeätä tiedottaa nyt Rahmetoville¹⁴, että hän kävisi kaikin voimin käsiksi kirjallisen avustuksen järjestämiseen Venäjältä. Viikkolehden menestys riippuu eniten Venäjällä olevien kirjoittajain ja sosialidemokraattien tarmokkaasta työstä sen hyväksi. Kirjoitakaa Rahmetoville, että hän mobilisoisi tähän työhön *Finnin ja Kollontain* (erittäin tarpeellisia ovat *Suomea* koskevat kirjoitukset) ja *Rumjantsevin* ja *Andrei Sokolovin*, viimeksi mainitun ehdottomasti ja erikoisesti. Tiedän pitkäaikaisesta kokemuksestani,

* — francs — frangia. *Toim.*

että venäläiset ovat tavattoman, anteeksiantamattoman, uskomattoman hitaita ryhtymään käsiksi tällaiseen asiaan. Tämän vuoksi täytyy vaikuttaa ensiksikin omalla esimerkillä; toiseksi, ei saa luottaa lupauksiin, vaan täytyy ehdottomasti saada valmiita kirjoituksia. Tilatkoon Rahmetov ehdottomasti itse pikku artikkeleja ja uutisaineistoa, ottakoon itse ne vastaan, itse lähettäköön ne ja älköön hellittäkö ennen kuin antavat. (Lisään vielä *Suvorovin ja Luntsin*, ja tietenkin Rahmetov tietää vielä monia.) Äärimmäisen tarpeellisia ovat 1) artikkelit Venäjän elämän kysymyksistä, 6—18 tuhatta kirjainta; 2) pikku kirjoitukset samoista aiheista, 2—6 tuhatta kirjainta; 3) uutisaiheiset kirjoitukset kaikesta, kaikenlaajuiset; 4) paikallisista venäläisistä lehdistä ja venäläisistä erikoisjulkaisuista tehdyt lainaukset ja erilaiset otteet mielenkiintoisista kohdista; 5) kirjoitukset venäläisten sanomalehtien ja aikakauslehtien artikkelien johdosta. Kolme viimeistä kohtaa ovat täysin työläis- ja varsinkin ylioppilasnuorisoin voimien mukaisia, ja sen vuoksi siihen täytyy kiinnittää huomiota, propagoida tätä työtä, saada yleisö liikkeelle ja ravistella sitä näyttäen sille konkreettisten esimerkkien avulla, mitä tarvitaan ja miten pitää osata käyttää hyväkseen jokaista pikkuasiaakin, selittäen sille, että ulkomaa niin kipeästi tarvitsee *muokkaamatonta* aineistoa Venäjältä (kykenemme itse muokkaamaan sen kirjallisesti ja kirjallisesti hyväksikäyttämään!), että on äärimmäisen typerää kainostella kirjallisia puutteellisuuksia, että täytyy totuttautua vaihtamaan yksinkertaisesti ajatuksia ja olemaan ilman muodollisuuksia kirjeenvaihdossa ulkomaisen aikakauslehden kanssa, jos halutaan, että se olisi oma aikakauslehti. Tätä silmälläpitäen katsoisin suorastaan välttämättömäksi ja ehdottoman välttämättömäksi antaa *jokaiselle* ylioppilaskerholle ja *jokaiselle* työläisryhmälle „Vperjod” lehden jonkin osoitteen (ulkomaisen, niitä on nyt paljon ja tulee vieläkin enemmän). Vakuutan Teille, että meillä on komitealaisten keskuudessa vallalla idioottimainen ennakkoluulo osoitteiden laajaa antamista vastaan periferian nuorisolle. Taistelkaa kaikin voimin tätä ennakkoluuloa vastaan, antakaa osoitteita ja vaatikaa *välittömien yhteyksien ottamista* „Vperjod” lehden toimitukseen. Ilman sitä äänenkannattajasta ei tule mitään. Hirveästi tarvitaan

työläisten kirjoituksia, mutta niitä on vähän. On tarpeen, että kymmenet ja sadat työläiset kirjoittaisivat suoraan ja välittömästi „Vperjod” lehteen.

Täytyy pyrkiä myös siihen, että työläiset antaisivat välittömästi omia osoitteitaan „Vperjod” lehden lähettämiseksi heille kirjekuorissa. Eivät työläiset pelkää. Poliisi ei kykene kaappaamaan kymmenettäosaakaan kirjekuorista. Sen vuoksi, että „Vperjod” lehti on kooltaan pieni (4 sivua) ja ilmestyy tiheään, sen lähettäminen kirjekuorissa tulee meille lehden mitä tärkeimmäksi kysymykseksi. Täytyy asettaa suorastaan päämääräksi kehittää „Vperjod” lehden tilauksien keräämistä työläisten keskuudessa, kehittää tottumusta lähettää rahaa (ei se ruplanen niin mahdoton ole!) ja osoitteensa suoraan ulkomaille. Jos tähän asiaan tartutaan taitavasti, niin illegaalisen kirjallisuuden levittäminen Venäjällä voidaan varmasti vallankumouksellistaa. Älkää unohtako, että lähetykset saapuvat parhaassa tapauksessa vasta nelisen kuukauden kuluttua. Ja kysymyksessä on viikkolehti! Mutta 50—75% kirjeistä tulee todennäköisesti perille postin nopeudella.

Sitten kirjoittajista. Heille tulee antaa suorastaan urakaksi kirjoittaa säännöllisesti joka viikko tahi kerran kahdessa viikossa: muuten emme näes pidä teitä kunnan miehenä ja katkaisemme kaikki suhteet. Tavallinen veruke: emme tiedä aiheita, pelkäämme, että työ menee hukkaan, ajattelemme, että „heillä jo on”. Juuri näitä typeriä idioottimaisia verukkeita vastaan Rahmetovin onkin taisteltava itse ja mieskohtaisesti. Perusaiheet — Venäjän sisäpoliittiset katsaukset (se, mikä paksuissa aikakauslehdissä kuuluu sisäpoliittiseen katsaukseen ja yhteiskuntakroniikkaan), sen jälkeen artikkelit ja pikku kirjoitukset venäläisten erikoisjulkaisujen (tilastollisten, sotilaallisten, lääketieteellisten, vankila-, hengellisten y.m. y.m.) aineiston pohjalla. Nämä kaksi osastoa ovat meillä aina puutteessa. Näitä kahta osastoa voivat hoitaa hyvin vain Venäjällä olevat ja yksinomaan he. *Painopisteenä siinä ovat — verokset tosiasiat, verokset vaikutelmat, erikoisaineistot, joita ulkomailta ei voida saada, eivätkä laisinkaan johtopäätökset ja arvioinnit sosialidemokraattiselta näkökannalta.* Tämän vuoksi tuollaiset artikkelit ja kirjoitukset eivät mene milloinkaan hukkaan, sillä me käytämme aina ne

hyväksemme. Rahmetovin suoranaisiksi velvollisuudeksi jää nyt panna tämä asia kuntoon ja antaa meille vaikkapa viitisen hyvää, toimeliasta, ei laiskaa eikä töitä pakoilevaa avustajaa, joista jokainen pitäisi toimituksen kanssa välitöntä yhteyttä. Vain silloin, kun on välitön yhteys avustajan kanssa, voidaan täydellisesti sopia kaikista työn yksityiskohdista. Ihmisiä pitää saada mukaan sillä, että he eivät missään muualla päästä niin pian „julkaistuiksi” kuin viikkolehdessä.

Lopuksi muutama sana järjestötunnuksesta nykyään. „On aika lopettaa” artikkelin („Vperjod” № 1)* jälkeen tämän tunnuksen pitäisi olla selvä, mutta lukijakunta on niin piintynyt, että Rahmetovin on siinäkin selitetävä selittämästä päästyään, märehdittävä valmiiksi ja taottava päähän kaikin voimin. Nyt *kahtiajakaantuminen on täydellinen*, sillä me olemme käyttäneet kaikki keinot. *Kolmas edustajakokous* vastoin Keskuskomitean ja Neuvoston tahtoa ja *ilman niitä*. Täydellinen välien katkaiseminen Keskuskomitean kanssa. Avoin ilmoitus siitä, että meillä on oma byroo. Menshevikkien ja uusiskralaisten täydellinen syrjäyttäminen kaikkialta. Olemme tehneet kaikemme elääksemme sovussa, ja nyt meidän on ilmoitettava avoimesti ja suoraan, että täytyy työskennellä erikseen. Kaikenlainen herkkäuskoisuus ja naiivius voivat tuottaa vain hyvin suurta vahinkoa.

Kristuksen nimessä pyydämme julkaisemaan nopeammin avoimen ja jyrkkäsanaisten tiedoituksen byroosta¹⁵. On välttämätöntä 1) ilmaista täydellinen solidaarisuus „On aika lopettaa” artikkelin kanssa ja toistaa sen kutsu; 2) ilmoittaa, että „Vperjod” on komiteoiden enemmistön äänenkannattaja ja että byroo työskentelee sen kanssa sovussa ja täysin yksimielisesti; 3) että Keskuskomitea ja Neuvosto ovat pettäneet puoluetta mitä häpeällisimmällä tavalla ja estäneet edustajakokouksen koollekutsumisen; 4) että nyt ei ole muuta ulospääsyä kuin itse komiteoiden edustajakokous *ilman* Keskuskomiteaa ja Neuvostoa; 5) että byroo ottaa tehtäväkseen auttaa komiteoiden mvön-teistä työtä; 6) että Pää-äänenkannattaja on menettänyt täydellisesti luottamuksensa horjumisillaan ja valheiltaan.

* Ks. tätä osaa, ss. 20—24. *Toim.*

Vakuutamme, että me kunnioitamme suuresti Zemljatshkaa, mutta hän on väärässä papashan¹⁶ suhteen, ja teistä riippuu hänen virheensä oikaiseminen. Pikemmin, pikemmin on katkaistava suhteet Keskuskomiteaan koko linjalla ja ilmoitettava painetussa sanassa viivyttelämättä byroosta, siitä, että se on Organisaatiokomitea ja se kutsuu koolle III edustajakokouksen.

*Julkaistu ensi kerran v. 1925
aikakauslehdessä „Proletarskaja
Revoljutsija” № 3 (38)*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

PORT ARTHURIN KUKISTUMINEN ¹⁷

„Port Arthur on antautunut.

Tämä tapahtuma on nykyajan historian suurimpia tapah-
tumia. Nuo neljä sanaa, jotka lennätin tiedoitti eilen
sivistyneen maailman kaikkiin ääriin, tekevät masentavan
vaikutuksen, sellaisen valtavan ja hirmuisen katastrofin,
sellaisen onnettomuuden vaikutuksen, jota on vaikea sanoin
kuvata. Luhistuu mahtavan imperiumin moraalinen voima,
himmenee nuoren rodun arvovalta, rodun, joka ei ole ehtinyt
vielä kunnolla varttuakaan. Langetetaan tuomio kokonai-
selle poliittiselle järjestelmälle, katkeaa pitkä pyyteiden
ketju, murtuvat mahtavat voimanponnistukset. Port Arthu-
rin kukistuminen on nähty tietenkin ennakolta jo aikoja
sitten, jo kauan on rajoitettu sanoihin ja lohduteltu itseä
valmiilla fraaseilla. Mutta erittäin tuntuva, koruton tosiasia
murskaa kaiken sovinnaisen valheen. Tapahtuneen romah-
duksen merkitystä ei voida nyt lieventää. Ensi kerran
vanhaa maailmaa on häväisty korvaamattomalla tappiolla,
jonka sille on tuottanut uusi maailma, mikä on niin sala-
peräinen ja nähtävästi nuoruusiässä, vasta eilen sivilisaa-
tion tielle kutsuttu”.

Näin kirjoitti tapahtuman välittömän vaikutuksen alai-
sena muuan vaikutusvaltainen eurooppalainen porvarillinen
sanomalehti. Ja täytyy tunnustaa, että sen onnistui tehdä
enemmänkin kuin ilmaista selvästi koko Euroopan porva-
riston mieliala. Tuon sanomalehden suulla puhuu vanhan
maailman porvariston todellinen luokkavaisto, porvariston,
jonka tekee levottomaksi uuden porvarillisen maailman
menestys ja saattaa rauhattomaksi Venäjän sotilaallisen
voiman romahdus, voiman, jota on kauan pidetty

eurooppalaisen taantumuksen mitä varmimpana tukena. Ei ole ihme, että yksinpä Euroopan porvaristokin, joka ei osallistu sotaan, tuntee kuitenkin olonsa nöyryytetyksi ja masentuneeksi. Se on niin tottunut samaistamaan Venäjän moraalisen voiman Euroopan santarmin sotilaallisen voiman kanssa. Sen mielestä nuoren venäläisen rodun arvovalta on ollut erottamattomasti sidottu järkähtämättömän voimakkaan, lujasti nykyaikaista „järjestystä” suojelevan tsaarivallan arvovaltaan. Ei ole ihme, että hallitsevan ja komentavan Venäjän katastrofi tuntuu koko Euroopan porvaristosta „kauhealta”: tämä katastrofi merkitsee yleismaailmallisen kapitalistisen kehityksen hirveän suurta jouduttamista, historian jouduttamista, ja porvaristo tietää erittäin hyvin, tietää liiankin hyvin, tietää karvaasta kokemuksestaan, että tällainen jouduttaminen on proletariaatin sosiaalisen vallankumouksen jouduttamista. Länsieurooppalainen porvaristo on tuntenut olonsa niin rauhalliseksi pitkäaikaisen seisauksen ilmapiirissä „mahtavan imperiumin” siipien suojassa, ja yhtäkkiä jokin „salaperäinen, nuoruusiässä oleva” voima uskaltaa rikkoa tuon seisauksen ja särkeä näitä tukia.

Niin, Euroopan porvaristolla on syytä pelästyä. Proletariaatilla on syytä iloita. Meidän pahimman vihollisemme katastrofi ei merkitse vain Venäjän vapauden lähentymistä. Se ennustaa myös Euroopan proletariaatin uutta vallankumouksellista nousua.

Mutta minkä vuoksi ja missä määrin Port Arthurin kukistuminen on todella historiallinen katastrofi?

Ennen kaikkea pistää silmään tämän tapahtuman merkitys sodan kulussa. Japanilaiset ovat saavuttaneet sodan tärkeimmän päämäärän. Edistyksellinen, etumainen Aasia on antanut parantamattoman iskun jälkeensä jääneelle ja taantumukselliselle Euroopalle. Kymmenen vuotta sitten tämä taantumuksellinen Eurooppa, Venäjä etunenässä, oli huolestunut Kiinan murskaamisesta nuoren Japanin taholta ja liittyi yhteen anastaakseen tältä parhaat voiton hedelmät. Eurooppa suojeli vanhan maailman vakiintuneita suhteita ja etuoikeuksia, sen ensisijaisoikeutta, vuosisatain pyhitettyä ikivanhaa asialaisten kansojen riistämisen oikeutta. Japanin suorittama Port Arthurin takaisinpalauttaminen on isku koko taantumukselliselle Euroopalle. Venäjä piti kuusi vuotta hallussaan Port Arthuria, käytti satoja mil-

joonia ruplia strategisiin rautateihin, satamien luomiseen, uusien kaupunkien rakentamiseen, linnoituksen lujittamiseen, jota kokonainen Venäjän lahjomien ja Venäjän edessä nöyristelevien eurooppalaisten sanomalehtien joukko ylisteli valloittamattomaksi. Sotakirjailijat sanovat, että voimakkuudeltaan Port Arthur vastasi kuutta Sevastopolia. Ja sitten pieni, siihen saakka kaikkien ylenkatsoma Japani valtaa kahdeksassa kuukaudessa tuon linnoituksen, kun Englanti ja Ranska olivat yhdessä touhunneet yhden Sevastopolin valtaamisessa kokonaisen vuoden. Sotilaallinen isku on parantamaton. On ratkaistu kysymys ylivallostasta merellä — tämän sodan tärkein ja peruskysymys. Venäjän Tyynen meren laivasto, joka alussa ei ollut heikompi, vaan ehkä voimakkaampikin kuin Japanin laivasto, on lopullisesti tuhottu. On anastettu itse laivaston operaatiotukikohta, ja Rozhdestvenskin eskaaderille ei jää muuta neuvoksi kuin kääntyä häpeällisesti takaisin, sen jälkeen kun on hukattu hyödyttömästi uusia miljoonia, kun peloittavat panssarilaivat ovat saaneet suuren voiton englantilaisista kalastajaveneistä. Yksistään Venäjän aineellisten tappioiden on arvioitu käsittävän yksinomaan laivaston alalla kolmensadan miljoonan ruplan summan. Mutta vieläkin tärkeämpää on merivoimien noin kymmenen tuhannen parhaan miehen menetys, maasotavoimien kokonaisen armeijan menetys. Monet eurooppalaiset sanomalehdet yrittävät nyt lieventää näiden menetysten merkitystä intoillen siinä naurettavuuteen saakka, mennessä puheissaan jopa niinkin pitkälle, että Kuropatkin „on saanut helpotusta”, „vapautunut” Port Arthurin huolista! Venäjän sotaväki on vapautunut myös kokonaisuudesta armeijasta. Vankien lukumäärä, viimeisten englantilaisten tietojen mukaan, nousee *48.000 mieheen*, ja kuinka monta tuhatta lienee vielä kaatunut taisteluissa Kintshaun ja itse linnoituksen edustalla. Japanilaiset valtaavat lopullisesti koko Liaotungin, saavat haltuunsa äärettömän tärkeän tukikohdan Koreaan, Kiinaan ja Mantshuriaan vaikuttamista varten, vapauttavat taistelua varten Kuropatkinia vastaan 80—100-tuhantisen karaistuneen armeijan ja sen lisäksi valtavan määrän järeätä tykistöä, jonka siirtäminen Shahojoelle antaa heille valtavan ylivoiman venäläisten päävoimiin verrattuna.

Itsevaltiudellinen hallitus, ulkolaisten sanomalehtien tiedoitusten mukaan, on päättänyt jatkaa sotaa hinnalla millä hyvänsä ja lähettää Kuropatkinille 200.000-miehisen sotajoukon. On varsin mahdollista, että sota jatkuu vielä kauankin, mutta se, että se on toivotonta, on jo ilmeistä, ja kaikenlaiset pitkittämiset vain lisäävät niitä lukemattomia onnettomuuksia, joita Venäjän kansa kärsii sen vuoksi, että sietää vielä harteillaan itsevaltiutta. Tähänkin asti japanilaiset ovat lujittaneet nopeammin ja runsaammin sotilaallisia voimiaan jokaisen suurtaistelun jälkeen kuin venäläiset. Mutta nyt, saavutettuaan täydellisen herruuden merellä ja tuhottuaan täydellisesti yhden venäläisen armeijan, he kykenevät lähettämään kaksi kertaa enemmän lisäjoukkoja kuin venäläiset. Japanilaiset ovat tähän mennessä lyöneet lyömästä päästyään venäläisiä kenraaleja siitä huolimatta, että heidän koko paras tykistönsä on ollut sidottu linnoitus-sotaan. Japanilaiset ovat nyt saaneet aikaan voimiensa täydellisen keskityksen, mutta venäläisten täytyy olla varuillaan ei ainoastaan Sahalinin, vaan myös Vladivostokin suhteen. Japanilaiset ovat vallanneet Mantshurian parhaan ja tiheimmin asutun osan, missä he voivat ylläpitää armeijaansa valloitetun maan varoilla ja Kiinan avustuksella. Mutta venäläisten täytyy yhä enemmän rajoittaa Venäjältä tuotaviin varusteisiin, ja armeijan edelleen suurentaminen käy Kuropatkinille kohta mahdottomaksi sen johdosta, ettei voida kuljettaa riittävää määrää varusteita.

Mutta itsevaltiuden kärsimä sotilaallinen vararikko saa vieläkin suuremman merkityksen koko meidän poliittisen järjestelmämme romahduksen merkinä. Palautumattomasti ovat vierähtäneet iäisyyteen ne ajat, jolloin sotia kävivät palkkasoturit tahi puolittain kansasta erottautuneen kastin edustajat. Sotia käyvät nykyään kansat,— yksinpä Kuropatkinin, Nemirovitsh-Dantshenkon tunnustuksen mukaan, on alkanut nyt ymmärtää, että tämä totuus on muutakin kuin pelkkä aakkostotuus. Sotia käyvät nyt kansat, ja sen vuoksi nykyään tulee erikoisen selvästi esille sodan suurenmoinen ominaisuus: paljastuu todellisuudessa, kymmenien miljoonien ihmisten silmien edessä, se kansan ja hallituksen välillä vallitseva epäsuhde, joka tähän saakka on ollut vain pienen tietoisien vähemmistön nähtävissä. Sen arvostelun, jonka itsevaltiudesta ovat esittäneet kaikki Venäjän etumaiset ihmiset, Venäjän sosialidemokratia, Venäjän prole-

tariaatti, on nyt vahvistanut Japanin aseiden antama arvostelu, vahvistanut niin, että jopa nekin, jotka eivät tiedä, mitä itsevaltius merkitsee, ja vieläpä nekin, jotka sen tietävät ja koko sielustaan haluaisivat suojata itsevaltiuden, *tuntevat* yhä enemmän sen, että itsevaltiuden vallitessa on mahdoton elää. Se, että itsevaltius ei sovi yhteen koko yhteiskunnallisen kehityksen etujen kanssa, koko kansan (paitsi pientä virkamiesten ja rikkaiden ryhmää) etujen kanssa, tuli esille heti, kun kansa joutui teoissa, verellään, maksamaan itsevaltiuden edestä. Typerällä ja rikollisella siirtomaaseikkailullaan itsevaltius on saattanut itsensä sellaiseen umpikujaan, josta voi vapautua vain itse kansa ja vain tsarismin hävittämisen hinnalla.

Port Arthurin kukistuminen tekee erään mitä suurimman historiallisen yhteenvedon niistä tsarismin rikoksista, joita alkoi paljastua aivan sodan alusta lähtien ja joita alkaa nyt paljastua vieläkin laajemmin, vieläkin hillittömämmin. Meidän jälkeemme vaikka vedenpaisumus! — järkeili jokainen sekä pikku että suuri Aleksejev¹⁸ ajattelematta sitä, uskottaen siihen, että vedenpaisumus todellakin tulee. Kenraalit ja sotapäälliköt osoittautuivat lahjattomiksi ja mitättömyyksiksi. Vuoden 1904 sodan koko historia, erään englantilaisen sotilastarkkailijan arvovaltaisen lausunnon mukaan („Times” lehdessä¹⁹), oli „meri- ja maasotastrategian alkeellisimpien periaatteiden rikollista ylenkatsoamista”. Sekä siviili- että sotilasvirkavalta osoittautui yhtä loismaiseksi ja lahjottavaksi kuin maaorjuudenkin aikoina. Upseeristo osoittautui sivistymättömäksi, kehittymättömäksi, kouluttamattomaksi, siltä puuttui läheinen yhteys sotamiehiin, eikä se nauttinut heidän luottamustaan. Talonpoikaisjoukkojen tietämättömyys, sivistymättömyys, kirjantaitamattomuus, tylsistyneisyys tulivat näkyviin kamottavan alastomina yhteenotossa edistyksellisen kansan kanssa nykyaikaisessa sodassa, joka vaatii yhtä ehdottomasti korkealaatuista ihmismateriaalia kuin nykyaikainen tekniikkakin. Menestys nykyaikaisessa sodassa on mahdoton ilman aloitekykyistä ja tietoista sotilasta ja matruusia. Ei mikään kestävyys, ei mikään fyysillinen voima eikä mikään joukkotaistelun laumahenki ja yhtenäisyys voi taata ylitettyä aikakaudella, jolloin on olemassa pienikaliberiset pika-tuliaseet, konetykit, monimutkaiset teknilliset laitteet aluksissa ja jolloin maataisteluissa käytetään hajaryhmitystä.

Itsevaltiudellisen Venäjän sotilaallinen mahti osoit-
tautui pintakiilloksi. Tsarismi osoittautui nykyaikaisen,
uusimpien vaatimusten tasalla olevan sota-asiain järjeste-
lyn haitaksi,— sen saman asian haitaksi, jolle tsarismi oli
antautunut koko sydämeästään, jolla se oli eniten ylpeillyt
ja jolle se oli kantanut rajattomia uhreja minkäänlaisesta
kansan oppositiosta välittämättä. Valkaistu hauta — juuri
siksi osoittautui itsevaltius ulkoisen puolustuksen alalla,
sen, niin sanoaksemme, erikoisalalla, joka oli ollut sille
kallein ja läheisin. Tapahtumat vahvistivat sen, että
oikeassa olivat olleet ne ulkomaalaiset, jotka nauroivat näh-
dessään, miten kymmeniä ja satoja miljoonia ruplia heitet-
tiin mainioiden sota-alusten ostamiseen ja rakentamiseen,
ja puhuivat näiden menojen hyödyttömyydestä, kun ei osata
käyttää nykyaikaisia aluksia, kun puuttuu ihmisiä, jotka
kykenevät asiantuntemuksella käyttämään hyväksi sotatek-
niikan uudenaikaisempia keksintöjä. Jällelääjääniksi ja
mihinkään kelpaamattomiksi osoittautuivat niin laivasto
kuin linnoituskin, niin kenttälinnoituslaitteet kuin kenttä-
armeijakin.

Yhteys maan sotilaallisen organisaation ja maan koko
taloudellisen ja kulttuurillisen järjestelmän välillä ei vielä
milloinkaan ole ollut niin kiinteä kuin nykyään. Senpä
vuoksi sotilaallinen romahdus ei ole voinut olla olematta
syvällisen poliittisen kriisin alkuna. Etumaisen maan
sodalla jällelääjäänyttä vastaan on ollut tälläkin kertaa,
niin kuin jo usean kerran historiassa, suuri vallankumouk-
sellinen merkitys. Ja tietoinen proletariaatti, joka on sodan,
tuon yleensä kaikenlaisen luokkaherruuden kiertämättömän
ja poistamattoman seuralaisen armoton vihollinen, ei voi
sulkea silmiään siltä vallankumoukselliselta tehtävältä, jota
itsevaltiutta murskaava Japanin porvaristo suorittaa.
Proletariaatti on vihamielinen kaikenlaiselle porvaristolle
ja porvarillisen järjestelmän kaikenlaisille ilmauksille,
mutta tämä vihamielisyys ei vapauta sitä velvollisuudesta
erottaa toisistaan porvariston historiallisesti edistykselliset
ja taantumukselliset edustajat. Sen vuoksi onkin täysin
ymmärrettävää, että vallankumouksellisen kansainvälisen
sosialidemokratian johdonmukaisimmat ja päättäväisimmät
edustajat, Jules Guesde Ranskassa ja Hyndman Englan-
nissa, lausuivat suoraan julki myötätuntonsa Japania koh-
taan, joka lyö Venäjän itsevaltiutta. Meillä Venäjällä löytyi

tietenkin sosialisteja, joilla ilmeni ajatusten sekavuutta tässäkin kysymyksessä. „Revoljutionsonnaja Rossija”²⁰ teki Guesdelle ja Hyndmanille muistutuksen sanoen, että sosialisti voi olla vain työväen, kansan Japanin puolesta, mutta ei porvarillisen Japanin puolesta. Tämä muistutus on yhtä järjetön, kuin jos sosialistia alettaisiin syyttää siitä, että hän tunnustaa friitrederioporvariston edistyksellisyyden protektioniporvaristoon verrattuna. Guesde ja Hyndman eivät ole puolustaneet Japanin porvaristoa ja Japanin imperialismia, mutta kahden porvarillisen maan yhteenottoa koskevassa kysymyksessä he ovat oikein panneet merkille toisen maan historiallisesti edistyksellisen merkityksen. „Sosialistivallankumouksellisten” ajatuksen sekavuus on tietenkin ollut kiertämätön tulos siitä, että meidän radikaalinen intelligenssimme ei ymmärrä luokkakatsantokantaa ja historiallista materialismia. Sekavuutta ei ole voinut välttää uusi „Iskrakaan”. Ensin se puhui paljon korulauseita rauhasta hinnalla millä hyvänsä. Sitten se syöksähti „oikaisemaan itseään”, kun Jaurès osoitti havainnollisesti, kenen, edistyksellisen vaiko taantumuksellisen porvariston, etuja on palveleva kvasi-sosialistinen kamppailu rauhan hyväksi yleensä. Nyt se on päätenyt typeriin johtopäätöksiin siitä, miten sopimatonta on „keinotella” (!!) Japanin porvariston voitolla, ja siitä, että sota on onnettomuus „riippumatta siitä”, päätyykö se itsevaltiuden voittoon vai tappioon.

Ei. Venäjän vapauden ja Venäjän (sekä maailman) proletariaatin sosialismin puolesta käymän taistelun asia riippuu hyvin suuresti itsevaltiuden sotilaallisista tappioista. Tämä asia on voittanut suuresti sotilaallisesta romahduksesta, joka on saanut kauhun valtaan kaikki eurooppalaiset järjestyksen suojelijat. Vallankumouksellisen proletariaatin täytyy väsymättä agiteerata sotaa vastaan muistaen tämän yhteydessä aina, että sodat ovat kiertämättömiä niin kauan, kun säilyy luokkaherruus yleensä. Latteilla fraaseilla rauhasta à la * Jaurès et auta sorrettua luokkaa, joka ei ole vastuussa porvarillisesta sodasta kahden porvarillisen kansakunnan välillä, joka tekee kaikkensa kaikenlaisen porvariston kukistamiseksi yleensä ja joka tuntee kansan onnettomuuksien rajattomuuden „rauhallisenkin” kapitalistisen riiston aikana. Mutta taistellesamme vapaata

* — mukaisesti. *Toim.*

kilpailua vastaan me emme voi unohtaa sen edistyksellisyttä puolimaaorjuudelliseen järjestelmään verrattuna. Taistellessamme kaikenlaista sotaa ja kaikenlaista porvaristoa vastaan meidän tulee agitaatiiossamme tarkoin erottaa edistyksellinen porvaristo maaorjuudellisesta itsevaltiudesta, meidän tulee aina panna merkille sen historiallisen sodan suuri vallankumouksellinen merkitys, jonka pakollisena osanottajana on venäläinen työläinen.

Ei Venäjän kansa, vaan Venäjän itsevaltius aloitti tämän siirtomaasodan, joka on muuttunut vanhan ja uuden porvarillisen maailman väliseksi sodaksi. Ei Venäjän kansa, vaan itsevaltius on kärsinyt häpeällisen tappion. Venäjän kansa on hyötynyt itsevaltiuden tappiosta. Port Arthurin antautuminen on tsarismmin antautumisen prologi. Sota ei ole vielä läheskään päättynyt, mutta jokainen askel sen jatkamisessa laajentaa mittaamattomasti kuohuntaa ja kiihtymystä Venäjän kansan keskuudessa, lähentää uuden suuren sodan hetkeä, sen sodan hetkeä, jota kansa on käyvä itsevaltiutta vastaan, proletariaatin vapauden puolesta. Eipä syyttä ole niin levoton kaikkein rauhallisin ja maltillisin Euroopan porvaristo, joka koko sydäimestään olisi myötuntoinen Venäjän itsevaltiuden liberaalisille myönnytyksille, mutta joka pelkää pahemmin kuin tulta Venäjän vallankumousta Euroopan vallankumouksen prologina.

„Lujasti on juurtunut mielipide”, kirjoittaa eräs sellaisista Saksan porvariston maltillisista äänenkannattajista, „että vallankumouksen purkaus Venäjällä on aivan mahdoton asia. Tätä mielipidettä puolustellaan kaikilla ja kaikenlaisilla todisteilla. Vedotaan Venäjän talonpoikaiston jäykkäliikkeisyyteen, sen uskon tsaaria kohtaan, riippuvaisuuteen papistosta. Sanotaan äärimmäisten ainesten muodostavan tyytymättömien keskuudessa vain pienen ryhmän ihmisiä, jotka voivat järjestää mellakoita (pikku purkauksia) ja terroristisia murhayrityksiä, mutta eivät missään tapauksessa saa aikaan yleistä kapinaa. Tyytymättömien laajoilta joukoilta, sanotaan meille, puuttuu organisaatiota, aseita, ja mikä tärkeintä — päättäväisyyttä panna itsensä vaaralle alttiiksi. Venäjän intelligentti taas on tavallisesti vallankumouksellismielinen vain noin kolmeenkymmeneen ikävuoteen saakka, mutta sen jälkeen hän järjestäytyy mainiosti viihtyisään kruununvirkaan, ja suuri osa huimapäistä muuttuu tusinavirkamiehiksi”. Mutta nykyään, jatkaa

lehti, koko joukko tunnusmerkkejä puhuu suuresta muutoksesta. Vallankumouksesta Venäjällä eivät nyt enää puhu yksinomaan vallankumoukselliset, vaan sellaisetkin „intoiluun” kerrassaan taipumattomat, luotettavat järjestyksen tukipylväät kuin ruhtinas Trubetskoi, jonka sisäasiain ministerille lähettämän kirjeen julkaisee nykyään koko ulkomainen lehdistö. „Vallankumouksen pelolla Venäjällä on nähtävästi todelliset perusteensa. Tosin kukaan ei ajattele, että Venäjän talonpojat tarttuvat hankoihin ja ryhtyvät taistelemaan perustuslain puolesta. Mutta suoritetaanko vallankumouksia maaseudulla? Vallankumouksellisen liikkeen eteenpäinviejiksi uudemmassa historiassa ovat jo aikoja sitten tulleet suurkaupungit. Ja Venäjällä on nimenomaan kaupungeissa käynnissä kuohunta aina etelästä pohjoiseen ja idästä länteen saakka. Ei kukaan ota ennustaakseen, mihin tämä päätyy, mutta että niiden ihmisten lukumäärä, jotka pitävät vallankumousta Venäjällä mahdollisena, pienenee päivä päivältä, se on ilmeinen tosiasia. Ja jos tapahtuu vakava vallankumouksellinen purkaus, niin on enemmänkin kuin epäilyttävää, että Kauko-Idässä käydyn sodan heikentämä itsevaltius suoriutuu siitä”.

Niin. Itsevaltius on heikentynyt. Vallankumoukseen alkavat uskoa kaikkein epäuskoisimmatkin. Yleinen usko vallankumoukseen on jo vallankumouksen alkua. Sen jatkamisesta huolehtii itse hallitus sotaseikkailullaan. Vakavan vallankumouksellisen rynnistyksen tukemisesta ja laajentamisesta pitää huolen Venäjän proletariaatti.

EI SATAKIELTÄ TARUILLA RUOKITA

Kiinnitämme lukijoiden huomiota uusiskralaisten äskettäin julkaisemaan *Työmiehen* kirjaseen: „Työläiset ja intelligentit järjestöissämme”, joka on varustettu Axelrodin esipuheella. Joudumme nähtävästi usean kerran palaamaan tuohon erittäin opettavaiseen teokseen, joka osoittaa mainiosti, minkälaisia hedelmiä on kantanut ja kantaa „vähemmistön” eli uusiskralaisten demagoginen saarna ja miten nuo viimeksi mainitut yrittävät nyt itse päästä eroon kaikesta siitä roskasta, mitä ovat tulleet puhuneeksi. Panemme merkille toistaiseksi vain kirjasen ja esipuheen olemuksen.

„Työmies” on onnettomuudekseen uskonut uusiskralaisten saarnaan. Sen vuoksi hän aivan syytämällä syytää rabotshejedelolaisia korulauseita Akimovin hengessä. „Meidän intelligenttijohtajamme... eivät asettaneet tehtäväkseen... työläisten tietoisuuden ja omatoimisuuden kehittämistä...”. Omatoimisuuspyrkimyksiä „vainottiin järjestelmällisesti”. „Ei yhdessäkään järjestötyypissä ole ollut eikä ole sijaa työläisten omatoimisuuden kehittämislle...”. „Taloudellinen taistelu oli jätetty kokonaan taka-alalle”, „työläisiä ei päästetty” edes propaganda- ja agitaatiokokouksiin (sepä vasta!). Mielenosoitukset „ovat aikansa eläneitä” — kaikki nämä kauheet (joista aikoja sitten vanha „Rabotsheje Delo” huusi vanhaa „Iskraa” vastaan) ovat tietenkin „byrokraattisten sentralistien”, s.o. sen toisen edustajakokouksemme enemmistön, aiheuttamia, joka kävi taistelua rabotshejedelolaisuutta vastaan. Onneton „Työmies”, jota loukkaantunut vähemmistö on yllyttänyt puolueen edustajakokousta vastaan, haukkuu pataluhaksi tämän edustaja-

kokouksen sen vuoksi, että se pidettiin „ilman meitä” (ilman työläisiä), „ilman meidän osanottoamme”, siellä ei ollut „juuri ainoatakaan työläistä”,— ja tässä yhteydessä luonnollisesti sivuutetaan vaatimattomasti se tosiasia, että kaikki puoluekokouksen edustajina olleet todelliset työläiset, Stepanov, Gorski ja Braun, olivat päättäväisiä enemmistön kannattajia ja intelligenttimäisen selkärangattomuuden vastustajia. Mutta ei se ole tärkeätä. Tärkeätä on se, miten äärettömään turmeltumiseen johtaa uusiskralaisten propaganda, jotka vaaleissa kärsimänsä tappion jälkeen „ruoskivat” edustajakokousta, ruoskivat niiden silmissä, jotka eivät osallistuneet edustajakokoukseen, yllyttäen sylkääsemään kaikille sosialidemokraattisille edustajakokouksille,— ruoskivat samaan aikaan, kun ovat jo jalomielisesti tunkeutuneet keskusteluihin, jotka toimivat yksinomaan edustajakokouksen nimessä. Eiköhän Rjazanovin asenne liene rehellisempi (ks. hänen kirjastaan: „Luhistuneet illuusiot”), Rjazanovin, joka avoimesti julisti edustajakokouksen *kokoonhaalituksi* ja jolla ei ainakaan ole mitään „kokoonhaalitun” antamia titteleitä ja virka-arvoja?

Työmiehen psykologialle, vaikka hänet onkin yllytetty „enemmistöä” vastaan, on kuitenkin erittäin luonteenomaista, ettei hän tyydy fraaseihin autonomiasta, työläisten omatoimisuudesta y.m. Hän kertoo noita sanoja aivan samoin kuin jokainen uusiskralainen tai rabotshejedelolainen, mutta selvällä proletaarisella vaistollaan hän vaatii *tekoja sanojen vahvistukseksi*, häntä ei tyydytä se, kun häntä ruokitaan taruilla. Kauniit sanat, sanoo hän, jäävät sanoiksi, jos johtajien „*kokoonpano jää muuttumattomaksi*” (kursivointi „Työmiehen”). Täytyy vaatia työläisten *ottamista* kaikkiin huomattavimpiin puolue-eliimiin, täytyy pyrkiä saamaan heille *yhtäläiset oikudet* intelligenttien kanssa. Todellisen proletaarin ja todellisen demokraatin syvällä epäluottamuksella kaikenlaista sanahelinää kohtaan „Työmies” lausuu: *mikä on takeena siitä, ettei komiteoissa tule istumaan vain yksinomaan intelligenttejä?* Se osuu uusiskralaistemme arimpaan kohtaan. Tämä mainio kysymys osoittaa, että rabotshejedelolainen usutus ei ole vielä tärvellyt proletaarin selvää ajatusta. Hän sanoo suoraan, että komitea, jossa hän toimi, „jäi periaatteessa vähemmistökomiteaksi vain paperilla (kuulkaapa!); — käytännöntyössään se ei mitenkään eronnut

enemmistökomiteoista. Meillä, työläisillä, ei ollut pääsyä mihinkään (komiteasta puhumattakaan) vastuunalaiseen ja siis johtavaan elimeen”.

Ei kukaan muu olisi pystynyt noin hyvin paljastamaan menshevikkejä kuin tämä työläismenshevikki. Hän on tullut ymmärtämään, että *ilman takeita* sanahelinä proletariaatin autonomiasta ja omatoimisuudesta jää tympeäksi fraasailuksi. Mutta minkälaiset *takeet* ovat mahdollisia sosialidemokraattisissa järjestöissä, oletteko te, toveri „Työmies”, ajatellut sitä? Mitä takeita voi olla sitä vastaan, etteivät vallankumoukselliset, kokoonnuttuaan yhdessä puolueen edustajakokoukseen, ala sitten, loukkaantuneina siitä, ettei edustajakokous ole valinnut heitä mihinkään, huutaa, että edustajakokous oli taantumuksellinen yritys vahvistaa iskralaiset katsomukset (Trotski *uuden „Iskran” toimittamassa* kirjassaan), että edustajakokouksen päätökset eivät ole pyhiä, että edustajakokouksessa ei ollut työläisiä joukkojen keskuudesta? Mitä takeita voi olla sitä vastaan, että yleistä puoluejärjestön muotoja ja normeja koskevaa päätöstä, jota nimitetään puolueen järjestösääntöiksi ja joka ei voi olla olemassa missään muussa kuin tällaisten sääntöjen muodossa,— että selkärangattomat ihmiset eivät sitten riko tätä päätöstä niissä kohdissa, jotka ovat heille epämieluisia, ja sillä verukkeella, että sellaiset asiat kuin säännöt ovat byrokratismia ja formalismia? Mitä takeita voi olla sitä vastaan, etteivät ihmiset, jotka ovat rikkoneet yhdessä hyväksytyjä järjestösääntöjä, ala sitten järkeillä, että organisaatio on prosessi, organisaatio on tendenssi, organisaatio on muoto, joka käy yhtä jalkaa sisällön kanssa, ja että sen vuoksi on typerää ja utopistista vaatia järjestösääntöjen noudattamista? „Työmies”, kirjasekirjoittaja, ei ole miettinyt ainoatakaan näistä kysymyksistä. Mutta hän on päässyt niin kovin lähelle niitä ja suoraan asettanut ne niin vilpittömästi ja rohkeasti korupuhujien ja politikoitsijain eteen, että me koko sydämeistämme suosittelemme hänen kirjastaan. Tämä kirjanen on erinomainen näyte siitä, miten „kauniin sanan” ritareita paljastavat heidän omat kannattajansa.

Vieraisiin sanoihin pohjautuen „Työmies” kapinoi Leninin „järjestösuunnitelmaa” vastaan osoittamatta, kuten tapa vaatii, *ainoatakaan* selvää ja konkreettista kohtaa, jossa hän on tyytymätön suunnitelmaan, vetoamalla Paniniin ja

Tsherevaniniin²¹ (jotka eivät ole antaneet mitään muuta kuin kiivaita sanoja) ja yrittämättä edes *vilkaistakaan* Leninin paljonpuhuttua kirjettä pietarilaiselle toverille. Mutta jos „Työmies” ei olisi uskonut usuttajiensa sanoihin ja olisi vilkaissut tätä kirjettä, niin suureksi ihmeekseen hän olisi lukenut siitä:

„*On erikoisesti yritettävä, että mahdollisimman monista työläisistä tulisi täysin tietoisia vallankumouksellisia ja ammattivallankumouksellisia ja että heitä joutuisi komiteaan. Komiteaan on pyrittävä saamaan työläisvallankumouksellisia, joilla on eniten yhteyksiä ja hyvämaineinen „nimi” työläisjoukkojen keskuudessa. Siksi komiteassa täytyy olla mahdollisuuksien mukaan kaikkien työväenliikkeen tärkeimpien johtomiesten itse työläisistä*” (Kirje, ss. 7—8)*.

Lukekaa ja lukekaa moneen kertaan nämä rivit, toveri „Työmies”, ja te huomaatte, kuinka *teitä ovat petkuttaneet* rabotshejedelolaiset ja uusiskralaiset, jotka parhaavat vanhaa „Iskraa” ja sen kannattajia, toisen edustajakokouksen „enemmistöä”. Lukekaa ja miettikää näitä rivejä ja yrittäkää ottaa vastaan tällainen haasteeni: löytäkää minulle meidän sosialidemokraattisesta kirjallisuudesta jokin *toinen kohta, jossa asetettaisiin yhtä selvästi ja suoraan ja päättäväisesti* teidän esittämänne kysymys „työläisistä ja intelligenteista järjestöissämme” ja jossa samalla osoitettaisiin, että on välttämätöntä ottaa *komiteaan* mahdollisimman paljon työläisiä, ottaa *komiteaan*, mikäli mahdollista, kaikki työläisten keskuudesta lähtöisin olevat työväenliikkeen johtomiehet. *Minä väitän, että toista tällaista kohtaa te ette voi esittää.* Minä väitän, että jokainen, ken on vaivautunut tutkimaan puoluekiistojamme asiapapereiden perusteella, „*Rabotsheje Delon*” perusteella, „Iskran” ja kirjasten mukaan eikä panettelijain lorujen mukaan, huomaa uusiskralaisten saarnan valheellisuuden ja demagogisen luonteen.

Te luultavasti sanotte siihen: Lenin on voinut noin kirjoittaakin, mutta ei hänen ohjeitaan ole aina noudatettu. Luonnollisesti se on mahdollista. Ei yksikään puolueen kynäilijä voi mennä takuuseen siitä, että kaikki, jotka nimittävät itseään hänen kannattajikseen, noudattavat

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 221. *Toim.*

teoissa aina hänen ohjeitaan. Mutta ensinnäkin, eikö sitten sellainen sosialidemokraatti, joka nimittää itseään „kirjeen” kannattajaksi ja samaan aikaan on noudattamatta sen ohjeita, tule paljastetuksi itse tällä kirjeellä? Onko kirje sitten julkaistu yksinomaan intelligenttejä varten eikä myös työläisiä varten? Onko kirjailijalla sitten muita katsantokantojensa levittämiskeinoja kuin painetussa sanassa annettu lausunto? Ja toiseksi, elleivät menshevikit sen enempiä kuin bolshevikitkaan ole noudattaneet näitä ohjeita, vaikkapa „Työmiehenkin” väittämän mukaan, niin eikö jo tämän perusteella ole selvää, että menshevikeillä ei ole ollut mitään oikeutta *heksiä* senkaltaista „erimielisyyttä” bolshevikkien kanssa? että se on ollut demagogiaa, kun he ovat usuttaneet työläisiä bolshevikkeja vastaan sen vuoksi, että viimeksi mainitut ovat muka ignoroineet työläisten omatoimisuutta?

Missä sitten on *reaalinen* ero menshevikkien ja bolshevikkien välillä *tässä kohdassa*? Eiköhän vain siinä, että bolshevikit ovat antaneet paljoa aikaisemmin ja paljoa suoremmin selvät ja tarkat ohjeet työläisten ottamisesta komiteaan? Eiköhän vain siinä, että bolshevikit ovat hyljeksinneet ja hyljeksinneet „kauniita sanoja” työläisten autonomiasta ja omatoimisuudesta, kun nämä sanat (kuten menshevikeillä) jäivät pelkiksi sanoiksi?

Katsokaahan, miten kunnioitettu, ansioitunut ja vanhin Axelrod yrittää nyt esipuheessaan selviytyä pälkähästä, kun työmiehen proletaarinen suorasukaisuus ja rohkeus on pannut hänet lujille, työmiehen, joka on lukenut kyllikseen rabotshejedelolaista viisautta Axelrodin „erinomaisista” alakertakirjoituksista, Martovin unhoittumattomista artikkeleista, Trotskin mainiosta („enemmistön” etujen kannalta katsottuna) kirjasesta.

„Työmies” yrittää todistaa vääräksi Rjadovoin²² väittämän, että ekonomismin ajoista lähtien meidän puoluejärjestömme on tullut jäsenkokoontalon suhteellisesti proletaarisemmaksi. „Työmies” on ilmeisesti väärässä. Sen tietää jokainen, ken on seurannut läheltä asioita puolueessamme jotakuinkin huomattavamman ajanjakson kuluessa. Mutta kaikkein huvittavinta on nähdä, miten meidän Axelrod soutaa ja huopaa. Kukapa ei muistaisi hänen erinomaisia, sosialidemokratian vihollisten — liberaali-osvobozhdenijelaisten — niin taitavasti hyväkseen käyttämiä

väitteitä, että sosialidemokratia on intelligenttijärjestö? Kukapa ei muistaisi, miten puolueen loukkaamat uusiskralaiset toistelivat ja märehivät tuota puoluevastaista panettelua? Ja nyt, säikähdettyään niitä suoria ja rehellisiä johtopäätöksiä, jotka tuosta panettelusta on tehnyt „Työmies”, tuo sama Axelrod yrittää selviytyä pälkähästä:

„Sosialidemokratian syntymisen ja alkukehityksen kaudella”, kirjoittaa hän esipuheessa, „Venäjän vallankumouksellinen puolue oli puhtaasti intelligenttipuolue... Nyt tietoiset vallankumoukselliset työläiset muodostavat sosialidemokraattisen puolueen perusjoukot (kuulkaa!)” (s. 15).

„Työmies” parka! Minkä rangaistuksen hän onkaan saanut siitä, että on uskonut Axelrodin „kauniisiin sanoihin”? Ja ne tulevat aina saamaan rangaistuksensa, jotka uskovat sellaisiin kynäilijöihin, jotka puolentoista vuoden kuluessa puhuvat milloin yhtä, milloin toista, aina „kooptaation” tarpeista riippuen.

Katsokaapa, miten Axelrod yrittää kiertää hänelle suoraan esitettyä kysymystä „takeista”. Se on suurenmoista, se on uusiskralaisen kirjallisuuden helmi. „Työmies” puhuu työläisten ja intelligenttien suhteista *järjestöissä*, „Työmies” on tuhat kertaa oikeassa sanoessaan, että ilman takeita, ilman yhtäläisiä oikeuksia, s.o. ilman valinnallisuusperiaatetta, kauniit sanat ei-byrokraattisesta sentralismista jäävät pelkiksi korupuheiksi. Ja miten vastaa Axelrod? „Viehättyminen ajatukseen työläisten oikeusaseman muuttamisesta järjestöissämme on yksipuolista”, kirjoittaja siirtää paheen poistamista koskevan kysymyksen suotta „muodollisten järjestösuhteiden alalle”, hän suotta unohtaa, että „oikeuksien tasaamista koskeva osittaistettava” ratkeaa vain siinä „käytäntömme edelleenkehittymisen prosessissa, joka tapahtuu sosialidemokraattiseen suuntaan”. „Kysymys, joka erikoisesti kiinnostaa kirjaseen kirjoittajaa, voi tulla radikaalisesti ratkaistuksi vain puolueemme tietoisien kollektiivisen työn prosessissa”.

Eikö tämä tosiaankin ole helmi? Juuri Axelrodhan se itse herätti ja ensimmäisenä asetti nimenomaan järjestökysymyksen ja ainoastaan järjestökysymyksen Liigan edustajakokouksessa ja uudessa „Iskrassa” (№ 55), mutta kun „Työmies” kirjoittaa erikoisen kirjaseen järjestöstä, niin hänelle sanotaan ylväästi: tärkeätä ei ole muodollisuus, vaan työprosessi!

Uudelle „Iskralle” ja Axelrodille eivät ole tärkeitä järjestöperiaatteet, vaan löpöttelyprosessi periaatteettoman asenteen puolustelemiseksi. Ja koko tuossa surullisenkuuluisassa prosessi-organisaation teoriassa (ks. erikoisesti Rosa Luxemburgin artikkeleita), teoriassa, joka häpäisee ja prostituoi marxilaisuutta, ei ole mitään muuta sisältöä kuin periaatteellomuuden puoltaminen.

Toistamme: uusiskralaisten järjestöasenteen koko valheellisuuteen tutustumista varten ei voida kyllin suositella „Työmiehen” erinomaista kirjasta. Erikoisen hartaasti suosittelemme tätä kirjasta työläisille, joita menshevikit usuttavat bolshevikkeja vastaan valinnallisuusperiaatteen saarnaamisella*. Työläiset paljastavat fraasailijoita ja valehtelijoita erinomaisesti. He asettavat kysymyksen mainiosti: joko valinnallisuusperiaate tahi vain ohje työläisten ottamisesta komiteoihin. Jos valinnallisuusperiaate, niin antakaa muodolliset takeet, säännöillä säädetyt takeet, säännöillä säädetty tasa-arvoisuus. Työläiset näkevät, miten uusiskralaiset karttavat tätä kysymystä kuin pirut aamuhartautta. Jos ohjeet työläisten ottamisesta ovat toivottuja, jos oikeassa on vanha „Iskra”, joka piti demokratismia, s.o. valinnallisuusperiaatteen yleistä soveltamista *Venäjän* konspiratiivisissa järjestöissä, yhteensoveltumattomana itsevaltius- ja poliisijärjestelmän kanssa, niin silloin te ette löydä *mistään muualta* niin suoria ja opettavaisia ohjeita työläisten ottamisesta komiteoihin kuin enemmistöltä.

„Vperjod” № 2.
tammikuun 14 (1) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstiin mukaan

* Ks. *N. Lenin*. „Ilmoitus ja asiakirjoja keskustelinten erkaantumisesta puolueesta”. (Ks. Teokset, 7. osa, ss. 519—529. *Toim.*) Tässä kirjasessa esitetyssä *menshevikien johtajan* kirjeessä sanotaan: „Työläiset vaativat valinnallista systemiä, se on selvä merkki kallionlujien agoniasta”. Minä kuulun kallionlujiin, mutta olen erittäin tyytyväinen tuollaiseen agoniaan. Työläisten esittämät valinnallisuusperiaatteen-vaatimukset osoittavat selvästi, että uusiskralaisten ei ole onnistunut ruokkia työläisiä taruilla, eikä mikään Axelrodin kieroilu pelasta häntä nyt täydelliseltä paljastamiselta.

KIRJE BOLSHEVIKKIEN ZÜRICHIN RYHMÄLLE

Genève, le 18. I. 1905 *.

Kunnioitetut toverit! Meillä ei ole mahdollisuutta kutsua koolle toimituksen kokousta vastataksemme kyselyynne, ja siksi rohkenen vastata Teille mieskohtaisesti omasta puolestani. Bolshevikkien Zürichin ryhmä kysyy, „mikä on meidän suhteemme Pää-äänenkannattajaan ja Keskuskomiteaan, katsommeko me ne laillisesti olemassaoleviksi, mutta laittomasti toimiviksi ja olemmeko oppositiossa niitä kohtaan vai emmekö tunnusta niitä laisinkaan puolueen keskustelimiksi”.

Minusta tuntuu, että kysymykseenne haiskahtaa jonkin verran kasuistiikalta. „Vperjod” lehteä koskeva ilmoitus²³ ja № 1 („On aika lopettaa”^{**}) + minun „Ilmoitukseni ja asiakirjoja”^{***} mielestäni vastaavat jo *tyhjentävästi* kysymykseen. Keskuselimet (Pää-äänenkannattaja, Keskuskomitea ja Neuvosto) ovat *katkaisseet suhteensa* puolueeseen, murtaneet sekä toisen että kolmannen edustajakokouksen, petkuttaneet puoluetta mitä törkeimmällä tavalla, anastaneet toimipaikkansa bonapartelaisittain. Voiko siinä olla puhettakaan keskustelinten laillisesta olemassaolosta? Omistaako veijari laillisesti rahat, jotka hän on kähveltänyt väärenne-tyllä vekselillä?

Minusta tuntuu kummalliselta, että Zürichin bolshevikit eivät vielääkään käsitä, vaikka kysymystä on jo niin paljon märehditty. Se, että keskustelimet eivät ole halunneet alistua puolueelle, on täysin todistettu. Miten meidän on

* — Genève, 18. I. 1905. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, ss. 20—24. *Toim.*

*** Ks. Teokset, 7. osa, ss. 519—529. *Toim.*

meneteltävä? Pitääkö kutsua koolle kolmas edustajakokous? He pettivät tässäkin asiassa. Jää vain yksi tie: katkaista suhteet menshevikkeihin mahdollisimman *täydellisesti*, nopeasti, selvästi (avoimesti, julkisesti), kutsua koolle oma, 3:s puoluekokous ilman keskustelinten suostumusta ja ilman niitä, alkaa *viipymättä* (odottamatta tätäkään keskusta) työskentely puolueen meikäläisten keskustelinten — „Vperjod” lehden toimituksen ja pohjoisen konferenssin valitseman Venäjän byroon kanssa.

Toistan: keskustelimet ovat *asettaneet itsensä* puolueen *ulkopuolelle*. Keskitietä ei ole: kuka on keskustelinten puolesta, kuka puolueen puolesta? On aika tehdä välit selviksi ja erotukseksi menshevikeistä, jotka ovat kahtiajakaaneet puoluetta salaa, ottaa heidän haasteensa vastaan avoimesti: aivan niin, kahtiajakaantuminen, sillä te olette eronneet lopullisesti. Niin, kahtiajakaantuminen, sillä me olemme käyttäneet loppuun *puoluekantaisenkkin* ratkaisun (kolmannessa edustajakokouksessa) lykkäämisen *kaikki* keinot. Niin, kahtiajakaantuminen, sillä ruokoton riita desorganisaattorien kanssa on kaikkialla ja joka paikassa vain vahingoittanut asiaamme. Pietarista meille kirjoitetaan: kahtiajakaantumisen jälkeen tuli parempi olla, voidaan työskennellä ilman riitaa ja sellaisten ihmisten kanssa, joihin luotat. Eikö tämä ole jo selvää? Alas bonapartelaiset ja desorganisaattorit!

Tiedoittakaa, tyydyttääkö tämä vastaus Teitä.

Ulkomailla olevien enemmistöryhmien yhteenliittyminen on *välttämätöntä*. Kirjoittakaa tästä viivyttämättä berniläisille (Herrn Kazakow. Bäckereiweg, 1. Bern), he ovat jo ryhtyneet tähän käsiksi ja vastaavat Teille paremmin kuin minä. On käytävä tarmokkaammin asiaan käsiksi. Pitäkää yllä kirjeenvaihtoa kaikkien ryhmien kanssa, hätyyttäkää rahan ja aineiston suhteen, perustakaa ryhmiä uusille paikkakunnille j.n.e.

Mekin olemme tunteneet olomme paljoa paremmaksi sen jälkeen, kun katkaisimme lopullisesti suhteemme vähemmistöön. Koko sydämestämme toivomme Teidänkin vapautuvan siitä mahdollisimman pian.

Puristan kättänne. Teidän *N. Lenin*.

P. S. Mieskohtaisesti lisään vielä erikoiset terveiset Meiersohnille. Miten hän jaksaa? Voiko hän paremmin?

Steinerille olen vihainen — sanokaa hänelle, että se on sikamaista: lupasi kirjoittaa Nikolajevista Jouluksi, mutta nyt on kohta tammikuun loppu!!

Bernin ryhmä ottaa käsiinsä ulkomailla olevien bolshevikkien yhdistämisen aloitteen, byroon johdolla tietenkin. Pyytäkää Bernin ryhmältä sen meille tästä asiasta lähettämä kirje ja Geneven ryhmän vastaus.

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJE J. D. STASOVALLE JA MOSKOVAN VANKILASSA OLEVILLE TOVEREILLE

19. I. 1905.

Kalliit ystävät! Olen saanut kyselyenne, joka koskee taktiikkaa oikeudessa (Absoljutin²⁴ kirjeestä ja kirjelmästä, joka „on välitetty sanasta sanaan” tuntemattoman henkilön kautta). Absoljut kirjoittaa kahdesta katsantokannasta. Kirjelmästä puhutaan kolmesta ryhmästä, ehkä tarkoitetaan kolmea seuraavaa eri muunnosta, jotka yritän palauttaa mieliin: 1) Olla tunnustamatta oikeutta ja suoranaisesti boikotoida sitä. 2) Olla tunnustamatta oikeutta ja olla osallistumatta oikeuskuulusteluihin. Kutsua asianajaja vain ehdolla, että hän puhuu yksinomaan oikeuden epäpätevyydestä abstraktisen oikeuskäsitteen kannalta katsottuna. Loppupuheessa esittää profession de foi* ja vaatia valamiesoikeutta. 3) Loppulausunnon suhteen sama. On käytettävä oikeutta agitaatiokeinona ja sitä varten osallistuttava oikeuskuulusteluihin asianajajan avustamana. Pitää näyttää oikeuden laittomuus ja vieläpä kutsua todistajiakin (todistaa alibi** etc.***).

Edelleen kysymys: onko puhuttava vain siitä, että on vakaumukselta sosialidemokraatti, vai onko tunnustettava itsensä Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen jäseneksi?

Te kirjoitatte, että tarvitaan kirjasta tästä kysymyksestä. Minä en pitäisi kirjasen julkaisemista sopivana nyt heti, ilman kokemuksen sanelemia ohjeita. Ehkä koskettelemme

* — uskontunnustus, ohjelma, maailmankatsomuksen esitys. *Toim.*
 ** — syyttömyys, polissaolo, toisessa paikassa oleminen. *Toim.*
 *** — et cetera — ja niin edelleen. *Toim.*

sitä lehdessä jossain yhteydessä, tilaisuuden tullen. Ehkäpä joku pidätetyistä kirjoittaa lehteen artikkelin (5—8 tuhatta kirjainta)? Se taitaisikin olla parasta väittelyn alkamiseksi.

Minulle henkilökohtaisesti ei ole vielä muodostunut täysin määrättyä mielipidettä ja ennenkuin lausun lopullisen sanani katsoisin paremmaksi keskustella seikkaperäisemmin vankiloissa istuneiden tahi oikeusistunnoissa läsnäolleiden tovereiden kanssa. Tällaisen keskustelun alullepanemiseksi esitän omat käsitykseni. Paljon riippuu mielestäni siitä, *minkälainen* tulee olemaan oikeus? S.o. onko mahdollisuutta käyttää sitä agitaation harjoittamiseen vai eikö ole mitään mahdollisuutta? Jos on, niin silloin taktiikka № 1 on kelpaamaton; jos ei ole, niin silloin se on paikallaan, mutta tällöinkin vasta avoimen, selvän, tarmokkaan protestin ja ilmoituksen jälkeen. Mutta jos oikeutta voidaan käyttää agitaation harjoittamiseen, niin silloin on suotavaa taktiikka № 3. Puhe profession de foi'n esittämisineen on mielestäni yleensä erittäin toivottavaa, erittäin hyödyllistä, ja useimmassa tapauksessa sillä saattaisi olla agitatorinen merkitys. Erittäinkin alussa, kun hallitus alkaa järjestää oikeuskäsittelyjä, tulisi sosialidemokraattien pitää puhe sosialidemokraattisesta ohjelmasta ja taktiikasta. Sanotaan: ei ole sopivaa tunnustaa itseään puolueen jäseneksi, varsinkaan järjestön jäseneksi, parempi on rajoittua ilmoitukseen, että olen vakaumuksiltani sosialidemokraatti. Minusta tuntuu, että järjestösuhteet tulee suoraan kiertää puheessa, s.o. sanoa, että ymmärrettävistä syistä en käy puhumaan järjestösuhteistani, mutta olen sosialidemokraatti ja tulen puhumaan *meidän* puolueestamme. Tällaisella kysymyksenasettamisella olisi kaksi etuisuutta: suoraan ja tarkoin varoitetaan ennakolta, että järjestösuhteista ei saa puhua (s.o. onko kuulunut järjestöön, mihin järjestöön etc.), ja samaan aikaan puhutaan *meidän* puolueestamme. Tämä on välttämätöntä, jotta sosialidemokraattisista puheista oikeudessa tulisi puoluekantaisia puheita ja lausuntoja, jotta agitaatiosta olisi puolueelle hyötyä. Toisinsanoen: jätän käsittelemättä muodolliset järjestösuhteeni, olen vaiti niistä, muodollisesti en tule puhumaan minkään järjestön nimessä, mutta sosialidemokraattina tulen puhumaan teille *meidän* puolueestamme ja pyydän pitämään lausuntojani nimenomaan niiden sosialidemokraattisten katsantokantojen esittämisen yrityksenä, joita on esitetty

kaikessa *meidän* sosialidemokraattisessa kirjallisuudessamme, meidän niissä ja niissä kirjasissamme, lentolehtisissämme, sanomalehdissämme.

Kysymys asianajajasta. Asianajajat on otettava lujiin kouriin ja pantava piiritystilaan, sillä nuo intelligenttilurjukset tekevät usein ruokottomuuksia. Heille pitää ilmoittaa etukäteen: jos sinä, pahus, rohkenet käyttäytyä vähääkään säädyttömästi *tahi* turvautua *poliittiseen opportunistiin* (puhua sosialismin kehittymättömyydestä ja virheellisyydestä, viehättymisestä, *siitä, että sosialidemokraatit kieltävät väkivallan*, siitä, että heidän oppinsa ja liikkeensä on luonteeltaan rauhanomaista j.n.e., tai vaikkapa jostain sen tapaisesta), niin minä, syytetty, keskeytän heti puheesi julkisesti, nimitän sinua konnaksi, ilmoitan, että kieltäännyn tuollaisesta puolustuksesta j.n.e. Ja pitää panna nämä uhkaukset täytäntöön. Pitää ottaa vain järkeviä asianajajia, muita ei tarvita. On ilmoitettava heille edeltäpäin: pitää yksinomaan arvostella ja „ottaa kiinni” todistajat ja prokuraattori kysymyksessä, joka koskee faktojen tarkastusta ja sitä, että syyte on tekaistu, pitää vain saattaa huonoon huutoon oikeudenkäynnin shemjakinilaiset puolet. Jopa järkeväkin liberaalinen asianajaja on ylen karkäs puhumaan *tahi vihjaamaan* sosialidemokraattisen liikkeen rauhanomaiseen luonteeseen, sen kulttuurillisen merkityksen tunnustamiseen jopa sellaista ihmisten kuin Ad. Wagnerien etc. taholta. Kaikki senkaltaiset pyrkimykset on tyrehdytettävä heti alkuunsa. Lakimiehet ovat kaikkein taantumuksellisinta väkeä, kuten Bebel muistaakseni sanoi. Suutari pysyköön lestissään. Ole vain lakimies, ivaa syyllisyystodistajia ja prokuraattoria, ja enin, mitä voit tehdä, on se, että asetat tällaisen oikeuden vastakohdaksi vapaassa maassa olevan valamiesoikeuden, mutta älä kajoa syytetyn vakaumuksiin, älä rohkene hiiskahtaakaan siitä, miten olet arvioinut hänen vakaumuksensa ja tekonsa. Sillä sinä, liberaali pahanen, ymmärrät niin vähän näistä vakaumuksista, ettet osaa niitä kehuessasikaan välttää typeryyksiä. Tämä kaikki voidaan esittää asianajajalle tietoenkin leppeästi, taipuisasti, sulavasti ja harkitusti eikä sobakejevitshilaisittain. Mutta kuitenkin on parempi pelätä asianajajia ja olla luottamatta heihin, *varsinkin* jos he sanovat olevansa sosialidemokraatteja ja puolueen jäseniä (meidän 1. § mukaisesti!!).

Kysymyksen oikeuskuulusteluihin osallistumisesta ratkaisee mielestäni kysymys asianajajasta. Asianajajan kutsuminen merkitsee jo oikeuskuulusteluihin osallistumista. Minkä tähden niihin ei voitaisi osallistua todistajain kiinnisaamiseksi ja oikeutta vastaan käytävän agitatioon harjoittamiseksi. Tulee tietenkin olla erittäin varovainen, ettei lankea sopimattoman puolustautumisen äänensävyyn, sehän on itsestään selvä! Parasta on heti alussa, *ennen* oikeuskuulustelua, vastata puheenjohtajan ensimmäisiin kysymyksiin, että olen sosialidemokraatti ja sanon teille puheessani, mitä se merkitsee. Konkreettisesti tuon oikeuskuulusteluihin osallistumista koskevan kysymyksen ratkaiseminen riippuu kokonaan asianhaaroista: olettaakamme, että teidät on paljastettu täydellisesti, että todistajat puhuvat totta, että syytöksen koko sisältö pohjautuu eittämättömiin asiakirjoihin. Silloin ehkä ei toimitakaan osallistua oikeuskuulusteluihin, vaan pitää kiinnittää koko huomio periaatteelliseen puheeseen. Jos taas faktat ovat hataria ja urkintalaitoksen todistajat sotkevat ja valehtelevat, niin tuskinpa silloin lienee syytä luovuttaa käsistään agitaatioaineistoa sen seikan paljastamiseksi, että juttu on tekaistu. Asia riippuu myöskin syytetyistä: jos he ovat erittäin uupuneita, sairaita, väsyneitä, ellei ole sellaista lujaluontoista väkeä, joka on harjaantunut „oikeuspuhumiseen” ja sanasotaan, niin silloin ehkä on järkevämpää kieltäytyä oikeuskuulusteluihin osallistumisesta, ilmoittaa tästä ja keskittää koko huomio periaatteelliseen puheeseen, joka toivottavasti pitäisi valmistaa etukäteen. Kaikkein tärkeintä on joka tapauksessa puhe sosialidemokratian periaatteista, ohjelmasta ja taktiikasta, työväenliikkeestä, sosialistisista päämääristä, kapinasta.

Lopuksi toistan vielä kerran: nämä ovat ennakkokäsityksiäni, joita kaikkein vähiten tulee pitää kysymyksen ratkaisemisyrittäksenä. Täytyy odotella joitakin kokemuksen sanelemia ohjeita. Ja tuon kokemuksen luomisessa tovereiden tulee hyvin lukuisissa tapauksissa pitää ohjeenaan konkreettisten olosuhteiden punnitsemista ja *vallankumousmiehen vaistoa*.

Paljon, hyvin paljon terveisiä Kurzille, Rubenille, Baumanille ja kaikille ystäville. Älkää murehtiko! Asiat meillä

ovat nyt lähteneet luistamaan hyvin. Lopultakin olemme päässeet eroon skandalisteista. Olemme tehneet lopun perääntymistaktiikasta. Nyt me hyökkäämme. Venäjän komiteat myöskin alkavat katkaista välejänsä desorganisaattorien kanssa. On perustettu oma sanomalehti. On olemassa oma käytännöntyön keskus (byroo). Sanomalehteä on ilmestynyt kaksi numeroa, näinä päivinä (23. I. 1905 uutta lukua) ilmestyy 3:s. Aiomme julkaista kerran viikossa. Toivotan terveyttä ja reippautta!! Varmasti vielä tapaamme toisemme ja tulemme taistelemaan paremmissa olosuhteissa kuin tšekäläinen Liigan edustajakokousten kaltainen torailu ja rettelöinti ovat!

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
aikakauslehdessä „Proletarskaja
Revoljutsija” № 7 (30)*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VALLANKUMOUS VENÄJÄLLÄ

Geneve, tammikuun 10. (23.).

Työväenluokka, joka oli ikään kuin pysytellyt kauan syrjässä porvariston oppositioliikkeestä, on korottanut ääntään. Päätähuimaavalla nopeudella ovat laajat työväenjoukot saavuttaneet etumaiset toverinsa, tietoiset sosialidemokraatit. Pietarin työväenliike on edennyt näinä päivinä todellakin seitsenpeninkulmaisin askelin. Taloudelliset vaatimukset vaihtuvat poliittisiin. Lakko muuttuu yleislakoksi ja johtaa ennenkuulumattoman mahtavaan mielenosoitukseen; tsaarin nimen arvovalta sortuu ikiajoiksi. Alkaa kapina. Voima voimaa vastassa. Katutaistelu on kuumimmillaan, rakennetaan barrikadeja, rätisee yhteislaukauksia ja tykit jyskivät. Veri vuotaa virtoina, viriää kansalaissota vapauden puolesta. Pietarin proletariaattiin ovat valmiina liittymään Moskova ja Etelä, Kaukasia ja Puola. Työläisten tunnukseksi on tullut: kuolema tahi vapaus!

Tämä ja huomina päivä ratkaisevat paljon. Tilanne muuttuu joka tunti. Lennätin tuo henkeäsalpaavia uutisia, ja kaikki sanat tuntuvat nyt heikoilta koettavinamme oleviin tapahtumiin verrattuna. Jokaisen on oltava valmis täyttämään vallankumousmiehen ja sosialidemokraatin velvollisuutensa.

Eläköön vallankumous!

Eläköön kapinaan noussut proletariaatti!

TYÖVÄENDEMOKRATIA JA PORVARILLINEN DEMOKRATIA

Kysymys sosialidemokratian eli työväendemokratian suhteesta porvarilliseen demokratiaan on vanha ja samaan aikaan ikuisesti uusi kysymys. Se on vanha, sillä se on asetettu jo niinä aikoina, jolloin sosialidemokratia muodostui. Sen teoreettiset perusteet on jo selitetty marxilaisen kirjallisuuden varhaisimmissa teoksissa — „Kommunistisessa manifestissa” ja „Pääomassa”. Se on ikuisesti uusi, sillä jokainen askel jokaisen kapitalistisen maan kehityksessä antaa porvarillisen demokratian erilaisten vivahteiden ja sosialistisessa liikkeessä olevien erilaisten suuntien erikoisen, omaperäisen yhdistelmän.

Meillä Venäjälläkin tämä vanha kysymys on tullut erittäin uudeksi tällä hetkellä. Päästäksemme paremmin selville nykyisestä kysymyksenasettelusta aloitamme pienehköstä historiallisesta katsauksesta. Venäjän vanha vallankumouksellinen narodnikkilaisuus oli utopistisella, puolianarkistisella katsantokannalla. Kyläyhteisötalonpoikaa pidettiin valmiina sosialistina. Venäjän sivistyneiden yhteiskuntapiirien liberalismiin takaa nähtiin selvästi Venäjän porvariston pyyteet. Taistelu poliittisen vapauden puolesta hylättiin, koska se katsottiin taisteluksi porvaristolle edullisten laitosten puolesta. Narodnajavoljalaiset ottivat askeleen eteenpäin siirtymällä poliittiseen taisteluun, mutta heidän ei onnistunut yhdistää sitä sosialismin kanssa. Selvästi sosialistinen kysymyksenasettelu tuli jopa hämätyksiinkin, kun heikkenevää uskoa yhteisömme sosialistisuuteen alettiin uusia herra V. V:n²⁵ hengessä luoduilla teorioilla Venäjän demokraattisen intelligenssin ei-luokka-, ei-porvarillisesta luonteesta. Tästä sai alkunsa se, että narodnikkilaisuus, joka aikaisemmin oli ehdottomasti kieltänyt porva-

rillisen liberalismiin, alkoi vähitellen sulautua tuon viimeksi mainitun kanssa yhdeksi liberaalis-narodnikkilaiseksi suunnaksi. Venäjän intelligenttiliikkeen — alkaen kaikkein maltillisimmasta, kulttuurillisesta, ja päätyen kaikkein äärimmäisimpään, vallankumouksellis-terroristiseen — porvarillis-demokraattinen olemus alkoi tulla yhä enemmän esille samanaikaisesti proletaarisen ideologian (sosialidemokratian) ja työväen joukkoliikkeen ilmaantumisen ja kehittymisen kanssa. Mutta tämän viimeksi mainitun kasvua seurasi kahtiajakaantuminen sosialidemokraattien keskuudessa. Selvinä tulivat esille sosialidemokratian vallankumouksellinen ja opportunistinen siipi, joista ensin mainittu ilmensi liikkeemme proletaarisia ja jälkimmäinen sen intelligenttisiä pyrkimyksiä. Pian legaalinen marxilaisuus osoittautui todellisuudessa „marxilaisuuden heijastumiseksi porvarillisessa kirjallisuudessa”²⁶, ja bernsteiniläisen opportunistin²⁷ kautta se joutui suoraa tietä liberalismiin. Toisaalta ekonomistit sosialidemokratiassa viehättyivät puolianarkistiseen puhtaan työväenliikkeen konseptioon, pitivät porvarillisen opposition tukemista sosialistien taholta luokkakatsantokannan pettämisenä, julistivat, että porvarillinen demokratia Venäjällä on fantomi*. Toisaalta, toista vivahdetta edustavat ekonomistit, ollen viehättyneitä siihen samaan puhtaaseen työväenliikkeeseen, moittivat vallankumouksellisia sosialidemokraatteja sen itsevaltiutta vastaan käyttävän yhteiskunnallisen taistelun ignoroimisesta, jota meidän liberaalimme, zemstvomiehemme ja kulttuurikkomme käyvät**.

Vanha „Iskra” osoitti porvarillisen demokratian alkeiden olemassaolon Venäjällä jo silloin, kun monet eivät niitä nähneet. Se vaati tuon demokratian tukemista proletariaatin taholta (ks. „Iskraa” № 2 ylioppilasliikkeen tukemisesta***, № 8 illegaalista zemstvo-edustajakokouksesta, № 16 liberaalisista aatelismarsalkoista****, № 18***** kuohunnasta zemstvossa***** y.m.). Se tähdensi jatkuvasti

* Ks. rabotshejedelolaista kirjasta „Kaksi edustajakokousta” (s. 32), joka on suunnattu „Iskraa” vastaan.

** Ks. „Rabotshaja Myslin” erillistä liitettä, syyskuu, 1899.

*** Ks. Teokset, 4. osa, ss. 397—402. *Toim.*

**** Ks. Teokset, 5. osa, ss. 328—334. *Toim.*

***** Ks. Teokset, 6. osa, ss. 134—142. *Toim.*

***** Käytän hyväkseni tilaisuutta lausuakseni vilpittömän kiitollisuuteni Staroverille ja Plehanoville, jotka ovat aloittaneet erittäin hyödyllisen työn — vanhassa „Iskrassa” allekirjoituksitta julkaistujen artikkelien kirjoittajien

liberaalisen ja radikaalisen liikkeen porvarillista luokkaluonnetta ja sanoi kieroilevia osvobozhdenijelaisia tarkoittaen: „Olisi jo aika käsittää se yksinkertainen totuus, että todellista (eikä sanallista) yhteisyyttä taistelussa yhteistä vihollista vastaan ei turvata politikoinnilla, ei sillä, mitä edesmennyt Stepnjak kerran nimitti itsensälyhentämiseksi ja itsensäkätkemiseksi, ei diplomaattisen keskinäisen tunnustamisen ehdollisella vilpillä,— vaan todellisella osallistumisella taisteluun, todellisella taistelun yhtenäisyydellä. Kun saksalaisilla sosialidemokraateilla taistelu sotilaallis-poliisilaista ja feodaalis-klerikaalista taantumusta vastaan todella tuli yhteiseksi jonkin todellisen, tiettyyn kansanluokkaan (esim. liberaaliseen porvaristoon) nojautuvan puolueen taistelun kanssa, niin silloin toimintojen yhteisyys järjestyi ilman keskinäistä tunnustamista koskevaa fraasikeikailua” (№ 26 *).

Tämä vanhan „Iskran” esittämä kysymyksenasettelu johdattaa meidät välittömästi nykyisiin kiistoihin sosialidemokraattien suhtautumisesta liberaaleihin. Kuten tiedetään, nämä kiistat alkoivat jo toisessa edustajakokouksessa, joka hyväksyi kaksi — enemmistön katsantokantaa (Plehanovin päätöslauselma) ja vähemmistön katsantokantaa (Staroverin ²⁸ päätöslauselma) vastaava — päätöslauselmaa. Ensimmäinen päätöslauselma osoittaa tarkasti liberalismiin luokkaluonteen porvariston liikkeenä ja asettaa ensi sijalle tehtävän — on selitettävä proletariaatille tärkeimmän liberaalisen suunnan (osvobozhdenijelaisuuden) vallankumousvastainen ja proletariaattivastainen luonne. Tunnustaesseen porvarillisen demokratian tukemisen proletariaatin taholta välttämättömäksi tämä päätöslauselma ei lankea politikoivaan keskinäiseen tunnustamiseen, vaan vanhan „Iskran” hengessä rajoittaa kysymyksen taistelun yhteisyyteen: „mikäli porvaristo *taistelussaan* tsarismia vastaan on vallankumouksellista tahi vain oppositiossa olevaa”, *sikäli* sosialidemokraattien „tulee tukea” sitä.

Staroverin päätöslauselma sitävastoin ei esitä liberalismiin ja demokratismin luokka-analyysia. Se on täynnä hyviä aikomuksia, se keksii mahdollisimman tiukkoja ja

paljastamisen. Tolvokaamme heldän saattavan tämän työn päätökseen — siitä tulee mitä kuvaavinta aineistoa sen käänteeseen arvioimiseksi, jonka uusi „Iskra” on tehnyt rabotshejedelolaisuuteen.

* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 243—244. Toim.

hyviä, mutta valitettavasti — kuviteltuja, *sanallisia* sopimuksen ehtoja: liberaalien tahi demokraattien pitää *julistaa* sitä ja sitä, heidän ei saa esittää niitä ja niitä *vaatimuksia*, heidän on otettava *tunnukseksen* se ja se. Ikään kuin porvarillisen demokratian historia ei olisi kaikkialla varoitannut työläisiä lausuntoihin, vaatimuksiin ja tunnuksiin uskomisesta! Ikään kuin historia ei olisi näyttänyt meille satoja sellaisia esimerkkejä, jolloin porvarilliset demokraatit ovat esiintyneet ei ainoastaan täydellisen vapauden, vaan vieläpä tasa-arvoisuudenkin tunnuksin, sosialismin tunnuksin, lakkaamatta silti olemasta porvarillisia demokraatteja, ja aiheuttaneet siten vieläkin enemmän proletariaatin tietoisuuden „sumentamista"! Sosialidemokratian intelligenttisiipi haluaa taistella tätä sumentamista vastaan esittämällä porvarillisille demokraateille ehtoja sumentamista vastaan! Proletaarinen siipi taistelee analysoimalla demokratismiin luokkasisällön. Intelligenttisiipi ajaa takaa sopimuksen sanallisia ehtoja. Proletaarinen vaatii taistelun todellista yhteisyyttä. Intelligenttisiipi keksiskelee sellaisen hyvän, kunnan porvariston mittapuuta, joka ansaitsee sopimuksen kanssaan. Proletaarinen ei odota porvaristolta mitään hyvyttä, vaan tukee kaikenlaista, vaikkapa kaikkein pahintakin porvaristoa — *sikäli, mikäli se teoissa taistelee tsarismia vastaan*. Intelligenttisiipi luisuu kaupanhieronnan kannalle: jos asetutte sosialidemokraattien ettekä sosialistivallankumouksellisten puolelle, niin silloin me suostumme tekemään sopimuksen yhteistä vihollista vastaan, mutta muuten emme. Proletaarinen siipi on tarkoituksenmukaisuuden kannalla: me tuemme teitä yksinomaan siitä riippuen, voimmeko siten antaa osuvammin edes jonkinlaisen iskun vihollisellemme.

Kaikki Staroverin päätöslauselman puutteet tulivat silminnähävästi esille heti, kun se joutui kosketuksiin todellisuuden kanssa. Tuona kosketuksena oli uuden „Iskran" toimituksen kuuluisa suunnitelma, „korkeinta tyyppiä olevan mobilisaation" suunnitelma, 77. numeron (johtava artikkeli: „Demokratia tienhaarassa") ja 78. numeron (Staroverin alakertakirjoitus) periaatteellisten päätelmien yhteydessä. Suunnitelmasta on jo ollut puhe Leninin kirjasessa, mutta päätelmiin tulee pysähtyä tässä.

Mainittujen uuden „Iskran" päätelmien perusajatuksena (eli oikeammin tärkeimpänä typeryytenä) on eronteko

zemstvomiesten ja porvarillisen demokratian välillä. Tämä eronteko kulkee punaisena lankana kummankin artikkelin läpi, ja tarkkaavainen lukija näkee, että termin porvarillinen demokratia asemesta ja sen rinnalla käytetään samanarvoisina termejä: demokratia, radikaalinen intelligenssi (sic!), syntyvä demokratia, intelligenttidemokratia. Uusi „Iskra” mainostaa sille luontaisella vaatimattomuudella tätä erontekoa suurenmoisena keksintönä, originellina konseptiona, „jota” Lenin paran „ei ole suotu käsittää”. Tämä eronteko punoutuu suoranaisesti siihen uuteen taistelumenetelmään, josta olemme saaneet niin paljon kuulla sekä Trotskilta että välittömästi „Iskran” toimitukselta,—nimittäin: zemstvoliberalismi muka „kelvannee siihen, että sitä suomittaisiin piikkiruoskalla”, mutta intelligenttidemokratia kelpaa sopimuksen tekoon meidän kanssamme. Demokratian on toimittava itsenäisesti itsenäisenä voimana. „Venäjän liberalismi, jolta on riistetty sen historiallisesti välttämätön osa, sen liikuntahermo (kuulkaa!), sen porvarillis-demokraattinen puoli, kelvannee siihen, että sitä suomittaisiin piikkiruoskalla”. Leniniläisessä „venäläisen liberalismiin” konseptiossa „ei ollut sijaa sellaisille yhteiskunta-aineksille, joihin sosialidemokratia demokratian etujoukkona olisi voinut milloinkaan (!) vaikuttaa”.

Sellainen on uusi teoria. Samoin kuin kaikki muutkin nykyisen „Iskran” uudet teoriat se on pelkkää sekasotkua. Ensinnäkin prioriteetin vaatiminen intelligenttidemokratian keksimisestä on perustelematonta ja naurettavaa. Toiseksi, on väärin tehdä eroa zemstvoliberalismin ja porvarillisen demokratian välillä. Kolmanneksi, käsitys, että intelligenssi voi tulla itsenäiseksi voimaksi, on virheellinen. Neljänneksi, väite, että zemstvoliberalismi (ilman „porvarillis-demokraattista” puolta) kelpaa vain suomittavaksi j.n.e., on epäoikeudenmukainen. Tarkastelemme kaikkia näitä kohtia.

Lenin ei muka ole ottanut huomioon intelligenttidemokratian ja kolmannen aineksen syntymistä.

Avaamme „Zarjan”²⁹ № 2—3 **. Otamme sen saman „Katsauksen maan sisäisiin asioihin”, jota siteerataan

* — sillä tavalla! *Toim.*

** Ks. Teokset, 5. osa, ss. 271—279. *Toim.*

Staroverin alakertakirjoituksessa. Luemme *kolmannen osaston otsikon*: „Kolmas aines”. Selailemme tätä osastoa ja luemme „zemstvoissa lääkäreinä, teknikkoina y.m.s. palvelvien lukumäärän ja vaikutuksen kasvusta”, „niskoittelevasta taloudellisesta kehityksestä, joka synnyttää intelligenttien tarvetta, joiden lukumäärä yhä kasvaa”, „näiden intelligenttien kiertämättömistä selkkauksista byrokratian ja hallintoherrojen kanssa”, „näiden selkkausten suorastaan epideemisestä luonteesta viime aikoina”, miten „sovittamattomassa ristiriidassa itsevaltius on yleensä intelligenssin intresseihin nähden”, luemme näiden ainesten *suoranaisesti kutsumisesta* sosialidemokratian „lipun alle”...

Mainiota, eikö totta? Vastakeksityn intelligenttidemokratian ja sen, että on välttämätöntä kutsua se sosialidemokratian lipun alle, onkin „keksinyt” pahanilkinen Lenin jo *kolme vuotta sitten!*

Silloin ei tietenkään vielä oltu keksitty zemstvomiesten ja porvarillisen demokratian vastakkainasettamista. Mutta tämä vastakkainasettaminen on yhtä viisasta, kuin jos me sanoisimme: Moskovan lääni ja Venäjän keisarikunnan alue. Sensuszemstvomiehet ja aatelismarsalkat ovat *demokraatteja*, mikäli he esiintyvät itsevaltiutta ja maaorjuutta vastaan. Heidän demokratisminsa on rajoitettua, suppeata ja epäjohdonmukaista, samoin kuin on rajoitettua, suppeata ja epäjohdonmukaista eri asteilla kaikenlainen porvarillinen demokratismi kokonaisuudessaan. „Iskran” 77. numeron pääkirjoitus erittelee meikäläistä liberalismia jakaen sen ryhmiin: 1) maaorjanomistaja-tilanherrat; 2) liberaalitalanherrat; 3) liberaalinen intelligenssi, joka kannattaa sensuserustuslakia, ja 4) äärimmäinen vasemmisto — demokraattinen intelligenssi. Tämä analyysi on epätäydellinen ja sekava, sillä intelligenssin jako sekoitetaan eri luokkien ja ryhmien jaon kanssa, joiden etuja intelligenssi ilmentää. Paitsi laajan tilanherrakerroksen etuja Venäjän porvarillisen demokratismi heijastaa kauppiaiden ja teollisuudenharjoittajain joukon, etupäässä keskinkertaisten ja pienten, etuja sekä myöskin (mikä on erittäin tärkeätä) isäntien ja pikkuisäntien joukon etuja talonpoikaiston keskuudessa. Tämän Venäjän porvarillisen demokratian laajimman kerroksen sivuuttaminen on ensimmäinen aukko „Iskran” analyysissa. Toinen aukko on se, kun unohdetaan, että Venäjän demokraattinen intelligenssi jakaantuu poliittisen

kantansa puolesta ei sattumalta, vaan pakosta kolmeksi suunnaksi: osvobozhdenijelaiseen, sosialistivallankumoukselliseen ja sosialidemokraattiseen. Kaikilla näillä suunnilla on takanaan pitkä historiansa ja jokainen niistä ilmentää (niin tarkasti kuin itsevaltiudellisessa valtiossa on mahdollista) porvarillisen demokratian maltillisten ja vallankumouksellisten ideologioiden katsantokantaa ja proletariaatin katsantokantaa. Mikään ei ole kummallisempaa kuin uuden „Iskran” viaton toivomus: „demokratian on toimittava itsenäisenä voimana”, ja siinä samassa demokratia samaistetaan radikaalisen intelligenssin kanssa! Uusi „Iskra” on unohtanut, että radikaalinen intelligenssi eli intelligentti-demokratia, josta on tullut „itsenäinen voima”, — *se onkin meidän „socialistivallankumouksellisten puolue”!* Muuta „äärimmäistä vasemmistoa” meidän demokraattisella intelligenssillämme ei ole voinut ollakaan. Mutta onhan itsestään selvää, että tällaisen intelligenssin itsenäisestä voimasta voidaan puhua vain sanan ironisessa tahi vain pommimiesmerkityksessä. Kun seistään porvarillisen demokratian asenteissa ja siirrytään vasemmalle „Osvobozhdenijesta”, niin se merkitsee siirtymistä sosialistivallankumouksellisia kohti eikä mihinkään muualle.

Lopuksi, vieläkin vähemmän kestää arvostelua uuden „Iskran” viimeinen uusi keksintö, nimittäin se, että „liberalismi ilman porvarillis-demokraattista puolta” kelvannee siihen, että sitä suomitaan piikkiruoskalla, että „hegemonia-aate on viisainta heittää yli laidan”, ellei ole muita kenen puoleen kääntyä kuin zemstvomiehet. Kaikenlainen liberalismi kelpaa siihen, että sosialidemokratia tukee sitä juuri sikäli, mikäli se teoissa esiintyy taistelijana itsevaltiutta vastaan. Juuri siinä, että ainoa loppuun saakka johdonmukainen demokraatti, s.o. proletariaatti, antaa tämän tuen kaikille epäjohdonmukaisille (s.o. porvarillisille) demokraateille, toteutuukin hegemonia-aate. Vain hegemonian pikkuporvarillisen, kaupustelijamaisen käsityksen mukaan sen olemuksena ovat sopimukset, keskinäinen tunnustaminen, suusanalliset ehdot. Proletaariselta näkökannalta katsoen hegemonia sodassa kuuluu sille, joka taistelee kaikkein tarmokkaimmin, joka käyttää hyväkseen jokaisen tilaisuuden antaakseen iskun viholliselle, jolla teot eivät eroa sanoista ja joka sen vuoksi on demokratian

aatteellinen johtaja, joka arvostelee kaikkea puolinaisuutta *. Uusi „Iskra” erehtyy pahasti ajatellessaan, että puolinaisuus on porvarillisen demokratian moraalinen eikä poliittis-taloudellinen ominaisuus, ajatellessaan, että voidaan ja täytyy löytää sellainen puolinaisuuden mitta, jonka *alapuolella* liberalismi ansaitsee vain piikkiruoskaa ja jonka *yläpuolella* se ansaitsee sopimuksen teon. Tämä juuri merkitseekin „sallittavan halpamaisuuden mitan määrittämistä edeltäpäin”. Tosiaankin, syventykääpä miettimään seuraavia sanoja: kun sopimuksen teon ehdoksi oppositio-ryhmien kanssa asetetaan se, että niiden tulee tunnustaa yleinen, yhtäläinen ja välitön äänioikeus ja salainen äänestys, niin se merkitsee, että „niille esitetään niiden oman vaatimuksen sellainen reagenssi, jota ei voida torjua, demokratismiin lakmuspaperi, ja pannaan niiden poliittisen laskelmoinnin vaakalaudalle koko proletaarisen avun arvo” (№ 78). Miten kauniisti tämä onkaan kirjoitettu! ja miten kovin tekisi mieli sanoa näiden kauniiden sanojen kirjoittajalle, Staroverille: ystäväiseni, Arkadi Nikolajevitsh, älä puhu kauniisti! Herra Struve torjui yhdellä kynän piirrolla Staroverin torjumattoman reagenssin, kun hän kirjoitti „Osvobozhdenije-liiton” ohjelmaan yleisen äänioikeuden vaatimuksen. Ja tuo samainen Struve on jo monasti näytännyt meille teoissa, että kaikki nuo ohjelmat ovat liberaaleille vain paperia, ei lakmuspaperia, vaan tavallista paperia, sillä porvarillinen demokraatti voi aivan hyvin kirjoittaa tänään yhtä ja huomenna toista. Tämä ominaisuus on luontainen jopa monille sosialidemokratiaankin siirtyville porvarillisille intelligenteille. Eurooppalaisen ja venäläisen liberalismien koko historia antaa satoja esimerkkejä siitä, että sanat ja teot eroavat toisistaan, ja juuri tämän vuoksi Staroverin yritys keksiä torjumattomia paperireagensseja on naiivi.

Tämä naiivi yritys johtaa Staroverin myös siihen suuremoiseen aatteeseen, että niiden porvareiden tukeminen taistelussa tsarismia vastaan, jotka eivät suostu yleiseen äänioikeuteen, merkitsee „yleisen äänioikeuden aatteen tyhjäksi tekemistä”! Ehkäpä Starover kirjoittaa meille vielä

* Huomautus tarkkanäköiselle uusiskralaiselle. Meille nähtävästi sanotaan, että proletariaatin tarmokas taistelu ilman mitään ehtoja johtaa siihen, että voiton hedelmät käyttää hyväkseen porvaristo. Me vastaamme kysymyksellä: mikä niuu kuin proletariaatin itsenäinen voima voi taata proletariaatin ehtojen täyttämisen?

yhden kauniin * alakertakirjoituksen, jossa todistelee, että tukemalla monarkisteja niiden taistelussa itsevaltiutta vastaan me teemme tyhjäksi tasavalta-„aateen”? Siinähan se onnettomuus onkin, että Staroverin ajatukset pyörivät auttamattomasti ehtojen, tunnusten, vaatimusten ja julki-lausumien puitteissa ja jättävät ottamatta huomioon ainoan reaalisen kriteerin: tosiasiallisen taisteluun osallistumisen asteen. Käytännössä tästä on ehdottomasti seurauksena radikaalisen intelligenssin kaunisteleminen, intelligenssin, jonka kanssa „sopimukseen” meneminen julistetaan mahdolliseksi. Marxilaisuuden pilkaksi intelligenssi julistetaan liberalismiin „liikuntahermoksi” (muttei kaunopuheiseksi palvelijaksi?). Ranskalaiset ja italialaiset radikaalit palkitaan sellaisten ihmisten arvonimellä, joille antidemokraattiset tai antiproletaariset vaatimukset ovat vieraita, vaikka jokainen tietää, että nämä radikaalit ovat lukemattomia kertoja kavaltaneet ohjelmansa ja sumentaneet proletaariatien tietoisuutta, vaikka „Iskran” saman numeron (№ 78) seuraavalta sivulta (7.) te voitte lukea, miten monarkistit ja tasavaltalaiset Italiassa olivat „yhtä mieltä taistelussa sosialismia vastaan”. Saratovin intelligenttien (saniteettiyhdistyksen) päätöslauselma koko kansan edustajien välttämättömästä osallistumisesta lainsäädäntään julistetaan „demokratian todelliseksi ääneksi (!!)” (№ 77). Käytännöllistä suunnitelmaa proletaarien osallistumisesta zemstvokamppailuun seuraa ohje „tietyn sopimuksen solmimisesta oppositioporvariston vasemman siiven edustajien kanssa” (kuuluisa sopimus siitä, ettei aiheuteta paniikki-maista kauhua). Leninin kysymykseen, mihin ovat joutuneet surullisenkuuluisat staroverilaiset sopimuksen ehdot, uuden „Iskran” toimitus vastasi:

* Vielä pienoinen näyte Arkadi Nikolajevitshimme proosasta: „Jokainen, ken on joutunut viime vuosina seuraamaan Venäjän yhteiskunnallista elämää, on epäilemättä tullut pakostakin huomaamaan voimakkaan demokraattisen pyrkimyksen perustuslaillisen vapauden kaunistelemattoman aatteen puoleen. Joka on puhdistettu kaikista ideologisista kerrostumista ja kaikista historiallisen menneisyyden jätteistä. Tämä pyrkimys on ollut tavallaan demokratian keskuudessa tapahtuneiden molekyylisten muutosten pitkäaikaisen prosessin, niiden demokratian ovidiuslaisten muodonvaihdosten realisoitumista, jotka kaleidoskooppisella kirjavuudellaan ovat täydellisesti saaneet osakseen monien toisiaan seuranneiden sukupolvien huomion ja mielenkiinnon kahden vuosikymmenen kuluessa”. Sääli, ettei tämä ole totta, sillä porvarillisen demokratian uusimmat filosofit (Bulgakov, Berdjajev, Novgorodtsev y.m. y.m. Ks. „Idealismin probleemeja” ja „Novyj Putj”) eivät puhdistu, vaan nimenomaan kaunistelevat vanasaatetta idealismilla. Sääli myös, että Staroverin, Trotskin ja Martovin kaikkien kaleidoskooppillisen kirjaviiden ovidiuslaisten muodonvaihdosten läpi kulkee puhdistettu pyrkimys fraasiin.

„Näiden ehtojen on oltava aina puolueen jäsenten muistissa, ja viimeksi mainitut tietäessään, millä ehdoilla puolue vain suostuukin menemään muodollisesti poliittisiin sopimuksiin demokraattisen puolueen kanssa, ovat yksityissopimuksissakin, joista kirjeessä on puhe, moraalisesti velvollisia tekemään tarkan eron porvarillisen opposition luotettujen edustajain — todellisten demokraattien ja liberaalisten kermankuorijain välillä” *.

Porras portaalta. Rinnan puolueen sopimuksen (Staroverin päätöslauselman mukaan ainoan sallittavan) kanssa ilmaantui yksityissopimuksia eri kaupungeissa. Rinnan muodollisten sopimusten kanssa ilmaantui moraalisia. „Ehtojen” ja niiden „moraalisen” velvoittavuuden sanallinen tunnustaminen osoittautui riittäväksi, jotta annettiin „luotetun” ja „todellisen demokraatin” nimi, vaikka jokainen lapsikin ymmärtää, että kymmenet ja sadat zemstvojaarittelijat tekevät vaikka minkälaisia suusanallisia ilmoituksia, vakuuttavat jopa radikaalin kunniasanallakin, että he ovat sosialisteja, kunhan vain saisivat sosialidemokraatit rauhoittumaan.

Ei, proletariaatti ei lähde tuohon tunnuksilla, ilmoituksilla ja sopimuksilla leikkimiseen. Proletariaatti ei unohda milloinkaan, että porvarilliset demokraatit eivät voi olla luotettavia demokraatteja. Proletariaatti tulee tukemaan porvarillista demokratiaa silloin ja sikäli, milloin ja mikäli se teoissa taistelee itsevaltiutta vastaan, eikä niiden sopimusten perusteella, joita sen kanssa tehdään siitä, ettei aiheuteta paniikkimaista kauhua, ei sen luotettavuuteen uskominen perusteella. Sellainen tukeminen on välttämätöntä proletariaatin itsenäisten yhteiskunnallis-vallankumouksellisten päämäärien saavuttamiseksi.

„Vperjod” № 3,
tammikuun 24 (11) pnä 1905

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

* Ks. toimituksen toista „Kirjettä puoluejärjestöille”, joka samoin on julkaistu konspiratiivisesti („vain puolueen jäsenille”), vaikkei siinä ole mitään konspiratiivista. On erittäin opettavaista verrata tätä koko toimituksen vastausta Plehanovin „konspiratiiviseen” kirjaseen: „Taktiikastamme liberaalisen porvariston tsarisminvastaisen taistelun suhteen” (Geneve, 1905. Kirje Keskuskomitealle. Vain Puolueen jäsenille). Toivottavasti vielä palaamme näihin kumpaankin tuotteeseen.

NARODNIKKILAISUUDESTA MARXILAISUUTEEN

ENSIMMÄINEN ARTIKKELI

Hiljattain eräs legaalinen sanomalehti lausui mielipiteen, että nyt ei ole sopiva aika tähdentää niitä „ristiriitoja”, joita on itsevaltiutta vastaan esiintyvien eri luokkien etujen välillä. Tämä mielipide ei ole uusi. Me tapaamme sen „Osvobozhdenije” ja „Revoljutsionnaja Rossiija” lehtien palstoilla, tietenkin yksine tai toisine varauksineen. On luonnollista, että tällainen katsantokanta on vallalla porvarillisen demokratian edustajien keskuudessa. Mitä tulee sosialidemokraatteihin, niin heidän keskuudessaan ei voi olla kahta mielipidettä tästä kysymyksestä. Proletariaatin ja porvariston yhteinen taistelu itsevaltiutta vastaan ei saa eikä se voi pakoittaa proletariaattia unohtamaan sen omien etujen ja omistavien luokkien etujen sovittamatonta vastakohtaisuutta. Mutta tämän vastakohtaisuuden selittäminen vaatii ehdottomasti niiden syvällisten eroavaisuuksien selittämistä, joita on eri suuntien katsantokantojen välillä. Tästä ei millään muotoa tietenkään seuraa, että meidän pitäisi kieltäytyä tekemästä toisten suuntien kannattajien — niin sosialistivallankumouksellisten kuin liberaalienkin kanssa väliaikaisia sopimuksia, jotka puolueemme toinen edustajakokous tunnusti sosialidemokraateille sallittaviksi.

Sosialidemokraatit pitävät sosialistivallankumouksellisia meidän porvarillisen demokratiamme äärimmäisen vasemmistofraktion edustajina. Sosialistivallankumoukselliset ovat siitä suutuksissaan ja pitävät tällaista mielipidettä yksistään halpamaisena pyrkimyksenä panetella vastustajaa ja epäillä sen aikeiden vilpittömyyttä ja sen rehellisyyttä.

Todellisuudessa tällaisella mielipiteellä ei ole mitään yhteistä minkäänlaisen epäilemisen kanssa, se on vain sosialistivallankumouksellisten katsantokantojen luokka-alkuperän ja luokkaluonteen marxilaista luonnehtimista. Mitä selvemmin ja tarkemmin sosialistivallankumoukselliset esittävät katsantokantansa, sitä enemmän saa vahvistusta heidän katsantokantojensa marxilainen luonnehtiminen. Tässä suhteessa on erittäin mielenkiintoinen sosialistivallankumouksellisten puolueen ohjelmaluonnos, joka on julkaistu „Revoljutsionnaja Rossijan” 46. numerossa.

Luonnos merkitsee huomattavaa askelta eteenpäin ei ainoastaan periaatteiden esittämisen suuremman selvyuden suhteen. Edistys ilmenee myös periaatteiden sisällössä, edistys narodnikkilaisuudesta marxilaisuuteen, demokratismistä sosialismiin. Sosialistivallankumouksellisia vastaan tähdätyn arvostelumme hedelmät ovat nähtävissä: arvostelu on pakoittanut heitä korostamaan erikoisella voimalla hyväätarkoittavia sosialistisia aikeitaan ja niitä katsantokantojaan, jotka ovat yhteisiä marxilaisuuden kanssa. Sitä selvemmin näkyvät vanhojen, narodnikkilaisten, epämääräisesti demokraattisten katsantokantojen piirteet. Sille, joka yrittäisi moittia meitä ristiriidasta (toisaalta sosialistivallankumouksellisten hyväätarkoittavien sosialististen aikeiden tunnustaminen, toisaalta heidän sosiaalisen luonteensa luonnehtiminen porvarillis-demokraattiseksi), me muistutamme, että jo Kommunistisessa manifestissa eriteltiin ei ainoastaan pikkuporvarillisen, vaan myös porvarillisen sosialismin näytteitä. Hyvät aiheet olla sosialisti eivät tee olemattomaksi porvarillis-demokraattista olemusta.

Luonnokseen tutustuessamme pistää silmäämme sosialistivallankumouksellisten maailmankatsomuksen kolme peruspiirrettä. Ensinnäkin, teoreettiset korjaukset marxilaisuuteen. Toiseksi, narodnikkilaisuuden jäte työtätekevää talonpoikaistoa ja agraarikysymystä koskevilla katsantokannoissa. Kolmanneksi, samanlainen narodnikkilaisten mielipiteiden jäte, että Venäjän edessäoleva vallankumous ei muka ole luonteeltaan porvarillinen.

Sanoin: *korjauksia* marxilaisuuteen. Juuri niin. Koko ohjelman aatteiden peruslinja, koko ohjelman runko todistavat marxilaisuuden voittoa narodnikkilaisuudesta. Tämä viimeksi mainittu yhä vielä elää (viimeisintä muotia olevan revisionismiruiskeen avulla), mutta ainoastaan

marxilaisuuden osittaisten „korjausten” muodossa. Otta-kaapa tärkein yleistoreettinen korjaus: kapitalismin myön-teisten ja kielteisten puolien välillä vallitsevan otollisen ja epäotollisen suhteen teoria. Tämä korjaus, sikäli kuin se ei ole pelkkää sekasotkua, on vanhan venäläisen subjektivis-min tuomista marxilaisuuteen. Kapitalismin „luovan” histori-allisen työn tunnustaminen, kapitalismin, joka yhteiskun-nallistaa työn ja luo yhteiskuntaa muuttamaan kykenevän „sosiaalisen voiman”, proletariaatin voiman, tällainen tunnustus on välien katkaisemista narodnikkilaisuuden kanssa ja siirtymistä marxilaisuuteen. Sosialismin teorian perustaksi pannaan talouden ja luokkajakaantumisen objek-tiivinen kehitys. Korjaus: kapitalismin myönteisten ja kiel-teisten puolien välinen suhde „eräillä teollisuusaloilla, varsinkin maanviljelyksessä, ja kokonaisissa maissakin käy (vai ihan niinkin!) yhä vähemmän otolliseksi”. Tämä on Herzin ja Davidin, Nik. —onin³⁰ ja V. V:n kertaamista kaikkine hänen teorioineen „kapitalismin” erikoisista „koh-taloista Venäjällä”. Venäjän jälkeenjääneisyys yleensä ja Venäjän maanviljelyksen jälkeenjääneisyys erikoisesti ei esiinny enää *kapitalismin* jälkeenjääneisyytenä, vaan oma-peräisyytenä, joka puolustaa takapajuisia teorioita. Rinnan materialistisen historiankäsityksen kanssa pistää esiin ikivanha käsitys intelligenssistä, jolla muka on mahdol-lisuus valita isänmaalle enemmän tahi vähemmän otollisia teitä ja tulla kapitalismin luokkien-ulkopuoliseksi tuoma-riksi eikä sen luokan edustajaksi, joka syntyy nimenomaan sen ansiosta, että kapitalismi hajoittaa elämän vanhoja muotoja. Aitonarodnikkilaisesti jätetään huomioimatta se tosiasia, että kapitalistinen riisto Venäjällä saa erittäin inhoittavia muotoja sen seurauksena, että vielä on säilynyt esikapitalistisia suhteita.

Vieläkin selvempänä narodnikkilainen teoria tulee esille talonpoikaistoa koskevilla päätelmissä. Sanoja: työtäteke-vät, riistetyt, työväenluokka, työtätekevä joukko, riistettyjen luokka ja riistettyjen luokat käytetään luonnoksessa kaik-kialla ilman erotusta. Jos luonnoksen laatijat olisivat syven-tyneet ajattelemaan vaikkapa tätä viimeistä, heiltä vahin-gossa luiskahtanutta sanontaa (luokat), niin he olisivat ymmärtäneet, että kapitalismin vallitessa tekevät työtä ja ovat riistonalaisia ei ainoastaan proletaarit, vaan myös pikkuporvarit. Meidän sosialistivallankumouksellisista täy-

tyy sanoa samaa kuin on sanottu legaalista narodnikeista: heillä oli kunnia keksiä maailmassa ennennäkemätön kapitalismi ilman pikkuporvaristoa. He puhuvat työtätekevistä talonpoikaistosta sulkien silmänsä siltä todistetulta, tutkitulta, laskelmoidulta, kuvatulta, monesti märehdityltä tosiasialta, että tämän työtätekevän talonpoikaiston keskuudessa meillä on jo nyt valta-asemassa varmasti talonpoikaisporvaristo, että varakas talonpoikaisto, jolla epäilemättä on oikeus kantaa työtätekevän nimeä, ei silti tule toimeen ilman työntekijäin palkkausta ja että sen hallussa on jo nyt enemmän kuin puolet talonpoikaiston tuotanto-voimista.

Tältä kannalta katsottuna on erittäin kummallinen se tehtävä, jonka sosialistivallankumouksellisten puolue asettaa itselleen minimiohjelmassa: „käyttää sosialismin hyväksi sekä porvarillisia omistusperusteita vastaan käytävän taistelun hyväksi Venäjän talonpoikaiston niin yhteisöllisiä kuin myös yleensä työperustaan pohjautuvia katsomuksia sekä sen perinteitä ja elämänmuotoja ja varsinkin käsitystä, että maa on kaikkien työtätekevien yhteistä omaisuutta”. Tämä tehtävä tuntuu ensi silmäykseltä niiden yhteisöutopioiden aivan viattomalta, puhtaasti akateemiselta toistamiselta, jotka sekä teoria että elämä ovat jo aikoja kumonnet. Mutta todellisuudessa olemme tässä tekemisissä päivänpolttavan poliittisen kysymyksen kanssa, johon Venäjän vallankumous lupaa antaa vastauksen lähitulevaisuudessa: Kumpi käyttää toista hyväkseen? käyttääkö vallankumouksellinen intelligenssi, joka luulottelee olevansa sosialistista, hyväkseen talonpoikaiston työperustaan pohjautuvia katsomuksia porvarillisia omistusperusteita vastaan käytävän taistelun hyväksi? vai käyttääkö porvarillisesti omistava ja samanaikaisesti työtä tekevä talonpoikaisto hyväkseen vallankumouksellis-demokraattisen intelligenssin sosialistista fraseologiaa sosialismin vastaisen taistelun hyväksi?

Me ajatteleme, että toteutuu jälkimmäinen perspektiivi (vastoin vastaväittäjiemme tahtoa ja käsitystä). Olemme vakuuttuneita siitä, että se toteutuu, sillä se on jo yhdeksältä kymmenesosaltaan toteutunut. Nimenomaan „porvarillisesti omistava” (ja samanaikaisesti työtä tekevä) talonpoikaisto on jo käyttänyt hyväkseen narodnikkilaisen, demokraattisen intelligenssin sosialistista fraseologiaa,

intelligenssin, joka arteleillaan, osuuskunnillaan, heinäviljelyillään, auroillaan, zemstvovarastoillaan, pankeillaan luuli tukevansa „työperustaan pohjautuvia perinteitä ja elämänmuotoja”, mutta todellisuudessa tuki kapitalismin kehitystä kyläyhteisön sisällä. Venäjän taloudellinen historia on näin ollen jo todistanut sen, minkä huomenna tulee todistamaan Venäjän poliittinen historia. Ja tietoisien proletariaatin koko tehtävä on siinä, että ollen millään tavoin kieltäytymättä tukemasta *porvarillisen* työtätekevän talonpoikaiston edistyksellisiä ja vallankumouksellisia pyrkimyksiä selitetään maaseudun proletaarille, että huomina taistelu tätä talonpoikaistoa vastaan on kiertämätön, selitetään sille todella sosialistiset päämäärät erotukseksi porvarillis-demokraattisista tasasuhtaisen hallinnan haaveista. Yhdessä porvarillisen talonpoikaiston kanssa maanorjuuden jätteitä vastaan, itsevaltiutta, pappeja, tilanherroja vastaan, yhdessä kaupungin proletariaatin kanssa porvaristoa vastaan yleensä ja m.m. porvarillista talonpoikaistoa vastaan — sellainen on maaseutuproletaarin ainoa oikea tunnus, sellainen on Venäjän sosialidemokratian ainoa oikea agrariohjelma tällä ajankohdalla. Juuri tällaisen agrariohjelman hyväksyikin toinen edustajakokouksemme. Yhdessä talonpoikaistorvariston kanssa demokratian puolesta, yhdessä kaupungin proletariaatin kanssa sosialismin puolesta, — maaseutuköyhälistö omaksuu paljon lujemmin tämän tunnuksen kuin narodnikkilaismielisten sosialistivallankumouksellisten loistavat, mutta valekoreat tunnuksat.

Nyt tulemmekin ylempänä merkitsemiemme luonnoksen peruskohtien kolmanteen kohtaan. Luonnoksen laatijat ovat jo luopuneet johdonmukaisten narodnikkien katsantokannasta, jotka olivat poliittista vapautta vastaan, mikä muka voi vain siirtää vallan porvariston käsiin. Mutta narodnikkilaisuuden jätteet ilmenevät erittäin selvästi, kun luonnoksessa luonnehditaan itsevaltiutta ja eri luokkien suhdetta siihen. Tässäkin, — kuten aina, — me näemme, että pikku-porvarillisen vallankumouksellisen intelligenssin yritykset selittää tarkasti käsitystään *todellisuudesta* johtavat heti kiertämättömästi sen katsantokannan ristiriitaisuuden ja vanhentuneisuuden täydelliseen paljastumiseen. (Tämän vuoksi huomautamme suluissa, että kiistat sosialistivallankumouksellisten kanssa on aina johdettava nimenomaan

todellisuuden käsittämistä koskevaan kysymykseen, sillä vain tämä kysymys paljastaa selvästi meidän syvällisen poliittisen erimielisyytemme syyt.)

„Suurteollisuudenharjoittajien ja kauppiaiden luokka, joka on taantumuksellisempaa kuin missään muualla”, luemme luonnoksesta, „tarvitsee yhä enemmän itsevaltiuden suojaa proletariaattia vastaan”... Se ei pidä paikkaansa, sillä etumaisten porvarien välinpitämättömyys itsevaltaista hallitusmuotoa kohtaan ei esiinny Euroopassa missään niin selvästi kuin meillä. Proletariaatin aiheuttamasta pelosta huolimatta porvariston keskuudessa voimistuu tyytymättömyys itsevaltiutta kohtaan,— osittain jo yksin senkin vuoksi, että poliisilaitos koko rajattomasta vallastaan huolimatta ei pysty tukahduttamaan työväenliikettä. Puhuessaan suurteollisuudenharjoittajain „luokasta” luonnos sekoittaa toisiinsa porvariston ryhmät ja alaryhmät ja koko porvariston luokkana. Tuo käsitys on sitäkin virheellisempi, kun itsevaltius voi tyydyttää kaikkein vähiten juuri keski- ja pikku-porvareita.

„...Maa-aatelisto ja maaseudun kulakisto kaipaavat yhä kovemmin samanlaista tukea maaseudun työtätekeviä joukkoja vastaan”... Vai niin? Mutta mistä sitten on ilmaantunut zemstvoliberalismi? Mistä johtuu kulttuurikko- (demokraattisen) intelligenssin kiintymys yrittäjäisäntään ja päinvastoin? Vai eikö kulakilla ole mitään yhteistä yrittäjäisännän kanssa?

„...Itsevaltiuden olemassaolo joutuu sovittamattomaan ja progressiivisesti kärjistyvään ristiriitaan koko maan taloudellisen, yhteiskunnallisen-poliittisen ja kulttuurillisen kasvun kanssa”...

Noin he menevät väitteissään jo järjettömyyteen saakka! Onko ajateltavissa sellainen „sovittamaton ristiriita” koko maan taloudellisen y.m. kasvun kanssa, joka ei ilmenisi taloudellisesti määräävien luokkien mielialoissa?? Jompi-kumpi. *Joko* itsevaltius on todellakin ristiriidassa maan taloudellisen kasvun kanssa. Silloin se on ristiriidassa myös *koko* teollisuudenharjoittajien, kauppiaiden, tilanherrojen ja yrittäjäisäntien *luokan* etujen kanssa. Se, että nimenomaan tämä luokka on pitänyt käsissään „meidän” talouden kohottamista vuodesta 1861 alkaen, ei luultavasti ole tuntematonta sosialistivallankumouksellisillekaan (vaikka

V. V:ltä he ovat oppineet päinvastaista). Koko Euroopan historia puhuu siitä, että hallitus, joka on ristiriidassa porvaristoluokan kanssa yleensä, voi keinotella porvariston eri ryhmien ja kerrosten välisillä eripuraisuuksilla, mennä sovintoon protektionistien kanssa friitrederejä vastaan, nojautua toiseen kerrokseen toista vastaan ja harjoittaa tällaista tasapainotaiteilua vuosikausia ja vuosikymmeniä. *Tahi* sitten meillä sekä teollisuudenharjoittajat, tilanherrat että talonpoikaisporvarit „tarvitsevat yhä kovemmin” itsevaltiutta. Silloin täytyy olettaa, että he, maan talouselämän valtiaat, eivät ymmärrä, eivät edes kokonaisuutena, luokkana otettuna, maan talouden kasvun etuja, että näitä etuja eivät käsitä edes noiden luokkien etumaiset, sivistyneet ja intelligentit edustajat ja johtajat!

Mutta eiköhän ole luonnollisempaa olettaa, että asiaa eivät käsitä meidän sosialistivallankumoukselliset? Katso-kaahan: hiukan kauempana he itse tunnustavat „liberaalidemokraattisen opposition olemassaolon, joka käsittää pääasiallisesti luokkasuhteeltaan välikerroksiin kuuluvat sivistyneiden yhteiskuntapiirien ainekset”. Eivätkö meidän sivistyneet yhteiskuntapiirimme sitten olekaan porvarillisia yhteiskuntapiirejä? Eikö niitä sidokaan tuhannet siteet kauppiaisiin, teollisuudenharjoittajiin, tilanherroihin, yrittäjäisäntiin? Onko luoja sitten säätänyt Venäjän koettavaksi sellaisen kapitalismin, jossa liberaalis-demokraattinen oppositio ei olekaan porvarillis-demokraattinen oppositio? Tietävätkö sosialistivallankumoukselliset todellakin sellaisen esimerkin historiasta, voivatko he tosiaankin kuvitella sellaisen tapauksen, jolloin porvariston oppositio itsevaltiutta vastaan *ei* ilmene liberaalisten, sivistyneiden „yhteiskuntapiirien” kautta?

Luonnoksen sekavuus on kiertämätön tulos narodnikkilaisuuden sekoittamisesta marxilaisuuden kanssa. Vain marxilaisuus on esittänyt tieteellisesti oikean, todellisuudelta yhä enemmän vahvistusta saavan analyysin demokratian puolesta käytävän taistelun ja sosialismin puolesta käytävän taistelun välisestä suhteesta. Myös meillä, samoin kuin koko maailmassa, on porvarillinen demokratia ja työväendemokratia. Myös meillä, samoin kuin koko maailmassa, sosialidemokratian on säälimättä paljastettava porvarillisen demokratian kiertämättömät illuusiot ja se, että

tuota demokratiaa ei käsitä omaa olemustaan. Myös meillä, samoin kuin koko maailmassa, tietoisien proletariaatin tulee tukea porvarillista demokratiaa sen ollessa oppositiossa ja taistellessa maaorjuuden jätteilä vastaan, itsevaltiutta vastaan, unohtamatta hetkeksikään luokkaisenäisyyttään ja luokkapäämääränään olevaa porvariston kukistamista.

„Vperjod“ № 3,
tammikuun 24 (11) päivä 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehden
tekstin mukaan

PIETARIN LAKKO

Lakko, joka alkoi tammikuun 3 päivänä Putilovin tehtaalla, on kehittymässä työväenliikkeen mitä suurenmoisimmaksi ilmaukseksi. Meillä olevat tiedot rajoittuvat toistaiseksi ulkomaisten ja Venäjän legaalisten sanomalehtien tiedonantoihin. Mutta nämäkin tiedonannot epäilemättä osoittavat, että lakosta on jo tullut suurimerkityksinen poliittinen tapahtuma.

Lakon alku oli puhtaasti vaistovarainen. Eräs niistä työn ja pääoman välisistä yhteenotoista, joita toistuu jatkuvasti, tapahtui tällä kertaa tehtaan johtokunnan suorittaman neljän työläisen erottamisen johdosta. Täysin solidaarisina työläiset nousivat vaatimaan erotettujen työhön palauttamista. Liike voimistui nopeasti. Siihen osallistuu legaalinen „Venäjän tehdastyöläisten yhdistys”³¹, ja lakko siirtyy seuraavaan, korkeampaan vaiheeseen.

Legaalinen työväenyhdistys on ollut zubatovilaisten erikoisen huomion kohteena. Ja nyt tuo zubatovilainen liike kasvaa puitteidensa yli, tuo liike, jonka poliisilaitos oli pannut alulle poliisilaitoksen etuja silmälläpitäen, itsevaltiuden tukemiseksi, työläisten poliittisen tietoisuuden turmelemiseksi, suuntautuu itsevaltiutta vastaan, muodostuu proletaarisen luokkataistelun purkaukseksi.

Sosialidemokraatit ovat puhuneet jo kauan meidän zubatovilaisuutemme *tällaisten* tulosten kiertämättömyydestä. Työväenliikkeen legalisoiminen — sanoivat he — hyödyttää ehdottomasti meitä, sosialidemokraatteja. Se saa mukaan liikkeeseen eräitä työläiskerroksia, varsinkin takapajuisia, se auttaa pudistelevaan hereille ne, joita agitaattorisosialisti ei saisi hereille vielä kohtakaan tai

ehkei milloinkaan. Mutta työläiset, jotka on jo kerran saatu liikkeeseen mukaan ja joita kiinnostaa kysymys kohtaloistaan, tulevat menemään pitemmälle. Legaalisesta työväenliikkeestä tulee vain uusi, laajempi perusta sosialidemokraattiselle työväenliikkeelle*.

On epäilemätöntä, että juuri niin on ollut asianlaita Pietarissakin.

Liikkeen leviämistä erittäin laajalle on auttanut kaksi seikkaa: ensinnäkin, otollinen ajankohta taloudellisen taistelun käymiseksi (hallitukselle on tarpeen sota- ja meriministeriöiden tilausten kiireellinen täyttäminen); toiseksi, perustuslakiliikkeen vilkastuminen yhteiskuntapiireissä. Alettuaan lakon muutamien erotettujen toveriensa puolustamiseksi työläiset ovat siirtyneet laajoihin taloudellisiin vaatimuksiin. He vaativat 8-tuntista työpäivää, minimipalkkaa (miehelle 1 rpl. ja naiselle 70 kop.), ylitöiden pakollisuuden lakkauttamista (sekä kaksinkertaista maksua niistä), saniteettiolojen ja lääkintävun parantamista j.n.e. Lakko on alkanut muuttua yleislakoksi.

Ulkomaiset lehdet tiedoittivat lauantaina tammikuun 8 (21) päivänä, että yksinpä Venäjän virallistenkin tiedoitusten mukaan 174 tehdasta ja konepajaa, joiden työläisten luku nousee 96.000 henkeen, on lopettanut työt.

Kysymyksessä on eräs muotoutuvan proletaarien luokan suurenmoisista yhteenotoista sen vihollisten kanssa, yhteenotoista, jotka jättävät jälkensä moniksi vuosiksi.

Mutta asia ei ole rajoittunut taloudellisiin vaatimuksiin. Liike on alkanut saada poliittisen luonteen. Siihen yrittävät osallistua (vaikka nähtävästi vielä hyvin heikosti) paikalliset sosialidemokraatit. Valtavissa, useita tuhansia ihmisiä käsittävissä työläisten kokouksissa on alettu käsitellä poliittisia vaatimuksia ja äänestää päätöslausemia poliittisesta vapaudesta. Työläisten laatiman anomuksen tiedoitetaan jakaantuvan kolmeen osaan³². Ensimmäisessä vaaditaan oikeuksia kansalle. Toisessa esitetään kansan köyhyyttä vastaan käytävän taistelun toimenpiteet. Kolmannessa toimenpiteet pääoman harjoittamaa työn sortamista vastaan. Ensimmäisen osan vaatimukset: henkilöllisyyden koskemattomuus, sanan-, kokoontumis-, omantunnonvapaus; kouluvelvollisuus valtion kustannuksella, kansan

* Vrt. N. Leninin „Mitä on tehtävä?“ ss. 86—88. (Ks. Teokset, 5. osa, ss. 447—448. *Toim.*)

valinnallisten edustajien osallistuminen lainsäädäntään, kaikkien tsa-arvoisuus lain edessä, ministerien vastuuvuolisuus, lunastusmaksujen lakkauttaminen, huokea luotto, vähitellen tapahtuva valtion maiden jakaminen kansalle, tulovero. (Jos tämä tiedonanto on paikkansa pitävä, niin se on osoituksena sosialidemokraattien ohjelman erittäin mielenkiintoisesta heijastumisesta joukkojen tahi niiden vähätietoisten johtajien tietoisuudessa.) Englantilaisen „The Standard” * lehden kirjeenvaihtaja tiedoittaa, että tammik. 5 (18) pnä pidettiin kolme kokousta (yhdessä oli 4.000 ihmistä, toisessa 2.000 ihmistä) ja että hyväksyttiin tällaiset poliittiset vaatimukset: 1) yleisellä äänestyksellä valitun perustavan kokouksen viipymätön koollekutsuminen; 2) sodan lopettaminen; 3) täydellinen armahdus poliittisille karkoitetuille ja vangeille; 4) paino- ja omantunnonvapaus; 5) kokoontumis- ja yhdistymisvapaus. Tammikuun 8 (21) päivän ulkomaiset lehdet tiedoittivat mielenosoituksesta, jota valmisteltiin tammik. 9 (22) päivän sunnuntaiksi Talvipalatsin edustalle, ja anomuksen esittämisestä „itse tsaarille”. Työläiset julistavat: vapaus tahi kuolema. Moskovan ja Liepajan työläisten edustajia lähtee Pietariin.

Tällaisia ovat ne rajoitetut ja vielä tarkistamattomat tiedot, joita on käytettävissämme tällä haavaa. On ilmeistä, että liike ei ole vielä läheskään saavuttanut kehityksensä ylintä vaihetta ja täytyy jäädä odottelemaan tapahtumia, jotta voitaisiin antaa täydellinen arvio siitä, mitä tapahtuu. Silmään pistää liikkeen hämmästyttävän nopea siirtyminen puhtaasti taloudelliselta perustalta poliittiselle perustalle, kymmenien ja satojen tuhansien proletaarien valtava solidaarisuus ja tarmo — ja kaikki tämä tapahtuu siitä huolimatta, että puuttuu tietoista sosialidemokratian vaikutusta tai että se on vähäistä. Liikkeen eräiden johtajien sosialististen katsomusten primitiivisyys ja se, että työväenluokan eräiden aineiden keskuudessa on sitkeässä naiivi usko tsaariin, ei vähennä, vaan pikemminkin voimistaa proletariaatin heräävän vallankumouksellisen vaiston merkitystä. Etumaisen sorretun luokan poliittinen vastalause ja sen vallankumouksellinen tarmo murtautuvat kaikkien esteiden läpi, niin ulkoisten — poliisikieltojen muodossa esiintyvien kuin sisäistenkin — eräiden johtomiesten aatteiden kehitty-

* — „Lippu”. *Toim.*

mättömyyden ja takapajuisuuden muodossa esiintyvien esteiden läpi. Sosialidemokratian toiminta viimeksi kuluneen vuosikymmenen kuluessa ja työväenliikkeen opetukset tänä aikana ovat kantaneet hedelmää levittämällä sosialismin ja poliittisen taistelun aatteita mitä laajimpia kanavia myöten. Proletariaatti osoittaa teoissa, että poliittisen liikkeen näyttämöllä Venäjällä ei esiinny kaksi voimaa (itsevaltius ja porvarilliset yhteiskuntapiirit), kuten eräät ovat olleet arkamaisesti valmiit ajattelemaan. Proletariaatti näyttää meille vallankumouksellisten luokkavoimien mobilisaation todella korkeita muotoja; mobilisaatio ei tietenkään liity toisarvoisiin manifestointeihin jossain kaupunginduumassa, vaan vuoden 1903 Rostovin mielenosoituksen ja etelän lakkojen tapaisiin joukkoliikkeisiin. Ja tämä proletariaatin vallankumouksellisten voimien uusi ja korkeampi mobilisaatio lähentää meitä seitsenpeninkulmais-askelin proletariaatin vieläkin ratkaisevampaan, vieläkin tietoisempaan astumiseen itsevaltiutta vastaan käytävään taisteluun!

„Vperjod“ № 3,
tammikuun 24 (11) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehden
tekstin mukaan

MEIKÄLÄISET TARTUFFET

Juuri saamassamme „Iskran” 83. numerossa on julkaistu menshevikkien ja Keskuskomitean ilmoitus „vähemmistön järjestöeristyneisyyden täydellisestä lopettamisesta”. „Vähemmistö — vakuutetaan meille — lakkaa pitämästä itseään *osapuolena*, ja vastaisuudessa ei voi olla puhuttakaan Keskuskomitean boikotoinnista eikä *ultimatiivisten vaatimusten* esittämisestä sille”. Tämä ilmoitus on hiukan myöhästynyt! Puolue tietää nyt Leninin kirjasesta („Ilmoitus ja asiakirjoja keskuselinten erkaantumisesta puolueesta” *), että „ultimatiiviset vaatimukset” Popovin, Fischerin ja Fominin kooptoinnista *on jo täytetty*, mutta vain salakähmäisesti, *puoluetta pettäen*. Ultimatiivinen vaatimus III edustajakokouksen koollekutsumisen tyhjäsitkemisestä samanlaisten petosten tietä on samaten täytetty. Paikallisen työn desorganisointi jatkuu, ja niin sanottu Keskuskomitea on jo vahvistanut Pietarissa („Iskran” tiedoituksen mukaan) „erikoisen järjestön” eli ryhmän „sen vuoksi, kun sen monilukuiset (?) jäsenet eivät mitenkään voi toimia paikallisen komitean johdolla”.

Näin ollen tapahtumat ovat nyt vahvistaneet *täydellisesti ja ehdottomasti* kaiken sen, mitä „enemmistö” on puhunut ja ennustanut, alkaen Leninin „kirjeestä” („Miksi erosin toimituksesta”, joulukuu 1903 **) ja päätyen Orlovskin kirjaseen „Neuvosto puoluetta vastaan”. Puolitoista vuotta kestäneen ottelun reaalisenä kohteena on ollut neljän kooptointi Pää-äänenkannattajaan ja kolmen Keskuskomiteaan. Kooptoinnin vuoksi keksittiin prosessi-organisaation teoria ja joukko „periaatteellisia” erimielisyyksiä. Tämän kooptoinnin vuoksi meidän keskuselimemme ovat

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 519—529. *Toim.*

** Ks. Teokset, 7. osa, ss. 106—112. *Toim.*

nyt täydellisesti katkaisseet välinsä puolueen kanssa ja katkaisevat välejänsä paikallisten komiteoiden kanssa, jokaisen kanssa erikseen. Meidän tunnuksemme: „enemmistön täytyy katkaista kaikki ja kaikenlaiset suhteensa desorganisaattoreihin” („Vperjod” № 1, „On aika lopettaa” *) oikeellisuus on tullut täydellisesti vahvistetuksi.

Erittäin mielenkiintoinen on „Iskran” ilmoituksen seuraavakin kohta: „(Vähemmistön) valtuutettujen päätös esitettiin kaikkien vähemmistön kannattajien käsiteltäväksi, jotka työskentelevät Kievin, Harkovin, Donin, Kubanin, Pietarin, Odessan komiteoissa, Donetsin ja Krinin liitoissa sekä muissa puoluejärjestöissä”. Siis *mittei puolitoista vuotta kestäneen* hurjan kamppailun jälkeen ulkomainen kerho on Pää-äänenkannattajan, Neuvoston ja (toukokuusta alkaen) Keskuskomitean avulla valloittanut puolelleen *kaikkiaan viisi II edustajakokouksessa olleesta 20:stä Venäjän komiteasta!* **. Komiteoiden ulkopuolella olevia huomattavampia ryhmiä, jotka „Iskra” on suvainnut mainita, on muodostettu vain kahdessa kaupungissa, Pietarissa ja Odessassa. Kubanin komitea on nähtävästi leivottu aivan äskettäin parin lisä-äänen saamiseksi.

Siis „Iskra”, vähemmistön äänenkannattaja, vahvistaa nyt, tammikuussa, oikeaksi sen kuvan puolueasioiden tilasta, minkä syyskuussa esitti toinen menshevikki. Keskuskomitean asiamies, joka oli myötämielinen vähemmistölle ja joka nyt on kooptoitu Keskuskomiteaan, kirjoitti nimittäin syyskuussa Keskuskomitean jäsenelle Gleboville, että „*Venäjällä vähemmistö on voimaton*”, että sen puolella on ainoastaan *neljä komiteaa*. Tämä ulkomaisen kerhon voimattomuus pakoittikin sen panemaan Keskuskomiteassa toimeen bonapartelaisen vallankaappauksen ja vetäytymään petoksen tietä syrjään III edustajakokouksesta.

„Vperjod” № 3,
tammikuun 24 (11) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstin mukaan

* Ks. tätä osaa, ss. 20—24. Toim.

** Edustajakokouksessa olleista komiteoista vain yksin Kievin komitea siirtyi enemmistöstä vähemmistöön, s.o. sen molemmat edustajakokouksessa olleet edustajat olivat bolshevikkeja, mutta nyt komiteassa ovat enemmistönä menshevikit. Ja päinvastoin, Nikolajevin ja Siperian komiteoiden molemmat edustajakokouksessa olleet edustajat olivat menshevikkejä, mutta edustajakokouksen jälkeen nämä komiteat ovat asettuneet enemmistön puolelle. Edustajakokouksessa jakautuivat enemmistön ja vähemmistön kesken (yksi edustaja kummallekin puolelle) seuraavat komiteat: Odessan, Donin, Ufan, Moskovan komitea. Nyt niistä on menshevistinen vain Donin komitea.

VALLANKUMOUKSEN ALKU VENÄJÄLLÄ

Geneve, keskiviikkona, tammikuun 25 (12) pñä.

Venäjällä on suurenmoisia historiallisia tapahtumia. Proletariaatti on noussut kapinaan tsarismia vastaan. Hallitus oli saattanut proletariaatin kapinaan. Tuskinpa voidaan epäillä sitä, että hallitus tahallaan salli melko esteettömästi lakkoliikkeen kehittyä ja alkaa laajojen mielenosoitusten haluten saattaa asiat sotilaallisen voiman käyttämiseen saakka. Ja se onkin tehnyt sen! Tuhansia surmattuja ja haavoittuneita — sellaiset ovat tammikuun 9 päivän verisunnuntain seuraukset Pietarissa. Sotaväki voitti aseettomat työläiset, naiset ja lapset. Sotaväki pääsi voitolle vastustajastaan ampumalla maassamakaavia työläisiä. „Annoimme heille hyvän opetuksen!” puhuvat nyt sanoinkuvaamattoman kyynillisesti tsaarin palvelijat ja heidän eurooppalaiset lakeijansa vanhoillisen porvariston joukosta.

Niin, se oli suuri opetus! Venäjän proletariaatti ei unohda tätä opetusta. Työväenluokan valmentumattomatkin, takapajuisimmatkin kerrokset, jotka olivat naiivisti uskoneet tsaariin ja vilpittömästi halusivat rauhallisesti ojentaa „itse tsaarille” nääntyneen kansan pyynnöt, kaikki ne saivat opetuksen sotilaalliselta voimalta, jota johti tsaari tahi tsaarin setä, suuriruhtinas Vladimir.

Työväenluokka sai kansalaissodan suuren opetuksen; proletariaatin vallankumouksellinen kasvatus otti yhdessä päivässä sellaisen askeleen eteenpäin, jollaista se ei olisi voinut ottaa harmaan, arkisen, tylsän elämän kuukausina eikä vuosina. Pietarin sankarillisen proletariaatin tunnus: „kuolema tahi vapaus!” kiirii nyt kaikuna kautta koko Venä-

jän. Tapahtumat kehittyvät hämmästyttävällä nopeudella. Yleislakko Pietarissa kasvaa. Koko teollinen, yhteiskunnallinen ja poliittinen elämä on halpaantunut. Maanantaina tammikuun 10 päivänä työläisten yhteenotot sotaväen kanssa käyvät ankarammiksi. Vastoin hallituksen valheellisia tiedonantoja pääkaupungin hyvin monissa osissa virtaa veri. Nousevat Kolpinon työläiset. Proletariaatti aseistautuu ja aseistaa kansaa. Työläisten kerrotaan vallanneen Sestroretskin asevaraston. Työläiset varaavat revolvereja, takovat itselleen aseita työkaluistaan, hankkivat pommeja käydäkseen hurjaa taistelua vapauden puolesta. Yleislakko leviää muille paikkakunnille. Moskovassa 10.000 ihmistä on jo jättänyt työnsä. Seuraavaksi päiväksi (torstaiksi, tammikuun 13) on määrätty yleislakko Moskovassa. Riiaassa on puhjennut kapina. Työläiset manifestoivat Lodzissa, valmistellaan Varsovan kapinaa, Helsingissä on proletariaatin mielenosoituksia. Bakussa, Odessassa, Kieivissä, Harkovissa, Kovnossa ja Vilnossa kasvaa työläisten kuohunta ja laajenee lakko. Sevastopolissa palavat meriasiahallinnon varastot ja asesäilö, ja sotaväki kieltäytyy ampumasta kapinaan nousseita matruuseja. Lakko Räävelissä ja Saratovissa. Työläisten ja reserviläisten aseellinen yhteenotto sotaväen kanssa Radomissa.

Vallankumous kasvaa ja laajenee. Hallitus alkaa jo hosua. Veristen rankaisutoimenpiteiden politiikasta se yrittää siirtyä taloudellisiin myönnytyksiin ja selviytyä almuilla tahi yhdeksäntuntisen työpäivän lupaamisella. Mutta verilöylypäivän opetus ei voi mennä hukkaan. Kapinaan nousseiden Pietarin työläisten vaatimuksen — yleisen, välittömän, yhtäläisen äänioikeuden perustalla ja salaisella äänestyksellä valitun perustavan kokouksen viipymätön koollekutsuminen — on tultava kaikkien lakkoilevien työläisten vaatimukseksi. Hallituksen viipymätön kukistaminen — tällä tunnuksella tammikuun 9 pn teurastukseen vastasivat yksinpä nekin Pietarin työläiset, jotka olivat uskoneet tsaariin, vastasivat johtajansa pappi Georgi Gaponin suulla, joka sanoi tämän verilöylypäivän jälkeen: „meillä ei ole enää tsaaria. Verivirta erottaa tsaaria kansasta. Eläköön vapaustaistelu!”

Eläköön vallankumouksellinen proletariaatti! sanomme me. Yleislakko nostattaa ja mobilisoi työväenluokan ja kaupunkiköyhälistön yhä laajempia joukkoja. Kansan

aseistamisesta tulee eräs vallankumouksellisen ajankohdan lähimpiä tehtäviä.

Vain aseistettu kansa voi olla kansan vapauden todellinen suojamuuri. Ja mitä nopeammin proletariaatin onnistuu aseistautua, mitä kauemmin se kestää sotilaallisissa lakkolaisen ja vallankumouksellisen asemissaan, sitä nopeammin vavahtaa sotaväki, sitä enemmän löytyy sotilaiden keskuudessa miehiä, jotka lopultakin käsittävät, mitä he tekevät, ja asettuvat kansan puolelle julmureita vastaan, tyrannia vastaan, aseettomien työläisten, näiden vaimojen ja lasten murhaajia vastaan. Päättyköönpä nykyinen kapina itse Pietarissa miten hyvänsä, se tulee joka tapauksessa olemaan kiertämättömästi ja ehdottomasti vieläkin laajemman, vieläkin tietoisemman, vieläkin paremmin valmistellun kapinan ensimmäinen vaihe. Hallituksen ehkä onnistuu lykätä tuonemmaksi tilinteon hetkeä, mutta lykkäys tekee vain vieläkin suuremmoisemmaksi vallankumouksellisen rynnistyksen seuraavan askeleen. Sosialidemokratia vain käyttää hyväkseen lykkäystä tiivistääkseen järjestyneiden soturien rivejä ja levittääkseen tietoja Pietarin työläisten aloitteesta. Proletariaatti tulee liittymään taisteluun, se jättää tehtaat ja valmistaa itselleen aseita. Kaupunkiköyhälistön keskuuteen, talonpoikaiston miljoonajoukkojen keskuuteen tullaan yhä laajemmin levittämään vapaustaistelun tunnusta. Joka tehtaalle, jokaiseen kaupunkipiiriin, jokaiseen huomattavampaan kylään muodostetaan vallankumoukskomiteita. Kapinaan noussut kansa tulee kukistamaan tsaarin itsevaltiuden kaikki ja kaikenlaiset hallituselimet ja julistamaan perustavan kokouksen viipymätöntä koollekutsumista.

Työläisten ja yleensä kaikkien kansalaisten viipymätön aseistaminen, vallankumouksellisten voimien kouluttaminen ja järjestäminen hallitusvallan ja -laitosten hävittämistä varten — siinä se käytännöllinen perusta, jonka pohjalla kaikki ja kaikenlaiset vallankumoukselliset voivat ja jonka pohjalla heidän täytyy yhdistyä yhteistä iskua varten. Proletariaatin on aina kuljettava omaa itsenäistä tietään, sen ei saa heikentää yhteyksiään sosialidemokraattiseen puolueeseen, sen on muistettava suuret lopulliset päämääränsä — koko ihmiskunnan vapauttaminen kaikenlaisesta riistosta. Mutta tämä sosialidemokraattisen proletaari-sen puolueen itsenäisyys ei milloinkaan saa meitä

unohtamaan yleisen vallankumouksellisen rynnistyksen tärkeyttä nykyisen vallankumouksen hetkellä. Me, sosialidemokraatit, voimme ja meidän täytyy kulkea eteenpäin porvarillisen demokratian vallankumouksellisista riippumatta varjellen proletariaatin luokkaisenäisyyttä, mutta meidän on kuljettava käsi kädessä kapinan aikana, silloin kun annetaan suoranaisia iskuja tsarismille, kun annetaan vastaiskuja sotaväelle, kun hyökätään koko Venäjän kansan kirotn vihollisen bastiljia vastaan.

Koko Venäjän proletariaattiin katsoo nyt kiihkeän kärsimättömänä koko maailman proletariaatti. Meidän työväenluokkamme sankarillisesti aloittama tsarismiin kukistaminen Venäjällä tulee olemaan käännekohta kaikkien maiden historiassa, helpotus kaikkien kansakuntien kaikkien työläisten asialle kaikissa valtioissa, maapallon kaikilla kulmilla. Ja muistakoon jokainen sosialidemokraatti, jokainen tietoinen työläinen sen, millaiset koko kansan taistelun suurenmoiset tehtävät ovat nyt hänen harteillaan. Älköönkä hän unohtako sitä, että hän edustaa myös koko talonpoikaiston, koko työtätekevien ja riistettyjen joukon, koko kansan vaatimuksia ja etuja koko kansan vihollista vastaan. Kaikilla on nyt silmien edessä Pietarin sankari-proletaarien esimerkki.

Eläköön vallankumous!

Eläköön kapinaan noussut proletariaatti!

„Vperjod“ № 4,
tammikuun 31 (18) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehden
tekstin mukaan

VALLANKUMOUKSELLISET PÄIVÄT

*Julkaistu tammikuun 31 (18) pnä 1905
„Vperjod” lehdessä № 4*

*Julkaistaan „Vperjod” lehdessä
tekstistä, joka on tarkistettu
käsikirjoituksen mukaan*

I

MITÄ TAPAHTUU VENÄJÄLLÄ?

Vaistovarainen kapina (бунт) vai vallankumous? Tällainen on se kysymys, jonka esittävät itselleen eurooppalaiset sanomalehtimiehet ja reportterit, jotka ilmoittavat koko maailmalle Pietarin tapahtumista ja yrittävät arvioida niitä. Ovatko ne kymmenet tuhannet proletaarit, joita vastaan tsaarin sotaväki voitokkaasti hyökkäsi, kapinoitsijoita vai insurgenteja? Ulkomaalaistenkin lehtien, joilla on eniten mahdollisuuksia tarkkailla tapahtumia „syрjästä-käsin”, kronikoitsijain puolueettomuudella, on vaikea vastata tähän kysymykseen. Ne hairahtuvat alituisesti terminologiasta toiseen. Eikä se olekaan ihme. Ei suotta sanota, että vallankumous on onnistunut vaistovarainen kapina ja vaistovarainen kapina on epäonnistunut vallankumous. Se, ken on läsnä suurten ja valtaviin tapahtumien alkaessa ja jolla on mahdollisuus vain hyvin vaillinaisesti, epätarkasti, kolmansien välikäsien kautta tietää jotain tapahtuvasta,— hän ei tietenkään rohkene toistaiseksi sanoa määrättyä kantaansa. Porvarilliset lehdet, jotka vanhaan tapaan puhuvat vaistovarisesta kapinasta, salaliittolaiskapinasta (мятеж), mellakoista, eivät kuitenkaan voi olla näkemättä niiden yleiskansallista, jopa kansainvälistäkin merkitystä. Mutta juuri tähän se antaakin tapahtumille vallankumouksen luonteen. Ja ne, jotka kirjoittelevat vaistovarisesta kapinan viimeisistä päivistä, siirtyvät tämän tästä puhumaan vallankumouksen ensi päivistä. Käännekohta Venäjän historiassa on koittanut. Tätä ei kiellä piintyneinkään eurooppalainen konservaattori, joka on liikuttuneen ihastunut koko Venäjän itsevaltiuden mahtavaan ja

kontrolloimattomaan valtaan. Rauhasta itsevaltiuden ja kansan välillä ei voi olla puhettakaan. Vallankumouksesta eivät puhu vain jotkut hurjapäiset ihmiset eivätkä vain „nihilistit”, jollaisina Eurooppa yhä vieläkin pitää venäläisiä vallankumouksellisia, vaan kaikki ja jokainen, jota maailmanpolitiikka vähänkään kiinnostaa.

Venäjän työväenliike on muutamassa päivässä noussut korkeammalle asteelle. Silmiemme nähden se kasvaa koko kansan kapinaksi. On selvää, että täällä, Genevessä, kirotussa etäisyydessä meidän käy äärettömästi vaikeammaksi pysytellä tapahtumien tasalla. Mutta niin kauan kuin me olemme tuomitut vielä kitumaan täällä kirotussa etäisyydessä, meidän on yritettävä pysytellä niiden tasalla, tehdä yhteenvetoja, tehdä johtopäätöksiä, ammentaa tämän päivän historian kokemuksesta opetuksia, jotka kelpaavat huomenna, toisessa paikassa, jossa tänään vielä „kansa on vaiti” ja jossa lähitulevaisuudessa loimahattaa liekkiin muodossa tahi toisessa vallankumouspalo. Meidän on tehtävä publisistien ainaista työtä — kirjoitettava nykyajan historiaa ja yritettävä kirjoittaa sitä niin, että meidän kirjoittamamme historia antaisi voimienmukaista apua liikkeen välittömille osanottajille ja proletarisankareille siellä, toimintapaikalla,— meidän on kirjoitettava niin, jotta myötävaikutettaisiin liikkeen laajentamiseen, niiden taistelukeinojen, -otteiden ja -menetelmien tietoiseen valintaan, jotka voivat pienemmällä voimain käytöllä antaa suurempia ja pysyvämpiä tuloksia.

Vallankumouksien historiassa tulevat esille vuosikymmeniä ja vuosisatoja kypsyneet ristiriidat. Elämä käy tavattoman rikassisältöiseksi. Poliittiselle areenalle astuu aktiivisena taistelijana massa, joka on aina ollut varjossa ja jonka pintapuoliset havainnoitsijat jättävät sen tähden usein hucmioimatta tahi jota he vieläpä halveksivatkin. Tämä massa oppii käytännössä, se ottaa kaikkien nähden koeaskeleita, tunnustelee tietä, suunnittelee tehtäviä, tarkistaa itseään ja kaikkien ideologiensa teorioita. Tämä massa tekee sankarillisia voimanponnistuksia noustakseen niiden jättiläismäisten maailmantehtävien tasalle, joita historia on sille säilyttänyt, ja olkootpa erinäiset tappiot kuinka suuria tahansa, järkyttäköötppä verivirrat ja tuhannet uhrin meitä miten hyvänsä,— ei mikään ole milloinkaan verrattavissa

merkitykseltään tähän joukkojen ja luokkien välittömään kasvattamiseen itse vallankumouksellisen taistelun kulussa. Tämän taistelun historiaa tulee mitata päivittäin. Eivätkä eräät ulkomaalaiset sanomalehdet ole suotta aloittaneet jo „Venäjän vallankumouksen päiväkirjaa”. Alkakaamme mekin pitää sellaista päiväkirjaa.

2

PAPPI GAPON

Sen otaksuman puolesta, että pappi Gapon on provo-kaattori, tuntuu puhuvan se tosiseikka, että hän on zubatovilaisen yhdistyksen osanottaja ja johtomies. Edelleen ulkomaalaiset lehdet panevat meikäläisten kirjeenvaihtajien tavoin merkille sen seikan, että poliisilaitos antoi tahallaan lakkoliikkeen levitä laajaksi ja kasvaa vapaammin ja että hallitus yleensä (ja suuriruhtinas Vladimir erikoisesti) *tahtoi* saada aikaan verilöylyn sille mitä edullisimmissa oloissa. Englantilaiset kirjeenvaihtajat jopa osoittavat, että sellaisen asiointilan vallitessa hallitukselle piti olla erittäin edullista se, että nimenomaan zubatovilaiset osallistuivat liikkeeseen tarmokkaasti. Vallankumouksellinen intelli-genssi ja tietoiset proletaarit, jotka todennäköisesti olisivat mieluummin varanneet itselleen aseet, eivät voineet olla vieroksumatta zubatovilaista liikettä eivätkä voineet olla pysyttelemättä siitä syrjässä. Hallituksella oli näin ollen varsin vapaat kädet ja se pelasi tappiotonta peliä: mielen-osoitukseen näet lähtevät rauhallisimmat, vähiten jär-jestyneet, kehittymättömimmät työläiset; sotaväkemme selviytyy heistä vaivatta, mutta proletariaatille tulee annettua hyvä opetus; tulee olemaan mainio syy ampua kaikki ja jokainen kadulla; taantumuksellisen (eli suuri-ruhtinaan) hovipuolueen voitto liberaaleista tulee olemaan täydellinen; seuraa mitä julmimpia kostotoimenpiteitä.

Sekä englantilaiset että konservatiiviset saksalaiset sanomalehdet sanovat suoraan hallituksella (tai Vladimi-rilla) olleen tuollaisen toimintasuunnitelman. On hyvin uskottavaa, että se on totta. Tammikuun 9:nneen päivän, verilöylypäivän tapahtumat vahvistavat sen mainiosti. Mutta se, että tuollainen suunnitelma oli olemassa, ei lai-

sinkaan kiellä sitäkään, että pappi Gapon saattoi *tietämättään* olla tuollaisen suunnitelman välikappaleena. Liberaalisen liikkeen, reformaatioliikkeen olemassaolo Venäjän nuoren papiston vissin osan keskuudessa on epäilemättöntä: tämä liike on löytänyt itselleen ilmaisijoita sekä uskonnollis-filosofisen seuran kokouksissa että hengellisessä kirjallisuudessa. Tämä liike on saanut jopa oman nimenkin: „uus-oikeuskoinen” liike. Sen tähden ei saa ehdottomasti hyljätä ajatusta, että pappi Gapon on voinut olla vilpittömän kristillinen sosialisti, että nimenomaan verisunnuntai on sysännyt hänet täysin vallankumoukselliselle tielle. Me kallistumme tähän olettamukseen, ja sitäkin suuremmalla syyllä, että Gaponin kirjeet, jotka hän on kirjoittanut tammikuun 9:n päivän teurastuksen jälkeen siitä, että „meillä ei ole tsaaria”, hänen vapaustaistelukutsunsa j.n.e.,— kaikki nämä ovat tosiseikkoja, jotka puhuvat hänen rehellisyytensä ja vilpittömyytensä puolesta, sillä provokaattorin tehtäviin ei mitenkään ole voinut sisältyä noin voimallinen agitaatio kapinan jatkamisen puolesta.

Olipa asianlaita miten tahansa, niin sosialidemokraattien taktiikka uuteen johtomieheen nähden on hahmottunut itsestään: zubatovilaiseen on suhtauduttava varovasti, odottavaisesti ja epäluottamuksella. Joka tapauksessa on välttämättöntä tarmokas osallistuminen nostatettuun (vaikkapa zubatovilaisenkin nostattamaan) lakkoliikkeeseen, sosialidemokraattisten katsantokantojen ja tunnusten tarmokas levittäminen. Tällaista taktiikkaa ovat noudattaneet, kuten ylempänä esitetyistä kirjeistä näkyy, VSDTP:n Pietarinkin komiteassa olevat toverimme³³. Olivatpa taantumuksellisen hoviklikin suunnitelmat kuinka „ovelia” tahansa, on koko kansan etujoukkona olevien prolettaarien luokkataistelun ja poliittisen protestin todellisuus osoittautunut monta kertaa ovelammaksi. Se, että poliisija sotilaalliset suunnitelmat ovat kääntyneet hallitusta vastaan ja että zubatovilaisuudesta, tästä pikku tekijästä, on kehittynyt laaja, suuri, koko Venäjää käsittävä vallankumouksellinen liike,— se on tosiasia. Työväenluokan vallankumouksellinen tarmo ja vallankumouksellinen vaisto ovat purkautuneet esiin hillittömällä voimalla kaikista poliisien viekkauksista ja konnanjuonista huolimatta.

3

PIETARIN TAISTELUN SUUNNITELMA

Ensi silmäykseltä on omituista puhua taistelusta, kun aseettomat työläiset lähtivät rauhallisesti esittämään anomusta. Se oli teurastusta. Mutta hallitus perusti laskelmansa nimenomaan taisteluun ja toimi epäilemättä täysin harkitun suunnitelman mukaan. Se oli käsitellyt sotilaalliselta näkökannalta Pietarin ja Talvipalatsin puolustusta. Se oli ryhtynyt kaikkiin sotilaallisiin toimenpiteisiin. Se oli syrjäyttänyt kaikki siviiliviranomaiset ja antanut puolitoistamiljoonaisen pääkaupungin niiden suuriruhtinas Vladimirin johtamien kenraalien täydelliseen määräysvaltaan, jotka janosivat kansan verta.

Hallitus saattoi tahallaan proletariaatin kapinaan, aseettomien pieksämisellä se synnytti barrikadit tukahduttaakseen tämän kapinan verimereen. Proletariaatti on oppiva näistä hallituksen antamista sotilaallisista opetuksista. Ja proletariaatti oppii kansalaissodan taidon, koska se on jo alkanut vallankumouksen. Vallankumous on sotaa. Se on kaikista historian tuntemista sodista ainoata laillista, oikeutettua, oikeudenmukaista ja todella suurta sotaa. Tätä sotaa ei käydä hallitsijain ja riistäjain koplän omanvoitonpyynteisten etujen hyväksi, kuten kaikkia ja kaikenlaisia muita sotia, vaan kansanjoukon etujen hyväksi tyranneja vastaan, miljoonien ja kymmenien miljoonien riistettyjen ja työtätekevien etujen hyväksi mieli- ja väkivaltaa vastaan.

Kaikki syrjästäseuraajat tunnustavat nyt yhteen ääneen, että Venäjällä tämä sota on julistettu ja alettu. Proletariaatti nousee uudelleen entistä suurempina joukkoina. Lapsellisen tsaari-uskon jätteet kuolevat nyt yhtä nopeasti kuin Pietarin työläiset siirtyivät anomuksesta barrikadeihin.

Työläiset tulevat kaikkialla aseistautumaan. Ei ole väliä, vaikka poliisi kymmenkertaistaakin asevarastojen ja -kauppojen ankaraa valvontaa. Mikään ankuruus, mitkään kiellot eivät pysäytä kaupunkilaisjoukkoja, jotka ovat tulleet käsittämään, että kun he ovat aseettomia, voi hallitus aina, mistä syystä hyvänsä, saattaa heidät ammuttaviksi. Jokainen erikseen tulee ponnistamaan kaikki voimansa hankkiakseen itselleen kiväärin tai ainakin revolverin, piiloittaakseen aseensa poliisilta ja ollakseen valmiina antamaan vastaiskun tsarismien verenjanoisille rengeille. Alku aina hankalaa, sanoo sananlasku. Työläisten oli hyvin vaikea siirtyä aseelliseen taisteluun. Hallitus on nyt pakoittanut heidät siirtymään siihen. Ensimmäinen, vaikein askel on otettu.

Englantilainen kirjeenvaihtaja kertoo kuvaavan työläisten keskustelun eräällä Moskovon kadulla. Ryhmä työläisiä pohti julkisesti päivän opetuksia. „Ettäkö kirveet?” sanoo eräs. „Ei, kirveillä et tee mitään sapelia vastaan. Kirveellä et siihen yllä ja puukolla sitäkin vähemmän. Ei, tarvitaan revolvereja, vähintään revolvereja, mutta vieläkin parempia olisivat kiväärit”. Tällaisia ja tämän kaltaisia keskusteluja käydään nykyään kaikkialla Venäjällä. Ja Pietarissa „Vladimirin päivän” jälkeen nämä puheet eivät jää pelkiksi puheiksi.

Teurastusta johtaneen tsaarin sedän, Vladimirin, sotasuunnitelman tarkoituksena oli ehkäistä esikaupunkien, työläisesikaupunkien, pääsy kaupungin keskusta. Sotilaita yritettiin kaikin voimin saada vakuuttuneiksi siitä, että työläiset tahtovat hajottaa Talvipalatsin (jumalankuvilla, risteillä ja anomuksilla!) ja murhata tsaarin. Strategisena tehtävänä oli vartioida siltoja ja valtakatuja, jotka johtavat Palatsitorille. Ja „sotatoimien” tärkeimpiä paikkoja olivat siltojen (Troitskin, Samsonin, Nikolain ja Palatsisillan) vie-reiset aukiot, kadut, jotka vievät työläiskortteleista keskukseen (Narvan portin luona, Shlisselburgin tiellä, Nevskillä), ja vihdoin Palatsitori, jonne kuitenkin kaikesta sotaväen paljoudesta huolimatta, kaikesta vastarinnasta huolimatta tunkeutui tuhansia ja tuhansia työläisiä. Sotatoimien tehtävää helpotti tietenkin suunnattomasti se, että kaikki tiesivät mainiosti, minne työläiset olivat menossa, tiesivät, että on olemassa vain yksi kokoontumispaikka ja yksi tarkoitus. Rohkeat kenraalit toimivat „menestyksellisesti” vihollista vastaan, joka kulki paljain käsin ilmoitettuaan edeltäpäin

kaikille ja jokaiselle, minne hän on menossa ja minkä tähden... Se oli mitä kavalinta ja kylmäverisintä turvattomien ja rauhallisten kansanjoukkojen murhaamista. Nyt joukot tulevat kauan miettimään kaikkea tapahtunutta ja uudestielämään sen muistelmissaan ja kertomuksissaan. Ainoana ja kiertämättömänä johtopäätöksenä näistä mieltiskelyistä, tämän „Vladimirin opetuksen” sulattamisesta joukkojen tietoisuudessa on oleva se johtopäätös, että sodassa on toimittava sodan vaatimusten mukaisesti. Työväenjoukot ja niiden perässä myöskin maaseutuköyhälistön joukot tulevat käsittämään olevansa sotaakäyvä osapuoli ja silloin... silloin seuraavat taistelut kansalaissodassamme eivät tule tapahtumaan enää yksinomaan suuriruhtinaiden ja tsaarien „suunnitelmien” mukaan. Kutsu: „Aseisiin!”, joka kajahti eräässä työläisjoukossa Nevskillä tammikuun 9 pnä, ei voi nyt olla jättämättä jälkeä.

4

LISAYS ARTIKKELIIN
„PIETARIN TAISTELUN SUUNNITELMA”

Esitimme *Pietarin taistelun suunnitelman* „Vperjodissa” № 4 *. Nyt tapaamme englantilaisissa lehdissä muutamia tätä suunnitelmaa koskevia mielenkiintoisia yksityiskohtia. Suuriruhtinas Vladimir oli nimittänyt toimivan armeijan komentajaksi kenraalin ruhtinas Vasilshikovin. Koko pääkaupunki oli jaettu lohkoihin upseerien kesken. Tsaari leikki ihan tosissaan sotaa aivan kuin häntä olisi odottanut aseistetun vihollisen päällekkarkaus. Sotaoperaatioiden aikana pääesikunta istui vihreän pöydän ääressä Vasiljevski Ostrovilla ja sai joka puolen tunnin kuluttua tilanneilmoituksen jokaiselta lohkon komentajalta.

Pietarin työläisten tiedoksi!

*Kirjoitettu tammikuun lopussa
(helmikuun alussa) 1905*

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Ks. tätä osaa, ss. 94—96. *Toim.*

5

„TSAARI-ISA” JA BARRIKADIT

Kun luodaan yleissilmäys verisunnuntain tapahtumiin, hämmästyttää eniten se, miten siinä kietoutuivat yhteen naiivi patriarkaallinen usko tsaariin ja ase kädessä tsaarivaltaa vastaan käyty vimmattu katutaistelu. Venäjän vallankumouksen ensimmäinen päivä asetti hämmästyttävällä voimalla vastatusten vanhan ja uuden Venäjän, osoitti talonpoikain ikivanhan uskon tsaari-isään olevan kuolemassa ja vallankumouksellisen kansan syntyminen kaupunkiproletariaattina. Euroopan porvarilliset lehdet eivät suotta sano, että tammikuun 10 päivän Venäjä ei ole enää se, mikä oli tammikuun 8 päivän Venäjä. Yllä mainitsemamme saksalainen sosialidemokraattinen lehti³⁴ ei suotta muistele, miten 70 vuotta sitten alkoi työväenliike Englannissa, miten vuonna 1834 Englannin työläiset protestoivat katumielenosoituksin työväenliittojen kieltoa vastaan, miten he vuonna 1838 Manchesterin luona laativat suurissa kokouksissa „kansankartan” ja pastori Stephens julisti, että „jokaisella vapaalla ihmisellä, joka hengittää vapaata jumalan ilmaa ja kulkee vapaalla jumalan maalla, on oikeus omaan lieteensä”. Ja tuo sama pastori kehoitti kokoontuneita työläisiä tarttumaan aseisiin.

Myös meillä Venäjällä liikkeen johdossa osoittautui olevan pappi, joka yhden päivän kuluessa siirtyi kehoituksesta: on mentävä rauhallisin anomuksin itse tsaarin luo — kehoitukseen: on alettava vallankumous. „Toverit, Venäjän työläiset!”, kirjoitti pappi Georgi Gapon verilöylypäivän jälkeen kirjeessä, joka luettiin liberaalien kokouksessa. „Meillä ei enää ole tsaaria. Tänään hänen ja Venäjän kansan välillä hulvahti verivirta. Venäjän työväen on aika ryhtyä ilman häntä käymään taistelua kansan vapauden

puolesta. Siunaan teitä tänään. Huomenna olen joukossanne. Tänään olen suuresti kuormitettu asiamme hyväksi tehtävillä töillä”.

Sitä ei sano pappi Georgi Gapon. Sen sanovat ne tuhannet ja kymmenet tuhannet, ne miljoonat ja kymmenet miljoonat Venäjän työläiset ja talonpojat, jotka ovat tähän asti voineet naiivisti ja sokeasti uskoa tsaari-isään, hakea helpotusta sietämättömän raskaaseen asemaansa „itse” tsaari-isältä, syyttää kaikista vääryyksistä, väkivaltaisuuksista, mielivallasta ja rosvouksesta *vain* virkamiehiä, jotka pettivät tsaaria. Monien sukupolvien aikainen, poljetuna ja yksinäisissä korpikolkissa vietetty talonpoikaiston metsäläiselämä lujitti tätä uskoa. Jokainen kuukausi uuden, kaupunkilaisen, teollisen, tietoisien Venäjän elämää horjutti ja hajoitti tätä uskoa. Työväenliikkeen viimeinen vuosikymmen nosti esiin tuhansia eturivin sosialidemokraattiproletaareja, jotka täysin tietoisesti hylkäsivät tuon uskon. Se kasvatti kymmeniä tuhansia työläisiä, joiden lakkotaistelussa ja poliittisessa agitaatiossa lujittunut luokkavaisto hävitti kaikki tällaisen uskon perustat. Mutta näiden tuhansien ja kymmenien tuhansien takana oli satoja tuhansia ja miljoonia työtätekeviä ja riistettyjä, nöyrytettyjä ja loukattuja, proletaareja ja puoliproletaareja, joille oli vielä voinut jäädä tuollainen usko. He eivät voineet ryhtyä kapinaan, he kykenivät vain pyytämään ja rukoilemaan. Heidän tunteensa ja mielialansa, heidän tietotonsa ja poliittisen kokemuksensa tason ilmaisi pappi Georgi Gapon, ja siinä onkin sen osan historiallinen merkitys, jota Venäjän vallankumouksen alussa näytteli mies, jota eilen ei vielä kukaan tuntenut, mutta josta tänään on tullut Pietarin ja Pietarin jälkeen koko Euroopan lehdistön päiväsankari.

Nyt onkin selvää, miksi Pietarin sosialidemokraatit, joiden kirjeitä esitimme ylempänä, suhtautuivat alussa Gaponiin epäluuloisesti eivätkä voineet muuten suhtautua-kaan. Mies, joka kulki papinkaapu yllään, uskoi jumalaan ja toimi Zubatovin ja ohranaosaston korkean suojeluksen alaisena, ei voinut olla herättämättä epäluuloa. Menettelikö hän vilpittömästi vai vilpillisesti repiessään papinkapuaan ja kirotessaan kuuluvaisuuttaan halpamaiseen säätyyn, kansaa rosvoavien ja turmelevien pappien säätyyn, sitä ei voinut varmuudella sanoa kukaan, paitsi ehkä niitä, jotka henkilökohtaisesti tunsivat läheisesti Gaponin,

s.o. paitsi pientä ihmisryhmää. Sen saattoivat ratkaista vain kehittyvät historialliset tapahtumat, vain tosiasiat, tosiasiat ja tosiasiat. Ja tosiasiat ovat ratkaisseet sen Gaponin hyväksi.

Kykeneekö sosialidemokratia ottamaan käsiinsä tuon vaistovaraisen liikkeen? — kysyivät pietarilaiset toverimme levottomina itseltään nähdessään yleislakon hillittömän nopean kasvun, lakon, joka tempasi mukaansa tavattoman laajat proletariaatin kerrokset, nähdessään, miten torjumatonta on Gaponin vaikutus sellaisiin „harmaisiin” joukkoihin, jotka voisivat lähteä seuraamaan provokaattoriakin. Ja sosialidemokraatit eivät olleet vain tukematta naiiveja harhakäsityksiä rauhallisen anomisen mahdollisuudesta, vaan vieläpä väittelivätkin Gaponin kanssa, he puolustivat suoraan ja päättäväisesti kaikkia katsomuksiaan ja koko taktiikkaansa. Ja historia, jota työväenjoukot loivat ilman sosialidemokratiaa, on todistanut nuo katsomukset ja tuon taktiikan oikeaksi. Proletariaatin luokka-aseman logiikka on osoittautunut Gaponin virheitä, naiiviutta ja harhakuvitelmia voimakkaammaksi. Suuriruhtinas Vladimir, joka toimi tsaarin nimissä ja tsaarin koko vallalla, otti todistaakseen pyövelin uroteollaan työväenjoukoille sen ja nimenomaan sen, mitä sosialidemokraatit ovat aina todistaneet ja tulevat todistamaan näille painetulla ja puhutulla sanalla.

Työläis- ja talonpoikaisjoukot, joilla oli vielä säilynyt tsaari-uskon jätteitä, eivät voineet ryhtyä kapinaan,— sanoimme me. Tammikuun yhdeksännen päivän jälkeen meillä on oikeus sanoa: nyt ne voivat ryhtyä ja ryhtyvät kapinaan. Järjestämällä aseettomille työläisille verilöylyn „tsaari-isä” itse sysäsi heidät barrikadeille ja antoi heille barrikaditaistelun ensimmäiset opetukset. „Tsaari-isän” opetukset eivät mene hukkaan.

Socialidemokratian tehtäväksi jää huolehtia Pietarin verilöylypäiviä koskevien viestien mahdollisimman laajasta levittämisestä, omien voimien edelleen tiivistämisestä ja järjestämisestä ja siitä, että entistä tarmokkaammin propagoidaan sen jo aikoja sitten esittämää tunnusta: *yleiskansallinen aseellinen kapina*.

6

ENSI ASKELEITA

Kipinä, joka sytytti palon, oli muuan aivan tavallinen yhteenotto työn ja pääoman välillä — lakko eräällä tehtaalla. On kuitenkin mielenkiintoista, että tuo Putilovin tehtaalla 12.000 työläisen lakko, joka puhkesi maanantaina, tammikuun 3 pnä, oli etupäässä lakko proletaarisen solidaarisuuden nimessä. Syynä oli neljän työläisen erottaminen. „Kun vaatimusta heidän takaisinottamisestaan ei täytetty”, kirjoittaa meille eräs toveri tammikuun 7 pnä Pietarista, „lopetettiin tehtaalla työt heti, hyvin yksimielisesti. Lakko on täysin järjestynyt; työläiset ovat järjestäneet muutamia miehiä vartioimaan koneita ja muuta kalustoa kaikelta mahdolliselta pilaamiselta vähemmän tietoisten taholta. Sitten he ovat lähettäneet valtuuston toisille tehtaille tiedoittamaan vaatimuksistaan ja kehoittamaan yhtymään lakkoon”. Tuhansia ja kymmeniä tuhansia työläisiä on alkanut yhtyä liikkeeseen. Legaalinen, zubatovilainen työväenyhdistys, joka perustettiin hallituksen myötävaikutuksella tarkoituksessa turmella proletariaattia järjestelmällisellä monarkistisella propagandalla, teki melko suuren palveluksen liikkeen järjestämiselle sen alimmissa vaiheissa ja sen leviämislle. Tapahtui se, jota sosialidemokraatit olivat jo aikoja sitten tähdentäneet sanoessaan zubatovilaisille, että työväenluokan vallankumouksellinen vastus ja sen solidaarisuuden henki saa voiton kaikista pienistä poliisiviekkauksista. Zubatovilaiset vetävät liikkeeseen mukaan takapajuisimmatkin työläiset, ja sitten myöhemmin jo tsaarihallitus itse pitää huolen työläisten sysäämisestä pitemmälle, itse kapitalistinen riisto työntää heitä rauhallisesta ja läpeensä tekopyhästä

zubatovilaisuudesta vallankumoukselliseen sosialidemokratiaan. Proletaarisen elämän ja proletaarisen taistelun käytäntö saa yliotteen herrojen zubatovilaisten kaikista „teorioista” ja kaikista ponnisteluista*.

Ja niin on tapahtunutkin. Meille lähettämässään kirjeessä tammikuun 5 päivältä eräs toveri, työmies, Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Pietarin komitean jäsen, kuvaa vaikutelmiaan seuraavasti:

„Kirjoitan juuri äsken Nevan tulliportin takana Semjannikovin tehtaalla pidetyn työläisten kokouksen vereksien vaikutelmien vallassa. Mutta ennen muuta pari sanaa mielialasta, joka vallitsee Pietarin työläisten keskuudessa. Kuten tunnettua, viime aikoina täällä on alkanut syntyä tai pikemminkin uudestisyntyä „zubatovilaisia” järjestöjä pappi Gaponin johdolla. Hyvin lyhyessä ajassa järjestöt ovat lisääntyneet ja voimistuneet suuresti. Nykyään on jo olemassa 11 niin sanotun „Venäjän tehdastyöläisten yhdistyksen” osastoa. Kuten piti odottaakin, näiden yhdistysten toiminnan tuloksien on täytyntä olla samanlaisia kuin etelässäkin.

Nyt, se voidaan sanoa varmuudella, Pietarissa alkaa laaja lakkoliike. Melkein joka päivä kuulee uudesta lakosta milloin yhdellä, milloin taas toisella tehtaalla. On kulunut jo kaksi päivää siitä, kun Putilovin tehdas ryhtyi lakkoon. Pari viikkoa sitten oli lakossa Schaun puuvillakehräämö Viipurinpuolella. Lakko kesti nelisen päivää. Työläiset eivät saaneet mitään aikaan. Tänään tai huomenna tämä lakko taas uusiintuu. Mieliala on kaikkialla korkealla, mutta ei voida sanoa, että sosialidemokratian hyväksi. Suuri osa työläisiä on puhtaasti taloudellisen taistelun kannalla, poliittista taistelua vastaan. Kuitenkin on odotettava ja toivottava, että tämä mieliala muuttuu ja työläiset tulevat ymmärtämään, että ilman poliittista taistelua he eivät saa hankituksi mitään taloudellisia parannuksia. Tänään ryhtyi lakkoon Nevan laivanrakennusyhtiön (Semjannikovin) tehdas. „Venäjän tehdastyöläisten yhdistyksen” paikallisosasto pyrkii esiintymään alkavan lakon johtajana, mutta se ei siinä tietenkään onnistu. Johtajana tulee olemaan sosialidemokratia, vaikka se onkin täällä äärettömän heikko.

* Vertaa Leninin „Mitä on tehtävä?”, ss. 86—88. (Ks. Teokset, 5. osa, ss. 447—448. Toim.)

On julkaistu Pietarin komitean laatimia lehtisiä: kaksi Schaun kehräämölle ja yksi Putilovin tehtaan työläisille. Tänäpäin pidettiin Nevan laivanrakennustehtaan työläisten kokous. Kokoon­tui lähes 500 työläistä. Ensi kertaa esiintyivät „Yhdistyksen” paikallisosaston jäsenet. He välttelivät poliittisia vaatimuksia ja esittivät etupäässä taloudellisia vaatimuksia. Joukosta kuului paheksuvia ääniä. Mutta sitten ilmaantui „Russkaja Gazetan” toimituksen työntekijä Strojev, joka nauttii Pietarin työläisten keskuudessa suurta kunnioitusta. Strojev ehdotti päätöslauselman, joka hänen sanojensa mukaan oli hänen ja sosialidemokratian edustajien laatima. Vaikka tämä päätöslauselma tähdentäkin proletariaatin ja porvariston luokkaetujen vastakohtaisuutta, ei se tee sitä riittävässä määrin. Strojevin jälkeen puhuivat sosialidemokraattiset työläistoverit, jotka puolustivat periaatteessa tuota päätöslauselmaa, mutta korostivat kuitenkin sen rajoittuneisuutta ja vajavaisuutta. Silloin alkoi meteli, muutamat olivat tyytymättömiä sosialidemokraattien puheisiin ja ryhtyivät hajoittamaan kokousta. Äänten enemmistöllä kokous ilmaisi olevansa puheenjohtajaa vastaan, joka oli noiden hajoittajien joukossa, ja valitsi uuden puheenjohtajan, sosialistin. Mutta „yhdistyksen” (zubatovilaisen) jäsenet eivät tyyntyneet, vaan jatkoivat kokouksen häiritsemistä. Vaikka kokouksen valtava enemmistö (90%) olikin sosialistien puolella, hajaantui kokous lopulta mistään päättämättä ja lykkäsi päätöksen tekemisen huomiseen. Joka tapauksessa voidaan sanoa, että sosialidemokraattien onnistui saada puolelleen työläisten suosio. Huomenna pidetään suuri kokous.— Ehkä kokoontuu kaksi—kolme tuhatta ihmistä.— Lähi päivinä on odotettavissa valtava mielenosoitus, jotakuinkin sen tapainen kuin oli etelässä vuoden 1903 heinäkuussa. Lakossa on Ranskalais-venäläisen yhtiön tehdas — noin neljä—viisi tuhatta henkeä. Kerrotaan, että on alkanut lakko Stieglitzin puuvillakehräämöllä — noin viisi tuhatta. On odotettavissa lakko Obuhovin tehtaalla — viisi—kuusi tuhatta”.

Kun vertaamme näitä sosialidemokraatin, paikallisen komitean jäsenen (joka luonnollisesti saattaa tietää tarkasti vain Pietarin hyvin pienen osan tapahtumista), antamia tietoja ulkomaalaisten, eritoten englantilaisten sanomalehtien tietoihin, on meidän tehtävä johtopäätös, että

noille viimeksi mainituille on kuvaavaa erittäin suuri tarkkuus.

Lakko kasvoi päivä päivältä huimaavaa vauhtia. Työläiset järjestivät paljon kokouksia ja laativat „karttaansa”, määrittivät taloudelliset ja poliittiset vaatimuksensa. Huolimatta siitä, että johdossa olivat zubatovilaiset, niin ensin mainitut kuin jälkimmäisetkin vaatimukset olivat yleensä yhtäpitäviä sosialidemokraattisen puolueohjelman vaatimuksien kanssa aina seuraavaan tunnukseen saakka: perustavan kokouksen koollekutsuminen yleisen, välittömän ja yhtäläisen äänioikeuden pohjalla, salaisella äänestyksellä. Mittasuhteiltaan ennennäkemättömän laajan lakon vaistovarainen kasvu on mennyt paljon, hyvin paljon edelle järjestyneiden sosialidemokraattien suunnitelmallisesta liikkeeseen osallistumisesta. Mutta antakaamme puheenvuoro heille itselleen.

7

VERISUNNUNTAIN AATTO

Kertomuksessamme liikkeen kulusta pysähdyimme siihen, kuinka Gaponin aloitteesta oli sunnuntaiksi, tammikuun 9 päiväksi, määrätty työläisjoukkojen kulkue Talvipalatsille esittämään tsaarille „anomus” perustavan kokouksen koollekutsumisesta. Jo lauantaina, tammikuun 8 pnä, lakko Pietarissa oli kasvanut yleiseksi. Yksinpä virallisetkin tiedot laskivat lakkolaisten lukumäärän 100—150 tuhanneksi hengeksi. Venäjä ei ollut ennen vielä nähnyt noin valtavaa luokkataistelun purkausta. Puolitoistamiljoonaisen jättiläiskeskuksen koko teollisuus-, kauppa- ja yhteiskuntaelämä halvaantui. Proletariaatti osoitti käytännössä, että *sen ja yksinomaan sen varassa* pysyy pystyssä nykyinen sivilisaatio, että se luo työllään rikkaudet ja ylellisyyden ja että sen varassa on koko „kulttuurimme”. Kaupunki jäi ilman sanomalehtiä, ilman valoa, ilman vettä. Ja tällä yleislakolla oli selvästi ilmaistu poliittinen luonne, se oli vallankumoustapahtumien välitön prologi.

Eräs silminnäkijä kuvaa meille lähettämässään kirjeessä historiallisen päivän aattoa näin:

„Tammikuun 7 päivästä lakko Pietarissa muuttui yleislakoksi. Eivät ainoastaan kaikki suuret tehtaات, vaan useat verstaatkin pysähtyivät. Tänäpä, tammikuun 8 pnä, ei ilmestynyt ainoatakaan sanomalehteä, lukuunottamatta „Pravitelstvennyi Vestnik”³⁵ ja „Vedomosti S.-Peterburgskogo Gradonatshalstva” lehtiä. Liikkeen johto on näihin asti ollut zubatovilaisten käsissä. Näemme Pietarissa ennennäkemättömän kuvan, ja pelko kouristaa sydäntä,

kun ei tiedetä, osoittautuuko sosialidemokraattinen järjestö kykeneväksi ottamaan edes jonkin ajan kuluttua liikkeen käsiinsä. Tilanne on äärimmäisen vakava. Kaikkina näinä päivinä on pidetty joka päivä työläisten joukkokokouksia kaupungin kaikissa piireissä „Venäjän työväenliiton” huoneistoissa. Kaduilla niiden edustalla on kaikki päivät tuhansia työläisiä. Aika ajoittain sosialidemokraatit pitävät puheita ja levittävät lehtisiä. Ne otetaan vastaan ylipäänsä myötämielellisesti, vaikka zubatovilaiset yrittävätkin järjestää oppositiota. Kun tulee puhe itsevaltiudesta, he huutavat: „Se on turhaa puhetta, itsevaltius ei meitä häiritse!” Mutta samalla puheissa, joita zubatovilaiset pitävät „Liiton” huoneistoissa, esitetään kaikki sosialidemokraattiset vaatimukset alkaen 8-tuntisesta työpäivästä ja päätyen kansanedustajien koollekutsumiseen yhtäläisen ja välittömän äänioikeuden perusteella, salaisella äänestyskellä. Mutta zubatovilaiset vakuuttavat, ettei näiden vaatimusten tyydyttäminen merkitse itsevaltiuden kukistamista, vaan kansan lähentymistä tsaariin, sen byrokratian hävittämistä, joka erottaa tsaaria kansasta.

Socialidemokraatit puhuvat Liiton huoneistoissakin, ja heidän puheensa otetaan vastaan myötämielellisesti, mutta käytännöllisten ehdotusten aloitteentekijöinä ovat zubatovilaiset. Sosialidemokraattien vastaväitteistä huolimatta nuo ehdotukset hyväksytään. Ne ovat seuraavia: sunnuntaina tammikuun 9 pnä työläisten pitää mennä Talvipalatsille ja esittää pappi Georgi Gaponin välityksellä tsaarille anomus, jossa on lueteltu kaikki työläisten vaatimukset ja joka päättyy sanoihin: „Anna meille kaikki tämä tai me kuolemme”. Kokouksien johtajat lisäävät tällöin: „Ellei tsaari anna, niin silloin saamme vapaat kädet,— siis hän on vihollisemme, ja silloin me nousemmekin häntä vastaan levittäen punalipun liehumaan. Jos vertamme vuodatetaan, on se hulvahtava hänen päälleen”. Anomus hyväksytään kaikkialla. Työläiset vannovat, että he kaikki saapuvat sunnuntaina Palatsitorille „vaimoineen ja lapsineen”. Tänäpä tullaan anomusta allekirjoittamaan eri piireissä, ja kello 2 kaikkien pitäisi kerääntyä „Kansantalolle” lopulliseen kokoukseen.

Kaikki tämä tapahtuu poliisin lainkaan puuttumatta asioihin,— poliisit on poistettu kaikkialta, vaikkakin muutamien rakennusten pihoihin on piiloitettu ratsusantarmeja.

Tänään kaduille liimataan kaupunginpäällikön ilmoituksia, joissa kielletään kokoontumiset ja uhkaillaan asevoimalla. Työläiset repivät ne pois. Lähiseuduilta siirretään kaupunkiin sotaväkeä. Sapelit paljastettuina kasakat pakottivat raitiotieläisiä (konduktöörejä ja ajureita) menemään töihin”.

8

SURMATTUJEN JA HAAVOITETTUJEN LUKUMAARA

Surmattujen ja haavoitettujen lukumäärää koskevat tiedot ovat eriäviä. On itsestään selvää, että tarkasta laskemisesta ei voi olla puhuttakaan, ja arviointi on hyvin vaikeaa. Hallituksen tiedonanto 96 surmatusta ja 330 haavoitetusta on ilmeisesti valheellinen, eikä siihen usko kukaan. Viimeisten sanomalehtitietojen mukaan sanomalehtimiehet esittivät tammikuun 13 p:nä sisäministerille luettelon *4.600 surmatusta ja haavoitetusta*, luettelon, jonka reportterit olivat laatineet. Tämäkään luku *ei* tietenkään *voi olla* täydellinen, sillä päivälläkään (yöstä puhumattakaan) ei voitu laskea kaikkia, jotka surmattiin ja haavoitettiin kaikkien yhteenottojen aikana.

Itsevaltiuden saama voitto aseettomasta kansasta on maksanut yhtä suuria uhreja kuin suuret taistelut Mantshuriassa. Pietarin työläiset, kuten kaikki ulkomaalaiset kirjeenvaihtajat ilmoittavat, eivät suotta huutaneet upseereille, että nämä taistelevat paremmalla menestyksellä Venäjän kansaa kuin japanilaisia vastaan.

9

BARRIKADITAISTELUJA ³⁶

Kuten olemme jo nähneet, sanomalehtitiedoituksissa puhutaan useimmiten barrikadeista Vasiljevski Ostrovilla sekä osittain Nevskillä. Hallituksen tiedonanto, joka julkaistiin tammikuun 10 (23) pnä, maanantaina, kuuluu: „Väkijoukko pystytti piikkilankaesteillä ja punaisilla lipuilla varustettuja barrikadeja Shlisselburgin tielle, sitten Narvan tulliportin luo, Troitskin sillalle, Aleksanterin puiston luo, Nevskin puistikkoihin. Viereisten talojen ikkunoista heitettiin kiviä ja ammuttiin sotaväkeen. Väkijoukko riisti poliiseilta aseita. Schoffin asetehdas ryöstettiin. Vasiljevski Ostrovin ensimmäisellä ja toisella lohkokalla väkijoukko katkoi lennätinjohtoja ja kaatoi lennätinpylväitä. On tuhottu poliisiipiirin konttori”.

Eräs ranskalainen kirjeenvaihtaja sähkötti sunnuntaina klo 2.50: „Ammunta jatkuu. Sotaväki on nähtävästi aivan päästään pyörällä. Nevan yli kulkiessani näin muutamia signaalivaloja ja kuulin kiväärien yhteislaukauksien pauketta. Vasiljevski Ostrovilla barrikadeja valaisevat lakkolaisten sytyttämät nuotiot. En onnistu pääsemään kauemmas. Pahaenteinen torvensoitto merkitsee ampumiskäskyä. Pataljoona sotilaita pistimet tanassa valtaa rynnäköllä kumoonkaadetuista reistä tehdyn barrikadin. Siinä tapahtuu suoranainen teurastus. Satakunta työläistä jää taistelutantereelle. Ohitseni kuljetetaan viitisenkymmentä haavoittunutta vankia. Upseeri uhkaa minua pistoolilla ja käskee poistumaan”.

Kirjeenvaihtajat esittävät erittäin vähän seikkaperäisiä kuvauksia barrikaditaisteluista. Se on ymmärrettävää, sillä

kirjeenvaihtajat pyrkivät pysyttelemään loitommalla vaarallisista paikoista. Ja barrikaditaistelujen osanottajista on jäänyt jällelle tietenkin vain ani harvoja. Olipa vielä sellainenkin tiedoitus, että barrikadeja tulitti tykistö, mutta se ei ole kaikesti saanut vahvistusta.

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

TSAARIN RAUHA

Ulkomaalaiset lehdet tiedoittivat, että viimeisissä neuvotteluissa Tsarskoje Selossa (tammikuun 9. päivän voiton jälkeen) tsaarin läsnäollessa tai ilman häntä käsiteltiin vilkkaasti kysymystä Japanin kanssa tehtävän rauhan suotavuudesta. Kaikki jumaloitua monarkkia ympäröivät ovat nyt jo periaatteessa rauhan kannalla. Kymmenen päivää sitten ehdottomasti sodan jatkamisen kannalla olleiden ylhäisten valtiovirkamiesten määrä on nyt vähentynyt huomattavasti, ja monesta heistä on tullut jo vakaumuksellinen rauhan kannattaja.

Tietäkööt ne puolueemme niin sanotun Pää-äänenkannattajan tyhvät sosialidemokraatit, jotka eivät ole ymmärtäneet, että fraasit: „*rauha hinnalla millä hyvänsä*”, jotka jäävät pelkiksi fraaseiksi (sillä kukaan ei ole tiedustellut sosialidemokraattien mielipiteitä eikä heidän mielipiteestään ole riippunut mitään), ovat tällaisten olosuhteiden vallitessa hyödyttäneet itse asiassa vain pelästyneitä itsevaltiuden kannattajia. Uusiskralaisemme eivät ole huomanneet käännöstä koko Euroopan porvariston mielialassa (porvariston, joka alussa oli myötämielinen Japanille, mutta vallankumouksen pelossaan on alkanut jo kauan sitten siirtyä Venäjän puolelle — vrt. „Frankfurter Zeitung” * y.m.). Nyt he eivät huomaa, miten pietarilaisetkin Ugrjum-Burtshejevit³⁷ alkavat käyttää hyväkseen tarkoituseriensä saavuttamiseksi sisällyksettömiä ja kuluneita fraaseja: *rauha hinnalla millä hyvänsä*.

Kirjoitettu tammikuun 19
(helmikuun 1) pnä 1905

Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

* — „Frankfurtin Lehti”. Toim.

LYHYT KATSAUS KAHTIAJAKAANTUMISEEN VSDTP:ssa ³⁸

Tunnettu Sveitsin sosialidemokraattien johtaja *Herman Greulich* lausui v. 1905 helmikuun 1. päivätyssä, „Vperjod” lehden (VSDTP) toimitukselle lähettämässään kirjeessä muun muassa valittelunsa Venäjän sosialidemokraattien keskuudessa tapahtuneen uuden kahtiajakaantumisen johdosta ja huomautti: „Wer die grössere Schuld an dieser Zersplitterung trägt, das werde ich nicht entscheiden und ich habe den internationalen Entscheid bei der deutschen Parteileitung angeregt” („Kuka on eniten syyssä tähän kahtiajakaantumiseen, sitä en käy ratkaisemaan; olen kehoittanut Saksan sosialidemokraattisen puolueen johtoa ratkaisemaan tämän kysymyksen kansainvälistä tietä”).

Tähän Greulichin kirjeeseen „Vperjod” lehden toimitus vastasi yhdessä Venäjän „Enemmistökomiteoiden Byroon” ulkomaisen valtuutetun toveri Stepanovin kanssa seuraavalla kirjeellä.

Koska toveri Greulich aikoo turvautua kansainväliseen ratkaisuun, saatamme Greulichille osoitetun kirjeemme kaikkien „Vperjod” lehden ulkomaisten ystävien tietoon ja pyydämme heitä *kääntämään* tämän kirjeen sen maan kielelle, jossa he asuvat, sekä tutustuttamaan tähän kirjeeseen mahdollisimman paljon ulkomaalaisia sosialidemokraatteja.

Olisi toivottavaa, että ulkolaisille kielille käännettäisiin myös Leninin kirjanen: „Ilmoitus ja asiakirjoja keskustelinten erkaantumisesta puolueesta” sekä myös 1) pohjoisen konferenssin päätöslauselmat ja 2) Kaukasian konferenssin päätöslauselmat; 3) etelän konferenssin päätöslauselmat.

Pyydetään ilmoittamaan, tullaanko tämä pyyntö täyttämään.

KIRJE GREULICHILLE

Helmikuun 3 p:nä 1905.

Kunnioitettu toveri! Te koskettelette kirjeessänne kysymystä meidän puolueemme (VSDTP:n) toisen tai toisen fraktion syyllisyydestä kahtiajakaantumiseen. Sanotte kysyneenne siitä saksalaisten sosialidemokraattien ja Kansainvälisen toimiston mielipidettä. Pidämme tämän vuoksi velvollisuutenamme selittää Teille, miten kahtiajakaantuminen tapahtui. Rajoitumme *tarkasti todistettujen faktojen* esittämiseen syrjäyttäen, mikäli mahdollista, niiden kaiken arvostuksen.

Vuoden 1903 loppuun saakka puolueemme oli toisistaan erillään olleiden, *komiteoiksi* nimitettyjen paikallisten sosialidemokraattisten järjestöjen kokoomus. Puuttuivat Keskuskomitea ja Pää-äänenkannattaja, jotka oli valittu puolueen 1:ssä edustajakokouksessa (keväällä 1898). Poliisi oli hävittänyt ne, eikä niitä oltu uusittu. Ulkomailla tapahtui kahtiajakaantuminen „Venäjän sosialidemokraattien liiton” (äänenkannattaja — „Rabotsheje Delo”, josta: „*rabotshejedelolaiset*”) ja Plehanovin välillä. Viimeksi mainitun puolelle asetui „*Iskra*” lehti, joka oli perustettu vuonna 1900. Kolmessa vuodessa, 1900—1903, „*Iskra*” oli saavuttanut valtavan vaikutusvallan Venäjän komiteoihin. „*Iskra*” puolusti vallankumouksellisen sosialidemokratian aatteita „ekonomismia” (alias * — „rabotshejedelolaisuutta” = = opportunistin venäläinen muunnos) vastaan.

Puolueen yhtenäisyyden puuttuminen painoi kaikkia.

Lopulta elokuussa 1903 onnistuttiin saamaan ulkomailla koolle *puolueen toinen edustajakokous*. Osallistuivat kaikki Venäjän komiteat, Bund (= juutalaisen proletariaatin itsenäinen järjestö) sekä *molemmat* ulkomaiset fraktiot, „iskralainen” ja „rabotshejedelolainen”.

Kaikki kokouksen osanottajat tunnustivat edustajakokouksen lailliseksi. Edustajakokouksessa käytiin taistelua iskralaisten ja anti-iskralaisten (rabotshejedelolaiset ja Bund) välillä; keskustana oli niin sanottu „suo”. Iskralaiset voittivat. He veivät läpi puolueen ohjelman (hyväksyttiin „Iskran” luonnos). „*Iskra*” tunnustettiin Pää-äänenkannattajaksi ja sen suunta puolueen suunnaksi. Useat

* — toisin sanoen. *Toim.*

taktiikkaa koskevat päätöslauselmat olivat sen hengen mukaisia. Hyväksyttiin iskralaiset järjestösäännöt (Leninin luonnos). Ainoastaan yksityiskohtissa niitä huononsivat anti-iskralaiset, iskralaisten vähemmistön osanotolla. Äänien ryhmitys oli edustajakokouksessa seuraava: Kaikkiaan 51 ääntä. Niistä 33 iskralaista (24 — nykyisen *enemmistön* iskralaisia, 9 — nykyisen *vähemmistön* iskralaisia), 10 — „suo” ja 8 anti-iskralaista (3 rabotshejedelolaisia ja 5 bundilaisia). Edustajakokouksen lopussa, vaalien edellä, *seitsemän* edustajaa (2 rabotshejedelolaisia ja 5 bundilaisia) poistui edustajakokouksesta (Bund erosi puolueesta).

Silloin iskralaisten vähemmistö, jota kannattivat sen tekemien virheiden seurauksena kaikki anti-iskralaiset ja suo, osoittautui *edustajakokouksen vähemmistöksi* (24 ja 9 + 10 + 1, s.o. 24 ja 20). Keskuselinten vaaleissa päätettiin valita 3 henkeä Pää-äänenkannattajan toimituskuntaan ja 3 Keskuskomiteaan. „Iskran” vanhan toimituskunnan 6 hengestä (Plehanov, Axelrod, Zaslitsch, Starover, Lenin, Martov) valittiin Plehanov, Lenin ja Martov. Keskuskomiteaan tahdottiin valita kaksi enemmistöstä ja yksi vähemmistöstä.

Martov kieltäytyi tulemasta toimituskuntaan ilman kolmea „erotettua” (valitsemattajäänyttä) toveria, ja koko vähemmistö kieltäytyi Keskuskomitean vaaleista. Ei kukaan ole koskaan kiistänyt eikä vieläkään kiistä vaalien laillisuutta. Mutta edustajakokouksen jälkeen vähemmistö kieltäytyi toimimasta edustajakokouksen valitsemien keskusten johdon alaisena.

Tuota boikottia kesti kolme kuukautta, vuoden 1903 elokuun lopulta vuoden 1903 marraskuun loppuun. „*Iskra*” (kuusi n:o, №№ 46—51) toimittivat Plehanov ja Lenin kahden. Vähemmistö muodosti puolueeseen salaisen järjestön (*tosiasia*, jonka itse vähemmistön kannattajat ovat nyt vahvistaneet *lehdistössä* ja jota nykyään ei kiellä *kukaan*). Venäjän komiteain ehdoton enemmistö (12 niistä 14 komiteasta, jotka ehtivät ilmaista kantansa) ilmaisi vastustavansa tuota desorganisoivaa boikottia.

Mutta ulkomaisen „Liigan” (= puolueen ulkomainen järjestö) myrskyisen edustajakokouksen jälkeen, joka pidettiin vuoden 1903 *lokakuun lopussa*, Plehanov päätti antaa periksi vähemmistölle ja ilmoitti koko puolueen edessä kir-

joituksessaan „Mitä ei pidä tehdä” („Iskran” 52. numero, marraskuu 1903), että kahtiajakaantumisen välttämiseksi on joskus annettava periksi yksinpä niillekin, jotka erehdyksessä taipuvat *revisionismiin* ja toimivat *anarkistisen individualistin* tapaan (alleviivatut sanonnat ovat Plehanovin omia sanontoja kirjoituksessa „Mitä ei pidä tehdä”). Lenin erosi toimituskunnasta, kun hän ei tahtonut toimia vastoin edustajakokouksen päätöksiä. Plehanov „kooptoi” silloin kaikki neljä entistä toimittajaa. Venäjän komiteat ilmoittivat, että ne katsovat, millainen tulee olemaan uuden „Iskran” suunta, katsovat, ovatko menshevikit todella menevät toimituskuntaan rauhaa rakentaakseen.

Osoittautui, kuten bolshevikit olivat ennustaneetkin, ettei vanhan „Iskran” suunta säilynyt ja ettei uusi, menshevis-tinen toimituskunta tuonut rauhaa puolueeseen. „Iskran” suunta kääntyi siinä määrin vanhaan, II edustajakokouksen hylkäämään rabotshejedelolaisuuteen, että *itse* Trotski, vähemmistön huomattava jäsen, joka oli julkaissut ohjelma-kirjansen „Poliittiset tehtävämme”, kirjansen, joka ilmestyi *uuden „Iskran” toimittamana*, lausui kirjaimellisesti seuraavaa: „*vanhan ja uuden „Iskran” välillä on kuilu*”. Rajoitumme tähän vastustajamme lausuntoon ollaksemme ryhtymättä selittämään pitkälti „Iskran” periaatteellista horjuntaa.

Toisaalta, „vähemmistön salainen järjestö” ei laskenut itseään hajalle, vaan jatkoi Keskuskomitean boikotointia. Tämä puolueen salainen kahtiajakaantuminen avoimeen ja salaiseen järjestöön jarrutti sietämättömästi työtä. Niiden Venäjän komiteoiden suuri enemmistö, jotka olivat ilmaisseet mielipiteensä kriisistä, tuomitsi päättävästi sekä uuden „Iskran” suunnan että vähemmistön desorganisoivan menet-telyn. Kaikilta tahoilta kuului vaatimus, että on viipymättä kutsuttava koolle kolmas edustajakokous, jotta päästäisiin pois tuosta sietämättömästä tilanteesta.

Puoluesäntöjemme mukaan ylimääräisen edustaja-kokouksen koollekutsumiseksi (säätömääräiset edustaja-kokoukset kutsutaan koolle joka kahden vuoden kuluttua, „mikäli mahdollista”) tarvitaan ilmoitus järjestöiltä, joilla on yhteensä puolet koko äänimäärästä. *Puolet oli jo olemassa*. Mutta sitten Keskuskomitea petti enemmistön käyttäen hyväkseen muutamien, enemmistöön kuuluneiden jäsentensä vangitsemista. „Sovinnon” aikaansaamisen

varjolla ne Keskuskomitean jäsenet, jotka säilyivät vangitsemisten jälkeen, *tekivät sopimuksen vähemmistön salaisen järjestön kanssa* ja ilmoittivat, että tämä järjestö lasketaan hajalle, ja samalla salassa puolueelta ja Keskuskomitean kirjallisista ilmoituksista huolimatta *Keskuskomiteaan kooptoiitiin kolme menshevikkiä*. Tämä kooptointi tapahtui marras- tai joulukuussa 1904. Näin ollen vähemmistö taisteli, koko puoluetta hajottaen, vuoden 1903 elokuusta vuoden 1904 marraskuuhun saakka kolmen henkilön kooptoinnista Pää-äänenkannattajaan ja kolmen Keskuskomiteaan.

Tällä tavalla, vääryydellä muodostetut keskuselimet vastasivat herjauksella tai vaitiololla edustajakokouksen koollekutsumisvaatimukseen.

Silloin loppui tyyten Venäjän komiteoiden kärsivällisyys. Ne alkoivat kutsua koolle yksityiskonferenssejaan. Tähän mennessä on pidetty kolme konferenssia: 1) neljän kaukasialaisen komitean; 2) kolmen etelän komitean (Odessa, Nikolajev ja Jekaterinoslav) ja 3) kuuden pohjoisen (Pietari, Moskova, Tver, Riika, „Sever”, s.o. Jaroslavl, Kostroma ja Vladimir, ja vihdoin Nizhni Novgorod). Kaikki nämä konferenssit lausuiivat olevansa „enemmistön” puolella, päättivät kannattaa enemmistön kirjallisuusryhmää (Leninin, Rjadovoin, Orlovskin, Galerkan³⁹, Voinovin⁴⁰ y.m. ryhmää) ja valitsivat *oman byroonsa*; kolmas, s.o. pohjoinen, konferenssi antoi tämän „byroon” tehtäväksi muuttaa itsensä *Organisaatukomiteaksi* ja kutsua koolle Venäjän komiteain edustajakokouksen, s.o. puolueen kolmannen edustajakokouksen, sivuuttaen ulkomaiset keskuksset, jotka olivat erkaantuneet puolueesta.

Näin oli asianlaita vuoden 1905 tammikuun 1 päivään (uutta lukua) tultaessa. Enemmistökomiteain Byroo alkoi työnsä (poliisiolojemme tähden edustajakokouksen koollekutsuminen pitkittyi tietysti muutamalla kuukaudella: toisesta edustajakokouksesta ilmoitettiin joulukuussa 1902, mutta se kutsuttiin koolle elokuussa 1903). Enemmistön kirjallisuusryhmä perusti *enemmistön äänenkannattajan*, „Vperjod” lehden, joka alkoi ilmestyä *kerran viikossa* tammikuun 4 päivästä (uutta lukua) 1905. Nyt (helmikuun 3 päivään 1905) on ilmestynyt jo 4 numeroa. „Vperjod” lehden suuntana on *vanhan „Iskran” suunta*. Vanhan „Iskran” nimessä „Vperjod” taistelee päättäväisesti uutta „Iskraa” vastaan.

Tosiasiallisesti on siis osoittautunut olevan kaksi Venäjän sosialidemokraattista työväenpuoluetta. Toisella on äänenkannattajanaan „Iskra”, jota „virallisesti” nimitetään puolueen Pää-äänenkannattajaksi, Keskuskomitea ja neljä Venäjän komiteaa *kahdestakymmenestä* (muut Venäjällä olevat komiteat, paitsi näitä kahtakymmentä, jotka olivat toisessa edustajakokouksessa, ovat syntyneet myöhemmin ja kysymys niiden vahvistamisen laillisuudesta on kiistanalainen kysymys). Toisella puolueella on äänenkannattajana „Vperjod”, sillä on „Venäjän Enemmistökomiteain Byroo” ja 14 komiteaa Venäjällä (kolmetoista yllä mainittua ynnä Voronezhin sekä luultavasti myös Saratovin, Uralin, Tulan ja Siperian *).

„*Uusiskralaisten*” puolella ovat kaikki vanhan „Iskran” viholliset, kaikki rabotshejedelolaiset ja suuri osa puoluetta lähellä olevaa intelligenssiä. „*Vperjodilaisten*” puolella ovat kaikki vanhan „Iskran” periaatteellisen vakaumukselliset kannattajat sekä suuri osa tietoisia etumaisia työläisiä ja puolueen käytännönmiehiä Venäjällä. Plehanov, joka puolueen toisessa edustajakokouksessa (elokuu 1903) ja Liigan edustajakokouksessa (lokakuu 1903) oli bolshevikki ja joka on vuoden 1903 marraskuusta alkaen taistellut hurjasti „enemmistöä” vastaan, ilmoitti julkisesti *syyskuun 2 pnä 1904* (tämä lausunto on julkaistu), että kummankin osapuolen voimat ovat likipitään yhtä suuret.

Me, bolshevikit, väitämme puolellamme olevan todellisten, Venäjällä olevien, puolueen toimihenkilöiden enemmistön. Kahtiajakaantumisen perussyynä ja yhteenliittymisen perusesteenä me pidämme vähemmistön desorganisovaa menettelyä, vähemmistön, joka on kieltäytynyt alistumasta toisen edustajakokouksen päätöksiin ja on pitänyt kahtiajakaantumista kolmannen edustajakokouksen koollekutsumista parempana.

Nykyään menshevikit suorittavat kaikkialla Venäjällä paikallisten järjestöjen kahtiajakamisia. Niinpä he Pietarissa estivät komiteaa järjestämästä marraskuun 28 päivän mielenosoituksen (ks. „Vperjodin” 1. numeroa **). Nyt he ovat eronneet Pietarissa erikoiseksi ryhmäksi, joka on nimetty „Keskuskomitean ryhmäksi” ja joka toimii

* Joka tapauksessa kaikki neljä viimeksi mainittua ovat puolueen toisen edustajakokouksen jälkeen esiintyneet „enemmistön” eduksi.

** Ks. tätä osaa, ss. 20–24. *Toim.*

puolueen paikallista komiteaa vastaan. Samanlaisen paikallisen ryhmän („Keskuskomitean ryhmän”) taistelun käymiseksi puolueen komiteaa vastaan he ovat hiljattain muodostaneet Odessassa. Asenteensa valheellisuuden tähden puolueen menshevististen keskuselinten on ollut pakko desorganisoida puolueen paikallinen työ, sillä nuo keskuselimet eivät ole halunneet alistua niiden puoluekomiteoiden päätökseen, joiden valitsemia ne ovat.

Periaatteelliset erimielisyydet „Vperjodin” ja uuden „Iskran” välillä ovat itse asiassa samat kuin ne, joita oli vanhan „Iskran” ja „Rabotsheje Delon” välillä. Me pidämme näitä erimielisyyksiä tärkeinä, mutta sillä ehdolla, että meillä on mahdollisuus puolustaa täydellisesti katsantokantojamme, vanhan „Iskran” katsantokantoja, me emme pitäisi näitä erimielisyyksiä sinänsä esteenä, joka tekisi mahdottomaksi yhteisen työskentelyn yhdessä puolueessa.

*Julkaistu v. 1905
erillisenä lehtisenä VSDTP:n
Bernin avustusröhmän toimesta*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TREPOV ISÄNNÖI

Kaikkien tyytymättömien raivokas nujertaminen on tullut tammikuun 9 päivän jälkeen hallituksen tunnukseksi. Tiistaina nimitettiin Pietarin kenraalikuvernööriksi diktaattorin valtuuksin Trepov, eräs koko Venäjällä vihatuimmista tsaarivallan palvelijoista, joka Moskovassa tuli kuuluisaksi julmuudestaan, karkeudesta ja osallistumisestaan zubatovilaisiin yrityksiin turmella työläisiä.

Vangitsemisia on satanut kuin runsauden sarvesta. Kiinni on otettu ennen kaikkea sen liberaalisen lähetystön jäsenet, joka lauantaina myöhään illalla kävi Witten ja Svjatopolk-Mirskin luona pyytämässä hallitukselta, että työläisten anomus otettaisiin vastaan ja ettei sotaväki vastaisi ampumisilla rauhalliseen mielenosoitukseen. Itsestään ymmärrettävää on, etteivät nuo pyynnöt johtaneet mihinkään: Witte lähetti lähetystön Svjatopolk-Mirskin luo, mutta tämä kieltäytyi ottamasta sitä vastaan. Sisäasiain ministerin apulainen Rydzevski otti lähetystön vastaan hyvin kylmästi ja sanoi, että taivutella pitää työläisiä eikä hallitusta, että hallitus on mainiosti tietoinen kaikesta siitä, mitä tapahtuu, ja että se on tehnyt jo päätöksiä, joita ei voida muuttaa minkäänlaisilla pyynnöillä. Mielenkiintoista on, että se liberaalien kokous, joka valitsi tuon lähetystön, herätti kysymyksen myös siitä, että työläiset pitäisi saada taivuttelulla luopumaan kulkueesta Talvipalatsille, mutta kokouksessa läsnä ollut Gaponin ystävä sanoi, että se on turhaa, että työläisten päätös on peruuttamaton. (Hra Dillonin, englantilaisen „The Daily Telegraph” * lehden

* — „Päivän Sähkölennätin”. *Toim.*

kirjeenvaihtajan antamia ja muiden kirjeenvaihtajain myöhemmin vahvistamia tietoja.)

Lähetystön vangittuja jäseniä Hesseniä, Arsenjevia, Karejevia, Peshehonovia, Mjakotinia, Semevskia, Kedriniä, Shnitnikovia, Ivantshin-Pisarevia ja Gorkia (vangittu Riassa ja viety Pietariin) vastaan on esitetty mitä järjetömin syytös siitä, että he ovat aikoneet järjestää „Venäjän väliaikaisen hallituksen” seuraavana päivänä vallankumouksen jälkeen. Ymmärrettävää on, että tuo syytös raukeaa itsestään. Monet vangituista (Arsenjev, Kedrin, Shnitnikov) on jo vapautettu. Ulkomailla on porvarillisissa sivistyneistöpiireissä alkanut tarmokas kamppailu Gorkin hyväksi, ja tsaarille osoitetun pyynnön hänen vapauttamisestaan ovat allekirjoittaneet monet huomattavat saksalaiset tiedemiehet ja kirjailijat. Nyt heihin ovat yhtyneet Itävalan, Ranskan ja Italian tiedemiehet ja kirjailijat.

Perjantai-iltana vangittiin „Nasha Zhizn” lehden neljä työntekijää: Prokopovitsh vaimoineen, Hizhnjakov ja Jakovlev (Bogutsharski). „Nashi Dni” lehden työntekijöistä vangittiin lauantaiaamuna Ganeizer. Poliisi etsii erikoisen innokkaasti rahoja, joita ulkomailta on lähetetty lakkolaisille tai avustukseksi murhattujen leskille ja orvoille. Vangitsemisia suoritetaan joukkomitassa: Bogutsharskin vangitsemispaperin numero oli 53:s, mutta Hizhnjakovin 109:s. Lauantaina pidettiin kummankin mainitun lehden toimituksessa kotitarkastus ja takavarikoitiin poikkeuksetta kaikki käsikirjoitukset, niiden joukossa yksityiskohtaiset selostukset tapahtumista koko viikon ajalta. Noiden selostusten laatijat ja allekirjoittajat olivat varmoja silminnäkijätodistajia, jotka opetuksesi tuleville sukupolville olivat kirjoittaneet muistiin kaikki, mitä olivat nähneet. Nyt koko tuo aineisto ei milloinkaan näe päivänvaloa.

Keskiviikkona oli vangittujen määrä jo niin suuri, että heitä piti panna kaksi ja kolmekin yhteen selliin. Työläisten suhteen uusi diktaattori ei kursaile enää lainkaan. Torstaista lähtien heitä alettiin ottaa kiinni ryhmittäin ja karkoittaa kotipaikoilleen. Siellä he tulevat tietenkin levittämään tietoa tammikuun yhdeksannen päivän tapahtumista ja julistamaan taistelua itsevaltiutta vastaan.

Trepov ryhtyy käyttämään entistä moskovaalaista politiikkaansa: maanittelemaan työläisjoukkoja taloudellisilla antipaloilla.

Teollisuudenharjoittajat kokoontuvat yhdessä finanssi-ministerin kanssa ja pohtivat erilaisia työläisille tehtäviä myönnytyksiä, puhuvat 9-tuntisesta työpäivästä. Finanssi-ministeri ottaa tiistaina vastaan työläisten lähetystön, lupaa taloudellisia reformeja, varottaa poliittisesta agitaa-tiosta.

Poliisi tekee kaikkensa kylvääkseen epäluottamusta ja vihaa työläisten ja muun väestön välille. Keskiviikkona ulkomaisille lehdille tiedoitettiin mitä suurimmalla varmuudella, että poliisi yrittää pelotella Pietarin asukkaita sensaatiomaisilla taruilla ryöväyksistä ja muka lakkolais-ten harjoittamista veritöistä. Yksinpä sisäasiain ministerin apulainen Rydzevskikin uskotteli tiistaina eräälle asiak-kaalle, että lakkolaiset aikovat panna toimeen ryöstöjä, hävityksiä, polttoja ja murhia. Lakkolaiset ilmoittavat siellä, missä voivat,— ainakin heidän tietoiset johtajansa,— että se on parhausta. Väestöä terrorisoidakseen *poliisi itse lähetti provokaattoreita ja talonmiehiä särkemään ikkunoita, sytyttämään lehtikioskeja ja ryöstämään puoteja*. Työläiset sitä vastoin käyttäytyivät tosiasiaassa niin rauhallisesti, että herättivät siten ihmettelyä ulkomaisten sanomalehtien kir-jeenvaihtajissa, jotka olivat nähneet tammikuun 9 päivän kauhut.

Nykyään poliisien agentit puuhailevat uutta „työväen-järjestöä”. He valikoivat sopivia työläisiä, antavat heille rahaa, usuttavat heitä ylioppilaiden ja kynäilijöiden kimp-puun, ylistävät „tsaari-isän todellista kansanpolitiikkaa”. Kahden-, kolmensadan tuhannen valistumattoman ja nälän masentaman työläisen joukosta ei ole vaikea löytää muu-tamia tuhansia, jotka tarttuvat tuohon onkeen. Nuo viimeksi mainitut tullaankin „järjestämään”, heidät pakoitetaan kiroamaan „liberaalisia petkuttajia” ja julistamaan kuulu-vasti, että viime sunnuntaina heitä petettiin. Sitten nuo työväenluokan hylkiöt valitsevat lähetystön, joka tulee „pyytämään nöyrästi tsaaria, että hän sallisi heidän langeta jalkainsa juureen ja katua viime sunnuntaina tehtyjä rikoksiaan”. „Tietojeni mukaan”, jatkaa kirjeenvaihtaja, „nimenomaan kaikkea tuota poliisi nykyisin järjestääkin. Kun tuo järjestö saadaan valmiiksi, niin hänen ylhäisyy-tensä suvaitsee kaikkeinarmollisimmin ottaa lähetystön vastaan maneesissa, joka tullaan panemaan varta vasten kuntoon tätä tarkoitusta varten. Liikuttavassa puheessaan

hän ilmoittaa työläisiin kohdistuvasta isällisestä huolenpidostaan ja toimenpiteistä heidän asemansa parantamiseksi”.

P. S.* Nämä rivit oli jo ladottu, kun sähkösanomista saimme tietää, että nuo englantilaisen kirjeenvaihtajan ennustukset olivat toteutuneet. Tsaari on luonaan Tsarskoje Selossa ottanut vastaan lähetystön, johon kuului 34 poliisin valikoimaa työläistä, ja pitänyt virallista ulkokultaisuutta täynnään olevan puheen hallituksen isällisestä huolenpidosta ja työläisten rikosten anteeksiantamisesta. Tuo inhoittava komedia ei tietenkään voi pettää Venäjän proletariaattia, joka ei milloinkaan unhoita verisunnuntaita. Proletariaatti tulee puhumaan tsaarille vielä muunlaista kieltä!

„Vperiod” № 5,
helmikuun 7
(tammikuun 25) pnä 1905

Julkaistaan „Vperiod” lehdessä
tekstin mukaan

* — Postscriptum — jälkikirjoitus. Toim.

PIETARI TAMMIKUUN 9 p:n JÄLKEEN

Maanantaina, tammikuun 10 p:nä, Pietari oli sellaisen kaupungin näköinen, jonka vihollinen on juuri vallannut. Kaduilla kulkee herkeämättä kasakkapatrulleja. Siellä ja täällä näkyy kiihtyneiden työläisten ryhmiä. Illalla ovat monet kadut pimeyden vallassa. Sähköä ja kaasua ei ole. Aristokraattien taloja vartioivat talonmiesten ryhmät. Palavat sanomalehtikioskit valaisevat oudolla valollaan pieniä väkiryhmiä.

Nevskillä oli kansanjoukon yhteenottoja sotaväen kanssa. Väkijoukkoon taaskin ammuttiin. Anitshkovin palatsin luona ammuttiin kolme yhteislaukausta. Poliisi sulki asekaupat ja vei aseet kellarikerrokseen ryhtyen nähtävästi kaikkiin toimenpiteisiin estääkseen työläisiä aseistautumasta. Hallitusvirastojen virkamiehet, peläten polttoja ja räjäyttämisiä, tunsivat olonsa hyvin levottomaksi ja livistivät paniikin vallassa pakoon Pietarista.

Sotaväen sunnuntaina valtaamat barrikadit Vasiljevski Ostrovilla rakennettiin maanantaina uudelleen ja sotamiehet valtasivat ne jälleen.

Sanomalehtiä ei ole. Oppilaitokset ovat kiinni. Lukuisissa yksityiskokouksissa työläiset keskustelevat tapahtumista ja vastarintatoimenpiteistä. Myötämielisten joukkoja, erikoisesti ylioppilaita, kokoontuu sairaaloiden luo.

Tiedoitetaan, että 20—30 tuhatta kolpinolaista työläistä oli lähtenyt tiistaiaamuna viemään anomusta Tsarskoje Seloon. Tsarskoje Selon varuskunta lähetti heitä vastaan jalkaväkirykmentin ja kenttätykistö patterin. Viiden kilometrin päässä Kolpinosta tapahtui yhteenotto, sotaväki ampui ja kello 4 mennessä iltapäivällä löi työläiset

lopullisesti takaisin ja hajotti heidät. Kaatuneita ja haavoittuneita on paljon. Työläiset hyökkäsivät kaksi kertaa Tsarskoje Selon rautatielle, mutta heidät lyötiin takaisin. Ratakiskoja irroitettiin 7 virstan matkalta, ja aamulla junat eivät kulkeneet.

Verisen, Vladimirin sunnuntain uhreja hallitus hautaa öisin, salaa. Murhattujen sukulaisia ja tuttavien varten petetään, jottei voitaisi järjestää mielenosoituksia hautajaisten yhteydessä. Ruumiita lähetetään Preobrazhenskin hautausmaalle vaunulasteittain. Poliisin kaikiista varovaisuustoimenpiteistä huolimatta väkijoukko yrittää kuitenkin joissain paikoissa järjestää mielenosoituksia kaatuneiden vapautustelijoiden kunniaksi.

Väestön suuttumus sotaväkeä kohtaan on valtava. Ulkomaiset lehdet kertovat silminnäkijäin sanojen perusteella, että tiistaina, tammikuun 11 p:nä, kasakat pysäyttivät Bolshoi prospektilla työläisiä täynnä olleen hevostievaunun. Eräs työläisistä huusi kasakoille: „Pyövelit!” Kasakat pysäyttivät vaunun, pakoittivat kaikki siinä olleet astumaan ulos ja pieksivät sitten heitä sapelinlapeilla. Eräs pieksännän uhriksi joutuneista haavoittui. Viereisten talojen asukkaat avasivat ikkunoita ja huusivat kasakoille: „Murhaajat! rosvot!” Sähkösanomissa tiedoitettiin perjantaina, että tuon välikohtauksen aikana kasakat ajoivat vaunusta ulos myös erään naisen. Pelästyksissään hän pudotti lapsensa, jonka kasakoiden hevoset talloivat jalkoihinsa („The Times” *). Sotaväkemme tuollaiset voitot työläisistä ovat todella Pyrrhoksen voittoja.

„Vpered” № 5,
helmikuun 7
(tammikuun 25) p:nä 1905

Julkaistaan „Vpered” lehdessä
tekstin mukaan

* — „Ajat”. Toim.

ENSIMMÄISIÄ OPETUKSIA

Vallankumousmyrskyn ensimmäinen aalto laskee. Me olemme sen välttämättömän ja väistämättömän toisen aallon kynnyksellä. Proletaarinen liike yhä laajenee ja on nyt levinnyt kaukaisimmillekin syrjäseuduille. Kuohunta ja tyytymättömyys leviää yhteiskunnan mitä erilaisimpiin ja kaikkein takapajuisimpiinkin kerroksiin. Kauppa- ja teollisuuselämä on lamaanunut, oppilaitokset on suljettu, työläisten esimerkkiä seuraten zemstvotoimitsijat lakkoilevat. Joukkoliikkeiden väliaikoina tihenevät, kuten tavallista, erilliset terroriteot: murhayritys Odessan poliisimestaria vastaan, murha Kaukasiassa, senaatin prokuraattorin murha Helsingissä. Hallitus heittäytyy verisestä ruoskapolitiikasta lupauspolitiikkaan. Lähetystön tsaarillisen vastaanoton komediolla se pyrkii saamaan petetyksi edes joitakuita työläisistä *. Se pyrkii kääntämään yleisen mielipiteen huomiota toisaanne sotauutisilla ja käskee Kuropatkinia aloittamaan hyökkäyksen Hunghota vastaan. Tammikuun 9 pnä oli verilöyly Pietarissa, 12 pnä alettiin tämä sotilaalliselta näkökannalta mitä mielettömin hyökkäys, joka päättyi tsaarin kenraalien uuteen vakavaan tappioon. Venäläiset on lyöty takaisin, senjälkeen kun he ovat menettäneet novojevremjalaisenkin kirjeenvaihtajan tiedoituksen mukaan noin 13 tuhatta miestä, siis kaksi kertaa enemmän kuin japanilaiset. Sotilashallinnan alalla vallitsee Mantshuriassa samanlainen turmeltuminen ja rappeutuminen kuin Pietarissakin. Ulkomaalaisessa lehdistössä ilmaantuu niiden sähkösanomien tilalle, jotka vahvistavat sekä kumoavat tiedot Kuropatkinin ja Grippenbergin riidasta, sellaisia

* Ks. tätä osaa, ss. 121—122. *Toim.*

sähkösanomia, jotka vahvistavat sekä kumoavat tiedot siitä, että suuriruhtinaiden puolue on käsittänyt sodan olevan itsevaltiudelle vaarallisen ja haluaa saada mahdollisimman nopeasti aikaan rauhan.

Ei ole ihme, että tällaisissa oloissa Venäjän vallankumouksesta eivät lakkaa puhumasta kaikkein maltillisimmatkaan Euroopan porvarilliset lehdet. Vallankumous kasvaa ja kypsyy sellaisella nopeudella, jota ennen tammikuun 9 päivää ei tunnettu. Nouseeko toinen aalto huomenna, ylihuomenna vai kuukausien kuluttua, se riippuu monista seikoista, joita ei voida ennakolta nähdä. Sitä välttämättömämpää on tehdä eräitä yhteenvetoja vallankumouspäivistä ja yrittää johtaa niistä opetuksia, joita voidaan tarvita paljon pikemmin kuin eräät luulevatkaan.

Vallankumouspäivien oikeaa arvioimista varten on luotava yleissilmäys työväenliikkeemme uusimpaan historiaan. Melkein 20 vuotta sitten, vuonna 1885, olivat työläisten ensimmäiset suuret lakot keskisellä teollisuusalueella, Morozovin y.m. tehtailla. Silloin Katkov kirjoitti Venäjällä ilmaantuneesta työväenkysymyksestä. Ja miten hämmästyttävän nopeasti kehittyikään proletariaatti, joka siirtyi taloudellisesta taistelusta poliittisiin mielenosoituksiin, mielenosoituksista vallankumoukselliseen rynnistykseen! Palautlakaamme mieleen kuljetun taipaleen tärkeimmät vaiheet. Vuosi 1885 — laajoja lakkoja, joihin osallistuu mitätön määrä aivan yksinäisiä sosialisteja, joita ei minäkäänlainen järjestö liitä yhteen. Lakkojen aiheuttama yhteiskunnallinen kiihtymys panee Katkovin, tuon itsevaltiuden uskollisen kahlekoiran, puhumaan oikeusjutun johdosta „sadasta yhdestä kunnialaukauksesta Venäjällä ilmaantuneen työväenkysymyksen kunniaksi”. Hallitus tekee taloudellisia myönnytyksiä. Vuosi 1891 — pietarilaisten työläisten osallistuminen mielenosoitukseen Shelgunovin⁴¹ hautajaisissa, poliittiset puheet toukokuun 1 päivän joukkokokouksessa Pietarissa. Me näemme eturivin työläisten sosialidemokraattisen mielenosoituksen, samalla kun joukkoliike puuttuu. Vuosi 1896: monien kymmenien tuhansien työläisten lakko Pietarissa. Joukkoliike katuagitaation alkeineen ja jo kokonaisen sosialidemokraattisen järjestön osantolla. Niin pieni kuin tuo miltei yksinomaan ylioppilajärjestö vielä onkin meidän nykyiseen puolueeseemme verrattuna, niin sen tietoinen ja suunnitelmallinen sociali-

demokraattinen asioihin puuttuminen ja johto saavat kuitenkin aikaan sen, että Morozovin lakkoon verrattuna liike saa valtavan laajuuden ja merkityksen. Hallitus tekee jälleen taloudellisia myönnytyksiä. Lakkoliikkeelle on koko Venäjällä laskettu vankka perusta. Vallankumouksellinen intelligenssi muuttuu kauttaaltaan sosialidemokraattiseksi. Perustetaan sosialidemokraattinen puolue. Vuosi 1901. Työläinen tulee ylioppilaan avuksi. Alkaa mielenosoitusliike. Proletariaatti tuo kadulle tunnuksensa: alas itsevaltius! Radikaalinen intelligenssi jakaantuu lopullisesti liberaaliseksi, vallankumouksellis-porvarilliseksi ja sosialidemokraattiseksi. Vallankumouksellisen sosialidemokratian järjestöjen osallistuminen mielenosoituksiin käy yhä laajemmaksi, aktiivisemmaksi ja suoranaisemmaksi. Vuosi 1902: valtava Rostovin lakko muuttuu kuuluisaksi mielenosoitukseksi. Proletariaatin poliittinen liike ei liity enää intelligenttien, ylioppilaiden liikkeeseen, vaan kasvaa itse välittömästi lakosta. Järjestyneen vallankumouksellisen sosialidemokratian osallistuminen on vieläkin aktiivisempaa. Proletariaatti valloittaa itselleen ja *oman* komiteansa vallankumouksellisille sosialidemokraateille joukkoluontoisten katukokousten vapauden. Proletariaatti asettaa ensi kerran itsensä luokkana kaikkia toisia luokkia ja tsaarihallitusta vastaan. Vuosi 1903. Lakkotaistelu kehittyy taaskin poliittiseksi mielenosoitukseksi, mutta vieläkin laajemmalla perustalla. Lakot käsittävät kokonaisen alueen, niihin osallistuu yli sata tuhatta työläistä, poliittisia joukkokokouksia pidetään lakkojen aikana monissa kaupungeissa. Tuntuu, että elämme barrikadien aattoa (paikallisten sosialidemokratien lausunto Kievin liikkeestä v. 1903 ⁴²). Mutta aatto osoittautuu verrattain pitkäksi aivan kuin opettaen meitä siihen, että mahtavat luokat kokoavat toisinaan voimia kuukausien ja vuosien kuluessa, aivan kuin kokeillen sosialidemokratian lähellä olevia heikkouskoisia intelligenttejä. Ja todellakin, puolueemme intelligenttisiipi, uusiskralaiset eli (mikä on samaa) uusrabotshejedelolaiset ovat jo alkaneet etsiä mielenosoitusten „korkeimpia tyyppejä” siinä muodossa, että työläiset tekevät zemstvomiesten kanssa sopimuksen siitä, ettei aiheuteta paniikkimaista kauhua. Kaikille opportunisteille ominaisella periaatteettomuudella uusiskralaiset ovat menneet puheissaan jo siihen uskomattomaan, mitä uskomattomimpaan teesiin saakka,

että poliittisella areenalla on kaksi (!!) voimaa: virkavalta ja porvaristo (katso „Iskran” toimituksen *toista* kirjettä zemstvokamppailusta). Hetken tullen uuden „Iskran” opportunistit unohtivat proletariaatin itsenäisen voiman! Koitti vuosi 1905, ja tammikuun yhdeksäs päivä paljasti vielä kerran kaikki maankiertäjä-intelligenttipahaset. Proletaarinen liike nousi kerralla korkeimmalle asteelle. Suurlakko mobilisoi koko Venäjällä luultavasti vähintään miljoonan työläistä. Sosialidemokratian poliittiset vaatimukset tunkeutuivat työväenluokan sellaisiinkin kerroksiin, jotka uskoivat vielä tsaariin. Proletariaatti mursi poliisimaisen zubatovilaisuuden puitteet, ja vallankumousvastaista taistelua varten perustetun legaalisen työväenyhdistyksen koko jäsenjoukko lähti yhdessä Gaponin kanssa vallankumoukselliselle tielle. Lakko ja mielenosoitus ovat alkaneet silmiemme edessä muuttua *kapinaksi*. Järjestyneen vallankumouksellisen sosialidemokratian osanotto on ollut verrattomasti huomattavampaa kuin liikkeen aikaisemmissa vaiheissa, mutta se on yhä vieläkin heikkoa siihen verraten, kuinka kipeästi aktiiviset proletaraiset joukot tarvitsevat sosialidemokraattista johtoa.

Yleensä lakko- ja mielenosoitusliike, jotka yhtyivät toisiinsa erilaisissa muodoissa ja erilaisten syiden perustalla, kasvoivat laajuus- sekä syvyysuuntaan käyden yhä vallankumouksellisemmiksi, tullen käytännössä yhä lähemmäksi yleiskansallista aseellista kapinaa, josta vallankumouksellinen sosialidemokratia oli jo kauan puhunut. Tällaisen johtopäätöksen tammikuun 9 pn tapahtumista me teimme jo „Vperjod” lehden 4.* ja 5. numerossa. Tämän johtopäätöksen tekivät heti ja välittömästi myöskin pietarilaiset työläiset itse. Tammikuun kymmenentenä päivänä he murtautuivat erääseen legaaliseen kirjapainoon, latoivat alempana esitetyn julistuksen, jonka pietarilaiset toverit ovat lähettäneet meille, painoivat sitä yli kymmenen tuhatta kappaletta ja levittivät ympäri Pietaria. Tässä on tuo mainio julistus**.

Tämä vetoamus ei kaipaa selityksiä. Vallankumouksellisen proletariaatin omatoimisuus on tullut siinä täydellisesti esiin. Pietarilaisten työläisten kehoitus ei tullut toteutetuksi

* Ks. tätä osaa, ss. 83—85. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, s. 141. *Toim.*

niin nopeasti kuin he halusivat, se tullaan toistamaan vielä moneen kertaan, sen toteuttamisyrietykset tulevat vielä monesti johtamaan epäonnistumisiin. Mutta sen seikan valtava merkitys, että työläiset itse asettavat tuon tehtävän, on kiistämätön. Vallankumouksellisen liikkeen saavutusta, liikkeen, joka on johtanut tuon tehtävän käytännöllisen välttämättömyyden tajuamiseen ja lähentänyt sen asettamista jokaisessa kansanliikkeessä lähimpään vuoroon, tätä saavutusta ei proletariaatilta voida enää millään riistää.

On syytä pysähtyä kapina-aatteen historiaan. Iätimuis-tettavasta 62. numeron pääkirjoituksesta lähtien uusi „Iskra” on jaaritellut tästä kysymyksestä sellaisen määrän hämäämistä typeryyksiä, sellaisen määrän opportunistista sekasotkua, joka on täydellisesti meidän vanhan tuttavamme Martynovin arvoista, että vanhan kysymyksenasettelun tarkka ennallistaminen on erikoisen tärkeätä. Mutta uuden „Iskran” kaikkia typeryyksiä ja kaikkea sotkua on kuitenkin toivotonta jahdata. Paljon tarkoituksenmukaisempaa on muistella useammin vanhaa „Iskraa” ja kehittää konkreettisemmin sen vanhoja myönteisiä tunnuksia.

Leninin kirjansen „Mitä on tehtävä?” lopussa, sivulla 136 *, on nostettu *koko kansan aseellisen kapinan* tunnus. Kolme vuotta sitten, vuonna 1902, aivan vuoden alussa, siitä sanottiin: „Kuvitelkaa kansan kapina. Nykyään ovat kaikki luultavasti yhtä mieltä siitä, että meidän täytyy ajatella sitä ja valmistautua...”**

Kirjoitettu helmikuun alussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoeimassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Ks. Teokset, 5. osa, s. 508. *Toim.*

** Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

KIRJE A. A. BOGDANOVILLE JA S. I. GUSEVILLE

11. II. 1905.

Eilen lähetin sähkösanoman suostumuksestani muutoksiinne, vaikka en ole lainkaan samaa mieltä siitä, mitä kirjeestänne saatoin ymmärtää. Mutta minua niin tympäisee tämä viivyttely ja Teidän kysymyksenne kuulostivat sellaiselta pilkanteolta minun suhteeni, etten välitä mistään, kunhan vain tehtäisiin edes jotakin! kunhan vain edustajakokouksesta julkaistaisiin *edes jonkinlainen* tiedoitus, mutta *julkaistaisiin* eikä vain jaariteltaisi siitä! Te ihmettelette sanaa: pilkanteko. Mutta ajatelkaahan todellakin: kaksi kuukautta sitten lähetin ehdotukseni *kaikille* byroon jäsenille*. Yksikään ei kiinnitä siihen huomiota eikä katso tarpeelliseksi vaihtaa mielipiteitä!! Mutta nyt: lennättimitse... voi sentään, me puhumme organisaatiosta, sentralismista, mutta todellisuudessa keskuksen toisilleen mitä läheisimpien tovereiden välillä vallitsee sellainen hajanaisuus, sellainen näpertely, että haluttaa sylkästä. Bundilaiset taas eivät pieksä kieltään sentralismista, vaan heillä *jokainen* kirjoittaa keskuksen joka viikko ja yhteys *tosiasiallisesti* järjestyy. Ja nähdäkseen tuon yhteyden ei tarvitse muuta kuin ottaa käsiinsä heidän „Poslednije Izvestijansa”. Mutta meillä ilmestyy „Vperjod” lehden 6:s numero ja toimituksen jäseneltä (Rahmetovilta) ei ole saatu riviäkään sen enempää „Vperjod” lehdestä kuin „Vperjod” lehdellekään. Meillä „puhutaan” runsaista yhteyksistä kirjallisiin voimiin sekä Pietarissa että Moskovassa, enemistön nuorista voimista, mutta meillä täällä, *kahden kuu-*

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 530—532. *Toim.*

kauden kuluttua työhön kehoittamisen jälkeen (ilmoitus „Vperjodista” ja kirje siitä), ei kuulu eikä näy mitään. Ja Venäjän komiteat (Kaukasia, Nizhni Novgorod, Volganvarresta ja etelästä puhumattakaan) pitävät byroota kokonaan „taruna” ja niillä on siihen täysi oikeus. Jonkinlaisesta Pietarin enemmistökomitean liitosta menshevikkiryhmän kanssa „olemme kuulleet” vierailta henkilöiltä — omilta emme ole saaneet sanaakaan. Emme voi uskoa, että bolshevikit olisivat voineet ottaa tuollaisen turmiollisen ja tyhmän askeleen. Sosialidemokraattien konferenssista ja „blokista” „olemme kuulleet” vierailta henkilöiltä, mutta omilta *ei ole hiiskahdustakaan*, vaikka sen sanotaankin olevan fait accompli*. Nähtävästi bolshevikit ovat vielä kerran halunneet, että heitä petettäisiin.

Meidän ainoana voimamme on avoin suoruus ja yhteenliittynyys, rynnäkön tarmokkuus. Mutta ihmiset ovat nähtävästi veltostuneet „vallankumouksen” johdosta! Kun järjestyneisyys on sata kertaa tarpeellisempaa, niin he myyvät itsensä desorganisaattoreille. Julkilausumaluonnokseen ja edustajakokouksen suunnitelmaan tehdyistä korjaus-ehdotuksista (jotka on esitetty kirjeessä äärimmäisen epäselvästi) näkyy, että huolehditaan liikaa „lojaalisuudesta”: papasha kirjoittaa tuon sanan suoraan ja lisää: ellei keskuksista mainita, niin kukaan ei suostu edustajakokoukseen! Hyvät herrat, lyön vetoa siitä, että jos Te tulette toimimaan *tuolla tavalla*, niin Te ette saa edustajakokousta milloinkaan ettekä pääse milloinkaan pois Pää-äänenkannattajan ja Keskuskomitean bonapartelaisten toivelin alta. Kun edustajakokous kutsutaan koolle *vastoin* keskusten *tahtoa*, joille on annettu epäluottamuslause, kun edustajakokous kutsutaan koolle *vallankumouksellisen* byroon nimessä (olemattoman ja fiktiivisen, jos ryömitään lojaalisten sääntöjen edessä) ja samalla tunnustetaan yhdeksälle bonapartelaiselle ja Liigalle (ha-ha!) ja bonapartelaisille kreatuureille (vastaleivotut komiteat) *ehdoton* oikeus olla edustajakokouksessa, niin se merkitsee itsensä saattamista naurunalaiseksi ja kaiken nauttimansa kunnioituksen murtamista. Keskukset voidaan ja täytyykin kutsua, mutta päätösvaltaisen äänioikeuden tunnustaminen niille on, toistan sen, mielettömyyttä. Keskukset eivät tietenkään

* — tapahtunut tosiaan. *Toim.*

yhtä kaikki suostu *meidän* edustajakokoukseen, mutta miksi annettaisiin aihetta sylkästä liiemman kerran silmillemme? Miksi pitää teeskennellä ja lymyillä? Se on suorastaan häpeä. Me olemme julistaneet *kahtiajakaantumisen*, me kutsumme *uperjodilaisten* edustajakokoukseen, me haluamme järjestää *uperjodilaisen* puolueen ja me katkaisemme, katkaisemme viipymättä *kaikki ja kaikenlaiset* suhteet desorganisaattoreihin,— mutta meille puhutaan lojaalisuudesta, ollaan uskovinaan, että „Iskran” ja „Vperjodin” yhteinen edustajakokous on muka mahdollinen. Se on jonkinlaista komediaa! Selvää on, että edustajakokouksen (jos se tulee) ensimmäinen päivä, ensimmäinen tunti selvittää tuon komedian, mutta edustajakokoukseen mennessä sellainen valheellisuus vahingoittaa meitä kymmeniä ja satoja kertoja.

Todellakin, luulen usein, että $\frac{9}{10}$ bolshevikeista on tosiaankin formalisteja. Joko me liitämme todella raudanlujuaan järjestöön ne, jotka haluavat taistella, ja tulemme tämän pienen, mutta lujan puolueen avulla lyömään uusiskralaisten monenkirjavien aineiden raihnaista hirviötä taikka me osoitamme käyttäytymisellämme, että olemme ansainneet tuhon inhoittavina formalisteina. Kuinka ihmiset eivät käsitä sitä, että *ennen* byroota ja *ennen* „Vperjodia” me teimme kaikkemme lojaalisuuden pelastamiseksi, yhtenäisyyden pelastamiseksi, konfliktin selvittämisen formaalisten, s.o. korkeimpien menetelmien pelastamiseksi!?!? Mutta nyt, byroon *jälkeen*, „Vperjodin” *jälkeen* kahtiajakaantuminen on tosiasia. Ja kun kahtiajakaantuminen tuli tosiasiaksi, niin kävi ilmi, että me *olemme aineellisesti monta kertaa heikompia*. Meidän on vielä muutettava moraalinen voimamme aineelliseksi. Menshevikeillä on enemmän varoja, enemmän kirjallisuutta, enemmän kuljetusmahdollisuuksia, enemmän asiamiehiä, enemmän „nimiä”, enemmän avustajia. Olisi anteeksiantamatonta lapsellisuutta olla sitä näkemättä. Ja ellemme halua antaa maailmalle mitä inhoittavinta esikuvaa näivettyneestä ja verettömästä vanhastapiiasta, joka on ylpeä hedelmättömästä siveellisestä puhtaudestaan, niin meidän on käsitettävä, että me tarvitsemme sotaa ja sotilaallista organisaatiota. Vain pitkällisen sodan jälkeen ja vain erinomaisen organisaation omaamisen ehdolla moraalinen voimamme voi muuttua aineelliseksi.

Tarvitaan rahaa. Edustajakokouksen *Lontoossa-*pitämisen suunnitelma on äärimmäisen mieleton, sillä se tulee maksamaan kaksi kertaa enemmän. Me emme voi keskeyttää „Vperjodin” ilmestymistä, mutta poismatkustaminen pitkäksi aikaa keskeyttää sen. Edustajakokouksen pitää olla yksinkertainen, lyhyt, vähälukuinen. Se on edustajakokous sodan järjestämistä varten. Kaikesta näkyy, että Te luotte itsellenne tässä suhteessa illuusioita.

Tarvitaan avustajia „Vperjodille”. Meitä on vähän. Ellei saada lisäksi 2—3 vakituista Venäjältä, niin silloin on turhaa myös lörpötellä joutavia taistelusta „Iskraa” vastaan. Tarvitaan kirjasia ja lehtisiä, tarvitaan ehdottomasti.

Tarvitaan nuoria voimia. Minä neuvoisin suorastaan ampumaan paikalle ne, jotka julkeavat puhua, ettei ole väkeä. Venäjällä on väkeä äärettömästi, on vain laajemmin ja rohkeammin, rohkeammin ja laajemmin, vieläkin laajemmin ja vieläkin rohkeammin värvättävä nuorisoa *pelkäämättä sitä*. Aika on sota-aikaa. Nuoriso ratkaisee koko taistelun lopputuloksen, sekä ylioppilasnuoriso että erittäinkin työläisnuoriso. Heittäkää syrjään kaikki vanhat paikalleenjuuttumisen, virka-arvon kunnioittamisen y.m. tottumukset. Perustakaa nuorisosta *satoja* vperjodilaisten kerhoja ja kannustakaa niitä työskentelemään täydellä höyryllä. Laajentakaa komiteaa *kolminkertaisesti* ottamalla siihen nuorisoa, perustakaa viitisen tai kymmenisen alakomiteaa, „kooptoikaa” jokainen rehellinen ja tarmokas henkilö. Antakaa jokaiselle alakomitealle oikeus kirjoittaa ja julkaista lehtisiä ilman mitään vitkutusia (se ei ole vahinko, jos erehtyykin: „Vperjodissa” me „leppeästi” oikaisemme). Kaikki vallankumouksellisesti aloitetykykyiset henkilöt täytyy hurjalla nopeudella liittää yhteen ja panna toimeen. Älkää pelätkö heidän valmistautumattomuuttaan, älkää vapisko heidän kokemattomuutensa ja kehittymättömyytensä vuoksi. Ensinnäkin, ellette te pysty järjestämään heitä ja antamaan heille sysäystä, niin he menevät menshevikkien ja Gaponien mukaan ja tuottavat tuolla kokemattomuudellaan vahinkoa viisi kertaa enemmän. Toiseksi, tapahtumat tulevat nyt opettamaan *meidän hengessämme*. Tapahtumat jo opettavat kaikkia nimenomaan vperjodilaisessa hengessä.

On vain ehdottomasti järjestettävä, järjestettävä ja järjestettävä *satoja* kerhoja työntäen kokonaan taka-alalle

tavalliset komitealaiset (hierarkiset) pöyhkeät typeryydet. Aika on sota-aikaa. Joko *uudet*, nuoret, verekset ja tarmokkaat sotilaalliset järjestöt kaikkialla kaiken lajista, kaiken muotoista ja kaikkien kerrosten keskuudessa tehtävää vallankumouksellista sosialidemokraattista työtä varten,—tahi te tuhoudutte leimasimilla varustettujen „komitea”-miesten maineessa.

Tulen kirjoittamaan tästä „Vperjodissa” * ja puhumaan edustajakokouksessa. Kirjoitan Teille *yrittääkseni* yhä vieläkin saada aikaan mielipiteiden vaihtoa, saada aikaan sen, että toimituksen kanssa *saatettaisiin välittömästi yhteyteen* kymmenkunta *nuorta, verestä* työläis- (ja muita) ryhmää, vaikka... vaikka, meidän kesken sanottuna, minkäänlaista toivoa näiden rohkeiden toivomusten toteuttamisesta minulla ei ole. Ehkä parin kuukauden kuluttua pyydätte, että vastaisin lennättimitse, olenko suostuvainen sellaisiin ja sellaisiin „suunnitelman” muutoksiin... Vastaan etukäteen, että suostun kaikkeen... Näkemiin edustajakokouksessa. Lenin.

P. S.** Pitää asettaa tehtäväkseen vallankumouksellista „Vperjodin” toimittaminen Venäjälle. Propagoikaa mitä laajimmin sen tilaamista Pietarista. Tilatkoot ylioppilaat ja erittäinkin *työläiset* sitä kymmenin ja sadoin kappalein omilla osoitteillaan. Nykyisinä aikoina on sen pelkääminen naurettavaa. Poliisi ei milloinkaan voi kaikkia kaapata. Perille saapuu $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$ ja se on jo oikein hyvä. Antakaa tämä ajatus nuorison *jokaiselle* kerholle, ja se löytää itselleen satojakin teitä ulkomaille. Levittäkää laajemmin osoitteita kirjeiden lähettämiseksi „Vperjodille”, mahdollisimman laajasti.

Julkaistu ensi kerran v. 1925
aikakauslehdessä „Proletarskaja
Revoljutsija” № 4 (39)

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

* Ks. tätä osaa. ss. 199—209. Toim.

** — Postscriptum — jälkikirjoitus. Toim.

KAKSI TAKTIIKKAA

Työväen joukkoliikkeen alusta lähtien Venäjällä, siis jo noin kymmenen vuoden ajan, on sosialidemokraattien keskuudessa ollut vakavia erimielisyyksiä taktiikkakysymyksissä. Juuri senlaatuiset erimielisyydet aiheuttivat, kuten tunnettua, 90-luvun jälkipuoliskolla ekonomismin suunnan, joka johti puolueen jakaantumiseen opportunistiseksi (rabotshejedelolaiseksi) ja vallankumoukselliseksi (vanha-iskralaiseksi) siiveksi. Mutta venäläinen sosialidemokraattinen opportunisti erosi länsieurooppalaisesta omalaatuisilla erikoisuuksillaan. Se heijasti tavattoman havainnollisesti puolueen intelligenttisiiven katsantokantaa tai oikeammin kaiken itsenäisen katsantokannan puuttumista tuolta siiveltä, joka oli viehätynyt sekä bernsteiniläisyyden muotisanasiin että puhtaasti-työväenliikkeen välittömiin tuloksiin ja muotoihin. Tuo viehättyminen johti yleiseen petturuuteen legaalisten marxilaisten taholta, jotka siirtyivät liberalismiin, ja siihen, että sosialidemokraatit loivat kuuluisan „prosessi-taktiikan” teorian, joka vakiinnutti opportunisteillemme hvostilaiset-nimityksen. He raahustivat avuttomasti tapahtumien jäljessä, heittäytyivät äärimmäisyydestä loiseen, polkivat kaikissa tapauksissa alas vallankumouksellisen proletariaatin toiminnan vauhtia ja uskoa sen voimiin, ja tuota kaikkea verhoittiin eniten ja useimmiten vetoamalla proletariaatin omatoimisuuteen. Se on eriskummallista, mutta totta. Kukaan ei ole puhunut niin paljon työläisten omatoimisuudesta eikä kukaan ole propagandallaan siinä määrin supistanut, ty pistänyt ja polkenut tuota omatoimisuutta kuin rabotshejedelolaiset. „Jaaritelkaa vähemmän „työläisjoukkojen aktiivisuuden

kohottamisesta” ”, sanoivat tietoiset, eturivin työläiset ahkerille, mutta tyhmille neuvojilleen. „Meillä on aktiivisuutta paljon enemmän kuin te luulettekaan, ja me kykenemme tukemaan avoimella katutaistelulla sellaisiakin vaatimuksia, jotka eivät lupaa minkäänlaisia „kouraantuntuvia tuloksia”! Eikä teidän asianne ole „kohottaa” meidän aktiivisuuttamme, sillä teiltä itseltännehän tuota aktiivisuutta juuri puuttuukin. Kumarrelkaa vähemmän vaistovaraisuuden edessä ja ajatelkaa enemmän oman aktiivisuutenne kohottamista, hyvät herrat!” Tuolla tavalla jouduttiin luonnehtimaan vallankumouksellisten työläisten suhtautumista opportunistisiin intelligentteihin („Mitä on tehtävä?”, s. 55 *).

Ne kaksi askelta taaksepäin, jotka uusi „Iskra” on ottanut „Rabotsheje Delon” suuntaan, ovat herättäneet henkiin tuon suhtautumisen. „Iskran” palstoilla on jälleen alkanut vuotaa hvostismien saarna, jota verhoetaan samanlaisilla ellottavilla valoilla: uskon ja tunnustan proletariaatin omatoimisuutta, oi, herra. Proletariaatin omatoimisuuden nimessä Axelrod ja Martynov, Martov ja Lieber (bundilainen) puolsivat edustajakokouksessa sitä, että professoreilla ja lukiolaisilla täytyy olla oikeus kirjoittautua puolueen jäseneksi kuulumatta mihinkään järjestöön. Proletariaatin omatoimisuuden nimessä kyhättiin „prosessiorganisaation” teoria, joka puolusteli desorganisaatiota ja ylisteli intelligenttien anarkismia. Proletariaatin omatoimisuuden nimessä keksittiin yhtä kuuluisa teoria „korkeinta tyyppiä olevista mielenosoituksista” sellaisen *sopimuksen* muodossa, jonka kolmiasteisten vaalien läpi seulottu työläisedustajisto tekee *zemstvomiesten kanssa* rauhallisesta manifestaatiosta paniikkimaista kauhua aiheuttamatta. Proletariaatin omatoimisuuden nimessä vääristeltiin ja äitelöitettiin, mataloitettiin ja sotkettiin aseellisen kapinan aatetta.

Tähän viimeksi mainittuun kysymykseen, sen suuren käytännöllisen merkityksen vuoksi, aiomme kiinnittää lukijan huomiota. Työväenliikkeen kehitys on tehnyt ankaraa pilaa uuden „Iskran” neropateista. Venäjällä ei ollut vielä ehtinyt levitä sen ensimmäinen kirje, jossa „proletariaatin luokkatietoisuuden ja omatoimisuuden suunnitelmallisen kehittä-

* Ks. Teokset, 5. osa, s. 408. *Toim.*

misprosessin" nimessä suositeltiin mielenosoitusten korkeimpana tyyppinä „työläisten ilmoituksen toimittamista postitse kaupunginvaltuusmiehille kotiin ja sen heittämistä lukuisina kappaleina zemstvokokouksen istuntosalissa”; — Venäjälle ei ollut ehtinyt vielä saapua sen toinen kirje, jossa tehtiin jo todella ällistyttävä keksintö, että nykyisellä „historiallisella ajankohdalla poliittisen areenan täyttää (!) järjestyneen porvariston ja virkavallan välinen käräjöiminen” ja että „rahvaan jokaisen (kuulkaa, kuulkaa!) vallankumouksellisen liikkeen objektiivinen ajatus sisältyykin yksin (!) siihen, että kannatetaan näistä kahdesta (!!)

voimasta sen voiman tunnuksia, joka on kiinnostettu olevan järjestelmän murskaamisesta” (se on demokraattinen intelligenssi, joka osoittautuu tässä „voimaksi”); — tietoiset työläiset eivät olleet vielä ehtineet lukea noita erinomaisia kirjeitä ja makeasti nauraa niille, kun proletariaatin todellisen taistelun tapahtumat kerralla pyyhkäisivät koko tuon uusiskralaisten publisistien poliittisen rojun roskakasaan. Proletariaatti osoitti, että on olemassa kolmas (asiallisesti ei tietenkään kolmas, vaan järjestyksessään toinen ja taistelukyvyltään ensimmäinen) *voima*, joka ei ole ainoastaan kiinnostunut itsevaltiuden murskaamisesta, vaan *on myös valmis ryhtymään sen todelliseen murskaamiseen*. Tammikuun 9 pstä alkaen työväenliike *kasvaa* silmiemme edessä kansan kapinaksi.

Katsokaamme, kuinka tämän kapinaan siirtymisen arvioivat sosialidemokraatit, jotka puhuivat siitä etukäteen taktiikkakysymyksenä, — ja kuinka työläiset itse alkoivat ratkaista tätä kysymystä käytännössä.

Katsokaamme, mitä kolme vuotta sitten puhuttiin kapinasta tunnuksena, joka määrää lähimmät käytännölliset tehtävämme: „Kuvitelkaamme kansan kapina. Nykyään ovat kaikki luultavasti yhtä mieltä siitä, että meidän täytyy ajatella sitä ja valmistautua siihen. Mutta miten valmistautua? Eihän Keskuskomitea voi nimittää asiamiehiä jokaiselle paikkakunnalle kapinaa valmistelemaan! Vaikka meillä olisikin Keskuskomitea, niin Venäjän nykyisissä oloissa se ei voisi sellaisilla nimityksillä saavuttaa kerrassaan mitään. Sitä vastoin se asiamiesverkosto, joka muodostuu itsestään yhteisen lehden perustamis- ja levittämistyössä, ei tulisi „istumaan ja odottamaan” kapinatunnusta, vaan tekemään nimenomaan sitä säännöllistä työtä, joka

takaisi kapinan sattuessa suurimman todennäköisen menestyksen. Juuri tämä tällainen työ lujittaisi yhteyksiä mitä laajimpiin työläisjoukkoihin ja kaikkiin itsevaltiuteen tyytymättömiin väestökerroksiin, mikä on niin tärkeätä kapinalle. Juuri tällaisessa työssä kehittyisi kyky yleisen poliittisen tilanteen oikein arvioimiseen ja siis myöskin sopivan kapinahetken valitsemiseen. Juuri tällainen työ opettaisi *kaikkia* paikallisia järjestöjä ryhtymään yhtäaikaan toimenpiteisiin yksien ja samojen, koko Venäjää kuohuttavien poliittisten kysymysten, tapausten ja tapahtumien johdosta, vastaamaan näihin tapahtumiin mahdollisimman tarmokkaasti, mahdollisimman yhdenmukaisesti ja tarkoituksenmukaisesti,— sillä kapinahan on asiallisesti koko kansan taholta kaikkein tarmokkain, kaikkein yhdenmukaisin ja kaikkein tarkoituksenmukaisin „vastaus” hallitukselle. Ja vihdoin juuri tällainen työ opettaisi kaikkia vallankumouksellisia järjestöjä Venäjän kaikilla puolilla pitämään yllä mitä vakinaisimpia ja samalla mitä konspiratiivisimpia yhteyksiä, jotka saavat aikaan *todellisen* yhtenäisyyden puolueessa,— ja ilman tällaista yhteydenpitoa on mahdotonta kollektiivisesti käsitellä kapinasuunnitelmaa ja suorittaa kapinan aattona niitä välttämättömiä valmistelu- toimenpiteitä, jotka täytyy pitää mitä ankarimmin salassa.

Sanalla sanoen, „yleisvenäläisen poliittisen sanomalehden suunnitelma” ei ole kaavaoppineisuuden ja kirjaviisauden saastuttamien henkilöiden kabinettityön tulos (jolta se on näyttänyt siihen huonosti syventyneistä ihmisistä), vaan se on päinvastoin kaikkein käytännöllisin suunnitelma *kapinaan valmistautumisen aloittamiseksi kaikilta tahoilta ja heti viipymättä, unohtamatta samalla hetkeksikään jokapäiväistä polttavaa arkityötään* („Mitä on tehtävä?” *).

Alleviivaamamme loppusanat antavat selvän vastauksen kysymykseen siitä, millä tavalla vallankumoukselliset sosialidemokraatit käsittivät kapinan valmistelemisen tehtävän. Mutta niin selvä kuin tuo vastaus onkin, ei vanha hvostilainen taktiikka voinut olla tulematta esille tässäkin kysymyksessä. Martynov on julkaissut aivan hiljattain kirjasen „Kaksi diktatuuria”, jota uusi „Iskra” (№ 84) on erikoisesti suositellut. Tekijä on koko rabotshejedelolaisen sydämensä pohjasta suuttunut siitä, että Lenin on saattanut

* Ks. Teokset, 5. osa, ss. 508—509. *Toim.*

puhua „aseellisen yleiskansallisen kapinan valmistelusta, määräämisestä ja suorittamisesta”. Ankara Martynov lyö vihollista: „Historiallisen kokemuksen ja yhteiskunnallisten voimien dynamiikan tieteellisen analyysin perusteella kansainvälinen sosialidemokratia on aina tunnustanut, että etukäteen määrättyjä ja etukäteen laaditun suunnitelman mukaan menestyksellisesti suoritettuja voivat olla vain palatsivallankumoukset ja pronunciamientot, ja nimenomaan siksi, että ne eivät ole kansanvallankumouksia, s.o. kumouksia yhteiskunnallisissa suhteissa, vaan ainoastaan muutoksia hallitsevassa koplassa. Sosialidemokratia on kaikkialla ja aina tunnustanut, että kansanvallankumousta ei voida etukäteen määrätä, että sitä ei valmisteta keino-tekoisesti, vaan että se tapahtuu itse”.

Luettuaan tuon tiradin lukija ehkä sanoo, että Martynov nähtävästi „ei ole” vakava vihollinen ja että on naurettavaa suhtautua häneen vakavasti. Yhtyisimme täydellisesti sellaisen lukijan mielipiteeseen. Sanoisimmepa vielä sellaiselle lukijalle, ettei maailmassa ole mitään sen karvaampaa kuin uusiskralaistemme kaikkien teorioiden ja kaikkien järkeilyjen ottaminen vakavasti. Surkeus on siinä, että nuo tyhjänpäiväisyydet esiintyvät myös „Iskran” (№ 62) pääkirjoituksissa. Vieläkin surkeampaa on se, että puolueessa on väkeä, ja sitä ei ole vähän, joka sumentaa mieltään noilla tyhjänpäiväisyyksillä. Ja pitää puhua asioista, jotka eivät ole vakavia, samoin kuin meidän pitää puhua myös „prosessi-organisaation” keksineen Rosa Luxemburgin „teoriasta”. Martynoville pitää selittää, että kapinaa ei saa sekottaa kansanvallankumoukseen. Pitää selittää, että ratkaistaessa käytännöllistä kysymystä Venäjän itsevaltiuden kukistamisen keinoista ovat syvämielitteiset viittaukset kumoukseen yhteiskunnallisissa suhteissa vain Kifa Mokijevitshin⁴³ arvon mukaisia. Tuon kumouksen pani Venäjällä alulle jo maaorjuuden kukistuminen, ja nimenomaan meidän poliittisen päällysrakennuksemme jälkeensä jääneisyys yhteiskunnallisissa suhteissa tapahtuneesta kumouksesta tekee päällysrakennuksen romahduksen kiertämättömäksi, ja tällöin on täysin mahdollista kerralla, yhdestä iskusta tapahtuva romahdus, sillä „kansanvallankumous” on jo antanut Venäjällä tsarismille satakunta iskua, ja nujertaako sen sadas ensimmäinen vaiko sadas kymmenes isku, sitä ei tiedetä. Vain opportunistiset

intelligentit, jotka vierittävät poroporvarillisuutensa proletarienin kontolalle, saattavat tällaisena aikana, jolloin käsittelyä käytännöllisesti toisen sadan erään iskun antamisen keinoja, tuoda esiin lukiolaistietojaan „kumouksesta yhteiskunnallisissa suhteissa”. Vain uuden „Iskran” opportunistit saattavat huutaa hysterisesti kauheasta „jakobiinilaisesta” suunnitelmasta, jonka painopiste, kuten olemme nähneet, on poliittisen sanomalehden kautta harjoitettavassa kaikinpuolisessa joukkoagitaatiossa!

Kansanvallankumousta ei voida määrätä, se on totta. Tämän totuuden tuntemisesta ei voida olla kiittelemättä Martynovia ja „Iskran” 62. numeron pääkirjoituksen kirjoittajaa („ja minkälaisesta kapinan valmisteleemisestä yleensä voi olla puolueessamme puhe?” kysyy siinä Martynovin uskollinen taistelukumppani eli oppilas sotiessaan „utopisteja” vastaan). Mutta jos olemme kapinan todella valmistelleet ja jos yhteiskunnallisissa suhteissa *tapahtuneiden* kumousten vuoksi kansankapina on mahdollinen, niin kapinan määrääminen on täysin toteutettavissa oleva asia. Yritämme yksinkertaisella esimerkillä selittää tämän uusiskralaisille. Voidaanko työväenliike määrätä? Ei, ei voida, sillä se muodostuu tuhansista eri toiminnoista, joita aiheuttaa yhteiskunnallisissa suhteissa tapahtuva kumous. Voidaanko lakko määrätä? Voidaan, siitä huolimatta — ajatelkaahan, toveri Martynov, siitä *huolimatta*, että jokainen lakko on yhteiskunnallisissa suhteissa tapahtuneen kumouksen seuraus. Milloin lakko voidaan määrätä? Silloin, kun sillä järjestöllä tai kerholla, joka sen määrää, on vaikutusvaltaa kyseisten työläisjoukkojen keskuudessa ja kun se osaa oikein arvioida työläisjoukoissa kasvavan tyytymättömyyden ja kiihoittuneisuuden ajankohdan. Oletko nyt ymmärtäneet, mistä on kysymys, toveri Martynov ja toveri „Iskran” 62. numeron „pääkirjoituksen kirjoittaja”? Jos olette ymmärtäneet, niin vaivautukaa nyt vertaamaan toisiinsa kapinaa ja kansanvallankumousta. „Kansanvallankumousta ei voida etukäteen määrätä”. Kapina voidaan määrätä, kun sen määräävillä on vaikutusvaltaa joukkojen keskuudessa ja kun he osaavat arvioida ajankohdan oikein.

Eturivin työläisten omatoimisuus osoittautuu onneksi olevan paljon edellä uuden „Iskran” hvostilaisesta filosofiasta. Sillä aikaa kun uusi „Iskra” pinnistelee keksiäkseen

teorioita, jotka todistelevat, etteivät kapinaa voi määrätä ne, jotka ovat siihen valmistautuneet järjestämällä vallankumouksellisen luokan etujoukon, tapahtumat osoittavat, että kapinan voivat määrätä ja ovat pakoitettuja määräämään sellaiset henkilöt, jotka eivät ole siihen valmistautuneet.

Tässä on julistus, jonka pietarilainen toveri on lähettänyt meille. Sen ovat latoneet, painaneet ja levittäneet yli 10.000 kappaleena itse työläiset, jotka tammikuun kymmenentenä päivänä valtasivat Pietarissa erään legaalisen kirjapainon.

„Kaikkien maiden proletaarit, liitykää yhteen!

Kansalaiset! Eilen te saitte nähdä itsevaltiudellisen hallituksen petomaisuuksia! Te näitte veren vuotavan kaduilla! Te näitte satoja työväen asian puolesta taistelleiden soturien ruumiita, näitte kuoleman, kuulitte haavoittuneiden naisten ja turvattomien lasten vaikerruksia! Työläisten verta ja aivoja pärskyi kadulle, jonka he olivat omin käsin kivenneet. Kuka suuntasi sotaväen, kiväärit ja kuulat työläisrintaa kohti? — Tsaari, suuriruhtinaat, ministerit, kenraalit ja hovin roskaväki.

He ovat murhaajia! — kuolema heille! Aseisiin, toverit, vallatkaa arsenaaleja, asevarastoja ja asekauppoja. Hajoitakaa vankilat, toverit, vapauttakaa vapaustaistelijat. Hajoitakaa santarmi- ja poliisihallinnot ja kaikki kruununvirastot. Kukistakaamme tsaarihallitus ja pystyttäkäämme oma. Eläköön vallankumous, eläköön kansan edustajien perustava kokous! — Venäjän sosial.demokraattinen työväenpuolue”.

Tämän aloitehenkisten etumaisten työläisten pienen ryhmän kehoitus kapinaan osoittautui tuloksettomaksi. Meitä eivät ihmetyttäisi eivätkä masentaisi muutamat tuloksettomat kapinakehoitukset tai tuloksettomat kapinan „määräämiset”. Me jätämme uuden „Iskran” tehtäväksi loruilla sen johdosta „kumouksen” välttämättömyydestä „yhteiskunnallisissa suhteissa” ja tuomita pöyhkeästi niiden työläisten „utopismin”, jotka ovat huudahtaneet: „pystyttäkäämme oma hallituksemme!”. Vain parantumattomat pedantit tai asiainsotkijat voivat tuollaisen vetoomuksen painopisteen nähdä tuossa huudahduksessa. Meille on tärkeää panna merkille ja korostaa tuota mainiota ja

rohkeaa käytännöllistä ryhtymistä sen tehtävän ratkaisuun, joka on nyt välittömästi edessämme.

Pietarilaisten työläisten kehoitus ei tuottanut eikä voinutkaan tuottaa tulosta niin nopeasti kuin he halusivat. Tuo kehoitus tullaan toistamaan vielä monta kertaa, ja kapinayritykset voivat vielä monesti johtaa epäonnistumisiin. Mutta itse sillä tosiasialla, että työläiset itse asettavat tämän tehtävän, on valtava merkitys. Saavutusta, johon työväenliike on päässyt, liike, joka on johtanut tuon tehtävän käytännöllisen välttämättömyyden tietoisuuteen ja lähentänyt sen asettamista jokaisen kansankuohunnan yhteydessä lähimpään vuoroon, tätä saavutusta ei proletariaatilta voida millään riistää.

Sosialidemokraatit asettivat kapinan valmistelemisen tunnuksen jo kolme vuotta sitten yleisten näkökohtien perustalla. Proletariaatin omatoimisuus tuli tähän samaan tunnukseen kansalais sodan välittömien opetusten vaikutuksesta. On omatoimisuutta ja omatoimisuutta. On vallankumouksellisesti aloitteellisen proletariaatin omatoimisuutta ja on kehittymättömän ja kainalohihnoissa talutettavan proletariaatin omatoimisuutta, on tietoisesti sosialidemokraattista omatoimisuutta ja zubatovilaista omatoimisuutta. Ja on sosialidemokraatteja, jotka jopa nykyyhetkelläkin tarkastelevat hartaudella juuri tuota toisen lajin omatoimisuutta ja jotka luulevat, että kertaamalla lukemattomia kertoja sanaa „luokkakantainen” voidaan päästä suoran vastauksen antamisesta päivänpolttaviin kysymyksiin. Katsokaa esimerkiksi „Iskran” 84. numeroa. „Miksi”, hyökkää kimppuumme sen „pääkirjoituksen kirjoittaja” voitonvarmalla naamalla, „miksi tuolle (tammikuun 9 päivän) vyörylle ei antanut liikkeellelähtösystä suppea ammattivallankumouksellisten järjestö, vaan työläisten Yhdistys? *Siksi, että tämä Yhdistys oli todella (kuulkaa!) laaja järjestö, joka oli perustettu työväenjoukkojen omatoimisuuden pohjalle*”. Ellei tuon klassillisen fraasin kirjoittaja olisi Martynovin ihailija, niin hän ehkä käsittäisi, että Yhdistys teki palveluksen vallankumouksellisen proletariaatin liikkeelle nimenomaan silloin ja sikäli, milloin ja mikäli se siirtyi zubatovilaisesta omatoimisuudesta sosialidemokraattiseen omatoimisuuteen (minkä jälkeen se heti lakkasikin olemasta legaalisenä Yhdistyksenä).

Elleivät uusiskralaiset ja uusrabotshejedelolaiset olisi hvostilaisia, niin he näkisivät, että juuri tammikuun yhdeksäs päivä osoitti oikeaksi niiden ennustuksen, jotka olivat sanoneet: „työväenliikkeen legalisoiminen hyödyttää loppujen lopuksi juuri meitä eikä Zubatoveja” („Mitä on tehtävä?” *). Juuri tammikuun yhdeksäs päivä osoitti vieläkin kerran tuossa samassa kirjasessa muotoillun tehtävän koko tärkeyden: „on valmistettava elonleikkaajia, jotka pystyisivät sekä niittämään tämänpäiväisiä ohdakkeita” (t.s. paralysoimaan tämänpäiväisen zubatovilaisen turmeluksen) „*että leikkaamaan huomispäivän vehnää*” (t.s. johtamaan vallankumouksellisesti liikettä, joka on ottanut askeleen eteenpäin legalisoinnin avulla). Mutta uuden „Iskran” Ivanushkat vetoavat runsaaseen vehnäsaton alentaakseen vallankumouksellisten niittomiesten lujan järjestön merkitystä!

Olisi rikollista,—jatkaa samainen uusiskralainen pääkirjoituksen kirjoittaja,—„hyökätä vallankumouksen selustaan”. Mitä tuo fraasi merkitsee, allah sen ties. Siitä, missä yhteydessä se on „Iskran” yleiseen opportunistiseen fysionomiaan, me nähtävästi puhumme toisella kertaa erikoisesti. Nyt riittää se, kun mainitaan, että tuon fraasin todellinen poliittinen ajatus on yksi ja sama, nimittäin: sen kirjoittaja matelee vallankumouksen selustan edessä, nyrpistää ylenkatseellisesti nenäänsä vallankumouksen „suppean” ja „jakobiinilaisen” etujoukon johdosta.

Hvostismin taktiikka ja vallankumouksellisen sosialidemokratian taktiikka selvenevät kaikessa vastakohtaisuudessaan sitä paremmin, mitä enemmän uusi „Iskra” ahkeroi martynovilaisessa hengessä. Me sanoimme jo „Vperjod” lehden 1. numerossa **, että kapinan täytyy liittyä johonkin vaistovaraiseen liikkeeseen. Siis me emme lainkaan unohda sitä tärkeyttä, mikä on „selustan turvaamisella”, sotilaalista vertausta käyttäksemme. Me puhuimme 4. numerossa *** pietarilaisten komitealaisten oikeasta taktiikasta, kun he ovat suunnanneet aivan alusta lähtien kaikki ponnistukset alkuvoimaisuuden vallankumouksellisten ainesten tukemiseen ja kehittämiseen suhtautuen samalla pidättyvästi ja epäluottavasti tämän alkuvoimaisuuden

* Ks. Teokset, 5. osa, ss. 447—448. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, s. 12. *Toim.*

*** Ks. tätä osaa, s. 93. *Toim.*

pimeään, zubatovilaiseen selustaan. Lopetamme nyt siihen neuvon, jonka me vielä monesti joudumme uusiskralaisille antamaan: älkää alentako vallankumouksen etujoukon tehtäviä, älkää unohtako velvollisuuttamme — tukea tätä etujoukkoa *järjestetyllä* omatoimisuudellamme. Puhukaa vähemmän yleisiä fraaseja työläisten omatoimisuuden kehittämistä — työläiset ilmaisevat suunnattomasti vallankumouksellista omatoimisuutta, jota te ette huomaa! — pitäkää enemmän huolta siitä, ettette omalla hvostismillanne turmele kehittymättömiä työläisiä.

„Vperjod“ № 6,
helmikuun 14 (1) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehdessä
tekstin mukaan

TAISTELUSOPIMUKSESTA KAPINAA VARTEN

„Revoljutsionnaja Rossija” sanoo (№ 58): „Pääsköön taistelumielisen yhtymisen henki vihdoin, edes nyt, veljesvihan raatelemien vallankumouksellis-sosialististen ryhmien riveihin ja herättäköön henkiin sosialistisen solidarisuuden tunnon, jota on rikollisesti jäydetty... Kootkaamme mahdollisimman suuri määrä vallankumouksellisia voimia lisäten niiden vaikutusta yksimielisellä rynnistyksellä!”

Olemme moneen kertaan joutuneet protestoimaan sosialistivallankumouksellisten keskuudessa vallitsevaa fraasien herruutta vastaan, sitä vastaan meidän on protestoitava nytkin. Minkä vuoksi noita hirmusanoja „veljesvihasta” y.m., hyvät herrat? Ovatko ne vallankumouksellisten arvolle sopivia? Juuri nykyään, jolloin on käynnissä todellinen taistelu ja vuodatetaan verta, mistä „Revoljutsionnaja Rossija” puhuu samoin kohtuuttoman kauniisti, juuri nyt nuo typerät liioittelut „veljesvihasta” kuulostavat erikoisen valheellisilta. Voimien säästäminen, te sanotte? Mutta voimiahan säästetään yhtenäisen, yksimielisen, periaatteellisesti yhdenmukaisen organisaation avulla eikä sillä, että liimataan yhteen erilaatuisia. Sellaisen yhteenliimaamisen hyödyttömällä yrityksillä ei voimia säästetä, vaan tuhlaata. Jotta „taistelumielinen yhtyminen” voitaisiin toteuttaa tosiasiassa eikä sanoissa, täytyy selvästi, tarkasti ja sitä paitsi *kokemuksen perusteella* tietää, missä nimenomaan ja missä määrin nimenomaan me *voimme* olla yhtenäisiä. *Ilman sitä* ovat puheet taistelumielisestä yhtymisestä vain sanoja, sanoja ja sanoja, mutta *tuo* tieto voidaan muuten saada nimenomaan sillä polemiikilla, taistelulla ja vihalla, josta te puhutte sellaisin „hirmu”-termein. Olisikohan se todellakin

parempi, jos me olisimme vaiti niistä erimielisyyksistä, jotka erottavat kokonaisia Venäjän yhteiskunnallisen ja Venäjän sosialistisen ajattelun valtavia vaiheita? Näinköhän yksinomaan „riidan kultti” aiheutti narodnikkilaisuuden, tuon demokraattisen porvariston epäselvän, sosialistisia haaveiluja täynnä olevan ideologian, ja marxilaisuuden, proletariaatin ideologian, välisen taistelun? Malttakaa, hyvät herrat, te saatatte itsenne vain naurun alaisiksi, kun menette puheissanne sellaiseen, kun pidätte edelleenkin marxilaista käsitystä narodnikkilaisuuden ja teidän „socialistivallankumouksellisuutenne” porvarillis-demokraattisesta olemuksesta „loukkauksena”. Me tulemme kiertämättömästi kiistelemään, eroamaan toisistamme ja kantamaan vihaa tulevissakin vallankumouskomiteoissa Venäjällä,— mutta täytyyhän historiasta oppia. Pitää huolehtia siitä, etteivät ne olisi odottamattomia, kaikille käsittämättömiä ja sotkuisia kiistoja tekojen hetkellä, pitää valmistautua siihen, että kiisteltäisiin periaatteellisesti, että tiedettäisiin jokaisen suunnan lähtökohdat, että etukäteen hahmoteltaisiin mahdollinen yhtyminen ja kiertämätön vihollisuus. Vallankumouksellisten aikakausien historia on antanut liiankin paljon esimerkkejä siitä tavattomasta vahingosta, jota tuottavat „taistelumielisen yhtymisen” hätiköiden tehdyt ja ennenaikaiset kokeilut, jolloin vallankumouksellisen kansan komiteoissa liimailaan yhteen mitä erilaatuisimpia aineksia *keskinäisiä kahnauksia ja katkeria pettymyksiä varten*.

Me haluamme käyttää hyväksemme tuon historian opetusta. Me näemme marxilaisuudessa, joka teistä näyttää ahdasmieliseltä dogmilta, nimenomaan tuon historiallisen opetuksen ja johtamisen kvintessenssin. Me näemme vallankumouksellisen proletariaatin *itsenäisessä*, leppymättömän marxilaisessa puolueessa sosialismin voiton ainoan takeen ja voittoon johtavan tien, joka on kaikkein vapain horjunnoista. Sen vuoksi me emme koskaan, tekemättä poikkeusta kaikkein vallankumouksellisimpinakaan ajankohdina, luovu socialidemokraattisen puolueen täydellisestä itsenäisyydestä, ideologiamme täydellisestä leppymättömydestä.

Näyttääkö teistä siltä, että se *tekee mahdottomaksi* taisteluhenkisen yhtymisen? Te erehdytte. Toisen edustajakokouksemme päätöslauselmasta te voitte nähdä, että me emme kieltäydy taistelua varten ja taistelusta tehtävistä

sopimuksista. Me korostimme „Vperjod” lehden 4. numerossa sitä, että vallankumouksen alkaminen Venäjällä epäilemättä lähentää noiden sopimusten käytännöllisen toteuttamisen hetkeä *. Vallankumouksellisen sosialidemokratian ja demokratian vallankumouksellisten ainesten yhteinen taistelu on itsevaltiuden kukistumisen kaudella kiertämätöntä ja välttämätöntä. Me olemme sitä mieltä, että parhaiten me edistämme tulevien taistelusuopimusten asiaa siten, että katkerien ja soimaavien fraasien asemesta tulemme tervejärkisesti ja kylmäverisesti punnitsemaan niiden mahdollisuuden ehtoja ja niiden todennäköisiä puitteita, „kompetenssia”, jos niin voidaan sanoa. Me aloitimme tämän työn „Vperjod” lehden 3. numerossa ryhtymällä tutkimaan „socialistivallankumouksellisten puolueen” edistystä narodnikkilaisuudesta marxilaisuuteen **.

„Joukot itse tarttuivat aseisiin”, kirjoittaa „Revoljutsionnaja Rossiija” tammikuun 9 päivän johdosta. „Epäilemätöntä on, että ennemmin tai myöhemmin kysymys joukkojen aseistamisesta tulee ratkaistuksi”. „Ja silloin juuri tulee mitä kirkkaimmin ilmenemään ja toteutumaan se terrorismin ja joukkoliikkeen yhteensulautuminen, johon me puolueemme taktiikan koko hengen mukaisesti pyrimme sanoin ja teoin”. (Huomautamme suluissa, että viimeisen sanan yhteyteen me laittaisimme mielellämme kysymysmerkin, ja jatkamme lainausta.) „Siitä ei ole kovin kauan, kun nämä liikkeen kaksi tekijää olivat erillään toisistaan ja tuo erilläänolo riisti niiltä tarvittavan voiman”.

Mikä on totta, se on totta! Juuri niin. Intelligenttien terrori ja työväen joukkoliike *olivat erillään toisistaan ja tuo erilläänolo riisti niiltä tarvittavan voiman*. Juuri niin on aina sanonut vallankumouksellinen sosialidemokratia. Juuri sen vuoksi se on aina taistellut ei ainoastaan terroria vastaan, vaan myös niitä terrorin puoleen horjahteluja vastaan, joita puolueemme intelligenttisiiven edustajilla on usein ilmennyt ***. Juuri sen vuoksi terroria vastaan kiisti myöskin vanha „Iskra”, kun se 48. numerossaan kirjoitti: „*vanhan tyypin* terroristinen taistelu oli vallankumouksellisen taistelun uhkarohkein laji, ja henkilöillä, jotka

* Ks. tätä osaa, ss. 84—85. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, ss. 68—75. *Toim.*

*** Kritshevski „Rabotsheje Delon” 10. numerossa. Martov ja Zasulitsh Lekertin laukauksen johdosta. Uusiskralaiset yleensä lehtisessä Plehven murhan johdosta **.

siihen ryhtyivät, oli päättäväisten ja itseuhrautuvaisten toimenmiesten maine... Mutta nyt, jolloin mielenosoitukset kasvavat avoimeksi vastarinnaksi viranomaisia vastaan,... vanha terrorismimme lakkaa olemasta poikkeuksellisen rohkea taistelutapa... Nyt on sankaruus astunut toreille; meidän aikamme todellisia sankareita ovat nyt ne vallankumoukselliset, jotka kulkevat sortajiaan vastaan nousseiden kansanjoukkojen johdossa... Ranskan suuren vallankumouksen terrorismi... alkoi vuoden 1789 heinäkuun 14 p:n Bastiljin valloituksella. Sen voima oli kansan vallankumouksellisen liikkeen voimaa... Tätä terrorismia ei aiheuttanut pettymys joukkoliikkeen voimaan, vaan päinvastoin horjumaton usko sen voimaan... Tämän terrorismin historia on erittäin opettavaista venäläiselle vallankumoukselliselle” *.

Niin ja tuhat kertaa niin! Tämän terrorismin historia on tavattoman opettavaista. Opettavaisia ovat myöskin „Iskrasta” esitetyt sitaatit, jotka kuuluvat 1½ vuotta sitten olleeseen kauteen. Nuo sitaatit osoittavat meille koko mitassaan ne ajatukset, joihin vallankumouksellisten opetusten vaikutuksesta haluaisivat päästä myöskin sosialistivallankumoukselliset. Nuo sitaatit muistuttavat meille joukkoliikkeeseen *uskomisen* merkityksestä, muistuttavat vallankumouksellisesta sitkeydestä, joka saavutetaan vain periaatteellisuudella ja joka yksin vain voi pelastaa „pettymyksiltä”, joita tuon liikkeen pitkäaikainen *näennäinen* seisaus aiheuttaa. Nykyään, tammikuun 9 päivän jälkeen, ei minkäänlaisista „pettymyksistä” joukkoliikkeen suhteen voi ensi näkemältä olla puhuttakaan. Mutta niin on vain ensi näkemältä. Täytyy erottaa joukkojen sankaruuden kirkkaan ilmauksen herättämä hetkellinen „ihastus” kestävästä, harkituista vakaumuksista, jotka yhdistävät erottamattomasti puolueen kaiken toiminnan joukkojen liikkeeseen sen vuoksi, että perustaksi on asetettu luokkataisteluperiaate. Pitää muistaa, että niin korkea kuin se vallankumouksellisen liikkeen nykyinen taso onkin, joka on saavutettu tammikuun 9 päivän jälkeen, niin joka tapauksessa tämä liike käy vielä monen etapin kautta siihen mennessä,

* Tämä kirjoitus „Iskrassa” on Plehanovin kirjoittama ja kuuluu siihen kauteen, jolloin sitä (№№ 46—51) toimittivat Plehanov ja Lenin. Plehanov ei silloin vielä mietiskellyt uutta suuntaa — kuuluisaa myöntävyisyyttä opportunistin suhteen.

kun sosialistiset ja demokraattiset puolueemme uudistuvat vapaalla Venäjällä uudella perustalla. Ja meidän on näiden kaikkien etappien, taistelun kaikkien käännteiden aikana pidettävä yllä sosialidemokratian murtumatonta yhteyttä proletariaatin luokkataisteluun, huolehdittava herkeämättä tämän yhteyden lujittamisesta ja varmistamisesta.

Meistä tuntuu sen vuoksi ilmeiseltä liioittelulta „Revoljutsionnaja Rossijan” seuraava väite: „Aseellisen taistelun pioneirit hukkuivat kiihtyneiden joukkojen riveihin”... Se on pikemminkin toivottua tulevaisuutta kuin jo toteutunutta nykyisyyttä. Sergein murha Moskovassa helmikuun 17 (4) p:nä, josta juuri tänään lennätin tiedoitti, on nähtävästi vanhan tyyppin terrorismia. Aseellisen taistelun pioneirit *eivät ole vielä* hukkuneet kiihtyneiden joukkojen riveihin. Moskovassa pioneirit pommeineen vaanivat Sergeitä nähtävästi siihen aikaan, kun joukot (Pietarissa) ilman pioneereja, ilman aseita, ilman vallankumouksellisia upseereja ja ilman vallankumouksellista esikuntaa „ryntäsivät vimmatulla raivolla teräviä pistimiä vastaan”, kuten samainen „Revoljutsionnaja Rossija” sanoo. Erilläänolo, josta edellä on puhuttu, *on vielä olemassa*, ja yksilöllinen, intelligenttien terrori hämmästyttää tyydyttämättömyydellään sitä enemmän, mitä selvemmäksi on nyt käynyt kaikille, että „joukot ovat kohonneet yksilösankarien tasalle, että niissä on herännyt joukkosankaruus” („Rev. Rossija” № 58). Pioneerien on *tosiasiassa* hukuttava joukkoihin, t.s. käytettävä uhrautuvaa tarmoan ollen erottamattomassa, tosiasiallisessa yhteydessä kapinaan nousevien joukkojen kanssa, kuljettava yhdessä joukkojen kanssa ei sanan kuvaannollisessa, symbolisessa, vaan kirjaimellisessa merkityksessä. Että se on välttämätöntä, sen suhteen on nyt tuskin minkäänlainen epäily ajateltavissa. Että se on mahdollista, sen todistaa tammikuun yhdeksäs päivä ja työväenjoukkojen yhä jatkuva kytevä syvälinen kuohunta. Se, että tämä on uusi ja korkeampi, aikaisempiin tehtäviin verrattuna vaikeampi tehtävä, se ei voi eikä saa pidättää meitä ryhtymästä heti sen käytännölliseen ratkaisemiseen.

Sosialidemokraattisen puolueen taisteluhenkisen yhtymisen vallankumouksellisdemokraattisen puolueen kanssa, sosialistivallankumouksellisten puolueen kanssa voisi osoittautua erääksi keinoksi, joka helpottaa sellaista ratkaisemista. Sellainen yhtyminen tulee olemaan sitä

mahdollisempi, mitä pikemmin aseellisen taistelun pioneerit „hukkuvat” kapinaan nousevien joukkojen riveihin, mitä päättäväisemmin sosialistivallankumoukselliset lähtevät sille tielle, jonka he itse hahmottelevat seuraavin sanoin: „kasvakoon ja lujittukoon tämä vallankumouksellisen terrorismin ja joukkoliikkeen alkanut yhteensulautuminen. pystykööt joukot pikemmin esiintymään terrorististen taistelukeinojen aseistamina!”. Pitäen silmällä tällaisen taisteluhenkisen yhtymisen yritysten mitä pikaisinta toteuttamista me julkaisimme tyydytyksellä seuraavan kirjeen, jonka olemme saaneet Georgi Gaponilta:

„Avoin kirje Venäjän sosialistisille puolueille.

Tammikuun veriset päivät Pietarissa ja muualla Venäjällä ovat asettaneet sorretun työväenluokan ja verenimijätsaarin johtaman itsevaltiudellisen valtakomennon kasvoista kasvoihin. Venäjän suuri vallankumous on alkanut. Kaikkien, joille kansan vapaus on todella kallis, on voitettava tai kuoltava. Ollen ennen kaikkea vallankumouksellinen ja tekojen mies ja nykyisen historiallisen ajankohdan tärkeyden käsittäen minä nykyisen asiointilan vallitessa kehoitan Venäjän kaikkia sosialistisia puolueita tekemään viipymättä keskenään sopimuksen ja ryhtymään tsarismia vastaan suunnatun aseellisen kapinan valmistelemiseen. Täytyy mobilisoida jokaisen puolueen kaikki voimat. Kaikilla täytyy olla yhteinen teknillinen taistelusuunnitelma. Pommit ja dynamiitti, yksilö- ja joukkoterrori, kaikki, mikä voi edesauttaa kansan kapinaa. Lähin päämäärä — itsevaltiuden kukistaminen, väliaikainen vallankumouhallitus, joka julistaa heti amnestian kaikille poliittisen ja uskon vapauden puolesta taistelijoille — aseistaa viipymättä kansan ja kutsuu heti koolle perustavan kokouksen yleisen, yhtäläisen, salaisen ja välittömän äänioikeuden perusteella. Toimeen, toverit! Eteenpäin, taisteluun! Toistakaamme pietarilaisten työläisten tammikuun 9 päivän tunnus — vapaus tai kuolema! Nyt on kaikkinaisen viivyttely ja järjestyksen puute rikos kansaa kohtaan, jonka etuja te puolustatte. Olen antanut kaikki voimani kansan palvelukseen, kansan, jonka riveistä itsekkin olen lähtöisin (talonpojan poika), — olen sitonut kohtaloni peruuttamattomasti taisteluun työväenluokan sortajia ja riistäjiä vastaan ja tulen luonnollisesti kaikesta sydämestäni ja sielustani olemaan niiden mukana, jotka ryhtyvät tosioilla käiksi proletariaatin ja kaikkien työtätekevien joukkojen kapitalistisesta sorrosta ja poliittisesta orjuudesta todellisen vapauttamisen asiaan.

Georgi Gapon”.

Tämän kirjeen johdosta me katsomme puolestamme tarpeelliseksi lausua ajatuksemme mahdollisimman suoraan ja selvästi. Hänen ehdottamansa „sopimuksen” me katsomme mahdolliseksi, hyödylliseksi ja välttämättömäksi. Me tervehdimme sitä, että G. Gapon puhuu nimenomaan „sopimuksesta”, sillä vain jokaisen eri puolueen täydellisen

periaatteellisen ja organisatorisen itsenäisyyden säilyttäminen voi saada aikaan sen, ettei niiden taisteluhenkisen yhtymisen yritykset olisi toivottomia. Näiden yritysten suhteen meidän on oltava hyvin varovaisia, jottei asiaa pilattaisi erilaatuisen tarpeettomalla yhteensitomisella. Meidän on kiertämättä getrennt marschieren (kuljettava erikseen), mutta me voimme monesti ja me voimme nimenomaan nyt vereint schlagen (iskeä yhdessä). Meidän kannaltamme katsoen olisi toivottavaa, että tämä sopimus ei käsittäisi ainoastaan sosialistisia puolueita, vaan myös *vallankumoukselliset* puolueet, sillä taistelun lähimmässä päämäärässä ei ole mitään sosialistista, ja me emme saa sekottaa emmekä me koskaan salli sekotettavan lähimpiä demokraattisia päämääriä sosialistisen vallankumouksen lopullisiin päämääriimme. Olisi toivottavaa ja meidän kannaltamme katsottuna sopimukselle *välttämätöntä*, että yleisen „yksilö- ja joukkoterroriin” kutsumisen asemesta yhdistettyjen toimintojen tehtäväksi asetettaisiin suoraan ja selvästi terrorismin välitön ja tosiasiallinen *yhdistäminen* käytännössä joukkojen kapinaan. Tosin Gaponin lisäys: „kaikki, mikä voi edesauttaa kansan kapinaa”, osoittaa selvästi hänen halunsa alistaa myös yksilöterrorin nimenomaan tälle tarkoitukselle, mutta tuo halu, joka viittaa siihen samaan ajatukseen, minkä panimme merkille „Revoljutionnaja Rossijan” 58. numerossa, pitää ilmaista määritellymmin ja muodota täysin selviksi käytännöllisiksi päätöksiksi. Lopuksi huomautamme,— ehdotettavan sopimuksen mahdollisuuden ehdoista riippumatta, että meistä näyttää kielteiseltä seicalta myös se, että G. Gapon on puolueiden ulkopuolella. On itsestään ymmärrettävää, että Gapon, joka siirtyi sellaisella nopeudella tsaariin-uskomisesta ja hänen puoleensa anomuksella kääntymisestä vallankumouksellisiin päämääriin, ei ole voinut luoda itselleen heti selvää vallankumouksellista maailmankatsomusta. Se on kiertämätöntä, ja mitä nopeampaa ja laajempaa tulee olemaan vallankumouksen kehitys, sitä useammin tuollainen ilmiö tulee toistumaan. Mutta täydellinen selvyys ja selväpiirteisyys puolueiden, suuntien ja suuntavaihteiden välisissä suhteissa on ehdottoman välttämätön ehto vähänkin menestykselliselle väliaikaiselle sopimukselle niiden välillä. Jokaisessa käytännöllisessä askeleessa tarvitaan selvyyttä ja selväpiirteisyyttä, ja niistä määräytyy

selväpiirteisyys ja horjumisten puuttuminen todellisessa, *käytännöllisessä* asiassa. Vallankumouksen alkaminen Venäjällä johtaa luultavasti siihen, että poliittiselle areenalle astuu monia henkilöitä ja ehkä suuntiakin, jotka tulevat olemaan sitä mieltä, että tunnus „vallankumous” on „toimen miehille” täysin riittävä määritelmä heidän päämääristään ja toimintakeinoistaan. Ei voi olla mitään virheellisempää kuin tuollainen mielipide. Korkeammalta tai mukavammalta tai „diplomaattisemmalta” näyttävä puolueiden ulkopuolinen kanta on tosiasiassa vain *epäselvempi*, hämäämpi kanta, jossa piilee kiertämättömästi käytännöllisessä toiminnassa ilmeneviä epäjohtonmukaisuuksia ja horjuntuja. Vallankumouksen hyväksi meidän ihanteenamme ei lainkaan tule olla se, että kaikki puolueet, kaikki suunnat ja suuntavivahteet valautuisivat yhdeksi vallankumoukselliseksi kaaokseksi. Päinvastoin, vallankumouksellisen liikkeen kasvu ja laajeneminen, sen läheneminen kansan eri luokkien ja kerrosten yhä sankempia rivejä aiheuttaa kiertämättä (ja se on hyvä, että aiheuttaa) yhä uusia suuntia ja suuntavivahteita. Vain niiden täydellinen selvyys ja selväpiirteisyys keskinäisissä suhteissaan ja suhtautumisessaan vallankumouksellisen proletariaatin kantaan voivat turvata vallankumouksellisen liikkeen suurimman menestyksen. Vain keskinäissuhteiden täydellinen selvyys voi turvata yhteisen lähimmän päämäärän saavuttamiseksi tehtävän sopimuksen menestyksen.

Tämä lähin päämäärä on mielestämme *hahmoteltu* aivan oikein G. Gaponin kirjeessä: 1) itsevaltiuden kukistaminen, 2) väliaikainen vallankumousohallitus, 3) viipymätön amnestia poliittisen ja uskon vapauden puolesta taistelijoille,— tietysti myöskin lakkovapauden j.n.e. puolesta taistelijoille, 4) kansan viipymätön aseistaminen ja 5) yleisvenäläisen perustavan kokouksen viipymätön koollekutsuminen yleisen, yhtäläisen, välittömän ja salaisen äänioikeuden perusteella. Sen, että vallankumousohallitus toteuttaa viipymättä kaikkien kansalaisten tasa-arvoisuuden ja täydellisen poliittisen vapauden vaaleissa, Gapon tietysti edellyttää, mutta se olisi voitu sanoa suoraankin. Edelleen olisi tarkoituksenmukaista ottaa väliaikaisen hallituksen ohjelmaan myöskin vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteoiden muodostaminen kaikkialle demokraattisen kumouksen tukemiseksi ja sen toteuttamiseksi yksityiskohdissaan. Vallankumouksen

menestys riippuu hyvin monessa suhteessa talonpoikaiston vallankumouksellisesta omatoimisuudesta, ja sellaisen tunnuksen perustalla kuin olemme esittäneet voisivat luultavasti yhtyä erilaiset sosialistiset ja vallankumouksellisdemokraattiset puolueet.

Toivomme, että G. Gapon, joka on niin syvästi kokenut ja tuntenut siirtymisen poliittisesti tiedottoman kansan katsantokannoista vallankumouksellisiin katsantokantoihin, onnistuu kehittämään itsessään vallankumouksellisen maailmankatsomuksen selvyuden, mikä on poliittiselle toimihenkilölle välttämätön. Toivomme, että hänen kehoituksellaan: taistelususopimus kapinaa varten olisi menestystä ja että vallankumouksellinen proletariaatti, kulkien rinnan vallankumouksellisen demokratian kanssa, voisi antaa iskun itsevaltiudelle ja kukistaa sen mitä pikimmin, varmimmin ja pienimpien uhrien hinnalla.

„Vperjod“ № 7,
helmikuun 21 (8) pñä 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehdessä
tekstiin mukaan

ONKO MEIDÄN JÄRJESTETTÄVÄ VALLANKUMOUS?

Tämä tapahtui kauan, hyvin kauan sitten, toista vuotta takaperin. Venäjän puolueessa, tunnetun saksalaisen sosialidemokraatin Parvusin todistuksen mukaan, syntyi „periaatteellisia erimielisyyksiä”. Proletariaatin puolueen ensivuoroisimmaksi poliittiseksi tehtäväksi tuli taistelu sentralismin äärimmäisyyksiä vastaan, jostain Genevestä käsin tapahtuvan työläisten „komentamisen” ajatusta vastaan, agitaattorien organisaation, johtajien organisaation aatteen liioittelua vastaan. Sellainen oli menshevikki Parvusin syvälinen, luja ja horjumaton vakaumus, jonka hän esitti saksalaisessa viikkolehtisessään „Aus der Weltpolitik” („Maailman politiikasta”) marraskuun 30 pltä 1903.

Kunnon Parvusille huomautettiin silloin (ks. Leninin kirjettä „Iskran” toimitukselle, joulukuu 1903 *), että hän on joutunut juorujen uhriksi, että hänen näkemiensä periaatteellisten erimielisyyksien perustana on rettelöinti ja että se uuden „Iskran” aatteellinen käänne, joka on alkanut hahmottua, on käänne opportunistisiin. Parvus vaikenä, mutta uusiskralaiset märehtivät sadoilla tavoilla hänen „ajatuksiaan” johtajain organisaation merkityksen liioittelemisesta.

Kului neljätoista kuukautta. Menshevikkien harjoittama puolueetyön desorganisointi ja heidän propagandansa opportunistinen luonne kävivät täysin selviksi. Vuoden 1905 tammikuun yhdeksäs päivä toi esiin proletariaatin vallankumouksellisen energian koko valtavan kasautuman ja koko sosialidemokraattien järjestyneisyyden riittämättömyyden. Parvus tuli järkiinsä. „Iskran” 85. numerossa hän esiintyi

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 109—110. *Toim.*

kirjoituksella, joka merkitsi asiallisesti mitä täydellisintä käännettä opportunistisen uuden „Iskran” uusista aatteista vallankumouksellisen vanhan „Iskran” aatteisiin. „Oli sankari”, huudahtaa Parvus Gaponin johdosta, „mutta ei ollut poliittista johtajaa, ei ollut toimintaohjelmaa, ei ollut organisaatiota”... „Ilmenivät organisaation puuttumisen traagilliset seuraukset”... „Joukot pirstoutuivat erilleen, kaikki tapahtuu hajanaisesti, ei ole yhdistävää keskusta, ei ole johtavaa toimintaohjelmaa”... „Liike laski yhdistävän ja johtavan järjestön puuttumisen vuoksi”. Ja Parvus antaa tunnuksen, josta mainitsimme jo „Vperjod” lehden 6. numerossa, — „järjestää vallankumous”*. Vallankumouksen opetusten vaikutuksesta Parvus tuli vakuuttuneeksi siitä, että „nykyisten poliittisten ehtojen vallitessa me emme voi järjestää näitä satoja tuhansia” (puhe on kapinaan valmiista joukoista). „Mutta me voimme”, kertoo hän „Mitä on tehtävä?” kirjan hyvin vanhan ajatuksen, „me voimme luoda järjestön, joka olisi sitovana fermenttinä ja vallankumouksen hetkellä liittäisi kaikki nämä sadat tuhannet ympärilleen”. „On järjestettävä työläiskerhoja, joille asetetaan selvästi määriteltä tehtävä: valmentaa joukkoja kapinaan, koota ne kapinan aikana ympärilleen, nostaa kapina annetun tunnuksen mukaan”.

Vihdoinkin! huudahtimme helpotuksesta tavatessamme nämä vanhat oikeat ajatukset, jotka ovat olleet uuden „Iskran” roskan peittämiä. Vihdoinkin on proletaarisen puolueen työntekijän vallankumouksellinen vaisto päässyt edes väliaikaisesti voitolle rabotshejedelolaisesta opportunistista. Vihdoinkin kuulemme sellaisen sosialidemokraatin äänen, joka ei pokkuroi vallankumouksen selkäpuolen edessä, vaan viittaa pelottomasti vallankumouksen etujoukon tukemisen tehtävään.

Uusiskralaiset eivät tietenkään voineet olla samaa mieltä Parvusin kanssa. „„Iskran” toimitus ei yhdy kaikkiin tov. Parvusin lausumiin ajatuksiin”, sanotaan toimituksen huomautuksessa.

Sitä vielä puuttuisi! Sitä vielä puuttuisi, että he „yhtyisivät” niihin ajatuksiin, jotka „lyövät kasvoille” koko heidän puolitoista vuotta jatkunutta opportunistista lörpötelyään!

* Ks. tätä osaa, ss. 135—144. *Toim.*

„Järjestää vallankumous”! Mutta meillähän on viisas tov. Martynov, joka tietää, että vallankumouksen saa aikaan kumous yhteiskunnallisissa suhteissa, että vallankumousta ei voida määrätä. Martynov selittää Parvusille hänen virheensä ja osoittaa, että jos Parvus on tarkoittanut vaikkapa vallankumouksen etujoukon organisaatiota, niin se on „ahdas” ja vahingollinen „jakobiinilainen” ajatus. Ja edelleen. Meidän viisas Martynovimmehan taluttaa nuorassa perässään Trjapitshkinia — Martovia, joka pystyy vieläkin enemmän syventämään opettajaansa ja voi ehkä korvata tunnuksen „järjestää vallankumous” tunnuksella „päästää vallankumous valloilleen” (ks. № 85, kursivointi kirjoittajan).

Niin, lukija, juuri sellainen tunnus on meille annettu „Iskran” pääkirjoituksessa. Nykyisinä aikoina on nähtävästi riittävää „päästää valloilleen” kielensä vapaata lörröttely-prosessia tai prosessi-lörröttelyä varten voidakseen kirjoittaa johtavia kirjoituksia. Opportunistille ovat aina tarpeen sellaiset tunnukset, joissa, kun tutustuu niihin tarkemmin, ei ole mitään muuta kuin helisevä fraasi tai jonkinlainen dekadenttimainen sanatempu.

Järjestää ja järjestää, jankkaa Parvus, aivan kuin hänestä olisi tullut yhtäkkiä bolshevikki. Hän onneton ei ymmärrä, että organisaatio on *prosessi* („Iskra” № 85 — ja myöskin kaikki aikaisemmat uuden „Iskran” numerot ja erittäinkin uhkean Rosan uhkeat alakertakirjoitukset). Hän poloinen ei tiedä, että dialektisen materialismin koko hengen mukaisesti ei ainoastaan organisaatio, vaan myös taktiikka on prosessia. Ja hän touhuaa aivan kuin „sala-liittolainen” suunnitelma-organisaation kimpussa. Ja hän kuvittelee aivan kuin „utopisti”, että voidaan niin vain heti, jossain, herra paratkoon, toisessa tai kolmannessa edustajakokouksessa, ottaa ja järjestää.

Ja minkälaisiin „jakobiinilaisuuden” äärimmäisyyksiin tuo Parvus puheissaan meneekään. „Nostaa kapina annetun tunnuksen mukaan”, ajatelkaahan! Se on vielä paljon pahempaa kuin kapinan „määräämisen” aate, jonka kuulu Martynovimme on kumonnut. Totta totisesti, Parvusin pitää ottaa oppia Martynovilta. Parvusin pitää lukea „Iskran” 62. numero, jonka pääkirjoituksesta hän saa tietää, millaisia vahingollisia kapinanvalmistelun „utopistisia” aatteita levitettiin puolueessamme niin sopimattomaan

aikaan vuosina 1902 ja 1904. Parvusin pitää lukea Axelrodin kirjoittama esipuhe „Työmiehen” kirjaseen saadakseen tietää siitä „syvällisestä, perin vahingollisesta ja puolueelle suorastaan turmiollisesta pahasta” (sic! *), joka uhkaa sosialidemokratiaa niiden henkilöiden taholta, jotka „panevat kaikki toiveensa kansanjoukkojen takapajuisimpien, tiedottomimpien ja suorastaan metsäläistyneiden (!!)

ainesten vaistovaraisiin kapinoihin”. Parvus tunnustaa satojen tuhansien järjestämisen nyt mahdottomaksi ja asettaa ensi tilalle tehtävän „luoda järjestö, joka olisi sitovana fermenttinä”. Kuinka uusiskralaisemme voisivat olla kiemurtelematta, kun tuollaista kirjoitetaan heidän äänenkannattajansa palstoilla? Sillä järjestö sitovana fermenttinä, sehän juuri onkin ammativallankumouksellisten järjestö, jonka pelkkä mainitseminenkin saa uusiskralaisemme pökerryksiin.

Kuinka kiitollisia olemmekaan „Iskralle” sen pääkirjoituksesta, joka julkaistiin Parvusin kirjoituksen rinnalla. Kuinka selväpiirteisesti erottuukaan sisällyksetön, sotkuinen ja hvostilainen fraseologia vanhan „Iskran” selvien, selkeiden, suorien ja rohkeiden vallankumouksellisten tunnusten rinnalla! Eikö se sitten ole sisällyksetön mahtipontinen fraasi, että muka „luottamuspolitiikka poistuu näyttämöltä *ollakseen enää milloinkaan* harhauttamatta Venäjää enempää kuin Eurooppaakaan”? Tosiasiassa eurooppalaisen porvarillisen lehden jokainen numero osoittaa, että tuo harhauttaminen jatkuu ja että sillä on menestystä. „Venäjän maltillinen liberalismi on saanut kuoliniskun”. Se on lapsellista poliittista naiiviutta, kun liberalismiin kuolemaksi katsotaan sen „diplomaattinen” halu kätkeytyä. Tosiasiassa liberalismi on elossa, se elää ja elpyy. Se on nimenomaan nyt vallan kynnyksellä. Se on nimenomaan sitä varten kätkeytynytkin, jotta voisi varmemmin ja vaarattomammin kurottaa sopivalla ajankohdalla kätersä ottamaan valtaa. Nimenomaan sen vuoksi se liehakoikin täyttä päätä työväenluokkaa. Pitää olla äärimmäisen lyhytnäköinen voidakseen ottaa tuon koketeerauksen (joka juuri nykyisellä ajankohdalla on sata kertaa vaarallisempaa) täydestä, voidakseen pöyhkeilevästi sanoa: „proletariaatin — synnyinmaan vapauttajan, proletariaatin — koko

* — sillä tavalla! *Toim.*

kansakunnan etujoukon *on* liberaalis-demokraattisen porvariston etumaisten aineiden julkinen mielipide *tunnustanut* näinä päivinä *sankarilliseen osaansa*". Ymmärtäkää toki lopultakin, herrat uusiskralaiset, että liberaaliset porvarit tunnustavat proletariaatin sankariksi *nimenomaan siksi*, että antaessaan iskun tsarismille tämä proletariaatti ei ole vielä riittävän voimakas, ei ole vielä riittävän sosialidemokraattinen *vallatakseen* itselleen sellaisen vapauden kuin se tahtoo. Ymmärtäkää, ettei meidän pidä pöyhkeillä liberaalien nykyisten pökkurointien johdosta, vaan varoittaa proletariaattia ja näyttää sille noiden pökkurointien todellinen olemus. Ettekö te näe tuota olemusta? katsokaa silloin *tehtailijoiden, kauppiaiden ja pörssimiesten lausuntoja* perustuslain välttämättömyydestä! Eikö totta, kuinka selvästi nuo lausunnot puhuvat maltillisen liberalismiin kuolemasta? Liberaaliset lavertelijat surisevat proletaarien sankaruudesta, mutta tehtailijat vaativat tiukasti ja painokkaasti tynkäperustuslakia,— siten on asia, kunnianarvoiset „johtajat” *!

Mutta verrattominta ovat „Iskran” järkeilyt aseistautumiskysymyksestä. „Toiminta proletariaatin aseistamiseksi, sellaisen organisaation systemaattisesti valmistelemiseksi, joka takaisi sen, että kansan hyökkäys hallitusta vastaan olisi yleinen ja samanaikainen”, julistetaan „teknilliseksi” (!?) tehtäväksi. Mutta me olemme tietysti halveksittavaa tekniikkaa korkeammalla ja katsomme asioiden ytimeen. „Niin tärkeitä kuin ne („teknilliset” tehtävät) ovatkin, *ei* työmme *painopiste* joukkojen valmistamisessa kapinaan *ole niissä*”... „Maanalaisten järjestöjen koko ahkerointi tulee olemaan aivan merkityksetöntä, jos ne eivät kykene aseistamaan kansaa eräällä korvaamattomalla aseella — *sillä polttavan tarpeen tunnolla, että on hyökättävä itsevaltiuden kimppuun ja aseistauduttava sitä varten*. Juuri tähän meidän on suunnattava ponnistuksemme — *kapinataroituksessa suoritettavan itseaseistautumisen propagan-*

* Edellä esitetyt rivit oli jo kirjoitettu, kun saimme seuraavat mielenkiintoiset tiedot liberaalisesta leiristä. Saksalaisen norvarillis-demokraattisen lehden „Frankfurter Zeitung” („Frankfurtin Lehti”. *Toim.*) (helmikuun 17 pnä 1905) pietarilainen erikoiskirjeenvaihtaja lähetti *pietarilaisen liberaalisen journalistin* seuraavan lausunnon poliittisesta tilanteesta: „Liberaalit olisivat tyhmyreit, jos he päästäisivät ohi tällaisen hetken kuin on nykyinen. Liberaaleilla on nyt käsissään kaikki valtiit, sillä *he ovat onnistuneet valjastamaan työläiset omlen kärryjensä eteen*, ja hallituksella ei ole väkeä, sillä byrokraatia sitoo kaikki paikoilleen”. Eikö totta, mikä pyhä yksinkertaisuus täytyykään vallita uudessa „Iskrassa”, kun se tällaisella ajankohdalla kirjoittaa liberalismiin kuolemasta?

daan joukkojen keskuudessa” (kaksi viimeistä kohtaa ovat kirjoittajan alleviivaamia).

Niinpä niin, tuo on todella syvällistä kysymyksenasettelua, se on toista kuin ahdaskatseisella, miltei „jako-biinilaisuuteen” luisuneella Parvusilla. Painopiste ei ole aseistamistyössä eikä organisaation systemaattisessa valmistelemisessä, vaan kansan aseistamisessa polttavan aseistautumis- ja vieläpä itseaseistautumistarpeen tunnolla. Millaista polttavaa häpeäntunnetta tunnetkaan sosialidemokratian vuoksi katsellessasi tuota poroporvarillista typeryyttä, joka yrittää vetää liikettämme taaksepäin! Kansan aseistaminen polttavan aseistautumistarpeen tunnolla on sosialidemokratian vakituinen ja yhteinen, ainainen ja yleinen tehtävä, joka soveltuu samalla tavalla sekä Japaniin, Englantiin, Saksaan että Italiaan. Kaikkiällä, missä on sorrettuja ja riistoa vastaan taistelevia luokkia, sosialistin propaganda aseistaa niitä aina aivan alusta pitäen ja ennen kaikkea polttavalla aseistautumistarpeen tunnolla, ja tuo „tarve” on jo olemassa, kun työväenliike *alkaa*. Sosialidemokratian on vain tehtävä tuo polttava tarve tietoiseksi, saattaa ne, jotka sitä tuntevat, ottamaan huomioon organisaation ja suunnitelmallisen toiminnan välttämättömyyden ja koko poliittisen suhdanteen. Olkaa hyvä, hra „Iskran” toimittaja, käväiskää Saksassa missä työväenkokouksessa hyvänsä ja katsokaa, millaista vihaa uhkuvat kasvot esimerkiksi poliisia kohtaan, millaista kiukkuista sarkasmia siellä satelee, kuinka kädet puristuvat nyrkkiin. Mikä voima pidättää tätä polttavaa tarvetta tehdä heti selvä kansaa pilkkanaan pitävistä porvareista ja heidän lakeijoistaan? Organisaation ja kurinalaisuuden voima, tietoisuuden voima, sen tietoisuuden voima, että yksilömurhat ovat järjettömiä, ettei vakavan, kansan vallankumoustaistelun hetki ole vielä koittanut, ettei ole sitä varten sopivaa poliittista suhdannetta. Juuri sen vuoksi sosialisti ei sellaisissa oloissa puhu eikä milloinkaan sano kansalle: aseistautukaa, mutta aina ja ehdottomasti (muutoin hän ei ole sosialisti, vaan tyhjäpäiväinen lörpöttelijä) aseistaa sitä aseistautumisen ja vihollista vastaan hyökkäämisen polttavan tarpeen tunnolla. Juuri noista arkipäiväisen toiminnan oloista eroavat nyt Venäjällä vallitsevat olot. Juuri sen vuoksi vallankumoukselliset sosialidemokraatit, jotka eivät tähän saakka ole milloinkaan sanoneet: aseisiin! mutta ovat aina

aseistaneet työläisiä polttavan aseistautumistarpeen tunnolla, *nyt* kaikki vallankumoukselliset sosialidemokraatit, seuraten vallankumouksellisesti aloitteellisia työläisiä, ovat antaneet tunnuksen: *aseisiin!* Ja tällaisena ajankohtana, jolloin tämä tunnus on jo vihdoin annettu, „Iskra” sanoo: painopiste ei ole aseistautumisessa, vaan polttavan itseaseistautumistarpeen tuntemisessa. Eikö tämä ole hengen- ja tahtoa intelligenimmistä viisastelua, eikö tämä ole toivotonta trjapitshkinilaisuutta? eivätkö nuo ihmiset vedä puoluetta taaksepäin, vallankumouksellisen etujoukon päivänpolttavista tehtävistä proletariaatin „takaliston” tarkastelemiseen? Ja tuo tehtäviemme uskomaton mataloittaminen ei riipu yhden taikka toisen Trjapitshkinin henkilöllisistä ominaisuuksista, vaan koko heidän asenteestaan, joka on niin verrattomasti formuloitu siivekkäillä sanoilla: prosessi-organisaatio ja prosessi-taktiikka. Jo itse tuo asenne tuomitsee ihmisen ehdottomasti ja väistämättömästi siihen, että hän pelkää jokaista selvää tunnusta, väittelee kaikenlaista „suunnitelmaa”, kaikkoaa rohkeata vallankumouksellista aloitetta, viisastelee ja märehtii vanhaa, pelkää edelle kiiruhtamista — sellaisena aikana, jolloin me, sosialidemokraatit, olemme jääneet ilmeisesti jälkeen proletariaatin vallankumouksellisesta aktiivisuudesta. Todellakin: kuollut on tarrautunut elävään, kuolleet rabotshejedelolaiset teoriat ovat kuolettaneet toivottomasti myöskin uuden „Iskran”.

Katsokaa „Iskran” järkeilyjä „socialidemokratian poliittisesti johtavasta osuudesta kansakunnan vapauttajaluokan etujoukkona”. „Tuota osuutta”, opetetaan meille, „ei voida saavuttaa eikä varmistaa lujasti meille sillä, että meidän onnistuu ottaa kapinan teknillinen järjestäminen ja sen suorittaminen täydellisesti omiin käsiimme”. Ajatelkaahan vain: etujoukon osuutta ei voida saavuttaa, jos meidän onnistuu ottaa kapinan suorittaminen täydellisesti omiin käsiimme! Ja tuo väki puhuu vielä etujoukosta! He *pelkäävät sitä*, kunpa historia ei vain säilyttäisi heille johtavaa osuutta demokraattisessa kumouksessa, he ajattelevat *kauhulla* sitä, kunpa eivät vain joutuisi „suorittamaan kapinaa”. Heitä kaiheraa se ajatus — he eivät vain rohkene sitä vielä sanoa „Iskran” palstoilla suoraan, — että socialidemokraattisen järjestön *ei pidä* „suorittaa kapinaa”, ei pidä pyrkiä ottamaan täydellisesti omiin käsiinsä vallankumouksellista siirtymistä demokraattiseen tasavaltaan.

Heille, noille sosialismin parantumattomille girondisteille, kummittelee siinä hirveä jakobiinilaisuus⁴⁵. He eivät ymmärrä sitä, että mitä tarmokkaammin me pyrimme ottamaan kapinan suorittamisen täydellisesti omiin käsiimme, sitä suuremman osan tästä asiasta me otamme omiin käsiimme, ja että mitä suurempi tulee olemaan tuo osa, sitä pienempi tulee olemaan antiproletaarisen ja ei-proletaarisen demokratian vaikutus. He haluavat olla ehdottomasti häntäpäässä, he keksivät itselleen jopa erikoisen filosofiankin siitä, että pitää olla häntäpäässä,— Martynov on alkanut sitä jo esittää ja huomenna nähtävästi panee siihen „Iskran” palstoilla *loppupisteen*.

Koettakaapa askel askelelta tarkastella sen järkeilyjä:

„Nojautuen historian kehityksen alkuvoimaisen prosessin logiikkaan tietoinen proletariaatti käyttää tarkoituseriensä hyväksi kaikki organisaation ainekset, kaikki ne kuohunnan ainekset, joita vallankumoustaaton ajankohta luo”...

Mainiota! Mutta *kaikkien* ainesten käyttäminenhän juuri merkitseekin johdon ottamista *täydellisesti* itselleen. „Iskra” lyö itseään ja sen tuntien kiiruhtaa lisäämään:

„...,hämmentymättä vähääkään siitä, että kaikki nuo ainekset ottavat siltä osan itse vallankumouksen teknillisestä johdosta ja siten tahtoen tai tahtomattaan auttavat meidän vaatimustemme saattamista kansanjoukkojen mitä takapajuisimpiin kerroksiin”.

Ymmärrätekö jotain, lukija? On käytettävä hyväksi *kaikki* ainekset *hämmentymättä* siitä, että ne ottavat osan *johdosta!?!?* Hävetkäähän toki, hyvät herrat: jos *me* todella käytämme hyväksemme kaikki ainekset, jos ne, joita me käytämme, todella ottavat omikseen *meidän* vaatimuksemme, niin silloin ne eivät *ota* meiltä johtoa, vaan *hyväksyvät* johtomme. Jos taas nuo *kaikki* ainekset todella ottavat meiltä johdon (eivätkä tietenkään ainoastaan „teknillistä”, sillä vallankumouksen „teknillisen” puolen erottaminen poliittisesta on mitä suurinta tolkkuttomuutta), niin silloin siis emme me käytä niitä, vaan ne käyttävät meitä.

„Me tulemme vain iloitsemaan siitä, jos papin jälkeen, joka on popularisoinut joukkojen keskuudessa vaatimustamme valtion ja kirkon toisistaan erottamisesta, jos monarkistisen työväenyhdistyksen jälkeen, joka on järjestänyt kansan kulkueen Talvipalatsille, Venäjän vallankumous rikastuu kenraalilla, joka ensimmäisenä vie kansanjoukot

viimeiseen taisteluun tsaarin sotajoukkoja vastaan, tai virkamiehellä, joka ensimmäisenä julistaa tsaarivallan virallisen kukistamisen”.

Niin, mekin tulemme iloitsemaan siitä, mutta me toivomme, ettei *mahdollisten* ihanuuskien aiheuttama ilontunne sumentaishi logiikkaamme. Mitä merkitsee: *Venäjän vallankumous* rikastuu papilla tai kenraalilla? Se merkitsee, että papista tai kenraalista tulee vallankumouksen kannattaja tai johtaja. Nuo „tulokkaat” saattavat olla täysin tietoisia tai ei täysin tietoisia vallankumouksen kannattajia. Jälkimmäisessä (tulokkaiden suhteen todennäköisimmässä) tapauksessa meidän ei pidä iloita heidän tietoisuuden puutteestaan, vaan surra sitä ja *kaikin voimin oikaista, täydentää heidän tietoisuuttaan*. Niin kauan kuin emme ole sitä tehneet, niin kauan kuin joukot kulkevat vähätietoisien johtajan mukana, täytyy tunnustaa, ettei sosialidemokratia käytä kaikkia aineksia, vaan kaikki ainekset käyttävät sitä. Vallankumouksen kannattaja, eilinen pappi tai kenraali tai virkamies, voi olla ennakkoluuloja täynnä oleva porvarillinen demokraatti, ja mikäli työläiset lähtevät *hänen mukaansa*, sikäli porvarillinen demokratia „käyttää” työläisiä. Onko tämä teille selvää, herrat uusiskralaiset? Jos se on selvää, niin minkä vuoksi te *pelkätte sitä*, että vallankumouksen täysin tietoiset (*se on* sosialidemokraattiset) kannattajat ottavat itselleen johdon? Minkä vuoksi te pelkätte sitä, että sosialidemokraattiupseeri (otan tahallani teidän esimerkinne mukaisen esimerkin) ja sosialidemokraattisen järjestön jäsen tämän järjestön aloitteesta ja toimeksiannosta ottaa itselleen, „ottaa täydellisesti omiin käsiinsä” teidän olettamanne kenraalin funktiot ja tehtävät?

Palatkaamme Parvusiin. Hän päättää mainion kirjoituksenensa mainioon neuvoon „heittää yli laidan” hajoittajat. Hajoittajien syrjäyttäminen, kuten „Puolueesta” osastossa julkaisemistamme tiedoituksista ⁴⁶ näkyy, on Venäjän sosialidemokraattien enemmistön kiihkein ja päättäväisin tunnus. Juuri niin, toveri Parvus: „heittää yli laidan” mitä armostomittain ja aloittaa tuo heittäminen niistä sosialidemokraattisen lehdistön urhoista, jotka ovat pyhittäneet ja pyhittävät desorganisaatiota prosessi-organisaation ja tendenssi-organisaation „teorioilla”. Ei pidä ainoastaan puhua siitä, vaan myös *tehdä* se. Pitää kutsua heti koolle kaikkien niiden puolueyöntekijäin edustajakokous, jotka haluavat

järjestää puolueen. Ei pidä rajoittua vakuutteluihin ja nuhtelemisiin, vaan pitää esittää kaikille horjuville, kaikille häilyville, epävarmoille ja epäröiville suora ja tiukka ultimaatumi: valitkaa! Lehtemme ensimmäisestä numerosta alkaen me olemme asettaneetkin tuon ultimaatumin „Vperjod” lehden toimituksen nimessä ja koko sen venäläisten puolueetyöntekijäin joukon nimessä, jonka desorganisaattorit ovat äärimmilleen suuttaneet. Heittäkää heidät nopeammin yli laidan, toverit, ja ryhtykää yksimieliseen organisatoriseen työhön! Parempi sata vallankumouksellista sosialidemokraattia, jotka hyväksyvät suunnitelma-organisaation, kuin tuhat intelligentti-Trjapitshkinia, jotka lörpöttelevät prosessi-organisaatiosta!

„Vperjod” № 7,
helmikuun 21 (8) pnr 1905

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstin mukaan

PUOLUEEN III EDUSTAJAKOKOUKSEN KOLLEKTUUMISESTA

Venäjän byroon aloitteen johdosta „Vperjod” lehden toimitus voi vain sanoa, että se kannattaa sitä innokkaasti. Vihdoin on otettu tarmokas askel *puoluekantaiseen* ulospääsyyn tilanteesta, jonka ulkomaiset bonapartelaiset ⁴⁷ ovat luoneet! „Puolueesta” osastossa me julkaisemme tietoja siitä, kuinka nopeasti komiteat reagoivat byroon kehoitukseen. Seuratkoot niiden esimerkkiä *kaikki ja kaikenlaiset* ryhmät ja järjestöt sekä myöskin eri henkilöt, jotka lukevat itsensä VSDTP:seen kuuluviksi tai ovat ainakin katsomustensa ja myötämielisyytensä puolesta sitä lähellä. Kolmas edustajakokous kutsutaan koolle *ensi kerran* sellaisissa oloissa, jolloin etukäteen on tunnettua sekä sen kokoonpano (puolueen sääntöjen perusteella), sen työn kulku että kenen hyvänsä osallistumisoikeus. Käyttäkööt kaikki toverit mitä laajimmin hyväkseen näitä oloja! Älkööt unohtako, että puolueemme säännöt takaavat jokaiselle mahdollisuuden kääntyä edustajakokouksen puoleen (sääntöjen 10. §: „Jokaisella puolueen jäsenellä ja jokaisella henkilöllä, joka on jossain suhteessa puolueeseen, on oikeus vaatia, että hänen ilmoituksensa toimitetaan alkuperäisenä Keskuskomitealle, Pää-äänenkannattajan toimitukselle tai puolueen edustajakokoukselle”). Käytettäköön tätä mahdollisuutta *heti* hyväksi. „Vperjod” lehden toimitus ottaa tehtäväkseen sellaisten ilmoitusten toimittamisen Venäjän byroolle, joka on nyt konstituoitunut edustajakokouksen Organisaatiokomiteaksi. Osallistuminen edustajakokoukseen päätösvaltaisella äänioikeudella on mahdollista vain komiteoiden ja muiden, sääntöjen perusteella täysoikeuksisten puoluejärjestöjen edustajille. Mutta osallistuminen *neuvottelevalla* äänioikeudella on mahdollista itsensä edustajakokouksen luvalla kenelle hyvänsä ja Organisaatiokomitean luvalla — vajaa-

oikeuksisten puoluejärjestöjen edustajille (puolueen sääntöjen 3. §, 2. huomautus: „Keskuskomitean annetaan kutsua edustajakokoukseen neuvottelevalla äänioikeudella niiden järjestöjen edustajia, jotka eivät vastaa 1. huomautuksessa mainittuja ehtoja”, s.o. joita ei ole vahvistettu täysoikeuksiin asemaan vuotta ennen edustajakokousta.— On itsessään selvää, että kutsuessaan edustajakokouksen koolle komiteoiden enemmistön toimeksiannosta vastoin bonapartalaisen Keskuskomitean ja Neuvoston tahtoa Organisaatiokomitea ottaa itselleen kaikki Keskuskomitealle kuuluvat edustajakokouksen koollekutsumisoikeudet).

Omasta puolestaan „Vperjod” lehden toimitus ehdottaa edustajakokoukselle seuraavaa likimääräistä *päiväjärjestystä*: 1. Edustajakokouksen konstituominen (työjärjestys, Organisaatiokomitean selostus, mandaattien tarkastus). 2. Edustajain selostukset. 3. Puoluekriisi *. 4. Organisaatiokysymys. 5. Suhtautuminen kapinaan. 6. Sopimus vallankumouksellisen demokratian kanssa kapinaa silmälläpitäen. 7. Suhtautuminen liberaaleihin. 8. Työ talonpoikaiston keskuudessa ja vallankumouksellisen talonpoikaissiikkeen tukeminen. 9. Työ sotaväen keskuudessa. 10. Propaganda ja agitaatiotyön parantaminen. 11. Toimihenkilöiden vaalit.

Puolueen kaikkien jäsenten aktiivinen osallistuminen selostusten ja päätöslauselmien laatimiseen ja valmisteleminen näistä ja muista suurista kysymyksistä (ja myöskin aineiston keräämiseen selostuksia varten) on edustajakokouksen onnistumiselle ehdottoman välttämätöntä. Me kutsumme kaikkia puoluekantaisuuden kannattajia ryhtymään tähän työhön *viipymättä*. *Jokainen*, joka tavalla tai toisella on osallistunut puoluekriisiin käänteisiin, voi auttaa edustajakokousta lyhyellä tiedoituksella kokemuksestaan ja mielihiteestään ulospääsyn keinoista. *Jokainen*, joka on työskennellyt missä puolueen tai puoluetta lähellä olevassa järjestössä hyvänsä, voi antaa hänen omaan kokemukseensa perustuvaa mitä hyödyllisintä aineistoa organisaatiokysymyksen eri puolien ratkaisemiseksi. (Noiden tiedoitusten jäsenitys voisi olla esimerkiksi seuraava: työskentelyaika

* Bebel lähetti Leninille kirjeen ehdottaen itseään „Iskran” kannattajien ja „Vperjodin” kannattajien väliseksi sovintotuomariksi. Lenin vastasi, ettei hänellä enempää kuin kellään muullakaan hänen tuntemistaan „Vperjodin” kannattajista ole oikeutta sitoa teoillaan koko puoluetta ja että sen vuoksi Bebelin ehdotus pitää antaa Venäjän byronin toimesta koollekutsuttavan puolueen edustajakokouksen käsiteltäväksi. Mielestämme edustajakokous voisi liittää tuon ehdotuksen „puoluekriisi”-kohtaan.

ja -paikka; järjestön jäsenluku, työläisiä ja intelligenttejä; heidän väliset suhteet; tarvitaanko kirjoitettuja sääntöjä ja minkälaisia; tarvitaanko normitusta, ja minkälaista, autonomian puitteista, työnjaosta, ryhmistä, jotka kuuluvat puolueeseen tai läheisesti liittyvät siihen, jäsenten kooptoinnista ja erottamisesta; valinnallisuusperiaate; komiteoiden suhde propagandisti-, agitaattori- ja organisaattoriryhmiin, piiri- ja tehdaskerhoihin, kirjallisuus- ja teknillisiin komissioihin j.n.e. j.n.e.)

„Vperjodin” toimitukselle on jo toimitettu eräitä aineistoja työstä talonpoikain ja sotamiesten keskuudessa. Tiedossamme on eräs ryhmä, joka laatii järjestelmällisesti yhteenvetoa jäsentensä kokemuksesta propagandan, agitaktion ja järjestötyön alalla ja valmistaa selostusta edustajakokoukselle. Meille on luvattu erään sellaisen toverin selostus, joka on osallistunut *satojen* työläisten aseellisen vastarinnan järjestämiseen juutalaispogromin varalta eräässä suuressa kaupungissa, sekä myös erään sotataittoa tutkineen toverin selostus katutaistelukysymyksestä. On mitä tärkeintä, että sellaiseen työhön ryhtyisi *heti* mahdollisimman suuri määrä tovereita.

Puoluekriisiä on selitetty kirjallisuudessa pienimpiäkin ilmauksia myöten. Sen käsittely ei voi eikä saa ottaa paljon aikaa. Edustajakokouksen työn keskiönä täytyy olla organisaation ja taktiikan *uudet kysymykset*, joita nostaa esiin vallankumouksellisen liikkeemme uusi valtava nousu. *Kaikkien* niiden sosialidemokraattien kollektiivisella kokemuksella, jotka ovat edes jossain määrin osallistuneet liikkeeseen, on näiden kysymysten ratkaisemisessa arvaamatoman tärkeä merkitys. On vain pikemmin koottava tuo kokemus ja saatettava se sellaiseen muotoon, että edustajakokous voi sitä käsitellä.

Toimeen siis, toverit! Jokainen, jolle sosialidemokraattinen työväenliike on kallis, ryhtyköön viipymättä auttamaan aktiivisesti edustajakokouksen asiaa. Silloin puolue pääsee pian pois tilapäisen alennustilan ja heikontumisen kaudesta Venäjän suureen vallankumoukseen mitä aktiivisimman osallistumisen tielle, tielle, joka johtaa voittoon Venäjän kansan kirotusta vihollisesta!

UUSISKRALAISESTA LEIRISTÄ

„Iskran” 87. numeron pääkirjoituksessa Plehanov toteuttaa menestyksellisesti kill with kindness (leppeydellä surmaamisen) taktiikkaa nyökkäillen leppeästi ja myöntäväisesti Martoville. Samalla kun Plehanov kumartelea 85. numeron pääkirjoituksen kirjoittajalle, hän *tosiasiallisesti kumoaa tämän täydellisesti* ja ajaa nimenomaan niitä katsantokantoja, joita „Vperjod” on aina puoltanut. Onneksi olkoon! Mutta tehkää vielä selvä sukulaisuudesta Martynoviin, arvoisa dialektikko. Puhukaa hänen kanssaan siitä kauheasta ja teille tuhoisasta perspektiivistä, joka toteutuu, jos te „*valmisteltuanne voiton*” (87. numeron tunnus) saatte voiton! Puhukaa hänen kanssaan „vallan valtaamisen”, „väliaikaiseen hallitukseen osallistumisen” ja „vallankumouksellisen diktatuurin” peloittavasta vaarasta. Plehanov parka, hän saa vielä kauan selviytyä siitä roskasta, jota koko (?) toimituksen hyväksymät Trotskin, Martynovin, Työmiehen ja Axelrodin kirjaset ovat kasanneet! „Iskran” 86. numeron liitteessä Popov tunnustaa, että hän on sen kirjeen kirjoittaja, joka on julkaistu Leninin „*Ilmoituksessa*”. Mikä olikin todistettava! Vähemmistön gentlemannien harjoittama puolueen järjestelmällinen pettäminen on todistettu. Kuten olemme ennustaneetkin, gentlemannit yrittävät päästä pälkähästä kääntämällä lukijan huomiota kysymykseen siitä, oliko Leninillä oikeutta konfiskoida kirjettä, joka paljastaa bonapartelaisia. Moraalisesta herkkyydestään tunnetut Martov ja Popov ulvovat sekä varkaudesta että vakoilusta y.m. Haukkukaa, herrat, ahke-roikaa: perustelujen puutteessa teille ei jääkään muuta neuvoksi kuin sättiä.

KIRJE JÄRJESTÖILLE VENÄJÄLLÄ

28. II. 1905.

Kalliit toverit! Olemme juuri saaneet tiedon, että edustajakokoukseen ovat yhtyneet Pietari, Tula, Moskova, Pohjoinen, Nizhni Novgorod, Kaukasia, Odessa,—yhtyvät tietysti muutkin. Puhutaan, että Keskuskomitea on ilmoittanut olevansa edustajakokouksen kannalla. Siihen ei nyt kukaan tietysti usko; kaikki sanovat, että tulkoon edustajakokoukseen, sillä onhan kutsuttu kaikkia, mutta edustajakokouksen kutsuu koolle byroo ja vain byroo. Tuskinpa tarvitsee puhua siitä, minkä vuoksi Keskuskomiteaa kohtaan ei ole jäänyt tippaakaan luottamusta (ja erinäiset sen puolesta kuuluneet aivan yksinäiset äänet on otettu heti takaisin). Kaikki ymmärtävät, että Keskuskomitea vain pettää ja diplomatisoi.

Äärimmäisen tärkeää on alkaa heti valmistautua edustajakokoukseen ja vetää tähän asiaan mukaan mitä tarmokkaimmin kaikki piiri-, propaganda- ja tehdaskerhot, sanalla sanoen kaikki ja eritoten työläiskerhot. „Vperjod” lehden 8. numerossa * (ilmestyy tänään) me myös puhumme siitä. Työläisten osallistuminen edustajakokoukseen olisi erittäin hyödyllistä. (Neuvottelevalla äänioikeudella täytyy mielestämme päästää mitä liberaalisimmin. Kysymys on siis vain rahasta. Agitoikaa laajemmin: olemme varmoja siitä, että löytyy työläisiä, jotka kokoavat 150—200 ruplaa edustajalle, intelligenttienkin keskuudessa löytyy erikoisia lahjoittajia tällaisen tarkoituksen hyväksi.) Edustajakokouksessa on tärkeitä kysymyksiä: organisaatio, suhde periferiaan,

* Ks. tätä osaa, ss. 164—166. *Toim.*

kapina, työläisten aseistaminen (dynamiittiverstaiden perustaminen), sopimus sosialistivallankumouksellisten kanssa kapinaa varten, vallankumouksellisen talonpoikaisliikkeen tukeminen ja monet muut. Erittäin tärkeitä ovat selostukset työstä sotaväen keskuudessa ja talonpoikain keskuudessa. Käyttäkää edustajakokouksen hyväksi mahdollisimman laajalti yhteyksiä, joita on olemassa upseereihin, ylioppilaisiin y.m. Edustajakokouksessa aiotaan muuttaa martovilainen sääntöjen 1. § leniniläiseksi ja laajentaa puoluejärjestöjen oikeuksia ja myöskin *puoluetta lähellä olevien* järjestöjen oikeuksia. Näihin voidaan sisällyttää hyvin monet vallankumouksellisen demokratian aineksista. Valmistautukoot siis kaikki aktiivisesti edustajakokoukseen.

Tulisin terveisin. *Lenin*

Pietarista on meille alettu lähettää työläisten piirikokousten pöytäkirjoja. Se on seuraamisen arvoinen esimerkki. Yleensä pyydämme hartaasti työläisiä itse kirjoittamaan ja kirjoittamaan „Vperjodiin”.

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

III EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTÖSTEN YLEINEN SUUNNITELMA

Päätöslauseimat:

1. a) Vähemmistön reaalin kohde: keskusten henkilökokoonpano.

b) Edustajakokouksen päätösten täyttämättä jättäminen.

c) Kahtiajakaantuminen ennen Liigaa: salaisen järjestön muodostaminen.

d) Tuon teon ja kaiken siitä johtuneen desorganisaation vilpillisuus.

e) Sen häpeällisyys, kun desorganisaatiota puolustellaan prosessi-organisaation, tendenssi-organisaation teorioilla, ulkokultaisilla huudoilla byrokratismista, formalismista etc.*

f) Heidän hajoitustyöstään koitunut valtava vahinko myönteiselle työlle Venäjällä.

g) Välttämättömyys erottautua täydellisesti hajoittajista.

h) Antaa keskusten tehtäväksi julkaista kirjanen, jossa selostetaan lyhyesti kahtiajakaantumisen syyt ja historia, ja tiedoitus kansainväliselle sosialidemokratialle.

2. a) Välttämättömyys lausua mielipide niin sanotun sovittelusuunnan johdosta.

b) Sen ainoa rehellinen, ei-ulkokultainen edustaja oli Plehanov, kun hän kirjoitti „*Iskran*” 52. numeron.

c) Edustajakokous tunnustaa Plehanovin kannan oikeaksi puolueen ja Liigan II edustajakokouksessa ja

* — et cetera — ja niin edelleen. *Toim.*

hänen rauhanhalunsa vilpittömyyden kooptoinnin yhteydessä.

d) Valitettavasti Plehanov ei pysynyt myönnytystentekokannallaan revisionistien ja individualististen anarkistien suhteen. Kaikki *periaatteellisen* puolustelun yritykset hänen puoleltaan ovat ilmeisen väärää, ja ne voivat tuoda vain sekaannusta mieliin ja vilpillisyyttä puolueen sisäisiin suhteisiin.

e) Nyt niin sanotut sovittelijat ovat ulkokultaisia menshevikkejä. Ei minkäänlaista *itsenäistä* sovinto-ohjelmaa paitsi Plehanovin ohjelmaa, jonka myöskin hän on nyt hylännyt (henkilöllisiä myönnytyksiä, mutta periaatteellisia *kiistoja* revisionisteja ja anarkistisia individualisteja vastaan).

3. a) Edustajakokous tunnustaa periaatteelliset eroavaisuudet meidän kantamme ja uusiskralaisten kannan välillä.

b) Jo II edustajakokouksessa uusiskralaiset ilmaisivat täydellistä periaatteellisen lujouden puutetta taistellen alussa kokonaisuudessaan opportunistista siipeä vastaan, mutta kääntyen lopussa selvästi (vaikkakin vastoin tahtoaan ja tietoaan) sen puolelle.

c) II edustajakokouksen jälkeen opportunistinen luonne tuli vieläkin selvemmin näkyviin: ja organisaatiossa — pienen systemaattisen petoksen puolustelu. Proletariaatin sellaisen luokkataisteluseen kuin organisaation tylsentäminen. Marxilaisuuden vääristelemisen desorganisaation ja intelligentin anarkismin puolustelemiseen ja ylistelyyn saakka.

d) Politiikkansa yleisen suunnan kysymyksissä oli „Iskran” itsensäkin pakko tunnustaa „kuilu uuden ja vanhan „Iskran” välillä”. Kääntyminen „vostismiin.

e) Taktiikassa se ilmeni suhtaantumisessa liberaaleihin.

					Zemstvo-
					kamppailu.
f)	”	”	”	”	kapinaan.
					Yritykset ve-
					tää taakse-
					päin ja sot-
					kea.
g)	”	”	”	”	aseistautu-
					miseen.

h) Taktiikassa se ilmeni suhtaantumisessa kehittymättömien työläisten turmelemiseen tunnuksella „työväen omatoimisuus” etc.

i) Yleensä, uusiskralaiset = puolueen opportunistinen siipi.

Periaatteellisesti kirjavat ainekset heidän leirissään.

{ prosessi-organisaatio puolue ja luokka liberaalit ja zemstvo- kamppailu kapina aseistautuminen vallankumouksellinen diktatuuri	Periaatteellisen lujuuden puuttuminen (II edustajakokous). Kääntyminen opportunistisen „Rabotsheje Delon” puoleen (kuilu).
	Niiden hyväksyminen puolueen liepeillä olevan intelligenssin ja avointen opportunistien, à la * Struven, taholta. Taistelun välttämättömyys vanhan „Iskran” suunnan nimessä.

4. a) Intelligenttipolueesta huutamisten vilpillinen luonne. Liberaalit ovat käyttäneet niitä hyväkseen. Luopuneet ovat uusiskralaiset itse.

b) Työläisten keskuudessa harjoitettavan propagandan demagoginen luonne. „Valinnallisuusperiaate”, sen välttämättömyys *vapaissa* poliittisissa oloissa, sen mahdottomuus *laajassa* mitassa Venäjällä.

c) Tyhjät sanat „työväen omatoimisuudesta”, jotka verhoavat hvostismia,— lupaavat organisatorisessa suhteessa *mahdottomia*, halpahintaisin keinoin nostattavat „byrokratismia”, „formalismia” etc. vastaan, eivät anna mitään; eivät huomaa työläisten *vallankumouksellista* omatoimisuutta ja polkevat paikoillaan pohjakerrosten ja takarivien luona.

d) Varoittaa työläisiä. Valveutuneiden työläisten pitää tietää ja muistaa *rabotshejedelolaisten* analogiset menetel-

* — sellaisten kuin. *Toim.*

mät, pitää tietää ja muistaa vanhan „Iskran” kanta — sen tärkeys, että työväenjoukot nostavat esiin tietoisia työläis-sosialidemokraatteja, työläisvallankumouksellisia, meidän Bebeleitämme, sen tärkeys, että *järjestetään* jokainen piiri, jokainen tehdas etc.

e) Vain eturivin työläisten täydellisessä tietoisuudessa, täydellisessä rajan hävittämisessä sosialidemokraattien, intelligenttien ja työläisten väliltä on proletariaatin *sosialidemokraattisen* luokkapuolueen tae.

5. a) Välttämättömyys valmistautua viipymättä kapinaan.
- b) „ luoda järjestö ja taisteluluontoisia järjestöjä.
- +7. c) „ lisätä järjestöjä yleensä: järjestää vallankumous.
- d) Terrori täytyy sulauttaa tosiasiallisesti joukkojen liikkeeseen.
- e) Kapinan päämäärä: väliaikainen vallankumousohallitus, kansan aseistaminen, perustava kokous, vallankumoukselliset talonpoikaiskomiteat.
- f) Sosialidemokratian tehtävä vallan käytössä: koko demokraattisen ohjelman täydellinen toteuttaminen, työväenluokan itsenäinen järjestäminen ja järjestöt, pyrkimys kehittää proletariaatin ja maalaisköyhälistön vallankumouksellista omatoimisuutta, luokkaohjelman ja -katsantokannan horjumaton suojeleminen ja kriittinen suhtautuminen vallankumouksellisen demokratian illuusioihin.
- g) Nämä (edellä mainitut) ehdot määräävät myöskin sosialidemokratian taisteluosopimuksen vallankumouksellisen demokratian kanssa kapinaa varten.
- h) Vallankumouksellisella demokratiolla tarkoitetaan niitä johdonmukaisia ja päättäväisiä demokraattisia virtauksia, jotka hyväksyvät sosialidemokratian *koko* demokraattisen ohjelman eivätkä kaihda minkäänlaisten vallankumouksellisten keinojen käyttämistä, mutta joilta puuttuu selvää sosialidemokraattista luokkatietoisuutta.

tai 7:

9. a) Staroverin päätöslauselma ⁴⁸ on periaatteellisesti väärä: painopiste ei ole ilmoituksissa, vaan taistelussa, taistelun yhteisyydessä.

b) Liberaalien ja liberaalisen demokratian ilmoitukset ja tunnukset eivät herätä luottamusta (Struve).

c) Sen mielivaltainen ja väärä tulkitseminen demokraattiseksi intelligenssiksi. Sopimus *voiman* kanssa, mutta intelligenssi ei ole voima. Sekaannus Staroverilla.

d) Sopimus ei ole päiväjärjestyksessä ilmoitusten ehdolla, vaan kapinaan *osallistumisen* ehdolla, ei liberaalisen demokratian kanssa, vaan *vallankumouksellisen* demokratian kanssa.

10. a) Sopimus zemstvomiesten kanssa rikkoo jopa Staroverinkin päätöslauselman ehdot.

b) Liberaalien ei-pelästyttämisestä puhuminen on sopimaton ja aika siihen sopimaton. Sitä ei voida puolustella anarkismin vaaralla.

c) „Mielenosoitusten korkeinta tyyppiä” koskevien tunnusten taantumuksellinen merkitys.

d) Uuden „Iskran” impressionismi-oppoportunismi.

e) Sanojen: „luokkakantainen omatoimisuus” ja luokkakantainen suunnitelmallinen kehitys väärinkäyttö.

f) Julkaista heidän ensimmäinen kirjeensä opetuksiksi nuorille puolueen jäsenille.

11. a) Nykyään on tärkeää erikoisesti:

b) tähdentää demokraattisia puolia,

NB *:

yhdessä talonpoikaisporvariston kanssa tilanherroja vastaan, yhdessä maalaisproletariaatin kanssa porvaristoa vastaan.

c) ei jättää hetkeksikään huomiotta *sosialistista* (*koko* sosialistista) ohjelmaa,

d) pysyä horjumatta proletariaatin katsantokannalla yleensä ja *m.-proletariaatin* kannalla erikoisesti.

12.

e) Tukea sekä maalaisproletariaatin että talonpoikaisporvariston *vallankumouksellista* liikettä tilanherroja vastaan aina tilanherrain maiden täydelliseen pakkoluovuttamiseen asti, antamatta toiminnalla enempää kuin toimeettomuudellakaan

* — Nota bene — huomaa. Toim.

{ lainkaan myöten pikkuporvarillisen sosialismin illuusioille ja taistellen kaikin voimin monarkistista ja keisarillista talonpoikaisporvariston taantumuksellisilla aineksilla spekulointia vastaan.

13. a) Sotilaiden keskuudessa tehtävän työn tärkeä merkitys:

b) Lentolehtiset.

c) Sotilasjärjestö, sen ainekset? Erikoinen sotilasjärjestö voi olla hyödyllinen je nachdem*.

d) **.

14. a) Perustaksi ottaa *ohjelma*...

b) Kiertävät ryhmät.

c) Esitelmät ja agitaatiopuheet.

* * *

Periaatteellisessa päätöslauselmassa uusiskralaisia vastaan on tärkeää panna merkille seuraavaa:

(a) Valveutuneen proletariaatin ja sen etujoukon lujan järjestön, sosialidemokraattisen työväenpuolueen, aatteen kieltäminen tai väheksyminen johtaa työväenliikkeen muuttamiseen porvarillisen demokratian laahustimeksi.

(b) Samaan johtaa sen vaikutuksen demagoginen väheksyminen, mikä tietoisella sosialidemokratialla on proletariaatin vaistovaraiseen liikkeeseen, ja marxilaisuuden teoreettinen mataloittaminen, kun sitä tulkitaan tavalla, joka vetää taaksepäin sosialidemokratian vallankumouksellista aloitteellisuutta ja edistyksellisiä tehtäviä.

Samaan johtaa vallankumouksen teknillisen ja poliittisen johtamisen toisistaan erottamisen ja vastakkainasettamisen ajatus ja —

ja — ***

Kirjoitettu helmikuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — asianhaarojen mukaan. *Toim.*

** — d-pykälää ei ole kirjoitettu. Koko 13. §:n kohdalle on pantu kysymysmerkki. *Toim.*

*** Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

**VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSIA**

Kirjoitettu helmikuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

1

PÄÄTÖSLAUSELMA MENSHEVIKKIEN ELI UUSISKRALAISTEN
HAJOITTAVASTA KÄYTTÄYTYMISESTÄ

Edustajakokous katsoo välttämättömäksi osoittaa tarkasti ne kiistattomasti todistetut tosiasiat, jotka koskevat menshevikkien eli uusiskralaisten käyttäytymistä toisen puoluekokouksen jälkeen. Yrittämättä edes kiistää tämän edustajakokouksen päätösten ja vaalien laillisuutta he ovat rikkoneet julkeasti edustajakokouksen päätöksiä. Heti edustajakokouksen jälkeen he boikotoivat sen muodostamia keskustelimiä ja perustivat puolueelta salaa erikoisen järjestön sen sisälle. Tuon järjestön tarkoituksena oli viedä väkisin kuusi edustajakokouksen hylkäämää ehdokasta puolueen Pää-äänenkannattajan toimitukseen ja Keskuskomiteaan. Taistelussa tuon puolueen tahdon ja etujen kanssa ristiriidassa olevan tarkoituksena saavuttamiseksi menshevikit hajottivat kaikkialla puolueen myönteistä työtä aiheuttaen kaikkialla salaista kahtiajakoa, demoralisoiden sosialidemokraattien välisiä toverillisia suhteita, muuttaen puolueeri Pää-äänenkannattajan juoru- ja rettelöintilehdeksi, ryhtyen halpamaisiin ja parjaaviin hyökkäilyihin niitä puoluekomiteoita vastaan, jotka olivat valinneet keskustelimit ja vaativat niiltä selostusta, alentaen puolueen Neuvoston kerholaisen koston aseeksi ja ollen kaihtamatta edes III edustajakokousta vaativan puolueen äänen suoranaista väärentämistäkään.

Edustajakokous tuomitsee mitä päättäväisimmin tuon hajottavan käyttäytymisen ja varoittaa kaikkia tietoisia sosialidemokraatteja surullisenuuluisasta prosessi-organisaation teoriasta, joka on puolustellut desorganisaatiota ja ennen kuulumattomasti mataloittanut vallankumouksellisen marxilaisuuden teoriaa.

Edustajakokous tunnustaa, että puolue-enemmistön kannattajat, tekemällä päätöslausemia hajoittajia vastaan ja vaatimalla III edustajakokouksen koollekutsumista, käyttivät kaikki rehellisen toverillisen taistelun keinot kanssajäseniään vastaan puolueessa. Nyt, jolloin puolueen luomat keskuksset ovat lopullisesti kieltäytyneet vastuunalaisuudesta puolueen edessä, edustajakokouksen on pakko katsoa ne puolueen ulkopuolella oleviksi. Edustajakokous toteaa, että puoluekantaisuuden kannattajilla ei ole muuta ulospääsyä kuin toiminta erikseen ja hajoittajista riippumatta. Sen vuoksi edustajakokous päättää, että vähemmistön kannattajia eli uusiskralaisia ei voida ottaa mihinkään puolueemme järjestöön.

Asian saattamiseksi koko Venäjän ja kansainvälisen sosialidemokratian tietoon edustajakokous antaa puolueen Keskuskomitean tehtäväksi julkaista lyhyen kirjasen, jossa selitetään tätä päätöslausemaa.

2

PÄÄTÖSLAUSELMA PLEHANOVIN KAYTTÄYTYMISESTÄ
PUOLUEKRIISIN YHTEYDESSÄ

Edustajakokous tunnustaa oikeaksi Plehanovin sen kannan ohjelma-, taktiikka- ja organisaatiokysymyksissä, jolla hän oli puolueen toisessa edustajakokouksessa ja ulkomaisen Liigan edustajakokouksessa. Edustajakokous tunnustaa, että Liigan edustajakokouksen jälkeen Plehanov puolue- rauhan hyväksi ja menshevikkien jo toimeenpaneman kah-tiajaon poistamiseksi ehdotti niille henkilöille tehtävien myönnytysten politiikkaa, joita hän koko puolueen edessä luonnehti oikein („Iskran” 52. numero, marraskuun 7 p:nä 1903) revisionisteiksi ja anarkistisiksi individualisteiksi. Edustajakokous lausuu syvän valittelunsa sen johdosta, että Plehanov ei pysynyt tuolla kannalla, että hän alkoi pyrkiä mitä julkeimmin keinoin ja vastoin puolueen tahtoa menshevikkien kaikkien vaatimusten tyydyttämiseen, että hän laskeutui, menshevikkien puolustelemiseksi, aina heidän periaatteellisen kantansa puolustamiseen, jonka hän oli tunnustanut vääräksi, ja puolueen enemmistön kanssa olemattomien erimielisyyksien keksiskelemiseen.

Edustajakokous tuomitsee jyrkästi tuon puolueen kanssa-jäseniä kohtaan harjoitetun vilpillisyyspolitiikan, sillä sellainen politiikka ei voi olla tekemättä demoralisoivaa vaikutusta puolueeseen, vaikka sen aiheuttaneet vaikutteet eri henkilöiden suhteen olisivat miten humaania tahansa.

3

PÄÄTÖSLAUSELMA UUSISKRALAISTEN PERIAATTEELLISESTA KANNASTA

Edustajakokous katsoo ehdottoman välttämättömäksi taistelun vallankumouksellisesta sosialidemokratiasta oppor-tunismien puoleen poikenneiden menshevikkien eli uusiskra-laisten periaatteellista kantaa vastaan. Jo puolueen toisessa edustajakokouksessa se tuli ilmi niin erillisissä järjestyksissä kuin myöskin vanhan „Iskran” vastustajain muodostaman vähemmistön ja periaatteellisesti vähiten lujien suunta-vivahteiden koko kokoonpanossa. Toisen edustajakokouksen jälkeen tuo menshevikkien kääntyminen rabotshejedelolai-seen opportunismiin kävi niin selväksi, että he itse tunnus-tivat vanhan ja uuden „Iskran” välillä olevan kuilun. Ja todellakin, monissa kysymyksissä uusi „Iskra” esitti ehdot-toman vääriä ja proletariaatin luokkatietoisuutta sumen-täviä tunnuksia ja teorioita. Siihen kuuluu prosessi-organi-saation teoria, joka polkee marxilaisuuden niin alas, että sillä puolustellaan desorganisaatiota ja intelligenttien anarkismia. Siihen kuuluu palaaminen vääriin käsityksiin puolueen suhteesta luokkaan, jotka alentavat puolueen tehtäviä luokan etujoukkona, johtajana ja organisaattorina. Yhtä vääriä ja taantumuksellisia olivat ne uuden „Iskran” eriävät mielipiteet, joita se esitti vanhaa „Iskraa” vastaan kysymyksissä, jotka koskevat suhtautumista liberaaleihin ja zemstvokamppailusuunnitelmia,— kapinan valmistelemista ja sen määräämistä ja suorittamista koskevien ajatusten paljonpuhuttua utopistisuutta,— joukkojen aseistamisen tehtäviä ja niiden teknillisen ja organisatorisen johtamisen tehtäviä vallankumouksen aikana,— proletariaatin ja pikku-porvariston vallankumouksellisen demokraattisen diktatuurin mahdottomuutta ja epäsuotavuutta itsevaltiuden kukis-tamisen kautena j.n.e. Kaikki nuo katsantokannat vetävät puoluetta takaisinpäin ei ainoastaan teoreettisessa, vaan

myös välittömästi käytännöllisessäkin suhteessa ja ovat erikoisen vahingollisia ja turmiollisia vallankumouksellisen proletariaatin puolueelle sillä vallankumouksellisella ajankohdalla, jota Venäjä nykyään elää. Sen vuoksi edustajakokous antaa kaikkien puolueen jäsenten tehtäväksi selittää propagandassaan ja agitaatiossaan tuollaisten katsantokantojen virheellisyyttä.

4

PAATÖSLAUSELMA TYÖLAISTEN JA INTELLIGENTTIEN
SUHTEISTA SOSIALIDEMOKRAATTISESSA
PUOLUEESSA

Edustajakokous tuomitsee jyrkästi sen uusiskralaisten harjoittaman politiikan, jonka tarkoituksena on kylvää epäluottamusta ja vihaa työläisten ja intelligenttien välille sosialidemokraattisissa järjestöissä. Edustajakokous muistuttaa tietoisille työläisille, kuinka he muutamia vuosia sitten joutuivat kokemaan sentapaisia taistelumenetelmiä puolueen rabotshejedelolaisen siiven taholta eivätkä hyväksyneet noita menetelmiä. Niitä tyhjänpäiväisiä fraaseja työläisten omatoimisuudesta ja valinnallisuusperiaatteesta, joita uusiskralaiset syytävät, ei seuraa minkäänlaisia tosi-parannuksia järjestöjemme toiminnassa, nuo fraasit lupaa-vat demagogisesti sitä, mitä on mahdoton täyttää. Vapaiden poliittisten olojen vallitessa puolueemme voi rakentua ja tulee rakentumaan täydellisesti valinnallisuusperiaatteen perustalle. Tuhansien puolueeseen kuuluvien työläisten joukolla se on itsevaltiuden oloissa mahdotonta.

Edustajakokous muistuttaa vieläkin kerran sosialidemokraattisen työväenpuolueen tietoisten kannattajien tehtävästä: lujittaa kaikin voimin tämän puolueen yhteyttä työväenluokan joukkoihin nostaen herkeämättä proletaarien ja puoliproletaarien yhä laajempia kerroksia täydellisen sosialidemokraattisen tietoisuuden tasolle, kehittäen heidän vallankumouksellista ja sosialidemokraattista omatoimisuuttaan, pitäen huolta siitä, että itse työväenjoukot nostavat keskuudestaan mahdollisimman paljon työläisiä, jotka kykenevät täydellisesti johtamaan liikettä ja kaikkia puolueen järjestöjä.

Edustajakokous toistaa puolueen nimessä vallankumouksellisten sosialidemokraattien ohjeet: perustaa mahdollisimman paljon työväenjärjestöjä, jotka kuuluvat puolueeseemme; pyrkiä siihen, että työväenjärjestöt, jotka eivät halua tai joilla ei ole mahdollisuutta liittyä puolueeseen, olisivat ainakin lähellä puoluetta; pyrkiä siihen, että mahdollisimman paljon tietoisia työläissosialidemokraatteja kuuluisi jäseninä puolueen komiteoihin.

KESKUKSIA KOSKEVAN SÄÄNTÖJEN PYKÄLÄN MUUTTAMINEN

Huomattava osa Venäjällä toimivista tovereista, siinä luvussa myös Enemmistökomiteain Byroo, on sillä kannalla, että *Venäjällä* pitäisi olla *yksi* keskus.

Mitä tällainen uudistus oikeastaan merkitsee? Mainitusta tendenssistä seuraa epäilemättä se, että yhdessä keskuksessa pitäisi enemmistönä olla Venäjällä toimivien tovereiden. Tämän toteuttaminen riippuu kokonaan edustajakokouksen tahdosta, sillä se valitsee keskuksen jäsenistön. Tässä ei siis ole mitään kinastelemista eikä mitään juttuamista.

Mutta edelleen, millainen on oleva Pää-äänenkannattajan suhde Keskuskomiteaan? Meille sanotaan, että Pää-äänenkannattaja on Keskuskomitean nimittämä komissio. Pää-äänenkannattajan toimituskunnan yksi (tai kaksi) jäsentä voi (sanovat nuo samat toverit) kuulua osana ja juuri *pienempänä* osana Keskuskomiteaan. Tällöin herää kysymys, missä tulee ilmenemään tämän Keskuskomitean ulkomaisen osan osallisuus Keskuskomitean asioihin? Reaalinen *osallistuminen* „kirjeenvaihdon välityksellä” Keskuskomitean asioihin on ilmeistä utopiaa, sellaisesta voidaan puhua vain pilkalla. Ulkomailta onnistutaan vain suurella vaivalla, suunnattoman työn ja touhun, haukkumisten ja harmin hinnalla saamaan jonkinlainen tietopahanen *post factum* *, mutta „osallistumisesta” ulkomailta käsin „asiain käsitteelyyn” voidaan puhua vain „puhumisen vuoksi” tai silmän lumeeksi.

Siis jompikumpi: joko Keskuskomitean ulkomaiset jäsenet (respective ** ulkomainen jäsen) varaavat *puoluesään-*

* — tapahtumien jälkeen, perästä päin. *Toim.*

** — tai vastaavasti. *Toim.*

nöissä (sillä muut „sopimukset” eivät ole päteviä) itselleen sen, että *koko* Keskuskomitean kokouksia pidetään aika ajoittaisesti ulkomailla. Jos tulee olemaan näin, niin silloin tuo ylin keskus *tosiasiallisesti* vastaa täysin nykyistä puolueen Neuvostoa, t.s. siitä tulee elin, joka kokoontuu 3—4—5 kertaa vuodessa ja viitoittaa vain *yleisen suunnan* koko toiminnalle. *Taikka sitten* Keskuskomitea kokoontuu Venäjällä ja ratkaisee *siellä* kaikki asiat *ilman* ulkomaista jäsentä; siinä tapauksessa viimeksi mainittu on vain nimellisesti, *tieten taiten nimellisesti*, Keskuskomitean jäsen. *Todellisuudessa* hän *ei* osallistua yleisten asiain ratkaisuun. Tällaisen tilanteen vallitessa voidaan täydellä syyllä epäillä sitä, että tähän Keskuskomitean „ulkomaisten jäsenten” „virkaan” (vaiko tähän sinekyyriin?) löytyisi halukkaita!

Toinen (ja viimeinen mahdollinen) otaksuma. Yhtenä keskuksena Keskuskomitea on *koko* jäsenistöltään muodostettu Venäjällä toimivista tovereista. Vain tällainen keskus on oleva *reaalisesti* yhtenäisenä keskuksena Venäjällä. Ulkomaille se nimittää oman asiamieskuntansa. *Käytännöllisesti* katsoen tämä asiamieskunta tulee silti olemaan itsenäinen keskus: todellakin, kuvitelkaapa mielessänne Pää-äänenkannattajan toimitusta. Selvää on, että siinä tarvitaan *kokonaista kollegiota*, joka muodostuu, muovautuu ja harmonisoituu vasta *pitkän ja pitkän ajan kuluttua* (saa-dakseen aikaan *uuden* Pää-äänenkannattajan Venäjän täytyi II edustajakokouksen jälkeen ponnistella *puolitoista vuotta*, ja näin silloin, kun koko Venäjä oli hyvin suuresti kiinnostunut *puolueen yleisestä* raskaasta kriisistä!). Käytännössä tämä kollegio hoitaa täysin itsenäisesti *joka-viikkoista* äänenkannattajaa. Venäjällä oleva Keskuskomitea reagoi sen asioidenhoitoon *parhaassa tapauksessa* pitämällä kerran puoleensa vuodessa (tai kerran 1½ vuodessa) „neuvottelun” — missä suhteessa tällainen „neuvottelu” eroaa „Neuvostosta”? — tai siten, että *joku* Keskuskomitean jäsen lähettää „kirjeen”. Käytännössä tämä ulkomainen kollegio huolehtii agitaatiosta ja työntekijäin kouluttamisesta ulkomailla (referaatit ja kokoukset) *satojen* puolueen jäsenten edessä. Keskuskomitean on *fyysillisestikin* mahdotonta ohjata *käytännöllisesti* tätä työtä, johtaa *käytännöllisesti* tätä ulkomaisen kollegion työtä. Keskuskomitean on fyysillisestikin mahdotonta *osallistua* tähän työhön muulla tavoin

kuin pitämällä *harvoja* neuvottelutilaisuuksia tuota työtä johtavien henkilöiden kanssa. Ja vielä kerran: missä suhteessa nuo neuvottelut tulevat eroamaan Neuvostosta??

Johtopäätös: todellisuudessa, käytännössä „yksi” keskus tulee olemaan joko *fiktio* tai johtaa, johtaa välttämättömästi ja kiertämättömästi siihen nykyiseen systeemiin, jota pilkalla sanotaan „kolmikeskuksisuudeksi”. Todellisuudessa, käytännössä maantieteellisten ja poliittisten ehtojen, työn luonteesta johtuva ehtojen erilaisuus ehdottomasti ja kiertämättömästi aiheuttaa ja on aiheuttava edelleenkin (itsevaltiuden kukistumiseen saakka) sen, että puolueessamme on kaksi keskusta, joita yhdistämässä ovat vain *aika ajoittaiset „neuvottelut”*, jotka käytännössä aina tulevatkin esittämään puolueen korkeimman eli ylimmän „Neuvoston” osaa.

On täysin ymmärrettävää, että reaktio ulkomaata vastaan on saanut venäjänmaalaiset huutamaan yhteen ääneen: alas ulkomaat! alas kaksi keskusta! Tämä reaktio on oikeutettu ja *kiitosta-ansaitseva*, sillä se on merkki puolueen voimien ja puoluekantaisen itsetietoisuuden tavattomasta kasvusta II edustajakokouksen jälkeen. Tuo reaktio on ilmaisu siitä, että puolueemme on ottanut askeleen eteenpäin, se on kiistämätöntä. Mutta ei pidä viehättyä sanoihin tai rakentaa systeemiksi tämän hetken *mielialoja*, „ulkomaalaisiin” kohdistunutta ohimenevää „suuttumusta”. Suuttumukselle ei voida rakentaa mitään puolue-systeemiä. Mikään ei ole sen helpompaa kuin yksinkertaisen ja lyhyen säännön: „yksi keskus” säätäminen, mutta sellaisella säätämällä me emme pääse vähääkään lähemmäksi varsin monimutkaisen kysymyksen ratkaisua, kysymyksen, joka koskee Venäjällä ja ulkomailla tapahtuvan toiminnan eri puolien reaalisen (eikä paperilla tapahtuvan) yhdistämisen keinoja.

Kirjoitettu helmikuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KYSYMYSKAAVAKE

PUOLUEEN III EDUSTAJAKOKOUSTA VARTEN

Koska puolueen III edustajakokous kutsutaan koolle, ovat eräät toverit pyytäneet meitä julkaisemaan seuraavan ilmoituksen. Olisi varsin suotavaa, että organisaatiokysymyksen tulevassa käsittelyssä edustajakokouksessa tulisivat otetuiksi huomioon ja käsitellyiksi erikoisen huolellisesti mahdollisimman lukuisten Venäjällä toimivien tovereiden huomautukset ja mielipiteet. Siksipä *jokainen* työhön osallistunut vastatkoon kehoitukseen ja antakoon vastaukset seuraaviin kysymyksiin. „Vperjodin” toimitus kokoaa ne yhteen ja toimittaa edustajakokoukselle, joten siis jokaisella edustajalla on oleva tilaisuus käyttää hyväksi toverijoukon yhteistä kokemusta. Tässä olisi likipitäinen luettelo tärkeimmistä kysymyksistä, joiden selvittäminen on välttämätöntä sääntöjen uudelleenmuokkaamista ja edustajakokouksen päätöslauselmien laatimista varten. 1) Toimintapaikka ja -aika, sen pituus? 2) Onko toiminut komitean tai jonkin komiteanalaisen laitoksen ja minkä jäsenen ominaisuudessa? työläiskerhossa j.n.e.? 3) Kuinka suuri oli jäsenmäärä kussakin kirjoittajan tuntemassa komiteassa tai komiteain alaosastossa, organisaattoriryhmässä j.n.e.? paljonko kussakin oli työläisiä ja intelligenttejä? 4) Millä tavoin on tapahtunut kooptoiminen paikallisjärjestöistä komiteaan? Voisitteko osoittaa, kuinka pitkä on keskimäärin paikallisjärjestöissä toimimisaika? Onko esimerkkejä siitä, että on oltu tyytymättömiä kooptoimisen vuoksi j.n.e.? Kaikissa vastauksissa on välttämättä erotettava jyrkästi II edustajakokousta edeltänyt ja sen jälkeinen ajanjakso. Erittäin toivottavia ovat yksityiskohtaiset tiedot II edustajakokousta *edeltäneeltä* kaudelta. 5) Paljonko on ollut *kaikkiaan* puoluejärjestöjä, -ryhmiä, -kerhoja j.n.e. paikkakunnalla, jossa NN on toiminut? Luetelkaa kaikki ryhmät, niiden

jäsenmäärä, tehtävät j.n.e. 6) Onko ollut ryhmiä (järjestöjä, kerhoja j.n.e.), jotka eivät lukeudu puolueeseen, mutta ovat lähellä puoluetta? 7) Miten on pidetty yhteyttä paikallisjärjestöjen (ja kaikkien erilaisten paikallisten kerhojen) ja komitean välillä? Ovatko nämä kanssakäymisen muodot tyydyttäneet työntekijöitä? 8) Pidätekö mahdollisena ja toivottavana valinnallisuusperiaatteen käytäntönottamista? Ellette, niin miksi? Jos pidätte, niin miten nimenomaan? Toivottavaa on, että osoitettaisiin tarkoin, millaisiin kerhoihin olisi ulotettava valitsemisoikeus. 9) Pidätekö hyödyllisenä intelligentti- ja työläiskomiteoiden (ryhmien, kerhojen, järjestöjen j.n.e.) jaottelua? Ellette, niin miksi? Jos pidätte, niin pyydetään osoittamaan jaottelumuoto. 10) Onko komitea valinnut keskusryhmän, johtavan ryhmän, vai ei? Jos on, niin nimenomaan miten? kuinka usein sitä on tarkastettu? onko oltu tyytyväisiä sen perustamiseen? 11) Pidätekö hyödyllisenä ja mahdollisena, että paikallisilla järjestöillä olisi kirjalliset säännöt? 12) Pidätekö hyödyllisenä, että puolueen sääntöihin sisällytettäisiin jonkinlaisia paikallisjärjestöjä (komiteoita y.m.) koskevia normeja? Jos pidätte, niin pyydetään hahmottelemaan nuo normit. 13) Pidätekö toivottavana, että puolueen säännöissä määriteltäisiin tarkoin Keskuskomitean oikeudet määrätä (ja erottaa) jäseniä komiteoihin ynnä muihin järjestöihin? Millaisten pitäisi Keskuskomitean tarkoin määriteltyjen oikeuksien olla? 14) Olisiko toivottavaa, että paikallisten komiteoiden autonomia turvattaisiin erikoisilla normeilla ja millaisilla nimenomaan? 15) Kuinka usein on kokoontunut komitea tai se ryhmä, kerho j.n.e., jonka jäsenenä te olette olleet? Luetelkaa, mikäli mahdollista, tarkoin kaikki toiminta-aikananne pidetyt kokoukset. Jos se on mahdotonta, niin likipitäisesti. Onko ollut haittaa liian useista kokouksista? Kuinka monta kokousta olisi kokemuksenne perusteella mahdollista ja tarpeellista pitää keskimäärin kuukaudessa ja minkälainen pitäisi olla kokouksen osanottajien lukumäärä?

Kirjoitettu helmikuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**ESIPUHE KIRJASEEN
„POLIISIDEPARTEMENTIN JOHTAJAN LOPUHINGIN
VIRKAKIRJELMÄ“**

Ei makeata mahan täydeltä! — tuntuu hra Lopuhin sanovan virkakirjelmällään. Mainio tekele poliisille — tuo „väliaikainen” Lisäsuojeluohjesääntö, joka vuodesta 1881 tuli erääksi Venäjän imperiumin pysyvimmäksi peruslaiksi. Poliisi saa jos jonkinlaiset oikeudet ja valtuudet „rahvaan kurissapitoon”, käyttääksemme kirjelmän sattuvaa sanontaa, mikä pistää silmään sitä enemmän, mitä useammin kompastut kirjelmää lukiessasi uskomattoman vaikeatajuisiin, kankeisiin kansliakielen sanontoihin. Niin, tuon „Ohjesäännön” aikana poliisilla on ollut hyvät päivät, mutta sen „hyvät” ominaisuudet ovat hemmoitelleet itse poliisinkin. Tämä toisaalta. Ja toisaalta poikkeukselliset tukahduttamiskeinot, jotka saattoivat tuntua poikkeuksellisilta kaksikymmentä viisi vuotta sitten, ovat käyneet niin tavanomaisiksi, että väestökin on niihin mukautunut, jos niin voisi sanoa. Poikkeuksellisten toimenpiteiden repressiivinen merkitys on heikennyt, kuten heikkenee uusi jousi pitkällisessä ja ylettömässä käytössä. Peli on menettänyt makunsa, — sanoo poliisidepartementin johtaja hra Lopuhin koko kirjelmällään, joka on kirjoitettu omalaatuisen surumielisessä ja masentuneessa äänilajissa.

Tuo masentunut äänilaji ja tuo asiallinen, kuiva ja silti armoton poliisimiehen esittämä arvostelu, joka on suunnattu Venäjän tärkeintä poliisilakia vastaan, tekee sosialidemokraattiin tavattoman ilahduttavan vaikutuksen. Poliisihyvinvoinnin kultaiset päivät ovat olleet ja menneet! Ollut ja mennyt on 60-luku, jolloin ei herännyt edes ajatusta valankumouksellisen puolueen olemassaolosta. Ollut ja mennyt on 70-luku, jolloin sellaisen, epäilemättä olemassaolleen

ja pelkoa herättäneen puolueen voimat „riittivät vain yksityisten murhayritysten, mutteivät valtiollisen kumouksen tekemiseen”. Vastakeksityllä jousella saattoi olla vielä jokunen vaikutus niinä aikoina, jolloin „maanalaisen agitaation tukena olivat yksityiset henkilöt ja kerhot”. Mutta miten kurjaan kuntoon tuo jousi onkaan mennyt nyt, „nykyisissä yhteiskuntaoloissa, kun Venäjällä leviää laajalle sekä tyytymättömyys olemassaolevaa asioidentilaa kohtaan että voimakas oppositioliike”! Miten typeriksi ja järjettömiksi ovatkaan osoittautuneet poikkeukselliset lisäsuojelutoimenpiteet, kun niitä on jouduttu, nimenomaan: *jouduttu* käyttämään tuhansia kertoja „työläisiä vastaan lakkojen vuoksi, jotka ovat olleet luonteeltaan rauhallisia ja vaikutteiltaan poikkeuksetta taloudellisia”, ja kun poliittisessa suhteessa vaaralliseksi aseeksi on täytynyt tunnustaa jopa kivetkin!

Epätoivoissaan Lopuhin parka laittaa kaksi huutomerkkiä kehoittaen herroja ministereitä nauramaan yhdessä hänen kanssaan niille järjettömille seurauksille, joihin Lisäsuojeluohjesääntö on johtanut. Siitä lähtien, kun vallankumouksellinen liike tosi teolla valtasi kansan ja yhtyi erottamattomasti työväenjoukkojen luokkaliikkeeseen, on kaikki tuossa ohjesäännössä osoittautunut kelpaamattomaksi — kaikki, alkaen passien sisäänkirjoittamisvaatimuksesta ja päättyen sotaoikeuksiin. Yksinpä „talonmiestenkin instituutio”, kaikkipelastava ja kaikin puolin hyvä talonmiesten instituutio, joutuu poliisiministerin murhaavan arvostelun kohteeksi hänen syyttäessä tuota instituutiota siitä, että sen vaikutus ehkäisevässä poliisitoimessa on heikennyt.

Tosiaankin, poliisijärjestyksen täydellinen vararikko!

Ja todistuksena tuosta vararikosta on sen lausunnon lisäksi, jonka on antanut niin peräti asiantunteva henkilö kuin kunnioitettu hra Lopuhin, koko tsaarivallan politiikan kehitys. Kun puuttui todella vallankumouksellinen kansanliike, kun poliittinen taistelu ei vielä ollut liittynyt elimellisesti luokkataisteluun, silloin riittivät pelkät yksilöihin ja kerhoihin kohdistuvat poliisitoimenpiteet. Luokkia vastaan nuo toimenpiteet ovat osoittautuneet naurettavan tehottomiksi, niiden runsaus on alkanut muodostua haitaksi poliisityölle. Aikoinaan ankarat Lisäsuojeluohjesäännön pykälät ovat osoittautuneet mitättömiksi, vähäpätöisiksi, juonitteleviksi saivarteluiksi, jotka ovat enemmänkin omiaan lietso-

maan tyytymättömyyttä vallankumouksellisiin kuulumattomissa „pieneläjissä” kuin koskemaan vakavasti vallankumouksellisia. Kansan vallankumouksen vastustamisessa, luokkataistelun vastustamisessa ei voida nojautua poliisiin, pitää nojautua niin ikään kansaan, niin ikään luokkiin. Sellainen on hra Lopuhinin kirjelmän moraali. Ja sama on se moraali, johon päätyy käytännössä myös itsevaltiudellinen hallitus. Poliisikoneiston jouset ovat löyhtyneet, pelkät sotilasvoimat ovat riittämättömiä. On lietsottava kansallista rotuvihaa, on järjestettävä „mustia sotnioita” kaupungin (ja sitten tietenkin myös maaseudun) pikkuporvariston kehittymättömyydestä kerroksista, valtaistuinta puolustamaan on yritettävä yhdistää itse väestön kaikki taantumukselliset ainekset, kerhoja vastaan käyty poliisitaistelu on muutettava taisteluksi, jota yksi kansan osa käy toista kansan osaa vastaan.

Juuri niin tekeekin nyt hallitus yllättäessään tataareja armenialaisten kimppuun Bakussa, yrittäessään saada aikaan uusia juutalaisvainoja, järjestäessään mustia sotnioita zemstvomiehiä, ylioppilaita ja kapinallisia kymnaasilaisia vastaan, vedotessaan uskollisen alamaisiin aatelisiin ja talonpoikaiston konservatiivisiin aineksiin. Mikäs siinä! Me sosialidemokraatit emme ihmettele tätä itsevaltiuden taktiikkaa emmekä pelästy sitä. Me tiedämme, että rotuvihan lietsomisella hallitus ei enää pääse pitkälle nykyään, jolloin työläiset ovat alkaneet järjestää aseellista vastarintaa pogromimiehille; ja nojautumalla pikkuporvariston riistäjäaineisiin hallitus nostattaa itseään vastaan entistä laajemmat aito proletariset joukot. Me emme ole koskaan odottaneet emmekä odota, että vallanpitäjien „vakaumuksesta” tai sivistyneiden henkilöiden siirtymisestä „hyveen” puolelle aiheutuisi poliittisia ja sosiaalisia mullistuksia. Olemme aina opettaneet ja opetamme edelleenkin, että poliittisten uudistusten perustana on luokkataistelu, riistonalaisen kansanosan taistelu riistävästä kansanosasta vastaan ja se on *loppu kädessä* ratkaiseva kaikkien tuollaisten uudistusten kohtalon. Tunnustaessaan poliisisaivartelupolitiikan täydellisen romahduksen ja siirtymällä avoimesti järjestämään kansalaissotaa hallitus osoittaa siten *viimeisen tilinteon hetken* lähestyvän. Sitä parempi. Se aloittaa kansalaissodan. Sitä parempi. Mekin olemme kansalais-sodan kannalla. Jos missä, niin juuri tällä alalla me

tunnumme itsemme erikoisen varmoiksi, tässä sodassa, jota valtavat monimiljoonaiset sorrettujen ja oikeudettomien, työtätekevien ja koko yhteiskuntaa ylläpitävien ihmisten joukot käyvät etuoikeutettujen loiseläjin pikku ryhmää vastaan. Lietsomalla rotu- ja heimovihaa hallitus saattaa tietysti joksikin aikaa pidättää luokkataistelun kehitystä, mutta vain lyhyeksi ajaksi ja sitä paitsi vain sen hinnalla, että se laajentaa entistä suuremmaksi uuden taistelun areenaa ja saa kansan vihaamaan entistä enemmän itsevaltiutta. Todiste: Bakun pogromin seuraukset, pogromin, joka on kymmenkertaistanut kaikkien kerrosten tsarisminvastaista vallankumouksellista mielialaa. Hallitus aikoi pelästyttää kansan verinäytelmällä ja katuyhteentottojen lukuisilla uhreilla,— itse asiassa se *opettaa kansaa olemaan pelkäämättä* verenvuodatusta, välitöntä aseellista yhteentörmäystä. Itse asiassa se hyödyttää meitä niin laaja-peräisellä ja niin vaikuttavalla agitaatiolla, jollaisesta me emme ole edes haaveilleet. Vive le son du canon! sanomme me ranskalaisen vallankumouslaulun sanoin — „Eläköön tykkien jylinä!”, eläköön vallankumous, eläköön kansan avoin sota tsaarihallitusta ja sen kannattajia vastaan!

Kirjottettu helmi—maaliskuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1905
kirjasessa „Poliisidepartementin
johtajan Lopuhinin virkakirjelmä”.
Julkaisija „Vperjod”, Geneve
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan
kirjasen tekstin mukaan*

KOMMUUNI-AIHEISEN LUENNON JÄSENNYS ⁴⁹

1. Kommuunin historiikka.

Ranska Napoleon III aikana. Imperialismin perussy: porvaristo ei enää, proletariaatti ei vielä ⁵⁰...

Napoleon III seikkailupolitiikka. Ulkonaisen loiston, sotien välttämättömyys.

2. Proletariaatin kasvu vuoden 1848 kesäkuun jälkeen. Internationale Arbeiter Association * 1864. Napoleon III sitä vainoamassa.

Ranskan v. 'äisten vastalause sotaa vastaan (heinäkuun 12 pv., Internationalen Pariisin jaosto, S.** 16) ja Saksan työläisten (Braunschweigin työväenkokous heinäkuun 16 pnä, Chemnitzin, Internationalen Berliinin jaosto, S. 18)⁵¹.

3. Sedan: syyskuun 2 pv. 1870 ja tasavallan julistaminen syyskuun 4 pnä 1870. Liberaaliveijarit kaappaavat vallan.

Liberaaliset advokaatit ja kaksinaamaiset monarkistit: *Thiers*.

4. Kansallisen puolustuksen hallitus = kansan pettämisen hallitus. Trochu: Pariisin puolustus-„suunnitelma”. Puolustuskomediaa. Pariisin työläisten sankaruus. *Kapitulatio* tammikuun 28 pnä 1871.

5. Bismarckin määräämä ehto Kansalliskokouksen koollekutsumiseksi 8 päivään kuluessa (S. 34) ratkaisemaan kysymystä sodasta ja rauhasta. *Thiers*'in vehkeilyt monarkistien kanssa.

* — Kansainvälinen Työväenyhdistys. *Toim.*

** — Seite — sivu. *Toim.*

Junkkerien kamari (ruraut *). *Kansalliskokous Bordeaux'ssa* 630 jäsentä = 30 bonapartelaista + 200 tasavaltalaista (100 maltillista ja 100 radikaalia) + 400 monarkistia (200 orleanistia + 200 legitimistiä).

Thiers'in keskustelu Falloux'n kanssa.

6. Pariisin provosoimista: monarkistilähettiläiden nimitäminen; „30 suon” riistäminen kansalliskaartin sotilailta; Pariisissa poliisiprefektinä Valentin, kansalliskaartin komentajana d'Orelle de Palladine y.m. (Trepov ja Vasilshikov!)⁵²; Kansalliskokouksen siirtäminen Versailles'iin; tasavaltalaisten lehtien nujertaminen j.n.e. Sotamenot pyritään säilyttämään köyhien maksettaviksi. (S. 35.) Pariisin aseistetut työläiset ja — monarkistien kokous. Konflikti kiertämätön.

7. Marxin varoitus **: Internationalen Pääneuvoston toinen adressi syyskuun 9 p:nä 1870: „Ei pidä viehättyä vuoden 1792 kansallisperinteisiin”, avarrettava „oman luokan organisaatiota”, päämääräksi ei pidä ottaa hallituksen kukistamista („mieletöntä typeryyttä”): S. 25. Samaa kirjoitti Eugène Dupont, Internationalen (Pääneuvoston) sihteeri Ranskalle syyskuun 7 p:nä 1870 (Weill, 134)⁵³.

8. Viimeinen provokaatioteko. Kansalliskaartilta otetaan tykit maaliskuun 18 p:nä 1871. Thiers'in petokselliset perustelut. Pällekarkaus ei onnistunut. Kansalliskaartin Keskuskomitea julistaa Kommuunin. *Kansalais-sota* Pariisin Kommuunin ja Versailles'in hallituksen välillä *alkaa*.

9. Suuntia Kommuunissa: (a) *blanquillaiset*. Vielä marraskuussa 1880 kirjoituksessa „Ni Dieu ni maître” *** Blanqui tuomitsee luokkataisteluteorian ja proletariaatin etujen erottamisen kansakunnan eduista. (Weill, 229) (ei erota työläisiä vallankumouksellisesta porvaristosta). (b) *proudhonistit* (mutualistit) „vaihdon ja krediitin organisoiminen”.

Työväenluokan vallankumouksellinen vaisto murtautuu esiin virheellisistä teorioista *huolimatta*.

* — maanjussit. *Toim.*

** Contra (vastaan. *Toim.*) Blanqui, joka perusti 1870 „*Patrie en danger*” („Isänmaa vaarassa”. *Toim.*). (NB) (Nota bene — huomaa. *Toim.*)

*** — „Ei jumalaa eikä herraa”. *Toim.*

10. *Kommuunin poliittiset toimenpiteet:*

- (1) vakinaisen sotaväen lakkauttaminen.
- (2) virkavallan hävittäminen a) kaikkien virkamiesten valinnallisuus; b) palkka ei > 6.000 fr.
- (3) kirkon erottaminen valtiosta
- (4) maksuttoman opetuksen voimaansaattaminen

Minimum- ohjelma

Kommuuni ja talonpojat. Kolme kuukautta olisi kaikki muuttanut! (S. 49—50)*.

Kommuuni ja Internationale. Frankel, puolalaiset (yleismaailmallisen tasavallan lippu).

11. *Kommuunin taloudelliset toimenpiteet.*

- (1) leipurien yötyön kieltäminen.
- (2) sakkojen ” ”
- (3) jätettyjen tehtaiden rekisteröiminen, siirtäminen työläisosuuskunnille välityskomissioiden määrittelemästä korvauksesta. (S. 54.)

NB

Ei otettu pankkia. 8-tuntinen työpäivä ei mennyt läpi Weill, 142.

- (4) panttien myynnin pysäyttäminen. Maksujen (asunnonvuokramaksujen) lykkääminen.

12. Romahdus. Puutteet organisaatiossa. Puolustusasenne. Thiers'in ja Bismarckin kauppa { Bismarckin osa = = palkattu murhaaja }. Vuoden 1871 toukokuun 21—28 päivän verinen viikko.

Sen kauhut, karkotukset etc.** Parjaus (S. 65—66).

Lapset ja naiset...

P.*** 487: 20.000 surmattiin kaduilla, 3.000 kuoli vankiloissa etc. Sotaoikeudet: vuoden 1875 tammikuun 1 päivään mennessä tuomittu 13.700 henkeä (80 naista, 60 lasta), karkotus, vankila⁵⁴.

13. Opetukset: porvaristo on valmis kaikkeen. Tänään liberaaleja, radikaaleja, tasavaltalaisia, huomenna petos, ampumiset.

* „salaisuuksien” paljastaminen: Trochun edesottamukset, „järjestys” luostareissa (S. 54). *On tehty vielä hyvin vähän!*

** — et cetera — ja niin edelleen. *Toim.*

*** — Page — sivu. *Toim.*

Proletariaatin itsenäinen organisaatio — luokkataistelu — kansalaissota.

Me kaikki seisomme nykyisessä liikkeessä Kommuunin antaman kokemuksen perustalla.

Kirjoitettu helmi—maaliskuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

UUSIA TEHTÄVIÄ JA UUSIA VOIMIA

Sosialidemokratian kehityksen yhteydessä tapahtunutta työväen joukkoliikkeen kehitystä Venäjällä luonnehtii kolme merkittävää siirtymistä. Ensimmäinen — siirtyminen suppeista propagandakerhoista harjoittamaan laajaa taloudellista agitaatiota joukkojen keskuudessa; toinen — siirtyminen laajamittaiseen poliittiseen agitaatioon ja julkisiin katumielenosoituksiin; kolmas — siirtyminen todelliseen kansalaissotaan, välittömään vallankumoustaisteluun, aseelliseen kansankapinaan. Kutakin näistä siirtymisistä ovat olleet valmistelemassa toisaalta etupäässä määrätynsuuntainen sosialistinen ajattelu ja toisaalta työväenluokan elinehdoissa ja koko psykologiassa tapahtuneet syvälliset muutokset, työväenluokan yhä uusien kerrosten herääminen tietoisempaan ja aktiivisempaan taisteluun. Nämä muutokset ovat toisinaan tapahtuneet äänettömästi, proletariaatin suorittama voimien kasaaminen on tapahtunut näyttämön takana, näkymättömissä, herättäen intelligenteissa monesti pettymystä joukkoliikkeen lujouden ja elinkykyisyyden suhteen. Sen jälkeen on koittanut käänne, ja koko vallankumouksellinen liike on ikään kuin kerralla kohonnut uudelle, korkeammalle asteelle. Proletariaatin ja sen etujoukon, sosialidemokratian, eteen on noussut *käytännössä* uusia tehtäviä ja näitä tehtäviä ratkaisemaan on noussut kuin maan alta uusia voimia, joiden olemassaoloa kukaan ei ollut aavistanut ennen käännettä. Mutta mikään näistä ei ole tapahtunut kerralla, horjumisitta, ilman suuntataistelua sosialidemokratiassa, ilman palaamista vanhentuneisiin, ja kuten oli luultu, aikansäläneisiin ja haudattuihin katsantokantoihin.

Venäjän sosialidemokratia elää nytkin erästä tällaista horjuntujen kautta. Oli aika, jolloin poliittiseen agitaatioon siirryttiin murtautumalla opportunististen teorioiden läpi, jolloin pelättiin, ettei uusien tehtävien täyttämiseen riitä voimia ja jolloin sosialidemokratian jälkeenjäämistä proletariaatin vaatimuksista puolusteltiin kertaamalla kohtuuttoman usein sanaa „luokkakantainen” tai tulkitsemalla hvos-tilaisesti puolueen suhdetta luokkaan. Liikkeen kulku on pyyhkäissyt pois kaikki nämä lyhytnäköiset luulot ja takapajuiset katsomukset. Nyt uuden nousun yhteydessä on syntynyt jälleen, joskin hieman toisessa muodossa, taistelu aikansaeläneitä kerhoja ja suuntia vastaan. Rabotshejedolaiset ovat uudestisyntyneet uusiskralaisten hahmossa. Saadaksemme taktiikkamme ja organisaatiomme uusia tehtäviä vastaavaksi meidän täytyy voittaa sellaisten kuin „mielenosoitusten korkeinta tyyppiä” (zemstvokamppailun suunnitelma) ja „prosessi-organisaatiota” koskevien opportunististen teorioiden vastustus, meidän täytyy taistella sitä taantumuksellista pelkoa vastaan, jota tunnetaan kapinan „määräämistä” ja proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellista demokraattista diktatuuria kohtaan. Sosialidemokratian jälkeenjäämistä proletariaatin päivänpolttavista vaatimuksista puolustellaan jälleen kertaamalla kohtuuttoman useasti (ja varsin usein typerästi) sanaa „luokkakantainen” ja madaltamalla puolueen tehtäviä luokkaan nähden. Taaskin käytetään väärin „työväen omatoimisuus”-tunnusta, kumarretaan omatoimisuuden alempia muotoja ja syrjitään tosi sosialidemokraattisen omatoimisuuden korkeimpia muotoja, proletariaatin omaa tosi vallankumouksellista aloitteellisuutta.

Täysin epäilemätöntä on, että liikkeen kulku on tälläkin kerralla pyyhkäisevä pois kaikki nämä vanhentuneiden ja elämää vastaamattomien katsomusten jätteet. Tämän pois-pyyhkäisemisen ei kuitenkaan pidä likimainkaan olla pelkkää vanhojen virheiden kumoamista, vaan entistä myönteisempää vallankumouksellista toimintaa, jonka tarkoituksena on ratkaista uudet tehtävät käytännössä ja vetää puolueemme lähelle ja sen käytettäviin uusia voimia, joita nykyään niin valtavin joukoin siirtyy vallankumouksen taistelukentälle. Nimenomaan näiden myönteisen vallankumouksellisen työn kysymysten tulee olla edessäolevan kolmannen edustajakokouksen tärkeimpinä työkohteina.

nimenomaan niihin tulee puolueemme kaikkien jäsenten keskittää nyt kaikki ajatuksensa paikallisessa ja yleisessä työssään. Mitkä ovat edessäolevat uudet tehtävämme, siitä olemme yleispiirtein puhuneet jo monasti: agitaation laajentaminen kaupunkilais- ja maalaisköyhälistön uusia kerroksia käsittäväksi, laajemman, joustavamman ja lujemman järjestön luominen, kapinan valmistelu ja kansan aseistaminen, sopimus sitä tarkoitusta varten vallankumouksellisen demokratian kanssa. Millaisia uusia voimia on näiden tehtävien toteuttamista varten,— siitä kertovat kaunopuheisesti tiedot yleislakoista ympäri Venäjää, nuorison, yleensä demokraattisen intelligenssin ja jopa monien porvaristopiirienkin lakkoilusta ja vallankumouksellisesta mielialasta. Näiden valtaviin veresten voimien olemassaolo, täysi varmuus siitä, että nykyinenkin vallankumouksellinen kuohunta, jollaista Venäjällä ei ole nähty koskaan ennen, käsittää vasta vähäisen osan kaikista työväenluokassa ja talonpoikaistossa olevista valtavista syttyvän aineksen varoista,— kaikki tämä takaa täysin ja ehdottomasti sen, että uudet tehtävät voidaan ratkaista ja välttämättä ratkaistaan. Edessämme olevana käytännön kysymyksenä on ennen kaikkea se, *miten nimenomaan* on näitä uusia voimia käytettävä, ohjattava, yhdistettävä, organisoitava, *miten nimenomaan* on keskitettävä sosialidemokraattinen toiminta palvelemaan etupäässä uusia, korkeimpia, ajankohdan asettamia tehtäviä unohtamatta tällöin suinkaan niitä entisiä ja tavanomaisia tehtäviä, jotka ovat ja tulevat olemaan edessämme niin kauan, kun kapitalistisen riiston maailma pysyy pystyssä.

Hahmotellaksemme lämän käytännöllisen kysymyksen muutamia ratkaisutapoja aloitamme eräästä yksityisestä, mutta mielestämme varsin luonteenomaisesta esimerkistä. Hiljakkoin, aivan vallankumouksen alkamisen aattona, liberaalis-porvarillinen „Osvobozhdenije” (№ 63) kosketteli sosialidemokratian organisaatiotyötä koskevaa kysymystä. Seuratessaan tarkkaavaisesti sosialidemokratian kahden suunnan keskeistä taistelua „Osvobozhdenije” ehätti vielä ja vielä kerran käyttämään hyväksi uuden „Iskran” käännettä ekonomismiin ja tähdentämään („Työmiehen” demagogisen kirjasen johdosta) sitä syvää sympatiaansa, jota se tuntee periaatteessa ekonomismia kohtaan. Liberaalien lehti panee aivan oikein merkille sen, että tämän kirjasen (siitä

ks. „Vperjodin” 2. n:o *) ajatuksesta seuraa vallankumouksellisen sosialidemokratian merkityksen kiertämätön kieltäminen tai väheksyminen. Ja niiden „Työmiehen” täysin väärien väitteiden johdosta, että oikeauskoisten marxilaisten voiton jälkeen on ignoroitu taloudellista taistelua, „Osvobozhdenije” sanoo:

„Venäjän nykyisen sosialidemokratian illuusio on siinä, että se pelkää kulttuuritoimintaa, pelkää legaalisia keinoja, pelkää ekonomismia, pelkää työväenliikkeen niin sanottuja epäpoliittisia muotoja eikä ymmärrä sitä, että vain kulttuuritoiminta, legaaliset ja epäpoliittiset muodot saattavat luoda kyllin kestävän ja kyllin laajan perustan sellaiselle työväenluokan liikkeelle, joka ansaitsee nimityksen vallankumouksellinen”. Ja „Osvobozhdenije” kehoittaa osvobozhdenijelaisia „ryhtymään aloitteentekijöiksi työväen ammatillisen liikkeen perustamisasiassa” yhdessä sosialidemokratian kanssa eikä sitä vastaan, jonka lisäksi rinnastukseksi otetaan Saksan työväenliikkeen olosuhteet sosialistivastaisen poikkeuslain⁵⁵ kautena.

Tässä ei ole paikallaan puhua tuosta rinnastuksesta, joka on syvästi virheellinen. Ennen kaikkea on välttämätöntä ennallistaa totuus sosialidemokratian suhteesta työväenliikkeen legaalisiin muotoihin. „Ei-sosialististen ja ei-poliittisten työväenliittojen legalisoiminen Venäjällä on jo alkanut”, sanottiin kirjassessa „Mitä on tehtävä?” vuonna 1902 **. „Emme voi olla tästä lähtien ottamatta lukuun tätä virtausta”. Millä tavalla se pitää ottaa lukuun? kysytään siinä ja osoitetaan, että on välttämätöntä paljastaa paitsi zubatovilaisia oppeja myös kaikenlaiset sopusointuhenkiset, liberaaliset puheet „luokkien yhteistoiminta”-aiheesta (kehoittaessaan sosialidemokraatteja yhteistoimintaan „Osvobozhdenije” tunnustaa täydelleen ensimmäisen tehtävän ja on vaiti toisesta). „Tämän tekeminen — sanotaan edelleen — ei lainkaan merkitse sen unohtamista, että työväenliikkeen legalisoiminen hyödyttää loppujen lopuksi nimenomaan meitä eikä Zubatoveja”. Paljastaessamme zubatovilaisuuden ja liberalismin legaalisisissa yhdistyksissä me erotamme ohdakkeet nisuista. „Nisua on yhä laajempien ja kaikkein takapajuisimpien työläiskerrostien huomion kiinnittäminen yhteiskunnallisiin ja poliittisiin kysymyksiin,

* Ks. tätä osaa, ss. 42—48. *Toim.*

** Ks. Teokset, 5. osa, s. 447. *Toim.*

sitä on meidän, vallankumouksellisten, vapautuminen sellaisista tehtävistä, jotka ovat oikeastaan legaalisia (legaalisten kirjojen levittäminen, keskinäisapu j.n.e.) ja joiden kehittäminen tulee ehdottomasti antamaan meille yhä enemmän aineistoa agitaatiota varten”.

Tästä näkyy selvästi, että mitä tulee liikkeen legaalisten muotojen „*pelkäämiseen*”, niin „*illuusion*” uhriksi on joutunut kokonaan „*Osvobozhdenije*”. Vallankumoukselliset sosialidemokraatit eivät ainoastaan ole pelkäämättä näitä muotoja, vaan osoittavat suoraan, että niissä on sekä *ohdakkeita* että *nisuja*. Järkeilyillään „*Osvobozhdenije*” siis vain verhoaa sen, että liberaalit todella (ja syvästi) *pelkäävät* vallankumouksellisen sosialidemokratian paljastavan *liberalismin luokkaolemuksen*.

Mutta nykyisten tehtävien kannalta katsoen meitä kiinnostaa erikoisesti kysymys, joka koskee vallankumouksellisten vapauttamista osittaisesti tehtävistään. Nimenomaan nykyinen, vallankumouksen alkamisen ajankohta antaa tälle kysymykselle erittäin päivänpolttavan ja erittäin laajan merkityksen. „Mitä tarmokkaammin tulemme käymään vallankumouksellista taistelua, sitä enemmän hallituksen on pakko legalisoida osa ammatillisesta työstä ja poistaa meiltä siten osa taakastamme”, sanottiin kirjasessa „Mitä on tehtävä?”*. Mutta tarmokas vallankumouksellinen taistelu ei poista meiltä „osaa taakastamme” ainoastaan tätä tietä, vaan myös monella muulla tavalla. Nykyinen ajankohta ei ole ainoastaan „legalisoinut” paljon sellaista, mikä ennen oli kiellettyä. Se on siinä määrin laajentanut liikettä, että paljon sellaista, mikä ennen katsottiin mahdolliseksi ja olikin mahdollista vain vallankumoukselliselle, on hallituksen toimesta tapahtuneen legalisoimisen lisäksi juurtunut käytäntöön, käynyt tavanomaiseksi ja joukoille mahdolliseksi. Sosialidemokraattisen liikkeen koko historiallista kehityskulkua luonnehtii se, että se on kaikista esteistä huolimatta valloittanut yhä huomattavamman toimintavapauden vastoin kaikkia tsarismin lakeja ja poliisitoimenpiteitä. On kuin vallankumouksellinen proletariaatti olisi ympäröinyt itsensä tietyllä, hallitukselle läpipääsemättömällä myötätunnon ja kannatuksen ilmapiirillä niin työväenluokassa kuin muissakin luokissa (jotka tietenkin

* Ks. Teokset, 5. osa, s. 483. *Toim.*

hyväksyvät vain vähäisen osan työväendemokratian vaatimuksista). Liikkeen alussa sosialidemokraatti joutui suorittamaan paljon miltei yksinomaista kulttuurityötä, käyttämään voimansa melkein pä vain taloudelliseen agitaatioon. Mutta nyt tällaiset tehtävät siirtyvät toinen toisensa jälkeen yhä enemmän uusille voimille, yhä laajemmille kerroksille, jotka vedetään mukaan liikkeeseen. Vallankumouksellisten järjestöjen käsiin ovat keskittyneet yhä enemmän tehtävät, joita ovat todellinen *poliittinen* johtaminen ja *sosialidemokraattisten* johtopäätösten tekeminen työväen protesti-ilmauksista ja kansan suuttumuksen ilmauksista. Ensi alussa meidän oli opetettava työläisille lukutaitoa niin kirjaimellisessa kuin kuvaannollisessakin mielessä. Nyt poliittinen lukutaitoisuus on noussut niin valtavasti, että kaikki omat voimat voidaan ja ne pitääkin keskittää sosialidemokratian välittömiin vallankumousvyöryyn järjestyneen johtamisen tehtäviin. Nyt liberaalit ja legaalinen lehdistö tekevät suuren määrän siitä „alustavasta” työstä, joka tähän asti on vienyt liian paljon voimiamme. Demokraattisten aatteiden ja vaatimusten julkinen propagoiminen, jota heikentynyt hallitus ei vainoa, on käynyt nyt niin laajaksi, että meidän on mukauduttava liikkeen kokonaan uudelleen kantavuuteen. Tietysti tässä alustavassa työssä on sekä ohdakkeita että nisuja; sosialidemokraatit joutuvat nyt tietenkin kiinnittämään yhä enemmän huomiota taisteluun työläisiin kohdistuvaa porvarillisen demokratian vaikutusta vastaan. Mutta nimenomaan tässä työssä tuleekin olemaan paljon enemmän todella sosialidemokraattista sisältöä kuin aikaisemmassa toiminnassamme, joka pääasiallisesti oli suunnattu poliittisesti tiedottomien joukkojen herättämiseen.

Mitä laajemmaksi käy kansan liike, sitä paremmin paljastuu eri luokkien todellinen olemus, sitä elintärkeämpänä *puolueen* tehtävänä on johtaa luokkaa, olla sen organisaattorina eikä laahustaa tapahtumien jäljessä. Mitä enemmän kehittyä kaikkialla ja joka paikassa kaikenlainen vallankumouksellinen omatoimisuus, sitä ilmeisemmäksi käy niiden sanapahasten tyhjiys ja sisällyksettömyys, joita „Rabotsheje Delo” puhuu omatoimisuudesta yleensä ja joita uusiskralaiset niin mielellään kertailevat, sitä näkyvämmäksi käy *sosialidemokraattisen* omatoimisuuden merkitys, sitä suuremmiksi ne vaatimukset, joita tapahtumat esittävät *vallankumoukselliselle aloitteellisuudellemme*. Mitä laajem-

pia ovat yhteiskunnallisen liikkeen yhä uudet virrat, sitä tarpeellisempi on luja sosialidemokraattinen järjestö, joka osaa uurttaa uusia uomia näille virroille. Mitä enemmän toimii meidän hyväksemme meistä riippumaton demokraattinen propaganda ja agitaatio, sitä tarpeellisempaa on sosialidemokratian järjestynyt johto työväenluokan riippumattomuuden suojaamiseksi porvarilliselta demokratialta.

Vallankumouksellinen kausi merkitsee sosialidemokratialle samaa kuin sota-aika armeijalle. Meidän on lisättävä armeijamme kaadereita, muutettava sen määrävahvuudet rauhanaikaisista sota-ajan mukaisiksi, saatettava liikekannalle sekä vara- että reservijoukot, kutsuttava lippujen alle loman saaneet, muodostettava uusia apujoukkojen armeijakuntia, osastoja ja muodostelmia. Ei pidä unohtaa, että sodassa joudutaan kiertämättömästi ja välttämättömästi täydentämään omia rivejä vähemmän koulutetuilla rekryyteillä, asettamaan upseerien tilalle tuon tuostakin rivisotilaita, nopeuttamaan ja yksinkertaistuttamaan sotamiesten ylentämistä upseereiksi.

Puhumalla ilman vertauksia: on laajennettava suuresti kaikenlaisten puolue- ja puoluetta lähellä olevien järjestöjen kokoonpanoa, jotta edes jossain määrin voitaisiin astua samaa jalkaa sata kertaa suuremmaksi käyneen kansan vallankumouksellisen energian vyöryn kanssa. Tämä ei tietenkään merkitse, että johdonmukainen valmennus ja systemaattinen marxilaisuuden totuuksien opettaminen pitäisi jättää varjoon. Ei, mutta on muistettava, että valmennuksessa ja opetuksessa on nyt paljon suurempi merkitys varsinaisilla sotatoimilla, jotka *opettavat* valmentamattomia juuri *meidän* ja kokonaan meidän suunnassamme. On muistettava, että meidän „doktrinääristä” uskollisuuttamme marxilaisuudelle vahvistaa nyt se, että vallankumouksellisten tapahtumien kulku antaa kaikkialla ja joka paikassa *havainto-opetusta joukoille*, ja kaikki nämä opetukset vahvistavat nimenomaan meidän dogmimme. Emme siis puhu siitä, että pitäisi kieltäytyä dogmista, että heikentäisimme epäilevää ja epäluottamuksellista suhdettamme selkärangattomia intelligenttejä ja martoja vallankumouksellisia kohtaan, aivan päinvastoin. Me puhumme uusista dogminopettamismetodeista, joiden unohtaminen on sosialidemokratille sallimatonta. Me puhumme siitä, miten tärkeää on tällä haavaa käyttää havainto-opetuksina

vallankumouksen suurtaapahtumia antaaksemme ei enää kerhoille, vaan joukoille vanhoja „dogmaattisia” oppitunteja esimerkiksi siitä, että käytännössä terrori on yhdistettävä joukkojen kapinaan, että Venäjän sivistyneistöpiirien liberaalismin takaa on osattava erottaa porvaristomme luokkaintressit (vrt. sos.-vallank. kanssa käytyä polemiikkia tästä kysymyksestä „Vperjodin” 3. n:ssa *).

Puhe ei ole siis sosialidemokraattisen vaativaisuutemme ja ortodoksisen leppymättömyytemme lieventämisestä, vaan niin toisen kuin toisenkin lujittamisesta *uusin* keinoin, uusin opetusmetodein. Sota-aikana rekryyttejä on opetettava välittömästi sotatoimissa. Käykää rohkeammin käsiksi uusiin opetusmenetelmiin, toverit! Muodostakaa rohkeammin uusia ja uusia osastoja, lähettäkää ne taisteluun, värvätkää enemmän työläisnuorisoa, laajentakaa kaikkien puoluejärjestöjen tavanomaisia puitteita alkaen komiteoista ja aina tehdasryhmiä, ammattikuntaliittoja ja ylioppilaskerhoja myöten! Muistakaa, että kaikenlainen viivyttely meidän taholtamme tässä asiassa hyödyttää sosialidemokratian vihollisia, sillä uudet purot hakevat viivyttelämättä ulospääsyä, ja elleivät ne löydä sosialidemokraattista uomaan, ne suuntautuvat ei-socialidemokraattiseen uomaan. Muistakaa, että vallankumousliikkeen jokainen käytännön askel on kiertämättä ja välttämättä opettava nuorille rekryyteille nimenomaan sosialidemokraattista tiedettä, sillä tämä tiede perustuu siihen, että huomioon otetaan objektiivisesti oikein eri luokkien voimat ja tendenssit, eikä vallankumous ole mitään muuta kuin vanhojen päällysrakennusten murskaamista ja eri luokkien itsenäistä esiintymistä, luokkien, jotka pyrkivät luomaan omalla tavallaan uuden päällysrakennuksen. Älkää vain madaltako vallankumouksellista tiedettämme pelkäksi kirjadogmiksi, älkää äitelöittäkö sitä inhoittavilla prosessi-taktiikka-, prosessi-organisaatiofraaseilla, joilla puolustellaan hajaannusta, empiväisyyttä, aloitteellisuuden puuttumista. Antakaa mitä erilaisimpien ryhmien ja kerhojen mitä erilaisimmille yrityksille enemmän sijaa muistaen, että meidän neuvojemme lisäksi ja meidän neuvoistamme huolimatta itse vallankumoustapahtumien kulun tinkimättömät vaatimukset turvaavat sen, että ne kulkevat oikeaa tietä. Kauan

* Ks. tätä osaa, ss. 68—75. *Toim.*

sitten on sanottu, että politiikassa joudutaan usein ottamaan oppia viholliselta. Ja vallankumouksellisina ajan-kohtina vihollinen aina saa meidät tekemään varsin vakuuttavasti ja nopeasti oikeat johtopäätökset.

Niinpä siis, tehkäämme yhteenveto: on otettava huomioon satakertaiseksi kasvanut liike, toiminnan uusi vauhti, vapaampi ilmapiiri, avarampi työkenttä. Koko toiminnan on oltava kantavuudeltaan kokonaan toisenlaista. Opetusmenetelmien painopiste on siirrettävä rauhanaikaisista opetus-tunneista sotatoimiin. On värvättävä rohkeammin, laajem-malti ja nopeammin nuoria taistelijoita *kaikkien ja kaiken-laisten* järjestöjemme riveihin. Sitä varten on hetkeäkään viivyttelämättä muodostettava *satoja* uusia järjestöjä. Niin juuri, satoja, tämä ei ole mikään hyperbola, ja älkää todis-telko minulle, että nyt on „myöhäistä” tehdä tällaista laajaa organisatorista työtä. Ei, järjestäytyminen ei ole koskaan myöhäistä. Ja niin laillista tietä hankkimaamme kuin myös lainvastaisesti valtaamaamme vapautta meidän on käytettävä hyväksemme moninkertaistaaksemme kaikkien ja kaikenlaisten puoluejärjestöjen määrää ja lujittaaksemme niitä. Olkoonpa vallankumouksen kulku ja lopputulos minkälainen tahansa, pysäyttäkööt sen ne taikka nämä seikat kuinka aikaisin tahansa, tulevat sen kaikki reaaliset saavutukset olemaan kestäviä ja luotettavia vain siinä mää-rin kuin proletariaatti on järjestäytynyttä.

Tunnus: järjestäytykää! jonka enemmistön kannattajat tahtoivat antaa muotoiltuna puolueen toisessa edustaja-kokouksessa, on toteutettava nyt heti. Ellei meillä riitä rohkeutta ja aloitteellisuutta uusien järjestöjen muodostami-seen, niin siinä tapauksessa meidän on kieltäydyttävä tur-hista vaatimuksistamme esiintyä etujoukkona. Jos pysäh-dymme avuttomina niihin komiteoiden, ryhmien, yhdistys-ten ja kerhojen rajoihin, muotoihin ja puitteisiin, jotka on jo saavutettu, niin siten me todistamme oman kykenemättö-myytemme. Kaikkiialla syntyy nyt tuhansia kerhoja meistä riippumatta, ilman määrättyä ohjelmaa ja tarkoituserää, pelkästään tapahtumien vaikutuksesta. Sosialidemokraattien on otettava tehtäväkseen luoda ja lujittaa välittömiä yhteyksiä mahdollisimman moniin tämäntapaisiin ker-hoihin antaakseen niille apua, valistaakseen niitä omilla tieto- ja kokemusvaroillaan, elävöittääkseen niitä omalla

vallankumouksellisella aloitteellisuudellaan. Liittykööt kaikki tällaiset kerhot, lukuunottamatta tietoisesti ei-sosialidemokraattisia, joko välittömästi puolueeseen tai *kulkekoot puolueen mukana*. Viimeksi mainitussa tapauksessa niiltä ei voida vaatia enempää ohjelmamme hyväksymistä kuin myöskään ehdottomia organisaatiosuhteita meihin: pelkkä protestimieliala, pelkkä myötätunto kansainvälisen vallankumouksellisen sosialidemokratian asiaa kohtaan riittää, jotta tällaisista *mukana kulkevista* kerhoista kehittyä, sosialidemokraattien esiintyessä tarmokkaasti niiden joukossa ja tapahtumien kulun painosta, ensin sosialidemokraattisen työväenpuolueen demokraattisia apulaisia ja sittemmin sen vakaumuksellisia jäseniä.

Ihmisiä on paljon ja ihmisiä ei ole — tähän ristiriitaiseen formulaan ovat jo kauan sitten sopineet sosialidemokratian organisaatioelämän ja organisaatiovaatimusten ristiriidat. Ja erikoisen voimakkaasti tämä ristiriita esiintyy nykyään: joka taholta kuulet yhtä usein vaadittavan tiukasti uusia voimia, valitettavan sitä, että järjestöissä ei ole väkeä, ja samalla kaikkialla ja joka paikassa tarjotaan hyvin runsaasti palveluksia, kasvaa uusia voimia, varsinkin työväenluokan keskuudessa. Organisaattoripraktikko, joka näissä oloissa valittaa väen puutetta, lankeaa samanlaiseen harhaan, johon lankesi Ranskan suuren vallankumouksen kehityksen kulminaatiokaudella rouva Roland, joka kirjoitti v. 1793: Ranskassa ei ole ihmisiä, kaikkialla on vain kääpiöitä. Se, joka näin puhuu, ei näe metsää puilta, hän tunnustaa, että tapahtumat ovat hänet sokaisseet, ettei hän, vallankumousmies, hallitse niitä tajunnassaan ja toimissaan, vaan ne hallitsevat häntä, ne ovat hänet muserataneet. Sellaisen organisaattorin *on paras mennä levolle*, vapauttaa paikka nuorille voimille, joiden energia korvaa runsaalla mitalla arkipäiväisen ja kaavamaisen rutiinin.

Väkeä on, vallankumouksellisella Venäjällä ei ole vielä koskaan ollut niin paljon väkeä kuin nykyään. Vallankumouksellisella luokalla ei ole koskaan ollut niin tavattoman suotuisia olosuhteita, — väliaikaisten liittolaisten, tiettoisten ystävien, tahdottomien apulaisten mielessä, — kuin on nykyisellä Venäjän proletariaatilla. Väkeä on suunnattoman paljon, on vain heitettävä yli laidan hvostilaiset

ajatukset ja opinkappaleet, on vain annettava alaa aloitteellisuudelle ja aloitekyvylle, „suunnitelmille” ja „yrityksille”, ja silloin me osoittaudumme suuren vallankumouksellisen luokan kyllin arvokkaiksi edustajiksi, silloin Venäjän proletariaatti vie *Venäjän suuren vallankumouksen* loppuun yhtä sankarillisesti kuin se on sen alkanut.

„Vperjod” № 9,
maaliskuun 8
(helmikuun 23) pnä 1905

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

OSVOBOZHDENIJELAISET JA UUSISKRALAISET, MONARKISTIT JA GIRONDISTIT

„Osvobozhdenijen” 66. n:ssa on julkaistu arvostelu Martynovin kirjasta „Kaksi diktatuuria” (jota „Iskran” toimitus on kiitellyt ja suositellut, ks. № 84). Kuten odotettavissakin oli, liberaalinen porvari ei salaa sosialidemokratian opportunistisiipeen kohdistuvia sympaatioitaan. „*Hra Akimovin teoksen ohella*” Martynovin kirjanen on „Osvobozhdenijesta” „*koko uusimman sosialidemokraattisen kirjallisuuden kiinnostavimpia tuotteita*”. Olisiko liberaali muutoin voinutkaan suhtaantua hvostismipropagandaan, joka peloittelee vallankumouksellista luokkaa kohtalokkaalla tulevaisuudella — osallistumisella väliaikaiseen hallitukseen ja „vallankumouksellisella diktatuurilla” *demokraattisessa* kumouksessa („jakobiinilaisuuden” pelästyttämänä Martynov sotkee tämän kumouksen ja sosialistisen vallankumouksen!)? Onko se sattuma, että „Osvobozhdenije” artikkelissa „Merkittävä käänne” tervehti sitä Plehanovin aatetta myönnötysten tekemisestä revisionisteille? Millä on selitettävissä se „Osvobozhdenijen” (№ 57) ilmoitus, että „oleellisesti vähemmistöläiset puoltavat nykyään jotain elinvoimaisempaa ja toimintakykyisempää kuin enemmistöläiset”? Eiköhän sillä, että „ainoa toivo venäläisen liberaalimin aatteellisesta elinvoimaisuudesta perustuu sosialidemokraattisen opportunismin elinvoimaan” (ks. julkaisumme „Palvelushaluinen liberaali” *)? Oliko hra Struve oikeassa vai ei, kun hän väitti, että Trotskin kirjanen „Poliittiset tehtävämme”, joka on ilmestynyt „Iskran” *toimittamana* (ks. № 72), „ottaa täysin oikeutetusti puolus-

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 474—477. Toim.

tettavakseen eräitä aatteita, jotka sosialidemokraattisesta kirjallisuudesta kiinnostuneille ovat tuttuja jo herrojen Akimovin, Martynovin ja Kritshevskin ynnä muiden niin sanottujen ekonomistien kirjoitusten perusteella” („Osvo-bozhdenije”, № 57)? Jos Martynov ja kumpp. olisivat vai-vautuneet ajattelemaan näitä kysymyksiä, niin ehkäpä he olisivat ymmärtäneet vanhaiskralaisen vaikeatajuisen (ah, kuinka vaikeatajuisen!) ajatuksen, että toisaalta jakobiinien ja girondistien ja toisaalta vallankumouksellisten sociali-demokraattien ja opportunistien keskinäissuhteiden välillä on yhtäläisyyttä. (Ensi kerran tämä ajatus esitettiin, ellemme erehdy, „Iskran” 2. n:n johtavassa artikkelissa, jonka kir-joitti Plehanov.) Olivatko girondistit Ranskan suuren vallankumouksen asian kavaltajia? Eivät. Mutta he olivat tuon asian epäjohdonmukaisia, epäröiviä, opportunistisia puolustajia. *Sen tähden* heitä vastaan taistelivat jakobiinit, jotka puolustivat yhtä johdonmukaisesti 18. vuosisadan edis-tyksellisen luokan intressejä kuin vallankumoukselliset sosialidemokraatit puolustavat 20. vuosisadan edistyksellisen luokan intressejä. Siksi girondisteja tukivat ja puolustivat jakobiinien hyökkäyksiltä suuren vallankumouksen asian suoranaiset kavaltajat, monarkistit, pappiskonstitutionalis-tit j.n.e. Ettekö nyt ala yhtä ja toista ymmärtää, arvoisa girondisti Martynov? Ettekö vieläkään? Selitämme siis vielä: ovatko uusiskralaiset proletariaatin asian kavaltajia? Eivät. Mutta he ovat tuon asian (ja tuota asiaa valaisevien organisatoristen ja taktillisten periaatteiden) epäjohdon-mukaisia, epäröiviä, opportunistisia puolustajia. Sen vuoksi heidän asennettaan vastaan taistelevat vallankumoukselli-set sosialidemokraatit (toiset suoraan ja avoimesti, toiset salaa toimituskabinettien lukittujen ovien takana, turvau-tumalla viekkauteen ja koukkuihin). Sen vuoksi uusiskralai-sia tukevat ja puolustavat aatteellisesti proletariaatin asian *suoranaiset kavaltajat*, osvobozhdenijelaiset. Ettekö nyt ala yhtä ja toista ymmärtää, arvoisa girondisti Martynov?

„Vperjod” № 9,
maaliskuun 8
(helmikuun 23) pnr 1905

Julkaistaan „Vperjod” lehdessä
tekstin mukaan

LOPUTTOMIA VERUKKEITA

„Iskra” ja niin sanottu Neuvosto jatkavat omaa viivytyks-, veruke- ja edustajakokouksen-kiertämistaktiikkaansa. Plehanov yrittää asettua muodolliselle kannalle toistaen itsepäisyydellä, joka ansaitsisi tulla paremmin käytyksi, että edustajakokouksen kutsuu koolle Neuvosto ja siksi jokainen edustajakokous, jota ei ole kutsunut koolle Neuvosto, on laiton. Tämä päätelmä on siinä määrin yksipuolinen ja naiivin itsekäs, että tekee aivan mieli „antaa jänikselle palanen karhun korvaa” — antaa Plehanoville mitali puolueen sääntöjen ja puolueen lain tiukasta valvomisesta! Haluaisimme kysyä mitä kunnioitettavimmin mitä kunnioitettavimmalta dialektisen, s.o. kaikinpuolisen käsittelyn kannattajalta: onko Neuvosto olemassa puoluetta varten vaiko puolue Neuvostoa varten? Neuvostoko on tilivelvollinen puolueelle ja puolueen valvonnan alainen vai puolueko on tilivelvollinen Neuvostolle? Eikö alemman kollegion kurinalaisuutta vaihdeta ylemmän kollegion kurinalaisuudeksi?? Eikö horjumaton laillisuuden valvojamme muista mitä omia päätelmiään, joita hän esitti tästä asiasta puolueen toisessa edustajakokouksessa?

Sääntöjemme mukaisesti Neuvosto on velvollinen kutsu-
maan koolle edustajakokouksen, kun sen kannalla on puolet
äänistä. Mitä puolueen on tehtävä, jos Neuvosto kieltäytyy
täyttämästä velvollisuuttaan? Saksan sosialidemokraattisen
puolueen säännöissä on annettu suora vastaus tähän kysy-
mykseen, nimittäin: siinä tapauksessa edustajakokousta ei
kutsu koolle ylin puoluehallinto, vaan erikoinen, hallin-
nosta riippumaton kontrollivaliokunta. Meidän säännöis-
sämme ei tähän kysymykseen ole minkäänlaista vastausta.

Merkitseekö tämä, kysymme me uudessa „Iskrassa” olevilta ystäviltämme, että kysymys on ratkaisematon? merkitseekö tämä, että kun Neuvosto kieltäytyy täyttämästä puoluevelvollisuuksiaan, puolueen on hajottava ja se on vaihdettava Neuvostoon? Puolue on olemassa Neuvostoa varten, niinkö?

Uskallamme luulla, ettei se ole niin, että puolue itse on *velvollinen* valvomaan sitä, miten sen toimihenkilöt noudattavat sääntöjä, että „valvominen” ei merkitse vain suullista moittimista, vaan asiallista ojentamista. Se, joka ei osaa vaatia ja saada aikaan sitä, että hänen valtuutettunsa täyttäisivät velvollisuutensa valtuuttajiaan kohtaan, ei ansaitse poliittisesti vapaan kansalaisen nimeä. Se, joka ei osaa vaatia ja saada aikaan sitä, että hänen valtuutettunsa täyttäisivät puoluevelvollisuutensa valtuuttajiaan kohtaan, ei ansaitse puolueen jäsenen nimeä. Neuvosto on komiteain valtuutettu. Komiteat ovat *velvollisia* saamaan aikaan sen, että tämä valtuutettu täyttää velvollisuutensa valtuuttajiaan kohtaan. Komiteat *eivät voi* tehdä tätä muutoin kuin valitsemalla oman byroonsa edustajakokouksen koollekutsumista varten. Niin komiteat ovat tehneetkin. Niin ne ovat olleet *velvollisia* tekemäänkin, jos ne tajuavat alkeellisimmat puoluevelvollisuutensa.

Ehkä kunnioitettava tov. Plehanov koettaa kiistää tämän väitteen paikkansapitävyyden? Ehkä hän koettaa mainita meille maailmasta *jonkin* sosialidemokraattisen puolueen, jonka jäsenet kieltäytyisivät menettelemästä siten, kuin ovat menetelleet meidän komiteamme, kun puolue-elin on kieltäytynyt kutsumasta koolle edustajakokousta? Teemme haasteen tov. Plehanoville: koettakaapa!

Siirtykäämme nyt toiseen, faktilliseen kysymykseen: onko Neuvostomme todellakin kieltäytynyt täyttämästä puoluevelvollisuuttaan — kutsumasta koolle edustajakokousta? Tämä kysymys ei ole vain muodollinen, sillä sääntöjen edellyttämän velvollisuuden lisäksi on olemassa velvollisuus...*

*Kirjoitettu helmi—maaliskuun
vähteessä v. 1905*

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

KETÄ HE AIKOVAT PETTÄÄ?

Juuri saamassamme „Iskran” 89. numerossa näemme „puolueen Neuvoston” päätöksen vuoden 1905 maaliskuun 8 pltä. Ulkomainen „Neuvosto”, kuten odotettavissakin oli, pauhaa ja jyrisee edustajakokousta vastaan, jota Venäjän puoluekomiteat kutsuvat koolle, ja ilmoittaa, että „moisella menettelyllään siihen osallistujat itse asettavat itsensä puolueen ulkopuolelle”. Käsitämme täydellisesti ulkomaisen kerhon kimpaantumisen, kerhon, josta Venäjällä toimiva puolue on faktillisesti jo kauan sitten eronnut ja nyt eroaa muodollisestikin. Käsitettävää on myös se, että vain kiukun ja epätoivon vallassa ihmiset saattavat ajatella yhtä tolkuttomasti ja „poiketa totuudesta” yhtä taitamattomasti kuin sen tekee Neuvosto. „Sääntöjen mukaan”, sanotaan meille, „edustajakokouksen voi kutsua koolle vain Neuvosto”. Niin kyllä, paitsi siinä tapauksessa, kun Neuvosto rikkoo sääntöjä ja kieltäytyy petoksellisesti sille ehdottomasta edustajakokouksen koollekutsumisesta. Neuvostoon nähden puolue onkin jo kauan sitten todistanut juuri tämän „tapauksen” (ks. Orlovski: „Neuvosto puoluetta vastaan”, jossa muun muassa on osoitettu, että „Neuvoston” laskuopin mukaan $16 \times 4 = 61!$). Vuoden 1905 tammikuun 1 päivään mennessä, sanotaan meille edelleen, Neuvoston yksimielisen (Lenin mukaan luettuna) päätöksen mukaisesti, oikeuskelpoisia järjestöjä oli 33, keskuselimiä lukuunottamatta. Se ei ole totta. Samasta kirjasesta puolue on tietänyt jo kauan sitten, että vuoden 1905 tammikuun 1 päivään mennessä oikeuskelpoisia järjestöjä oli vain 29. „Iskran” mainitsemia Kubanin ja Kasaanin komiteaa Neuvosto ei ollut koskaan vahvistanut ja Polesjen ja Luoteinen komitea vahvistettiin

vasta vuoden 1905 huhtikuun 1 päivään mennessä. Jäljelle jää 29 järjestöä (komiteat: Pietarin, Moskovon, Tverin, Pohjoinen, Tulan, Nizhni Novgorodin, Saratovin, Uralin — Ufan, Siperian, Donin, Harkovin, Kievin, Odessan, Jekaterinoslavin, Riian, Orelin — Brjanskin, Smolenskin, Samaran, Voronezhin, Kaukasian liitto = 4 komiteaa, Kurskin, Astrakaanin, Nikolajevin, Krimin, Vuoriteollisuuspiirin, Liiga). „Enemmistökomiteain Byroo” vetoaa 10 järjestön valtuutukseen,— sanoo Neuvosto edelleen. Se on vale. Kuten kaikki tietävät, byroo valittiin jo ennen v. 1905 tammikuun 1 päivää kolmessa konferenssissa kolmentoista komitean toimesta (6 pohjoista, 3 eteläistä, 4 kaukasialaista). Sen jälkeen, kun byroo esitti koollekutsuttavaksi edustajakokouksen, byroohon yhtyivät Voronezhin ja Tulan komitea. Näin ollen vuoden 1905 tammikuun 1 päivään mennessä 28:sta Venäjällä olevasta täysioikeuksista komiteasta 15 ilmoitti puoltavansa edustajakokousta vastoin bonapartelaisten keskuselinten tahtoa. Tähän ei ole vielä laskettu niitä täysioikeuksisia järjestöjä (Saratovin, Siperian komiteaa y.m.), jotka kauan sitten ovat yleensä puoltaneet edustajakokousta (ks. Shahovin kirjasta: „Tais-telu edustajakokouksen puolesta”). Se, miten naurettavia ja kömpelöitä ovat Neuvoston yritykset pettää tietämätöntä yleisöä, joka on tutustunut asiaan ulkomaalaisten lörpötysten eikä asiakirjojen perusteella,— käy ilmi varsinkin kahdesta seuraavasta asiapaperista. Vähemmistön julkaisemassa tavattoman mielenkiintoisessa kirjasessa „Selostus vuoden 1904 syyskuun 2 p:nä Genevessä pidetystä kokouksesta” Dan tunnustaa, että puoluekomiteain enemmistö on katkaissut kaikki toverilliset suhteensa „Iskraan”, ja Plehanovin, joka on enemmistölle jyrkän vihamielinen, on ollut pakko ilmoittaa, että vastapuolien voimat ovat likipitään yhtä suuret!! (Tämä on ulkomaalaisen lausunto, huomatkas.) Leninin „Ilmoituksessa” *, jota vähemmistö ei ainoastaan ole ollut kiistämättä, vaan on päinvastoin vahvistanut Popovin välittömän tunnustuksen kautta, Keskuskomitean asiamies eikä kukaan muu tunnustaa, että vähemmistöllä on vain 4 venäläistä komiteaa ja että oikeassa puolueen edustajakokouksessa toimitus ja Neuvosto epäilemättä erotetaan. Vielä kerran: ketä

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 527—528. *Toim.*

te aiotte pettää, arvoisat kooptaatiosankarit? Te pelkääte kuin tulta ainoaa todella puoluehenkistä ulospääsyä — edustajakokousta ja samanaikaisesti vakuutatte, että vastustajienne kannalla on mitätön osa, jokunen neljännesosa järjestöistä! Kiukuissanne te ette huomaa, että lyötte itse itseänne. Senköhän vuoksi Nikolai II pelkää perustavaa kokousta, että tsarismin vastustajat muodostavat mitättömän osan kansasta?

„Voerjod“ № 10,
maaliskuun 15 (2) pnä 1905

Julkaistaan „Vperiod“ lehdessä
tekstin mukaan

PROLETARIAATTI JA PORVARILLINEN DEMOKRATIA

Olemme jo maininneet, miten anteeksiantamattoman lyhytnäköinen on se uusiskralaisten päätelmä, että Venäjän maltillinen liberalismi on muka saanut kuoliniskun * ja että proletariaatti on muka tunnustettu demokratiamme etujoukon osaan. Päinvastoin, juuri nyt porvarillinen demokratia ponnistelee erikoisesti saadakseensa käsiinsä työväenliikkeen ja juuri nyt on sen vuoksi sangen vahingollista uusiskralaisten henkiinherättelemä rabotshejedelolaisuus. Tässä eräs mielenkiintoinen lentolehtinen, jota Venäjällä levitellään ja joka antaa arvokasta aineistoa tästä kysymyksestä:

„Viime aikoina on havaittu porvariston pyrkivän järjestyttämään, mutta sitäkin merkillepantavampana ilmiönä on porvarillisen demokratian kääntyminen työmiehen puoleen. Demokraatit tahtovat esiintyä proletariaatin taloudellisen ja poliittisen taistelun johtajina. „Vakaumuksiltamme me olemme oikeastaan sosialidemokraatteja”, sanovat he, „mutta puolue-eripuraisuksiensa vuoksi sosialidemokratia ei ole ymmärtänyt nykyisen ajankohdan tärkeyttä ja on osoittautunut kykenemättömäksi johtamaan työväenliikettä, ja me tahdomme sen tehdä”. Edelleen näiden uusien „hengessään sosialidemokraattien” puheista käy selville, että he, laatimatta itsenäistä ohjelmaa, tulevat vain selittämään ja vastaamaan työläisten heille esittämiin kysymyksiin. Kirjallisuuden on oltava samoja tarpeita vastaavaa eikä sen suinkaan pidä olla luonteeltaan puoluekantaista. Niinpä siis nämä „aidot sosialidemokraatit”, jotka ovat tyytymättömiä komitean taktiikkaan ja nykyiseen menettelyyn,

* Ks. tätä osaa, s. 157. *Toim.*

ovat turvautuneet historian jo kauan sitten kumoamiin „kuuntelemisen” muotoihin, autuaasti edesmenneen ekonomismin muotoihin. Pitäen itseään sosialidemokraatteina, pitäen itseään todellisina työväenluokan pyrkimysten ilmaisijoina nuo herrat eivät ymmärrä tai eivät halua ymmärtää, että työväenliike saavuttaa oleellisia tuloksia vain siinä tapauksessa, jos sen johdossa tulee olemaan eheä työväenpuolue, jos proletariaatti tajuaa olevansa itsenäinen luokka ja käsittää, että sen todellisen vapautumisen asian on oltava sen oma asia eikä työväenpuolueen toimintaa diskreditoivan porvarillisen demokratian asia. Näiden „oikeastaan” sosialidemokraattien, mukamarxilaisten, pitäisi ymmärtää, mitä turmellusta he tuovat työväenjoukkoihin pyrkiessään todistamaan, että joidenkin „demokraattien” (eikä sosialidemokraattien), jotka ovat poikkeuksetta porvarillista sivistyneistöä, on osoitettava työmiehille tie vapauteen ja sosialismiin.

Muuten, viimeksi mainitun he ovat kaiketi kokonaan unohtaneet viehättyessään nykypäivää koskevaan politikointiin. He tuovat vähitellen opportunistin aineksia työväenliikkeeseen. Työläiset lakkaavat pyrkimästä oman puolueen muodostamiseen luottaen intelligentteihin. Miksi nämä työväenluokan uudet ystävät sallivat moisia ilmiöitä ja jopa niitä suosivatkin? Avomielisen vastauksen tähän antavat „demokraatit” itse: „Aikaisemmin ryhmämme toimi vain intelligenttien keskuudessa”, sanovat he, „mutta viime tapahtumat ovat pakottaneet meidät kääntymään työläistenkin puoleen”.

Herrat demokraattiset kermankuorijat, jotka sanovat olevansa sosialidemokraatteja „periaatteessa”, käänisivät armollisen huomionsa proletariaatin liikkeeseen vasta sitten, kun joukot lähtivät kaduille ja katukiveykset punertuivat tuhansien työläisten verestä. Ja tällöin he, esiintyen työväenluokan todellisten ystävien ominaisuudessa, sivuuttavat ulkokultaisin ilmein kymmeniä vuosia jatkuneen työn, joka on kasvattanut ja ohjannut Venäjän proletariaatin vallankumouksellista mielialaa ja monien uhrien hinnalla luonut yhtenäisen Sosialidemokraattisen työväenpuolueen. Nähtävästi nämä modernityylin sosialidemokraatit ovat omaksuneet koko marxilaisesta teoriasta vain sen yhden seikan (ja senkin vasta äskettäin), että vain järjestyneen proletariaatin voima kukistaa itsevaltiuden mielivallan ja hankkii

poliittisen vapauden, jota on käyttävä hyväkseen pääasiallisesti porvaristo. Proletariaatin uudet ystävät käyvät ratsastamaan työväenliikkeellä ja hoputtaen sitä välittömien tuloksien piiskalla huutavat: „Eteenpäin, vapauttamme kohti!”. Totta sanoo venäläinen sananparsi: „Pelasta herra meidät ystäviltä, vihollisilta me pelastumme itsekin” ”.

„Vperjod” № 10,
maaliskuun 15 (2) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstin mukaan

PROLETARIAATTI JA TALONPOIKAISTO

Talonpoikaiskapinat ovat alkamassa. Eri lääneistä saapuu sanomia talonpoikien hyökkäyksistä tilanherrojen kartanoihin ja siitä, että talonpojat ovat konfiskoineet tilanherrojen viljoja ja karjaa. Tsaarin sotaväki, jonka japanilaiset löivät täydellisesti Mantshuriassa, kostaa hyvitykseksi aseettomalle kansalle suorittaen rankaisuretkiä sisäistä vihollista — maalaisköyhälistöä vastaan. Vallankumouksellisesta talonpoikaistosta kaupunkilaistyöläisten liike on saamassa uuden liittolaisen. Kysymys proletariaatin tietoisien etujoukon, sosialidemokratian, suhteesta talonpoikaissiikkeeseen saa välittömän käytännöllisen merkityksen, ja se tulee asettaa mitä pikemmin päiväjärjestykseen kaikissa puoluejärjestöissämme, aina kun propagandistit ja agitatorit esiintyvät.

Socialidemokratia on jo monesti osoittanut, että talonpoikaissiike asettaa sille kaksipuolisen tehtävän. Meidän on ehdottomasti tuettava sitä ja sysättävä eteenpäin, mikäli se on vallankumouksellis-demokraattista liikettä. Samalla meidän on pysyttävä horjumattomasti omalla proletaarisella luokkakannallamme järjestäen maalaisproletariaattia, kaupunkilaisproletariaatin tapaan ja sen kanssa yhdessä, itsenäiseksi luokkapuolueeksi, selittäen sille sen etujen olevan sovittamattoman vastakkaisia porvarillisen talonpoikaiston etujen kanssa, kehoittaen sitä taisteluun sosialistisen vallankumouksen puolesta, osoittaen sille, ettei sorrosta ja kurjuudesta pelastuta tekemällä muutamista talonpoikaiskerrokista pikkuporvareita, vaan vaihtamalla koko porvarillinen järjestelmä sosialistiseen.

Tätä sosialidemokratian kaksipuolista tehtävää korostettiin useamminkin kuin kerran vanhassa „Iskrassa”,

alkaen 3. n:sta *, s.o. jo ennen vuoden 1902 ensimmäistä talonpoikaisliikehtimistä; se on ilmaistu myös puolueemme ohjelmassa; se toistettiin niin ikään meidän lehdessämme (№ 3 **). Nyt kun tämän tehtävän selvittäminen sen käytännöllisen asettelun kannalta on erikoisen tärkeää, on kiinnostavaa esittää ne huomautukset, jotka Karl Kautsky on tehnyt saksalaisessa sosialidemokraattisessa aikakauslehdessä „Die Neue Zeit” *** artikkelissaan „Talonpojat ja vallankumous Venäjällä”. Sosialidemokraattina Kautsky tähdentää horjumattomasti sitä totuutta, ettei vallankumouksemme tehtävänä ole *nyt* sosialistinen kumous, vaan se, että hävitetään poliittiset esteet nykyisen, s.o. kapitalistisen, tuotantotavan kehityksen tieltä. Ja Kautsky jatkaa: „Kaupunkien vallankumouksellisen liikkeen on jäätävä neutraaliseksi kysymyksessä, joka koskee talonpojan ja tilanherran välisiä suhteita. Sillä ei ole mitään perusteita asettua talonpoikain ja tilanherran välille, asettua puolustamaan viimeksi mainittua edellisiltä; sen myötätunto on kokonaan talonpoikaiston puolella. Mutta kaupunkien vallankumouksellisen liikkeen tehtävänä ei niin ikään ole suinkaan talonpoikien usuttaminen tilanherrojen kimppuun, jotka nyky-Venäjällä eivät lainkaan esitä samaa osaa kuin esitti esimerkiksi Ranskan feodaaliaatelisto „vanhan järjestyksen” aikoina. Muuten kaupunkilaisvallankumoukselliset, vaikka he tahtoisivatkin, eivät voisi kovinkaan paljon vaikuttaa tilanherrojen ja talonpoikien välisiin suhteisiin. Tilanherrat ja talonpojat järjestävät itse nuo keskinäiset suhteensa”. Jotta ymmärrettäisiin oikein nuo Kautskyn huomautukset, jotka kontekstistä irroitettuina saattavat ehkä aiheuttaa paljonkin väärinkäsityksiä, on välttämättä otettava huomioon myös hänen seuraava, artikkelin lopussa oleva huomautuksensa. „Voitokkaan vallankumouksen”, sanoo hän siinä, „ei kaiketi olisi kovinkaan vaikea käyttää vallankumouksen pahimpien vihollisten suurlatifundioita proletaarien ja talonpoikien elinolojen parantamiseen”.

Lukija, joka tarkkaavaisesti vertailee kaikkia näitä Kautskyn väitteitä, huomaa niissä helposti juuri sen sosialidemokraattisen kysymyksenasettelun, jonka vastikään esitimme. Kautskyn sanontojen erinäiset epätarkkuudet ja

* Ks. Tenkset. 4. osa, ss. 403—411. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, ss. 68—75. *Toim.*

*** — „Uusi Aika”. *Toim.*

epämääräisyydet voitaneen selittää johtuneeksi hänen huomautustensa pintapuolisuudesta ja riittämättömästä tutustumisesta Venäjän sosialidemokratian agraariohjelmaan. Asian ydin on siinä, että vallankumouksellisen proletariaatin suhde talonpoikain ja tilanherrain väliseen riitaan ei voi olla kaikissa tapauksissa ja kaikissa oloissa samanlainen Venäjän vallankumouksen eri käänteissä. Tietyissä oloissa, tietyissä suhdanteissa tuon suhteen ei pidä olla ainoastaan myötämielisyyttä, vaan myös suoranaista tukemista eikä ainoastaan tukemistakaan, vaan myös „härsyttämistä”. Toisissa oloissa tuo suhde voi olla ja sen pitääkin olla neutraalinen. Kautsky, hänen mainituista huomautuksistaan päätellen, on ymmärtänyt oikein tuon tehtävämme kaksipuolisuuden, eroten siten paitsi meikäläisistä „socialistivallankumouksellisista”, jotka ovat yltäänsä vajonneet vallankumouksellisen demokratian vulgäärisiin illuusioihin, myös monista sosialidemokraateista, jotka Rjazanovin tai Iksin⁵⁶ tapaan ovat etsiskelleet „yksinkertaista”, kaikkiin kombinaatioihin yhtäläisesti sopivaa tehtävän ratkaisua. Tällaisten sosialidemokraattien (ja kaikkien socialistivallankumouksellisten) perusvirhe on siinä, että he eivät ole pysyneet luokkakannalla, vaan etsiessään kaikkiin kombinaatioihin yhtäläistä tehtävän ratkaisua ovat unohtaneet varakkaan ja keskivarakkaan talonpoikaiston kaksinaisen olemuksen. Laskelmissaan he perustuvat oikeastaan vain kahteen luokkaan: joko tilanherroihin ja „talonpoikaistyöläisluokkaan” taikka omistajiin ja proletaareihin. Itse asiassa edessämme on kolme luokkaa, jotka ovat lähimpien ja lopullisten päämääriensä puolesta erilaiset: tilanherrat, varakas ja osittain keskivarakas talonpoikaisto ja vihdoin proletariaatti. Asioiden näin ollessa proletariaatin tehtävä ei käytännössä voi olla olematta kaksipuolinen, ja sosialidemokratian agraariohjelman ja agraaritaktiikan koko vaikeus Venäjällä on siinä, että osattaisiin mahdollisimman selvästi ja tarkasti määritellä, missä oloissa proletariaatin on välttämättä oltava neutraalinen ja missä oloissa sen on tuettava ja „härsytettävä”.

Tähän tehtävään voi olla vain yksi ratkaisu: yhdessä talonpoikaistorvariston kanssa kaikkea maaorjuutta ja maaorjuuttajatilanherroja vastaan, yhdessä kaupunkiproletariaatin kanssa talonpoikaistyyneä kaikkea muuta porvaristoa vastaan, sellainen on maaseudun proletaarin ja hänen

sosialidemokraatti-ideologinsa „linja”. Toisin sanoen: *sikäli* kun talonpoikaisto esiintyy vallankumouksellisdemokraattisena, sitä on tuettava ja sysättävä aina tilanherran „omaisuuden” kaikkinaiseen poisottamiseen saakka, olipa tuo „omaisuus” miten „pyhää” hyvänsä. *Sikäli* kun tuo talonpoikaisto esiintyy taantumuksellisena tai proletaariatinvastaisena, siihen on suhtauduttava epäluottamuksellisesti, järjestäytyttävä erikseen siitä, oltava valmiina taisteluun sitä vastaan. Vielä toisin: talonpoikaa on autettava, kun hänen taistelunsa tilanherraa vastaan hyödyttää demokratian kehittymistä ja lujittumista; talonpoikaa kohtaan on oltava neutraalinen, kun hänen taistelunsa tilanherraa vastaan on vain maanomistajaluokan kahden ryhmittymän keskeistä tilienselvitystä, joka on samantekevää proletariaatille ja demokratialle.

Ymmärrettävää on, ettei tällainen vastaus tyydytä niitä ihmisiä, jotka lähestyvät talonpoikaiskysymystä omaamatta harkittuja teoreettisia näkökohtia, ajavat takaa helposti kaupaksi meneviä „vallankumouksellisia” (sanoissa) paukkutunnuksia eivätkä ymmärrä, että nimenomaan talonpoikaiskysymyksen alalla vallankumouksellinen seikkailupolitiikka on suunnattoman ja uhkaavan vaarallista. Tällaisiin miehiin nähden — ja heitä ei nyt keskuudessamme ole enää vähän, heihin kuuluvat sosialistivallankumoukselliset, ja vallankumouksen kehitys yhdessä talonpoikaissiikkeen kanssa takaa heidän riviensä lisääntymisen, — tällaisiin miehiin nähden sosialidemokraattien on horjumattomasti puolustettava luokkataistelukantaa kaikenlaista vallankumouksellista löyhyyttä vastaan, asetettava erilaisten talonpoikaissaineisten tervejärkinen huomioonottaminen vallankumouksellisen fraasin vastapainoksi. Käytännöllisesti ja konkreettisesti puhuen lähinnä totuutta päästään, kun sanotaan: kaikki, jotka ovat sosialidemokratian vastustajia agraarikysymyksessä, eivät ota huomioon sitä tosiasiaa, että meillä varsinaisella Euroopan-Venäjällä on kokonainen kerros (1½—2 miljoonaa taloutta kaikista noin 10 miljoonasta taloudesta) varakkaita talonpoikia. Tämän kerroksen käsissä on ainakin puolet kaikista tuotantovälineistä ja kaikesta omaisuudesta, joka talonpoikaistolla on hallussaan. Tämä kerros ei tule toimeen ilman batrakkien ja päiväläisten palkkausta. Tämä kerros on epäilemättä vihamielinen maaorjuudelle, tilanherroille, virkamiehistöille,

siitä saattaa tulla demokraatti, mutta sitäkin epäilemättömämpää on sen vihamielisyys maaseudun proletariaattia kohtaan. Kaikki sellaiset yritykset, joiden tarkoituksena on hämätä, sivuuttaa tämä luokkavihamielisyys agraariohjelmassa ja taktiikassa, on joko tietoista tai tiedotonta luopuminista sosialistisesta näkökannasta.

Maalaisproletariaatin ja talonpoikaisporvariston välissä on keskivarakkaan talonpoikaiston kerros, jonka asemassa on kummankin antipodin piirteitä. Piirteet, jotka ovat yhteisiä kaikkien näiden kerroksien, koko talonpoikaiston asemalle, tekevät epäilemättä demokraattiseksi sen koko liikkeen, vaikka nämä tai nuo tiedottomuuden ja taantumuksellisuuden ilmaukset olisivatkin kuinka suuria tahansa. Tehtävämme on olla koskaan luopumatta luokkanäkökohdista ja järjestää mitä läheisin kaupunkilais- ja maalaisproletariaatin liitto. Tehtävämme on saada selväksi itsellemme ja kansalle se *todella* demokraattinen ja vallankumouksellinen sisältö, joka piilee yleisen, mutta hämärän „maata ja vapaus“-pyrkimyksen takana. Sen tähden tehtävänämmä on tukea ja edistää mitä tarmokkaimmin tätä pyrkimystä, samalla kun valmistamme myös maaseudulla sosialistisen taistelun aineksia.

Määritelläkseen tarkoin, miten sosialidemokraattinen työväenpuolue suhtautuu käytännössä talonpoikaisliikkeeseen, puolueemme kolmannen edustajakokouksen on hyväksyttävä päätöslauselma talonpoikaisliikkeen tukemisesta. Tässä olisi ehdotus sellaisesta päätöslauselmasta, jossa formuloidaan edellä mainitut, sosialidemokraattisessa kirjallisuudessa monesti käsitellyt näkökohdat ja joka pitäisi käsitellä nyt mahdollisimman laajoissa puoluetöytäntekijäin piireissä:

„Tietoisien proletariaatin puolueena Venäiän sosialidemokraattinen työväenpuolue pyrkii kaikkien työtätekevien täydelliseen vapauttamiseen kaikesta riistosta ja tukee kaikenlaista vallankumouksellista liikettä nykyistä yhteiskunnallista ja poliittista järjestelmää vastaan. Sen tähden VSDTP tukee mitä tarmokkaimmin myös nykyistä talonpoikaisliikettä puoltaen kaikkia vallankumouksellisia toimenpiteitä, jotka saattavat parantaa talonpoikaiston asemaa, ja kaihtamatta tämän vuoksi myöskään tilanherrojen maan pakkoluovutusta. Proletariaatin luokkapuolueena VSDTP pyrkii samalla järkähtämättömästi maaseutuprole-

tariaatin itsenäiseen luokkaorganisaatioon unohtamatta hetkeksikään, että tehtävänä on selittää maaseutuproletariaatille sen etujen olevan sovittamattoman vastakkaisia talonpoikaisporvariston etujen kanssa, selittää sille, että vain maaseutu- ja kaupunkiproletariaatin yhteinen taistelu koko porvarillista yhteiskuntaa vastaan voi johtaa sosialistiseen vallankumoukseen, joka yksin vain saattaa todella vapauttaa kurjuudesta ja riistonalaisuudesta koko maalaisköyhälistön joukon.

Käytännölliseksi agitaatiotunnukseksi talonpoikaiston keskuudessa ja keinoksi, jolla tämä liike tehdään mahdollisimman määrätietoiseksi, VSDTP esittää vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteain viipymättömän muodostamisen kaikkien demokraattisten uudistusten kaikinpuolista tukemista ja niiden eri yksityiskohtien toteuttamista varten. Ja tällaisissa komiteoissa VSDTP tulee pyrkimään maaseudun proletaarien itsenäiseen organisaatioon tarkoituksena toisaalta tukea koko talonpoikaistoa sen kaikissa vallankumouksellis-demokraattisissa esiintymisissä ja toisaalta suojella maaseutuproletariaatin todellisia intressejä sen taistellessa talonpoikaisporvaristoa vastaan”.

„Vperjod“ № 11,
maaliskuun 23 (10) pnr 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehdessä
tekstin mukaan

KATUTAISTELUSTA ⁵⁷

(KOMMUUNIN KENRAALIN NEUVOJA)

Toimitukselta. Tarjolla oleva artikkeli on käännös Pariisin Kommuunin erään kuuluisan toimihenkilön Cluseret'n muistelmista. Hänen mietintönsä perustuvat, kuten alempana esitetyistä lyhyistä elämäkerrallisista tiedoista ilmenee, pääasiallisesti, joskaan eivät yksinomaisesti, Pariisin katukapinoista saatuun kokemukseen. Sitä paitsi hän on pitänyt silmällä erikoisesti proletariaatin vallankumousta kaikkia omistavia luokkia vastaan, jota vastoin meillä Venäjällä on nykyään käynnissä vallankumous, joka on huomattavassa määrässä yleiskansallista suuntautuen hallitusjoukkiota vastaan. Sen vuoksi on itsestään selvää, että venäläiselle proletaarille Cluseret'n originellien ajatusten tulee olla vain aineistona länsieurooppalaisten tovereiden kokemuksen omintakeista, meidän oloihimme soveltuvaa muokkausta varten. Mielestämme ei ole liikaa tutustuttaa lukijaa lyhyelti tekijän erittäin mielenkiintoiseen elämäkertaan.

Gustave Paul Cluseret syntyi Pariisissa kesäkuun 13 p:nä 1823. Hän opiskeli Saint-Cyr'in sotakoulussa ja päätti sen 1843 aliluutnanttina (sous-lieutenant). Osallistui luutnanttina mitä tarmokkaimmin työväenkapinan kukistamiseen Pariisissa 1848 (kesäkuun päivät). Valloitti 6 tunnissa 11 barrakadia ja 3 lippua. Sai tästä „uroteostaan" kunniallegionan ritarimerkin. V. 1855 osallistui kapteenina Krimin sotaan. Erosi sittemmin armeijasta. Osallistui Garibaldin armeijassa Italian vapaussotaan. Vuonna 1861 hän matkusti Amerikkaan ja osallistui siellä orjavaltioita vastaan käytyyn sisällissotaan. Sai kenraalin arvon ja (Croskeys'n edustalla saadun voiton jälkeen) Amerikan kansalaisen oikeudet.

Palasi Ranskaan. Vuonna 1868 joutui vankilaan sanomalehdessä „L'Art” * olleiden kirjoitustensa vuoksi. Sainte-Pélagien vankilassa otti yhteyden Internationalen toimihenkilöihin. Sodan terävästä arvostelemisesta sanomalehdissä hänet karkotettiin Amerikan kansalaisena Ranskasta. Tasavallan julistamisen jälkeen (syysk. 4 pnä 1870) hän palasi Pariisiin ja osallistui Lyonissa ja Marseillessa kapinayrityksiin. Vuoden 1871 huhtikuun 3 pnä nimitettiin Kommuunin sotaministeriksi. Huhtikuun 16 pnä valittiin Kommuunin jäseneksi. Issyn linnakkeen luovuttamisen vuoksi Kommuuni erotti hänet virasta ja vangitsi, mutta toverioikeus antoi hänelle vapauttavan tuomion. Vuonna 1881 palasi amnestian jälkeen Ranskaan ja kirjoitti „Kommuuni” ja „Marseljeesi” lehtiin. Armeijan ylyttämisestä tottelemattomuuteen tuomittiin kahdeksi vuodeksi vankilaan. Karkasi Ranskasta. Edustajakamarin vaaleissa v. 1888 oli vallankumouksellisen puolueen ehdokkaana, arvosteli murhaavasti parlamentarismia ja radikaalista, „clemenceaulaista” puoluetta. V. 1889 valittiin Toulonin 2. piirikunnasta edustajakamariin. Kuului sosialistiseen työväenryhmään. Kirjoitti kirjan „Armeija ja demokratia” (1869) ja kaksiosaisen muistelmateoksen „Muistelmia” (1887), joka on omistettu Kommuunille.

„Vperiod” № 11,
maaliskuun 23 (10) pnä 1905

Julkaistaan „Vperiod” lehdessä
tekstin mukaan

* — „Taide”. Toim.

ENSIMMÄINEN ASKEL

Kolkuttakaa, ja teille avataan — sanoimme luettuamme „Iskran” 91. n:sta puolueen Neuvoston päätöksen vuoden 1905 maaliskuun 10 pltä. Ennenkuin Venäjälle on ehtinyt tieto vuoden 1905 maaliskuun 8 pnä tehdystä Neuvoston päätöksestä ja „Vperjodin” 10. n:ssa * olleesta vastauksestamme meidän on jo pantava merkille Neuvoston uusi ja huomattava käänne, jonka johdosta saatamme vain sydämellisesti onnitella tovereita uusiskralaisia ja toivoa kaikesta sydämestämme heille, että he ottaisivat seuraavan askeleen samaan suuntaan.

Neuvoston päätös vuoden 1905 maaliskuun 10 pltä on vetoamus venäläisen Byroon koollekutsuman III edustajakokouksen edustajille, ja siinä kehoitetaan edustajakokousta suostumaan Saksan puolueen ja Bebelin välitykseen puolueen eheyden ennallistamiseksi sekä ilmoitetaan suostuttavan lähettämään edustajakokoukseen kaksi Neuvoston edustajaa käymään neuvotteluja tämän sovittelumenettelyaатteen toteuttamisesta.

Ottamalla ensimmäisen askeleen „*uudella tiellä*” Neuvosto ei ole tietenkään voinut olla käyttämättä eräitä vanhoja otteitaan, ei ole voinut olla kertaamatta valheita, joiden sisäisen epäloogillisuuden olemme jo osoittaneet „Vperjodin” 10. n:ssa,— nimittäin, että venäläisten komiteoiden enemmistön koollekutsuma edustajakokous ei ole muka puolueen edustajakokous, että muka „vähäinen puolueenjäsenryhmä” tahtoo „tyrkyttää päätöksensä puolueen todelliselle enemmistölle”. Nuo verukkeet olisivat surkeita, elleivät ne olisi naurettavia, eikä mielemme tekisi pysähtyä

* Ks. tätä osaa, ss. 214—216. *Toim.*

niihin enää. Ei tekisi varsinkin siksi, että koko huomio kiintyy luonnollisestikin Neuvoston uuteen askeleeseen, Neuvoston, joka vihdoinkin (vihdoinkin!) on ymmärtänyt, mikä merkitys on puolueen edustajakokouksella puolueen kriisin selvittämisessä, ja joka vihdoinkin on tehnyt ensimmäisen, vaikkakin pienen, aran, epäjohdonmukaisen, mutta silti jonkinlaisen yrityksen suhtaantua asioihin suoraan, nimetä niitä omilla nimillään ja tunnustella tietä — „uutta tietä” puolueen yhtenäisyyden ennallistamiseksi sen avulla, että kaksi toisen edustajakokouksen jälkeen muodostunutta puolueen osaa neuvottelisi välittömästi keskenään.

Onneksi olkoon! Noin olisi pitänyt jo kauan sitten — proletariaatin puolue olisi säästynyt hyvin monilta kiusallisen, tolkuttoman, pitkällisen kriisin ja salaisen kahtiajakamisen kuukausilta. Jos olisi hiemankin vakavammin ja vilpittömämmin tahdottu ottaa suoraan ja avoimesti huomioon Venäjällä toimivien puolueytöntekijäin tahto, niin Venäjän sosialidemokratia olisi jo vuosi sitten päässyt väliaikaisesta lamaannuksestaan. Niin, vuosi sitten, jopa aikaisemminkin.

Se tapahtui vuoden 1904 tammikuun lopulla. Puolueen Neuvosto, johon kuuluivat Plehanov, Axelrod, Martov, Vasiljev⁵⁸ ja Lenin, kokoontui ensimmäisen kerran käsittelemään puolueen uutta tilaa ja puolueen kriisiä. Kaksi viimeksi mainittua, kumpikin Keskuskomitean jäseniä ja enemmistön kannattajia, näki selvästi, että vähemmistö on *tosiasiallisesti* jo saanut aikaan kahtiajakaantumisen puolueessa ja että tämän kahtiajakaantumisen *salattu* luonne tuo yhtämittaista turmellusta puolueeseen demoralisoiden sen täydellisesti antamalla toiselle osapuolelle vapaat kädet käyttää mitä häikäilemättöimpiä „nuj akka”-otteita ja sitomalla toista yleisten päätösten noudattamisen velvollisuudella. Puolueen *salainen* kahtiajakaminen on likipitäen samassa suhteessa avoimeen kahtiajakamiseen (moraalipoliittiselta merkitykseltään ja moraalipoliittisilta seurauksiltaan) kuin salainen aviorikos avoimeen vapaaseen rakkauteen.

Ja niinpä mainitut Neuvoston jäsenet esittävät tämän vuoksi päätöslauselman (tammik. 28 pñä 1904), jonka Shahov julkaisi kokonaan (Taistelu edustajakokouksen puolesta, sivu 81) ja jossa *bolshevikit*, huolimatta siitä, että niin toimituksessa kuin Neuvostossakin, s.o. puolueen

ylimmässä elimessä, ovat voitolla heidän vastustajansa, ensimmäisinä herättävät kysymyksen rauhan tarpeellisuudesta puolueessa historiallisen ajankohdan asettamien mitä vakavimpien tehtävien vuoksi. Bolshevikit tekevät siinä jyrkän eron toisaalta välttämättömän ja kiertämättömän aatteellisen taistelun ja toisaalta „sopimattoman nujakan”, desorganisoimisen, nurkkakuntalaisten välienselvitysten, boikotin y.m. välillä. Bolshevikit taivuttavat puolueen Neuvostoa kehoittamaan kaikkia puolueen jäseniä „heittämään pikemmin syrjään kaikki keskinäiset pikkumaiset välienselvittelyt ja asettamaan aatteellisen taistelun kerta kaikkiaan sellaisiin puitteisiin, ettei se johtaisi sääntöjen rikkomisiin eikä jarruttaisi käytännöllistä toimintaa ja myönteistä työtä”. Meillä on niin kovin paljon sellaisia hajamielisiä puolueen jäseniä, jotka puhuvat mielellään puoluehenkisestä omatoimisuudesta, mutta pitävät jonninjoutavia juoruja puolueen kahtiajakamista koskevien asiakirjojen tutkimista parempana, että kehoitamme hartaasti kaikkia vilkaisemaan „Taistelu edustajakokouksen puolesta” kirjusen 81. sivua.

Menshevikit tietenkin hylkäsivät Leninin ja Vasiljevin päätöslauselmaehdotuksen ja hyväksyivät (Plehanov, Martov ja Axelrod) päätöslauselman, jossa Keskuskomiteaa kehoitettiin „kooptoimaan” menshevikkejä. Koska Keskuskomitea oli ilmoittanut marraskuun 26 p:nä 1903 suostuvansa kooptoimaan *kaksi* menshevikkiä oman, Keskuskomitean, valinnan mukaan, niin tuo Neuvoston päätöslauselma ei merkinnyt mitään muuta kuin *kolmen* määrätyn persoonan tyrkyttämistä pakolla Keskuskomitealle. Nyt jo koko puolue tietää asiakirjojen perusteella (Leninin „Ilmoituksesta” *) sen, että nimenomaan noiden „kolmen” vuoksi keksittiin periaatteellisia erimielisyyksiä ja käytiin „sopimatonta nujakkaa” *vuoden 1904 marraskuuhun asti*. Vastaukseksi kooptoimista koskevaan päätöslauselmaan Lenin ja Vasiljev esittivät eriävän mielipiteensä (Shahov, s. 84), jonka me niin ikään kehotamme lukemaan opiksi tietämättömille ja hajamielisille ja jossa sanotaan, että nämä KK:n jäsenet eivät „näe kerta kaikkiaan ja ehdottomasti” „muuta rehellistä ja oikeaa keinoa päästä

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 519—529. *Toim.*

nykyisistä puolueriitaisuuksista, muuta keinoa tehdä loppu tästä keskusten kokoonpanoa koskevasta sietämättömästä taistelusta kuin puolueen edustajakokouksen viipymättömän koollekutsumisen”.

Menshevikit tietenkin ajavat karille edustajakokouhdoituksen. Heihin eivät vaikuta mitkään sellaiset todistelut, että edustajakokouksessa ovat mahdollisia kaikenlaiset sopimukset, että muussa tapauksessa taistelu saa yhtä halpamaisia muotoja kuin salarackaus ja ostolempi. Sopii huomauttaa, että joskin moinen taktiikka on luonnollista ja ymmärrettävää menshevikkien taholta, koskapa he kerran ovat päättäneet olla kainostelematta „ostolemmen” suhteen, niin *sovittelija* Plehanovin puolelta se oli tavattoman paha virhe, minkä on silminnähtävästi osoittanut kriisin myöhäisempi kehitys. Nyt kaikki ja jokainen näkevät ja tietävät tosiasioiden perusteella (nimittäin Glebovin⁵⁹ ja hänen sakkinsa myöhäisempää käyttäytymistä koskevien tosiasioiden perusteella), että jos Plehanov olisi vuoden 1904 tammikuussa antanut äänensä edustajakokouksen puolesta, niin edustajakokous olisi kutsuttu koolle varsin pian ja *edustajakokouksessa olisi muodostunut sellainen vaikutusvaltainen sovinnollinen puolue, joka ei missään tapauksessa olisi antanut ylivoimaa yksinomaisesti enempää enemmistölle kuin vähemmistöllekään. Toistamme: tämä ei ole turhaa arvailua, vaan käsitys, minkä myöhäisempi tapahtumien kulku on ehdottomasti todistanut. Mutta Plehanovkin piti parempana „ostolempeä”, s.o. salaista kahtiajakamista, kuin sitä, että olisi yritetty suoraan ja avoimesti neuvotella ja sopia lopullisesti.*

Entä mitä me näemme nyt? Menshevikkien on täytyntä päätyä, vaikkakin arkailien ja epäjohtonmukaisesti, vaikkakin myöhään, siihen tulokseen, jota bolshevikit ehdottivat. Bolshevikit pysyivät kannassaan ja saivat aikaan edustajakokouksen koollekutsumisen sanoen oikeutetusti, että jollei molempien „kalliiden puoliskojen” kohtalona ole enää „yhdessäoleminen”, niin on erottava avoimesti.

Tietysti parempi myöhään kuin ei milloinkaan, ja me tervehdimme sydämemme pohjasta jopa arastelevaakin Neuvoston askelta, sen valmiutta lähettää kaksi „edustajaansa”. Mutta protestoimme ehdottomasti tuon askeleen arkuutta ja epäjohtonmukaisuutta vastaan. Miksi te tahdotte lähettää edustajakokoukseen vain kaksi *ulkomaisen*

Neuvoston edustajaa, hyvät herrat? Miksi ei kaikkien puoluejärjestöjen edustajia? Venäjän Enemmistökomiteain Byroon jäsenethän ovat kutsuneet edustajakokoukseen kaikkia ja lähettäneet muun muassa vakuutetut kirjeet niin toimitukselle, Neuvostolle kuin Liigallekin! Mistä johtuu tuo kummallinen ja käsittämätön ristiriita: toisaalta, saadaksenne ulkonaisen rauhan Keskuskomiteain kolmen ritarin kanssa (tieten taiten vastoin enemmistökomiteain tahtoa) te ette rajoittuneet Neuvoston „kahden oman edustajan” lähettämiseen, vaan tiedustelitte vähemmistön kaikkien komiteain ja järjestöjen mielipidettä, kuten siitä on julkisesti ilmoitettu „Iskran” 83. n:ssä. Mutta toisaalta tosi rauhan saamiseksi koko puolueen kanssa te lähetätte „neuvottelemaan välittömästi” vain pelkästään ulkomaisen Neuvoston kaksi edustajaa. Missä ovat ne venäläiset menshevikit, joiden kanssa meidän on sata kertaa tärkeämpää päästä yhteisymmärrykseen kuin kirjailijamiesten sakin kanssa? Missä ovat työläiset, järjestöjen jäsenet ja edustajat, ne työläiset, joita te usutitte toisen edustajakokouksen kimppuun ja joiden omatoimisuudesta te olette niin paljon huutaneet?? Missä ovat toverit Akimov ja Brucker, Mahov ja Jegorov (tai heidän ystävänsä ja aatetoverinsa), jotka ovat omalta kannaltaan täysin johdonmukaisesti tukeneet menshevikkejä kompromettoimatta silti itseään, t.s. osallistumatta kooptoisriitiin? Missä ovat toveri Krišševski ja muut entiset „ekonomistit”, joiden kanssa te olette muka sopineet, kuten Plehanov ja monet muut vakuuttivat uudessa „Iskrassa”? Missä on toveri Rjazanov, jolle osoittamanne solidaarisuus on meille monessa suhteessa niin ikään selvää ja joka kuitenkin kieltäytyi liittymästä Liigaan — menshevistiseen järjestöön?

Vai sanotteko ehkä, että kellään noilla tovereilla ei ole mandaatteja? Mutta kirjoitattehan silti kirjeen edustajakokoukselle „heittämillä sivuun kaikki muodolliset näkökohdat”!!

Ei, hyvät herrat, meitä ei tyydytetä puolinaisilla toimenpiteillä eikä ruokita kauniilla sanoilla. Jos te todellakin haluatte — puhukaamme suoraan ja ilman „muodollisia näkökohtia” — työskennellä yhdessä, yhden järjestön riveissä, niin tulkaa kaikki edustajakokoukseen ja kutsukaa siihen myös kaikkia niitä tovereita, joita erottavat meistä yksinomaisesti aatteelliset eivätkä kooptaationäkö-

kohdat. Siinä tapauksessa ottakaa huomioon „vallankoumismiehen hyvä tahto”, johon te niin epäviisaasti vetoatte piiloutuessanne edustajakokoukselta ja joka *yksinomaisesti* saattaa kokonaan ja ehdottomasti ratkaista edustajakokouksen edustaman *koko* puolueen kohtalot. Siinä tapauksessa etsikää välittäjiä, jotka kykenevät vaikuttamaan tähän *kaikkien edustajakokouksen osanottajien* „hyvään tahtoon”. Tulemme kaikesta sydämestämme toivottamaan tervetulleeksi jokaisen sellaisen välittäjän.

Kolkuttakaa, ja teille avataan... Avoimella taistelullaan bolshevikit ovat saaneet aikaan sen, että olemme nyt välittömästi päässeet mahdolliselle, suoralle ja selvälle tielle, joka johtaa pois kriisistä. Olemme saaneet aikaan edustajakokouksen. Olemme saaneet aikaan sen, että men-shevikit kääntävät selkänsä puoluetta vaille jääneen puolueen Neuvoston bourbonilaisille ärjynnöille ja ehdottavat suoraan ja avoimesti välittömiä neuvotteluja. Riittääkö Neuvostolla järkeä ja rehellisyyttä ottaa toinen askel „uudella tiellä” vai ei,—silti olemme varmoja siitä, että me joka tapauksessa saatamme puoluekantaisuuden lopullisesti voitolle kerholaisuudesta.

„Vperjod” № 11,
maaliskuun 23 (10) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod” lehdessä
tekstin mukaan

PUOLUEOHJELMAN HISTORIASTA ⁶⁰

Korostamalla tässä sitä, että ohjelmaluonnos *ei ole* minun kirjoittamani, Plehanov tuo ensimmäisenä julkisuuteen vihjauksen, moitteen ja soimauksen muodossa meidän kiistamme ohjelmaluonnoksesta. Valitettavasti hän ei kerro näistä kiistoista, vaan rajoittuu juuruun, s.o. pikanttiin, mutta epäselvään väitteeseen, joka ei ole tarkastettavissa. Sen vuoksi Plehanovia vastaan tähdättyyn kollegani artikkeliin minun on lisättävä, että minulla on asiakirjoihin perustuvia tietoja kiistoistamme, joita käytiin ohjelmaluonnosta pohdittaessa, ja tilaisuuden sattuessa olen saattava julkisuuteen nämä tiedot. Lukijat tulevat silloin huomamaan: 1) että Plehanov on täysin väärässä väittäessään suhteidemme kylmenemisen johtuneen muka kirjan „Mitä on tehtävä?” vuoksi. Se johtui toimituskuusikon jakautumisesta kahtia ohjelmaväittelyn yhteydessä; 2) että minä vaadin ja sain sisällytetyksi ohjelmaan teesin siitä, että suurtuotanto tunkee syrjään pientuotantoa. Plehanov tahtoi rajoittaa epämääräiseen sanontaan, joka hengeltään olisi ollut kuulua „enemmän tai vähemmän”; 3) että minä vaadin ja sain vaihdetuksi termin „työtätekevät ja riistetyt joukot” termiin: „proletariaatti” siinä kohdassa, missä puhuttiin puolueemme luokkaluonteesta; 4) että kun minä ja toimituskuusikossa olevat kannattajani syytimme Plehanovia siitä, että hänen ohjelmaluonnoksessaan ei ole kyllin selvästi ilmaistu puolueen proletaarista luonnetta, hän puolustautui sellaisella vastasyytöksellä, että minä ymmärrän puolueen proletaarisen luonteen martynovilaisittain.

AGRAARIOHJELMASTAMME

(KIRJE III EDUSTAJAKOKOUKSELLE)

Päivä päivältä laajeneva ja voimistuva uusi talonpoikaisliike nostaa jälleen etualalle agraariohjelmaamme koskevan kysymyksen. Tämän ohjelman peruseriaate ei tietenkään voi aiheuttaa erimielisyyksiä ja kiistoja. Proletariaatin puolueen on tuettava talonpoikaiston liikettä. Se ei koskaan rupea puolustamaan nykyistä tilanherrain maanomistusta talonpoikain vallankumoukselliselta rynnistykseltä, mutta samalla se on aina pyrkivä kehittämään luokkataistelua maaseudulla ja samaan tietoisuutta tuohon taisteluun. Käsittääkseni kaikki sosialidemokraatit ovat samaa mieltä näistä periaatteista. Erimielisyys alkaa vasta sitten, kun näitä periaatteita joudutaan soveltamaan käytäntöön, kun joudutaan määrittelemään ne ohjelmassa ajankohdan vaatimuksia vastaavasti.

Kaikenlaiset teoreettiset erimielisyydet ratkaisee parhaiten todellisuus, ja olen varma siitä, että vallankumouksellisten tapahtumien nopea kulku poistaa nämäkin agraari-kysymystä koskevat erimielisyydet sosialidemokratian keskuudesta. Tuskinpa kukaan ruvennee kiistämään sitä, että kaikenlaisten maareformien suunnitteleminen ei ole meidän tehtävämme, että meidän on lujitettava yhteyksiä proletariaattiin, *tuettava* talonpoikaisliikettä jättämättä tällöin huomioon ottamatta talonpoikaisläänän yksityisomistuksellisia pyrkimyksiä, joiden vihamielisyys proletariaattia kohtaan käy ilmi sitä pikemmin ja selvemmin, mitä nopeammin on edistytävä vallankumous.

Mutta toisaalta on selvää, että nykyinen vallankumouksellinen ajankohta vaatii täysin määrättyä konkreettista tunnusta. Tällaiseksi tunnukseksi on tullava

vallankumouksellisten talonpoikaismuutosten muodostamisen, ja puolueemme agraariohjelma on esittänyt sen täysin oikein. Talonpoikaismuutoksissa on tavattoman paljon pimeyttä, tietämättömyyttä, ja olisi äärimmäisen vaarallista rakennella sen suhteen jonkinlaisia tuulentupia. Talonpojan tietämättömyys ilmenee ennen kaikkea siinä, että hän ei ymmärrä liikkeen *poliittista* puolta — ei ymmärrä esimerkiksi sitä, että on kerrassaan mahdotonta saada aikaan jotain pysyvää maanomistuksen laajentamisessa, ellei tehdä perinpohjaisia demokraattisia uudistuksia *koko valtion koko* poliittisessa järjestelmässä. Talonpoika tarvitsee maata, ja hänen vallankumouksellinen tajunsa, hänen vaistomainen, alkukantainen demokratisminsa *ei voi* ilmetä muutoin kuin tilanherrain maan ottamisena. Tätä ei tietenkään kukaan rupea kiistämään. Sosialistivallankumoukselliset pysähtyvät tähän väittämään sen sijaan, että yrittäisivät analysoida luokkakanalta tätä talonpoikaiston epämääräistä pyrkimystä. Sellaisen analyysin perusteella sosialidemokraatit väittävät, että koko talonpoikaisto tuskin *saattaa* mennä yksimielisenä otrezkamaiden palauttamisvaatimusta pitemmälle, koska tällaisen agraariuudistuksen rajojen ulkopuolella on kiertämättömästi ilmenevä jyrkästi maalaisproletariaatin ja „yrittäjäsäntien” välinen antagonismi. Sosialidemokraateilla ei tietysti voi olla mitään sitä vastaan, että kapinaan noussut musikka „tekee täyden lopun tilanherrasta”, ottaa tältä *koko* maan, mutta he eivät voi antautua seikkailupolitiikkaan proletariiden ohjelmassa eivätkä varjota omistajienvastaista luokkataistelua piirtämällä ruusuisia tulevaisuudennäköaloja sellaisista maanomistuksen uudelleenjärjestelyistä (vaikkapa demokraattisistakin uudelleenjärjestelyistä), jotka osoittautuvat vain omistajaluokkien tai -kategorioiden muutoksiksi.

Tähän asti ohjelmassamme on esitetty otrezkamaiden palauttamisvaatimus ja ohjelmaan liittyvissä eri kommentaareissa on osoitettu, etteivät otrezkamaat ole lainkaan väliseinä, vaan „ovi, että voitaisiin mennä eteenpäin” *, että proletariaatti on mielellään tukeva talonpoikaista tällä pitemmälle vievällä tiellä, mutta välttämättä pitämällä silmällä ja tarkkailemalla väliaikaista liittolaistaan, talonpoikaissäntää, näyttäisikö tämä ehkä isännänkyntensä. Nyt,

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 404. *Toim.*

vallankumoustapahtumien edessä, herää väkistenkin kysymys: eikö olisi tarkoituksenmukaisempaa siirtää *tämä* taktiikkamme määritelmä kommentaareista itse ohjelmaan? Onhan ohjelma joka tapauksessa koko puolueen virallinen sosialidemokratian katsomusten ilmaus, kun taas jokainen kommentaario on välttämättömästi oleva tämän tai tuon sosialidemokraatin enemmän tai vähemmän henkilökohtainen mielipide. Eikö sen vuoksi olisi järkevämpää sisällyttää ohjelmaan tästä kysymyksestä politiikkamme yleisempi määritelmä ja kommentaareissa kehittää yksityisiä toimenpiteitä, erillisiä vaatimuksia, esimerkiksi sellaisia kuin otrezkamaavaatimus?

Selventääkseni tarkemmin ajatustani esitän tässä sen sanamuodon, jonka vastaava kohta saisi ohjelmassamme: (VSDTP vaatii ennen kaikkea)... „4) muodostamaan vallankumouksellisia talonpoikaiskomiteoita kaikkien maaorjuuden jätteiden hävittämiseksi, yleensä kaikkien maaseudulla vallitsevien suhteiden demokraattiseksi uudistamiseksi ja sellaisten talonpoikaiston aseman parantamista tarkoittavien vallankumouksellisten toimenpiteiden toteuttamiseksi, jotka eivät pysähdy tilanherrain maiden oton edessä. Sosialidemokratia on tukeva talonpoikaistoa sen kaikissa vallankumouksellis-demokraattisissa toimenpiteissä puolustaan maaseudun proletariaatin itsenäisiä etuja ja itsenäistä organisaatiota”.

Ehdotetussa sanamuodossa ohjelmaan sisällytetään se, jota tähän saakka on kehitelty tavallisesti kommentaareissa, kun taas „otrezkamaat” siirretään ohjelmasta kommentaareihin. Tällaisella muutoksella on se etuisuus, että ohjelmassa tulee selvemmin osoitettua proletariaatin asenteen erikoisuus, ja selvyys on tällaisessa tärkeässä kysymyksessä kaikkia toimitushaittoja tärkeämpää (tällaisena haittana on se, että määrätyn vaatimuksen asemesta ohjelmaan sisällytetään — selitys, joka tavallisesti kuuluu kommentaareihin. On muuten huomautettava, että tuon tapaisia selityksiä ohjelmassamme jo on: vertaa esim. kohtaa, jossa puhutaan taistelusta poliisi- ja virkamiesholhouksen lujittamiseen liittyviä reformeja vastaan ⁶¹. Etuisuutena on myöskin se, että ohjelma tekee kerta kaikkiaan mahdolltomaksi sellaisen tulkittoman ajatuksen, että sosialidemokratia muka sanoo talonpojalle, ettei tämä voi eikä hän saa mennä otrezka- maiden palauttamista pitemmälle. Tuollaisen ajatuksen

mahdollisuus on poistettava ohjelman selvällä sanamuodolla eikä rajoitettava selittelemään sitä kommentaareissa. Ehdottamani sanamuodon puutteellisuudelta voisi ehken näyttää se, ettei siinä osoiteta mitään määrättyjä maanpakkoluovutuskeinoja. Mutta onkohan se oikeastaan puutteellisuus?

Agraarikysymyksestä kirjoitelleet sosialidemokraatit ovat monesti osoittaneet, miten sopimatonta meidän on antautua rakentelemaan tämän suhteen tuulentupia, sillä maareformin tärkeintä toimenpidettä — maan kansallistamista — tullaan *poliisivaltiossa* välttämättömästi väärentämään ja se on palveleva liikkeen luokkaluonteen hämäämistä. Sitävastoin kaikki muut toimenpiteet maasuhteiden uusimiseksi tulevat kapitalistisen järjestelmän vallitessa olemaan vain kansallistamisen lähentämistä, vain osittaisia toimenpiteitä, vain eräitä mahdollisia toimenpiteitä, s.o. sellaisia, joilla sosialidemokratia ei lainkaan aio *itseään rajoittaa*. Nykyään sosialidemokraatit vastustavat kansallistamista, ja yksinpä sosialistivallankumouksellisetkin ovat kritiikkimme vaikutuksesta alkaneet suhtautua paljon varovaisemmin tähän kansallistamiseen (vertaa heidän ohjelmansa luonnosta heidän aikaisempaan „urheuteensa”).

Mutta asianlaita on niin, että vallankumouksellinen liike vie meitä kohti demokraattista tasavaltaa, joka samoin kuin vakinaisen armeijan hävittäminen y.m.s. on lähimpiä vaatimuksiamme.

Kun on kysymyksessä demokraattinen tasavalta, kansan aseistaminen ja muiden samantapaisten tasavaltaisten toimenpiteiden toteuttaminen, niin sosialidemokratia ei voi antaa lupauksia ja sitoa käsiään maan kansallistamisen suhteen. Siis ehdottamani sanamuodon puutteellisuus on vain näennäinen. Todellisuudessa tuo sanamuoto antaa johdonmukaisen luokkatunnuksen nykyhetkeä varten — ja sitä paitsi kyllin konkreettisen tunnuksen — jättämällä samalla täyden vapauden niitä „vallankumouksellis-demokraattisia” askelia varten, jotka voivat osoittautua tarpeelliseksi tai toivottaviksi siinä tapauksessa, jos vallankumouksemme kehittyy suotuisasti. Nykyään ja myös myöhemmin aina talonpoikaiskapinan täydelliseen voittoon saakka on vallankumouksellisessa tunnuksessa otettava huomioon *talonpojan ja tilanherran* välinen antagonismi; ja otrezkamaita koskeva kohta on aivan oikein korostanut tätä seik-

kaa; sitä vastoin kaikenlaiset „kansallistamiset”, „maakoron siirtäminen”, „sosialisoinnit” y.m. ignoroivat ja hämäävät tuota luonteenomaista antagonismia — ja se juuri onkin niiden puutteellisuutena.

Sitä paitsi ehdottamani sanamuoto laajentaa vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteoiden tehtävän aina „yleensä kaikkien maaseudulla vallitsevien suhteiden demokraattiseksi uudistamiseksi”. Ohjelmassamme talonpoikaiskomiteat on esitetty tunnukseksi, minkä lisäksi ne on luonnehdittu täysin oikein *talonpoikaisiksi*, s.o. säätyperusteisiksi, sillä vain alin sorrettu sääty kokonaisuudessaan voi hävittää säätyperusteisen sorron. Entä onko syytä rajoittaa näiden komiteoiden tehtäviä yksinomaan agraari-reformeihin? Pitäisikö muita uudistuksia, esim. hallinnollisia j.n.e. varten muodostaa *muita* komiteoita? Sillä, kuten jo mainitsin, talonpoikain onnettomuus on siinä, että he eivät lainkaan ymmärrä liikkeen poliittista puolta. Jos talonpoikain menestykselliset vallankumoukselliset toimenpiteet asemansa parantamiseksi (viljan, karjan, *maan* konfiskoiminen) onnistuttaisiin edes erinäisissä tapauksissa saamaan sidotuksi *talonpoikaiskomiteoiden* muodostamiseen ja toimintaan ja siihen, että vallankumoukselliset puolueet (ja erittäin suotuisissa oloissa väliaikainen vallankumouhallitus) täydellisesti hyväksyvät nämä komiteat, niin silloin taistelu talonpoikien saamisesta demokraattisen tasavallan puolelle voitaisiin katsoa voitetuksi. Ilman tällaista mukaansaamista talonpoikaiston kaikki vallankumoukselliset askeleet tulevat olemaan hyvin epävakaita, ja vallassa olevat yhteiskuntaluokat ottavat helposti pois kaikki heidän aikaansaannoksensa.

Lopuksi, puhuessaan „vallankumouksellis-demokraattisten” toimenpiteiden tukemisesta ehdotettu sanamuoto vetää selvän rajan sellaisten toimenpiteiden kuin talonpoikain suorittaman maanoton pettävän, muka-sosialistisen *ulko-kuoren* ja niiden todellisen demokraattisen sisällön välille. Jotta nähtäisiin, miten tärkeää on sosialidemokraatille tällaisen rajan vetäminen, riittää kun muistaa Marxin ja Engelsin suhteen esim. Amerikan agraari-liikkeeseen (Marx vuonna 1848 Kriegestä⁶², Engels vuonna 1885 Henry Georgesta⁶³). Nykyään ei tietysti kukaan rupea *kieltämään* talonpoikaiston sotaa maasta, maan havittelua (puoleksi maaorjuudellisissa maissa tai siirtomaissa). Me

tunnustamme sen täysin lailliseksi ja edistykseksi, mutta samalla me paljastamme sen demokraattisen, s.o. *loppu kädessä* porvarillis-demokraattisen sisällön, ja siksi antaessamme kannatuksemme sen sisällölle me teemme puolestamme erikoisia „varauksia”, viittaamme *proletaarisen* demokratian „itsenäiseen” osuuteen, sosialidemokratian niihin erikoisiin päämääriin, joita sosialidemokratialla on sosialistiseen vallankumoukseen pyrkivänä luokkapuolueena.

Tässä ne näkökohdat, joiden vuoksi kehoitan tovereita käsittelemään tulevassa edustajakokouksessa ehdotustani ja laajentamaan ohjelman vastaavaa kohtaa mainitsemasani hengessä.

„Vperjod” № 12,
maaliskuun 29 (16) pnä 1905
Allekirjoitus: — 5

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstin mukaan

BONAPARTELAISTEN EDESOTTAMUKSIA

Geneve, maaliskuun 29 (16) pnä.

Olemme vastikään saaneet Tveristä seuraavan tiedoituk-
sen: „Maaliskuun 9 pnä paikallisjärjestön ja komitean
yhteisessä kokouksessa KK:n edustajan läsnäollessa käsi-
teltiin kysymystä suhtautumisesta KK:n toimesta koolle-
kutsuttavaan puolueen III edustajakokoukseen (vetoamus
puolueelle vuoden 1905 maaliskuun 4 pttä). Luettiin Tverin
komitean päätöslauselma: „Ottaen ilolla vastaan VSDTP:n
KK:n kehoituksen valmistautua puolueen III edustajako-
koukseen (KK:n päätöslauselma vuoden 1905 maaliskuun
4 pttä) Tverin komitea on päättänyt istunnossaan: osal-
listua tähän edustajakokoukseen lähettämällä siihen edus-
tajan. Koska Tverin komitea on ilmoittanut Organisaatio-
byroon edustajalle osallistumisestaan tämän Byroon järjes-
tämään edustajakokoukseen, Tverin komitea katsoo
velvollisuudekseen huomauttaa, että se teki tuon ilmoituk-
sensa ottaen huomioon sen, että Byroon edustaja * oli
maininnut KK:n päättäneen tehdä järjestettävästä edustaja-
kokouksesta sääntömääräisen”.

Paikallisjärjestön kokous ei yhtynyt kannattamaan Tverin
komitean päätöslauselmaa. Seitsemän äänen enemmis-
töllä yhtä vastaan yhden pidättäytyessä äänestyksestä

* Enemmistökomiteain Byroon edustaja, joka helmikuussa teki selostuksen
III edustajakokouksesta Tverin komitean ja paikallisjärjestön istunnossa, tiedottaa
melle, että tuo Tverin komitean väite on „epätarkka”. „KK:n jäsenen,
Nikitshin”, suoranaisen ilmoituksen perusteella”, sanoo hän meille, „tiedoitin,
että KK oli aikonut ilmoittaa pidettäväksi III sääntömääräisen edustajakokouksen
tekemällä sopimustietä tuoksi sääntömääräiseksi edustajakokoukseksi sen edustaja-
kokouksen, jota Byroo kutsuu koolle, mutta eri asianhaaroista johtuen se ei silloin
vielä ollut ehtinyt ryhtyä virallisiin neuvotteluihin Byroon kanssa tästä kysy-
myksestä”.

hyväksyttiin seuraava päätöslauselma: „Saatuamme vihdoin KK:lta kehoituksen valmistautua III edustajakokouksen viipymättömään koollekutsumiseen ja tervehtien tuota KK:n toimenpidettä ilmoitamme, että olemme jo ryhtyneet osallistumaan puolueen edustajakokoukseen, jota Organisaatiobyroo kutsuu koolle. Ehdotuksia, jotka KK on tehnyt vetoomuksessaan „Puolueelle” maaliskuun 4 pltä, katsomme mahdolliseksi käyttää hyväksi vain ehdolla, että KK ja Organisaatiobyroo tekevät keskenään virallisen sopimuksen” (puolesta — 6, vastaan — 3). Luonnehtiakseni muiden kolmen vastaanäänestäneen mielialaa esitän toisen päätöslauselman, jota ehdotti kaksi vastaanäänestänyttä toveria: „Tervehtien KK:n päätöstä puolueen III edustajakokouksen koollekutsumisesta paikallisjärjestö kehoittaa vakavasti KK:a ja Organisaatiobyroota tekemään keskenään sopimuksen. Ellei sopimusta synny, paikallisjärjestö varaa itselleen toimintavapauden”.

Tästä tiedoituksesta seuraa: 1) Tverin komitea yhdessä paikallisjärjestön kanssa on ilmoittanut, kuten itse komiteakin tunnustaa, suostuvansa osallistumaan Enemmistökomiteain Byroon järjestämään edustajakokoukseen; 2) vaikutteenaan KK:n uudet lupaukset III edustajakokouksen koollekutsumisesta Tverin komitea on sittemmin peruuttanut suostumuksensa. Paikallisjärjestö ei kuitenkaan ole seurannut komiteaa eikä kieltäytynyt osallistumasta edustajakokoukseen, jota Byroo jo on kutsunut koolle; 3) III edustajakokouksen koollekutsumisesta KK on antanut uusia lupauksiaan toistaiseksi julkaisemattomassa ja meille tuntemattomassa „vetoomuksessa puolueelle vuoden 1905 maaliskuun 4 pltä”.

Antaaksemme oikean arvon kuulun Keskuskomiteamme toimintatavoille muistutamme tovereille ensiksikin puolueen säännöistä ja toiseksi eräistä tosiasioista. Sääntöjen mukaan edustajakokouksen kutsuu koolle *Neuvosto* eikä Keskuskomitea. KK siis tekee lupauksia, joista se ei vastaa. Keskuskomitea lupaa tehdä sitä, mitä se, KK, sääntöjen mukaan ei voi tehdä. Keskuskomitea lupailee tai päättää, mutta *Neuvosto* säätää. Sitä vastoin puolueen jäsenet, jotka ovat kyllin naiiveja kuuntelemaan KK:n lupauksia ja tuntevat huonosti säännöt, osoittautuvat narratuiksi. Miten *Neuvosto* „säätää”, siitä kertovat tosiasiat. Päätöksessään maaliskuun 8 pltä (u. l.) *Neuvosto* ilmoittaa

(„Iskran” 89. numero), että se „ollen yhtä mieltä puolue-työntekijäin enemmistön kanssa” (ehken m.m. Tverin komiteankin kanssa?) „katsoo epätarkoituksenmukaiseksi kutsua koolle puolueen edustajakokousta tänä ajankohtana”. Eikö tuo ole jo selvää? Eikö siitä jo näy, että Neuvosto yhä uudelleen pettää häpeämättömästi puoluetta, sillä mitään „yhtämielisyyttä” „puolue-työntekijäin enemmistöltä” se ei ole saanut?

Edelleen, maaliskuun 10 p:nä (u. l.), s.o. päivää myöhemmin, Neuvosto tekee toisen päätöksen („Iskra”, № 91), jossa se ilmoittaa suostuvansa lähettämään Venäjän Enemmistökomiteain Byroon koollekutsumaan edustajakokoukseen kaksi edustajaa, *mutta ei sano sanallakaan suostuvansa edustajakokouksen koollekutsumiseen.*

Lisäämme, että Neuvosto ei ainoastaan esiinny virallisesti edustajakokouksen koollekutsumisen „tarkoituksenmukaisuutta” vastaan, vaan samanaikaisesti *väärentää edustajakokouksen äänimäärää* suurentaen muka täys-oikeuksisten komiteoiden lukua ja kieltäytyen tiedoittamasta puolueelle, milloin ja mitkä uudet komiteat se katsoo vahvistetuiksi. Neuvoston päätöksessä maaliskuun 8 p:nä (josta on tehty selkoa „Vperjodin” 10. n:ssa)* on oikeuskelpoisiksi vuoden 1905 tammikuun 1 päivään mennessä mainittu Polesjen, Luoteinen, Kubanin ja Kasaanin komitea, vaikka kahta viimeksi mainittua komiteaa KK ei ole lainkaan vahvistanut ja ensiksi mainitut saavat täydet oikeudet vuoden 1905 huhtikuun 1 p:nä lukien.

Kysymme puolueen jäseniltä, jotka eivät tahdo ainoastaan lukeutua puolueen jäseniksi, vaan olla niitä todellisuudessa: aikovatko he todellakin sallia pidettävän moista peliä? Neuvosto väärentää äänimäärää ja esiintyy edustajakokousta vastaan, kun taas KK tekee „lupauksia” edustajakokouksesta käyttäen hyväksi niiden naiiviutta, jotka eivät tiedä, että sääntöjen mukaan noilla lupauksilla *ei voi olla virallista merkitystä!* Eivätkö tosiasiat vahvista *täydellisesti* sitä, mitä jo kirjoitimme „Vperjodin” 8. n:ssa helmikuun 28 (15) p:nä niistä ensimmäisistä tiedoituksista, että KK „on suostunut” edustajakokoukseen? Huomautamme, että siitä *on kulunut kuukausi* ja että „Iskra” on sen jälkeen julkaissut numerot 88, 89, 90, 91 ja 92 (dateerattu

* Ks. tätä osaa, ss. 214—216. *Toim.*

maaliskuun 10 p:nä v. l.) sanomatta *halaistua sanaa* siitä „kiusallisesta” kysymyksestä, joka koskee KK:n „suostumista” edustajakokoukseen! Meidän ei auta muu kuin toistaa se, mitä on sanottu „Vperjodin” 8. n:ssa:

„Olemme vastikään saaneet tiedoituksen, jonka voi ymmärtää siten, että KK on suostunut edustajakokouksen viipymättömään koollekutsumiseen. Menemättä toistaiseksi millään tavoin takuuseen tuon tiedon todenperäisyydestä pidämme sitä kuitenkin todennäköisenä. Keskuskomitea on monia kuukausia kamppailut edustajakokousta vastaan lakkauttamalla järjestöjä, boikotoimalla ja desorganisoimalla komiteoita, jotka ovat esiintyneet edustajakokouksen puolesta. Tuo taktiikka on kärsinyt vararikon. Nyt, pitäen ohjeenaan sääntöään „tarkoitus on kaikki kaikessa, muodollisuus ei ole mitään”, KK on „tarkoituksen” vuoksi (*t.s. edustajakokouksen ehkäisemiseksi*) valmis vaikka sata kertaa ilmoittamaan muodollisesti, että se kannattaa edustajakokouksen viipymätöntä koollekutsumista. Luotamme siihen, ettei enempää Byroo kuin paikalliskomiteatkaan anna pettää itseään puolueen „Shidlovskin komission”⁶⁵ silmänkääntötempuilla”.

Jälkikirjoitus. Geneve, maaliskuun 30 (17) p:nä. Täytyy pitää oikein päiväkirjaa Keskuskomitean edesottamuksista. Olemme saaneet seuraavan, Enemmistökomiteain Byroolle lähetetyn KK:n kirjeen:

„Maaliskuun 4 p:nä KK päätti kääntyä puoluekomiteain puoleen kehoittaen valmistautumaan puolueen III edustajakokoukseen ja on puolestaan päättänyt ryhtyä toimenpiteisiin edustajakokouksen koollekutsumiseksi mikäli mahdollista aivan lähiaikoina.

Koska *puolueen yleisen* edustajakokouksen menestys ja sen pikainen koollekutsuminen riippuu kaikkien niiden tovereiden ja järjestöjen mahdollisimman yksimielisestä toiminnasta, jotka *nykyisin* esiintyvät edustajakokouksen puolesta, niin KK kääntyy niin kutsunut „enemmistön” komiteain Organisaatiobyroon puoleen ehdottaen molemminpuolista sopimusta tässä kysymyksessä ja yhteistoimintaa, minkä tarkoituksena on edustajakokouksen pikainen koollekutsuminen ja *koko* puolueen mahdollisimman täydellinen edustus siinä. Maaliskuun 6 p:nä 1905. VSDTP:n KK”.

Venäjällä olevien komiteoiden kärsivällisyys ja luottavaisuus on totta tosiaan loputon! Miksi Keskuskomitea ei julkaise vetoomustaan maaliskuun 4 p:ltä? Miksi se puhuu valheellisia fraaseja Byroon kanssa tehtävästä „sopimuksesta”? Byroo on kutsunut edustajakokoukseen poikkeuk-

setta *kaikkia, koko puoluetta*, se teki sen toista kuukautta sitten avoimesti ja julkisesti. Byroo on jo kauan sitten vastannut KK:lle, että *mitkään lykkäykset eivät ole nyt mahdollisia*. Ken todella eikä vain sanoissa tahtoo *puolueen yleistä edustajakokousta*, tulkoon ja siinä kaikki. Ja vihdoin, mikä merkitys voisi olla Byroon ja KK:n sopimuksella, kun sääntöjen mukaan edustajakokousta ei kutsu koolle KK, vaan Neuvosto, joka on ilmoittanut olevansa edustajakokousta vastaan?

Sallittaneen toivoa, että Neuvoston ja Keskuskomitean kaksinaisen pelin huomaavat nyt jo *kaikki*. Ja olemme varmoja siitä, ettei Byroo peräänny askeltakaan työssään kutsuakseen edustajakokouksen koolle määräaikana, jonka se on jo *määrännyt ja josta on ilmoitettu Keskuskomitealle*.

*Julkaistu maaliskuun lopulla 1905
erillisenä vedoksena
„Vperjodin” 13. n:sta*

*Julkaistaan erillisen vedoksen
tekstin mukaan*

VUODEN 1789 VAIKO 1848 TYYPPINEN VALLANKUMOUS?

Venäjän vallankumoukseen nähden on tärkeänä kysymyksenä se:

I meneekö se tsaarihallituksen *täydelliseen* kukistamiseen asti, tasavaltaan asti,

II vai rajoittuuko se tsaarivallan tyypistämiseen, rajoittamiseen, monarkkiseen perustuslakiin?

Eli toisin sanoen: onko kohtalonamme vuoden 1789 vaiko 1848 * tyyppinen vallankumous? (sanomme: *tyyppinen* estääksemme sellaisen järjettömän ajatuksen, että vuosien 1789 ja 1848 palaamattomasti ohimennyt yhteiskunnallispoliittinen ja kansainvälinen situaatio voi toistua).

Tuskinpa voitaneen epäillä sitä, että sosialidemokraatin on toivottava edellistä ja *pyrittävä* siihen.

Kuitenkin martynovilaisessa kysymyksenasettelussa hairahdutaan kokonaan hvostilaiseen vaatimattomamman vallankumouksen toivomiseen. Jälkimmäistä tyyppiä olevassa vallankumouksessa päästään kokonaan sellaisesta Martynoveja pelottavasta „vaarasta”, että proletariaatti ja talonpoikaisto ottavat vallan. Jälkimmäisessä tapauksessa sosialidemokratia on *jopa vallankumouksenkin suhteen* kiertämättömästi jäävä „oppositioon”, — Martynov nimittäin tahtookin jäädä oppositioon jopa vallankumouksenkin suhteen.

Herää kysymys, kummantyyppinen vallankumous on todennäköisempää?

I puolesta puhuu (1) se, että Venäjän alemmissä luokissa on karttunut suuttumusta ja vallankumouksellisuutta ver-

* NB (Nota bene — huomaa. *Toim*): tähän ehkä lisätään — „vaiko 1871”? Tätä kysymystä on käsiteltävä mahdollisena *vastaväitteenä*, joka meille tehdään monien ei-sosialidemokraattien taholta.

rattomasti enemmän kuin vuoden 1848 Saksassa. Murros on meillä oleva *jurkempi*, meillä ei ole ollut eikä ole *min-käänlaisia* väliasteita itsevaltiuden ja poliittisen vapauden välillä (zemstvo jää pois laskuista), meillä itsevaltius on aasialaismaisen neitseellistä. (2) Onneton sota tekee meillä vieläkin todennäköisemmäksi *äkkiromahduksen*, sillä se sotkee tsaarihallituksen lopullisesti. (3) Meillä on edullisempi kansainvälinen suhdanne, sillä proletaarinen Eurooppa ei anna Euroopan monarkeille mahdollisuutta auttaa Venäjän monarkiaa. (4) Tietoisesti-vallankumoukselliset puolueet, niiden kirjallisuus ja organisaatio ovat meillä kehitykseltään monta kertaa korkeammalla kuin vuosina 1789, 1848 ja 1871. (5) Meillä monet tsarismmin sortamat kansallisuudet, puolalaiset, suomenmaalaiset j.n.e., tekevät itsevaltiudenvastaisen rynnistyksen erikoisen tarmokkaaksi. (6) Talonpoikaisto on meillä tavattomaan häviötilaan saatettua, uskomattoman köyhtynyttä, eikä sillä ole enää kerrassaan mitään menetettävänään.

Kaikki nämä näkökohdat eivät tietenkään ole läheskään ehdottomia. Niiden vastapainoksi voidaan asettaa muita: (1) Feodalismmin jätteitä meillä on varsin vähän. (2) Hallitus on kokeneempi ja sen käytettävissä on runsaasti keinoja vallankumousvaaran selville saamiseksi. (3) Sota vaikeuttaa välitöntä vallankumouksellista purkausta tehtävillä, jotka vallankumoukseen nähden ovat toisarvoisia. Sota todistaa Venäjän vallankumouksellisten luokkien olevan heikkoja, jotka eivät olisi jaksaneet nousta ilman sotaa (vrt. Karl Kautsky, „Sosiaalinen vallankumous”). (4) Meillä ei ole muista maista sysäystä kumoukseen. (5) Venäjän pirstomiseen tähtäävät kansalliset liikkeet saattavat eristää vallankumouksestamme suuren joukon venäläistä suur- ja pikkuporvaristoa. (6) Proletariaatin ja porvariston antagonismi on meillä paljon syvällisempää kuin vv. 1789, 1848, 1871, sen vuoksi porvaristo tulee enemmän pelkäämään *proletaarista* vallankumousta ja helpommin heittäytyy taantumuksen syliin.

Tietysti vain historia voi registeröidä kaikki nämä + ja —. Meidän, sosialidemokratian, tehtävänä on *sysätä* porvarillista vallankumousta mahdollisimman pitkälle unohtamatta koskaan *perustehtäväämme*: proletariaatin itsenäistä organisaatiota.

Juuri tässä Martynov sekaantuukin. Täydellinen vallankumous on proletariaatin ja köyhän talonpoikaiston suorittamaa vallan valtaamista. Omatessaan vallan nämä luokat eivät voi olla pyrkimättä *sosialistiseen* vallankumoukseen. *Ergo** vallan valtaaminen, ollen aluksi askeleena *demokraattisessa* kumouksessa, *muuttuu* sosialistiseksi vallankumoukseksi olosuhteiden pakosta, vallankumouksen osanottajien tahdosta (ja väliin tietoisuudesta) riippumatta. *Ja tällöin romahdus on kiertämätön.* Ja koska sosialistisen vallankumouksen yritysten romahdus on kiertämätön, niin meidän (kuten teki Marx v. 1871 aavistaessaan ennakolta Pariisin kapinan kiertämättömän romahduksen) on *kehoitettava* proletariaattia *olemaan nousematta kapinaan*, odottamaan, järjestäytymään, *reculer pour mieux sauter***.

Martynovin (ja uuden „Iskran“) *ajatus* on oikeastaan tällainen, jos hän olisi ajatellut sen loppuun saakka.

Kirjoitettu maalis—huhtikuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — Siis. *Toim.*

** — perääntymään hypätäkseen paremmin. *Toim.*

PUOLUEELLE

Toverit! Kaikki te tiedätte, miten vaikeaa kriisiä puolueemme on jo yli puolentoista vuoden ajan kokenut. Useiden murehdittavien tapahtumien ansiosta puolueemme ulkomaiset keskuselimet, Pää-äänenkannattajan toimitus ja Neuvosto, ovat puolueen II edustajakokouksen jälkeisenä aikana joutuneet puolueen edustajakokouksen vähemmistön kannattajien käsiin. Puoluetyöntekijäin tyytymättömyys on yhä kasvanut ja johtanut peitettyyn, sitkeään taisteluun, joka on tavattomasti jarruttanut sosialidemokratian koko toimintaa ja horjuttanut proletaarisen puolueen arvovaltaa. Nähdessään salaisen kahtiajakamisen koko vahingollisuuden puoluekomiteat ovat alkaneet vaatia III edustajakokouksen koollekutsumista ainoana puoluekantaisena ulospääsynä kriisistä. Vuoden 1904 kevästä alkaen koko puolue-elämä on ollut täynnä taistelua edustajakokouksen puolesta. Ulkomailla oleva puolueen Neuvosto on kaikin keinoin hangoitellut edustajakokousta vastaan. Keskuskomitea yritti tyydyttää vähemmistön kooptimisvaatimukset toivoen sifen voivansa rakentaa jälleen rauhan puolueessa, mutta sekin toivo on ollut turha. Rauhan jälleenrakentamisen asemesta seurauksena on ollut vain taistelun kärjistyminen.

Venäjän työväenliikkeen ja vallankumouksen kehityksessä koittaneet suuret tapahtumat, tammikuun 9 päivä ja sen jälkiseuraukset, ovat aikaansaaneet uuden tilanteen, joka vaatii puoluetta jännittämään entistä enemmän voimia ja tarmoa. Venäjän puoluetyöntekijäin valtaosalle puolueen edustajakokouksen tarpeellisuus on käynyt yhä polttavammaksi. Ulkomaisen Neuvoston vastaanhangoitelu on

saanut useat Venäjän komiteat valitsemaan erikoisen Byroon puolueen edustajakokouksen koollekutsumiseksi. Tässä tilanteessa Keskuskomitea on katsonut puoluevelvollisuudekseen yhtyä Enemmistökomiteain Byroohon puolueen yleisen edustajakokouksen koollekutsumiseksi viivyttelemättä.

Missä määrin tarpeellinen on edustajakokous ollut jo ahtaasti muodolliseltakin kannalta katsoen, se käy ilmi seuraavasta. Puolueen jäsenet saivat „Iskran” 89. n:sta tietää, että puolueen Neuvosto laskee meillä olevan 33 täys-oikeuksista järjestöä keskuselimiä lukuunottamatta. Siis jo tämänkin laskelman mukaan (minkä väittivät vääräksi varsinkin monet puolueyöntekijät, jotka määrittivät puoluejärjestöjen lukumäärän 31:ksi) edustajakokouksen ehdotonta koollekutsumista varten oli tarpeen 38 ääntä ($33 \times 2 = 66$; $66 + 9 = 75$; $75 : 2 = 37\frac{1}{2}$).

Edustajakokouksen puolesta ovat jo aikoja sitten ilmoittaneet olevansa 13 komiteaa, jotka ovat valinneet Enemmistökomiteain Byroon. Näitä 13 komiteaa ovat yhtyneet kannattamaan Uralin, Tulan, Voronezhin, Samaran, Luoteinen, Smolenskin, Harkovin, Kasaanin komitea, t.s. 8 komiteaa. Nämä 21 komiteaa Keskuskomitean neljä ääntä (itse Keskuskomitean kaksi ääntä ja sen edustajien kaksi ääntä Neuvostossa) mukaan luettuna tekevät $42 + 4 = 46$ ääntä.

*Kirjoitettu maalis—huhtikuun
väihteessä 1905*

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TOINEN ASKEL

„Vperjodin” 11. n:ssa me tervehdimme puoluetta vaille jääneen puolueen Neuvoston ensimmäistä askelta*. Kysyimme itseltämme: riittääkö Neuvostolla järkeä ja rehellisyyttä ottaa toinen askel uudella tiellä vai eikö riitä? Olemme nyt vastikään saaneet Venäjältä tiedon, että *toisen askeleen on ottanut Keskuskomitea*. Tässä siitä asiasta ne asiakirjat, jotka voidaan julkaista viivyttämättä.

1) Keskuskomitean vetoamus puolueelle maaliskuun 4 pltä 1905.

Puolueelle.

Toverit! Vallankumous Venäjällä on alkanut! Sen prologi on kumoamattomasti todistanut, että vallankumouksen tärkeimpänä ja sen lopputuloksen ratkaisevana voimana on kaupunkiproletariaatti. Vallankumouksen lopputuloksen jouduttaminen, suunnitelmallisuuden tuominen kansanjoukkojen vallankumoustaisteluun ja varsinkin vallankumouksen tulosten maksimaalinen huomioiminen proletariaatin etuja vastaavasti riippuu kuitenkin hyvin suuresti puolueemme voimien todellisesta tilasta ja organisaatiosta. Historian velvoittamana puolueemme on poliittisesti ja moraalisesti edesvastuussa Venäjän proletariaatille, koko kansallemme ja vihdoin koko maailman proletariaatille. Siinä tilassa, jossa puolueemme on nykyään, se on kykenemätön täyttämään velvollisuuksiaan siinä määrin, kuin se on välttämätöntä ja mahdollista niiden voimien tilan kannalta, jotka potentiaalisesti ovat Venäjän sosialidemokratian käytettävissä. Katsoen tällä haavaa sopimattomaksi ajan puolesta ja hyödyttömäksi selvitellä asiapaperien mukaan sitä, missä määrin puolueemme eräät huomattavat jäsenet, vaikutusvaltaiset ryhmät ja kokonaiset puolue-elimet ovat puolueen sisäisessä toiminnassaan pitäneet ohjeenaan syviä poliittisia motiiveja tai intelligenttistä kuohaa,— sanalla sanoen, kajoamatta kysymykseen, kuka ja missä määrin on syyppää puolueen syvään desorganisoi miseen, Keskuskomitea, tuntien vastuunalaisuutensa koko painon, lausuu koko

* Ks. tätä osaa, ss. 228—233. *Toim.*

puolueen edessä julki lujan päätöksensä tehdä kaiken voitavansa turvatakseen puolueelle välttämättömän yhtenäisyyden ja estääkseen lopullisen kahtiajakaantumisen. Vallankumouksen kehitys asettaa Venäjän sosialidemokratialle miltei joka päivä koko joukon uusia kysymyksiä. Monet näistä kysymyksistä on taktiikassamme hyvin heikosti hahmoiteltu, koska sitä on kehitelty etupäässä „rauhan“-aikaa vastaavasti. Useihin muihin kysymyksiin puolueemme aikaisemmasta kokemuksesta ei löydy lainkaan vastausta, sillä ne ovat uusien, vastailmestyneiden syiden asettamia. Puoluekirjallisuus tulee tietysti avuksi, mutta sen vastaukset eivät aina tyydytä paikallisia työntekijöitä täydellisuuden, yhtenäisyyden ja yleisesti tunnustetun auktoriteettisuuden mielessä. Aivan viime aikoina huomattava määrä komiteoita, jotka ovat yhtyneet kutsujien konferenssin jälkeen, on ruvennut harjoittamaan epäluottamuspolitiikkaa puolueen keskuselimiä kohtaan, jotka ovat olemassa puolueen II edustajakokouksen hyväksymien puoluesääntöjen perusteella, ja mennyt siinä niin pitkälle, että on perustanut oman äänenkannattajansa ja keskuselimensä ja nykyään toimii oman edustajakokouksensa koollekutsumiseksi. Vihdoin, tämän vuoden kesällä koittaa aika, joka puolueen säännöissä on osoitettu III sääntömääräisen edustajakokouksen koollekutsumisajaksi. — Näissä oloissa Keskuskomitea näkee ainoaksi ja viimeiseksi kahtiajaon estämisen keinoksi sen, että *aivan lähitulevaisuudessa kutsutaan koolle puolueen yleinen edustajakokous.*

Vakuuttuneena siitä, että edustajakokouksen työn tuloksellisuus — niin niiden mitä vakavimpien tehtävien käsittelyn kannalta, joita nykyinen poliittinen momentti on puolueelle asettanut, kuin myös puolueen todella kestäväen yhtenäisyyden aikaansaamisen mielessä — tulee kokonaan riippumaan kaikkien huomattavien ja vaikutusvaltaisten virtausten kaikinpuolisesta ja täydellisestä edustuksesta edustajakokouksessa, Keskuskomitea, turvatakseen edustuksen täydellisyyden, on päättänyt sääntöjen perusteella käyttää laajasti oikeuttaan kutsua edustajakokoukseen tovereita neuvottelevalla äänioikeudella. Ottaen huomioon sen, että puoluetta jäytävä eripuraisuus on erällä paikkakunnilla johtanut huomattavien ryhmien suoranaisen komiteoista erkanemiseen ja toisin paikoin komiteoiden ja paikallisjärjestöjen väliseen raikeään antagonismiin, Keskuskomitea kehoittaa lähettämään edustajakokoukseen omia edustajia neuvottelevalla äänioikeudella: 1) kaikkia ryhmiä, jotka ovat irtisanoutuneet komiteoista ennen k.v. maaliskuun 1 päivää, 2) kaikkia paikallisjärjestöjä suurissa teollisuuskeskuksissa, missä komitean toimintapiirissä on vähintään 20.000 työläistä ja missä enemmän kuin puolet paikallisjärjestön jäsenistä ilmaisevat epäluottamuksensa paikalliselle komitealle kysymyksessä, joka koskee edustajakokoukseen lähetettävän edustajan vaalia.

Huomautus. Paikallisjärjestöjen jäsenistöön kuuluviksi Keskuskomitea kehoittaa tässä tapauksessa katsomaan vain ne toverit, jotka kuuluen johonkin komitean alaiseen järjestöön harjoittavat komitean johdolla ja valvomina aktiivisesti vallankumouksellista toimintaa, joka ilmenee propaganda-, agitaatio-, organisaatiotyönä, kirjallisenä työnä, kirjallisuuden julkaisemisena ja levittämisenä. Edelleen, koska sääntöjen mukaisesti puolueen yleisen edustajakokouksen kutsuu koolle puolueen Neuvosto, niin Keskuskomitea, kehoittaen puolueen paikalliskomiteoita esiintymään III edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta, mikä nyt on ainoa keino turvata puolueen yhtenäisyys, on omasta puolestaan

puolueen Neuvostossa olevien edustajiensa kautta tukeva päätöstään edustajakokouksen viipymättömästä koollekutsumisesta ja nyt heti ryhtyvä useihin käytännöllisiin valmistelutoimenpiteisiin. Sitä paitsi Keskuskomitea ilmoittaa, että se tekee kaiken voitavansa saadakseen mukaan edustajakokouksen koollekutsumisen toteuttamiseen „Organisaatiobyroon”, joka muutamien komiteain aloitteesta on sitä tarkoitusta varten muodostettu ja jonka valmistava toiminta voi olla jouduttamassa ja helpottamassa edustajakokouksen koollekutsumista.

Huomautus. Yksityiskohdat niin sanotun „enemmistön” komiteain „Organisaatiobyroon” osallistumisesta edustajakokouksen koollekutsumisen valmisteluun on määriteltävä molemminpuolisen sopimuksen perusteella. Nähdn puolueen *viipymättä pidettävän* yleisen edustajakokouksen koollekutsumisen viimeiseksi keinoksi, jolla voidaan estää kahtiajakaantuminen ja luoda todellinen puolueen yhtenäisyys, mikä yksin vain voi antaa meille tarpeellisen voiman täyttääksemme Venäjän sosialidemokratian edessäolevat suuret tehtävät, Keskuskomitea kehoittaa kaikkia puolueen jäseniä valmistelemaan mitä tarmokkaimmin *viipymättä pidettävää edustajakokousta*.

Maaliskuun 4 pnä 1905.

VSDTP:n Keskuskomitea.

2) Keskuskomitean kirje Enemmistökomiteain Byroolle maaliskuun 6 pltä 1905.

Maaliskuun 4 pnä Keskuskomitea päätti kääntyä puoluekomiteain puoleen kehoittaen valmistautumaan puolueen III edustajakokoukseen, ja omalta puoleltaan se on päättänyt ryhtyä toimenpiteisiin edustajakokouksen koollekutsumiseksi mikäli mahdollista aivan lähiaikoina.

Koska *puolueen yleisen* edustajakokouksen menestys ja sen koollekutsumisen mitä pikaisin toteuttaminen riippuu kaikkien niiden tovereiden ja järjestöjen mahdollisimman yksimielisestä toiminnasta, jotka *nykyisin* esiintyvät edustajakokouksen puolesta, niin Keskuskomitea kääntyy niin kutsutun „enemmistön” komiteain Organisaatiobyroon puoleen ehdottaen molemminpuolista sopimusta tässä kysymyksessä ja yhteistoimintaa, minkä tarkoituksena on edustajakokouksen mitä pikaisin koollekutsuminen ja *koko* puolueen mahdollisimman täydellisen edustuksen aikaansaaminen siinä.

Maaliskuun 6 pnä 1905.

VSDTP:n Keskuskomitea.

3) Keskuskomitean ja Enemmistökomiteain Byroon yhteinen vetoamus puolueelle maaliskuun 12 pltä 1905.

Puolueelle

Keskuskomitea ja Enemmistökomiteain Byroo, jotka ovat ottaneet huolekseen aloitteenteon puolueen III edustajakokouksen koollekutsumiseksi, tiedoittavat kaikille puoluejärjestöille, että pitäen lähtökohtana kipeää tarvetta kutsua viivyttlemättä koolle puolueen III edustajakokous yhtenäisen puoluetaktiikan ja puolueen organisatorisen yhtenäisyyden aikaansaamiseksi, ne ovat päässeet sopimukseen yhteisestä edustajakokouksen järjestämisestä seuraavilla perusteilla:

1) Edustajakokous kutsutaan koolle ottamalla pohjaksi Keskuskomitean ja Enemmistökomiteain Byroon julkilausumissa esitetyt ohjelmat, joista juontuu seuraava päiväjärjestys:

a) edustajakokouksen konstituominen, b) puoluetaktiikan kysymykset, c) puolueen organisaatiokysymykset: 1) keskuselimiin organisaatio, 2) komiteain organisaatio, 3) eri puolue-elimien ja niiden osien keskinäiset suhteet, d) toimintaselostukset, e) vaalit.

2) Edustajakokoukseen kutsutaan kaikkia puoluejärjestöjä, joilla II edustajakokouksen sääntöjen mukaisesti on oikeus osallistua siihen päätösvaltaisella äänioikeudella (s.o. 4 Kaukasian komiteaa, Moskovan, Pietarin, Tverin, Tulan, Nizhni Novgorodin, Pohjoinen, Kievin, Odesan, Jekaterinoslavin, Harkovin, Donin, Voronezhin, Nikolajevin, Saratovin, Samaran, Luoteinen, Polesjen, Astrakaanin komiteat, Liiga; Donetsin, Krimin, Uralin ja Siperian liitot*, ja kaikkia muita — neuvottelevalla äänioikeudella.

3) Hyväksytään organisaatiotyö, minkä Enemmistökomiteain Byroo on tähän mennessä suorittanut puolueen III edustajakokouksen koollekutsumiseksi.

4) Vastaisen työn edustajakokouksen koollekutsumisen alalla suorittavat yhteisesti Enemmistökomiteain Byroo ja Keskuskomitea, jotka muodostavat Organisaatiokomitean.

5) „Iskran” 89. numerossa julkaistua puolueen Neuvoston päätöslauselmaa, jossa vastustetaan puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista, Keskuskomitea ja Enemmistökomiteain Byroo eivät tunnusta aiheelliseksi keskeyttämään edustajakokouksen järjestämistyötä.

Maaliskuun 12 pnä 1905.

Vuoden 1905 maaliskuun 12 pttä olevaa Keskuskomitean ja Enemmistökomiteain Byroon sopimusta ei toistaiseksi saateta julkisuuteen.

* * *

Siis, me voimme juhliä täydellistä moraalista voittoa! Venäjä on päässyt voitolle ulkomaisista. Puoluekantaisuus on voittanut kerholaisuuden. Viime tingassa Keskuskomitea huomasi, että Enemmistökomiteain Byroon toimesta koollekutsuttava edustajakokous on todella puolueen edustajakokous, ja yhtyi Enemmistökomiteain Byroohon. Keskuskomitea löysi itsessään viime hetkessä kylliksi kansalaisurheutta kieltäytyäkseen puoluevastaisesta politiikasta ja noustakseen vastustamaan ulkomaista Neuvostoa. Puolueemme sääntöjen mukaan edustajakokouksen kutsuu koolle Neuvosto eikä Keskuskomitea. Siis juridisesti puhuen

* Mitä tulee Riian, Smolenskin, Kurskin, Orelin-Brjanskin, Kasaanin, Kremenshukin, Jelisavetgradin ja Kubanin komiteoihin, niin ks. Keskuskomitean ja Enemmistökomiteain Byroon sopimuksen 3. kohtaa.

millään tätä kysymystä koskevilla Keskuskomitean julki-
lausumilla ja sopimuksilla ei ole mitään voimaa. Mutta kun
Neuvosto rikkoi sääntöjä ja kieltäytyi tekemästä edustaja-
kokoukselle toimintaselostusta,— komiteat eivät ainoastaan
voineet, vaan niiden pitikin ottaa käsiinsä edustajakokous-
aloite, ja Keskuskomitea, tunnustamalla komiteain valitse-
man Byroon, kieltäytyi siten seuraamasta puoluetta vaille
jääneen puolueen Neuvoston onnetonta esimerkkiä.

Me emme voi nyt lausua mielipidettämme Keskuskomitean ja Enemmistökomiteain Byroon sopimuksen konkreettista kysymyksistä. Kaikki nuo kysymykset samoin kuin edustajakokouksen päiväjärjestystä, sen kokoonpanoa j.n.e. koskevat kysymykset voi tietenkin ratkaista vain itse edustajakokous. Sen tähden rajoitumme vain toivottamaan menestystä edustajakokoukselle ja kehoittamaan kaikkia tovereita: ryhtykää heti ja mitä tarmokkaimmin edustajakokousta valmistelemaan kaikinpuoliseen toimintaan. Päätteeksi jää kerrattavaksemme se, mitä olemme sanoneet „Vperjodin” 11. n:ssa:„olemme nyt välittömästi päässeet mahdolliselle, suoralle ja selvälle tielle, joka johtaa pois kriisistä” *.

„Vperjod” № 13,
huhtikuun 5
(maaliskuun 23) pnrä 1905

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstin mukaan

* Ks. tätä osaa, s. 233. Toim.

EUROOPPALAINEN PÄÄOMA JA ITSEVALTIUS

Sosialidemokraattinen lehdistö on jo monesti osoittanut, että eurooppalainen pääoma on ollut Venäjän itsevaltiuden pelastajana. Ulkomaisilta lainoilta itsevaltius ei olisi voinut pysyä pystyssä. Ranskan porvaristolle oli edullista tukea sotaliittolaistaan, varsinkin niin kauan, kun lainamaksut suoritettiin säännöllisesti. Ja ranskalaiset porvarit lainasivat itsevaltiudelliselle hallitukselle *kymmenisen miljardia frangia* (noin 4.000 miljoonaa ruplaa) käsittävän pikku-summan.

Mutta... mikään ei ole ikuista auringon alla! Japanin sota, paljastamalla itsevaltiuden koko mädännäisyyden, on horjuttanut lopulta myös sen luottoa jopa „ystävänsä ja liittolaisensa” — Ranskan porvariston — taholta. Ensiksikin sota on osoittanut Venäjän sotilaallisen heikkouden; toiseksi, jatkuva, toinen toistaan raskaampien tappioiden sarja on osoittanut sodan toivottomaksi ja itsevaltiuden koko hallitusjärjestelmän täydellisen romahduksen kiertämättömäksi; kolmanneksi, vallankumousliikkeen voimakas kasvu Venäjällä on saanut Euroopan porvariston pelkäämään kuin kuolemaa sellaista räjähdystä, joka saattaa sytyttää Euroopankin. Tulenarkaa ainesta on viimeisten vuosikymmenien kuluessa kasaantunut tavattoman runsaasti. Ja niinpä nyt kaikki nämä seikat yhdessä ovat loppu kädessä johtaneet vastaisten lainojen eväämiseen. Itsevaltiudellisen hallituksen äskeinen yritys saada kuten ennenkin lainaa Ranskalta epäonnistui: toisaalta pääoma ei luota enää itsevaltiuteen; toisaalta pääoma, peläten vallankumousta, aikoo painostaa itsevaltiutta tarkoituksenaan rauhan solmiminen Japanin kanssa ja rauhan solmiminen Venäjän liberaalisen porvariston kanssa.

Euroopan pääoma keinottelee rauhalla. Ei ainoastaan Venäjällä, vaan Euroopassakin porvaristo on alkanut ymmärtää sodan ja vallankumouksen yhteyden, se on alkanut pelätä tsarisminvastaista voittoisaa ja todellista kansanliikettä. Porvaristo tahtoo suojata riistoon perustuvan yhteiskunnan „yleisen järjestyksen” liiallisilta järkytyksiltä, se haluaa säilyttää Venäjän monarkian perustuslaillisen tai näennäisesti perustuslaillisen monarkian muodossa, ja porvaristo keinottelee sen tähden rauhalla proletariaatinvastaisten ja vallankumousvastaisten intressien nimessä. Tämä epäilemätön tosiasia osoittaa meille havainnollisesti, ettei edes niin „yksinkertaista” ja selvää kysymystä, kuin on kysymys sodasta ja rauhasta, voida asettaa oikein, jos jätetään huomioonottamatta nykyaikaisen yhteiskunnan luokka-antagonismi, jos jätetään huomioonottamatta, että kaikissa ja kaikenlaisissa edesottamuksissaan, näyttäköötppä ne kuinka demokraattisilta ja humanisilta tahansa, porvaristo vaalii ennen kaikkea ja eniten oman luokkansa intressejä, „sosiaalisen rauhan” intressejä, t.s. kaikkien sorrettujen luokkien tukahduttamisen ja aseistariisumisen intressejä. Senpä vuoksi myös rauhankysymyksen proletarinen asettelu kiertämättömästi eroaa ja sen täytyykin erota tämän kysymyksen porvarillis-demokraattisesta asetelusta, kuten on asianlaita myös vapaakaupan, antiklerikalismien y.m.s. suhteen. Proletariaatti taistelee ja on aina järkkymättä taisteleva sotaa vastaan unohtamatta silti hetkeksikään, että sotien hävittäminen on mahdollista vain rinnan yhteiskunnan luokkiin jakautumisen täydellisen hävittämisen kanssa, että luokkaherruuden säilyessä sotaa ei voida arvioida pelkästään demokraattisen sentimentaaliseltsä katsantokannalta, että riistäjäkansakuntien käydessä keskenään sotaa on välttämättömästi erotettava tämän tai tuon kansakunnan edistyksellisen ja taantumuksellisen porvariston osuus. Venäjän sosialidemokratia on joutunut käytännössä soveltamaan näitä marxilaisuuden yleisiä väittämiä Japanin sotaan. Käsitellessämme tuon sodan merkitystä („Vperjod”, № 2, kirjoitus „Port Arthurin kukistuminen” *) me osoitimme, etteivät ainoastaan meidän sosialistivallankumoukselliset (jotka moittivat Guesdea ja Hyndmania siitä, että nämä ovat myötämielisiä Japania

* Ks. tätä osaa, ss. 38—39. *Toim.*

kohtaan), vaan uusiskralaisetkin ovat hairahtuneet virheelliselle, porvarillis-demokraattiselle katsantokannalle. Viimeksi mainituilla se on ilmennyt sellaisina järkeilyinä kuin ensiksikin: „rauha *hinnalla millä hyvänsä*” ja toiseksi: on sallimatonta „keinotella Japanin porvariston voitolla”. Kummatkin järkeilyt sopivat ainoastaan porvarilliselle demokraatille, joka asettaa poliittiset kysymykset sentimentaalisuuden pohjalle. Todellisuus on nyt osoittanut, että vaatimuksesta „rauha *hinnalla millä hyvänsä*” on tullut Euroopan pörssikeinottelijain ja taantumuksellisten tunnus (ruhtinas Meshtsherski osoittaa selvästi jo nyt „Grazhdaninissa”⁶⁶, että itsevaltiuden pelastamiseksi rauha on välttämätön). Olemme saaneet omin silmin nähdä, että taantumuksellisen harjoittama keinottelu on rauhalla keinottelua, jonka tarkoituksena on vallankumouksen tukahduttaminen, jota vastoin *edistyksellinen* porvaristo keinottelee Japanin porvariston voitolla. Yleensä „keinottelua” vastaan suunnatut uusiskralaiset fraasit ovat osoittautuneet juuri sentimentaalisiksi, luokkakannattomiksi fraaseiksi, joissa ei huomioida erilaisia voimia.

Tapahtumat, jotka paljastivat taantumuksellisen porvariston uudet kasvot, ovat olleet niin silmiinpistäviä, että „Iskrakin” on nyt alkanut ymmärtää virheensä. Kun se 83. numerossaan „ärhenteli” äkäisenä „Vperjodin” 2. numerossa olleen kirjoituksemme vuoksi, niin nyt 90. numerosta luemme tyydytyksellä (pääkirjoitus): „Ei saa vaatia *vain* rauhaa, sillä rauha itsevaltiuden säilyessä on merkitsevä maan perikatoa”. Se on siis: ei saa vaatia vain rauhaa, sillä tsaristinen rauha ei ole tsaristista sotaa parempi (vaan toisinaan huonompikin); ei saa esittää tunnusta „rauha *hinnalla millä hyvänsä*”, vaan rauha yhdessä itsevaltiuden kukistumisen kanssa, rauha, jonka solmiä vapautunut kansa, vapaa perustava kokous, s.o. ei rauhaa millä hinnalla hyvänsä, vaan ainoastaan absolutismin kukistamisen hinnalla. Toivomme, että „Iskra” tämän käsitettyään käsittää myös sopimattomiksi ylevänmoraaliset Japanin porvariston voitolla keinottelemista vastaan tähdätyt tiradinsa.

Mutta palatkaamme eurooppalaiseen pääomaan ja sen poliittiseen „keinotteluun”. Missä määrin tsaari-Venäjä pelkää tuota pääomaa, näkyy muun muassa seuraavasta opettavaisesta tapahtumasta. Englannin konservatiivisen

porvariston äänenkannattaja „Times” * julkaisi artikkelin „Onko Venäjä maksukykyinen?”. Kirjoituksessa tehtiin seikkaperäistä selkoa herrojen Witten, Kokovtsevin ja kumpp. finanssimetkujen „taidokkuudesta”. He isännöivät alati tappiollisesti. He pääsevät pälkäästä vain tekemällä yhä enemmän velkaa. Tällöin lainavarat sijoitetaan kahden lainan väliseksi ajaksi valtiorahastoon ja viitataan juhlallisesti „kultavaroihin” kuin „vapaisiin käteisvaroihin”. Kaikille ja jokaiselle näytellään lainaksi saatua kultaa todisteeksi Venäjän vauraudesta ja maksukykyisyydestä! Eipä ihme, jos englantilainen kauppias on verrannut tuota kepposta kuulujen Humbert-veijarien temppuun, jotka näyttelivät velaksi ottamiaan tai puijauksella hankkimiaan rahoja (tai pelkästään kaappia, jossa oli muka rahoja) saadakseen uusia lainoja! „Se, että Venäjän hallitus usein ilmaantuu mannermaisille markkinoille velallisena”, kirjoitti „Times”, „ei johdu pääomien riittämättömyydestä eikä tuotantolaitosten tarpeista tai ajoittaisista ja poikkeuksellisista menoista, vaan melkein yksinomaan normaalisti vajauksesta kansallistulossa. Ja tämä merkitsee sitä, että tällaisen asiointilan vallitessa Venäjä kulkee suoraapäätä vararikkoa kohti. Sen kansallisbalanssi upottaa sitä vuodelta yhä syvemmälle velkoihin. Sen velat ulkomaalaisille ovat kansan varoja suuremmat, eikä sillä ole reaalista katetta näille veloille. Sen kultavarat ovat jättimäinen Humbert-kaappi, jonka paljonpuhutut miljoonat on saatu petoksen uhreilta ja käytetään näiden puijaamiseksi edelleen”.

Aika näppärää, eikö totta? Valitaan puijauksen uhri, lainataan siltä rahaa. Sitten tuota samaa rahaa näytetään sille todisteeksi vauraudesta ja hankitaan siltä uutta lainaa!

Tunnettuun Humbert-veijarien perheeseen vertaaminen oli siinä määrin sattuvaa ja naulasi kuulujen „vapaiden käteisvarojen” „olemuksen” ja tarkoituksen sellaiseen häpeäpaaluun, että arvokkaan konservatiivisen lehden kirjoitus sai aikaan kovan hälinän. Itse finanssiministeri Kokovtsev lähetti „Timesille” sähkösanoman, jonka tämä lehti julkaisikin oitis (maalisk. 23/10). Loukkaantunut Kokovtsev kehoitti tässä sähkösanomassaan „Timesin” toimituskuntaa saapumaan Pietariin ja tarkastamaan

* — „Ajat”. *Tolm.*

omakohtaisesti kultavarojen määrän. Vastaukseksi toimituskunta kiitti ystävällisestä kutsusta ja kieltäytyi sillä mutkattomalla perusteella, että tsaarin palvelijaa loukanneessa lehtikirjoituksessa ei suinkaan kiistetty kultavarojen olemassa oloa. Humbert'eihin vertaaminen ei merkinnyt sitä, että Venäjältä puuttuisi kultavaroja, joihin se on vedonnut, vaan sitä, että nuo varat ovat oikeastaan vieraita, lainattuja, millään kattamattomia rahoja, jotka eivät ollenkaan todista Venäjän vaurautta ja joihin vetoaminen tulevissa lainanotoissa on naurettavaa!

Hra Kokovtsev ei ymmärtänyt sukkelan ja purevan vertauksen *ydinajatusta* ja nauratti sähkösanomallaan koko maailmaa. Pankeissa olevien kultavarojen tarkastaminen ei kuulu lehtimiesten velvollisuuksiin, vastasi „Times” finanssiministerille. Tosiaankin, lehdistön velvollisuutena oli paljastaa sen kepposen olemus, mikä suoritetaan noiden „kultavarojen” avulla, jotka reaalina ovat olemassa, mutta fiktiona esitetään todisteeksi maan varakkuudesta. Ei kysymys ole siitä,— ojensi lehti venäläistä ministeriä kirjoituksessaan tuon koomillisen sähkösanoman johdosta,— ei kysymys ole siitä, onko teillä ne kultavarat vaiko ei. Uskomme olevan. Kysymys on siitä, minkälaiset ovat aktiivanne ja passiivanne? kuinka iso on velkasummanne ja sen kate? tai yksinkertaisemmin sanottuna, ovatko nuo teillä olevat varat teidän varoja vaiko velaksiotettuja ja palautettavia, jota paitsi te ette pysty palauttamaan koko velkaa? Ja Englannin porvarit, nauraen tyhmähkölle ministerille, selittivät hänelle kaikin tavoin tuota varsin mutkatonta asiaa lisäten opettavaisesti: jos etsitte jotakuta tarkastamaan krediitänne ja debetiänne, niin eikös teidän sopisi kääntyä Venäjän kansan edustajien puoleen? Kansan edustajathan parhaillaan tahtovat nyt kokoontua zemski soboriin eli kansalliskokoukseen,— miksi sitä siellä teillä sanotaan. He eivät varmaan kieltäydy tarkastamasta *kunnolla* paitsi paljonpuhuttuja „kultavaroja” myös itsevaltiuden *koko* rahataloutta. Ja he pystyvät varmaankin suorittamaan tuon tarkastuksen perinpohjaisesti ja täydellä asiantuntemuksella.

„Mutta ehkä”, lopetti „Times” sarkastisesti, „ehkä varmuus siitä, että edustava kokous tulee vaatimaan itselleen oikeutta tuollaisen tarkastuksen suorittamiseen, ehkä tuo

varmuus juuri paneekin tsaarihallituksen pelkäämään moisen kokouksen koollekutsumista, ainakin siinä tapauksessa, jos tuolla kokouksella tulisi olemaan edes jonkinlaista reaalista valtaa?"

Myrkyllinen kysymys. Ja se on sitäkin myrkyllisempi, sitäkin tähdellisempi, ettei sitä esitä oikeastaan „Times” lehti, vaan *Euroopan* koko porvaristo,— eikä se esitä sitä suinkaan poleemisena tempauksena, vaan ilmaisten tuolla kysymyksellä avoimesti epäluottamuksensa itsevaltiudelle, haluttomuutensa lainata sille rahaa, pyrkimyksensä olla tekemisissä Venäjän porvariston laillisen edustajiston kanssa. Se ei ole kysymys, vaan varoitus. Se ei ole sutkaus, vaan *uhkavaatimus*, eurooppalaisen pääoman uhkavaatimus Venäjän itsevaltiudelle. Kun Japanin liittolaiset, englantilaiset, formuloivat tuon uhkavaatimuksen sarkasmin muotoon, niin Venäjän liittolaiset, ranskalaiset, sanovat mitä konservatiivisimman ja porvarillisimman „Tems” * lehden kautta saman asian vain lievemmin, kullaten karvaan pillerin, mutta itse asiassa kuitenkin kieltäytyen antamasta enää lainaa ja kehoittaen itsevaltiutta solmimaan rauhan niin Japanin kuin Venäjän porvarillisten liberaalienkin kanssa. Tässä vielä erään yhtä arvovaltaisen englantilaisen aikakausjulkaisun „The Economist” („Talousmies”) ääni: „Ranskassa aletaan vihdoinkin käsittää Venäjän rahan-asioita koskeva totuus. Olemme jo monesti osoittaneet, että Venäjä on pitkät ajat elänyt lainarahoilla, että sen budjetit, vastoin kaikkien toinen toistaan seuranneiden finanssiministerien ruusuksia lausuntoja, ovat vuodesta vuoteen päätyneet suureen vajaukseen, vaikka nuo vajaukset sälataankin ratki viekkaasti kirjanpidollisten metkujen avulla; — että paljonpuhutut „vapaat käteisvarat” muodostuvat lopuksi etupäässä lainavaroista ja osaksi valtionpankkiin sijoitetuista talletuksista”. Ja sanottuaan täten karvaan totuuden Venäjän itsevaltiudelle tämä finanssialan erikoisjulkaisu katsoo kuitenkin tarpeelliseksi lisätä porvarillisia lohtuja: jos te muka pystytte nyt heti solmimaan rauhan ja tekemään pikkumyönnytyksiä liberaaleille, niin Eurooppa alkaa epäilemättä jälleen antaa teille lainaksi miljoonia ja miljoonia.

Nähtemme tapahtuu sitä, mitä voisi sanoa kansainvälisen porvariston keinotteluksi Venäjän pelastamisella

* — „Alka”. Toim.

vallankumoukselta ja tsarismin pelastamisella täydelliseltä romahdukselta. Keinottelijat painostavat tsaaria kieltäyty-mällä antamasta lainaa. He käyttävät voimaansa — rahanakin voimaa. He tahtovat Venäjälle maltillista ja säännöllistä perustuslaillista (tai näennäisesti perustuslaillista) porvarillista järjestelmää. Nopeasti kehittyvien tapahtumien vaikutuksesta he, Ranskan pörssimiehet ja Englannin rahu-ruhtinaat, Saksan kapitalistit ja Venäjän kauppiaat, liittyvät yhä tiiviimmin yhteen yhdeksi vallankumousvastaiseksi porvariston liitoksi, kansallisista eroavaisuuksista huolimatta. Tämän mitä maltillisimman porvaripuolueen hengessä toimii „Osvobozhdenije”. Esitellessään 67. n:ssa „demokraattisen puolueen ohjelmaa”, tunnustaessaan jopa (pitkäksiköhän ajaksi?) yleisen, välittömän ja yhtäläisen äänioikeuden salaisine äänestyksineen (ja sivuuttaen vaatimattomalla vaikenemisella kansan aseistamisen!) hra Struve päättää uuden profession de foi'nsa * seuraavalla luonteenomaisella julistuksella, joka „tärkeyden vuoksi” on painettu lihavin kirjaimin: „Nykyhetkellä Venäjän jokaisen edistyksellisen puolueen ohjelmasta riippumattomana ja ohjelman yläpuolelle asetettuna vaatimuksena tulee olla sodan viipymätön lopettaminen. Käytännöllisesti tämä merkitsee, että nykyhetkellä Venäjällä olemassaolevan hallituksen on — Ranskan ollessa välittäjänä — alettava rauhan-neuvottelut Japanin hallituksen kanssa”. Tuskinpa voitane selvemmin ilmituoda porvarillis-demokraattisen ja socialidemokraattisen sodanloppamisvaatimuksen välinen ero. Vallankumouksellinen proletariaatti ei aseta tätä vaatimusta „ohjelmansa yläpuolelle” eikä esitä sitä „nykyhetkellä olemassaolevalle hallitukselle”, vaan vapaalle, todella suvereeniselle, kansan perustavalle kokoukselle. Vallankumouksellinen proletariaatti ei „keinotele” sillä, että Ranskan porvaristo on välittäjänä, porvaristo, joka tavoittelee rauhaa selvästi vallankumousvastaisten ja proletariaatinvastaisten intressien vuoksi.

Ja vihdoin, tuon samaisen maltillisen porvariston kansainvälisen puolueen kanssa hieroo nyt itse asiassa kauppoja hra Bulygin voittaen ovelasti aikaa, väsyttäen vastustajaa, syöttäen sille lupauksia, antamatta kerrassaan mitään oleellista, jättäen Venäjällä ennalleen kaiken, täydellisesti

* — uskontunnustus, ohjelma, maailmankatsomuksen esitys. Toim.

kaiken — alkaen sotaväen lähettämistä lakkolaisten kimppuun, jatkaen epäluotettavien henkilöiden vangitsemisilla ja lehdistön vainoamisilla ja lopettaen katalalla talonpoikien yllyttämisellä intelligenttejä vastaan ja kapinaan nousevien talonpoikien petomaisella pieksämisellä. Ja liberaalit tarttuvat syöttiin, jotkut alkavat jo uskoa Bulyginia, ja hra Kuzmin-Karavajev kehoittaa lakimiesten seurassa liberaalista seurapiiriä uhraamaan yleisen äänioikeuden... hra Bulyginin ⁶⁷ kauniiden silmien tähden!

Maltillisen konservatiivisen porvariston kansainvälisen liiton vastapainona voi olla vain yksi voima: vallankumouksellisen proletariaatin kansainvälinen liitto. Poliittisen solidaarisuuden mielessä tämä liitto on jo täysin muodostunut. Mitä tulee asian käytännölliseen puoleen ja vallankumoukselliseen aloitteeseen, niin siinä suhteessa kaikki riippuu Venäjän työväenluokasta ja siitä, miten menestyksellisesti tapahtuu sen yhteinen demokraattinen astuminen ratkaisevaan taisteluun yhdessä miljoonaisen kaupunki- ja maalaisköyhälistön kanssa.

„Vperjod“ № 18,
huhtikuun 5
(maaliskuun 23) pntä 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehdessä
tekstin mukaan

**SOSIALIDEMOKRATIA
JA VÄLIAIKAINEN
VALLANKUMOUSSHALLITUS**

*Kirjoitettu maalis—huhtikuun
vaihteessa 1905*

*Julkaistu huhtikuun 5 ja 12
(maaliskuun 23 ja 30) pnä 1905
„Vperjod” lehdessä № № 13 ja 14*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

I

Vielä viisi vuotta sitten tunnus „alas itsevaltius!” tuntui monista sosialidemokratian edustajista ennenaikaiselta, työläisjoukoille käsittämättömältä. Nuo edustajat katsottiin oikeutetusti opportunisteiksi. Heille selitettiin selittämästä päästyäkin, että he jäävät jälkeen liikkeestä, että he eivät ymmärrä puolueen tehtäviä, jotka sillä on luokan etujoukkona, sen johtajana ja järjestäjänä, koko liikkeen edustajana, eivätkä sen perustavaa laatua olevia ja tärkeimpiä päämääriä. Jokapäiväinen arkinen työ voi varjota väliaikaisesti nuo päämäärät, mutta niiden ei pidä koskaan menettää merkitystään taistelevan proletariaatin johtotähtenä.

Ja nyt on koittanut aika, jolloin koko maa on joutunut vallankumouksen liekkeihin, jolloin epäuskoisimmatkin uskovat itsevaltiuden kukistamisen kiertämättömyyteen lähitulevaisuudessa. Mutta se on kuin historian ivaa, että sosialidemokratia joutuu vielä kerran tekemisiin samanaisten taantumuksellisten, opportunististen yritysten kanssa, joiden tarkoituksena on vetää liikettä taaksepäin, madaltaa sen tehtäviä, hämätä sen tunnuksia. Tällaisten yritysten edustajia vastaan polemisointi muodostuu päivän tehtäväksi ja saa tavattoman suuren *käytännöllisen* merkityksen (huolimatta hyvin monien, puolueen sisäistä polemiikka vieroksuviemielipiteestä). Sillä mitä lähemmäksi pääsemme lähimpien poliittisten tehtävien välitöntä toteuttamista, sitä välttämättömämpää on käsittää nämä tehtävät täysin selvästi, sitä vahingollisempia ovat kaikkinaiset kaksimielisyydet, epäselvyydet ja puutteelliset käsitykset tässä kysymyksessä.

Ja puutteellista käsitystä on varsin runsaasti uusiskralaiseen tai (mikä on melkein samaa) rabotshejedelolaiseen leiriin kuuluvien sosialidemokraattien keskuudessa. Alas itsevaltius! — siitä ovat yhtä mieltä kaikki, eivätkä ainoastaan kaikki sosialidemokraatit, vaan kaikki demokraatitkin, jopa kaikki liberaalit, jos heidän nykyisiin julkilausumiinsa on uskomista. Entä mitä se merkitsee? Nimenomaan millä tavoin tuon nykyisen hallituksen kukistamisen pitäisi tapahtua? Kenen tulee kutsua koolle se perustava kokous, minkä osvobozhdenijelaisetkin ovat nykyään valmiita ottamaan tunnukseks — tunnustamalla samalla yleisen j.n.e. äänioikeuden (ks. „Osvobozhdenijen” 67. n:a)? Nimenomaan millä tavalla voidaan turvata se, että tuollaisen kokouksen vaalit ovat vapaat ja koko kansan etuja ilmaisevat?

Se, joka ei anna itselleen selvää ja täsmällistä vastausta näihin kysymyksiin, ei ymmärrä tunnusta: alas itsevaltius! Ja silti nämä kysymykset johdattavat meidät kiertämättömästi kysymykseen, joka koskee väliaikaista vallankumoushallitusta; ei ole vaikea käsittää, että todella vapaa, yleiskansallinen, täysin turvatulla todella yleisellä, yhtäläisellä, välittömällä ja salaisella äänestyksellä tapahtuva perustavaan kokoukseen valitseminen itsevaltiuden oloissa ei ole ainoastaan epätodennäköistä, vaan suorastaan mahdotonta. Ja ellemme ole esittäneet suotta käytännöllistä vaatimusta itsevaltiudellisen hallituksen viipymättömästä kukistamisesta, niin totta kai meidän on tehtävä itsellemme selväksi, *nimenomaan minkä muun hallituksen* me tahdomme asettaa kukistettavan tilalle eli toisin sanoen: minkälainen on käsityksemme sosialidemokratian suhtautumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen?

Tässä kysymyksessä nykyisen sosialidemokratian opportunistit, s.o. uusiskralaiset, kiskovat puoluetta taaksepäin yhtä kiihkeästi kuin rabotshejedelolaiset viisi vuotta sitten kysymyksessä, joka koski poliittista taistelua yleensä. Heidän taantumuksellisia katsantokantojaan tältä kohdalta on eheimmin kehitelty Martynovin kirjasessa „Kaksi diktatuuria”, jota „Iskra” (№ 84) on erikoisessa kirjoituksessaan kiitellyt ja suositellut ja johon olemme jo useamman kerran kiinnittäneet lukijoidemme huomiota.

Aivan kirjassensa alussa Martynov pelottelee meitä tällaisella kauhistuttavalla perspektiivillä: jos vallankumouk-

sellisen sosialidemokratian luja organisaatio saattaisi „määrätä ja toimeenpanna yleiskansallisen aseellisen kapinan” itsevaltiutta vastaan, josta Lenin on haaveillut, niin „eikö ole ilmeistä, että juuri tämä puolue määrättäisiin koko kansan tahdosta väliaikaiseksi hallitukseksi heti vallankumouksen jälkeen? Eikö ole ilmeistä, että kansa uskoisi vallankumouksen lähikohtalon nimenomaan tämän eikä jonkin muun puolueen huostaan?”

Tuo on uskomatonta, mutta totta. Venäjän sosialidemokratian tuleva historiankirjoittaja joutuu kummastuen toteamaan, että jo aivan Venäjän vallankumouksen alussa sosialidemokratian girondistit *peloittelivat* vallankumouksellista proletariaattia tuollaisella perspektiivillä! Martynovin kirjases (ja uuden „Iskran” monien artikkelien ja eri artikkelikappaleiden) koko sisältö on tuon perspektiivin „kauhujen” maalailamista. Uusiskralaisten aatteellinen johtomies on näkevinään siinä „vallananastuksen”, hänelle kummittelee „jakobiinilaisuuden”, bakunismien, tkatshevismin ja muiden hirmuisten ismien pelätin, joilla vallankumouksen mukaan lyöttäytyvät vanhat akat niin mielellään peloittelevat lapsenkengissä käveleviä poliitikkoja. Ja ymmärrettävää on, ettei tällöin tulla toimeen „siteeraamatta” Marxia ja Engelsiä. Marx ja Engels rukaut, sitaatteja heidän teoksistaan on väärinkäytetty jos vaikka millä tavoin! Muistatko: vetoamalla siihen tosiasiaan, että „kaikkalainen luokkataistelu on poliittista taistelua”⁶⁸, *puolusteltiin meidän* poliittisten tehtävien ja poliittisen agitaation ja taistelun menetelmien rajoittuneisuutta ja takapajuisuutta? Nyt hvostismia puolustamaan kutsutaan valetodistajaksi Engels. Teoksessaan „Talonpoikaissota Saksassa” hän kirjoitti: „Kaikista pahinta, mikä äärimmäisyyspuolueen johtajalla voi olla odotettavissa, on ottaa välttämättömyyden pakosta valta haltuunsa sinä ajankohdalla, jolloin liike ei ole vielä kylliksi kehittänyt hänen edustamansa luokan herrausta varten ja tämän herrauden turvaavien toimenpiteiden toteuttamista varten”. Tämän pitkän sitaatin alun, jonka Martynov esittää, huolellinen lukeminen riittää, jotta tullaan vakuuttuneeksi siitä, miten hvostilaisemme vääristelee tekijän ajatusta. Engels puhuu *vallasta, joka turvaa luokan herrauden*. Eikö se tosiaankaan ole selvää? Proletariaattiin nähden se on siis valtaa, *joka turvaa proletariaatin herrauden*, s.o. proletariaatin

diktatuuria sosialistisen kumouksen toteuttamiseksi. Martynov ei ymmärrä sitä sekoittaen itsevaltiuden kukistamiskauden väliaikaisen vallankumouhallituksen siihen proletariaatin turvattuun herruuteen, joka tulee olemaan porvariston kukistamiskaudella, sekoittaen proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattisen diktatuurin työväenluokan sosialistiseen diktatuuriin. Ja kuitenkin Engelsin sitaatin jatkosta hänen ajatuksensa käy vieläkin selvemmäksi. Äärimmäisyyspuolueen johtaja, sanoo hän, joutuu „puolustamaan hänelle vieraan luokan etuja ja selviytymään omasta luokastaan *fraasien, lupauksien ja sellaisten vakuuttelujen avulla, että toisen luokan edut ovat sen omia*. Se, joka keran on joutunut tuollaiseen *kieroon asemaan*, on auttamattomasti tuhon oma”⁶⁹.

Alleiviivatut kohdat osoittavat selvästi, että Engels varoittaa joutumasta nimenomaan siihen kieroon asemaan, mikä on seurauksena, kun johtaja ei ymmärrä „oman” luokkansa todellisia etuja ja kumouksen todellista luokkasisältöä. Havainnollisuuden vuoksi koetamme selittää tätä juurta jaksain syvämietteiselle Martynovillemme yksinkertaisen esimerkin avulla. Kun narodnajavoljalaiset, aikooessaan edustaa „työn” etuja, vakuuttelivat itselleen ja muille, että 90% talonpojista Venäjän tulevassa perustavassa kokouksessa tulee olemaan sosialisteja, niin he joutuivat siten kieroon asemaan, mikä oli kiertämättömästi johtava heidät auttamattomaan poliittiseen tuhoon, sillä nuo „lupaukset ja vakuuttelut” eivät vastanneet objektiivista todellisuutta. Todellisuudessa he olisivat ajaneet porvarillisen demokration etuja, „toisen luokan etuja”. Ettekö ala yhtä ja toista ymmärtää, arvoisa Martynov? Kun sosialistivallankumoukselliset kuvaavat ne agraariuudistukset, joita Venäjällä on ehdottomasti tapahtuva, „sosialisoimiseksi”, „maan luovutukseksi kansalle”, „tasasuhtaisen käytön” aluksi, niin he saattavat itsensä kieroon asemaan, mikä on kiertämättömästi johtava heidät auttamattomaan poliittiseen tuhoon, sillä todellisuudessa juuri ne uudistukset, joita he tavoittelevat, turvaavat *toisen luokan*, talonpoikaistorvariston, herruuden, joten todellisuus kumoaa heidän fraasinsa, lupauksensa ja vakuuttelunsa sitä pikemmin, mitä nopeamaksi käy vallankumouksen kehitys. Ettekö vieläkään ymmärrä, mistä on kysymys, arvoisa Martynov? Ettekö vieläkään ymmärrä, että Engelsin ajatuksen *ytimeenä* on

viittaus siihen, miten turmiollista on *olla ymmärtämättä* kumouksen todellisia historiallisia tehtäviä, että Engelsin sanat sopivat siis meikäläisiin narodnajavoljalaisiin ja „sosialistivallankumouksellisiin”?

II

Engels viittaa siihen vaaraan, että proletariaatin johtajat eivät ymmärrä kumouksen *epäproletaarista* luonnetta, mutta viisas Martynov johtaa tästä vaaraksi sen, että proletariaatin johtajat, jotka ovat eristäytyneet vallankumouksellisesta demokratiasta ohjelmallaan ja taktiikallaan (s.o. koko propagandallaan ja agitaatiollaan) sekä organisaatiollaan, esittävät johtavaa osaa demokraattisen tasavallan luomisessa. Engels näkee vaaran siinä, että johtaja sekoittaa kumouksen näennäisesti-sosialistisen ja todellisesti-demokraattisen sisällön, kun taasen viisas Martynov johtaa tästä vaaraksi sen, että proletariaatti yhdessä talonpoikaiston kanssa ottaa tietoisesti diktatuurivallan pystytettäessä demokraattista tasavaltaa, joka on porvariston herruuden viimeinen muoto ja parhain muoto proletariaatin porvaristonvastaista luokkataistelua varten. Engels näkee vaaralliseksi sen valheellisen, kieron aseman, jolloin puhutaan yhtä, mutta tehdään toista, jolloin lupaillaan yhden luokan herruutta, mutta itse asiassa turvataan toisen luokan herruus; Engels näkee tässä valheellisuudessa auttamattoman poliittisen tuhon kiertämättömyyden, mutta viisas Martynov johtaa tästä vaaran joutua tuhoon sen seurauksena, että demokratian porvarilliset kannattajat eivät anna proletariaatin ja talonpoikaiston turvata tosidemokraattista tasavaltaa. Viisas Martynov ei jaksakaan mitenkään käsittää, että *tällainen* tuhoutuminen, proletariaatin johtajan tuhoutuminen, tuhansien proletaarien tuhoutuminen taistelussa tosidemokraattisen tasavallan puolesta, ollen fyysillistä tuhoutumista, ei suinkaan ole poliittista tuhoutumista, vaan se päinvastoin on proletariaatin mitä suurin poliittinen saavutus, sen hegemonian mitä suurenmoisinta toteuttamista taistelussa vapauden puolesta. Engels puhuu sen poliittisesta tuhosta, ken tiedottomasti harhautuu omalta luokkatieltään vieraalle luokkatielle, mutta viisas Martynov, siteeraten hartaalla kunnioituksella Engelsiä, puhuu sen tuhosta, ken kulkee yhä pitemmälle varmaa luokkatietä.

Vallankumouksellisen sosialidemokratian ja hvostismin katsantokantojen eroavaisuus käy tässä ilmi aivan silminnähtävästi. Martynov ja uusi „Iskra” pakoilevat radikaalimmman demokraattisen kumouksen tehtävää, joka on lankeava proletariaatille yhdessä talonpoikaiston kanssa, pakoilevat tuon kumouksen sosialidemokraattista johtamista luovuttaen siten, vaikkapa tiedottomastikin, proletariaatin edut porvarillisen demokratian käsiin. Siitä Marxin oikeasta ajatuksesta, että meidän ei ole valmisteltava *tulevaisuuden* hallituspuoluetta, vaan oppositiopuoluetta, Martynov tekee johtopäätöksen, että meidän on asetettava hvostilaisoppositioon *nykyistä* vallankumousta kohtaan. Siihen päätyy hänen poliittinen viisautensa. Tässä hänen johtopäätelmänsä, johon kovin kehoittaisimme lukijaa syventymään:

„Proletariaatti ei voi saada kaikkea poliittista valtaa valtiossa enempää kuin osaakaan siitä ennen kuin se suorittaa sosialistisen vallankumouksen. Tämä on se kiistämätön väite, joka erottaa meidät opportunistisesta jauresilaisuudesta”... (Martynov, s. 58) — ja joka, lisäämme puolestamme, eittämättömästi todistaa arvoisan Martynovin kykenemättömäksi ymmärtämään, mitä mikäkin on. Kun sekoitetaan toisaalta proletariaatin osallistuminen valtakommentoon, joka vastustaa sosialistista kumousta, ja toisaalta proletariaatin osallistuminen demokraattiseen vallankumoukseen, niin se merkitsee, että kerta kaikkiaan ei ymmärretä, mistä on kysymys. Se on samaa kuin sotkea Millebrand'in osallistuminen murhaaja Galliffet'n ministeristöön ja Varlinin⁷⁰ osallistuminen Kommuuniin, joka puolusti tasavaltaa ja pelasti sen.

Mutta kuulkaapa edelleen havaitaksenne, miten kirjoittajamme sotkee: ...,„Mutta jos näin on asianlaita, niin on ilmeistä, että tuleva vallankumous ei saata realisoida mitään poliittisia muotoja *vastoin koko* porvariston *tahtoa* (kursivointi Martynovin), sillä huomispäivän isännäksi tulee porvaristo”... Ensiksikin, miksi tässä puhutaan vain poliittisista muodoista, vaikka edellisessä lauseessa oli puhe proletariaatin vallasta yleensä, jopa sosialistisesta vallankumouksestakin? miksi kirjoittaja ei puhu taloudellisten muotojen realisoinnista? Siksi, että hän, sitä itsekään huomaamatta, hypähti jo sosialistisesta kumouksesta demokraattiseen. Jos näin on asianlaita (tämä toiseksi), niin kerrassaan virheellistä on tekijän puhua tout court (ilman

muuta) „koko porvariston tahdosta”, sillä demokraattisen kumouksen kauden erikoisuutena on juuri porvariston eri kerrosten tahdon erilaisuus, porvariston, joka on vasta vapautumassa absolutismista. Suurinta typeryyttä on puhua demokraattisesta kumouksesta ja rajoittua pelkkään ja yksinomaiseen „proletariaatin” ja „porvariston” vastakkainasetteluun, sillä tuo kumous merkitsee nimenomaan sitä yhteiskunnan kehityksen kautta, jolloin yhteiskunnan valtaosa on oikeastaan proletariaatin ja porvariston välimailla ja muodostaa mitä laajimman pikkuporvarillisen, talonpoikaisen kerroksen. Juuri siksi, että demokraattinen kumous on vielä suorittamatta, tällä valtavan laajalla kerroksella on poliittisten muotojen realisoinnin asiassa paljon enemmän yhteisiä intressejä „proletariaatin” kanssa kuin „porvaristolla” tuon sanan varsinaisessa ja suppeassa merkityksessä. Martynovin sekasotkun tärkeimpiä alkulähteitä on se, ettei ymmärretä tätä yksinkertaista asiaa.

Edelleen:„Näin ollen pelkästään peloittelemalla porvarillisten aineiden enemmistöä proletariaatin vallankumouksellinen taistelu voi johtaa vain absolutismin palauttamiseen sen alkuperäisessä muodossa,— ja proletariaatti ei tietenkään pysähdy tämän mahdollisen tuloksen edessä, se ei pahimmassa tapauksessa kieltäydy peloittelemasta porvaristoa, jos asia alkaa kallistua jyrkästi siihen, että näennäisellä perustuslaillisella myönnytyksellä elvytetään ja lujitetaan lahoavaa itsevaltiudellista valtaa. Mutta ryhtyessään taisteluun proletariaatin tarkoituksena ei tietenkään ole tämä pahin tapaus”.

Lukija, ymmärrättekö jotain? Siinä tapauksessa proletariaatti ei kieltäydy peloittelemasta, joka johtaa absolutismin palauttamiseen, jos alkaa uhata näennäinen perustuslaillinen myönnytys! Tuo on samaa kuin jos sanoisin: minua uhkaa egyptiläisten vitsaus yksipäiväisen keskustelun muodossa yksin Martynovin kanssa; siitä syystä pahimmassa tapauksessa turvaudun peloittelemalla, minkä seurauksena voi olla vain kaksipäiväinen keskustelu Martynovin ja Martovin kanssa. Tämähän on suorastaan hölynpölyä, arvoisa herra!

Ajatus, joka kangasteli Martynovin mielessä, kun hän kirjoitti lainaamamme järjettömyyden, on seuraava: jos proletariaatti rupeaa demokraattisen kumouksen kaudella peloittelemaan porvaristoa sosialistisella vallankumouksella,

niin se johtaa vain taantumukseen, joka heikentää myös demokraattisia saavutuksia. Ja siinä kaikki. Mistään absolutismin palauttamisesta alkuperäisessä muodossaan, mistään proletariaatin valmeudesta turvautua pahimmassa tapauksessa pahimpaan typeryyteen ei ymmärrettävästi voi olla puhettakaan. Koko juttu on taaskin siinä demokraattisen ja sosialistisen kumouksen välisessä eroavaisuudessa, minkä Martynov unohtaa, siinä, että on olemassa se valtavan laaja talonpoikainen ja pikkuporvarillinen väestökerros, joka pystyy tukemaan demokraattista kumousta, mutta ei pysty tällä haavaa tukemaan sosialistista kumousta.

Kuunnelkaamme viisasta Martynoviamme vielä: ...,Ilmeistekin proletariaatin ja porvariston välisen taistelun täytyy porvarillisen vallankumouksen aattona erota eräissä suhteissa tästä samasta taistelusta sen loppuvaiheessa, sosialistisen vallankumouksen aattona"... Niin, se on ilmeistä, ja jos Martynov olisi ajatellut sitä, missä nimenomaan tuo ero on, niin tokkopa hän olisi kirjoittanut edellämainittua hölynpölyä ja koko kirjaansa.

...,Taistelu siitä, kuka on vaikuttava porvarillisen vallankumouksen kulkuun ja lopputulokseen, voi ilmetä vain siten, että proletariaatti tulee vallankumouksellisesti painostamaan liberaalisen ja radikaalisen porvariston tahtoa, että yhteiskunnan demokraattisemmat „pohjakerrokset” pakoittavat sen „huippukerrokset” myöntymään viemään porvarillisen vallankumouksen loogilliseen päätökseensä. Se tulee ilmenemään siten, että proletariaatti asettaa kaikissa tapauksissa porvaristolle vaikean vaalin: joko takaisin absolutismin pihteihin, joissa se on tukehtumisillaan, tai eteenpäin kansan mukana”.

Tämä tiradi on Martynovin kirjasen keskeisin kohta. Siinä on sen koko ydin, kaikki sen perus-„ideat”. Entä miksi nuo viisaat ideat osoittautuvat? Katsokaapa: mitä ovat nuo yhteiskunnan „pohjakerrokset”, tuo „kansan”, jonka neropattimme lopultakin muisti? Ne ovat juuri sitä monimiljoonaista pikkuporvarillista kaupunkilais- ja talonpoikaikerrosta, joka on täysin kykenevä esiintymään vallankumouksellisenä demokraattina. Entä mitä on tuo proletariaatin ynnä talonpoikaiston harjoittama yhteiskunnan huippukerroksien *painostaminen*, mitä on tuo proletariaatin liike eteenpäin yhdessä kansan kanssa yhteiskunnan huippu-

kerroksista huolimatta? Se on juuri *sitä proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellista demokraattista diktatuuria*, jota vastaan hvostilaisemme sotii! Hän ei vain uskalla ajatella loppuun asti eikä nimetä asioita niiden oikealla nimellä. Siksi hän puhuu sanoja, joiden merkitystä ei ymmärrä, hän kertailee arkana, naurettavasti ja typerästi kieroillen *, tunnuksia, joiden todellinen ajatus jää häneltä huomaamatta. Vain hvostilaiselle voikin sen tähden sattua hänen loppupäätelmiensä „mielenkiintoisimmassa” osassa tällainen kuriositeetti: sekä proletariaatin että „kansan” vallankumouksellinen painostus yhteiskunnan huippukerrokseen, mutta ilman proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattista diktatuuria, — sellaista on saattanut mennä sanomaan vain Martynov! Martynov tahtoo, että proletariaatti uhkaisi yhteiskunnan huippukerrokseen, että se menee kansan kanssa eteenpäin, mutta että proletariaatti samalla päättäisi lujasti yhdessä uusiskralaisten johtajiensa kanssa *olla menemättä eteenpäin* demokraattista tietä, sillä tuo tie on vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin tie. Martynov tahtoo, että proletariaatti painostaisi huippukerrostensa tahtoa ilmaisemalla oman tahdottomuutensa. Martynov tahtoo, että proletariaatti taivuttaisi huippukerrokset „myöntymään” viemään porvarillisen vallankumouksen sen loogilliseen demokraattis-tasavaltaiseen päätökseen, taivuttaisi siten, että ilmaisisi oman pelkonsa *ottaa vastuulle* yhdessä kansan kanssa tätä vallankumouksen loppuunviemistä, ottaa vastuulleen valtaa ja demokraattista diktatuuria. Martynov tahtoo, että proletariaatti olisi etujoukkona demokraattisessa kumouksessa, ja *sen tähden* viisas Martynov *pelottelee* proletariaattia sillä perspektiivillä, että joudutaan osallistumaan väliaikaiseen vallankumoukshallitukseen, jos kapina on menestyksellinen!

Pitemmälle ei taantumuksellisessa hvostismissa voida mennä. Martynoville täytyy kumartaa syvään kuin pyhälle miehelle siitä hyvästä, että hän on saattanut päätökseen uuden „Iskran” hvostilaistendenssit ja ilmaissut ne selvästi ja järjestelmällisesti päivänpolttavimmasta ja tärkeimmästä poliittisesta kysymyksestä **.

* Olemme jo panneet merkille sen ajatuksen järjettömyyden, että proletariaatti saattaisi edes pahoista pahimmassakaan tapauksessa sysätä porvaristoa taaksepäin!

** Artikkelini oli jo ladottu, kun saimme „Iskran” 93. n:n, johon meidän on vielä palattava ¹.

III

Mikä on Martynovin sekasotkun alkulähteenä? Se, että sekoitetaan demokraattinen ja sosialistinen kumous, unohdetaan välikerroksen, „porvariston” ja „proletariaatin” välillä olevan kansankerroksen (kaupunki- ja maaseutu-köyhälistön pikkuporvarilliset joukot, „puoliproletaarit”, köyhät pienisännät), osuus, ei ymmärretä minimiohjelmamme todellista merkitystä. Martynov on kuullut, että porvarilliseen ministeristöön osallistuminen on sosialistille sopimatonta (kun proletariaatti taistelee sosialistisen kumouksen puolesta), ja kiirehti „käsittämään” tämän siten, ettei pidä osallistua yhdessä vallankumouksellisen porvarillisen demokratian kanssa vallankumouksellisen-demokraattiseen kumoukseen ja siihen diktatuuriin, joka on välttämätöntä tuollaisen kumouksen täydellistä toteuttamista varten. Martynov on lukenut minimiohjelmamme, mutta ei ole huomannut, että sillä, kun siinä jyrkästi erotetaan porvarillisen yhteiskunnan pohjalla toteutettavissa olevat uudistukset sosialistisista uudistuksista, ei ole ainoastaan kirjallisetodellinen, vaan mitä elävin, käytännöllinen merkitys; hän ei ole huomannut, että vallankumouskaudella tuota ohjelmaa on viivyttämättä tarkastettava ja sovellettava käytännössä. Martynov ei ole ajatellut sitä, että vallankumouksellisen-demokraattisen diktatuurin aatteesta kieltäytyminen itsevaltiuden kukistumiskaudella on samaa kuin kieltäytyä toteuttamasta minimiohjelmaamme. Tosiaankin, palauttakaapa vain mieleenne kaikki ne taloudelliset ja poliittiset uudistukset, jotka tässä ohjelmassa on asetettu, vaatimukset: tasavalta, kansan aseistaminen, kirkon erottaminen valtiosta, täydelliset demokraattiset vapaudet, rohkeat taloudelliset uudistukset. Eikö ole selvää, että näiden uudistusten suorittaminen porvarillisen järjestelmän pohjalla ei ole ajateltavissa ilman alempien luokkien vallankumouksellisen-demokraattista diktatuuria? Eikö ole selvää, ettei tässä ole puhe yksin proletariaatista erotukseksi „porvaristosta”, vaan nimenomaan „alemmista luokista”, jotka ovat jokaisen demokraattisen kumouksen aktiivisena liikkeellepanevana voimana? Näitä luokkia ovat proletariaatti *ynnä* kaupunki- ja maalaisköyhälistön kymmenet miljoonat, jotka elävät pikkuporvarillisissa elinoloissa. Epäilemätöntä on, että näiden joukkojen varsin monet edustajat

kuuluvat porvaristoon. Mutta sitäkin epäilemättömämpää on se, että näiden joukkojen etujen mukaista on demokratismin täydellinen toteuttaminen ja että mitä valistuneempia nämä joukot ovat, sitä väistämättömämpää on niiden taistelu tuon täydellisen toteuttamisen puolesta. Sosialidemokraatti ei tietystikään koskaan unohda kaupunki- ja maalaisväen pikkuporvarillisten laajojen joukkojen kaksinaista poliittis-taloudellista luonnetta, hän ei koskaan unohda, että sosialismin puolesta taistelevalla proletariaatilla täytyy välttämättä olla erillinen ja itsenäinen luokkaorganisaationsa. Mutta hän ei unohda myöskään sitä, että näillä joukoilla on „menneisyyden lisäksi tulevaisuus, ennakkoluulojen lisäksi järki”⁷², joka sysää sitä eteenpäin, vallankumouksellis-demokraattiseen diktatuuriin; hän ei unohda, että valistusta ei saada yksinomaan kirjoista eikä niinkään paljon kirjoista kuin itse vallankumouksen kulusta, vallankumouksen, joka avaa silmät ja kouluttaa poliittisesti. Näissä oloissa teoriaa, joka kieltää vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin aatteen, ei voida sanoa muuksi kuin poliittisen takapajuisuuden filosofiseksi puolustukseksi.

Vallankumouksellinen sosialidemokraatti sysää inhoten syrjään moisen teorian. Vallankumouksen aattona hän ei ainoastaan viittaa vallankumouksen lopputuloksen „pahimman tapaukseen”. Ei, hän on viittaava myös parhaimman tapauksen mahdollisuuteen. Hän on unelmoiva,— hänen täytyy unelmoida, ellei hän ole auttamaton filisteri,— siitä, että kun Eurooppa on hankkinut valtavan kokemuksen ja Venäjän työväenluokan energia kehittyneet ennennäkemättömän valtavaksi, meidän onnistuu paremmin kuin koskaan ennen sytyttää vallankumouksellisen valon soihtu pimeiden ja poljettujen joukkojen edessä, meidän onnistuu — sen ansiosta, että meillä on Euroopan hyvin monien vallankumouksellisten sukupolvien kokemus,— toteuttaa ennennäkemättömällä täydellisyydellä kaikki demokraattiset uudistukset, koko minimiohjelmamme; meidän onnistuu saada aikaan se, ettei Venäjän vallankumous olisi muutamien kuukausien liikettä, vaan monien vuosien liikettä, ettei sen seurauksena olisi vain vallanpitäjien tekemät pikku myönnytykset, vaan noiden vallanpitäjien täydellinen kukistaminen. Ja jos se onnistuu,— niin silloin... silloin vallankumouksen palo sytyttää Euroopan; porvarillisen

taantumuksen näännyttämä Euroopan työmies nousee vuorostaan ja näyttää meille, „kuinka se tehdään”; silloin Euroopan vallankumousnousu vaikuttaa takaisin Venäjään ja tekee muutamien vallankumousvuosien ajanjaksosta useiden vallankumouksellisten vuosikymmenien ajanjakson, silloin... mutta me ehdimme vielä monestikin puhua siitä, mitä me „silloin” teemme, puhua siitä ei kaukaa Geneven kirostusta etäisyydestä, vaan tuhatlukuisissa työväen kokouksissa Moskovan ja Pietarin kaduilla, Venäjän „musikoiden” vapaissa kokouksissa.

IV

Uuden „Iskran” filistereille ja sen „ajatusten valtiaalle”, kunnan kirjanoppineelle Martynovillemme, moiset unelmat ovat ymmärrettävästikin vieraita ja oudoksuttavia. He pelkäävät minimiohjelmamme täydellistä toteuttamista yksinkertaisen rahvaan vallankumouksellisen diktatuurin tietä. He pelkäävät oman tietoisuutensa vuoksi, pelkäävät menettävänsä ulkoaooppimansa (mutta harkitsematta jääneen) kirjan mukaisen ohjenuoran, pelkäävät osoittautuvansa kyvyttömiksi erottamaan demokraattisten uudistusten oikeita ja rohkeita askelia luokkakannattoman, narodnikkilaisen sosialismin tai anarkismin seikkailumaisista hypyistä. Heidän filisterinsielunsa kuiskaa heille oikein, että nopean eteenpäinkulun aikana oikean tien erottaminen ja mutkallisten ja uusien kysymysten nopea ratkaiseminen on vaikeampaa kuin arkisen askartelun rutiinin oloissa; siksi he vaistomaisesti supattavat: älä koske minua, älä koske minua! kiertäköön vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin malja ohitseni! kunhan vain ei jouduttaisi surman suuhun! herrat! mieluumminkin „verkkaisin askelin, mutkia tehden”!..

Eipä kumma, että Parvusin, joka niin jalomielisesti tuki uusiskralaisia niin kauan, kun kysymyksessä oli etupäässä vanhimpien ja ansioituneiden kooptoinen, kävi loppujen lopuksi vaikeaksi olla moisessa rämettyneessä seurassa. Eipä kumma, että hän alkoi tuntea siinä yhä useammin taedium vitae, elämään kyllästymistä. Ja lopulta hän nousi kapinaan. Hän ei rajoittunut puolustamaan „järjestää vallankumous”-tunnusta, joka oli säikäyttänyt uuden „Iskran” puolikuolleeksi, hän ei rajoittunut julistuksiin, jotka „Iskra”

julkaisi erillisinä lehtisinä edes mainitsematta niissä „jako-biinilais”-kauhujen vuoksi sosialidemokraattisesta työväenpuolueesta *. Ei. Vapauduttuaan ratkiviisaan axelrodilaisen (vai luxemburgilaisen?) prosessi-organisaation teorian painajaisesta Parvus pystyi vihdoinkin lähtemään eteenpäin sen sijaan, että olisi perääntynyt taaksepäin kuin rapu. Hän ei tahtonut tehdä „Sisyfoksen työtä”⁷³ oikomalla loputtomasti Martynovin ja Martovin typeryyksiä. Hän esiintyi avoimesti (valitettavasti kyllä yhdessä tyhjänlavertelija Trotskin kanssa esipuheessa tämän tyhjiä lavertelemaan „Ennen tammikuun 9 päivää” kirjaseen) puoltaen vallankumouksellisen-demokraattisen diktatuurin aatetta, sellaista ajatusta, että sosialidemokratian velvollisuus on osallistua väliaikaiseen vallankumouhallitukseen itsevaltiuden kukittamisen jälkeen. Parvus on tuhat kertaa oikeassa sanoessaan, että sosialidemokratian ei pidä pelätä astua rohkeasti eteenpäin, ei pidä varoa antamasta käsi kädessä vallankumouksellisen porvarillisen demokratian kanssa yhteisiä „iskuja” viholliselle, mutta välttämättä ehdolla (jonka mielenjohdattaminen on varsin paikallaan), ettei sekoiteta järjestöjä; kuljetaan erikseen, lyödään yhdessä; ei salata etujen erilaisuutta; pidetään silmällä liittolaista kuin vihollista j.n.e.

Mutta mitä palavampaa on myötämielisyytemme kaikkia näitä hvostilaisille selkänsä kääntäneen vallankumouksellisen sosialidemokraatin tunnuksia kohtaan, sitä ikävämmin on meitä hämmästyttänyt se, että Parvus lähtee välillä väärästä nuotista. Noita pikku virheellisyyksiä emme suinkaan pane merkille saivarteluhalusta, vaan siksi, että siltä, jolle paljon on annettu, paljon myös vaaditaan. Kaikkein vaarallisinta olisi nyt se, jos Parvusin oikea asennoituminen tulisi komprometoiduksi hänen oman harkitsemattomuutensa vuoksi. Vähintäänkin juuri harkitsemattomien lauseiden joukkoon kuuluvat seuraavat lauseet käsittelemässämme Parvusin esipuheessa Trotskin kirjaseen: „Jos haluamme erillistää vallankumouksellisen proletariaatin muista poliittisista virtauksista, niin meidän on osattava olla aatteellisesti vallankumousliikkeen johdossa”

* En tiedä, ovatko lukijamme panneet merkille erään luonteenomaisen seikan: sen törkypaljouden joukossa, jota uusi „Iskra” on julkaissut lehtisinä, on ollut hyviä. Parvusin allekirjoittama lehtisiä. „Iskran” toimitus on kääntänyt selkänsä juuri näille lehtisille haluamatta mainita mitään enempää puolueestamme kuin kustantamostaankaan.

(tuo on oikein), „oltava kaikkein vallankumouksellisimpia”. Tuo on väärin. Toisin sanoen, tuo on väärin, jos tämä väite otetaan siinä yleismerkityksessä, minkä sille antaa Parvusin lause, tuo on väärin lukijan kannalta, lukijan, joka käsittää tuon esipuheen joksikin itsenäiseksi, riippumattomaksi Martynovista ja uusiskralaisista, joista Parvus ei mainitse. Jos tuota väitettä tarkastellaan dialektisesti, s.o. suhteellisesti, konkreettisesti, kaikinpuolisesti, matkimatta niitä kirjallisuusalan näsäviisaita ryntäilijöitä, jotka jopa vuosien kuluttuakin sieppaavat eheästä teoksesta erillisiä lauseita ja vääristelevät niiden ajatusta,— niin silloin käy selväksi, että Parvus on suunnannut sen nimenomaan hvostismia vastaan, ja *sikäli* se on oikein (vertaa varsinkin seuraavia Parvusin sanoja: „jos *jäämme jälkeen* vallankumouksen kehityksestä” j.n.e.). Mutta lukijahan ei voi pitää silmällä vain hvostilaisia, ja vallankumouksellisten leirissä olevien vallankumouksen vaarallisten ystävien keskuudessa on paitsi hvostilaisia myös aivan toisenlaisia miehiä, on „sosialistivallankumouksellisia”, on miehiä, jotka ovat tapahtumien virran vietävinä ja avuttomia vallankumouksellisen fraasin edessä, kuten Nadezhdinit, tai sellaisia, joilla vaisto korvaa vallankumouksellisen maailmankatsomuksen (sen tapaisia kuin Gapon). Heidät Parvus on unohtanut ja unohtanut siksi, ettei hänen esityksensä eikä ajatustensa juoksu ole ollut vapaata, vaan sitä on sitonut miellyttävä muisto siitä martynovilaisuudesta, josta hän pyrkii varoittamaan lukijaa. Parvusin esitys ei ole riittävän konkreettista, sillä hän ei ota huomioon niiden erilaisten, Venäjällä olevien vallankumouksellisten virtausten kokonaisuutta, jotka ovat kiertämättömiä demokraattisen kumouksen kautena ja luonnollisesti heijastavat yhteiskunnan puutteellista luokkajakoa sellaisella kaudella. Epäselviä, toisinaan jopa taantumuksellisiakin sosialistisia ajatuksia joutuu tällaisena aikana varsin luonnollisesti vallankumouksellis-demokraattisiin ohjelmiin vallankumouksellisen fraasin taakse piiloutuneena (muistakaa sosialistivallankumouksellisia ja Nadezhdinia, joka taisi vaihtaa vain titteliä siirryttyään „vallankumouksellisten sosialistien” joukosta uuteen „Iskraan”). Ja tällaisissa oloissa me sosialidemokraatit emme koskaan saata asettaa emmekä aseta tunnusta: „on oltava kaikkein vallankumouksellisimpia”. Me emme edes ajattelekaan tavoitella luokka-

maaperältä erkaantuneen, fraaseilla keikaroivan ja huokeahintaisiin menestystunnuksiin (varsinkin agrarialalla) taipuvaisen demokraatin vallankumouksellisuutta; me päinvastoin tulemme aina suhtautumaan siihen arvostelevasti, paljastamaan sanojen todellisen merkityksen, idealisoitujen suurtaapahtumien todellisen sisällön, opettaen ottamaan tervejärkisesti huomioon luokat ja luokkien sisäiset suuntavivahteet vallankumouksen kärkevimpinä aikoina.

Aivan yhtä vääriä, ja samasta syystä, ovat Parvusin väitteet, että „Venäjällä vallankumouksellinen väliaikainen hallitus tulee olemaan työväendemokratian hallitus”, että „jos Venäjän proletariaatin vallankumousliikkeen johdossa tulee olemaan sosialidemokratia, niin tämä hallitus on oleva sosialidemokraattinen”, että sosialidemokraattinen väliaikainen hallitus „tulee olemaan eheä hallitus, jonka enemmistönä ovat sosialidemokraatit”. Sellaista *ei voi olla*, ellei puhuta sattumanvaraisista, ohimenevistä episodeista, vaan vähänkin pitempiäaikaisesta vallankumouksellisesta diktatuurista, joka edes jossain määrin kykenee jättämään jäljen historiaan. Sellaista ei voi olla, sillä edes jossain määrin kestävää (ei tietenkään ehdottomasti, vaan suhteellisesti) voi olla vain kansan valtavaan enemmistöön tukeutuva vallankumouksellinen diktatuuri. Mutta Venäjän proletariaatti on nykyään Venäjän väestön vähemmistönä. Valtavaksi, ylivoimaiseksi enemmistöksi se voi tulla vain liittymällä yhteen puoliproletaarien, köyhien pienisäntien joukkojen kanssa, s.o. kaupungin ja maaseudun pikkuporvarillisten köyhälistöjoukkojen kanssa. Mahdollisen ja toivotavan vallankumouksellisen demokraattisen diktatuurin tällainen yhteiskunnallisen perustan kokoonpano tulee tietysti heijastumaan vallankumouksellisen hallituksen kokoonpanossa ja tekee kiertämättömäksi sen, että hallituksessa ovat mukana tai jopa enemmistönäkin vallankumouksellisen demokratian mitä erilaisimmat edustajat. Tähän nähden olisi äärimmäisen vahingollista kaikenlaisten harhakuvitelmien muodostaminen. Kun tyhjänlavertelija Trotski kirjoittaa nyt (valitettavasti rinnan Parvusin kanssa), että „pappi Gapon saattoi ilmestyä vain kerran” ja että „toiselle Gaponille ei ole sijaa”, niin hän tekee sen vain siksi, että hän on tyhjänlavertelija. Ellei Venäjällä olisi sijaa toiselle Gaponille, niin meillä ei olisi sijaa myöskään todella „suurelle”, päätökseen saakka menevälle demokraattiselle

vallankumoukselle. Tullakseen suureksi, muistuttaakseen vuosia 1789—1793 eikä 1848—1850 ja mennäkseen niitä pitemmälle, sen on nostettava valtavat massat toimeliaaseen elämään, sankarillisiin ponnistuksiin, „perustavaa laatua olevaan historialliseen luomistyöhön”, nostettava ne hirveästä pimeydestä, ennennäkemättömän alennuksen, tavattoman villiityneisyyden ja lohduttoman tylsyyden tilasta. Se on jo nostamassa ja nostaa ne,— itse hallitus helpottaa tätä työtä epätoivoisella vastarinnallaan, mutta ymmärrettävää on, ettei voi olla puhettakaan näiden joukkojen ja niiden monilukuisten „omaperäisten” kansan-, jopa talonpoikaisjohtajienkin syvällisestä poliittisesta tietoisuudesta, sosialidemokraattisesta tietoisuudesta. He eivät saata nyt heti, läpäisemättä useita vallankumoukskokeita, muuttua sosialidemokraateiksi yksinomaan pimeytensä vuoksi (vallankumous valistaa, toistamme, satumaisen nopeasti), vaan siksi, että heidän luokka-asemansa ei ole proletaarinen, siksi, että historian kehityksen objektiivinen logiikka asettaa heille tällä hetkellä demokraattisen eikä suinkaan sosialistisen kumouksen tehtäviä.

Ja tähän kumoukseen tulee koko tarmollaan osallistumaan vallankumouksellinen proletariaatti lakaisten luotaan eräiden surkean hvostismien ja toisten vallankumouksellisen fraasin, tuoden tapahtumien päätähuimaavaan pyörteeseen luokkakantaista selvyyttä ja tietoisuutta, kulkien järkkymättä ja rohkeasti eteenpäin, ei peläten vallankumouksellisdemokraattista diktatuuria, vaan haluten sitä kiihkeästi, taistellen tasavallan ja täydellisen tasavaltalaisen vapauden puolesta, vakavien taloudellisten uudistusten puolesta, luodakseen itselleen todella laajan ja todella XX vuosisadan arvoisen areenan taistelulle sosialismin puolesta.

**PROLETARIAATIN JA TALONPOIKAISTON
VALLANKUMOUKSELLINEN DEMOKRAATTINEN
DIKTATUURI⁷⁴**

Kysymystä sosialidemokratian osallistumisesta väliaikaiseen vallankumousohallitukseen ei ole asettanut päiväjärjestykseen niinkään tapahtumien kulku kuin erään suunnan sosialidemokraattien teoreettiset päätelmät. Kahdessa alakertakirjoituksessa (13. ja 14. n:ssa) olemme tehneet selkoa Martynovin päätelmästä, joka ensimmäisenä asetti tämän kysymyksen. Mielenkiinto siihen on kuitenkin osoittautunut niin suureksi ja mainituista päätelmästä aiheutuvat väärinkäsitykset (ks. erikoisesti „Iskran” 93. n:a) niin valtaviksi, että on välttämätöntä vielä kerran kajota tähän kysymykseen. Mitä mieltä lienevätkään sosialidemokraatit sellaisesta mahdollisuudesta, että joutuisimme lähitulevaisuudessa ratkaisemaan tämän kysymyksen ei ainoastaan teoreettisesti, niin joka tapauksessa puolueen on välttämättä oltava selvillä lähimmistä päämääristä. Johdonmukainen, horjunnoista tai puolinaisuuksista vapaa propaganda ja agitaatio on jo nyt mahdotonta, ellei vastata selvästi tähän kysymykseen.

Koetamme johdattaa mieleen kiistakysymyksen ytimen. Jos emme halua pelkästään myönnötyksiä itsevaltiudelta, vaan sen todellista kukistamista, niin meidän on pyrittävä saamaan tsaarihallituksen tilalle väliaikainen vallankumousohallitus, joka toisaalta kutsuisi koolle perustavan kokouksen todella yleisen, välittömän, yhtäläisen äänioikeuden perusteella salaisella äänestyksellä ja joka toisaalta olisi kykenevä käytännöllisesti turvaamaan täyden vapauden vaalien aikana. Ja nyt kysytään, onko sosialidemokraattisen työväenpuolueen osallistuminen tällaiseen väliaikaiseen vallankumousohallitukseen sallittavaa? Tämän

kysymyksen asettivat ensi kerran puolueemme opportunistisen siiven edustajat, nimittäin Martynov, jo ennen tammi-kuun 9 päivää, jota paitsi hän ja hänen perässään myös „Iskra” ratkaisivat tämän kysymyksen kielteisesti. Martynov yritti johtaa vallankumouksellisten sosialidemokraattien mielipiteet järjettömyydeksi *peloitellen* heitä sillä, että siinä tapauksessa, jos toiminta vallankumouksen järjestämiseksi on menestyksellistä ja jos puolueemme taholta johdetaan aseellista kansankapinaa, me *joudumme* osallistumaan väliaikaiseen vallankumouhallitukseen. Mutta tuollainen osallistuminen on sallimatonta „vallan anastamista”, sosialidemokraattiselle luokkapuolueelle sallimatonta „vulgääriä jauresilaisuutta”.

Pysähdymme tätä katsantokantaa puoltavien päätelmiin. Meille sanotaan, että väliaikaisessa hallituksessa ollessaan sosialidemokratia on pitävä valtaa käsissään; mutta sosialidemokratia proletariaatin puolueena ei voi pitää käsissään valtaa ilman, ettei se yritä toteuttaa maksimiohjelmaamme, s.o. ilman, ettei se yritä toimeenpanna sosialistista kumousta. Mutta sellaisessa hankkeessa se on nykyisenä aikana kiertämättä kärsivä tappion ja vain häpäisevä itsensä ja hyödyttävä taantumusta. Sen vuoksi muka sosialidemokratian osallistuminen väliaikaiseen vallankumouhallitukseen on sallimatonta.

Tuo päätelmä perustuu siihen, että sekoitetaan demokraattinen ja sosialistinen kumous,— taistelu tasavallasta (sisällyttäen siihen myös koko minimiohjelmamme) ja taistelu sosialismista. Sosialidemokratia todellakin vain häpäisisi itsensä yrittäessään heti asettaa päämääräkseen sosialistisen kumouksen. Juuri tuollaisia hämäreitä ja epäselviä „socialistivallankumouksellistemme” ideoita vastaan sosialidemokratia on kuitenkin aina taistellutkin. Juuri siitä syystä se on aina tähdentänyt Venäjän edessäolevan vallankumouksen porvarillista luonnetta, juuri siitä syystä se on tiukasti vaatinut erottamaan demokraattisen minimiohjelman sosialistisesta maksimiohjelmasta. Kaiken tuon saattavat unohtaa kumouksen aikana yksityiset sosialidemokraatit, jotka ovat taipuvaisia perääntymään vaistovaraisuuden edessä, mutta ei puolue kokonaisuudessaan. Tuon virheellisen katsantokannan puoltajat lankeavat vaistovaraisuuden kumarteluun luullen, että tapahtumien kulku pakoittaa sosialidemokratian sellaisessa tilanteessa ryhtymään

КАВКАЗСКИЙ СОЮЗЪ РОС. СОЦ.-ДЕМ. РАБОЧЕЙ ПАРТИИ.

Пролетаріи всѣхъ странъ, соединяйтесь!

Брошюры по партійнымъ вопросамъ № 3.

**РЕВОЛЮЦИОННАЯ ДЕМОКРАТИЧЕСКАЯ ДИКТА-
ТУРА ПРОЛЕТАРИАТА И КРЕСТЬЯНСТВА.**

(Перепеч. изъ № 14 „Впередъ“).

Издание Союзнаго Комитета.

Типографія Союза.

1905.

V. I. Leninin „Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellinen demokraattinen diktatuuri” kirjusen kansilehti.

VSDTP:n Kaukasian Liiton julkaisu.— V. 1905

vastoin tahtoaan sosialistisen kumouksen toteuttamiseen. Jos asianlaita olisi siten, niin siinä tapauksessa ohjelmamme olisi siis virheellinen, siinä tapauksessa se ei vastaisi „tapahtumien kulkua”: sitä juuri pelkäävätkin vaistovaraisuutta kumartavat ihmiset, he pelkäävät sitä, onko ohjelmamme oikea. Mutta heidän pelkonsa (jonka psykologisen selvityksen koetimme antaa alakertakirjoituksissamme) on aivan aiheeton. Meidän ohjelmamme on oikea. Nimenomaan tapahtumien kulku on sen ehdottomasti todistava, ja sitä tuntuvammin, mitä pitemmälle mennään. Nimenomaan tapahtumien kulku „on pakoittava” meidät käymään ehdottoman välttämättömästi hurjaa taistelua tasavallan puolesta, nimenomaan se on käytännössä suuntaava sille taholle voimamme, poliittisesti aktiivisen proletariaatin voimat. Nimenomaan tapahtumien kulku on kiertämättömästi työntävä liittolaisemme demokraattisessa kumouksessa sellaisen joukon pikkuporvaristoa ja talonpoikaista, joiden reaaliset tarpeet vaativat juuri minimiohjelman toteuttamista, että pelko liian nopeasta siirtymisestä maksimiohjelman on suorastaan naurettava.

Mutta toisaalta nimenomaan nämä pikkuporvarillisen demokratian antamat liittolaiset herättävät tietyn suunnan sosialidemokraattien keskuudessa uutta pelkoa, nimittäin „vulgäärin jauresilaisuuden” pelkoa. Amsterdamin kongressin päätöslauselma⁷⁵ kieltää osallistumasta hallitukseen yhdessä porvarillisen demokratian kanssa, sellainen on jauresilaisuutta, s.o. proletariaatin etujen tiedotonta kavaltamista, proletariaatin muuttamista porvariston hännäkannattajaksi, sen turmelemista vallan hohteella, vallan, joka todellisuudessa on porvarillisessa yhteiskunnassa ehdottomasti saavuttamattomissa.

Tämä päätelmä on yhtä virheellinen. Se osoittaa, että sen tekijät ovat ulkooppineet hyviä päätöslausemia, mutta eivät ole ymmärtäneet niiden merkitystä; — he ovat pöytäanneet päähänsä muutamia antijauresilaisia sanoja, mutta eivät ole harkinneet niitä ja sen vuoksi käyttävät niitä kerrassaan sopimattomasti; — he ovat oppineet kansainvälisen vallankumouksellisen sosialidemokratian viimeisten kokemusten kirjaimen, mutta eivät niiden henkeä. Ken tahtoo dialektis-materialistiselta kannalta arvostaa jauresilaisuuden, sen täytyy jyrkästi erottaa subjektiiviset motiivit ja objektiiviset historialliset ehdot. Subjektiivisesti Jaurès

tahtoi pelastaa tasavallan liittoutuen sitä varten porvarillisen demokratian kanssa. Tämän „kokeen” objektiiviset ehdot olivat siinä, että Ranskassa tasavalta oli jo todellisuutta eikä sitä uhannut mikään vakava vaara; — että työväenluokalla oli täysi mahdollisuus kehittää itsenäistä poliittista luokkaorganisaatiota ja että se ei käyttänyt tätä mahdollisuutta riittävästi, mihin vaikutti osaksi juuri sen johtajien hohtavansilattujen parlamenttitoimintojen runsaus, — että todellisuudessa historia jo asetti objektiivisesti työväenluokalle sosialistisen kumouksen tehtäviä, kumouksen, josta Millerand'it *viekoittelivat* proletariaattia *pois* lupailamalla piskuisia sosiaalisia reformeja.

Ottakaa nyt Venäjä. Subjektiivisesti sellaiset vallankumoukselliset sosialidemokraatit kuin vperjodilaiset tai Parvus tahtovat turvata tasavallan liittoutuen sitä varten vallankumouksellisen porvarillisen demokratian kanssa. Objektiiviset ehdot eroavat ranskalaisista kuin taivas maasta. Objektiivisesti tapahtumien historiallinen kulku on asettanut nyt Venäjän proletariaatille tehtäväksi juuri demokraattisen porvarillisen kumouksen (jonka koko sisältöä tarkoitamaan käytämme lyhyden vuoksi sanaa tasavalta); koko kansalla, s.o. pikkuporvariston ja talonpoikaiston koko joukolla, on edessään sama tehtävä; ilman tätä kumousta on mahdotonta kehittää jossain määrin laajaperäisesti itsenäistä luokkaorganisaatiota sosialistisen kumouksen suorittamiseksi.

Ajatelkaapa konkreettisesti objektiivisten ehtojen koko erilaisuutta ja sanokaa: mitä on ajateltava ihmisistä, jotka unohtavat tämän erilaisuuden ihastuen muutamien sanojen yhtäläisyyteen, muutamien kirjainten yhdenmukaisuuteen, subjektiivisen perustelun samanlaisuuteen?

Koska Jaurès Ranskassa kumartui porvarillisen sosiaalisen reformin edessä verhoten virheellisesti itseään subjektiivisella päämäärällä: taistelu tasavallan puolesta, niin siksi meidän, Venäjän sosialidemokraattien, on kieltäydyttävä vakavasta taistelusta tasavallan puolesta! Tähänhän, nimenomaan tähän päättyy uusiskralaisten ratkiviisaus.

Eikö tosiaankaan ole selvää, että proletariaatin on mahdotonta taistella tasavallan puolesta liittoutumatta pikkuporvarillisten kansanjoukkojen kanssa? Eikö ole selvää, että ilman proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellista diktatuuria ei ole vähäisintäkään toivoa tämän

taistelun menestymisestä? Käsittellemämme katsantokannan pahimpia puutteellisuuksia on sen elottomuus, kaavamaisuus, se, että ei oteta huomioon vallankumousajan oloja. Kun taistellaan tasavallan puolesta ja samaan aikaan kieltäytyään vallankumouksellisesta demokraattisesta diktatuurista, niin se on samaa, kuin jos Ojama päättäisi taistella Kuropatkinin kanssa Mukdenin edustalla luopuen itse ennakolta Mukdeniin menemisen ajatuksesta. Sillä jos me, vallankumouksellinen väki, s.o. proletariaatti ja talonpoikaisto, aiomme „yhdessä lyödä” itsevaltiutta, niin meidän on myös se yhdessä lyötävä lopullisesti, yhdessä nujerrettava se, yhdessä torjuttava sen kiertämättömät palauttamisyritykset! (Mahdollisten väärinkäsitysten välttämiseksi huomautamme vielä kerran, että emme tarkoita tasavallalla yksinomaan emmekä niinkään paljon hallitusmuotoa kuin minimiohjelmamme demokraattisten uudistusten koko kokonaisuutta.) Täytyy tosiaankin olla koulupoikamainen käsitys historiasta voidakseen kuvitella asian tapahtuvan ilman „hyppäyksiä”, jonkinlaisessa hitaasti ja tasaisesti ylenevässä suorassa suunnassa: ensin on muka liberaalisen suurporvariston vuoro — myönnytyksiä itsevaltiudelta, sitten vallankumouksellisen pikkuporvariston vuoro — demokraattinen tasavalta ja vihdoin proletariaatin vuoro — sosialistinen kumous. Tuo kuva on yleensä ja kokonaisuutena oikea, oikea „ajan pitkään”, kuten ranskalaiset sanovat, jonkin vuosisadan kuluessa (Ranskassa esim. vuodesta 1789 vuoteen 1905), mutta on oltava filisteritaituri voidakseen laatia tuon kuvan mukaan itselleen toimintasuunnitelman vallankumouskaudella. Ellei Venäjän itsevaltius pysty suoriutumaan nytkään, päästyään pahimmasta tynkäperustuslain avulla, ellei se tule ainoastaan horjutetuksi, vaan todella *kukistetuksi*, niin silloin ilmeisestikin vaaditaan kaikkien edistyksellisten luokkien vallankumousenergian jättimäistä jännittämistä tuon aikaansaannoksen puolustamiseksi. Ja tuo „puolustaminen” ei olekaan mitään muuta kuin proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellista diktatuuria! Mitä enemmän me saamme aikaan nyt, mitä tarmokkaammin puolustamme aikaansaattua, sitä vähemmän saattaa tuleva kiertämätön taantumus ottaa pois myöhemmin, sitä lyhyempiä tulevat olemaan nämä taantumuksen intervallit, sitä helpompi on oleva meitä seuraavien tulevien proletaaritaitelijain tehtävä.

Ja nyt ilmestyy miehiä, jotka tahtovat etukäteen, ennen taistelua, mitata tarkasti arsinalla „Ilovaikin tapaan” vaatimattoman osasen tulevia aikaansaannoksia,— jotka ennen itsevaltiuden kukistumista, jopa jo ennen tammikuun 9 päivää keksivät peloitella Venäjän työväenluokkaa hirveän vallankumouksellisen demokraattisen diktatuurin pelättimellä! Ja nuo arsinamiehet pretendoivat vallankumouksellisten sosialidemokraattien nimeä...

Osallistua väliaikaiseen hallitukseen yhdessä porvarillisen vallankumouksellisen demokratian kanssa,— itkeskelevät he,— mutta sehän merkitsee porvarillisen järjestelmän siunaamista, vankiloiden ja poliisin, työttömyyden ja kurjuuden, omistuksen ja prostituution säilymisen siunaamista. Tuo on perustelu, joka on sopiva joko anarkisteille tai narodnikeille. Sosialidemokratia ei kieltäydy taistelemasta poliittisen vapauden puolesta sillä perusteella, että tuo poliittinen vapaus on porvarillista. Sosialidemokratia suhtaantuu porvarillisen järjestelmän „siunaamiseen” historiallisia näkökohtia silmälläpitäen. Kun Feuerbachilta kysyttiin, siunaako hän Büchnerin, Vogtin ja Moleschottin materialismin, niin hän vastasi: siunaan materialismin sen suhteessa menneisyyteen, mutta en sen suhteessa tulevaisuuteen. Aivan samoin sosialidemokratiakin siunaa porvarillisen järjestelmän. Se ei ole koskaan pelännyt eikä koskaan pelkää sanoa, että se siunaa tasavaltalais-demokraattisen porvarillisen järjestelmän verrattuna itsevaltiudellismaaorjuudelliseen porvarilliseen järjestelmään. Mutta se „siunaa” porvarillisen tasavallan vain luokkaherruuden viimeisenä muotona, siunaa sen areenana, joka on sopivin proletariaatin taistelulle porvaristoa vastaan, siunaa sen ei sen vankiloiden ja poliisin, omistuksen ja prostituution vuoksi, vaan voidakseen laajasti ja vapaasti taistella näitä hertlaisia instituutioita vastaan.

Tietysti, aikomuksemme ei suinkaan ole vakuuttaa, että osallistumisestamme vallankumoukselliseen väliaikaiseen hallitukseen ei koidu mitään vaaraa sosialidemokratialle. Sellaista taistelun muotoa, sellaista poliittista tilannetta, josta ei koituisi jotain vaaraa, ei ole eikä voi olla. Ellei ole vallankumouksellista luokkavaistoa, ellei ole eheää maailmankatsomusta, joka on tieteen tasalla, ellei ole (älkööt toverit uusiskralaiset panko pahakseen) tolkkua päässä,— silloin on vaarallista sekä lakkoihin osallistuminen — se voi

johtaa ekonomismiin,—parlamenttitaisteluun osallistuminen — sen lopputuloksena voi olla parlamenttikretinismi ⁷⁶ — että liberaalisen zemstvodemokratian tukeminen — sen seurauksena voi olla „zemstvokamppailusuunnitelma”. Jopa Ranskan vallankumousta käsittelevien mitä hyödyllisimpien Jaurèsin ja Aulardin teosten lukeminenkin on silloin vaarallista — seurauksena voi olla Martynovin kirjanen kahdesta diktatuurista.

On ymmärrettävää, että jos sosialidemokratia edes hetkeksi unohtaisi proletariaatin olevan erillinen luokka pikkuporvaristoon verrattuna, jos se sopimattomalla ajalla solmisi meille epäedullisen liiton tämän tai tuon pikkuporvarillisen intelligenssipuolueen kanssa, joka ei ansaitse luottamusta, jos sosialidemokratia edes hetkeksi unohtaisi omat itsenäiset päämääränsä ja välttämättömyyden asettaa (kaikissa ja kaikenlaisissa poliittisissa tilanteissa ja konjunktoureissa, kaikissa ja kaikenlaisissa poliittisissa käänteissä ja mullistuksissa) etutilalle proletariaatin luokkatietoisuuden ja sen itsenäisen poliittisen organisaation kehittämisen,— silloin väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistuminen olisi äärimmäisen vaarallista. Mutta tällainen edellytyksin, toistamme, ja samassa mitassa on vaarallinen jokainen poliittinen askel. Missä määrin perusteetonta on noiden mahdollisten epäilysten ulottaminen vallankumouksellisen sosialidemokratian lähitehtävien nykyiseen aseteluun, sen osoittavat kaikille mitä tavallisimmat todisteet. Emme rupea puhumaan itsestämme emmekä kertaamaan uudelleen niitä monilukuisia lausuntoja, varoituksia, mainintoja, joita tarkastelemastamme kysymyksestä on ollut „Vperjod” lehdessä,—vetoamme Parvusiin. Puoltaessaan sosialidemokratian osallistumista väliaikaiseen vallankumoushallitukseen hän korostaa mitä tarmokkaimmin ehtoja, joita meidän ei saa koskaan unohtaa: lyödä yhdessä, kulkea erikseen, ei saa sekoittaa järjestöjä, on pidettävä silmällä liittolaista kuin vihollista j.n.e. Emme pysähdy seikkaperäisemmin asian tähän puoleen, josta alakertakirjoituksessa on jo huomautettu.

Ei, todellinen poliittinen vaara nykyään ei uhkaa sosialidemokratiaa lainkaan sieltä, mistä uusiskralaiset sitä etsivät. Meitä ei pidä peloittaa proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellisen demokraattisen diktatuurin ajatus, vaan se hvostismin ja elottomuuden henki, joka

vaikuttaa turmelevasti proletariaatin puolueeseen ilmeten jos jonkinlaisina prosessi-organisaation, prosessi-aseistautumis- y.m.s. teorioina. Ottakaa esimerkiksi „Iskran” uusin yritys tehdä ero toisaalta väliaikaisen vallankumoushallituksen ja toisaalta proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellisen demokraattisen diktatuurin välillä. Eikö tuo ole mallinäyte elottomasta skolastiikasta? Ihmiset, jotka sepittelevät moisia eroavaisuuksia, pystyvät sujuttelemaan kauniita sanoja, mutta eivät lainkaan kykene ajattelemaan. Mainittujen käsitteiden välinen suhde on itse asiassa likipitään samanlainen kuin juridisen muodon ja luokkasisällön välinen suhde. Se, joka sanoo: „väliaikainen vallankumoushallitus”, tähdentää asian valtio-oikeudellista puolta, hallituksen ei lainsäädännöllistä, vaan vallankumouksellista alkuperää, hallituksen väliaikaista luonnetta, hallituksen, joka on riippuvainen tulevasta perustavasta kokouksesta. Mutta olkoonpa muoto millainen tahansa, alkuperä millainen tahansa, ehdot millaisia tahansa, niin joka tapauksessa on selvää, että väliaikainen vallankumoushallitus ei voi olla nojautumatta tiettyihin luokkiin. Tämän aapistotuuden muistaminen riittää, jotta voidaan huomata, että väliaikainen vallankumoushallitus ei voi olla mitään muuta kuin proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellista diktatuuria. Siis „Iskran” tekemä ero vain kiskoo puoluetta taaksepäin, hedelmättömiin sanakiistoihin, pois siitä tehtävästä, jona on Venäjän vallankumouksessa esiintyvien luokkaintressien konkreettinen analysoiminen.

Tai ottakaa „Iskran” toinen päätelmä. Huudahduksen: eläköön vallankumouksellinen väliaikainen hallitus! johdosta se huomauttaa opettavaisesti: „,eläköön”- ja „hallitus”-sanojen yhdistäminen on huulten häpäisemistä”. Eikö tuo ole tyhjänpäiväistä sanahelinää? He puhuvat itsevaltisuuden kukistamisesta ja samaan aikaan pelkäävät häpäistä itseään tervehtimällä vallankumouksellista hallitusta! Kummallista toden totta, kun he eivät pelkää häpäistä itseään tasavallan tervehtimisellä: tasavaltahan välttämättä edellyttää hallitusta, eikä yksikään sosialidemokraatti ole koskaan ollut kahden vaiheilla siitä, että nimenomaan porvarillista hallitusta. Mikä ero on sitten väliaikaisen vallankumoushallituksen tervehtimisen ja demokraattisen tasavallan tervehtimisen välillä? Pitäisikö sosialidemokratian, vallankumouksellisimman luokan poliittisen johtajan,

olla aneemisen ja hysteerisen vanhanpiian kaltainen, joka kiemailleen vaatii välttämättä viikunanlehteä: sitä, mikä edellyttää porvarillis-demokraattista hallitusta, voidaan tervehtiä, mutta avoimesti tervehtiä väliaikaista vallankumouksellis-demokraattista hallitusta ei saa?

Kuva: Pietarin työväen kapina on voittanut. Itsevaltius on kukistettu. Väliaikainen vallankumoushallitus on julistettu muodostetuksi. Aseistautuneet työläiset riemuitsevat huudahdellen: eläköön väliaikainen vallankumoushallitus! Uusiskralaiset seisovat sivussa ja kohottaen viattoman katseensa kohti korkeuksia, lyöden moraalisesti-herkkiin rintoihinsa lausuvat: kiitämme sua, herra, ettemme ole noiden publikaanien kaltaisia, ettemme ole häpäisseet huuliamme moisilla sanayhdistelmillä...

Ei ja tuhat kertaa ei, toverit! Älkää pelätkö häpäisevänne itseänne osallistumalla mitä tarmokkaimmin ja minkään edessä pysähtymättä tasavaltalaiseen kumoukseen yhdessä vallankumouksellisen porvarillisen demokratian kanssa. Älkää liioitelko tämän osallistumisen vaarallisuuksia, joista järjestynyt proletariaattimme kyllä kykenee täydellisesti selviämään. Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellisen diktatuurin kuukaudet saavat enemmän aikaan kuin poliittisen lamakauden rauhallisen, tylsyttävän ilma-piirin vuosikymmenet. Kun Venäjän työväenluokka tammi-kuun 9 päivän jälkeen pystyi poliittisen orjuuden oloissa panemaan liikekannalle toista miljoonaa proletaaria yhteistä, päättävää ja johdonmukaista esiintymistä varten,— niin vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin oloissa me panemme liikekannalle kaupunki- ja maalais-köyhälistön kymmenet miljoonat, teemme Venäjän poliittisesta vallankumouksesta Euroopan sosialistisen kumouksen prologin.

„Vperjod“ № 14,
huhtikuun 12
(maaliskuun 30) pnd 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehdessä
tekstien mukaan

RANSKALAIS-VENÄLÄISIÄ „VOITELU“-TAPOJA!

Tällaisin otsikoin saksalainen sosialidemokraattinen lehti „Vorwärts“ * julkaisi äskettäin tavattoman arvokkaan asiapaperin: sen kirjeen alkuperäisen tekstin, jonka Batignolles'in (Pariisin ympäristöä) suuren konetehtaan johtaja hra Jules Gouin oli lähettänyt eräässä Pietarin ministeriössä palvelevalle virkamiehelle. Ranskalainen tehdas oli saanut tämän herran välityksellä tilauksen 114 veturille. Tilauksen kokonaisarvo (27.700 frangia veturista) — 3 miljoonaa frangia, t.s. noin 1.200.000 ruplaa. Välityshommastaan tilauksen hankinnassa ministeriön jalosukuinen virkamies (jolla varmaankin, lisäämme puolestamme, on aika korkea virka) saa, kuten kirjeestä ilmenee, ensiksikin kaksi prosenttia ostohinnasta. Se tekee noin 25.000 ruplaa. Kirjeestä (jota tilan puutteen vuoksi emme julkaise kokonaisuudessaan) käy ilmi, että välittäjä on jo saanut tuosta summasta 13.000 frangia, loppuosa tullaan maksamaan eri aikoina. Sitä paitsi tavallista tyyppiä olevien veturien muuttamisesta Venäjän rautateitä vastaaviksi on eri maksu. Pariisilaisen toiminimen Pietarin-edustaja lupaa etukäteen ilmoittaa tuolle virkamiehelle, kuinka iso on tuo tehtaan vaatima lisämaksu. Jos virkamies „saa irti“ Venäjän hallitukselta korkeamman hinnan kuin se, jonka tehdas on määrännyt, niin sopimuksen mukaan hän „välittäjänä“ saa erotuksenkin. Ranskankielisen kirjeen saksalaisessa käännöksessä tuota sanotaan Vermittlungsgebühr, „välityspalkkio“. Itse asiassa tuolla sanonnalla tietysti verhotaan mitä julkeinta petkutusta ja kruununvarkautta, jota har-

* — „Eteenpäin“. Toim.

joittavat yhteisestä sopimuksesta ranskalainen kapitalisti ja venäläinen ministeriön virkamies.

„Vorwärts“ sanoo oikeutetusti, että tuo kirje valaisee kirkkaasti venäläistä lahjottavuutta ja sitä, miten ulkolainen pääoma käyttää hyödykseen tuota lahjottavuutta. Kirje todistaa dokumentaarisesti, millaista on „liike“-asioissa tavanomainen käytäntö sivistyneiden kapitalististen kansakuntain keskuudessa. Kyllä Euroopassakin tehdään kaikkialla tällaisia tekosia, mutta missään niitä ei tehdä niin häpeämättömästi kuin Venäjällä, missään lahjottavuus ei ole niin „poliittisesti turvattu“ (turvattu ilmitulolta) kuin itsevaltiudellisella Venäjällä. On ymmärrettävää, päättelevät saksalaiset sosialidemokraatit, miksi eurooppalainen teollisuus on kiinnostunut Venäjän itsevaltiuden säilymisestä edesvastuuttomine virkamiehineen, jotka salassa tekevät ovelia kolttosiaan! On ymmärrettävää, miksi venäläiset virkamiehet kynsin hampain vastustavat perustuslakia, joka uhkaa saattaa administraation julkisen valvonnan alaiseksi. Tämän esimerkin nojalla voi kuvitella, millaisia summia Venäjän byrokraatia „on ansainnut“ Venäjän ja Japanin sodalla,— millaisia summia on joutunut Pietarin ministeriöiden virkamiesten taskuun vaikkapa myytäessä saksalaisia valtamerialuksia Venäjälle! Kansan hädänalaisuus on kultasuoni sotatarvikkeiden hankkijoille ja lahjottaville virkamiehille.

„Vperjod“ № 14,
huhtikuun 12
(maaliskuun 30) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehdessä
tekstin mukaan

OMAT VIAT TOISEN NISKOILLE*

„Iskran” 92. n:ssa on julkaistu artikkeli „Varman kurssin mutkia”, jossa yritetään todistella, ettei „Vperjod” todellisuudessa lainkaan pidä järkkymättä ja horjumatta kiinni vanhan „Iskran” periaatteista ja linjasta, vaan päinvastoin seuraa mutkitellen uuden „Iskran” jälkiä. Itse asiassa tämä väite on siinä määrin huvittava, ettei siihen kannattaisi vakavasti pysähtyäkään. Tässä ei ole kuvavaa uusiskralaisen polemiikin sisältö, sillä sisältöä siitä nimenomaan puuttuu, vaan sen menettelytavat. Näihin menettelytapoihin kannattaa pysähtyä; niiden erittely osoittaa meille, että on olemassa polemiikkia ja polemiikkia. Vanhasta „Iskrasta” ei pidetty sen polemiikin vuoksi, mutta ei yksikään ihminen ole edes aikonutkaan koskaan julistaa tuota polemiikkia periaatteettomaksi. Uutta „Iskraa” halveksitaan polemiikin vuoksi, sillä niin käytännönmiesten joukko kuin johdonmukaiset rabotshejedelolaiset ja „sovittelijatkin” Plehanov etunenässään näkevät polemiikin periaatteettoman luonteen.

Aikomuksenamme onkin näyttää lukijalle, millaisia menetelmiä tällainen polemiikki käyttää.

Seuratkaamme „Iskraa” askel askelelta. „Vperjod” sysää puoluetta kahtiajakaantumiseen,— sanoo se. Tuo ei ole totta. Kaikki, jotka ovat tutkineet puolueen kriisiä asiakirjojen eikä lorujen perusteella, tietävät, että juuri vähemmistö heti toisen edustajakokouksen jälkeen jakoi puolueen kahtia, joskin salaisesti, muodostamalla salaisen järjestön. Puhuessaan nyt totuutta vastaan „Iskra” teeskentelee. Avoimen kahtiajakamisen vuoksi voidaan

* Myöhästynyt tilan puutteen vuoksi. .

vihata, salaisen vuoksi ei voida olla halveksimatta. „Vperjod” ei halua salaista kahtiajakaantumista, siinä kaikki.

Edelleen, meidät halutaan todistaa syyppääksi ristiriitaisuuteen kysymyksessä, joka koskee autonomismia ja sentralismia. Lenin näet „Askelissa” * vakuutti, että autonomismi on opportunistin periaate, mutta nyt Enemmistökomiteain Byroo itse puoltaa paikallisten komiteain mahdollisimman laajaa autonomiaa. Lenin vakuutti, että byrokraattismin suhde demokratismiin on yhtä kuin vallankumouksellisen sosialidemokratian organisaatioperiaatteen suhde opportunistien organisaatioperiaatteeseen, mutta Enemmistökomiteain Byroo itse puhuu byrokraattismista. Tällainen on meihin kohdistuneen syytöksen sisältö. Se perustuu taaskin suoranaiseen valheeseen. „Askelissa” (ja ennen „Askelia” „Kirjeessä „Iskran” toimitukselle” **) Lenin on kymmeniä ja satoja kertoja selittänyt ennakoita, sanonut, muistuttanut ja tähdentänyt, että byrokraattisminvastaiset, autonomismia puolustavat y.m.s. fraasit ovat äärimmäisen epämääräisiä, merkitykseltään mitä moninaisimpia ja mielivaltaisesti tulkittavia. Lenin on sadat kerrat sanonut, että näillä fraaseilla on itse asiassa verhottu ainoastaan kooptointihalua. Nuo Leninin sanat ovat nyt osoittautuneet täydellisesti oikeiksi ja mitä dokumentaarisimmalla tavalla. Jos myönnyttään ottamaan nuo sanat periaatteellisesti, sanoi Lenin (jos myönnyttään!), niin silloin huomaamme seuraavaa. Byrokraattismi yleensä ottaen voi merkitä toimistomuodollisuutta, volokiittaa, paperitulvaa, muodollisia vastauksia. Tuollainen byrokraattismi on pahaa, sanoi Lenin ja havainnollisesti sanojaan Martovin tunnetulla sääntöjen luonnoksella. Vähänkin rehelliselle lukijalle on selvää, että Enemmistökomiteain Byroo puhuu tällaisesta byrokraattismista, ja „Vperjodin” syyttäminen ristiriitaisuudesta osoittautuu lapsellisuudeksi. Byrokraattismi voi merkitä jonkin opposition laillisten, ja jos niin voisi sanoa, „luonnollisten” oikeuksien loukkaamista, taistelua vähemmistöä vastaan väärä keinoja käyttäen. Tuollainen byrokraattismi on mahdollista, sanoi Lenin, mutta siinä ei ole mitään periaatteellista. Taisteltava sitä vastaan on, taisteltava kehittämällä vähemmistön oikeuksien konstitutiivisia takeita.

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 191—410. *Toim.*

** Ks. Teokset, 7. osa, ss. 191—410 ja ss. 101—105. *Toim.*

Kallionlujat eli, kuten nykyään sanotaan, vperjodilaiset ehdottivat ensimmäisinä selvästi, suoraan ja avoimesti tällaisia takeita tunnetussa 22:n julkilausumassa *, joka ilmensyi elokuussa, 7 kuukautta sitten, ilman että uusiskralaiset olisivat sen perään tehneet pienintäkään yritystä määritellä selvästi suhteensa tuohon julkilausumaan.

Mutta tällaisten byrokratismi-, antiautononismi- y.m. käsitysten ohella on mahdollista niiden ymmärtäminen todella periaatteellisesti, ei erillisiksi vääryyksiksi, äärimmäisyyksiksi y.m.s., vaan koko organisaation yleisiksi periaatteiksi. Sellaista ymmärtämistä ovat meille tyrkyttäneet vastoin tahtoamme ja vastarinnastamme huolimatta menshevikit. Sekä „Kirjeessä „Iskran” toimitukselle” että „Askelissa” Lenin on sadat kerrat varoittanut tällaisesta ymmärtämisestä, joka hämää kriisin ja kahtiajakaantumisen konkreettisen ja faktillisen kulun. Lenin kehoitti avoimesti „Kirjeessä „Iskran” toimitukselle”: jättäkää riidat, herrat, niissä on $\frac{9}{10}$ rettelöintiä! Siitä käytiin Leninin kimppuun, ja Pää-äänenkannattaja rupesi todistelemaan, että on olemassa periaatteet. No, jos niin on laita, niin autononismien *periaate* on sos.-dem. organisaation todella opportunistinen periaate, vastasi Lenin ja aina vastaavat vperjodilaiset. Jos niin on laita, niin silloin teidän byrokratisminvastaiset huutonne ovat periaatteellisesti täysin samaa maata kuin Ranskan jauresilaisten, Saksan bernsteiniläisten, Italian reformistien huudot. Kas siten on asia; vakuuttuakseen siitä riittää, kun tutkii puolueen kriisiä asiapapereiden pohjalla eikä kaverin vakuuttelujen nojalla. Jo II edustajakokouksessa Lenin sanoi bundilaiselle Lieberille (katso pöytäkirjoja), että pikkumaisen sentralismin vastapainoksi hän tulee puolustamaan „jonkin” Tulan komitean autononiamia **; Lenin ei edes äännähtänytkään tämän autononiamien turvaamista vastaan puoluesääntöjemme 8. pykälässä. Mutta autononiamien *periaatetta* ei ole koskaan puoltanut enempää Lenin kuin Enemmistökomiteain Byrookaan; sitä ovat puoltaneet Akimov, Lieber, uusiskralaiset. Asiaatuntemattoman lukijan silmissä ei tietenkään ole vaikea sotkea asiaa sieppaamalla sieltä täältä sanoja, jotka on sanottu kerrassaan erilaisissa yhteyksissä ja jotka ovat merkitykseltään aivan erilaisia,— mutta

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 441—449. *Toim.*

** Ks. Teokset, 6. osa, s. 471. *Toim.*

sanomalehtiin, jotka polemisoivat tuollaisten sieppaamisten avulla, suhtaannutaan kuin „Novoje Vremjaan”⁷⁷.

Ottakaa „Työmiehen” kirjanen. Mikä on „Iskran” sotke-
man asian ydin? Se, että periaatteettomat henkilöt joutuivat
karille kirkuessaan autonomismin y.m.s. periaatteesta, sillä
vastauksena saattoi olla vain valinnallisuusperiaatteen
vaatiminen. Karille joutuneet rupesivat silloin peromaan.
Vperjodilaiset sen sijaan ovat sanoneet ja sanovat: autono-
mismi- ja demokratismifraaseilla ja -„periaatteilla” keikaile-
minen on sopimatonta, mutta jos on tarpeen tehdä vakavia
ja asiallisia muutoksia sääntöihin Venäjän oloissa mahdolli-
sen demokratismien hengessä, niin pohtikaamme niitä suo-
raan ja avoimesti. „Vperjod” esitti „Työmiehelle” haasteen:
osoittakaa sosialidemokraattisesta kirjallisuudesta edes
yksi kohta, jossa sanotaan yhtä selvästi kuin Lenin sanoo,
että on välttämättä otettava työläisiä puolueen komiteoi-
hin*. Uusiskralaisten hämmennyttämänä „Työmies” vastasi
painetussa sanassa, että hän ottaa haasteen vastaan; mutta
osoittautuikin, ettei hän ole ymmärtänyt, mitä haasteen
vastaanottaminen merkitsee, sillä mitään muuta kohtaa hän
ei ole mistään osoittanut, vaan on ainoastaan uhannut
„löylyttää” Leninin tai „tehdä selvää” hänestä. Luonno-
llista on, että näihin hirvittäviin uhkauksiin „Vperjod” ei ole
vastannut.

Ottakaa edelleen kysymys, joka koskee yhtä keskusta.
Lenin näet „Askelissa” sanoi, että yhden keskuksen kan-
nalla ovat olleet opportunistit, mutta nyt on yhden kesku-
ksen kannalla Enemmistökomiteain Byroo. Jälleen samaa
karkeaa vääristelyä, jossa on pidetty silmällä asiaatuntema-
tonta tai tarkkaamatonta lukijaa. Se, joka tahtoo lukea
„Askelet”, huomaa (s. 28, jota „Iskran” alakertakirjoituk-
sen kirjoittaja huolellisesti karttaa), että jo kauan ennen
bolshevikin ensimmäistä artikkelia, jossa vastustettiin
kahta keskusta (Rjadovoin artikkelit „Kiistoissamme”),
Lenin kirjoitti, että kahden keskuksen aate „otti huomioon
nimenomaan Venäjän sosialidemokraattisen työväenliikkeen
väliaikaiset (kuulkaat!) ja erikoiset tarpeet poliittisen
orjuuden tilanteessa ehdolla, että luotiin vallankumoukselli-
sen rynnistyksen ensimmäinen operaatiotukikohta ulko-
maille”. „Ensimmäisen aatteen”, sanotaan „Askelissa” heti

* Ks. tätä osaa, s. 45. *Toim.*

samassa sentralismin aatteesta yleensä, „piti ainoana (kuulkaa!) periaatteellisena aatteena kulkea (vanhan „Iskran” suunnitelman mukaan) punaisena lankana kautta koko sääntöjen; toinen, yksityinen, toimintapaikan ja -tavan väliaikaisista seikoista aiheutunut aate ilmeni näennäisessä perääntymisessä sentralismista, kahden keskuksen... muodostamisessa” (s. 28)*. Annamme nyt lukijan arvostella, millaisia ovat meidän puolueemme „Novoje Vremjan” polemisointimenetelmät! „Iskra” yksinkertaisesti yrittää pettää lukijaa salaamalla häneltä, 1) että Lenin on kauan sitten osoittanut kahden keskuksen aatteen väliaikaisen, *poikkeuksellisen* merkityksen; 2) että sen tähden Lenin ei ole koskaan selittänyt opportunistien yhtä keskusta koskevan vaatimuksen johtuneen yleisistä periaatteista, vaan ainoastaan „toimintapaikan ja -tavan väliaikaisista seikoista”, sellaisista seikoista, joiden vallitessa puolueen opportunistinen siipi *todella* oli ja sen piti olla yhden keskuksen kannalla. Tosiasia on, että vanha „Iskra” oli opportunistinvastaisen taistelun linnake. Tosiasia on myös se, että juuri opportunistinen siipi oli vähemmistönä edustajakokouksessa. Mitä ihmeellistä siinä on, jos nyt, kun uusi „Iskra” on osoittautunut opportunistiseksi, kun Venäjä on osoittanut suurempaa periaatteellista kestävyyttä ja puoluekantaista lujutusta kuin ulkomaat, jos nyt „väliaikaiset seikat” ovat muuttuneet? Meitä ei nyt vähääkään hämmästyttäisi, jos rabotshejedolaiset, Martynov, „suo” ja uusiskralaiset asettuisivat (sanoikaamme esimerkiksi kolmannessa edustajakokouksessa) kannattamaan kahta keskusta ja kaikki (tai melkein kaikki) bolshevikit — yhtä keskusta. Se olisi vain „väliaikaisia seikkoja” vastaava muutos niissä tavoissa, joita käytetään taistelussa niiden samojen vallankumouksellisen sosialidemokratian periaatteiden, vanhan „Iskran” periaatteiden puolesta, joiden puolesta Lenin ja bolshevikit ovat horjumatta taistelleet ja taistelevat. „Ihmeitä” saattavat tällaisessa muutoksessa nähdä vain novojevremjalaista tyyppiä olevat henkilöt. (Sanoimme, että yhden keskuksen kannalla saattavat olla melkein kaikki bolshevikit. Miten tulee käymään III edustajakokouksessa, sen saamme vielä nähdä. Keskuudessamme on erilaisia mielipiteitä „toimintapaikan ja -tavan väliaikaisten seikkojen” merkityksestä, ja edus-

* Ks. Teokset, 7. osa, s. 230. *Toim.*

tajakokouksessa me vertaamme kaikkia noita mielipiteitä ja „summeeraamme” ne.)

Uuden „Iskran” polemisoinmismenetelmien luulisi selviävän edellä olleesta kyllin hyvin, joten voimme olla nyt lyhytsanaisempia. „Iskra” sanoo, että Enemmistökomiteain Byroo on rikkonut puoluekuria kutsuessaan edustajakokousta koolle sääntöjen vastaisesti, sivuuttamalla Neuvoston. Se ei ole totta, sillä Neuvosto rikkoi sääntöjä paljoa aikaisemmin kieltäytymällä edustajakokouksen koollekutsumisesta. Sen olemme sanoneet kauan sitten ja avoimesti painetussa sanassa (Orlovski)⁷⁸. Sen jälkeen kun menshevikit repivät salaisella kahtiajakamisella rikki puolueen ja petoksellisesti karttoivat edustajakokousta, meillä ei ollut mitään muuta käytännöllistä ulospääsyä typerästä tilanteesta kuin edustajakokouksen koollekutsuminen vastoin keskuksien tahtoa. „Iskra” sanoo, että „Vperjodin” 9. n:n pääkirjoitus „Uusia tehtäviä ja uusia voimia”, vaatiessaan välttämättä laajennettavaksi varsin huomattavasti mitä erilaisimpien puoluejärjestöjen lukua, on ristiriidassa sääntöjen ensimmäisen, leniniläisen pykälän ajatuksen kanssa, sillä puolustaessaan ajatustaan edustajakokouksessa Lenin puhui välttämättömyydestä supistaa puolue-käsitettä. Tuota „Iskran” vastaväitettä voidaan suositella kymnaasiolaisena logiikantehtävänä opetettaessa nuorisoa saamaan selvää polemiikista. Bolshevikit ovat puhuneet ja puhuvat, että puolue on supistettava puoluejärjestöjen summaksi eli kompleksiksi ja sitten lisättävä noiden järjestöjen lukua (ks. edustajakokouksen pöytäkirjoja ja „Askelia”, s. 40 y.m., varsinkin 40—41 ja 46)*. Uusi „Iskra” sotkee puolueen *puitteiden* laajentamisen ja puolue-*käsitteen* laajentamisen, *puoluejärjestöjen lukumäärän* laajentamisen ja puolueen laajentamisen *puoluejärjestörajojen ulkopuolelle!* Selittääksemme tätä hyvin kiperää juttua esitämme esimerkin, joka ei ole mutkikkaimpia: edellyttäkäämme yksinkertaisuuden vuoksi, että koko armeija on kokoonpantu vain saman aselajin miehistä; armeijan kokoonpanoa on supistettava sellaisten miesten summaksi, jotka todella osaavat ampua, mikä tarkastetaan, sallimatta kenenkään kiertää tarkastusta puheilla ja oman asekelpoisuutensa todistelemisilla; sitten on pyrittävä kaikin tavoin lisäämään sellaisten miesten

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 246—249 ja ss. 254—255. *Toim.*

lukua, jotka pystyvät suorittamaan ampumakokeen. Ettekö jo ala hieman ymmärtää, mistä on kysymys, herrat uusiskralaiset?

Todistellen „Vperjodia” syylliseksi „Iskra” kirjoittaa: „Aikaisemmin vaadittiin vain lujia sosialidemokraatteja, jotka sellaisinaan oli tunnustettava, nyt päästetään pyhimmistä pyhimpään kaikki ainekset paitsi niitä, jotka tietoisesti ovat ei-sosialidemokraattisia”. Ottakaa „Vperjodin” 9. numero ja lukekaa: „Liittyköt kaikki... kerhot, lukuunottamatta tietoisesti ei-sosialidemokraattisia, joko välittömästi puolueeseen tai *kulkekoot puolueen mukana* (kursivointi kirjoittajan). Viimeksi mainitussa tapauksessa niiltä ei voida vaatia enempää ohjelmamme hyväksymistä kuin myöskään ehdottomia organisaatioita meihin” *... Eikö ole selvää, että „Iskra” pelaa suorastaan kieroa peliä sotkemalla sen, mitä „aikaisemmin vaadittiin” puolueeseen ottamiseksi, ja sen, mikä „nyt sallitaan” ryhmälle, joka on lähellä puoluetta? Bolshevikit ovat puhuneet aikaisemminkin ja puhuvat nytkin „Vperjodissa”, että itselukeutuminen puolueeseen on intelligenttianarkismia, että puolueen jäsenten ei pidä vain sanoissa tunnustaa „ehdottomia organisaatioita”. Vain se, jonka tavoitteena on sekaannuksen aikaansaaminen, voi olla ymmärtämättä tätä. „Vperjodin” tunnuksena on ollut: uusia tehtäviä varten järjestäkää uusia voimia puoluejärjestöihin tai äärimmäisessä tapauksessa järjestöihin, jotka ovat lähellä puoluetta. „Iskran” tunnuksena on „overt leveämmäksi”. Toiset sanovat: ottakaa rykmentteihinne uusia ampujia, järjestäkää ampumaan opettelevat apuosastoihin. Toiset sanovat: ovet leveämmäksi! lukeutukoon jokainen itse armeijaan oman mielensä mukaan!

„Iskra” aikoo nyt saada uskomaan, ettei sillä ole erimielisyyksiä „Vperjodin” kanssa vallankumouksen järjestämisestä ja aseistamisen järjestelyä koskevasta kysymyksestä. Kysymme ennen muuta: entä Parvus? Jos erimielisyydet ovat pahanilkisen „Vperjodin” keksintöä, niin miksi ette siinä tapauksessa tee lopullista välienselvitystä uusiskralaisen Parvusin kanssa, jota ei voida epäillä saivarteluhaluiseksi „Iskraa” kohtaan? Itsennehän teidän piti ensimmäisinä tunnustaa olevanne eri mieltä Parvusin kanssa? Miksi

* Ks. tätä osaa, s. 208. Toim.

sitten ollaan piilosilla? Itse asiassa uusi „Iskra” vastustaa tässä „Vperjodia” aivan samalla tavalla kuin „Rabotsheje Delo” vastusti vanhaa „Iskraa”. Tovereille, joita kiinnostaa *oman* puolueensa historia, ei voida kyllin suositella „Rabotsheje Delon”, varsinkin 10. n:n uudelleen lukemista. „Rabotsheje Delolle” osoitettiin, että se väheksyy poliittisen taistelun tehtäviä. Se väitti vastaan: mutta „Iskra” ei anna täyttä arvoa taloudelliselle taistelulle. Uudelle „Iskralle” osoitetaan, että se väheksyy sellaisia tehtäviä kuin vallankumouksen järjestäminen, kapinan suorittaminen, työläisten aseistaminen, sosialidemokratian osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Uusi „Iskra” väittää vastaan: mutta „Vperjod” ei anna täyttä arvoa vallankumouksen ja kapinan vaistovaraisuudelle, sille, että politiikka on tärkeämpää kuin „tekniikka” (aseistus). Samanlaatuinen hvostilainen asennoituminen johtaa samanlaatuisiin perusteluihin. Kun ihmiset eivät kykene antamaan johtavaa tunnusta uusia tehtäviä koskevassa kysymyksessä, peittävät he sitä lavertelemalla sellaista, että vanhat tehtävät ovat hyvin tärkeitä. Siepataan erillisiä sanoja tarkoituksella todistaa, miten itse vastaväittäjä pitää arvossa vanhojen tehtävien merkitystä, sosialidemokratian aakkosten merkitystä. Tietysti, toverit uusiskralaiset, me pidämme suuressa arvossa sosialidemokratian aakkosia, mutta *me emme halua pysyä iäti vain aakkosissa*. Siinä kaikki. Ei Parvus, ei Enemmistökomiteain Byroo eikä „Vperjod” koskaan aikone kiistää sitä aapistotuutta vastaan, että työläiset itse voivat aseistautua, tulevat aseistautumaan ja että heidän pitääkin aseistautua huolimatta järjestöistä ja puolueesta. Mutta kun „Iskra” esittää *tunnukseksi* oman kuulun „itseaseistautumisen”, niin silloin kaikki tietenkin hymyilevät nähdessään moista vaistovaraisuuden orjamaista palvomista. Kun „Iskra” Parvusia *ojentaessaan* keksii uuden, Kritshevskin ja Akimovin syvämietteisimpien teosten veroisen tehtävän — „aseistaa työläiset polttavan itseaseistautumistarpeen tunnolla”, niin silloin on luonnollista, että se saa osakseen vain naurua. Kun „Iskra” sellaisena ajankohtana, jolloin sosialidemokratian entisten tehtävien lisäksi on tullut uusia tehtäviä: joukkojen aseistaminen, katutaistelu j.n.e., kiirehtii äkkipäätä väheksymään näitä tehtäviä (joiden täyttämiseen juuri ja juuri on ryhdytty) järkeilemällä halveksuvasti „tekniikasta” ja sen toisarvoisesta

merkityksestä, kun „Iskra” sen asemesta, että *täydennettäisiin* puolueen entisiä, tavanomaisia ja vakituksia poliittisia tehtäviä uusilla „tekniikan” tehtävillä, esittää ajatuksen noiden tehtävien *erottamisesta*, niin silloin tietysti kaikki pitävät noita ajatuksia hvostismin uusina variantteina.

Eräänä hullunkurisuutena mainitsemme lopuksi „Iskran” yrityksestä vapautua siitä hyvästä maineesta, minkä se on ansainnut kuululla „olla aiheuttamatta paniikkia”-teorialla. „Iskra” itsekin jo sanoo nykyään tuota kysymystä „kuuluksi” yrittäen todistella Enemmistökomiteain Byroonkin propagoivan, että pitää „olla aiheuttamatta paniikkia”, kehoittaessaan kapinaa koskevassa lentolehtisessään olemaan varovainen (ellei ole äärimmäistä pakkoa) pikkuporvari-omaisuuden hävittämisessä, ettei suotta säilytetäisi näitä ⁷⁹. „Iskra” riemuitsee: ettepä tekään halua säilyttää!

Eikö tuo todellakin ole mainiota? Sopimusta, joka tehdään zemstvomiesten kanssa siitä, että ollaan aiheuttamatta paniikkia rauhallisen mielenosoituksen yhteydessä, rinnastetaan siihen, kun varoitetaan hävittämisestä omaisuutta kapinan yhteydessä ilman pakoittavaa tarvetta! Ja sitä paitsi: toisaalla „korkeinta tyyppiä oleva mielenosoitus”, toisaalla — aseellisen katutaistelun halveksittava, alhainen „tekniikka”... Eräs pieni kysymys, ystävät: mistähän johduu, että jokainen sosialidemokraatti* hyväksyy tai on hyväksyvä kehoituksen olla säilyttämättä tarpeettomasti pikkuporvareita kapinan yhteydessä? ja miksi teidän zemstvokamppailusuunnitelmanne on päinvastoin, kuten te itsekin myönnätte, tullut „kuuluksi” sosialidemokraattien keskuudessa? miksi sitä vastaan ovat teidän omissa riveissänne protestoineet sekä Parvus että monet muut? miksi te itse olette tähän asti hävenneet julkaista tuota kuulua suunnitelmaa? Eiköhän vain siitä syystä, että teidän kehoituksenne paljonpuhutus kirjjeessänne ovat samassa määrin sopimattomia ja naurettavia kuin Byroon kehoitukset ovat kiistämättömiä ja sosialidemokratian yleisesti tunnustamia?

„Vperjod” № 15,
huhtikuun 20 (7) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstin mukaan

* Tähän mennessä vain yksin anarkistit ovat sanoneet olevansa eri mieltä tästä. Lentolehtisessään he ovat rynnänneet „Vperjodin” kimppuun paljastaen siinä, etteivät he ollenkaan ymmärrä, mikä ero on demokraattisen ja sosialistisen kumouksen välillä.

LIBERAALIEN AGRAARIOHJELMA

Jo melko kauan sitten legaalisisa lehdissä julkaistiin tiedonanto, että Moskovassa on pidetty Venäjän eri paikkakunnilta saapuneiden zemstvomiesten neuvottelukokous. Yrittäjä „Moskovskije Vedomosti”⁸⁰ nostaa sen johdosta melunkin huutamalla, että hallitus sallii pidettävän Venäjällä vallankumouksellisia edustajakokouksia, että on välttämätöntä kutsua koolle monarkistisen puolueen edustajakokous j.n.e., mutta kukaan ei ole kiinnittänyt vakavaa huomiota näihin huutoihin, sillä poliisilla on nykyään liian paljon tekemistä paljoa vakavammanlaatuisien levottomuuksien kanssa. Zemstvomiehet sen sijaan pysyivät nähtävästi tavanomaisten perustuslakitoivomusten puitteissa. Silti heidän neuvottelunsa ovat olleet suurta mielenkiintoa herättäviä sen vuoksi, että niissä käsiteltiin agraarikysymystä. Esitämme kokonaisuudessaan ne kannanotot, jotka lehtitietojen mukaan hyväksyttiin edustajakokouksessa äänen enemmistöllä:

„1) Valtiovallan puuttumisen tulee taloudellisessa elämässä ulottua myös agraarisuhteiden alalle. 2) Agraarilainsäädännön saattaminen oikealle tolalle edellyttää perusteellista uudistusta (??). 3) Tulevan agraarireformin pitää rakentua seuraaville perusteille: I. Maanviljelijäluokan taloudellisen aseman parantaminen lunastamalla pakolla eri kategorioihin kuuluvien vähämaisten ryhmien hyväksi yksityisomistuksellisista maista tarvittavia maapalstoja (tämän kysymyksen seikkaperäistäminen on uskottu useamman henkilön tehtäväksi). II. Kruununmaiden ja osaksi hallitsijasuvun maiden tunnustaminen valtion maafondiksi; tämän fondin lisääminen ostamalla ja lunastamalla yksityisomistuksellisia maita ja sen käyttäminen työtätekevän väestön hyväksi. III. Vuokraolojen järjestely siten, että valtiovallan taholta puututaan vuokrasuhteisiin. IV. Yhteiskunnallis-valtiollisten välityskomissioiden muodostaminen agraaritoimenpiteiden käytännössä toteuttamiseksi yllämainittujen perusteiden pohjalla. V. Laajaperäisen

siirto- ja muuttoasutuksen oikea järjestäminen, eri luottomuotojen käytön helpottaminen, talonpoikaispankin reformoiminen ja osuustoiminnallisten yritysten tukeminen. VI. Maanjakolakiin perusteellinen tarkistus siihen suuntaan, että helpotetaan, joudutetaan ja halvennetaan maanmittausta, hävitetään yksityisomistuksellisten ja osuusmaiden sekasarkaisuus, vaihdetaan palstoja j.n.e.”.

Ennen kuin ryhdymme analysoimaan kohta kohdaltaan tätä tavattoman opettavaista ohjelmaa, pysähtykäämme hieman sen yleiseen merkitykseen. Epäilemättä jo yksin se tosiasia, että tilanherrain luokan edustajat ovat esiintyneet tuollaisella ohjelmalla, osoittaa havainnollisemmin kuin pitkät puheet, että Venäjä eroaa jonkin huomattavan erikoisuutensa puolesta kaikista Länsi-Euroopan täydellisesti muovautuneista kapitalistisista kansakunnista. Kysymys on siitä, mitä lajia nimenomaan tuo erikoisuus on? Onko tuona erikoisuutena puoli-socialistinen yhteisöjärjestelmä ja sitä vastaavasti porvarillisen intelligenssin ja porvarillisen demokratian puuttuminen meiltä, kuten luulivat entiset sosialistinarodnikit ja kuten luulevat osaksi „socialistivallankumoukselliset”? Vai onko tuona erikoisuutena maaorjuudellisten jätteid runsaus, jätteid, jotka kietovät pauloihin maaseutuamme tehden kapitalismin laajaperäisen ja vapaan kehittymisen mahdottomaksi ja synnyttäen narodnikkilaista mielialaa juuri porvarillisen demokratian aineksissa? Vähänkin harkintakykyiset sosialistit eivät saata kiertää tuota kysymystä välttelevin verukkein tai vetoamalla kysymyksen abstraktisuuteen ja teoreettisuuteen, mikä ei muka ole soveliasta vallankumouskautena, tai viittaamalla talonpoikaiskapinoihin seikkana, joka riittää selittämään tilanherrojen varovaisuuden. Vältteleväisyys tai periaatteettomuus teoreettisissa kysymyksissä nimenomaan vallankumouskaudella on samaa kuin täydellinen aatteellinen vararikko, sillä juuri nyt tarvitaan harkittua ja lujaa maailmankatsomusta, jotta sosialisti hallitsisi tapahtumia eivätkä tapahtumat häntä. Talonpoikaiskapinoihin viittaamisesta ei myöskään ole mitään hyötyä, sillä zemstvoliiittoihin poliittisesti järjestäytyneiden maanomistajien nyt hyväksymän ohjelman sisältönä ovat ne toivomukset, joita ovat useiden vuosikymmenien ajan esittäneet liberaalien koko lehdistö ja kaikki liberaaliset toimihenkilöt. Narodnikkien ohjelmasta on tullut tilanherrojen ohjelma — tuo tosiasia antaa selvän poliittisen vastauksen asettamaamme kysymyk-

seen. Yhteiskunnallisia teoreettiset kiistat ratkaisee vallankumouskaudella eri luokkien avoin esiintyminen.

Tarkastelkaamme nyt lähemmin liberaalien agraariohjelmaa. Legaalinen lehdistömme on taipuvainen ylistämään sitä. Esimerkiksi „Ekonomitsheskaja Gazeta” „toteaa zemstvomiesten esittäneen agraariohjelman ja sitä paitsi paljoo äärimmäisemmän” (kas vain!) „kuin saatettiin odottaa sen perusteella, mitä tavallisesti on ajateltu zemstvopiirien nykyisestä kokoonpanosta” (s.o. äärimmäisempi herrojen tilanomistajain kannalta katsoen?). „Tämä todistaa”, jatkaa lehti, „että poliittisella zemstvoryhmällä on sekä poliittista tahdikkuutta että kykyä ymmärtää syvällisesti ympärillämme tapahtuvia ilmiöitä”...

Herrojen tilanomistajien tahdikkuus ja ymmärryskyky on siinä, että kun talonpojat itse alkoivat aktiivisesti ja määrätietoisesti puuttua agraarisuhteisiin, niin silloin tilanherrat rupesivat puhumaan siitä, että on välttämätöntä valtiovalan puuttuminen asiaan. Vanha ja alati uusi juttu! Valtiovallan puuttuminen agraarisuhteisiin on ollut Venäjällä alinomaista: silloin kun se oli puuttumista yläluokkien eduksi, sitä sanottiin poliisikielellä „järjestykseksi”; kun asiaan aletaan puuttua alhaaltakäsin, niin silloin puhutaan „epäjärjestyksestä”. Mutta sallikaa kysyä, nimenomaan mitä puuttumista haluavat tilanherrat? Heidän ohjelmastaan näkyy, että he haluavat puuttumista vain maanhallinta- ja maankäyttösuhteisiin. Kaikki heidän toimenpiteensä, alkaen lohkomaiden lunastamisesta ja päätyen lainansaantiin ja palstojen vaihtamiseen, koskevat yksinomaan niitä, jotka käyttävät maata taloudellisesti, s.o. isäntien eri kategorioita. Entä taloudettomat maatyöläiset? Jo viime vuosisadan 90-luvulla meillä Venäjällä laskettiin pelkästään 50:ssä „sisä”-läänissä olleen vähintään kolme ja puoli miljoonaa batrakkia ja päiväläistä, joiden tärkeimpänä toimeentulolähteenä oli maataloudellinen palkkatyö. Maatalouden palkkatyöläisten lukumäärä on nyt epäilemättä vieläkin suurempi, jota paitsi he ovat valtaosaltaan joko kokonaan tai miltei kokonaan taloudettomia. Talottomien ja taloudettomien lisäksi mainituissa lääneissä meillä laskettiin jo kymmenen vuotta sitten noin 10 miljoonasta talonpoikaistaloudesta olleen neljättä miljoonaa hevosettomia. Nämä ovat kauttaaltaan vain nimellisesti isäntiä. Heidän elintärkeimpänä pyrkimyksenään on

suurempi työpalkka, lyhyempi työpäivä, terveellisemmät työolot. Herrat tilanomistajat vaikenivat viisaasti työnantajien ja työläisten suhteisiin puuttumisesta. Ja voidaan olla varmoja siitä, ettei kukaan edes ajattele vakavissaan selaista puuttumista niin kauan, kunnes maaseudun työläiset itse puuttuvat siihen.

Meidän, sosialidemokraattien, on kiinnitettävä tähän puuttumiseen mitä vakavinta huomiota. Sitä vaativat niin liikkeen välittömät käytännölliset edut kuin myös yleiset periaatteemme. Venäläisen liberalismiin ja venäläisen narodnikkilaisuuden porvarillis-demokraattinen luonne on ilmennyt ja ilmenee muun muassa nimenomaan siinä, että pienmaatalouden intressit saattavat maataloudellisen palkkatyön intressit kokonaan varjoon. Vakaumuksellinen narodnikki ja usein myös „socialistivallankumouksellinen” on tietenkin taipuvainen pitämään sitä aivan luonnollisena, koska palkkatyön osuus on „toisarvoinen” (hänen mielestään, mutta ei talonpoikaisrahvaan elämässä), koska tuo osuus *voitaisiin* supistaa kokonaan olemattomiin kehittämällä edelleen „yhteisöllisiä traditioita”, „työhön perustuvia katsomuksia” ja „tasasuhtaista käyttöä”. Mutta tuo taipuvaisuus, perusteltakoon sitä vaikka kuinka kiihkeillä ja vilpittömällä, socialistiselta kajahtavilla puheilla, todistaa itse asiassa katsomusten pikkuporvarillista rajoittuneisuutta eikä mitään muuta. Tuollainen venäläiselle talonpojalle ja venäläiselle intelligentille ominainen haaveilu on pikkuporvarillista haaveilua. Tuon narodnikkilaisen haaveilun kukkaset ovat juuri niitä valekukkasia, jotka ovat työtätekevän ihmiskunnan erään kahleen koristeena, ja sosialidemokraattisen kritiikin tulee armottomasti riipiä pois sellaiset kukkaset, „ei sen vuoksi, että ihmiskunta kantaisi edelleenkin kahleitaan niiden siinä muodossa, jossa ei ole mitään iloa eikä nautintoa, vaan sen vuoksi, että se heittäisi pois kahleensa ja ojentaisi kätensä elävää kukkasta kohti”⁸¹.

Olemme täysin myötämielisiä talonpoikaissiikettä kohtaan. Me pitäisimme niin koko Venäjän yhteiskunnallisen kehityksen kuin myös Venäjän proletariaatin hyvin suurena voittona sitä, jos talonpoikaiston onnistuisi meidän auttamana ottaa vallankumouksellista tietä tilanherroilta näiden *kaikki* maat. Mutta vaikka ottaisitte tämän parhaimmankin lopputuloksen, *niin silloinkin* maatalouden palkkatyöläisten joukko saattaisi lukumäärällisesti vähetä vain väliaikaisesti,

mutta se ei voisi missään tapauksessa kadota. *Silloinkin* maaseudun palkkatyöläisten itsenäiset intressit pysyisivät itsenäisinä intresseinä.

Maan siirtyminen talonpoikain käsiin ei hävittäisi missään määrin kapitalistisen tuotantotavan herruutta Venäjällä, vaan päinvastoin laajentaisi pohjaa sen kehitykselle, lähentäisi tuota tyypiltään jotenkin italialaista kehitystä amerikkalaiseen. Talonpoikien keskuudessa vallitsevat varallisuuseroavaisuudet, jotka ovat tavattoman suuria jo nyt ja jotka itsevaltiudellis-maajorjuudellisen järjestelmän yleisen puristuksen vuoksi ovat verrattain heikosti nähtävissä, eivät suinkaan lakkaisi olemasta. Sisämarkkinoiden laajeneminen, vaihdon ja tavaratalouden kehitys uudessa mitassa, teollisuuden ja kaupunkien nopea kasvu — kaikki nuo talonpoikain aseman vakavan parantumisen kiertämättömät seuraukset voimistaisivat välttämättömästi varallisuuseroavaisuuksia. Mitä levinneempiä meillä ovat harhakuvitelmat tämän suhteen, sitä päättäväisemmin on sosialidemokratian taisteltava niitä vastaan, jos se todella tahtoo edustaa työväenliikkeen etuja kauttaaltaan eikä vain sen eräessä vaiheessa*.

Niin kauan kuin ei ole tapahtunut täydellistä sosialistista kumousta, mitkään radikaalisimmatkaan ja vallankumouksellisimmatkaan agraariuudistustoimenpiteet eivät hävitä maatalouden palkkatyöläisten luokkaa. Sellainen haave, että kaikista ihmisistä tehdään pikkuporvareita, on taantumuksellista typeryyttä. Ja juuri siksi meidän on jo nyt toimittava kehittääksemme maaseudun palkkatyöläisten luokkatietoisuutta, heidän itsenäistä luokkaorganisaatiotaan. Kaupunkien lakkoaalto voi ja sen täytyy vyöryä maaseudulle ei ainoastaan talonpoikaiskapinoiden muodossa, vaan oikeiden työläislakkojenkin muodossa — etenkin heinänteko- ja elonkorjuuaikana. Työväkeä koskevassa ohjelmamme osassa olevia vaatimuksia, joita kaupunkilaistyöläiset ovat esittäneet joukkomitassa isännilleen, esittäkööt myös maaseudun työläiset elinoloeroavaisuuksia vastaavin muutoksin. On käytettävä hyväksi sitä, että Venäjällä ei toistaiseksi ole minkäänlaisia erikoislakeja, jotka asettaisivat maaseudun työläisen alempaan asemaan erotukseksi kaupunkilaistyöläisestä (ellei oteta lukuun lakia, joka

* Vertaa alempana olevaa Marxin kirjoitusta vuodelta 1840. (Ks. tätä osaa, ss. 313—319. *Toim.*)

koskee omavaltaista poislähtöä työstä). On huolehdittava siitä, että proletariaatin nousun aalto toisi erityisesti proletariaarista mielialaa ja proletaarisia taistelumenetelmiä batrakkien ja päiväläisten keskuuteen.

Maaseutuväestön pikkuporvarillinen kerros, talonpoikaisto sanan varsinaisessa ja ahtaassa merkityksessä, ei voi olla olematta vallankumouksellinen tiettyinä historiallisina kausina. Sen nykyinen vallankumouksellisuus johtuu kiertämättömästi kaikista „vanhan järjestelmän” oloista, ja meidän on voimaperäisesti tuettava ja kehitettävä sitä. Mutta uuden järjestelmän, uuden, vapaan kapitalistisen Venäjän elämänehdoista on yhtä kiertämättömästi johtuva se, että maaseudulla osa pikkuporvareita siirtyy kannattamaan „järjestystä”, — ja mitä enemmän talonpojat nyt ottavat maata tilanherroilta, sitä pikemmin se on tapahtuva. Maaseudullakin vain maaseutuproletariaatti voi olla todella vallankumouksellinen luokka, joka pysyy loppuun saakka vallankumouksellisena luokkana aina ja kaikissa oloissa. Takapajuksen, poljetun musikan muuttuminen vapaaksi, tarmokkaaksi eurooppalaiseksi farmariksi on tavaton demokraattinen saavutus, — mutta me, sosialistit, emme hetkeksikään unohda sitä, että tuosta saavutuksesta on reaalista hyötyä ihmiskunnan vapautumiselle täydellisesti kaikenlaisesta sorrosta vain silloin ja vain sikäli, mikäli farmarin vastapainona tulee olemaan tietoinen, vapaa, järjestynyt maaseudun proletaari.

Herrat liberaaliset tilanomistajat ovat vaiti maaseudun työläisestä. Tulevan farmarin suhteen heidän koko huolenpitonsa on kohdistettu siihen, että he saisivat mahdollisimman pian ja kukkarolleen mahdollisimman vähäisin menetyksin (ehkä lienee oikeammin sanoa: kukkarolleen mahdollisimman edullisesti) muutettua hänet omaksi liittolaisekseen, omistajaisännäksi, järjestyksen tueksi. Miten vähäisin antipaloin he haaveilevatkaan selviytyvänsä! Ainoan vallankumouksellisen toimenpiteen, hallitsijasuvun maiden konfiskoinnin, he rajoittavat koskemaan *osaa* noista maista peläten sanoa konfiskointia konfiskoinniksi ja ollen vaiti kirkon maista. Luvatussaan lohkaista maata vähämaisille he pitävät lujasti kiinni lunastusmaksusta, sanomatta halaistua sanaa siitä, kuka maksaa noista lunastettavista maista. He pitävät nähtävästi itsestään ymmärrettävänä, että maksun suorittaa talonpoika — vuoden 1861

kuulun lunastuksen malliin. Tilanherrat antavat moninkertaisesta hinnasta huonoimmat maansa — juuri sitä lupaa heikäläinen lisämaan antaminen. Kaikki heidän ehdottamansa toimenpiteet, jotka koskevat luottoa, osuustoimintaa, palstojen vaihtoa j.n.e., sisältyvät täydellisesti omistuksellisten intressien ahtaaseen piiriin. Vuokrauksen suhteen, mikä on talonpoikaistalouden kipeimpiä kysymyksiä, he rajoittuvat mitä epämääräisimpään „järjestely”-tunnukseen. Tähän saattaa sopia mitä tahansa, yksinpä vuokrahintojen korottaminenkin normeerauksen varjolla, — edellä olemme jo huomauttaneet, mitä hallitsevien luokkien edustajat ovat ymmärtäneet ja ymmärtävät „järjestyksellä”.

Mutta liberaalisen ohjelman tärkeimpänä ja poliittisesti vaarallisimpana kohtana pidämme kohtaa, joka koskee „yhteiskunnallis-valtiollisia välityskomissioita”. Kysymyksellä siitä, miten tullaan suorittamaan agraariuudistukset, on tavattoman suuri merkitys, koska juuri suoritustavasta riippuu konkreettisesti ja reaalisesti uudistuksen joko enemmän tai vähemmän vakava luonne. Narodnikit ovat opettaneet meitä tässäkin kysymyksessä (kuten monissa muissakin) kiinnittämään huomion etupäässä taloudelliseen hyötyyn ja ignoroimaan tai väheksymään asian poliittista puolta. Tämä pikkuporvarille luonnollinen ja „isännälle” ymmärrettävä katsantokanta on kerrassaan sopimaton sosialidemokraatille. Isäntien ja omistajien luokissa tai kategorioissa tapahtuva siirtyminen on sosialidemokraatille yhdentekevä, jollei tuosta siirtymisestä seuraa poliittista hyötyä, mikä helpottaa proletariaatin luokkataistelua. Pikkuporvarillisen haaveilun kannalta ovat tärkeitä kaikenlaiset „tasasuhtaista käyttöä” y.m.s. koskevat suunnitelmat. Sosialidemokraatin kannalta kaikki tuollaiset suunnitelmat ovat turhaa ja vahingollista jonninjoutavaa järkeilyä, joka kääntää yhteiskunnallisen tietoisuuden pois reaalisten demokraattisten saavutusten reaalisista ehdoista. Sosialidemokraatit eivät koskaan unohda, että hallitsevat luokat pyrkivät aina ja kaikkialla hajoittamaan ja turmelemaan työtätekeviä taloudellisilla almuilla. Agraariuudistusten alalla tällainen politiikka on niille erikoisen helppoa ja ne harjoittavat sitä erikoisen taitavasti.

Sitä määrätietoisemmin ja päättäväisemmin meidän on ajettava läpi meidän agraariohjelmamme *perusvaatimusta*: sellaisten vallankumouksellisten talonpoikaismokiteain

perustamista, jotka itse suorittaisivat todella perusteellisia (eikä tilanherrojen „perusteellisia”) agraariuudistuksia. Muutoin jokainen agraarireformi on kiertämättömästi ja ehdottomasti muodostuva uudeksi petokseksi, uudeksi satimeksi, sen tapaiseksi kuin kuulu v. 1861 „reformi”. „Yhteiskunnallis (?) -valtiolliset välityskomissiot” ovat näet suoraa satimen virittämistä! „Yhteiskunnalla” me tarkoitamme tilanherroja ja „valtiolla” virkamiehiä. „Yhteiskunnallis-valtiollinen” merkitsee: *tilanherrojen ja virkamiesten* eikä mitään muuta.

Kas tähän kohtaan meidän on viivyttelämättä suunnattava maaseudulla harjoitettavan agitaatiomme koko paino. Kuuletteko, talonpojat? Teille tahdotaan vielä kerran tehdä hyvää virkamiehiseen tapaan, „järjestää” elämänne tilanherrojen osanotolla, „lunastaa” teille maata entisen, kirouksin muisteltavan lunastuksen tapaan! Tilanherrat ovat niin hyväntahtoisia, niin kovin hyväntahtoisia: nähdessään, että heiltä uhataan ottaa maat ilmaiseksi, he suostuvat jalomielisesti *myymään* ne — sopivasta hinnasta tietenkin... Oletteko suostuvaisia moiseen tilanherrojen ja virkamiesten asioihinpuuttumiseen? Vai aiotteko *itse* puuttua asiaan ja itse järjestää itsellenne vapaan elämän? Siinä tapauksessa liitykää kaupunkiproletariaattiin, taistelkaa tasavallan puolesta, nouskaa kapinaan, joka tuo teille vallankumouksellisen hallituksen ja vallankumoukselliset talonpoikaiskomiteat!

„Vperjod” № 15,
huhtikuun 20 (7) päivä 1905

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstin mukaan

MARX AMERIKKALAISESTA „MUSTASTA JAOSTA“

„Vperjodin” 12. numerossa * mainittiin Marxin esiintymisestä agraarikysymyksessä Kriegeä vastaan. Se ei tapahtunut vuonna 1848, kuten tov. —ъ on kirjoituksessaan virheellisesti maininnut, vaan vuonna 1846. Marxin työ-kumppani Hermann Kriege, joka silloin oli vielä aivan nuori mies, siirtyi vuonna 1845 Amerikkaan ja perusti siellä aikakausjulkaisun „Volkstribun” („Kansantribuuni”) kommunismin propagoimista varten. Tuota propagandaa hän kuitenkin harjoitti siten, että Marxin täytyi Saksan kommunistien nimessä nousta päättäväisesti vastustamaan Hermann Kriegen aiheuttamaa kommunistisen puolueen kompromettoimista. Kriegen suunnan arvostelu, joka julkaistiin vuonna 1846 aikakauslehdessä „Westfälisches Dampfboot”⁸² ja uudelleen Mehringin julkaisemien Marxin teosten toisessa osassa, on tavattoman kiintoisa Venäjän nykyisille sosialidemokraateille.

Asia on siten, että silloin, kuten nyt Venäjällä, itse Amerikan yhteiskunnallisen liikkeen kulku nosti agraarikysymyksen erääksi tärkeimmäksi kysymykseksi, jota paitsi kysymyksessä ei suinkaan ollut kehittynyt kapitalistinen yhteiskunta, vaan alustavien perusehtojen luominen kapitalismin todelliselle kehitykselle. Tämä jälkimmäinen seikka on erikoisen tärkeä verrataksemme sitä, miten Marx suhtaantui Amerikan „mustan jaon” ideoihin, ja sitä, miten Venäjän sosialidemokraatit suhtaantuvat nykyiseen talonpoikaisliikkeeseen.

Aikakausjulkaisussaan Kriege ei antanut mitään aineistoa amerikkalaisen järjestelmän konkreettisten sosiaalisten

* Ks. tätä osaa, s. 239. *Toim.*

erikoisuuksien tutkimista varten eikä maakorkoa hävittämään pyrkineiden agraariuudistajien silloisen liikkeen todellisen luonteen selvittämistä varten. Sensijaan Kriege (aivan samoin kuin meikäläiset „socialistivallankumoukselliset”) puki agraarivallankumousta koskevan kysymyksen mahtipontisiin, paljonlupaaviin fraaseihin. „Jokainen köyhimys”, kirjoitti Kriege, „on heti muuttuva hyödylliseksi ihmiskunnan jäseneksi, koska hänelle turvataan mahdollisuus tehdä tuottavaa työtä. Sellainen mahdollisuus turvataan hänelle ikiajoiksi, jos yhteiskunta antaa hänelle maapalstan, jonka avulla hän voi elättää itsensä ja perheensä. Jos tuo tavattoman laaja maa-ala (nimitään Pohjois-Amerikan 1.400 miljoonaa acraa valtionmaita) otetaan pois kauppavaihdon piiristä ja turvataan rajoitetuissa määrissä työlle*, niin silloin Amerikassa tehdään köyhyydestä loppu yhdellä iskulla”...

Tuota vastaan Marx väittää: „Luulisi voitavan ymmärtää, etteivät lainsäätäjät ole voimallisia asetuksilla pysäyttämään Kriegen toivoman patriarkaalisen järjestelmän kehittymistä teolliseksi tai heittämään itärannikon teollisuus- ja kauppavaltioita takaisin patriarkaaliseen barbaarisuuteen”.

Edessämme on siis todellinen amerikkalaisen mustan jaon suunnitelma: maamassiivien poistaminen kauppavaihdon piiristä, oikeus maahan, maanomistuksen eli maankäytön puitteiden rajoittaminen. Ja Marx arvostelee harkitusti alusta alkaen utopismia osoittaen, että patriarkaalisen järjestelmän muuttuminen teolliseksi on kiertämätöntä, s.o., että kapitalismin kehitys on kiertämätöntä, jos puhutaan nykykielellä. Mutta olisi paha virhe luulla, että liikkeen osanottajien utopistiset haaveet pakoittaisivat Marxin suhtautumaan yleensä kielteisesti itse liikkeeseen. Ei suinkaan. Jo silloin, aivan kirjallisen toimintansa alussa, Marx osasi erottaa liikkeen reaalisen edistyksellisen sisällön sen koristeellisesta ideologisesta kuoresta. Arvostelunsa toisessa osassa, jonka otsikkona on: „„Kansantribuunin” taloustiede (s.o. poliittinen taloustiede) ja suhde nuoreen Amerikkaan”, Marx kirjoitti:

* Muistakaapa, mitä „Revoljutsionnaja Rossija” 8. numerosta alkaen on kirjoittanut maan siirtymisestä pääomalle työlle, valtionmaiden merkityksestä Venäjällä, tasasuhtaisesta maankäytöstä, sellaisesta porvarillisesta ideasta, että maa saatettaisiin kauppavaihdon piiriin, y.m. Aivan kuin Kriege!

„Me tunnustamme täydellisesti Amerikan kansallisreformistien liikkeen historiallisesti oikeellisena. Tiedämme, että tuo liike pyrkii saavuttamaan sellaisen tuloksen, joka tällä hetkellä tosin antaisi sysäyksen nykyajan porvarillisen yhteiskunnan teollistumisen kehitykselle, mutta jonka, koska se on proletariaatin liikkeen heelmä, täytyy hyökkäyksenä maanomistuksen kimppuun yleensä ja varsinkin Amerikan nykyoloissa johtaa sen omien seurausten ansiosta pitemmälle, kommunismiin. Kriege, joka yhdessä New Yorkin saksalaisten kommunistien kanssa on liittynyt maakorvastaiseen liikkeeseen (Anti-Rent-Bewegung), verhoaa tuon yksinkertaisen tosiasian mahtipontisilla fraaseilla syventymättä tarkastelemaan liikkeen varsinaista sisältöä. Siten hän todistaa, ettei hän ole ollenkaan selvillä nuoren Amerikan ja Amerikan yhteiskunnallisten olojen välisestä yhteydestä. Esitämme vielä esimerkin hänen mahtipontisista fraaseistaan, jotka koskevat agraarien suunnittelemaa maanomistuksen parselloimista Amerikan mitassa.

„Kansantribuunin” 10. n:ssa julkaistussa kirjoituksessa „Mitä me tahdomme” sanotaan: „Amerikan kansallisreformistit sanovat maata kaikkien ihmisten yhteiseksi omaisuudeksi... ja vaativat kansan lainsäädännöltä sellaisia toimenpiteitä, että 1.400 miljoonaa acraa maata, jotka eivät vielä ole joutuneet keinottelijarosvojen käsiin, säilytettäisiin koko ihmiskunnan luovuttamattomana yhteisenä omaisuutena”. Ja niinpä säilyttääkseen koko ihmiskunnalle tuon „luovuttamattoman ja yhteisen omaisuuden” hän hyväksyy kansallisreformistien suunnitelman: „on myönnettävä jokaiselle talonpojalle, olkoon hän kotoisin mistä maasta tahansa, 160 acra Amerikan maata hänen toimeentuloaan varten”. 14. numerossa olevassa kirjoituksessa „Vastaus Konzelle” tuo suunnitelma esitetään näin: „Tuosta toistaiseksi koskemattomasta kansan omaisuudesta kenenkään ei pidä saada haltuunsa 160 acra enempää, ja tämänkin määrän vain ehdolla, että hän itse sitä viljelee”. Siis jotta maa säilytettäisiin „luovuttamattomana yhteisenä omaisuutena” ja sitä paitsi „koko ihmiskunnan omaisuutena”, on alettava viipymättä siitä, että tuo maa jaetaan. Kriege luulee pystyvänsä jonkin lain avulla estämään tuosta jaosta johtuvat kiertämättömät seuraukset: keskittymisen, teollisen edistyksen j.n.e. Hänen ajatuksissaan 160 acra maata on jotain yhdenarvoista, ikään kuin

tuollaisen maa-alan arvo ei olisi erilainen riippuen sen laadusta. „Talonpojat” tulevat vaihtamaan keskenään ja toisten ihmisten kanssa, ellei itse maata, niin sen tuotteita. Ja koska näin pitkälle päästään, niin pian on osoittautuva, että joku „talonpoika” pääomattakin, pelkästään työnsä ja 160 acrensa suuremman luonnollisen hedelmällisyyden ansiosta saattaa toisen oman renkinsä asemaan. Ja sitten, eikö ole yhden-tekevää, „maako” vai maan tuotteetko „joutuvat keinoteliजारosvojen käsiin”? Tarkastelkaamme vakavasti tuota lahjaa, jonka Kriege antaa ihmiskunnalle. 1.400 miljoonaa acrea pitäisi säilyttää „koko ihmiskunnan luovuttamattomana yhteisenä omaisuutena”. Jokaiselle talonpojalle tulisi tällöin kuulumaan 160 acrea. Voimme siis laskea, miten suuri on Kriegen „ihmiskunta”: täsmälleen $8\frac{3}{4}$ miljoonaa „talonpoikaa” eli $43\frac{3}{4}$ miljoonaa ihmistä, jos perhettä kohti laskeetaan viisi henkeä. Samoin voimme laskea, kuinka kauan kestävät „nuo ikiajat”, joina „proletariaatti ihmiskunnan edustajan ominaisuudessa” tulisi „pitämään hallussaan kaiken maan” ainakin Yhdysvalloissa. Jos Yhdysvaltojen väestö kaksinkertaistuu yhtä nopeasti kuin tähän saakka, s.o. jokaisen 25 vuoden kuluessa, silloin nuo „ikijajat” kestävät vajaat 40 vuotta. 40 vuodessa nuo 1.400 miljoonaa acrea otetaan käyttöön, ja seuraaville sukupolville ei jää mitään „hallussa pidettävääkään”. Mutta koska ilmainen maan jakaminen on tavattomasti voimistava siirtolaisuutta, niin Kriegen „ikiajoista” saattaa tulla loppu vieläkin pikemmin, varsinkin jos otetaan huomioon, ettei 44 miljoonalle hengelle tuleva maamäärä riitä olemaan edes nykyisen eurooppalaisen pauperismin laskukanavana. Euroopassa on jokainen kymmenes ihminen pauperi: yksin Brittein saarilla heitä lasketaan olevan 7 miljoonaa. Samanlaista kansantaloustieteellistä naiiviutta tapaamme 13. numerossa kirjoituksessa „Naisille”, jossa Kriege sanoo, että jos New Yorkin kaupunki luovuttaisi Long Islandilla olevat 52.000 acrea maatansa, niin se riittäisi „kerralla” vapauttamaan New Yorkin ainaiseksi kaikesta pauperismista, kurjuudesta ja rikoksista.

Jos Kriege olisi katsonut liikkeen, jonka pyrkimyksenä on maan vapauttaminen, proletariaatin liikehtimisen ensimmäiseksi, tietyissä oloissa välttämättömäksi muodoksi, jos hän olisi arvostanut tuon liikkeen sellaiseksi, joka vastaisuudessa on välttämättömästi kehittyvä kommunistiseksi

liikkeeksi niiden elinolojen vuoksi, joissa tuon liikkeen alkuunsaattanut luokka elää, jos hän olisi osoittanut, minkä vuoksi Amerikassa kommunististen pyrkimysten on ensi alussa pitänyt esiintyä tuossa agraarimuodossa, mikä ensi näkemältä on ristiriidassa kaiken kommunismin kanssa, niin silloin ei sitä vastaan olisi mitään sanomista. Kriege sen sijaan julistaa tämän tiettyjen konkreettisten henkilöiden liikkeen muodon, jolla on vain toisarvoinen merkitys, koko ihmiskunnan asiaksi yleensä. Kriege esittää tuon asian yleensä jokaisen liikkeen viimeisenä, korkeimpana tavoitteena tehden siten liikkeen tietyt päämäärät aidoksi mahtipontiseksi järjettömyydeksi. Samassa 10. n:n kirjoituksessa hän veisaa seuraavanlaisia voitonlauluja: „Ja näin siis toteutuisivat vihdoinkin eurooppalaisten ikivanhat unelmat, tällä puolen valtamerä heille olisi valmiina maa, joka heidän tarvitsee vain ottaa ja hedelmöittää kättensä työllä voidakseen sanoa ylpeinä suoraan vasten kasvoja kaikille maailman tyrannoille: tämä on *minun* majani, jota te ette ole olleet rakentamassa, tämä on *minun* lietenä, joka täyttää sydämenne kateudella”.

Kriege olisi voinut lisätä: tämä on *minun* lantakasani, joka on minun, vaimoni ja lasteni, renkini ja karjani aikaansaannosta. Ja keitähän ovat ne eurooppalaiset, jotka näkisivät tuossa „unelmiensa” toteutuman? Eivät ainakaan kommunistityöläisiä! Ehken niitä vararikon kärsineitä puotimiehiä ja käsityöläismestareita tai häviötilaan joutuneita talonpoikia, jotka tavoittelevat onnea muuttuakseen Amerikassa jälleen pikkuporvareiksi ja talonpojiksi! Ja mitä merkitsee se „unelma”, joka toteutetaan noiden 1.400 miljoonan acren avulla? Ei mitään muuta kuin sitä, että kaikista ihmisistä tehdään yksityisomistajia. Moinen unelma on yhtä toteutumaton ja yhtä kommunistinen kuin unelma kaikkien ihmisten muuttamisesta keisareiksi, kuninkaiksi ja paaveiksi”.

Marxin arvostelu on kauttaaltaan myrkyllistä ja sarkastista. Hän ruoskii Kriegeä nimenomaan tämän katsomusten niiden piirteiden vuoksi, joita havaitsemme nykyään meikäläisillä „socialistivallankumouksellisilla”: fraasit ovat valitisevina, pikkuporvarilliset utopiat esitetään ylevimpänä vallankumouksellisena utopismina, ei ymmärretä nykyisen talousjärjestelmän ja sen kehityksen reaalaisia perusteita. Marx, joka siihen aikaan oli vasta *tulemassa*

taloustieteilijäksi, osoittaa merkillepantavan tarkkanäköisesti vaihdon ja tavaratalouden merkityksen. Ellei maata, sanoo hän, niin maan tuotteita tulevat talonpojat vaihtamaan, ja tuo ilmaiseksi jo kaiken! Koko tuota kysymyksenasettelua voidaan sangen monessa suhteessa soveltaa Venäjän talonpoikaisliikkeeseen ja sen pikkuporvarillisiin „sosialistisiin” ideologeihin.

Mutta samalla Marx on kaukana sellaisesta, että hän „kieltäisi” ilman muuta tuon pikkuporvarillisen liikkeen, ignoroisi sen doktrinäärisesti, pelkäisi, kuten monet kirjanoppineet, ryvettää käsiään koskettaessaan vallankumouksellista pikkuporvarillista demokratiaa. Pilkatessaan armotta liikkeen ideologisen pintakuoren joutavuutta Marx pyrkii materialistisen selväjärkisesti määrittelemään liikkeen *todellisen* historiallisen sisällön ja ne kiertämättömät seuraukset, jotka siitä on koituva objektiivisten olosuhteiden pakosta, riippumatta niiden taikka näiden henkilöiden tahdosta ja tietoisuudesta, unelmista ja teorioista. Sen tähden Marx ei moiti, vaan täydellisesti hyväksyy sen, että kommunistit tukevat tuota liikettä. Pysyen dialektiikan näkökannalla, s.o. tarkastellen liikettä kaikinpuolisesti, ottaen huomioon sekä menneisyyden että tulevaisuuden, Marx panee merkille sen vallankumouksellisen puolen, mikä on hyökkäyksellä maanomistusta vastaan, Marx tunnustaa tuon pikkuporvarillisen liikkeen omalaatuiseksi proletaarisen, kommunistisen liikkeen alkumuodoksi. Sitä, mitä te haaveillette saavuttavanne tuolla liikkeellä, sanoo Marx Kriegelle, te ette saavuta,—veljeyden asemesta on koittava pikkuporvarillinen eristyneisyys, talonpoikien luovuttamattomien maaosuuksien asemesta — maiden joutuminen kauppavaihdon piiriin, keinottelijarosvoihin kohdistettavan iskun asemesta — kapitalistisen kehityksen perustan laajentaminen. Mutta se kapitalismin pahe, jota te turhaan kuvittelette välttävänne, on historiallisesti hyve, sillä se on tavattomasti jouduttava yhteiskunnallista kehitystä ja moninkertaisesti lähentävä kommunistisen liikkeen uusia, korkeampia muotoja. Maanomistukselle annettu isku helpottaa niiden iskujen antamista, joita vastaisuudessa välttämättömästi tullaan antamaan yleensä omistukselle; alaluokan vallankumouksellinen esiintyminen uudistuksin, joka suo väliaikaisesti pienen onnen joillekin, ei lähestulkoonkaan kaikille, on helpottava alimman luokan välttämätöntä vallankumouk-

sellista esiintymistä vastaisuudessa ja sellaisen uudistuksen suorittamista, joka todella turvaa täyden ihmisonnen kaikille työtätekeville.

Sen, miten Marx asettaa kysymyksen Kriegeä vastustaes-
saan, tulee olla mallina meille, Venäjän sosialidemokraa-
teille. Epäilemätöntä on, että Venäjän nykyinen talonpoi-
kaisliike on luonteeltaan todella pikkuporvarillista; sitä
meidän on selitettävä kaikin voimin ja taisteltava sääli-
mättä, leppymättömästi kaikenlaisten „socialistivallanku-
mouksellisten” tai primitiivisten socialistien kaikkia sitä
koskevia harhakuvitelmia vastaan. Meidän vakituksena
tavoitteenamme, jota ei hetkeksikään pidä unohtaa, on
proletariaatin itsenäisen puolueen erikoinen organisoiminen,
sellaisen puolueen, joka kaikkien demokraattisten mullistus-
ten kautta pyrkii täydellistä socialistista vallankumousta
kohti. Mutta se olisi mitä toivottominta poroporvarillisuutta
ja pedanttisuutta, jos sen vuoksi käännettäisiin selkä talon-
poikaisliikkeelle. Ei, tuolla liikkeellä on epäilemättä vallan-
kumouksellisesti-demokraattinen luonne, ja meidän pitää kaikin
voimin tukea ja kehittää sitä, tehdä se poliittisesti tietoi-
seksi ja luokkahenkiseksi, sysätä sitä eteenpäin, kulkea sen
mukana käsi kädessä loppuun saakka, sillä me kuljemme
paljoa pitemmälle kuin mikä tahansa talonpoikaisliike, me
kuljemme yhteiskunnan luokkiin jakaantumisen täydelliseen
lopettamiseen saakka. Tokkopa lienee maailmassa toista
maata, missä talonpoikaisto kokisi sellaisia kärsimyksiä,
sellaista sortoa ja ilkeävaltaisuutta kuin Venäjällä. Mitä
synkempää on tuo sorto, sitä voimallisemmaksi on muo-
dostuva nyt talonpoikaiston herääminen, sitä vastusta-
mattommaksi sen vallankumouksellinen rynnistys. Tie-
toisen vallankumouksellisen proletariaatin tehtävänä on
tukea kaikin voimin tuota rynnistystä, ettei se jättäisi kiveä
kiven päälle vanhalla, kirotulla, maaorjuudellis-itsevaltiu-
dellisella orjain Venäjällä, että se loisi uuden, vapaiden ja
rohkeiden ihmisten sukupolven, loisi uuden tasavaltaisen
maan, jossa vapaasti pääsee kehittymään proletaarin
taistelunne socialismin puolesta.

PALJASTETTU NEUVOSTO

Vastikään on ilmestynyt erillisenä vedoksena „Iskran” 95. numerosta otettu „puolueen Neuvoston” päätös, joka on päivätty Genevessä huhtikuun 7 p:nä 1905. Tuo päätös on kauttaaltaan „totuudesta poikkeamisten” tiheää verkkoa. Huomautamme tärkeimmistä.

Meille sanotaan Neuvoston huolehtineen siitä, ettei puolueen sisäinen taistelu vahingoittaisi sen yhtenäisyyttä. Se on vale. Asiakirjoista, joita ei ole kumottu eikä voida kumota, kaikki puolueen jäsenet tietävät, että toista vuotta sitten, tammikuussa 1904, KK:n jäsenet Lenin ja Vasiljev ehdottivat Neuvostossa, että käännyttäisiin koko puolueen puoleen kehoittaen lopettamaan boikotti ja kerhojen toimesta tapahtuva yhteisten puoluevarojen salainen anastaminen*. *Neuvosto torjui heidän ehdotuksensa.* Sen asemesta Neuvosto oli suoranaisesti osallisena puolueen *salaisessa kahtiajakamisessa* siunaamalla vähemmistön salaisen järjestön käymän „kooptaatio”-taistelun. Tuota taistelua käytiin, kuten nyt on asiakirjoin todistettu, II edustajakokouksen ajoista lähtien, s.o. vuoden 1903 elokuusta vuoden 1904 marras- tai joulukuuhun.

Vuoden 1904 tammikuusta lähtien Neuvosto ei siis ole ollut korkein puolue-elin, vaan vähemmistön salaisen järjestön välikappale. Tuon järjestön olemassaoloa ei ole tunnustanut julkisesti ja kirjallisesti vain sovitteluhenkinen Keskuskomitea, vaan itse „Iskrakin” silloin, kun Keskuskomitea siirtyi vähemmistön puolelle.

Vähemmistön salaisen järjestön välikappaleena Neuvosto on tehnyt kaiken voitavansa välttääkseen puolueen yleisen

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 133—135. *Toim.*

edustajakokouksen koollekutsumista, jota komiteat ovat vaatineet. Ulkomaisen vähemmistön harjoittama työn desorganisointi on jarruttanut kokonaista puolitoista vuotta sosialidemokraattista toimintaa Venäjällä. Kokonaista puolitoista vuotta komiteat ovat käyneet Venäjällä herkeämätöntä ankaraa taistelua edustajakokouksen puolesta, geneveläistä Neuvostoa vastaan, joka on joko pistänyt piiloon komiteain päätöslauseimat tai palauttanut ne takaisin liittämällä mukaan mitä karkeimpia haukkumisia („veijarit, alhaista komediaa, asiapapereiden värkkääminen” — Martovin kirjeen sanoja, ks. Orlovskin kirjasta „Neuvosto puoluetta vastaan”). Jokaisesta huomattavasta askeleesta tässä kiusallisessa taistelussa, jota on käyty salaisen kahtiajakaantumisen toimeenpanijoiden käyttäytymistä vastaan, on nyt asiakirjallisia todisteita kirjallisuudessa. Jo vuoden 1904 lokakuussa, s.o. *puoli vuotta sitten*, esimerkiksi Orlovskin kirjasessa „Neuvosto puoluetta vastaan” todistettiin, että Neuvosto on syitä selittämättä karttanut edustajakokouksen koollekutsumista, johon säännöt sen velvoittavat. Iso joukko Venäjällä olevia puoluekomiteoita on toinen toisensa jälkeen ilmaissut sittemmin *muodollisen epäluottamuksensa* Neuvostolle ja kaikille keskuselimille. Mutta Neuvosto ei ole kiinnittänyt siihen mitään huomiota pitäen kainostelematta puoluetta pilkkaamaan. Neuvosto on ollut vähemmistön välikappaleena. Neuvosto tunnustaa nyt päätöksessään vuoden 1905 huhtikuun 7 pltä avoimesti itsensä *toiseksi kiistapuoleksi*, mutta silti se ei ole kainostellut käyttäjä *koko puolueen* elimen titteliä, oikeuksia ja toimivaltaa, kieltäytyen luovuttamasta puolueelle siltä saamansa mandaatin! Tuo on ollut pelkkää yhtämittaista luottamuksen huutavaa väärinkäyttämistä.

Kun Venäjällä ovat puolueen komiteat, nähdessään Neuvoston karttavan edustajakokousta, *ryhtyivät* vihdoin *itse kutsumaan edustajakokousta koolle* „Byroon” välityksellä, jonka ne olivat valinneet kolmessa konferenssissa, niin silloin *yksinpä vähemmistön puolelle siirtynyt Keskuskomiteakin* kiirehti korjaamaan virheensä. *Venäläisen KK:n*, joka ei suinkaan ole ollut myötämielinen enemmistökomiteoille, vaan on taistellutkin niitä vastaan, on kuitenkin ollut pakko tunnustaa Enemmistökomiteain Byroon täydellinen vilpittömyys edustajakokouksen koollekutsumisessa ja *nousta vastustamaan Neuvostoa nähdessään*,

miten asiat Venäjällä ovat, ja tietäessään enemmistön todella olevan voitolla Venäjällä. Koko puolueelle osoittamassaan vetoomuksessa maaliskuun 12 pltä 1905 venäläinen KK, kuten olemme jo maininneet lehdistössä ja kuten kaikki Venäjällä toimivat henkilöt ovat saaneet tietää deklaraatiosta, *on noussut avoimesti vastustamaan Neuvostoa* ilmoittaen tuon deklaraation 5. kohdassa, että „puolueen Neuvoston päätöslauselmaa maaliskuun 8 pltä („Iskra”, № 89), jossa vastustetaan edustajakokousta, ei tunnusteta aiheelliseksi keskeyttämään edustajakokouksen järjestämistyötä”.

Mitä merkitsee tämä ilmoitus, josta meidän Neuvostomme on niin visusti vaiti? Se merkitsee, että venäläinen KK, tuntiessaan asiain tilan Venäjällä ja nähtävästi tarkastettuaan ulkomaisen Neuvoston väitteet, *tunnustaa nuo väitteet* vääriksi, tunnustaa edustajakokouksen koollekutsumista vastustavat verukkeet tekaistuiksi, tunnustaa *todistetuksi* sen seikan, että Venäjällä olevat komiteat, joilla on ollut tilaisuus tutustua asiaan, ovat valtavalla enemmistöltään vaatineet edustajakokousta.

Juuri siksi Neuvostomme on vaiti KK:n vetoomuksen 5. kohdasta! Siksi, että se on samaa kuin tunnustaa koko puolueen edessä Neuvoston väittämien valheellisuus, samaa kuin tunnustaa Neuvoston vääristelleen puolueen yleistä mielipidettä!

Suotta Neuvosto näin ollen yrittää vielä kerran johtaa puoluetta harhaan ehdottamalla kiistapuolien neuvottelua tai sopimusta. *Venäjällä sellainen sopimus on jo tehty*. Menshevikkien keskuksena Venäjällä on ollut KK — sen on itse „Iskra” sanonut suoraan tiedoituksessa, jossa ilmoitettiin menshevikkijärjestöjen hyväksyneen Keskuskomitean heinäkuun vetoomuksen. Enemmistön keskuksena Venäjällä on ollut Enemmistökomiteain Byroo. Molempien kiistapuolien keskuksena *Venäjällä ovat jo solmineet sopimuksen yhteisestä edustajakokouksesta*. Siitä näkyy, että Venäjällä on menshevikkejä, jotka pitävät hieman enemmän arvossa puoluekantaisuutta ja puolueen yhtenäisyyttä kuin ulkomailla olevat menshevikit. Siitä näkyy, että Venäjällä olevat menshevikit itse paljastavat oman keskuksensa, Keskuskomitean, välityksellä ulkomaisen Neuvoston ja kääntävät sille selkensä. Siitä näkyy, että Venäjällä olevien molempien kiistapuolien keskusten sopimuksen jälkeen ei voi olla

puhettakaan mistään sopimuksesta ulkomaisen Neuvoston, s.o. Genevessä istuskelevien gentlemannien kanssa.

Sen vuoksi Neuvostomme käyttää suotta tulevan ajan muotoa puhuessaan kukistamisestaan KK:n toimesta. Se ei ole tulevaisuutta, vaan menneisyyttä. Viides kohta KK:n vetoamuksesta puolueelle vuoden 1905 maaliskuun 12 pltä osoittaa kaikille, jotka osaavat ymmärtää ajatuksen lukemastaan, että tuo kukistaminen on jo tapahtunut. Venäjä, molempien osapuolien yhdistyneiden keskusten muodossa, on kukistanut ulkomaan. Puolueen Neuvosto ei edusta nyt puoluetta, vaan nimenomaan geneveläisten ryhmää.

Missä määrin oikea on tämä kuvaus puolueasioista, se näkyy erikoisen selvästi seuraavasta. Neuvosto ilmoittaa, että sen päätös, vuoden 1905 huhtikuun 7 pltä, on hyväksytty yksimielisesti. Tätä lukiessaan puolueen jäsenten on tietenkin luultava, että päätöksen tekoon on osallistunut *myös kaksi Neuvoston jäsentä Keskuskomiteasta*. Kuitenkin tuollainen oletamus, johon Neuvosto koettaa lukijat saada, on hyvinkin kyseenalainen.

Todiste. Kuten jo „Vperjodin” 13. numerossa mainitsimme, meillä ei ole vielä oikeutta saattaa julkisuuteen Enemmistökomiteain Byroon ja Keskuskomitean välistä sopimusta. Mutta samalla meille on ilmoitettu, että ainakin yksi kohta tästä sopimuksesta kuuluu julkaistavaksi siinä tapauksessa, jos puolueen Neuvosto tekee päätöksen, joka on suunnattu puolueen III edustajakokouksen koollekutsu-
mista vastaan.

Tällainen tapaus on nyt käsillä.

Siitä syystä julkaisemme nyt ensimmäisen kohdan sopimuksesta, jota ei ole saatettu julkisuuteen:

„Enemmistökomiteain Byroon ja Keskuskomitean sopimus, joka on allekirjoitettu vuoden 1905 maaliskuun 12 pntä;

Ensimmäinen kohta: KK:n ja EKB:n edustajista muodotettu Organisaatiokomitea järjestää viivyttämättä puolueen III edustajakokouksen riippumatta siitä, minkälainen on oleva Neuvoston päätöslauselma edustajakokouksen koollekutsumisesta”.

Eikö liene selvää?

KK on erikoisesti huomauttanut, ettei se *vastaisuudessa* alistu Neuvoston päätöslauselempiin, mutta on saattamatta tätä väliaikaisesti julkisuuteen siltä varalta, jos Neuvosto poikkeustapauksessa menettelisi rehellisesti. Tämä

merkitsee, että Venäjällä olevat menshevikit uskoivat yhä Neuvoston voivan menetellä rehellisesti, edes poikkeustapauksessa.

Venäjällä olevat menshevikit ovat nyt oman venäläisen keskuksensa ominaisuudessa huomanneet pettyneensä.

Nyt on siis täydellisesti toteennäytetty, että KK:n, joka itse on ollut täysin myötätuntoinen Neuvostolle, on pitänyt lopullisesti paljastaa ulkomainen koolleegansa.

Tehtäväksemme jää nyt enää esittää lukijoille lopuksi eräs pieni kysymys: mitä on ajateltava tämän jälkeen niistä Genevessä istuskelevista Neuvoston jäsenistä, jotka ovat painetussa sanassa ja julkisesti ilmoittaneet, että Neuvoston päätös vuoden 1905 huhtikuun 7 pltä hyväksyttiin Genevessä yksimielisesti?

*„Vperjod“ № 15,
huhtikuun 20 (7) pntä 1905*

*Julkaistaan „Vperjod“ lehden
tekstin mukaan*

AVOIN KIRJE VSDTP:n NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE TOV. PLEHANOVILLE ⁸³

Arvoisa toveri!

Huhtikuun 4 (17) pnä Keskuskomitea kääntyi puolueen Neuvoston puoleen tiedoittaen toverien Johannsenin ⁸⁴ ja Valerjanin ⁸⁵ nimittämistä edustajikseen Neuvostoon ja pyytäen määräämään pidettäväksi mahdollisimman pikaisesti Neuvoston istunnon puoluesääntöjen määräämässä kokoonpanossa.

Kun tähän pyyntöömme ei vastattu, rohkenimme kääntyä Teidän puoleenne toistaen sen ja saimme huhtikuun 22 (9) pnä vastauksen, jossa Te kieltäydytte määräämästä pidettäväksi Neuvoston istuntoa niin kauan, kun me tulemme „jatkamaan esiintymistämme puoluesääntöjen rikkojina ja Neuvoston toimivallan usurpaattoreina”.

Kieltäytyminen Neuvoston virallisen istunnon koollekutsumisesta on synnyttänyt tilanteen, joka ei anna meille tilaisuutta esittää puolueen Neuvostolle useita ilmoituksia, ja koska niiden kanssa mielestämme ei voida enää viivytellä, niin olemme pakoitettuja kääntymään koko puolueen nähden Teidän puoleenne esittämällä kirjallisesti ne tärkeimmät ilmoitukset, jotka meidän oli määrä tehdä Neuvoston lähimmässä istunnossa.

1) Keskuskomitea ilmoittaa puolueen Neuvostolle, että huhtikuun 4 (17) p:nä mennessä III puoluekokouksen koollekutsumista ovat ilmaisseet kannattavansa seuraavat täysioikeuksiset puoluejärjestöt: Pietarin, Moskovan, Pohjoisen liiton, Nizhni Novgorodin, Tverin, Tulan, Riian, Siperian liiton, Voronezhin, Saratovin, Odessan, Kaukasian liiton (8 ääntä), Nikolajevin, Uralin, Orelin-Brjanskin, Kurskin, Smolenskin, Polesjen, Luoteinen, Harkovin ja

Samaran komiteat, kaikkiaan 21 järjestöä, joilla yhdessä on oikeus 48 ääneen. Edustajakokouksen koollekutsumista on ilmoittanut kannattavansa myös Keskuskomitea päätäten lähettää edustajakokoukseen oman edustajansa ja puolueen Neuvostossa olevat edustajansa.

Astrakaanin, Kasaanin, Kubanin, Donin, Vuoriteollisuuspiirin liiton, Jekaterinoslavin ja Krimin liiton komitealta sekä Liigalta, Pää-äänenkannattajan toimitukselta ja Neuvoston kolmelta ulkomailla olevalta jäseneltä joko ei ole saatu päätöslausemia ollenkaan tai on saatu päätöslausemia, joissa edustajakokouksen koollekutsumista ei katsota toivottavaksi.

Ja vihdoinkin Kievin komitea, vaikka se hyväksyikin maaliskuun 25 p:nä edustajakokousta vastustavan päätöslauseman, on sittemmin valinnut edustajansa edustajakokoukseen ja lähettänyt hänet ulkomaille.

Täten koko puoluetta edustajakokouksessa edustavasta 75 äänestä * 52 ääntä (Kievin komiteaa lukuunottamatta) on kannattanut puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista.

Asiain näin ollen Keskuskomitea katsoo välttämättömäksi vaatia puolueen Neuvostossa olevien edustajiensa välityksellä, että Neuvosto täyttäisi viivyttelämättä puoluesääntöjen 2. §:n edellyttämän muodollisen velvollisuutensa kutsua koolle edustajakokous, kun sitä vaativat puoluejärjestöt, joille kuuluu yhteensä puolet äänistä edustajakokouksessa.

Koska Keskuskomitealla olevien tietojen mukaan edustajakokouksen puolesta on nyt annettu ääniä paljon enemmän kuin mitä säännöissä vaaditaan (52 75:stä), niin Neuvoston on ilmoitettava edustajakokouksen koollekutsumisesta heti ja ehdottomasti, asettamatta mitään ennakoitavia tai -vaatimuksia, joita puoluesäännöt eivät edellytä.

2) Keskuskomitea on syvästi vakuuttunut siitä, että näin poikkeuksellisen tärkeä kysymys kuin on puolueen edustajakokouksen koollekutsuminen nykyisenä ajankohtana, jota puolue ja koko Venäjä parhaillaan elää, ei ole ratkaistavissa yksinomaan puhtaasti muodollista tietä siinäkään tapauksessa, että kaikki puolueen Neuvoston jäsenet sitä vilpittömästi toivoisivat. Puoluesääntömme eivät ole sen varalta

* Katso „Iskran” 89. numerossa julkaistua täysioikeuksisten järjestöjen tuetteloja.

kylliksi detaljisoituja eivätkä anna mitään vastausta esimerkiksi kysymykseen, minkä määräajan sisällä puolueen Neuvosto on *velvollinen* kutsumaan koolle edustajakokouksen, kun sen puolesta on annettu lainvaatima äänimäärä. Puolueen keskuselimien on tässä ja muissa kysymyksissä pakko turvautua sääntöjen *tulkintaan* ja toimittava ei ainoastaan puolueen muodollisen tahdonilmauksen mukaisesti, puolueen, joka on jo sanonut kannattavansa edustajakokousta, kuten I. kohdasta ilmenee, vaan myös puolueessa ja yleensäkin Venäjällä vallitsevan todellisen asiointilan mukaisesti.

KK pitää velvollisuutenaan saattaa puolueen Neuvoston tietoon, että puoluekriisin kehitys Venäjällä on saanut niin laajat mittasuhteet, että melkein koko puolue toiminta on pysähtymäisillään. Komiteoissa on tilanne äärimmäisen sekava. Tuskin on ainoatakaan taktillista tai organisatorista kysymystä, josta paikkakunnilla ei aiheutuisi mitä kärkeväntä erimielisyyttä ryhmittymien välillä, jota paitsi se useimmiten ei johdu niinkään paljon asian olemuksesta kuin siitä, että kiistelevät kuuluvat puolueen eri osiin. Ei puolueen Neuvostolla, ei Pää-äänenkannattajalla eikä KK:lla ole tarpeellista arvovaltaa puolue työntekijöiden enemmistön keskuudessa, kaikkialla syntyy kaksoisjärjestöjä, jotka jarruttavat toinen toistensa työtä ja alentavat puolueen arvoa proletariaatin silmissä. Tovereista, jotka tekevät etupäässä kirjallista työtä, mikä voi jatkua keskeytyksittä puolueen huomattavan osan osoittaman epäluottamuksenkin ilmapiirissä, ei ehkä se tila, jossa puolueen yhteinen asia nyt on, ole yhtä toivoton ja sietämätön kuin käytännöllisen keskuksen työntekijöistä, jotka kohtaavat Venäjällä toimiessaan joka päivä yhä suurempia vaikeuksia. On koittanut aika, jolloin puolue-elämämme sisäisten ristiriitojen kehitys painaa niitä ahtaita sääntöjen puitteita, jotka puolueen II edustajakokous meille antoi ja jotka, kuten jokainen meistä nyt jo huomaa, eivät lähetsulkoonkaan ole moitteettomia. Tarvitaan uusia muotoja tai ainakin muutoksia vanhoihin, ja sen voi tehdä sosialidemokraattisen puolueen ainoa lainsäätäjä — puolueen edustajakokous, sillä sille ja vain sille kuuluu *yleisvelvoittavien* normien säätäminen, joita ei voi antaa mikään konferenssi eikä mikään yksityinen sopimus. Tietoisina siitä, miten tärkeää on puoluekriisin pikainen normalisoiminen

edustajakokouksen avulla, enemmistö Venäjällä olevista komiteoista on jo ryhtynyt kaikkiin toimenpiteisiin jouduttaakseen edustajakokousta valiten ja lähettäen jopa edustajansakin; sitä paitsi tämä ei koske ainoastaan enemmistökomiteoita, jotka aikaisemminkin ovat esiintyneet edustajakokouksen puolesta, vaan myös suurinta osaa vähemmistökomiteoita, ryhmiä ja paikallisjärjestöjä. Puolue on sanonut sanansa edustajakokouksen puolesta ja käyttänyt sen valmisteluun tavattomasti varoja ja voimia. Nyt, kun edustajakokouksen koollekutsumisen ehdottomuus on epäilemätöntä, puolueen keskuselimet, joilla ei ole mitään muodollista oikeutta lykätä edustajakokouksen koollekutsumista, ovat moraalisesti velvollisia tekemään puolestaan kaiken voitavansa, jottei tuo voimien käyttö menisi puolueelta hukkaan. Sallimatonta puolueen voimien haaskaamista ja puoluejohtajien kykenemättömyyttä suoriutua niistä tehtävistä, joita puolue-elämä on heille asettanut, olisi se, jos pidätettäisiin määräämättömäksi ajaksi ulkomailla kymmeniä aktiivisimpia edustajatovereita, joita Venäjä nyt niin kipeästi kaipaa, ja varsinkin jos heidät palautettaisiin Venäjälle edustajakokouksesta, joka on jäänyt pitämättä vain siitä syystä, että Pää-äänenkannattajassa olevat toverit eivät ole halunneet luopua puoluesääntöjen kirjaimesta edes niiden hengen nimessä, korkeimmankaan edun — puolueen yhtenäisyyden säilyttämisen — nimessä. Kun muodot ovat vanhentuneet, kun ne ovat käyneet ahtaiksi kasvavalle ja kehittyvälle puolueelle, niin ei voida nähdä pelastusta vain siinä, että satoja kertoja jankutetaan lain kirjaimen pyhyyttä. Se ei ole ulospääsy kriisistä, ja ainoana ulospääsynä voi olla vain puolueen edustajakokouksen koollekutsuminen.

3) Keskuskomitea, puoluesääntöjen 6. §:n perusteella, joka oikeuttaa sen järjestämään ja johtamaan kaikkia toimenpiteitä, joilla on koko puoluetta käsittävä merkitys, puolustaa kiistattomana ja rajoittamattomana oikeutenaan oikeutta ryhtyä valmistaviin toimenpiteisiin ja suorittaa käytännöllisen työn puolueen edustajakokouksen järjestämissä. Muiden puolue-elinten jokaisen yrittymisen sekaantua tähän työhön KK puolueen ainoana käytännöllisenä keskuksena katsoo puoluesääntöjen rikkomiseksi ja torjuu sen oikeuksiensa loukkauksena. Mitä tulee oikeuksiin, jotka sääntöjen 2. § myöntää puolueen Neuvostolle puolueen

edustajakokousten koollekutsumisasiassa, niin Keskuskomitea ymmärtää ne Neuvoston oikeuksiksi ilmoittaa edustajakokouksen koollekutsumisesta ja valvoa KK:n todellisesti suorittamaa työtä.

Edelläsänotun perusteella KK tunnustaa Enemmistökomiteain Byroon kanssa tekemänsä sopimuksen puolueen III edustajakokouksen koollekutsumisesta olevan puolueen sääntöjen vastaisen vain sikäli, mikäli siinä puhutaan (ks. sopimuksen 1. §) aikomuksesta kutsua koolle edustajakokous, vaikka puolueen Neuvosto ei olisikaan siitä etukäteen virallisesti ilmoittanut.

4) Maaliskuun 12 pnä, saatuaan tiedot III edustajakokouksen koollekutsumista kannattavasta 18 täysoikeuksisen puoluejärjestön päätöksestä, KK:a itseään lukuunottamatta, Keskuskomitea päätti saattaa sen Neuvoston tietoon ja lähetti Neuvostolle seuraavan ilmoituksen: „Keskuskomitea saattaa puolueen Neuvoston tietoon, että tähän päivään (maaliskuun 12 p:ään) mennessä 18 täysoikeuksista puoluekomiteaa (KK:a lukuunottamatta), s.o. enemmän kuin puolet niistä päätösvaltaisista äänistä, joiden osallistuminen III edustajakokoukseen on puoluesääntöjen turvaama, ovat sanoneet kannattavansa puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista. Aivan lähitulevaisuudessa on odotettavissa samantapaisia päätöslausemia vielä muutamilta komiteoilta. Asiain näin ollen KK katsoo välttämättömäksi kutsua heti koolle edustajakokouksen ja kääntyy puolueen Neuvoston puoleen pyytäen tätä ilmoittamaan sen koollekutsumisesta tekemällä vastaavan päätöksen. Kaikki asiakirjat, joita tästä kysymyksestä on KK:lla, tullaan lähitulevaisuudessa lähettämään puolueen Neuvostolle”. Tämän yhteydessä KK kehoitti jo maaliskuun 10 pnä asiamiestään tov. Vadimia⁸⁶ matkustamaan viivyttelemättä ulkomaille tekemään selkoa asiaintilasta puolueen Neuvostolle, jonka istuntoon tov. Vadim oli KK:n puolesta valtuutettu osallistumaan. Onnettoman sattuman vuoksi tov. Vadim vangittiin ennen kuin hän pääsi rajalle. Mitä tulee tässä esitettyyn asiakirjaan, jossa KK toteaa sellaisten päätöslauselmien olemassaolon, jotka velvoittavat Neuvostoa ilmoittamaan viivyttelemättä edustajakokouksen koollekutsumisesta, niin yksityistietojen mukaan, joita Keskuskomitean jäsenet toverit Johannsen ja Valerjan ovat saaneet kuluvan huhtikuun 4 (17) pnä tov. Deutschilta, tuo asiakirja

on jäänyt kokonaan saamatta. Sittemmin tov. Deutsch on oikaissut tuota mainintaa ilmoittaen, että asiakirja saatiin Locarnossa, mutta vasta Neuvoston huhtikuun 7 päivän istunnon jälkeen. Se, että meitä Keskuskomitean edustajina ei ole päästetty Neuvoston istuntoon, riistää meiltä mahdollisuuden ottaa selvää siitä, miksi tuo KK:n ilmoitus toimitettiin Neuvoston jäsenille niin myöhästyneenä. Kuitenkin, vaikka se olisikin saatu istunnon jälkeen, jonka kolme Neuvoston jäsentä piti Locarnossa, niin tämän asiakirjan tärkeyden vuoksi, siinä kun osoitetaan olevan perusteet edustajakokouksen koollekutsumiseksi, Pää-äänenkannattajasta olevien tovereiden ja Neuvoston 5:n jäsenen olisi pitänyt viivyttämättä kokoontua ja tehdä puoluesäntöjen edellyttämä päätös tai äärimmäisessä tapauksessa pidättäytyä julkaisemasta päätöstään huhtikuun 7 pltä, koska KK:n edustaja, jouduttuaan pidätetyksi ennen rajalle pääsyä, ei saapunut.

5) Keskuskomitea kiistää laittomiksi puolueen Neuvoston päätökset, jotka on tehty vuoden 1905 helmikuun jälkeen, koska tovereiden B—an ja Vtorovin⁸⁷ tultua pois ulkomailta tammikuun lopulla KK ei antanut kenellekään valtuuksia edustaa sitä puolueen Neuvostossa. Jo kauan ennen nykyistä Keskuskomitean ja Neuvoston ulkomaisten jäsenten selkkausta, nimittäin helmikuun 14 p:nä 1904, KK:n yleinen kokous hyväksyi päätöksen, joka selittää sääntöjen 4. §:n, mikä koskee KK:n edustusta Neuvostossa, siten, että KK:a edustavat Neuvoston jäsenet saavat valtuudet koko kollegiolta ja että KK:n jäsenilläkään, jotka syystä tai toisesta ovat ulkomailla, ei ole oikeutta osallistua Neuvoston istuntoihin, ellei siitä ole tehty Keskuskomitean yleisen kokouksen päätöstä.

Tämä KK:n selittävä päätös on ollut pohjana KK:n edustuksessa ulkomailla, ja vuoden 1904 helmikuusta poikkeuksetta kaikki KK:n edustajat ovat esiintyneet puolueen Neuvostossa vasta saatuaan KK:n yleisen kokouksen ennakkovahvistuksen eikä muutoin. Toverit Glebov ja Lenin, tov. Glebov ollessaan toistamiseen ulkomailla, tov. B., joka edusti KK:a Neuvostossa Venäjälle lähtönsä saakka, tov. Vtorov, joka kävi ulkomailla tammikuussa oikeutettuna käymään tietyistä kysymyksistä neuvotteluja Pää-äänenkannattajan toimituksen kanssa ja osallistumaan Neuvoston istuntoihin,— kukaan heistä ei ole saanut val-

tuuksiaan siltä tai tältä KK:n jäseneltä tai puolueen Neuvostossa edustamassa olleelta edeltäjältään, vaan KK:n yleiseltä kokoukselta. Syyt, jotka saivat KK:n tekemään mainitun päätöksen helmikuun 14 pnä 1904 ja noudattamaan sitä järkähtämättömästi sittemmin koko käytännössä, olivat siinä, että tuohon tapaan järjestetty KK:n edustus Neuvostossa on ollut ainoa keino estää tovereita, jotka eivät ole kyllin läheisessä yhteydessä Keskuskomiteaan eivätkä tunne yksityiskohtaisesti sen politiikkaa puolue-elämän kaikissa kysymyksissä, esiintymästä KK:n nimessä puolueen Neuvostossa. Sanomme enemmänkin: se, että Neuvoston kaksi jäsentä valitsee *vain KK:n yleinen kokous*, on ollut ainoa keino turvata Venäjällä toimivalle keskuselimelle puolueen Neuvostossa sellainen vaikutusvalta, joka edes jossain määrin lähentelee sitä, mikä on Pää-äänenkannattajasta olevilla tovereilla, jotka eivät ole Neuvostossa voitolla vain lukumääräisesti, vaan myös sen arvovallan puolesta, minkä erälle heistä on taannut monivuotinen maineikas taistelu ei ainoastaan Venäjän, vaan kansainvälisenkin sosialidemokratian eturiveissä. Osoittaen aina ansaittua kunnioitusta näille tovereille, Neuvoston jäsenille, KK kuitenkin jättäisi velvollisuutensa täyttämättä koko puoluetta kohtaan, jos se edes lyhyeksi ajaksi sallisi sellaisen muutoksen puolueen Neuvoston kokoonpanossa, että asiat ratkaisisi collegio, joka muodostuu yksinomaan tovereista, vaikkapa hyvinkin ansioituneista ja arvossapidetyistä, mutta jotka olosuhteiden pakosta eivät voi olla välittömästi siinä käytännöllisessä työssä, mitä Venäjällä tehdään. Koska pyyntömme Neuvoston istunnon määräämisestä tuli evätyksi, niin emme voineet saada varmaa tietoa siitä, millä perusteilla tov. Deutsch, jonka tov. Vtorov nimitti KK:n väliaikaiseksi edustajaksi ulkomaiseen „teknilliseen komissioon”, katsoi mahdolliseksi esiintyä puolueen Neuvostossa KK:n nimessä, vaikkei hänellä ole yleensä koskaan ollut mitään yhteyttä sen toimintaan Venäjällä. KK julistaa tuon tov. Deutschin esiintymisen mitätöidyksi, koska sitä ei oltu ennakolta vahvistettu KK:ssa, ja vaikka oletettaisiin niinkin, että tov. Vtorov (joka siihen aikaan oli vain KK:n asiamies) tai joku KK:n jäsenkin olisi pyytänyt toveri Deutschia edustamaan KK:a puolueen Neuvostossa, niin se ei poista tov. Deutschin asennoitumisen laittomuutta, koska mainitun valtuuden voi antaa vain KK:n yleinen kokous, mutta

tov. Deutschin edustajana-olemisesta Neuvostossa sitä ei oltu tehty. Ylläsanotun perusteella KK katsoo puolueen Neuvoston kaikki päätökset, jotka on hyväksytty tovereiden B:n ja Vtorovin matkustettua pois ulkomailta, tehdyiksi ilman mitään KK:n osallisuutta ja vaatii käsittelemään kaikki kysymykset uudelleen uudessa istunnossa ja kutsuamalla mukaan KK:n lailliset edustajat.

6) Keskuskomitea kiistää puolueen Neuvoston oikeuden tuomita jompaakumpaa keskustelimestä ja vaatia niitä ehdottomasti alistumaan kaikkiin Neuvoston päätöksiin. Sääntöjen mukaan Neuvoston tehtävänä on Keskuskomitean ja Pää-äänenkannattajan toimituksen työn yhdenmukaistaminen ja yhdistäminen, mutta selkkauksen sattuessa jommankumman keskustelimen ja Neuvoston välillä selkkauksen voi selvittää ilmeisestikin vain puolueen ylimääräinen edustajakokous. Puolueen Neuvoston ääni ei voi olla ratkaiseva itse Neuvoston ja jommankumman keskustelimen välisissä erimielisyyksissä, sillä siinä tapauksessa Neuvosto olisi samanaikaisesti sekä tuomarina että osapuolena. Kuitenkin kieltäytymällä kutsumasta koolle puolueen Neuvoston istuntoa, johon osallistuisivat KK:n edustajat, Neuvoston kolme jäsentä (Pää-äänenkannattajan toimituksen jäsentä) ei ole ainoastaan tosiasiallisesti tuominnut Keskuskomiteaa, vaan jo rangaisutkin epäämällä siltä oikeuden olla edustettuna puolueen Neuvostossa, oikeuden, jota siltä ei voida riistää rikkomatta sääntöjä.

On ryhdytty muihinkin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on pakoittaa KK hinnalla millä hyvänsä alistumaan Neuvoston kolmen jäsenen (Pää-äänenkannattajan toimituksen jäseniä) päätöksiin. Niinpä KK:n laillisesti vaatiessa ulkomaista asiamiestään tov. Deutschia luovuttamaan kaikki KK:n teknilliset ja raha-asiat KK:n jäsenelle tov. Valerjanille, joka oli määrätty niitä hoitamaan, vastauksena oli se, että tov. Deutsch kieltäytyi vedoten KK:n ja Neuvoston väliseen selkkaukseen.

Kun siis Enemmistökomiteain Byroon kanssa tekemänsä sopimuksen 1. §:ssä KK ilmaisi olevansa valmis kutsumaan koolle edustajakokouksen siinäkin tapauksessa, että Neuvosto kieltäytyy, ja joutui siten ristiriitaan sääntöjen kanssa, niin Neuvoston 3 jäsentä on vuorostaan kahdesti rikkonut sääntöjä riistämällä KK:lta oikeuden olla osallisena Neuvostossa ja oikeuden hoitaa ja valvoa KK:n tek-

nilisiä ja raha-asioita ulkomailla (puoluesäntöjen 2. ja 6. §:n rikkominen).

Todeten puolueen edessä ylläselostetun, puoluesäntöjen kannalta ratkaisemattoman, puolueen Neuvoston (jota edustamassa on vain kaksi jäsentä Pää-äänenkannattajasta ja Neuvoston viides jäsen) ja Keskuskomitean välisen selkkauksen, Keskuskomitea, koska puolueen Neuvoston puheenjohtaja on kieltäytynyt kutsumasta koolle Neuvostoa, ilmoittaa, että tällä sääntöjä jyrkästi rikkovalla teollaan Neuvoston puheenjohtaja tov. Plehanov riistää puolueen Neuvostolta toimintamahdollisuudet ja itse asiassa hävittää siten omavaltaisesti puolueen Neuvoston.

Keskuskomitean ehdoton alistuminen puolueen Neuvostolle, mitä Te, toveri, vaaditte välttämättömänä ehtona, jonka puuttuessa Neuvostoa ei voida kutsua koolle, johtaa todellisuudessa edustajakokouksen lykkäämiseen määräämättömäksi ajaksi ja puolueen selvästi ilmaistun tahdon loukkaamiseen.

Asettaen lojaalisuutensa puoluetta kohtaan korkeammalle kuin lojaalisuutensa Neuvoston kolmea ulkomaista jäsentä kohtaan Keskuskomitea jättää koko tämän selkkauksen puolueen itsensä ratkaistavaksi.

Huhtikuun 23 (10) pnä 1905

VSDTP:n Keskuskomitea

„Vperjod“ № 16,
huhtikuun 30 (17) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehden
tekstin mukaan

III EDUSTAJAKOKOUSTA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ

Siihen, että Keskuskomitea on yhtynyt Enemmistökomiteain Byroohon yleisen edustajakokouksen koollekutsu-
miseksi, „Iskra” vastasi (94. n:ssa) herjauksilla, hystee-
rialla, uusilla henkilökohtaisilla epäilyksillä, taruilla
vähemmistöryhmien voimasta j.n.e. Kaikkiin näihin edes-
ottamuksiin, jotka ovat Liigan kuuluisan edustajakokouksen
arvoa vastaavia, me emme tietenkään vastaa. Oleellisesti
kannattaa huomauttaa vain kahdesta kohdasta. Jos edustaja-
kokous pidetään, sanoo „Iskra”, niin vain *eristäytyneiden
virtausten konferenssina*. Toisin sanoen: uusiskralaiset
tunnustavat eristäytyneensä puolueesta, tunnustavat kahtia-
jakaantumisen tapahtuneeksi. Tuon avomielistä tunnusta-
mista olemme aina pitäneet inhottavaa salaista kahtiajaka-
mista parempana. Mutta kuinka se on, herrat: te tunnus-
tatte itsenne puolueen osaksi, joka on erkaantunut toisesta
osasta, ja samaan aikaan pidätte vaatimattomasti kiinni
koko puolueen titteleistä ja arvonimistä („Pää-äänenkän-
nattaja”, „Neuvosto”)? Onkohan tuo rehellistä?

Toiseksi. „Iskra” tavallisesti tunnustaa puolueen kahtia-
jakaantuneeksi, kun kysymyksessä on keskustelinten tilin-
teko puolueelle, mutta samaan aikaan tunnustaa puolueen
yhtenäiseksi, kun kysymyksessä on keskustelinten ylivalta
puolueessa. Niin nytkin. Toisaalta — „eristäytyneet virtauk-
set”. Toisaalta, „edustajakokouksen voi kutsua koolle vain
Neuvosto”. Mainiota, herrat! Mutta miksi „Neuvostonne”
on vaiti? Miksei se ole vastannut Keskuskomitean ilmoi-
tukseen vuoden 1905 maaliskuun 4 pltä? Miksei „Iskran”

94. n:ssa ole halaistua sanaa Neuvostosta? Eivätköhän puolueen jäsenet ole oikeutettuja kysymään: mitenkäs se on, onko sitä heidän Neuvostoaan olemassakaan? kykeneekö se kokoontumaan ja tekemään päätöksiä?

Kirjoitettu huhtikuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TOUKOKUUN 1 PÄIVÄN LENTOLEHTISEN JÄSENNYS

1. Sanojen „kevät” ja tekojen ilettyvyys.
2. Bulyginin petos.
3. Sota ja hallitusjärjestelmän vararikko.
4. Häviötila, nälänhätä, koleera...
5. Pietari, Riika, Varsova etc.* *Tammikuun 9.*
6. Baku ja julma juutalaisvastainen liike.
7. Vallankumouksellinen lakko ja vallankumouksellinen liike tammikuun 9 p:nä ja myöhemmin. Vallankumous!
8. Talonpoikaisliike. Sen tukahduttaminen ja sen päämäärät.
9. Perustava kokous ja väliaikainen vallankumoushallitus.
10. Taistelu tasavallan ja kaikkien demokraattisten vapauksien puolesta.
11. Proletariaatin taistelu tasavallan ja sosialismin puolesta.
12. Venäjän vallankumouksellinen proletariaatti maailman vallankumouksellisen proletariaatin johdossa.

Toukokuun 1 päivä yleensä.
Mihin on saatettu? 1—4.
Vallankumouksellinen liike. 5 ja 7.
Hallituksen harjoittama ajojahti. 6.
Talonpoikaisliike. 8.
Aseellinen kapina.
Taistelun päämäärät. 9—11.

* — et cetera — ja niin edelleen. *Toim.*

0. Toukokuun 1 päivä yleensä.
- A. Vallankumouksen alku 1—6.
- B. Työläisten ja talonpoikien taistelu 7—8.
- C. Taistelun päämäärät 9—11.
- D. Venäjän vallankumouksen maailmanhistoriallinen merkitys 12.

*Kirjoitettu ennen huhtikuun
12 (25) päivää 1905*

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

TOUKOKUUN 1 PÄIVÄ ⁸⁸

Toverit työläiset! Lähenee koko maailman työläisten suuri juhlapäivä. Toukokuun 1 päivänä he juhlivat heräämistään valoon ja tietouteen, yhdistymistään yhdeksi veljelliseksi liitoksi taistellakseen kaikkea sortoa, kaikkea mielivaltaa ja kaikkea riistoa vastaan, sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän puolesta. Kaikki, jotka tekevät työtä, jotka elättävät työllään rikkaita ja ylhäisiä, jotka mitättömästä maksusta viettävät elämänsä ylivoimaisessa raadannassa, jotka eivät milloinkaan saa nauttia työnsä hedelmistä ja jotka elävät kuin juhdat sivilisaatiomme ylellisyyden ja upeuden keskellä,— kaikki he ojentavat kätensä taistellakseen työläisten vapautuksen ja onnen puolesta. Alas eri kansallisuutta olevien tai eri uskoa tunnustavien työläisten välinen vihamielisyys! Sellainen vihamielisyys on hyödyksi vain ryöväreille ja tyranneille, jotka elävät proletariaatin tietämättömyyden ja hajanaisuuden kustannuksella. Juutalainen ja kristitty, armenialainen ja tataari, puolalainen ja venäläinen, suomalainen ja ruotsalainen, latvialainen ja saksalainen — kaikki, kaikki he kulkevat yhdessä saman yhteisen sosialisminlipun alla. Kaikki työläiset ovat veljiä, ja heidän luja liittonsa on koko työtätekevän ja sorretun ihmiskunnan hyvinvoinnin ja onnen ainoa tae. Toukokuun 1 päivänä tuo kaikkien maiden työläisten liitto, kansainvälinen sosialidemokratia, suorittaa voimiensa katselmuksen ja tiivistää rivinsä taistellakseen uudelleen, väsymättä ja horjumatta vapauden, tasa-arvoisuuden ja veljeyden puolesta.

Toverit! Me elämme nyt Venäjällä suurten tapahtumien aattoa. Olemme ryhtyneet viimeiseen hurjanrohkeaan taisteluun itsevaltiudellista tsaarihallitusta vastaan, ja mei-

dän on vietävä tämä taistelu voittoisaan päätökseen. Kat-sokaa, mihin onnettomuuksiin on saattanut koko Venäjän kansan tuo julmurien ja tyrannien hallitus, lahjottavien hoviherrojen ja pääoman hännystelijäin hallitus! Tsaarihallitus on syössyt Venäjän kansan mielettömään sotaan Japania vastaan. Monta sataa tuhatta nuorta elämää on riistetty kansalta ja tuhottu Kauko-Idässä. Ei riitä sanoja kaikkien niiden onnettomuuksien kuvaamiseen, joita tämä sota tuo mukanaan. Ja minkä vuoksi sitä käydään? Mantshurian vuoksi, jonka ryöväävä tsaarihallituksemme on anastanut Kiinalta! Vieraan maan vuoksi vuodatetaan venäläistä verta ja saatetaan häviötilaan maamme. Työmiehen ja talonpojan elämä käy yhä raskaammaksi, kapitalistit ja virkamiehet kiristävät heidän silmukkaansa yhä kireämmälle,— mutta tsaarihallitus lähettää kansaa ryöväämään vierasta maata. Lahjattomat tsaarin kenraalit ja lahjottavat virkamiehet ovat saattaneet tuhoon Venäjän laivaston, tuhlanneet satoja ja tuhansia miljoonia kansan varoja, menettäneet kokonaisia armeijoita,— mutta sota jatkuu yhä ja vaatii uusia uhreja. Kansa köyhtyy, teollisuus ja kaupankäynti on pysähtymässä, nälänhätä ja koleera lähenee, mutta itsevaltiudellinen tsaarihallitus kulkee vimmansa sokaisemana entistä tietään; se on valmis saattamaan tuhoon Venäjän, kunhan vain saa pelastetuksi julmuri- ja tyrannikoplan, se on ryhtymässä Japanin sodan lisäksi toiseen sotaan — sotaan koko Venäjän kansaa vastaan.

Venäjä ei ole vielä koskaan kokenut sellaista heräämistä unesta, pimeydestä ja orjuudesta kuin nykyään. Kaikki yhteiskuntaluokat aina työläisistä ja talonpojista tilanherroihin ja kapitalisteihin saakka ovat alkaneet liikehtiä, suuttumuksen ääniä kuuluu kaikkialla, Pietarissa ja Kaukasiassa, Puolassa ja Siperiassa. Kansa vaatii kaikkialla sodan lopettamista, kansa vaatii vapaan kansanhallinnan muodostamista, poikkeuksetta kaikkien kansalaisten edustajien kutsumista perustavaan kokoukseen kansanhallituksen nimittämistä varten ja kansan pelastamiseksi siitä kuilusta, jonne tsaarin itsevaltius sitä sysää. Sunnuntaina tammikuun 9 päivänä Pietarin työläiset, luvultaan noin kaksisataa tuhatta henkeä, lähtivät pappi Georgi Gaponin mukana tsaarin luo esittääkseen nuo kansan vaatimukset. Tsaari otti työläiset vastaan kuin vihollisensa, tsaari ammutti tuhansia aseettomia työläisiä Pietarin kaduilla.

Kaikkialla Venäjällä käydään nyt kiihkeätä taistelua, työläiset lakkoilevat vaatien vapautta ja parempaa elämää, veri vuotaa Riiassa ja Puolassa, Volgalla ja Etelässä, kaikkialla ovat nousemassa talonpojat. Taistelu vapauden puolesta on muuttumassa koko kansan taisteluksi.

Tsaarihallitus on käynyt mielettömäksi. Se tahtoo lainata rahaa sodan jatkamista varten, mutta sille ei enää uskota velaksi. Se lupaa kutsua koolle kansan edustajat, mutta itse asiassa kaikki pysyy entisellään, jatkuvat samat vainot, sama virkamiesten mielivalta, ei ole vapaita kansankokouksia, ei vapaita kansanlehtiä, ei avata vankiloita, joissa nääntyvät työväenasian puoltajat. Tsaarihallitus yrittää usuttaa kansat toinen toistansa vastaan, se järjesti verilöylyn Bakussa puhumalla tataareille valhetta armenialaisista, se valmistelee nyt uutta verilöylyä juutalaisia vastaan lietsomalla sivistymättömän kansan keskuudessa juutalaisvihaa.

Toverit työläiset! Me emme salli enää näin herjattavan Venäjän kansaa. Me nousemme puolustamaan vapautta, me annamme vastaiskun jokaiselle, joka aikoo kääntää kansan suuttumuksen pois meidän todellisesta vihollisestamme. Me nousemme ase kädessä kapinaan kukistaaksemme tsaarihallituksen ja saavuttaaksemme taistellen vapauden koko kansalle. Aseisiin, työläiset ja talonpojat! Järjestäkää salaisia kokouksia, muodostakaa taisteluosastoja, varatkaa kaikkia mahdollisia aseita, lähettäkää luottamusmiehiä neuvottelemaan Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen kanssa! Tulkoon tämän vuoden toukokuun 1 päivästä meille kansankapinajuhla, — käykäämme valmistautumaan siihen, odottamaan merkkiä ryhtyäksemme päättäväiseen hyökkäykseen tyrannia vastaan. Alas tsaarihallitus! Me kukistamme sen ja nimitämme väliaikaisen vallankumoushallituksen kansan perustavan kokouksen koollekutsumista varten. Valittakoon kansanedustajat yleisellä, välittömällä, yhtäläisellä ja salaisella äänestyksellä. Vapautettakoon vankiloista ja palautettakoon karkoituspaikoilta kaikki vapaustaistelijat. Pidettäköön kansankokouksia julkisesti ja julkaistakoon kansanlehtiä ilman kirottujen virkamiesten valvontaa. Aseistautukoon koko kansa, annettakoon kivääri jokaiselle työmiehelle, jotta ei ryövärikopla, vaan kansa itse ratkaisisi kohtalonsa. Kokoontukoot kylissä vapaat talonpoikaiskomiteat, jotta saataisiin kumotuksi maaorjuudelli-

nen tilanherravalta, vapautetuksi kansa virkamiesten ilki-
vallasta, palautetuksi talonpojille heiltä otetut maat.

Tätä haluavat sosialidemokraatit, tämän puolesta he
kutsuvat taistelemaan ase kädessä: täyden vapauden, demo-
kraattisen tasavallan, 8-tuntisen työpäivän, talonpoikaisko-
miteoiden puolesta. Valmistautukaa siis suurtaisteluun,
toverit työläiset, pysäyttäkää tehtaat ja tuotantolaitokset
toukokuun 1 päivänä tai tarttukaa aseisiin sosialidemokraat-
tisen työväenpuolueen komiteoiden ohjeiden mukaisesti.
Kapinan hetki ei ole vielä koittanut, mutta se ei enää ole
kaukana. Koko maailman työläiset katsovat nyt henkeään
pidättäen Venäjän sankarillista proletariaattia, joka on
antanut lukemattomia uhreja vapauden asialle. Pietarin
työläiset julistivat jo kuuluna tammikuun 9 päivänä:
vapaus tai kuolema! Koko Venäjän työläiset, toistamme
tämän ylevän taistelukutsun, emme kavahda mitään uhreja,
me kuljemme kapinan kautta vapauteen, vapauden kautta
sosialismiin!

Eläköön toukokuun 1 päivä, eläköön kansainvälinen
vallankumouksellinen sosialidemokratia!

Eläköön työläis- ja talonpoikaiskansan vapaus, eläköön
demokraattinen tasavalta ja alas tsaarin itsevaltius!

V. 1905

*Enemmistökomiteain Byroo
„Vperjodin” toimitus*

*Kirjoitettu ennen huhtikuun
12 (25) päivää 1905*

*Julkaistu v. 1905
erillisenä lentolehtisenä*

*Julkaistaan lentolehtisen
tekstin mukaan*

PERUSTUSLAKIBASAARI

Bulygin, kuten Pietarin aristokraattipiireissä oikeutetusti puhutaan, koettaa nyt voittaa aikaa. Hän yrittää viivästyttää mikäli mahdollista tsaarin lupaamia uudistuksia ja supistaa ne mitättömyyksiksi, jotka eivät missään määrin pienennä itsevaltiudellisen tsaarin ja itsevaltiudellisen virkamiehistön valtaa. Perustuslain asemesta hän valmistelee, kuten olemme jo kerran huomauttaneet „Vperjodissa” *, neuvottelukamaria, jolla ei ole mitään oikeuksia. Meillä on nyt todiste, joka vahvistaa sanomamme,— nimittäin Bulyginin ehdotuksen teksti, jonka on julkaissut saksalainen liberaalinen lehti „Vossische Zeitung” **. Ehdotuksen laatijoiksi on mainittu tämän lehden tietojen mukaan Bulygin, Jermolov, Shtsherbatov, Meshtsherski, kreivi Sheremetjev ja ruhtinas Urusov. Ehdotuksen sisältö on seuraava.

Kaikkien lakiehdotusten käsittelyä (eikä sen enempää!) ja laatimista varten muodostetaan kaksi laitosta: 1) Valtakunnan neuvottelukokous ja 2) Valtiokokous. Lakiehdotusten esittämisöikeus on jokaisella Valtakunnan neuvottelukokouksen jäsenellä ja vähintään 20:llä Kokouksen jäsenellä. Lakiehdotukset käsittelee ja hyväksyy Kokous, sen jälkeen ne joutuvat Neuvottelukokoukseen ja vihdoin *menevät tsaarin vahvistettaviksi*. Tsaari päättää, missä muodossa ehdotusten pitää tulla laeiksi, tai hylkää ne kokonaan.

Bulyginin „perustuslaki” ei näin ollen lainkaan rajoita itsevaltiutta, koska se asettaa yksinomaisesti neuvottelu-

* Ks. tätä osaa, ss. 262—263. *Toim.*

** — „Vossin Lehti”. *Toim.*

kamareita: ylä- ja alakamarin! Yläkamari eli Valtakunnan neuvottelukokous muodostuu 60 valitusta jäsenestä, jotka valitaan 60 läänin (siinä luvussa Puolan läänit) aateliskokouksissa, ja lisäksi jäsenistä, jotka tsaari nimittää virkamiehistä ja upseereista. Yhteensä jäseniä on korkeintaan 120. Valittujen jäsenten valtuuksien määräaika on kolme vuotta. Neuvottelukokouksen istunnot ovat yleisölle joko julkisia tai suljettuja, riippuen Neuvottelukokouksen omasta harkinnasta.

Alakamari eli Valtiokokous on kokoonpantu vain valituista jäsenistä (ministerit ja hallintojen yliohtajat ovat oikeutettuja osallistumaan kummankin kamarin istuntoihin), nimittäin: 10 valittua kustakin 34 zemstvoläänistä (yhteensä 340); 8 valittua kustakin 3 läänistä, joissa on zemstvo-, mutta ei aatellilaitoksia (yhteensä 24); 8 kustakin 9 luoteisesta läänistä (72); 5 kustakin 10:stä Puolan läänistä (50); 5 kustakin kolmesta Itämerenmaakunnasta (15); 30 Siperiasta; 30 Kaukasiasta; 15 Keski-Aasiasta ja Taka-Kaspian alueelta; 32 Suomesta; 20 suurkaupungeista (Pietarista 6, Moskovasta 5, Varsovasta 3, Odessasta 2, Lodzista, Kieivistä, Riiasta ja Harkovista 1 kustakin); 10 oikeauskoiselta papistolta; katolisilta, luterilaisilta, armenialaisilta, muhamettilaisilta ja juutalaisilta — yksi kultakin. Kaikkiaan siis 643 jäsentä. Tämä kokous valitsee toimeenpanevan komitean, johon kuuluu puheenjohtaja, kaksi varapuheenjohtajaa ja 15 jäsentä. Valtuusaika kolme vuotta. Toimeenpaneva komitea on vakinainen laitos; Valtiokokous pitää istuntojaan vain kahdesti vuodessa, helmi—maaliskuussa ja loka—marraskuussa. Istunnot ovat joko julkisia tai suljettuja, Kokouksen harkinnasta riippuen. Kokouksen jäsenet nauttivat valtuusaikanaan koskemattomuutta. Valituiksi voivat tulla vain Venäjän alamaiset, jotka ovat täyttäneet 25 vuotta ja osaavat puhua ja kirjoittaa venäjää. Kukin heistä saa vuodessa 3.000 ruplaa palkkaa.

Vaalit toimitetaan seuraavasti. Kussakin 34 zemstvoläänissä aateliskokous valitsee 2 jäsentä, läänin zemstvokokous 3, kaupungit erikoisten valitsijamiesten välityksellä yhden, talonpojat erikoisten valitsijamiesten välityksellä kolme ja kauppiaat samoin valitsijamiesten välityksellä yhden. Samoin perustein valitaan edustajat myös ei-zemstvoläänistä,— emme rupea toistamaan kaikkia noita tolkuttomia

kanslia- ja poliisi-instituutioita. Esitämme vain zemstvo-läänien talonpoikaisedustajien valitsemisjärjestyksen valaistaksemme sitä, miten välilliset vaalit aiotaan järjestää.

Jokainen kunta valitsee 3 valitsijamiestä. Nämä kokoontuvat kihlakunnankaupunkiin ja valitsevat *aatelismarsalkan puheenjohdolla* (!) kolme toisen asteen valitsijamiestä. Nämä valitsijamiehet kokoontuvat lääninkaupunkiin läänin aatelismarsalkan puheenjohdolla ja valitsevat kolme talonpoikaisedustajaa yksinomaan talonpoikien keskuudesta. Vaalit ovat näin ollen kolmiasteiset!

Sievästäipä toimii hra Bulygin. Hän ei suotta saa tsaarilta palkkaa. Kuten lukija huomaa, hänen perustuslakinsa on kauttaaltaan kansanedustuksen pilkkaamista. Kuten olemme jo huomauttaneet, itsevaltiudellista valtaa ei rajoiteta missään suhteessa. Kumpikin kamari on luonteeltaan yksinomaan neuvotteleva, jota vastoin ratkaisuvallta on kokonaisuudessaan ja yksinomaan tsaarilla. Tämä merkitsee sitä, että houkuteltaan, mutta ei anneta mitään. Ensiksikin „edustus” on luonteeltaan puhtaasti *aatelista, tilanherraedustusta*. Aatelisilla on vaalien perusteella yläkamarissa puolet äänimäärästä ja alakamarissa lähes puolet (10:stä zemstvolääneissä valitusta läänin edustajasta 2 edustaa suoranaisesti aatelia ja 3 olennaisesti saman aatelin zemstvokokousta). Talonpoikien syrjimisessä vaaleissa on menty ihan naurettavuuksiin. Kolmiasteiset vaalit seuloivat tavallisen rahvaan erittäin huolellisesti ennen kuin se päästetään Kokoukseen.

Toiseksi, eniten vetää huomiota puoleensa se, että *työläiset on täydellisesti syrjäytetty*. Koko edustus tässä passi-parlamentissa rakentuu säätyperustalle. Työläis-„säätyä” ei ole eikä voikaan olla. Kaupunkien ja kauppiaskunnan vaaleissa seulotaan läpi eri valitsijamieskategorioiden välityksellä yksinomaan teollisuus- ja kauppaporvaristoa, jota paitsi sangen opettavaista on, että tuo porvaristo tungetaan hyvin taka-alalle aatelistoonkin verraten. Tsaarin lakeijat eivät näy kovinkaan pelkäävän tilanherrojen liberaalisuutta: he ovat kyllin tarkkanäköisiä erottaakseen tuon ulkonaisen liberalismin takaa „villin tilanherran” syvästi taantumuksellisen sosiaalisen olemuksen.

Työläisten ja talonpoikain laaja tutustuttaminen Bulyginin perustuslakiin on tavattoman hyödyllistä. Tokko voitaneen havainnollisemmin esittää muka luokkien ylä-

puolella olevan tsaarivallan todelliset pyrkimykset ja luokkapohja. Tokkopa voidaan kuvitella parempaa oppituntiainehistoa aiheesta: yleinen, välitön ja yhtäläinen äänioikeus ja salainen äänestys.

Kiinnostavaa on niin ikään verrata tätä tilanherrojen ja virkamiesten tynkä-„perustuslakia” Venäjän poliittisista puolueista oleviin viime tietoihin. Äärimmäispuolueita, terroristeja ja taantumuksellisia, lukuunottamatta eräs englantilainen kirjeenvaihtaja (joka nähtävästi liikkuu „seura-piireissä” eikä sen vuoksi huomaa sen tapaista rahvasta kuin työmiehet) laskee olevan kolme puoluetta: 1) konservatiivinen eli panslavistinen („slavofiilinen” järjestelmä: tsaarille vallan voima, alamaisille mielipiteiden voima, s.o. edustava kokous vain neuvottelevin äänioikeuksin); 2) liberaalinen eli „opportunistinen” puolue (johtajana Shipov, ohjelmana, kuten kaikilla opportunisteilla, „kahden tuolin politiikka”) ja 3) radikaalinen eli (kuvaava „eli”!) perustuslaillinen puolue, johon kuuluu enemmistö zemstvo-miehiä, professoreja „ja ylioppilaita” (?). Ohjelmana — yleinen äänioikeus ja salainen äänestys vaaleissa.

Konservaattorit kokoontuvat kuulemma parhaillaan Pietariin, liberaalit toukokuun alussa Moskovaan ja radikaalit samoihin aikoihin Pietariin. Hallituspiirit pitävät näet yleistä äänioikeutta ja salaista äänestystä „tasavallan julistamisen” veroisena. „Radikaalit” ovat muihin puolueisiin nähden määrällisesti suurin puolue.

Bulyginin ehdotus onkin nähtävästi konservatiivisen puolueen ehdotus. Osvobozhdenijalainen ehdotus muistuttaa suuresti „radikaalisen eli perustuslaillisen” (todellisuudessa kerrassaan epäradikaalisen ja kelvottomasti perustuslaillisen) puolueen ohjelmaa. Ja lopuksi, „liberaalinen”, Shipovin puolue tahtoo luultavasti hieman enemmän kuin Bulygin tarjoaa ja hieman vähemmän kuin mitä perustuslaillisen puolueen miehet vaativat.

Basaari on täydessä käynnissä. Kauppa käy hyvin. Kysyntää on sekä seurapiirien hyvien herrojen että hovipiirien paatuneiden herrojen taholta. Kaikki on menossa siihen suuntaan, että alennettaisiin hintoja niin puolelta kuin toiseltakin ja sitten... kättä päälle, *ennen kuin työläiset ja talonpojat sekaantuvat asiaan.*

Hallitus pelaa ovelasti: se peloittelee konservaattoreja liberaaleilla, liberaaleja „radikaalisilla” osvobozhdenijalaisilla

ja osvobozhdenijelaisia se hirvittää tasavallalla. Intressien ja tärkeimmän intressin — porvariston harjoittaman työläisten riiston — luokkakielelle käännettynä tuo peli merkitsee: herrat tilanomistajat ja kauppiat, tehdäänpä kaupat, jaetaan hyvällä valta sulassa sovussa ennen kuin on myöhäistä, ennen kuin syttyy todellinen kansanvallankumous, ennen kuin nousee koko proletariaatti ja koko talonpoikaisto, joita ei tyydytetä tynkäperustuslaeilla, välillisillä vaaleilla ynnä muulla virkamiesten romutavaralla.

Tietoisien proletariaatin ei pidä luoda mitään harhakuvielmia. Vain siinä, vain proletariaatissa, jota tukee talonpoikaisto, vain niiden aseellisessa kapinassa, vain niiden hurjassa, „kuolema tai vapaus“-tunnuksella käydyssä taistelussa on tae Venäjän todelliselle vapautukselle koko maaorjuudellis-itsevaltiudellisesta järjestelmästä.

„Vperjod“ № 16,
huhtikuun 30 (17) pnä 1905
Allekirjoitus: K—v

Julkaistaan „Vperjod“ lehdessä
tekstiin mukaan

PUOLUEJÄRJESTÖJEN KAKSIVIIKKOISISTA SELOSTUKSISTA

Kaikkien puoluejärjestöjen ja varsinkin kaikkien työläisten puoluejärjestöjen kaksiviikkoisilla selostuksilla olisi tavattoman suuri merkitys puolueen kokoonpanon ja organisatorisen eheyden lujittamiselle ja myös erikoisesti puolueen edustuksen (edustajakokouksissa) uudelleenjärjestämiselle järjestyneiden työläisten lukumäärää vastaavasti.

Noita selostuksia voitaisiin otteina julkaista puolueen Pää-äänenkannattajassa, ja siten annettaisiin mitä arvokkaita aineistoa puolueen todellisesta, väärentämättömästä elämästä.

Niin ikään voitaisiin julkaista kerhojen, ryhmien y.m.s. jäsenmäärät merkitsemällä, sanokaamme, jokainen ryhmä tai jokainen järjestö yhdellä tai kahdella kirjaimella. Tällaiset selostukset puoluejärjestöjemme kokoonpanosta olisivat hyvänä tarkistusaineistona. (Se vastaväite, että ne ottavat paljon tilaa, on perätön. Jos otetaan kaksi kirjainta ja kaksi numeroa, jotka osoittavat jäsenmäärän, esimerkiksi: ab 13, cd 41, ef 17 j.n.e., niin saamme lehdessä yhdelle palstariville *yksitoista* tällaista tiedonantoa.)

Edustajakokouksen pitäisi jakaa III ja IV edustajakokouksen välinen aika (1 vuosi) kahteen osaan. Ensimmäisen puoliskon kuluessa *jokaisen* puoluejärjestön, aina puolueemme alimpia työläisryhmiä myöten, tulee konstituoitua ja ehdottomasti *järjestää* kunnolliset yhteydet keskuksen, *järjestää* kunnolliset kaksiviikkoiset selostukset. Sanon: järjestää, sillä ei riitä, että otetaan osoite ja kirjoitetaan, on tarkistettava osoitteet, pyrittävä siihen, että selostukset menevät perille j.n.e. j.n.e. Tähän uuden tavan, uusien täysin säännöllisten selostusten (kaksiviikkoisten)

järjestämiseen voidaan aivan hyvin pitää riittävänä 4—5 kuukauden aikaa *. Epäilemätöntä on, että *haluttaessa* se voidaan tehdä *kolme kertaa* pikemmin.

Sittemmin, vuoden jälkipuoliskolla, puoluejärjestöjen kaksiviikkoisille selostuksille voidaan jo antaa, niin sanoaksemme, konstitutiivinen merkitys, s.o. asettaa ne muutokset, joita tehdään puolueen edustukseen IV edustajakokouksessa, suoranaisesti riippuvaisiksi niistä. Esimerkiksi III edustajakokous, sanokaamme, päättää vuoden 1905 huhtikuussa: puoluejärjestöiksi, joilla on oikeus tulla otetuksi huomioon muutettaessa puolueen edustusta IV edustajakokouksessa, katsotaan vain ne, jotka ovat toimittaneet säännönmukaiset kaksiviikkoiset selostukset keskukselle vuoden 1905 syyskuun 1 pstä alkaen. Vain näiden, vähintään kolmen kuun ajalta olevien selostusten (s.o. minimum 6 selostuksen) perusteella tullaan IV edustajakokouksessa määrittelemään puolueen edustus edustajakokouksissa kunkin paikkakunnan sosialidemokraattisiin liittoihin järjestäytyneiden työläisten lukumäärää vastaavasti. Sen tähden jokaisessa selostuksessa tulee ehdottomasti osoittaa jäsenten lukumäärä.

Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Tämän määräjän kuluessa *jokaisen* järjestön tulee ilmoittaa keskukselle peitenimensä (kaksi tai kolme kirjainta = järjestön *nimi*) ja saada julkaistuksi edes yksi selostus Pää-äänenkannattajassa, jotta tuon järjestön *kaikki* jäsenet vakuuttuisivat järjestönsä yhteydestä keskukseseen.

VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUS⁸⁰

**VUODEN 1905 HUHTIKUUN 12 (25) –
HUHTIKUUN 27 (TOUKOKUUN 10) PÄÄ**

**Puheet, selostukset, päätöslauselmat
ja päätöslauselmaehdotukset julkaistu
ensi kerran v. 1905 kirjassa:
„VSDTP:n III sääntömääräinen edus-
tajakokous. Pöytäkirjojen täydelliset
tekstit”. Keskuskomitean julkaisu,
Geneve**

**Julkaistaan v. 1905 julkaistun
„VSDTP:n III sääntömääräinen edus-
tajakokous” kirjan tekstin ja
käsikirjoituksen mukaan**

Россійская Соц.-Дем. Рабочая Партія.
ПРОЛЕТАРИА ВСѢХЪ СТРАНЪ, СОЕДИНЯЙТЕСЬ!

ТРЕТІЙ ОЧЕРЕДНОЙ СЪѢЗДЪ

Росс. Соц.-Дем. Рабочей Партія.

ПОЛНЫЙ ТЕКСТЪ ПРОТОКОЛОВЪ.

Изданіе Центральнаго Комитета.

ЖЕНЕВА

Типографія Партія. 6, Quai du Cheval Blanc, 6.
1905.

Kansilehti kirjasta „VSDTP:n III sääntömääräinen edustajakokous.
Pöytäkirjojen täydelliset tekstit”. Keskuskomitean julkaisu,
Geneve, v. 1905

Pienennetty

1

PUHE EDUSTAJAKOKOUKSEN LAILLISUUDESTA
HUHTIKUUN 13 (26) PNA

Tahdon vastata huomautuksiin, jotka koskevat edustajakokouksen koollekutsumisen laillisuutta. Keskuskomitea on tunnustanut edustajakokouksen olevan laittoman. KK itse on nimittänyt puolueen Neuvostolle lähettämäänsä kirjelmää „katumakirjelmäksi”. Mutta oliko KK:lla syytä katua? Edustajakokous on täysin laillinen. Sääntöjen *kirjaimen* mukaisesti sitä, totta kyllä, voi pitää laittomana; mutta lankeaisimme karrikatyyriseen muodollisuuteen, jos ymmärtäisimme säännöt siten. Sääntöjen hengen mukaisesti edustajakokous on täysin laillinen. Ei puolue ole olemassa puolueen Neuvostoa varten, vaan puolueen Neuvosto puoluetta varten. Jo II edustajakokouksessa, Organisaatiokomitean kanssa olleen välikohtauksen johdosta, osoitettiin, ja juuri tov. Plehanovin itsensä taholta, että kurinalaisuus ylempää kollegiota kohtaan on ensi sijalla verrattuna kurinalaisuuteen alemmaa kollegiota kohtaan. KK on ilmoittanut suostuvansa alistumaan puolueen Neuvoston tahtoon, jos puolueen Neuvosto alistuu puolueen, s.o. edustajakokouksen tahtoon. Tuo on täysin laillinen vaatimus. Silti puolueen Neuvosto on vastannut siihen kielteisesti. Mutta sanotaan Keskuskomitean ruvenneen epäilemään puolueen Neuvoston lojaalisuutta ja ilmaisseen sille epäluottamuksensa. Mutta onhan kaikissa perustuslaillisissa maissa kansalaisilla oikeus ilmaista epäluottamuksensa niitä taikka näitä virkamiehiä tai virastoja kohtaan. Tuota oikeutta heiltä ei voida riistää. Vihdoin, jos KK olisikin menetellyt laittomasti, niin oikeuttiko se puolueen Neuvoston menettelemään niin ikään laittomasti? Mikä takaa sääntöjen sen pykälän, jonka mukaisesti puolueen Neuvosto

kutsuu koolle edustajakokouksen, jos sitä on ilmoittanut kannattavansa puolet täysioikeuksista äänistä? Saksan sosialidemokraattisen puolueen säännöissä on pykälä, joka oikeuttaa kontrollivaliokunnan kutsumaan koolle edustajakokouksen, jos Vorstand * kieltäytyy sitä tekemästä. Meillä ei sellaista pykälää ole, ja edustajakokouksen koollekutsumisen takaa kokonaan itse puolue. Sääntöjen hengen ja yksinpä sen kirjaimenkin kannalta, jos ne otetaan kokonaisuudessaan, on selvää, että puolueen Neuvosto on puolueen komiteain valtuutettu. Komiteain valtuutettu kieltäytyy noudattamasta valtuuttajiensa tahtoa. Jollei valtuutettu noudata puolueen tahtoa, niin puolueen ei auta muu kuin itsensä viedä tahtonsa läpi. Ja puolueemme komiteat eivät ainoastaan ole olleet oikeutettuja, vaan velvollisiakin itse kutsumaan koolle edustajakokouksen. Ja minä väitän, että edustajakokous on kutsuttu koolle täysin laillisesti. Kuka on tuomarina tämän puolueen Neuvoston ja komiteain välisen kiistan käsittelyssä? Juuri samat komiteat, puolue. Puolueen tahto on ilmaistu jo kauan sitten. Ulkomaisten keskustelinten vitkuttelu ja vastaanhangottelu eivät ole voineet sitä muuttaa. Komiteat ovat olleet velvollisia itse kutsumaan koolle edustajakokouksen, ja se on kutsuttu koolle laillisesti.

Vastaa тов. Tigroville. Тов. Tигров sanoo, ettei pidä tuomita puolueen Neuvostoa. Selostuksellaan Organisaatiokomitea tuomitsee puolueen Neuvoston. Mielestäni тов. Tигров on erehtynyt sanoessaan, ettei saa tuomita poissaolevaa. Poliitikassa joudutaan alinomaa tuomitsemaan poissaolevia. Emmekö me tuomitse alinomaa publisistiikkasamme, kokouksissamme ja kaikkialla eserriä, bundilaisia y.m. Kuinkas sitten, ellei tuomittaisi poissaolevia? Puolueen Neuvostohan ei tahdo tulla edustajakokoukseen, näin ollen ei pitäisi yleensä eikä koskaan tuomita ketään. Yksinpä virallisetkin tuomioistuimet tuomitsevat poissaolevan, kun syytetty ei halua tulla oikeuteen.

* — Hallinto. *Tolm.*

2

PUHE KASAANIN JA KUBANIN KOMITEAIN
TÄYSIOIKEUKSISUUDESTA HUHTIKUUN 14 (27) PNA

Mandaattikomission lausunnosta näkyy, että meillä on puolueessa kaikkiaan 75 päätösvaltaista ääntä, joten nykyisessä kokoonpanossaan edustajakokouksemme täytyy epäilemättä tunnustaa lailliseksi. Kun ottaa huomioon sen epäilevän suhteen, mikä nykyään on olemassa edustajakokoustamme kohtaan, niin täytyy myöntää tunnustusta ansaitsevaksi mandaattikomission „liberaalinen” pyrkimys hyväksyä mahdollisimman paljon komiteoita lisätäksään edustajakokousta varten tarpeellista laillista enemmistöä. Tältä puolen olen valmis jopa ilmaisemaan myötätuntoni tuollaista „liberaalisuutta” kohtaan, mutta toisaalta on välttämättä oltava yhtä varovainen ja puolueeton kaikkiin nähden, ja näistä näkökohdista lähtien en voi olla suhtautumatta kielteisesti siihen, että mandaattikomissio on hyväksynyt Kasaanin ja Kubanin komiteat. „Iskra” julkaisi ne 89. n:ssaan täysioikeuksisten komiteain luettelossa, mutta niitä ei ole siinä täysioikeuksisten järjestöjen luettelossa, joka sisältyy puolueen Neuvoston pöytäkirjoihin. Puolueen Neuvoston istunnossa tov. Martov esitti luettelon vuoden 1904 syyskuun 1 päivään mennessä olleista täysioikeuksista komiteoista.

(Luetaan ote puolueen Neuvoston pöytäkirjoista):

„Martov lukee päätöslauselmansa: puolueen Neuvosto on sääntöjen 2. §:n mukaisesti velvollinen kutsumaankoolle edustajakokouksen, kun sitä vaativat puoluejärjestöt, joilla yhdessä on oikeus puolueen edustajakokouksen äänimäärästä. Sääntöjen 3. §:ään liittyvän 1. huomautuksen mukaisesti oikeutta olla edustettuna edustajakokouksessa nauttivat vain ne järjestöt, jotka siinä suhteessa on vahvistettu puolue-sääntöjen hyväksymishetkestä lähtien.

Niiden järjestöjen vahvistamishetkeksi, jotka eivät ole olleet edustettuina II edustajakokouksessa, katsotaan hetki, jolloin KK on ne vahvistanut, vähintään vuotta ennen edustajakokousta. I) Puolueen Neuvosto päättää, että tämä sama järjestön vahvistamishetkestä kulu-
nut aika otetaan perustaksi järjestön äänen tunnustamisessa, kun lasketaan niiden järjestöjen määrää, jotka ovat vaatineet edustajakokouksen koollekutsumista. II edustajakokouksessa edustettuina olleet ja sen valitsemat järjestöt katsotaan täysoikeuksisiksi. II) Tästä seuraa, että vastaisuudessa vuoden 1904 syyskuuhun asti katsotaan päätösvaltaisiksi edustajakokouksen koollekutsumista koskevassa kysymyksessä vain: 1) KK, 2) Pää-äänenkannattaja, 3) Ulkomainen liiga, 4—20) Pietarin, Moskovan, Harkovin, Kievin, Odessan, Nikolajevin, Donin, Jekaterinoslavin, Saratovin, Ufan (nykyään Uralin), Pohjoisen, Tulan, Tverin, Nizhni Novgorodin, Bakun, Batumin ja Tiflisiin (kunnes tulee kuluneeksi vuosi Kaukasian liiton vahvistamishetkestä) komiteat ja 21—23) Vuoriteollisuuspiirin (Donetsin), Siperian ja Krimin liitto.

Näiden järjestöjen ollessa täysoikeuksisia äänimäärä, johon niillä on oikeus edustajakokouksessa, tekee 46. Mukaan laskettuna ne 5 ääntä, jotka on puolueen Neuvoston jäsenillä, yleinen äänimäärä edustajakokouksessa on 51 ääntä, ja edustajakokouksen koollekutsumista varten vaaditaan siis 26 ääntä, s.o. 13:n tässä luetellun täysoikeuksisen järjestön ääni. KK:a kehoitetaan esittämään puolueen Neuvostolle vahvistamiensa uusien, edustajakokouksen jälkeen muodostuneiden komiteain vahvistamisajat”.

Päätöslauselman ensimmäinen osa on hyväksytty yksimielisesti.

Edelleen tov. Glebov esitti puheenvuorossaan samassa istunnossa luettelon vastaperustetuista komiteoista.

Tov. Glebovin puheenvuoro (puolueen Neuvoston pöytäkirjoista):

„Olen yhtä mieltä tov. Martovin kanssa ja voin vain ilmoittaa uusista komiteoista: Smolenskin ja Astrakaanin komiteat, jotka on vahvistettu syyskuussa 1903; Voronezhin (Taistelukassa) tammikuussa 1904; Riian tammikuussa; Polesjen huhtikuussa; Luoteinen huhtikuussa; Kurskin tammikuussa; Orelin-Brjanskin syyskuussa 1903; Samaran syyskuussa 1903; Uralin (Ufan) huhtikuussa”.

Nämä tosiasiat on julkaistu tov. Orlovskin kirjasessa „Neuvosto puoluetta vastaan”, eikä puolueen Neuvosto ole tähän mennessä kumonnut niitä eikä julkisaattanut kiistanalaisten komiteain vahvistamisaikoja, mikä puhuu sen puolesta, ettei nähtävästi ole todisteita tuosta vahvistamisesta. Puolueen Neuvoston samassa istunnossa tov. Martov eräessä puheenvuorossaan mainitsi siitä, että hänen mielestään elokuussa piti tulla vahvistetuksi vielä 2 komiteaa,

nimittäin Kremenshugin ja Poltavan komiteat, mutta taaskaan ei ole sanaakaan Kasaanin ja Kubanin komiteoista.

Sitten heinäkuun vetoituksen jälkeen tov. Glebov lähetti minulle KK:n istuntojen täydelliset pöytäkirjat, joissa ei näy enempää Kasaanin kuin Kubaninkaan komitean vahvistamista, eikä niiden vahvistamisesta ole ollut puhetta myöhemminkään KK:n istunnoissa, kuten KK:n jäsen tov. Letnev⁹⁰ todistaa; KK:n jäsen tov. Zimin⁹¹ on totta kyllä muistavinaan jotain Kasaanin ja Kubanin komiteain vahvistamisesta, mutta ei voi sanoa mitään varmaa.

Se, että komissio on päättänyt tunnustaa komiteat täysoikeuksisiksi sillä perusteella, että on tosiasiallisesti todettu niiden toimineen yli vuoden ajan, ei ole oikein, ja sen vuoksi ehdotan, että nämä komiteat katsotaan oikeuskelvottomiksi.

3

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS VSDTP:n SUHTEESTA
ASEELLISEEN KAPINAAN

Ottaen huomioon:

1) että proletariaatti, koska se itse asemansa puolesta on etumaisin ja johdonmukaisin vallankumouksellinen luokka, on samasta syystä kutsuttu esiintymään johtajan ja ohjaajan osassa yleisdemokraattisessa vallankumousliikkeessä Venäjällä;

2) että vain tällaisessa osassa esiintyminen vallankumouksen aikana turvaa proletariaatille edullisimman aseman tulevassa taistelussa sosialismin puolesta syntymissään olevan porvarillis-demokraattisen Venäjän omistavia luokkia vastaan;

3) että tuon tehtävän proletariaatti voi täyttää vain silloin, kun se on järjestynyt sosialidemokratian lipun alla itsenäiseksi poliittiseksi voimaksi ja esiintyy lakoissa ja mielenosoituksissa mahdollisimman yksimielisenä,—

VSDTP:n III edustajakokous päättää, että proletariaatin voimien järjestäminen välittömään taisteluun itsevaltiutta vastaan poliittisten joukkolakkojen ja aseellisen kapinan tietä ja tiedoitus- ja johtokoneiston luominen sitä tarkoitusta varten on puolueen tärkeimpiä tehtäviä nykyisenä vallankumouksellisena ajankohtana, ja sen vuoksi edustajakokous uskoo niin KK:n kuin myös paikallisten komiteain ja liittojen tehtäväksi ryhtyä valmistelemaan poliittista joukkolakkoa samoin kuin muodostamaan erikoisryhmiä aseiden hankkimista ja jakamista varten ja laatimaan aseellisen kapinan ja sen välittömän johtamisen suunnitelmaa. Tämän tehtävän täyttäminen voi ja sen täytyy tapahtua siten, että se ei ainoastaan ole vahingoittamatta millään tavoin proletariaatin luokkatietoisuuden herättämiseksi tehtävää yleistä työtä, vaan päinvastoin tekee sen syväliemmäksi ja menestyksellisemmäksi.

4

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS ASEELLISESTA KAPINASTA

Edustajakokous toteaa, käytännön työntekijäin kokemuksen ja työläisjoukkojen mielialan perusteella, että kapinan valmistelua ei ole ymmärrettävä vain aseiden varaamiseksi ja ryhmien muodostamiseksi j.n.e., vaan niin ikään kokemuksen hankkimiseksi tekemällä käytännössä erinäisten aseellisten esiintymisten yrityksiä, esimerkiksi aseellisten osastojen esiintymiset hyökkäämällä poliisien ja sotaväen kimppuun erilaisten julkisten kansankokousten yhteydessä tai aseellisten osastojen hyökkäykset vankiloihin, hallituslaitoksiin j.n.e. Myöntäen puolueen paikallisille keskuselimille ja KK:lle täyden vapauden määritellä tällaisten esiintymisten rajat ja sopivimmat syyt sellaisiin ja luottaen täysin siihen, että toverit ovat kyllin tahdikkaita kyetäkseen estämään haaskaamasta turhaan voimia erinäisiin ja vähäisiin terroristisiin tekoihin, edustajakokous kiinnittää kaikkien puoluejärjestöjen huomiota välttämättömyyteen ottaa huomioon yllämainitut kokemuksen opetukset.

Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

5

PUHE ASEELLISTA KAPINAA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ
HUHTIKUUN 15 (28) PNA

Täällä sanottiin, että periaatteellisesti kysymys on riittävän selvä. Kuitenkin sosialidemokraattisessa kirjallisuudessa (ks. „Iskran” 62. numeroa ja tov. Axelrodin esipuhetta Työmiehen kirjaseen) on ollut sen tapaisia lausuntoja, jotka osoittavat, ettei kysymys olekaan niin kovin selvä. „Iskra” ja Axelrod ovat puhuneet salaliitteilusta, sanoneet pelkäävänsä, että kapinaa tullaan ajattelemaan liian paljon. Kuitenkin on osoittautunut, että on ajateltu liian vähän... Esipuheessa Työmiehen kirjaseen tov. Axelrod sanoo, että kysymyksessä voi olla vain „villiintyneiden kansanjoukkojen” kapina. Elämä on osoittanut, ettei kysymyksessä ole „villiintyneiden joukkojen” kapina, vaan tietoisien, järjestyneeseen taisteluun kykenevän joukon kapina. Koko viime vuoden historia on osoittanut, että olemme aliarvioineet kapinan merkitystä ja kiertämättömyyttä. On kiinnitettävä huomiota asian käytännölliseen puoleen. Siinä on tavattoman tärkeää käytännönmiesten ja Pietarin, Riian, Kaukasian työläisten kokemus. Sen tähden kannattaisin sitä, että toverit kertoisivat kokemuksestaan,— se tekee keskustelumme luonteeltaan käytännölliseksi eikä skolastiseksi. On saatava selväksi, millainen on proletariaatin mieliala, tuntevatko työläiset kykenevänsä taistelemaan ja johtamaan taistelua. On välttämättä tehtävä yhteenveto kollektiivisesta kokemuksesta, jota ei tähän mennessä ole yleistetty.

6

PUHE ASEELLISTA KAPINAA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ
HUHTIKUUN 16 (29) PNA

Käydyssä keskustelussa kysymys on asetettu käytännölliselle pohjalle — joukkojen mielialasta. Tov. Leskov⁹² on oikeassa: mieliala on kirjavaa. Mutta oikeassa on myös tov. Zharkov: meidän on välttämättä otettava huomioon se, että kapina epäilemättä tapahtuu, suhtaudummepa siihen miten tahansa. Herää kysymys: onko esitettyjen päätöslauselmaehdotusten välillä olemassa periaatteellisia erimielisyyksiä. En kerta kaikkiaan näe niitä. Vaikka olenkin kaikkein leppymättömmän kirjoilla, niin yritän kuitenkin saada sovitetuksi ja yhdenmukaistetuksi kummankin päätöslauselmaehdotuksen, ja ryhdyn siis niitä sovittamaan. Minulla ei ole mitään tov. Voinovin päätöslauselmaan tehtyä korjausehdotusta vastaan. Lisäehdotuksessakaan en niin ikään huomaa mitään periaatteellista erimielisyyttä. Mitä tarmokkain osanotto ei vielä merkitse hegemoniaa. Tov. Mihailovin sanonta on mielestäni positiivisempi — hän on tähdentänyt hegemoniaa ja lisäksi konkreettisesti muodossa. Englannin proletariaatin kutsumuksena on toteuttaa sosialistinen vallankumous — se on epäilemätöntä; mutta epäilemätöntä on myös, ettei se, ollen sosiaalisesti järjestymätöntä ja porvariston turmelemaa, kykene suorittamaan sitä nykyhetkellä. Sama ajatus on tov. Voinovillakin; mitä tarmokkain osallistuminen on epäilemättä ratkaisevinta. Ratkaiseeko vallankumouksen lopputuloksen proletariaatti, — sitä ei ehdottomasti voida väittää. Samaa on sanottava johtajan merkityksestä. Tov. Voinovin päätöslauselmaehdotuksessa sanonta on varovaisempi. Sosialidemokratia voi järjestää kapinan, se voi jopa ratkaisevasti vaikuttaa siihen, mutta tuleeko sillä olemaan taatusti

johtajan osuus, sitä ei voida ennakolta ratkaista,— se riippuu proletariaatin voimasta ja järjestyneisyydestä. Pikkuporvaristo saattaa olla paremmin järjestynyt, ja sen diplomaatit voivat osoittautua voimakkaammiksi, paremmin valmenneiksi. Tov. Voinov on varovaisempi — hän sanoo: „sinä voit täyttää”; „sinä täytät”, sanoo tov. Mihailov. Mahdollisesti vallankumouksen lopputuloksen ratkaisee proletariaatti, mutta sitä ei voida ehdottomasti väittää. Toverit Mihailov ja Sosnovski tekivät sen virheen, josta he syyttivät tov. Voinovia: „Älä myy karhun taljaa, ennen kuin karhu on kaadettu”.— Tov. Voinov sanoo: „turvaamiseksi on välttämätöntä”, mutta he sanovat: „on välttämätöntä ja riittävää”. Kysymyksestä, joka koskee erikoisten taistelu-ryhmien muodostamista, voin sanoa, että pidän niitä välttämättöminä. Meillä ei ole mitään syytä pelätä erikoisten ryhmien muodostamista.

7

PAATÖSLAUSELMA ASEELLISESTA KAPINASTA ⁹³

Ottaen huomioon:

1) että proletariaatti, koska se asemansa puolesta on etumaisin ja ainoa johdonmukaisesti vallankumouksellinen luokka, on samasta syystä kutsuttu toteuttamaan johtotehtävää yleisdemokraattisessa vallankumousliikkeessä Venäjällä;

2) että tämä liike on nykyisenä ajankohtana jo vienyt aseellisen kapinan välttämättömyyteen;

3) että proletariaatti ehdottomasti osallistuu tähän kapinaan mitä tarmokkaimmin, mikä on ratkaiseva vallankumouksen kohtalon Venäjällä;

4) että proletariaatti voi esittää johtavaa osaa tässä vallankumouksessa vain lujasti yhteenliittyneenä yhtenäiseksi ja itsenäiseksi poliittiseksi voimaksi sosialidemokraattisen työväenpuolueen lipun alla, puolueen, joka johtaa sen taistelua myös käytännöllisesti eikä ainoastaan aatteellisesti;

5) että vain tällaisessa osassa esiintyminen voi turvata proletariaatille edullisimmat ehdot taistelua varten, jota se on käyvä sosialismin puolesta porvarillis-demokraattisen Venäjän omistavia luokkia vastaan; —

VSDTP:n III edustajakokous tunnustaa, että proletariaatin järjestäminen välittömään taisteluun itsevaltiutta vastaan aseellisen kapinan tietä on nykyisenä vallankumouksellisenä ajankohtana puolueen tärkeimpiä ja lykkäystä sietämättömiä tehtäviä.

Sen tähden edustajakokous velvoittaa kaikkia puoluejärjestöjä:

a) selittämään proletariaatille propagandan ja agitaation avulla ei ainoastaan edessäolevan aseellisen kapinan

poliittista merkitystä, vaan myös sen käytännöllis-organisatorista puolta,

b) selittämään tämän propagandan ja agitaation yhteydessä, mikä osuus on poliittisilla joukkolakoilla, joilla voi olla tärkeä merkitys kapinan alussa ja itse sen kulussa,

c) ryhtymään mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin proletariaatin aseistamiseksi ja samoin aseellisen kapinan sekä sen välittömän johtamisen suunnitelman laatimiseksi muodostamalla sitä varten, mikäli tarve vaatii, erikoisryhmiä puolueyöntekijöistä.

Kirjoitettu huhtikuun 16 (29) pnä 1905

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

8

PUHE SUHTAANTUMISESTA
HALLITUKSEN TAKTIikkaan KUMOUKSEN AATTONA
HUHTIKUUN 18 (TOUKOKUUN 1) PNA

Olemme tukalassa asemassa. Meillä on kolme päätöslauselmaa ja kolme korjausehdotusta. Päätöslauselmat kasvavat ja paisuvat, eikä tuota prosessia ole ollenkaan säännöstellty. Aihe on osoittautunut laajemmaksi kuin selostaja luulikaan. Päätöslauselma täytyy palauttaa komissiolle, vaikka tov. Sergejev⁹⁴ nähtävästi nauraakin tälle ehdotukselle. Avointa esiintymistä koskevaan kysymykseen ovat kajonneet kaikki puhujat. Selostus vastaa aihetta, mutta sitä on täydennettävä. Yhdistyksiin osallistumisesta on kaksi mielipidettä, jotka ovat törmänneet yhteen. Edustajakokous ei voi antaa kategorisia ohjeita yhdistyksiin osallistumisesta. Agitaatiota varten on käytettävä kaikkia keinoja. Shidlovskin komissiosta saadusta kokemuksesta ei voida johtaa ehdottomasti kielteistä suhtautumista. Sanotaan, ettei päätöslauselma anna mitään uutta. Sano hyvä ja sano se vielä kerran. Tov. Ziminin mielipide on jyrkänpuoleinen. Ei voida kategorisesti vastata, onko zemski soboriin osallistuttava. Kaikki riippuu poliittisesta suhdanteesta, vaalijärjestelmästä ja muista konkreettisista ehdoista, joita ei voida etukäteen huomioida. Sanotaan, että zemski sobor on petosta. Se on totta, mutta joskus täytyy ottaa osaa vaaleihin, jotta petos saataisiin paljastetuksi. Paitsi yleistä ohjetta ei voida antaa mitään. Toistan, kaikki päätöslauselmat on mielestäni palautettava komissiolle ja laajennettava sen kokoonpanoa.

9

LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN KYSYMYKSESTÄ,
JOKA KOSKEE SUHTAANTUMISTA HALLITUKSEN
POLITIikkaan KUMOUKSEN AATTONA JA SEN HETKELLÄ

Ehkä tov. Aleksandrovia⁹⁵ tyydyttäisivät seuraavat Schmidtin⁹⁶ päätöslauselmaan tehtävät (likipitäiset) muutokset:

1) sanottakoon „päättää” (edustajakokous) asemesta: edustajakokous *antaa vahvistuksensa* sosialidemokratian entiselle, II edustajakokouksen määrittelemälle taktiikalle, selittämällä seikkaperäisesti sen sopivaisuutta nykyiseen ajankohtaan (tai jotain siihen tapaan)

2) lisättäköön päätöslauselmaan vielä yksi, likipitäen seuraavansisältöinen kohta:

Mitä tulee niihin todellisiin ja näennäisiin myönnytyksiin, joita horjutettu itsevaltius tekee nykyään yleensä demokratialle ja muun muassa työväenluokalle, niin sosialidemokraattisen työväenpuolueen pitää *käyttää niitä hyväkseen*, toisaalta siksi, että jokainen taloudellisen aseman parannus ja jokainen vapauden laajennus *varmennettaisiin* kansalle taistelun voimistamiseksi, ja toisaalta siksi, että voitaisiin jatkuvasti paljastaa proletariaatille hallituksen taantumukselliset päämäärät, hallituksen, joka pyrkii hajoittamaan ja turmelemaan työväenluokkaa ja kääntämään sen huomion pois työväenluokan oleellisista eduista vallankumouksen hetkellä.

Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

10

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS

VSDTP:n AVOINTA POLIITTISTA ESIINTYMISTÄ KOSKEVASTA
KYSYMYKSESTÄ

Ottaen huomioon:

1) että Venäjän vallankumousliike on jo jonkin verran horjuttanut ja desorganisoinut itsevaltiudellista hallitusta, joka on pakoitettu verrattain huomattavassa mitassa sallimaan sille vihamielisten luokkien poliittisen esiintymisen vapauden;

2) että tuota poliittisen esiintymisen vapautta käyttävät eniten ja melkein yksinomaisesti porvariluokat voimistaen siten yhä enemmän entistä taloudellista ja poliittista ylivaltaansa työväenluokkaan nähden ja suurentaen sitä vaaraa, että työväenluokka muuttuu pelkäksi porvarillisen demokratian lisäkkeeksi;

3) että työläisjoukkojen keskuudessa kasvaa yhä laajemmaksi (murtautuu esiin, ilmaantuu näkyviin) myös pyrkimys itsenäiseen avoimeen esiintymiseen poliittisella areenalla vaikkapa (vähämerkityksellisissä tapauksissa ja vaikkapa) ilman minkäänlaista sosialidemokratian osallisuutta;

VSDTP:n III edustajakokous kiinnittää kaikkien puoluejärjestöjen huomiota siihen, että on välttämättömästi:

a) käytettävä hyväksi kaikkia ja kaikenlaisia yhteiskuntapiirien ja kansan avoimen poliittisen esiintymisen tapauksia lehdistössä, liitoissa ja kokouksissa, jotta voitaisiin asettaa yleisdemokraattisten vaatimusten vastapainoksi proletariaatin omat luokkavaatimukset, kehittää sen itsetietoisuutta ja järjestää se itsenäiseksi sosialistiseksi voimaksi itse tällaisten esiintymisten kulussa; —

b) käytettävä hyväksi kaikkia julkisia ja puolijulkisia keinoja työväenyhdistysten, -liittojen ja -järjestöjen

luomiseksi, minkä lisäksi on pyrittävä turvaamaan (sitä taikka tätä tietä) näissä liitoissa sosialidemokratian ylivoimainen vaikutus, tekemään ne tulevan julkisen sosialidemokraattisen työväenpuolueen tukikohdiksi Venäjällä;

c) ryhdyttävä toimenpiteisiin siinä suhteessa, että puoluejärjestömme, samalla kun ne säilyttävät ja kehittävät konspiratiivista koneistoaan, ryhtyvät viivyttämättä valmistelemaan tarkoituksenmukaisia muotoja siirtyäkseen kaikissa tapauksissa, milloin se on mahdollista, sosialidemokratian julkiseen toimintaan kavahtamatta tällöin edes yhteenottoa hallituksen asevoiman kanssa.

*Kirjoitettu huhtikuun 19
(toukokuun 2) pnä 1905*

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

11

PAATÖSLAUSELMAEHDOTUS
SOSIALIDEMOKRATIAN OSALLISTUMISESTA
VÄLIAIKAISEEN VALLANKUMOUSSHALLITUKSEEN

Ottaen huomioon

1) että porvaristoa vastaan käytävää proletariaatin todella joukkoluontoista, vapaata ja avointa taistelua varten on välttämätön mahdollisimman laaja poliittinen vapaus ja siis mahdollisimman täydellinen tasavaltaisen järjestelmän toteuttaminen;

2) että yhä huomattavampi määrä erilaisten porvarillisten ja pikkuporvarillisten väestökerrosten, talonpoikaiston y.m. edustajia esiintyy nykyään vallankumouksellis-demokraattisin tunnuksin, jotka luonnostaan ja kiertämättömästi johtuvat kansanjoukkojen perustarpeista, joiden tyydyttäminen, mikä itsevaltiuden oloissa on mahdotonta, on ehdottomasti välttämätöntä Venäjän koko yhteiskunnallistaloudellisen elämän objektiivisen kehityksen vaatimuksesta;

3) että kansainvälinen vallankumouksellinen sosialidemokratia on aina tunnustanut välttämättömäksi tukea proletariaatin taholta mitä tarmokkaimmin vallankumouksellista porvaristoa sen taistelussa kaikkia taantumuksellisia luokkia ja instituutioita vastaan ehdolla, että proletariaatin puolue on täysin itsenäinen ja suhtaudutaan ankaran kriittisesti sen väliaikaisiin liittolaisiin;

4) että itsevaltiudellisen hallituksen kukistaminen Venäjällä on mahdotonta, ellei sitä vaihdeta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, ja vain tällainen vaihdos voi turvata koko kansan todella vapaan ja oikean tahdonilmauksen Venäjän uutta poliittista järjestelmää muodostettaessa, turvata poliittisten ja taloudellisten uudistusten lähimmän, välittömän ohjelmamme toteuttamisen;

5) että vaihtamatta itsevaltiudellista hallitusta väliaikaiseen vallankumousohallitukseen, joka nojaa Venäjän kaikkiin vallankumouksellisiin-demokraattisiin luokkiin ja luokkien aineksiin, on mahdotonta pystyttää tasavaltaa ja saada vallankumouksen puolelle proletariaatin ja varsinkin talonpoikaiston takapajuiset ja kehittymättömät kerrokset, joiden edut ovat ehdottomasti ristiriidassa itsevaltiudellis-maajojuudellisen järjestelmän kanssa ja jotka huomattavassa määrässä vain tylsistyttävän poliittisen ilmapiirin painostamina pitävät kiinni itsevaltiudesta tai ovat syrjässä sitä vastaan käytävästä taistelusta;

6) että koska Venäjällä on olemassa sosialidemokraattinen työväenpuolue, joka vaikkakin se on vasta kehityksensä alussa, on kuitenkin jo järjestynyt ja kykenee, varsinkin poliittisen vapauden oloissa, valvomaan ja ohjaamaan edustajiensa menettelyä väliaikaisessa vallankumousohallituksessa, näiden edustajien oikealta luokkatieltä poikkeamisen vaara ei ole poistamaton,—

VSDTP:n kolmas edustajakokous tunnustaa mahdolliseksi puolueen valtuutettujen osallistumisen väliaikaiseen vallankumousohallitukseen säälimättömän taistelun käymiseksi yhdessä vallankumouksellisen porvarillisen demokration kanssa kaikkia vastavallankumouksellisia yrityksiä vastaan ja proletariaatin itsenäisten luokkaetujen puolustamiseksi, jota paitsi tällaisen osallistumisen ehtona on, että puolue valvoo tiukasti valtuutettujaan ja että suojellaan jatkuvasti sosialidemokraattisen työväenpuolueen riippumattomuutta, puolueen, jonka pyrkimyksenä on täydellinen sosialistinen kumous ja joka siinä suhteessa on vihamielinen kaikkia porvarillis-demokraattisia puolueita ja luokkia kohtaan.

Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

12

LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN
SOSIALIDEMOKRATIAN OSALLISTUMISESTA
VÄLIAIKAISEEN VALLANKUMOUSHALLITUKSEEN

Vielä eräs peruste väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistumisen puolesta

— että puolueemme oikeistosiiven jo nyt suosittama ehdoton kieltäytyminen osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen tuomitsee kiertämättömästi vallankumouksellisen proletariaatin epäröivään, puolinaiseen ja hajanaiseen toimintaan aseellisen kapinan valmistelussa, järjestämisessä ja suorittamisessa; —

Kirjoitettu huhtikuun lopulla 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

13

SELOSTUS SOSIALIDEMOKRATIAN OSALLISTUMISESTA
VÄLIAIKAISEEN VALLANKUMOUSSHALLITUKSEEN
HUHTIKUUN 18 (TOUKOKUUN 1) PNÄ

Tehtävänäni on selostaa, miten asettuu kysymys sosialidemokratian osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Tuollaisen kysymyksen herääminen voi ensi silmäykseltä näyttää kummalliselta. Voidaan luulla, että sosialidemokratian asiat ovat mainiosti ja että sen osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen on varsin todennäköistä. Itse asiassa se ei ole niin. Tämän kysymyksen käsitteleminen läheisen käytännöllisen toteuttamisen kannalta olisi donquijotelaisuutta. Meidät on pakottanut asettamaan tämän kysymyksen pikemminkin kirjallinen polemiikki kuin käytännöllinen asiaintila. On aina muistettava, että tämän kysymyksen asetti ensimmäisenä Martynov jo *ennen tammikuun 9 päivää*. Kirjasessaan „Kaksi diktaatturia” (ss. 10—11) hän kirjoitti näin:

„Lukija, kuvitelkaa hetkiseksi, että Leninin utopia toteutuu. Kuvitelkaa, että puolueen, joka jäsenkokoomukseltaan on rajoitettu sellaiseksi, että siihen kuuluu vain ammattivallankumouksellisia, on onnistunut „valmistella, määrätä ja toimeenpanna yleiskansallinen aseellinen kapina”. Eikö ole ilmeistä, että juuri tämä puolue *määrättäisiin* koko kansan tahdosta väliaikaiseksi hallitukseksi heti vallankumouksen jälkeen? Eikö ole ilmeistä, että kansa uskoisi vallankumouksen lähi-kohtalon nimenomaan tämän eikä jonkin muun puolueen huostaan? Eikö ole ilmeistä, että tämä puolue, ellei se halua pettää sitä luottamusta, jota kansa on sille aikaisemmin osoittanut, olisi pakoitettu, olisi *velvollinen* ottamaan vallan käsiinsä ja pitämään sitä siihen asti, kunnes saa vallankumouksellisin toimenpitein lujitetuksi vallankumouksen voiton?”

Moinen kysymyksenasettelu on uskomatonta, mutta todellisuudessa se on siten: Martynovin mielestä me joutuisimme toivottomaan asemaan, jos oikein hyvin valmistelisimme ja suorittaisimme kapinan. Jos kertoisimme väitte-

lystämme jollekin ulkomaalaiselle, niin hän ei koskaan uskoisi mahdolliseksi tuollaista kysymyksenasettelua eikä ymmärtäisi meitä. Väittelymme voi ymmärtää vain silloin, kun tuntee Venäjän sosialidemokratian katsomusten historian ja tietää „Rabotsheje Delon” „hvosnilaisten” katsomusten luonteen. Kysymys on muodostunut lykkäystä sietämättömäksi teorian kysymykseksi, jonka selvittäminen on välttämätöntä. Tässä on kysymys päämääriemme selvyydestä. Pyydän hartaasti tovereita tähdentämään erikoisesti tätä Martynovin esittämää kysymyksenasettelua, kun he selostavat käymäämme keskustelua Venäjällä oleville käytännönmiehille.

„Iskran” 96. n:ssa on julkaistu Plehanovin artikkeli. Plehanoville me olemme antaneet ja annamme suuren arvon kaikkien niiden „loukkausten” vuoksi, joita hän on jaellut opportunisteille ja jotka ovat saattaneet hänet monen monien henkilöiden kunniaatuottavan vihan kohteeksi. Mutta Martynovin puolustamisesta me emme voi häntä kunnioittaa. Edessämme ei tässä tapauksessa ole entinen Plehanov. Kirjoituksensa hän otsikoi: „Vallan valtaamiskysymyksestä”. Tämä tyypistää keinotekoisesti kysymystä. Me emme ole koskaan asettaneet kysymystä tuolla tavoin. Plehanov esittää asian siten, kuin „Vperjod” olisi nimittänyt „filisteritaitureiksi” Marxia ja Engelsiä. Mutta todellisuudessa asia ei ole siten, tämä on pientä väärennystä. Marxin yleistä konseptiota tässä kysymyksessä „Vperjod” on erikoisesti korostanut oikeaksi. Filisteriläisyyttä koskevat sanat tarkoittivat Martynovia tai L. Martovia. Vaikka olemmekin alttiita antamaan hyvinkin korkean arvon kaikille niille, jotka toimivat yhdessä Plehanovin kanssa, niin Martynov ei silti ole Marx. Plehanov varjostaa suotta martynovilaisuutta.

Martynov väittää, että jos osallistumme ratkaisevasti kapinaan, niin joudumme suureen vaaraan, että proletariaatti pakoittaa meidät ottamaan vallan. Tuossa päätelmässä on omalaatuista logiikkaa, tosin takaperoista. Tuon omalaatuisten viitteen johdosta, jossa voitto taistelussa itsevaltiutta vastaan osoitetaan vaaralliseksi, „Vperjod” kysyy Martynovilta ja L. Martovilta, mistä on puhe: sosialistisestako vai demokraattisesta diktatuurista? Meille esitetään Engelsingin kuuluisat sanat siitä, miten vaarallisessa asemassa on johtaja, joka on saanut vallan sellaisen luokan nimessä,

joka ei ole vielä kypsynyt pitämään täydellistä herruutta. „Vperjodissa” selitimme, että Engels osoittaa johtajan olevan vaarallisessa asemassa silloin, kun hän *post factum** toteaa periaatteiden ja todellisuuden, sanojen ja tosiasian välisen eroavaisuuden. Sellainen eroavaisuus johtaa tuhoon poliittisen vararikon eikä fyysillisen tuhoutumisen mielessä**. Teidän tulee (sellainen on Engelsin ajatus) vakuuttaa, että kumous on sosialistinen, silloin kun se itse asiassa on vain demokraattinen. Jos me nyt lupailisimme Venäjän proletariaatille, että pystymme jo heti turvaamaan täyden herruuden, niin tekisimme saman virheen, minkä ovat tehneet eserrät. Me sosialidemokraatit olemme aina pitäneet lystiä juuri tuon eserrien virheen kustannuksella, eserrien, jotka ovat sanoneet, ettei vallankumous tule olemaan „porvarillinen, vaan demokraattinen”. Me olemme aina sanoneet, ettei vallankumous heikennä, vaan voimistaa porvaristoa, mutta se luo välttämättömät edellytykset proletariaatin menestykselliselle taistelulle sosialismin puolesta.

Mutta koskapa kysymyksessä on demokraattinen kumous, niin edessämme on kaksi voimatekijää: itsevaltius ja vallankumouksellinen kansa, s.o. proletariaatti tärkeimpänä taistelevana voimatekijänä ja talonpoikaisto sekä kaikenlaiset pikkuporvarilliset ainekset. Proletariaatin edut eivät käy yhteen talonpoikaiston ja pikkuporvariston etujen kanssa. Sosialidemokratia on aina tähdentänyt, että tuo vallankumouksellisen kansan sisäinen luokkaeroavaisuus on kiertämätön. Taistelun kohde voi taistelun tiimellyksessä siirtyä käsistä käsiin. Vallankumouksellinen kansa pyrkii kansan itsevaltiuteen, mutta kaikki taantumukselliset ainekset puolustavat tsaarin itsevaltiutta. Sen vuoksi menestyksellinen kumous ei voi olla olematta proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattista diktatuuria, koska näiden edut *tsaarin itsevaltiuden vastustamisessa* käyvät yhteen. Sekä „Iskra” että „Vperjod” ovat osuneet yhteen tunnuksessa „kuljetaan erikseen, lyödään yhdessä”, mutta „Vperjod” lisää, että jos yhdessä lyödään, niin on lyötävä yhdessä murskaksi ja yhdessä on lyötävä takaisin vihollisen yritykset palauttaa menetetty. Itsevaltiuden kukistamisen jälkeen taistelu ei raukea, vaan kärjistyy. Juuri tällöin

* — tapahtuman jälkeen, perästäpäin. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, ss. 269—270. *Toim.*

taantumukselliset voimat järjestyvät taistellakseen toden teolla. Jos käytämme kapinatunnusta, niin älkäämme peloitelko sosialidemokratiaa kapinan voiton mahdollisuudella. Kun olemme taistelleet itsellemme kansan itsevaltiuden, niin meidän on sitä puolustettava — ja se onkin vallankumouksellisdemokraattista diktatuuria. Ei ole mitään aihetta pelätä sitä. Tasavallan saavuttaminen on jättimäinen saavutus proletariaatille, vaikkei tasavalta olekaan sosialidemokraatille kuten porvarilliselle vallankumousmiehelle „absoluuttinen ihanne”, vaan se ainoastaan takaa vapauden laajaperäisen taistelun käymiseksi sosialismin puolesta. Parvus sanoo, ettei vapauden valloittaminen ole missään maassa vaatinut näin valtavia uhreja. Se on totta. Sen vahvistaa myös Euroopan porvarillinen lehdistö, joka on tarkkaavaisesti seurannut sivusta Venäjän tapahtumia. Itsevaltiustusta vastustaa tavattoman voimakkaasti alkeellisimpiäkin uudistuksia, mutta mitä voimakkaampi on vaikutus, sitä voimakkaampi on vastavaikutus. Siitä seuraa, että itsevaltiuden täydellinen romahdus on varsin luultavaa. Vallankumouksellisen demokraattisen diktatuurin kysymyksellä kokonaisuudessaan on merkitystä, kun itsevaltiustusta on täydellisesti kukistettu. Mahdollista on, että meillä toistuvat vv. 1848—1850 tapahtumat, s.o. itsevaltiustusta ei kukisteta, vaan rajoitetaan ja se muuttuu perustuslailliseksi monarkiaksi. Mistään demokraattisesta diktatuurista ei silloin voi olla puhettakaan. Mutta jos itsevaltiudellinen hallitus tulee todella kumotuksi, niin sen tilalle on saatava toinen. Ja tänä toisena voi olla ainoastaan väliaikainen vallankumoushallitus. Se voi nojata vain vallankumoukselliseen kansaan, s.o. proletariaattiin ja talonpoikaistoon. Se voi olla vain diktatuuria, s.o. ei „järjestyksen” organisaatio, vaan sodan organisaatio. Se, joka rynnäköi linnoitusta, ei voi kieltäytyä jatkamasta sotaa senkään jälkeen, kun on vallannut linnoituksen. Jompikumpi: joko valtaamme linnoituksen pitääksemme sen tai kieltäydymme ryhtymästä rynnäkköön ja ilmoitamme haluavamme vain vähäisen tilkun linnoituksen juurelta.

Siirryn Plehanoviin. Hänen käyttämänsä menettelytapa on varsin epärehellinen. Hän karttaa tärkeitä periaatteellisia kysymyksiä turvautuen pikkumaisiin saivarteluihin ja käyttää jossain määrin vääristelyinkin aineksia. (Tov. Barsovin huudahdus: „Aivan niin!”)

„Vperjod” vahvistaa Marxin kaavan yleensä oikeaksi (kaavan, jonka mukaan itsevaltius vaihtuu ensin porvarilliseksi monarkiaksi ja sittemmin pikkuporvarilliseksi demokraattiseksi tasavallaksi), mutta jos me tämän kaavan mukaisesti asetamme etukäteen äärimmäisrajat sille, miten pitkälle menemme, niin olemme filistereitä. Näin ollen se, miten Plehanov puolustaa Marxia, on „*verlorene Liebesmühe*” (turhia rakkaudenvaivoja). Martynovia puolustaessaan Plehanov vetoaa Kommunistien Liiton⁹⁷ Keskuskomitean „Vetoomukseen”⁹⁸ Liiton jäsenille. Tätä „Vetoomusta” Plehanov tulkitsee taaskin väärin. Hän jättää varjoon sen, että tämä „Vetoomus” kirjoitettiin silloin, kun kansa ei enää onnistunut saamaan täydellistä voittoa huolimatta Berliinin proletariaatin voittoisasta kapinasta v. 1848. Porvarillinen perustuslaillinen monarkia oli jo astunut itsevaltiuden tilalle, eikä siis voinut olla puhettakaan väliaikaisesta hallituksesta, joka nojaisi koko vallankumoukselliseen kansaan. „Vetoomuksen” koko merkitys on siinä, että kansankapinan epäonnistumisen jälkeen Marx kehoittaa työväenluokkaa — järjestäytymään ja valmistautumaan. Olisikohan mahdollista, että nuo neuvot kelpaavat selvitetäessä Venäjän tilannetta ennen kapinan alkua? Voisivatko nuo neuvot tosiaankin selvittää kiistakysymyksemme, joka edellyttää proletariaatin voittoisaa kapinaa? „Vetoomus” alkaa näin: „...Molempien vallankumousvuosien aikana, 1848—1849, Kommunistien Liitto kunnostautui kahdella tavalla, ensiksi siten, että sen jäsenet ottivat kaikkialla tarmokkaasti osaa liikkeeseen... edelleen siten, että sen mielipiteet liikkeestä” (jotka on esitetty muun muassa „Kommunistisessa Manifestissa”) „osoittautuivat ainoiksi oikeiksi”... „Samaan aikaan Liiton entinen luja järjestö heikkeni huomattavasti. Suurin osa jäsenistä, jotka välittömästi osallistuivat vallankumousliikkeeseen, luuli, että salaisten yhdistysten aika on ohi ja että pelkästään avoin esiintyminen on riittävää. Erinäiset kerhot ja yhdistykset alkoivat löyhentää yhteyksiään Keskuskomiteaan (Keskushallintoon — *Zentralbehörde*) ja katkaisivat ne vähitellen kokonaan. Näin ollen samaan aikaan, kun demokraattinen puolue, pikkuporvariston puolue, järjestäytyi Saksassa yhä paremmin, työväenpuolue menetti ainoan vakavan perustansa, säilyi järjestyneessä muodossa korkeintaan erällä paikkakunnilla paikallisia tarkoitusperiä varten

ja joutui sen vuoksi yleisessä liikkeessä (*in der allgemeinen Bewegung*) täydellisesti pikkuporvarillisten demokraattien vallan ja johdon alle" („*Ansprache*"*, s. 75).

Siis v. 1850 Marx toteaa, että pikkuporvarillinen demokratia jo tapahtuneen v. 1848 vallankumouksen aikana voitti järjestyneisyydessä, jota vastoin työväenpuolue menetti. Luonnollisestikin Marx kiinnitti koko huomionsa siihen, ettei työväenpuolue olisi osoittautunut uudelleen porvariston perässä kulkijaksi. „...Nykyään, kun edessä on uusi vallankumous, on äärimmäisen tärkeää, että työväenpuolue esiintyy mahdollisimman järjestyneenä, mahdollisimman yksimielisenä ja mahdollisimman itsenäisenä, ellei se tahdo olla jälleen, kuten v. 1848, porvariston hyväksikäytettävänä ja laahustaa sen perässä" („*Ansprache*", s. 76).

Juuri tämän porvarillisen demokratian paremman järjestyneisyyden vuoksi Marx ei epäillyt sitä, että se saa ehdottoman ylivoiman, jos tapahtuu heti uusi kumous. „Ei ole mitään epäilemistä siinä, että pikkuporvarillisella demokralialla Saksassa tulee vallankumouksen edelleen kehittymisen kulussa olemaan vissin ajan (für einen Augenblick) ylivoimainen vaikutus" („*Ansprache*", s. 78). Kun otamme kaiken tämän huomioon, niin käsitämme, miksi Marx ei sano „*Ansprachessa*" sanaakaan proletariaatin osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Senpä vuoksi Plehanov on kerrassaan väärässä väittäessään, että Marx muka „ei sallinut edes sellaista ajatustakaan, että proletariaatin poliittiset edustajat voivat yhdessä pikkuporvariston edustajien kanssa ahertaa uuden yhteiskuntajärjestelmän luomiseksi" („*Iskra*" № 96). Tuo on väärin. Marx ei herätä kysymystä väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistumisesta, kun taas Plehanov esittää asian siten, että Marx muka *ratkaisee tämän kysymyksen kielteisesti*. Marx sanoo: me, sosialidemokraatit, laahustimme kaikki perässä, olemme huonommin järjestyneitä, meidän on järjestäydyttävä itsenäisesti siltä varalta, jos pikkuporvaristo joutuu uuden kumouksen jälkeen valtaan. Martynov tekee näistä Marxin väittämistä seuraavan johtopäätöksen: Meidän, sosialidemokraattien, jotka olemme tällä haavaa paremmin järjestyneitä kuin pikkuporvarillinen demokratia ja ehdottomasti

* — „*Vetoisuus*". *Toim.*

itsenäinen puolue, tulee pelätä sitä, että jos kapina onnistuu, *joudumme* osallistumaan väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Tosiaankin! Tov. Plehanov, toista on marxilaisuus ja toista martynovilaisuus. Osoittaaksemme havainnollisemmin sen, miten vuoden 1905 Venäjän tilanne eroaa vuoden 1850 Saksan tilanteesta, pysähdymme vielä „Vetoomuksen” eräisiin mielenkiintoisiin kohtiin. Marx ei edes puhu proletariaatin demokraattisesta diktatuurista, sillä hän luotti proletariaatin sosialistiseen diktatuuriin, joka on välittömästi seuraava heti pikkuporvarillisen kumouksen jälkeen. Esimerkiksi agraarikysymyksen johdosta hän sanoo, että demokratia tahtoo luoda pikkuporvarillisen talonpoikaisluokan, mutta työläisten on vastustettava tuolaista suunnitelmaa maaseudun proletariaatin etujen ja omien etujensa vuoksi. Heidän on vaadittava, että feodaalien konfiskoitu maaomaisuus jäisi valtion omaisuudeksi ja käytettäisiin työväen siirtoloihin, joissa assosioitunut maaseudun proletariaatti tulee hyväksikäyttämään kaikkia suurmaanviljelyksen välineitä. Selvää on, että tämänlaatuisten suunnitelmien yhteydessä Marx *ei voinut* puhua demokraattisesta diktatuurista. Hän ei kirjoittanut vallankumouksen aattona eikä järjestyneen proletariaatin edustajana, vaan vallankumouksen jälkeen ja järjestyvien työläisten edustajana. Marx korostaa kuten ensivuoroista tehtävää, että „kumouksen tapahduttua Keskuskomitean on viivyttelämättä mentävä Saksaan, kutsuttava koolle puolueen edustajakokous ja kehoitettava sitä ryhtymään toimenpiteisiin työväenklubien sentralisoimiseksi”. Näin ollen itsenäisen työväenpuolueen aate, joka meillä on muuttunut todellisuudeksi, oli silloin uusi. Ei pidä unohtaa, että vuonna 1848, toimittaessaan vapaata ja jyrkästi vallankumouksellista lehteä („Neue Rheinische Zeitung”⁹⁹), Marx ei nojannut mihinkään työväenjärjestöön. Hänen lehteään tukivat radikaaliset porvarit, jotka olivat vähällä kaataa sen nurin, kun Marx hyökkäsi siinä Pariisin porvariston kimppuun kesäkuun tapahtumien jälkeen. Juuri sen vuoksi tässä „Vetoomuksessa” puhutaan niin paljon työläisten itsenäisestä organisaatiosta. Siinä puhutaan vallankumouksellisten työväenhallitusten muodostamisesta uuden virallisen hallituksen rinnalle niin työväenklubien ja -komiteain muodossa kuin myös kunnanpuolueiden ja kunnallishallitusten muodossa. Siinä puhutaan, että työläisten tulee olla aseistautu-

neita ja heidän pitää muodostaa oma itsenäinen työväenkaarti. Ohjelman 2. pykälänä mainitaan, että niihin tulee porvariston ehdokkaiden ohella asettaa työväen ehdokkaita, mikäli mahdollista Liiton jäseniä. Miten heikko tuo Liitto oli, sitä osoittaa se, että Marxin täytyi todistella omien ehdokkaiden asettamisen välttämättömyyttä. Johtopäätös tästä kaikesta on se, että Marx ei maininnut eikä ratkaissut kysymystä, joka koskee osallistumista väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, sillä tuolla kysymyksellä ei silloin voinut olla mitään käytännöllistä merkitystä, ja koko huomio kiinnitettiin täydellisesti itsenäisen työväenpuolueen järjestämiseen.

Plehanov kirjoittaa edelleen „Iskrassa”, että „Vperjod” ei esitä mitään oleellisia todisteita, vaan rajoittuu toistamaan eräitä mielisanoja, ja että „Vperjod” muka aikoo arvostella Marxia. Onkohan se niin? Päinvastoin, emmeköhän me huomaa „Vperjodin” asettavan kysymyksen konkreettiselle pohjalle ottamalla huomioon ne reaaliset yhteiskunnalliset voimat, jotka Venäjällä osallistuvat taisteluun demokraattisen kumouksen puolesta. Plehanov taas ei sano halaistua sanaa Venäjän konkreettisista oloista. Kaikki hänen tietovaransa rajoittuvat pariin sopimattomasti käytettyyn sitaattiin. Se on kummastuttavaa, mutta niin se on. Venäjän tilanne eroaa siinä määrin länsi-Euroopan tilanteesta, että Parvus on saattanut jopa kysyä, missä meillä on vallankumouksellinen demokratia. Voimatta todistaa, että „Vperjod” aikoo „arvostella” Marxia, Plehanov taluttaa korvasta paikalle Machin ja Avenariuksen. En kerta kaikkiaan ymmärrä, mikä yhteys sosiaalisen vallankumouksen kysymykseen on näillä kirjailijoilla, joita kohtaan en tunne vähäisintäkään sympatiaa. He ovat kirjoitelleet kokemuksen yksilöllisestä ja sosiaalisesta organisaatiosta tai jotain sen tapaista, mutta demokraattista diktatuuria he eivät totta totisesti ole mietiskelleet. Olisikohan Plehanoville ehkä tiettyä, että Parvusista on tullut Machin ja Avenariuksen kannattaja? (N a u r u a.) Tai ehkä Plehanovin asiat ovat siten, että hänen täytyy, sopikoon tai älköön, tehdä Mach ja Avenarius maalitaulukseen. Plehanov sanoo edelleen, että Marx ja Engels lakkasivat kohtapuoleen uskonnosta, että sosiaalinen vallankumous on lähellä. Kommunistien Liitto hajosi. Emigranttien keskuudessa alkoivat rettelöt, joiden syyksi Marx ja Engels selittivät sen, että

vallankumousmiehiä oli, mutta vallankumousta ei ollut. Plehanov kirjoittaa „Iskrassa”: „He” (Marx ja Engels, jotka lakkasivat uskomasta, että sosiaalinen vallankumous on lähellä) „olisivat määritelleet proletariaatin poliittiset tehtävät jo siinä olettamuksessa, että demokraattinen järjestelmä jää vallitsevaksi verraten pitkän ajanjakson kuluessa. Mutta juuri siksi he olisivat vieläkin päättäväisemmin tuominneet sosialistien osallistumisen pikkuporvarilliseen hallitukseen” („Iskra” № 96). Miksi? Siihen ei vastausta ole. Plehanov taaskin vaihtaa demokraattisen diktatuurin sosialistiseen, s.o. tekee Martynovin virheen, josta „Vperjod” on monta kertaa energisesti varoittanut. Ilman proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattista diktatuuria tasavalta on Venäjällä mahdotonta. „Vperjod” on esittänyt tämän väitteen pohjautumalla todellisen tilanteen analyysiin. Valitetavasti Marx ei tuntenut tätä tilannetta eikä kirjoittanut siitä. Ja senpä vuoksi tämän tilanteen analyysia ei voida enempää vahvistaa kuin kumotakaan vain pelkästään Marxia siteeraamalla. Ja konkreettisista ehdoista Plehanov ei sano sanaakaan.

Sitäkin epäonnistuneempi on toinen, Engelsiltä otettu sitaatti. Ensiksikin on tavattoman kummastuttavaa, että Plehanov vetoaa yksityiskirjeeseen osoittamatta, missä ja milloin se on julkaistu¹⁰⁰. Engelsin kirjeiden julkaisemisesta olisimme sangen kiitollisia, mutta haluaisimme nähdä niiden tekstin kokonaisuudessaan. Eräitä tietoja meillä kuitenkin on voidaksemme lausua mielipiteemme Engelsin kirjeen todellisesta ajatuksesta.

Tiedämme varmasti — tämä toiseksi, — että 90-luvulla Italiassa vallinnut tilanne ei muistuta ollenkaan Venäjän tilannetta. Italia oli jo yli 40 vuoden ajan nauttinut vapautta. Venäjällä työväenluokka ei voi edes haaveilla sellaisesta ilman porvarillista vallankumousta. Italiassa työväenluokka saattoi siis jo kauan sitten kehittää itsenäistä organisaatiotaan sosialistista kumousta varten. Turati on Italian Millerand. Siksi on sangen mahdollista, että Turati silloinkin esiintyi millerandilaisin aattein. Tällaisen oletuksen vahvistaa täydellisesti se, että — Plehanovin omien sanojen mukaan — Engelsin täytyi selittää Turatille, mikä ero on porvarillis-demokraattisen ja sosialistisen kumouksen välillä. Siis Engels pelkäsi juuri sitä, että Turati joutuu samaan kieroon asemaan kuin johtaja, joka ei ymmärrä

sen kumouksen sosiaalista merkitystä, johon hän osallistuu. Plehanoviin nähden meidän on siis vielä kerran toistettava, että hän sekoittaa demokraattisen ja sosialistisen kumouksen.

Mutta ehkäpä Marxilta ja Engelsiltä voidaan löytää vastaus kysymykseen, joka ei koske Venäjän konkreettista tilannetta, vaan proletariaatin vallankumoustaistelun yleisiä periaatteita? Ainakin „Iskra” on asettanut yhden tällaisen yleisen kysymyksen.

93. numerossa se kirjoittaa: „Parhaana keinona proletariaatin organisoimiseksi puolueeksi, joka on oppositiossa porvarillis-demokraattista valtiota kohtaan, on porvarillisen vallankumouksen kehittäminen *alhaaltakäsin*, siten, että proletariaatti painostaa vallassaolevaa demokratiaa”. „Iskra” sanoo: „„Vperjod” tahtoo, ettei proletariaatti painostaisi vallankumousta (?) ainoastaan alhaaltakäsin, ainoastaan kadulta, vaan myös ylhäältäkäsin, väliaikaisen hallituksen palatseista”. Tuo määritelmä on oikea; sitä „Vperjod” todellakin tahtoo. Tässä meillä on todella yleinen periaatekysymys: onko vallankumouksellinen toiminta sallittua alhaaltakäsin vaiko myös ylhäältäkäsin. Tähän yleiseen kysymykseen on löydettävissä vastaus sekä Marxilta että Engelsiltä.

Tarkoitan Engelsin mielenkiintoista kirjoitusta: „Bakuninilaiset työssä”¹⁰¹ (v. 1873). Engels kuvaa lyhykäisesti Espanjan vallankumousta v. 1873, jolloin maa joutui intransigenttien, s.o. äärimmäisten tasavaltalaisten kapinan valtaan. Engels tähdentää, että silloin ei voinut olla puhettakaan työväenluokan viipymättömästä vapautuksesta. Tehdävänä oli saada proletariaatti nopeammin läpäisemään sosiaalista vallankumousta valmistelevat alkuvaiheet ja hävittää esteet vallankumouksen tieltä. Espanjan työväenluokka saattoi käyttää tätä tilaisuutta hyväkseen vain osallistumalla toimeliaasti vallankumoukseen. Tätä osallistumista haistasi silloin bakuninilaisten vaikutus ja muun muassa heidän yleislakkoaatteensa, jota Engels sattuvasti arvostelee. Engels kuvaa muun muassa 30 tuhatta tehdastyöläistä käsittävän Alcoyn kaupungin tapahtumia. Proletariaatti osoittautui siellä tilanteen herraksi. Mitä se silloin teki? Vastoin bakunismin periaatteita täytyi osallistua väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. „Bakuninilaiset”, sanoo Engels, „olivat vuosikausia saarnanneet, että kaikkalainen ylhäältä alas tapahtuva vallankumouksellinen

toiminta on vahingollista; kaikki täytyy järjestää ja suorittaa alhaalta ylös”.

Näin siis on vastannut Engels „Iskran” asettamaan yleiseen „ylhäältä- ja alhaaltakäsin”-kysymykseen. „*Iskran*” periaate: „*vain alhaaltakäsin eikä missään tapauksessa ylhäältäkäsin*” on anarkistinen periaate. Tehden johtopäätöksen Espanjan vallankumoustopahtumista Engels sanoo: „Bakuninilaisten täytyi toimia vastoin omia periaatteitaan, vastoin sitä periaatetta, että vallankumousohallituksen muodostaminen on muka työväenluokan uutta pettämistä ja uutta kavaltamista” (kuten Plehanov aikoo nyt uskotella meille). „Vastoin noita periaatteita bakuninilaisten täytyi osallistua eri kaupunkien hallituskomiteain istuntoihin ja sitä paitsi voimattomana vähemmistönä, jota porvaristo piti enemmistöäänillään vallassaan ja käytti poliittisesti hyväksien”. *Siis vain se ei miellytä Engelsiä, että bakuninilaiset olivat vähemmistönä, eikä suinkaan se, että he osallistuivat siellä istuntoihin.* Kirjasensa päätteeksi Engels sanoo, että bakuninilaisten esimerkki „osoittaa meille, miten ei saa tehdä vallankumousta”.

Jos Martov rajoittuisi vallankumoustoiminnassaan yksinomaan alhaaltakäsin tapahtuvaan toimintaan, niin hän toistaisi bakuninilaisten virheen.

Mutta keksittyään periaatteellisia erimielisyyksiä „Vperjodin” kanssa „Iskra” itse horjahtaa meidän kannallemme. Niinpä Martynov sanoo, että proletariaatin on yhdessä kansan kanssa pakoitettava porvaristo viemään vallankumous päätökseen. Mutta tuohan ei olekaan mitään muuta kuin „kansan”, s.o. proletariaatin ja talonpoikaiston, vallankumouksellista diktatuuria. Porvaristo ei lainkaan halua viedä vallankumousta päätökseen. Mutta kansan on sitä haluttava sosiaalisten elinolojensa vuoksi. Vallankumouksellinen diktatuuri valistaa sitä ja vetää poliittiseen elämään.

„Iskra” kirjoittaa 95. numerossaan:

„Mutta jos tahdostamme riippumatta vallankumouksen sisäinen dialektiikka nostaisi meidät kuitenkin loppujen lopuksi valtaan hetkellä, jolloin kansalliset olot sosialismin toteuttamista varten eivät vielä ole kypsyneet, niin me emme perääntyisi. Me asettaisimme päämääräksemme murskata vallankumouksen ahtaat kansalliset puitteet ja sysätä Länsi vallankumouksen tielle, niinkuin Ranska sata vuotta sitten sysäsi Idän tuolle tielle”.

Siis „Iskra” itse tunnustaa, että jos kävisi niin onnettomasti, että me voittaisimme, niin meidän pitäisi toimia juuri siten kuin „Vperjod” osoittaa. *Siis käytännön kysymyksessä „Iskra” seuraa „Vperjodia”* ja horjuttaa omaa asemaansa. Sitä minä vain en käsitä, kuinka Martovin ja Martynovin saa kiskotuksi valtaan vastoin heidän tahtoaan? Tuo on jo kerrassaan tolkutonta.

„Iskra” ottaa Ranskan esimerkiksi. Mutta se on jakobiinilainen Ranska. Mitä pahinta halpamaisuutta on peloitella jakobiinilaisuudella vallankumouksen hetkellä. Kuten jo mainitsin, demokraattinen diktatuuri ei ole „järjestyksen”, vaan sodan organisaatio. Siinäkin tapauksessa, että valloittaisimme Pietarin ja mestaisimme Nikolain, meillä olisi edessämme useita Vendée’ita¹⁰². Ja Marx ymmärsi mainiosti tämän muistuttaessaan v. 1848 „Uudessa Reinin Lehdessä” jakobiinilaisista. Hän sanoi: „Vuoden 1793 terrori ei ollut mitään muuta kuin plebeijimäinen keino tehdä selvää absolutismista ja vastavallankumouksesta”¹⁰³. Meikin pidämme parempana tehdä Venäjän itsevaltiudesta selvää „plebeijimäisin” keinoin ja jätämme „Iskralle” girondistimaiset keinot. Venäjän vallankumoukselle on tilanne tavattoman otollinen (kansanvastainen sota, itsevaltiuden aasialaismainen vanhoillisuus j.n.e.). Ja tämä tilanne tekee kapinan menestyksellisen päätöksen uskottavaksi. Proletariaatin vallankumouksellinen mieliala voimistuu tunti tunnilta eikä vain päivä päivältä. Ja tällaisena ajankohtana martynovilaisuus ei ole ainoastaan typeryyttä, vaan rikos, sillä se heikentää proletariaatin vallankumouksellisen tarmon kantavuutta, vähentää sen vallankumouksellista intoa. (L j a d o v: „Aivan oikein!”) Tuo on se sama virhe, minkä Bernstein teki Saksan puolueessa toisenlaisessa tilanteessa, sosialistista eikä demokraattista diktatuuria koskevassa kysymyksessä.

Antaakseni teille konkreettisen käsityksen siitä, millaisia nuo väliaikaisen vallankumouhallituksen paljonpuhutut „palatsit” ovat todellisuudessa, viittaa vielä erääseen tietolähteeseen. Kirjoituksessaan „Die Reichsverfassungskampagne” * Engels kuvaa sitä, miten hän osallistui vallankumoukseen noiden „palatsien” liepeillä¹⁰⁴. Hän kuvailee esim. kapinaa Reinin Preussissa, joka oli Saksan teollisimpia

* — „Kamppailu valtakunnan perustuslaista”. *Toim.*

keskuksia. Hän sanoo, että demokraattisen puolueen voiton mahdollisuudet olivat siellä erikoisen suotuisia. Tehtävänä oli heittää kaikki liikenevät voimat Reinin oikealle rannalle, ulottaa kapina laajempaa areenaa koskevaksi ja koettaa muodostaa siellä landwehrin (nostoväen) avulla vallankumousarmeijan kantajoukko. Nimenomaan tällaisen ehdotuksen Engels tekikin, kun hän matkusti Elberfeldiin tehdäkseen kaiken mahdollisen suunnitelmansa toteuttamiseksi. Ja Engels hyökkää pikkuporvarillisten johtomiesten kimppuun sen johdosta, että nämä eivät osanneet organisoida kapinaa eivätkä olleet varanneet varoja esim. barrikaadeilla taistelevien työläisten ylläpitoon j.n.e. Olisi pitänyt toimia tarmokkaammin, sanoo Engels. Ensi kädessä olisi pitänyt riisua aseista Elberfeldin kansalaisarmeija ja jakaa sen aseet työläisille, sitten periä pakkovero tällä tavoin aseistettujen työläisten ylläpitämiseksi. Mutta ainoastaan ja yksinomaan minä, sanoo Engels, tein tällaisen ehdotuksen. Arvoisa Yleisen Turvallisuuden Komitea ei ollut vähimmässäkään määrin taipuvainen moisiin „terroritekoihin”.

Näin ollen samaan aikaan kun meikäläiset Marx ja Engels (tuota noin, Martynov ja Martov) (h o m e e r i s t a n a u r u a) peloittelevat meitä jakobiinilaisuudella, Engels peittoaa vallankumouksellista pikkuporvaristoa „jakobiinilaisen” toimintatavan halveksumisen vuoksi. Engels ymmärsi, että se, kun hankkiudutaan sotimaan ja kieltäydyttään valtion kassasta ja valtiovallasta — sodan aikana, — on sopimatonta sanoilla-leikittelyä. Mistähän te otatte varat kapinaan, jos se muodostuu yleiseksi kansankapinaksi, herrat uusiskralaiset? Ettehän toki valtion kassasta? Se olisi porvarillisuutta! Jakobiinilaisuutta!

Badenin kapinan johdosta Engels kirjoittaa: „Kapinahallituksella oli käsissään kaikki menestyksen mahdollisuudet: valmis armeija, täysinäiset asevarastot, runsasvarainen valtion kassa, yksimielinen väestö”. Perästäpäin kaikki ja jokainen ymmärsi, mitä olisi pitänyt tehdä noissa oloissa. Olisi pitänyt organisoida sotaväki puolustamaan kansalliskokousta, lyödä takaisin itävaltalaiset ja preussilaiset, nostattaa kapina naapurivaltioissa ja „saattaa raihnas Saksan n.s. kansalliskokous kapinaannousseen väestön ja kapinaannousseen armeijan terrorivaikutuksen alaiseksi; edelleen olisi pitänyt järjestää kapinan voimat, luovuttaa

sen käyttöön runsaat rahavarat, saada maataviljelevä väestö kiinnostumaan kapinaan lakkauttamalla viivyttelemättä kaikki feodaaliset rasitukset. Ja kaikki se olisi pitänyt tehdä heti, jotta kapinalle olisi annettu energinen luonne. Viikon kuluttua Turvallisuuskomitean nimittämisen jälkeen oli jo myöhäistä”.

Olemme varmoja siitä, että kapinan hetkellä Venäjällä vallankumoukselliset sosialidemokraatit tulevat Engelsin esimerkkiä seuraten, vallankumouksen sotamieheksi kirjoittautuessaan, antamaan samanlaisia „jakobiinilaisia” neuvoja. „Iskramme” sen sijaan katsoo paremmaksi kirjoitella vaalilippujen kirjekuorien väristä, lykäten taka-alalle kysymyksen, joka koskee väliaikaista vallankumousohallitusta ja perustavan kokouksen vallankumouksellista suojelemista. „Iskramme” ei aio missään tapauksessa toimia „ylhäältä-käsin”.

Karlsruhesta Engels lähti Pfalziin. Väliaikaisessa hallituksessa oli hänen ystävänsä d’Ester (joka kerran oli vapauttanut Engelsin arestista). „Ei voinut olla puhettakaan mistään virallisesta osallistumisesta liikkeeseen, joka oli vieras puolueellemme”, sanoo Engels. „Minun oli asetettava liikkeessä vain sille paikalle, jolle „Uuden Reinin Lehden” työntekijät saattoivat asettua — sotamiehen paikalle”. Puhuimme jo siitä Kommunistien Liiton hajoisesta, mikä riisti Engelsiltä melkein kaikki yhteydet työväenjärjestöihin. Tämä tekee ymmärrettäväksi seuraavan lainaamamme sitaatin: „Minulle tarjottiin monia siviili- ja sotilasvirkoja”, kirjoittaa Engels, „virkoja, jotka olisin hetkeäkään epäröimättä ottanut vastaan, jos liike olisi ollut proletaarista. Näissä oloissa kieltäydyin kaikista niistä”.

Kuten huomaatte, Engels ei pelännyt toimia ylhäältä-käsin, hän ei pelännyt proletariaatin liian suurta järjestyneisyyttä ja voimaa, mikä mahdollisesti johtaisi sen osallistumaan väliaikaiseen hallitukseen. Engels päinvastoin sääliitteli sitä, ettei liike ollut kyllin menestyksellistä, kyllin proletaarista, mikä johtui työläisten täydellisestä järjestymättömyydestä. Mutta näissäkin oloissa Engels otti paikan: hän palveli armeijassa Willichin adjutanttina, otti tehtäväkseen varusteiden hankkimisen, kuljetti tavattomin vaikeuksin ruutia, lyijyä, patruunia j.n.e. „Kuolla tasaval- lan puolesta, sellainen oli silloinen päämääräni”, kirjoittaa Engels.

Toverit, jätän teidän arvosteltavaksenne, muistuttaako tämä Engelsin sanojen mukaan piirretty kuva väliaikaisesta hallituksesta niitä „palatseja”, joilla uusi „Iskra” yrittää peloitella työläiset pois meistä. (Suosionosoituksia.) (Puhuja lukee päätöslauselmaehdotuksensa ja selittää sitä.)

14

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS
VÄLIAIKAISESTA VALLANKUMOUSSHALLITUKSESTA

Ottaen huomioon:

1) että niin Venäjän proletariaatin välittömät edut kuin myös sen taistelun edut, jota se käy sosialismin lopullisten päämäärien puolesta, vaativat mahdollisimman täydellistä poliittista vapautta ja siis itsevaltiudellisen hallitusmuodon vaihtamista demokraattiseen tasavaltaan;

2) että aseellisen kansankapinan ollessa täysin menestyksellinen, s.o. itsevaltiuden tultua kukistetuksi, joudutaan välttämättömästi muodostamaan väliaikainen vallankumousshallitus, joka yksin vain kykenee turvaamaan täyden agitaatiovapauden ja kutsumaan koolle perustavan kokouksen, joka todella edustaa kansan tahtoa ja on valittu yleisen, välittömän ja yhtäläisen äänioikeuden perusteella salaisella äänestyksellä;

3) että tämä demokraattinen vallankumous Venäjällä ei heikennä, vaan vahvistaa porvariston herruutta, porvariston, joka ehdottomasti yrittää tietynä hetkenä ja mitään kaihtamatta riistää Venäjän proletariaatilta mahdollisimman suuren osan vallankumouskauden saavutuksista,—

VSDTP:n III edustajakokous päättää:

a) että on levitettävä työväenluokan keskuuteen vaikumusta väliaikaisen vallankumousshallituksen välttämättömyydestä ja keskusteltava työväenkokouksissa ohjelmamme kaikkien lähimpien poliittisten ja taloudellisten vaatimusten täydellisen ja viivyttämättömän toteuttamisen ehdoista;

b) siinä tapauksessa, että kansankapina on voitokas ja itsevaltius täydellisesti kukistetaan, voidaan sallia puolueemme valtuutettujen osallistuminen väliaikaiseen vallankumousshallitukseen säälimättömän taistelun käymiseksi

kaikkia vastavallankumouksellisia yrityksiä vastaan ja työväenluokan itsenäisten etujen puolustamiseksi;

c) tällaisen osallistumisen välttämättömiä ehtoja on: puolueen toteuttama tiukka valvonta valtuutettuihinsa nähdessä ja täydelliseen sosialistiseen kumoukseen pyrkivän ja sikäli kaikkiin porvarillisiin puolueisiin leppymättömän vihamielisesti suhtautuvan sosialidemokratian riippumattomuuden horjumaton suojaaminen;

d) riippumatta siitä, käykö sosialidemokratian osallistuminen väliaikaiseen vallankumouhallitukseen mahdolliseksi, proletariaatin mitä laajimmissa kerroksissa on propagoitava ajatusta, että on alituisesti painostettava väliaikaista hallitusta aseistetun ja sosialidemokratian johtaman proletariaatin taholta vallankumouksen saavutusten suojelemiseksi, lujittamiseksi ja laajentamiseksi.

*Kirjoitettu ennen huhtikuun 18
(toukokuun 1) päivää 1905*

15

PUHE VÄLIAIKAISTA VALLANKUMOUSSHALLITUSTA KOSKEVAN
PÄÄTÖSLAUSELMAN KORJausehdotuksista
HUHTIKUUN 19 (TOUKOKUUN 2) PNA

Ylipäänsä olen täysin samaa mieltä tov. Ziminin kanssa. Luonnollista on, että kirjallisuusmiehenä kiinnitin huomioni kysymyksen kirjalliseen aseteluun. Tov. Zimin on varsin oikein osoittanut taistelun tavoitteen tärkeyden, ja yhdyin täydellisesti häneen. Ei voida taistella, ellei aiota vallata kohdetta, josta taistellaan...

Tov. Ziminin korjaus kohtaan 2): „että ...toteuttaminen j.n.e. ...väliaikainen hallitus, mikä yksin vain” j.n.e., on täysin tarkoituksenmukainen, ja hyväksyn sen mielelläni.— Samoin myös korjaus 3. kohtaan — tässä on sangen sopivaa huomauttaa, että näiden yhteiskunnallis-taloudellisten olosuhteiden vallitessa porvaristo välttämättömästi voimistuu.— Resolutiivisen osan a) kohdassa sanonta „proletariaatti vaatii” on minun sanamuotoani parempi, koska painopiste on siirretty proletariaattiin. Aivan paikallaan on, että b) kohdassa osoitetaan voimasuhteista-riippuvaisuus. Nähdäkseni tällainen sanamuoto tekee tov. Andrejevin¹⁰⁵ korjauksen tarpeettomaksi. Haluaisin muuten tietää Venäjältä olevien tovereiden mielipiteen, onko sanonta „lähimpien vaatimusten” selvä ja eikö pitäisi lisätä sulkeissa „minimiohjelman”. Kohdassa c) olen käyttänyt sanaa „on” ja tov. Zimin „asetetaan” — nähtävästi tässä on tarpeen tyylikorjaus. Siinä, missä puhutaan puolueen valvonnasta, minun entinen sanamuotoni: „sosialidemokratian riippumattomuuden suojaaminen” tuntuu minusta paremmalta kuin tov. Ziminin ehdottama „säilyttäminen”. Tehtävämme ei ole ainoastaan „säilyttää” sosialidemokratian riippumattomuus, vaan myös alinomaan „suojata” sitä. Tätä kohtaa koskeva tov. Sosnovskin korjausehdotus

vain huonontaa sanamuotoa tehden sen epämääräisemmäksi. Tov. Andrejevin korjausehdotukset sisältyvät osittaisina minun ja tov. Ziminin päätöslauselman kohtiin. Muuten tokko lienee paikallaan sisällyttää määritelmään sanontaa „väliaikainen hallitus” monikollisena, kuten tov. Andrejev ehdottaa. Tietenkin meillä voi olla monia väliaikaisia hallituksia, mutta sitä ei tarvitse tähdentää, sillä me emme lainkaan pyri moiseen pirstomiseen. Me tulemme aina olemaan Venäjän yhtenäisen väliaikaisen hallituksen kannalla ja pyrimme muodostamaan „yhden ja sitä paitsi venäläisen keskuksen”. (N a u r u a.)

16

SELOSTUS TALONPOIKAISLIIKKEEN TUKESTA
KOSKEVASTA PÄÄTÖSLAUSELMASTA
HUHTIKUUN 19 (TOUKOKUUN 2) PNÄ

Koska 17 toveria on tehnyt ilmoituksen osoittaen äärimmäisen tarpeelliseksi nopeuttaa edustajakokouksen työtä, koetan olla mahdollisimman lyhytsanainen. Periaatteellisesti kiistanalaisia kohtia ei käsiteltävänä olevassa kysymyksessä oikeastaan ole; niitä ei esitetty edes „periaatteellisista” erimielisyyksistä rikkaan puoluekriisin aikana.

Sitä paitsi päätöslauselmaehdotus julkaistiin jo aika kauan sitten „Vperjod” lehdessä, joten rajoitun pelkästään puolustamaan tätä päätöslauselmaa.

Talonpoikaisliikkeen tukemista koskeva kysymys jakautuu oikeastaan kahdeksi: 1) teoreettiset perusteet ja 2) puolueen käytännöllinen kokemus. Jälkimmäiseen kysymykseen vastaa toinen selostaja, tov. Barsov¹⁰⁶, joka tuntee mainiosti mitä edistyksellisimmän, Gurian talonpoikaisliikkeen. Mitä tulee kysymyksen teoreettisiin perusteisiin, niin koko asia on nyt sosialidemokratian kehittämien tunnuksien kertaamisessa ja soveltamisessa kyseiseen talonpoikaisliikkeeseen. Tämä liike laajenee ja voimistuu meidän nähtemme. Hallitus yrittää jälleen entiseen tapaan puijata talonpoikia valheellisilla myönnytyksillä. Tämän turmelupolitiikan vastapainoksi on välttämättä asetettava meidän puolueemme tunnukset.

Nämä tunnukset on mielestäni formuloitu seuraavassa päätöslauselmaehdotuksessa:

„Tietoisien proletariaatin puolueena Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue pyrkii kaikkien työtätekevien täydelliseen vapauttamiseen kaikesta riistosta ja tukee kaikenlaista vallankumouksellista liikettä nykyistä yhteiskunnallista ja poliittista järjestelmää vastaan. Sen tähden

VSDTP tukee mitä tarmokkaimmin myös nykyistä talonpoikaisliikettä puoltaen kaikkia vallankumouksellisia toimenpiteitä, jotka saattavat parantaa talonpoikaiston asemaa, ja kaihtamatta tämän vuoksi myöskään tilanherrojen maan pakkoluovutusta. Proletariaatin luokkapuolueena VSDTP pyrkii samalla järkähtämättömästi maaseutuproletariaatin itsenäiseen luokkaorganisaatioon unohtamatta hetkeksikään, että tehtävänä on selittää maaseutuproletariaatille sen etujen olevan sovittamattoman vastakkaisia talonpoikaisporvariston etujen kanssa, selittää sille, että vain maaseutu- ja kaupunkiproletariaatin yhteinen taistelu koko porvarillista yhteiskuntaa vastaan voi johtaa sosialistiseen vallankumoukseen, joka yksin vain saattaa todella vapauttaa kurjuudesta ja riistonalaisuudesta koko maalaisköyhälistön joukon.

Käytännölliseksi agitaatiotunnuksiksi talonpoikaiston keskuudessa ja keinoksi, jolla tämä liike tehdään mahdollisimman määrätietoiseksi, VSDTP esittää vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteain viipymättömän muodostamisen kaikkien demokraattisten uudistusten kaikinpuolista tukemista ja niiden eri yksityiskohtien toteuttamista varten. Ja tällaisissa komiteoissa VSDTP tulee pyrkimään maaseudun proletaarien itsenäiseen organisaatioon tarkoituksena toisaalta tukea koko talonpoikaistoa sen kaikissa vallankumouksellis-demokraattisissa esiintymisissä ja toisaalta suojella maaseutuproletariaatin todellisia intressejä sen taistellessa talonpoikaisporvaristoa vastaan” („Vperjod” № 11 *).

Tämä ehdotus oli jo käsiteltävänä agraarikysymysvaliokunnassa, joka muodostettiin edustajien toimesta jo ennen edustajakokouksen alkua valmistelemaan alustavasti sen työtä. Suuresta eriyäänisyydestä huolimatta muutamat tärkeimmät vivahteet ovat hahmottuneet, ja pysähdynkin niihin. Mahdollisten ja tarpeellisten vallankumouksellisten toimenpiteiden olemuksena agraarikysymyksessä päätöslauselmaehdotuksen mukaisesti on „talonpoikaiston aseman parantaminen”. Täten siis päätöslauselma ilmaisee selvästi kaikkien sosialidemokraattien yleisen vakaumuksen, ettei näillä toimenpiteillä suinkaan voida saavuttaa uudistusta

* Ks. tätä osaa, ss. 224—225. *Toim.*

nykyisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen järjestelmän itse perustoissa. Tässä me eroamme sosialistivallankumouksellisista. Talonpoikaiston vallankumousliike voi johtaa heidän asemansa huomattavaan paranemiseen, mutta ei kapitalismin vaihtumiseen toiseksi tuotantotavaksi.

Päätöslauselma puhuu toimenpiteistä, jotka eivät kaihda tilanherrojen maiden pakkoluovutusta. Sanotaan, että tämä määritelmä muuttaa agrariohjelmamme. Mielestäni tuo mielipide on väärä. Tietysti sanamuotoa voidaan parantaa: ei puolueemme, vaan talonpoikaisto ei kaihda pakkoluovutusta; puolueemme tukee talonpoikaistoa,— tukee silloinkin, kun se ei kaihda näitä toimenpiteitä. Pakkoluovutuksen asemesta käytettäköön suppeampaa käsitettä — „konfiskointi”, sillä me vastustamme päättäväisesti kaikenlaista lunastamista. Me emme koskaan kaihda toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on maan konfiskointi. Mutta jos jätetään sivuun nämä osittaiset korjaukset, niin huomaamme, ettei päätöslauselmassamme ole muutettu agrariohjelmaa. Kaikki sosialidemokraattiset kirjoittajat ovat aina puhuneet siihen tapaan, että otrezkamaita koskeva pykälä ei suinkaan aseta äärirajaa talonpoikaisliikkeelle eikä suinkaan tyypistä ja rajoita sitä. Sekä Plehanov että minä olemme painetussa sanassa osoittaneet, että sosialidemokraattinen puolue ei koskaan rupea estelemään talonpoikia käyttämästä agrariuudistuksessa vallankumouksellisia toimenpiteitä aina „mustaan jakoon”¹⁰⁷ saakka. Näin ollen me emme muuta agrariohjelmaamme. Meidän on nyt päättävästi lausuttava mielipiteemme siitä käytännön kysymyksestä, joka koskee talonpoikain tukemista loppuun saakka, poistaaksemme kokonaan kaikenlaisten väärinkäsitysten ja toisintulkittsemisten mahdollisuuden. Talonpoikaisliike on nyt päiväjärjestyksessä, ja profetariaatin puolueen on ilmoitettava virallisesti siitä, että se tukee tätä liikettä kaikin tavoin eikä mitenkään rajoita sen kantavuutta.

Edelleen päätöslauselma puhuu välttämättömyydestä korostaa maaseutuproletariaatin intressejä ja järjestää se erikseen. Sosialidemokraattien kokouksessa on tarpeentonta puolustaa tätä elementaarista totuutta. Agrarivaliokunnassa puhuttiin, että olisi toivottavaa lisätä viittaus maatyöläisten ja talonpoikien lakkojen tukemisesta varsinkin elonleikkuu- ja heinäntekoaikana j.n.e. Periaatteessa ei tätä vastaan ole tietenkään mitään sanomista. Sanokoot

käytännönmiehet mielipiteensä tällaisen viittauksen mahdollisesta merkityksestä lähitulevaisuuden varalta.

Päätöslauselma puhuu sen jälkeen vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteoiden muodostamisesta.

„Vperjodin” 15. n:ssa on kehitelty tarkemmin sitä ajatusta, että agitaation keskiöksi pitää tulla vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteain viivyttämätöntä muodostamista koskevan vaatimuksen *. „Elinolojen parantamisesta” puhuvat nykyään jopa taantumuksellisetkin, mutta he kannattavat virkamiesmäistä, byrokraattista „parannus”-tapaa, jota vastoin sosialidemokratian on tietysti oltava vallankumouksellisen tien kannalla. Päätehtävänä on tuoda poliittista tietoisuutta talonpoikaisliikkeeseen. Talonpojat ovat hämärästi tietoisia siitä, mitä he tahtovat, mutta he eivät osaa sitoa toivomuksiaan ja vaatimuksiaan yleiseen poliittiseen järjestelmään. Sen tähden poliittiset veijarit saattavat heitä puijata helpoimmin kääntämällä kysymyksen pois poliittisista uudistuksista taloudellisiin „parannuksiin”, jotka itse asiassa eivät ole toteutettavissa ilman poliittisia uudistuksia. Sen tähden vallankumouksellisia talonpoikaiskomiteoita koskeva tunnus on ainoa oikea. Ilman näiden komiteain käyttämää vallankumouksellista oikeutta talonpojat eivät koskaan voi puolustaa sitä, minkä he nyt taisteluun hankkivat. Tätä vastaan väitetään, että me muutamme tässäkin agrariohjelmaa, joka ei puhu *vallankumouksellisista* talonpoikaiskomiteoista eikä niiden tehtävistä demokraattisten uudistusten alalla. Tuo vastaväite on kestämätön. Me emme muuta ohjelmaamme, vaan sovellamme sitä kyseiseen konkreettiseen tapaukseen. Koska on epäilyksetöntä, että talonpoikaiskomiteat voivat kyseisissä oloissa olla vain vallankumouksellisia, niin osoittaessamme sen me sovellamme ohjelmaa vallankumouksellista ajankohtaa vastaavasti emmekä muuta sitä. Ohjelmamme sanoo esimerkiksi, että me tunnustamme kansakuntien itsemääräämisoikeuden: jos konkreettiset olot pakottavat meidät esiintymään jonkin tietyn kansakunnan itsemääräämisoikeuden puolesta, sen täydellisen riippumattomuuden puolesta, niin se ei ole ohjelmamme muuttamista, vaan soveltamista. Talonpoikaiskomiteat ovat joustavia laitoksia, jotka ovat kelpoisia sekä nykyisissä oloissa että, sano-

* Ks. tätä csaa. s. 312. *Toim.*

kaamme, väliaikaisen vallankumoushallituksen aikana, jolloin näistä komiteoista tulisi sen elimiä. Sanotaan, että näistä komiteoista voi tulla taantumuksellisia eikä vallankumouksellisia. Mutta me, sosialidemokraatit, emme ole koskaan unohtaneet talonpojan kaksinaista olemusta ja proletariaatinvastaisen taantumuksellisen talonpoikaisliikkeen mahdollisuutta. Kysymys ei ole nyt tästä, vaan siitä, että nykyään talonpoikaiskomiteat, joita muodostetaan agraariuudistusten tehostamiseksi, voivat olla vain vallankumouksellisia. Tällä haavaa talonpoikaisliike on epäilemättä vallankumouksellista. Sanotaan: maan vallattuaan talonpojat rauhoittuvat. Mahdollisesti. Mutta itsevaltiudellinen hallitus ei voi rauhoittua, kun talonpoikaisto valtaa maan, ja koko asian ydin on siinä. Sanktion tähän valtaukseseen voi antaa vain vallankumouksellinen hallitus tai vallankumoukselliset talonpoikaiskomiteat.

Lopuksi, päätöslauselman loppuosassa määritellään vielä kerran sosialidemokratian asema talonpoikaiskomiteoissa, nimittäin se, että on välttämättömästi kuljettava yhdessä maaseudun proletariaatin kanssa ja järjestettävä se erikseen ja itsenäiseksi. Maaseudullakin vain proletariaatti saattaa olla loppuun asti vallankumouksellinen luokka.

17

PAATOSLAUSELMAEHDOTUS
TALONPOIKAISLIIKKEEN TUKEMISESTA

Ottaen huomioon:

1) että nykyisin laajeneva talonpoikaisliike, vaikka se onkin vaistovaraista ja poliittisesti tiedotonta, suuntautuu kuitenkin kiertämättömästi olemassaolevaa poliittista järjestelmää ja *etuoikeutettuja luokkia vastaan*;

2) että sosialidemokratian tehtäviin kuuluu kaikenlainen olemassaolevaa yhteiskunnallista ja poliittista järjestelmää vastaan suuntautuvan vallankumouksellisen liikkeen tukeminen;

3) että yllä mainitun perusteella sosialidemokraattien on pyrittävä erittämään talonpoikaisliikkeen vallankumouksellisdemokraattiset piirteet (erikoisuudet), kehittämään niitä ja tekemään ne täydellisiksi;

4) että proletariaatin puolueena sosialidemokratian on kaikissa tapauksissa ja kaikissa tilanteissa pyrittävä horjuttomasti maaseutuproletariaatin itsenäiseen järjestämiseen ja selitettävä sille sen etujen ja talonpoikaisporvariston etujen olevan sovitamattoman vastakkaisia,—

VSDTP:n III puoluekokous velvoittaa kaikkia puoluejärjestöjä:

a) propagoimaan proletariaatin mitä laajimmissa kerroksissa sitä, että VSDTP asettaa tehtäväkseen tukea mitä tarmokkaimmin nykyistä talonpoikaisliikettä *vastustamatta mitenkään* sen vallankumouksellista ilmenemistä aina tilanherrojen maiden konfiskointiin saakka;

b) asettamaan käytännölliseksi agitaatiotunnukseksi talonpoikaiston keskuudessa ja keinoksi, jolla talonpoikaisliike tehdään mahdollisimman määrätietoiseksi, suunnitelman vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteain viivy-

telemättömästä muodostamisesta tarkoituksena kaikkien vallankumouksellis-demokraattisten uudistusten toimeenpaneminen talonpoikaiston etuja vastaavasti ja talonpoikaiston vapauttaminen poliisin ja virkamiehistön sekä tilanherrojen sorrosta;

c) kehoittamaan talonpoikia kieltäytymään suorittamasta asevelvollisuutta, täydellisesti kieltäytymään maksamista veroja ja tottelemasta viranomaisia tarkoituksena itsevaltiuden desorganisoiminen ja itsevaltiuteen kohdistuvan vallankumouksellisen painostuksen tukeminen;

d) pyrkimään talonpoikaiskomiteoissa maaseutuproletariaatin itsenäiseen järjestämiseen ja sen mahdollisimman läheiseen yhtymiseen kaupunkiproletariaatin kanssa työväenluokan yhtenäisessä sosialidemokraattisessa puolueessa.

*Kirjoitettu huhtikuun 20
(toukokuun 3) pñä 1905*

18

PUHE TYÖLAISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEITA
 SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ
 KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ
 HUHTIKUUN 20 (TOUKOKUUN 3) PNA

En voi olla yhtä mieltä niiden tovereiden kanssa, jotka sanoivat, ettei sovi laajentaa kysymystä. Se on täysin sopivaa.— Täällä sanottiin, että sosialidemokraattisten aatteiden levittäjinä ovat olleet etupäässä intelligentit. Se ei pidä paikkaansa. Ekonomismin kaudella vallankumouksellisten aatteiden levittäjinä olivat työläiset eivätkä intelligentit. Sen vahvistaa „Työmieskin”, tov. Axelrodin esipuheella varustettuna julkaistun kirjasen kirjoittaja.

Tov. Sergejev väitti täällä, ettei valinnallisuusperiaate turvaa suurempaa asiaintuntemusta. Se ei pidä paikkaansa. Jos valinnallisuusperiaatetta sovellettaisiin *käytännössä*, niin se epäilemättä turvaisi suuremman asiaintuntemuksen.— Edelleen mainittiin siitä, että hajoitustyön johdossa ovat tavallisesti olleet intelligentit. Tämä maininta on hyvin tärkeä, mutta se ei ratkaise kysymystä. Kirjallisissa tuotteissani olen jo kauan sitten kehoittanut ottamaan komiteoihin mahdollisimman paljon työläisiä *. II edustajakokousta seuranneelle ajanjaksolle on ollut luonnehtivaa se, ettei tätä velvollisuutta ole riittävästi täytetty,— sellaisen vaikutelman olen saanut keskustellessani käytännönmiesten kanssa. Se, että Saratovissa otettiin komiteaan vain 1 työmies, merkitsee, ettei ole osattu valita sopivia henkilöitä työläisten keskuudesta. Epäilemättä se on johtunut myös puolueen sisäisestä kahtiajakaantumisesta: taistelu komiteain hallussapidosta on vaikuttanut vahingollisesti käytännölliseen työhön. Sen vuoksi pyrimmekin kaikin tavoin jouduttamaan edustajakokouksen koollekutsumista.

* Ks. Teokset, 6. osa, s. 221. *Toim.*

Tulevan keskuselimen tehtävänä on uudelleenjärjestää huomattava määrä komiteoistamme. Komitealaisten inertisyydestä on välttämättä päästävä voitolle. (Suosionosoituksia ja vihellyksiä.)

Kuulen tov. Sergejevin viheltävän ja ei-komitealaisten taputtavan käsiään. Olen sitä mieltä, että asiaa täytyy tarkastella laajemmasta näkökulmasta. Työläisten ottaminen komiteoihin ei ole vain kasvatuksellinen, vaan se on myöskin poliittinen tehtävä. Työläisillä on luokkavaistoa, ja vähäisenkin poliittisen tottumuksen saatuaan työläisistä tulee verrattain nopeasti lujia sosialidemokraatteja. Minä kannattaisin lujasti sitä, että komiteoissamme olisi jokaista 2 intelligenttiä kohti 8 työläistä. Kun kirjallisuudessa julkilausuttu kehoitus — työläisten ottamisesta mikäli mahdollista komiteoihin — on osoittautunut riittämättömäksi, niin olisi tarkoituksenmukaista, että tällainen kehoitus julkilausuttaisiin edustajakokouksen nimessä. Jos teillä tulee olemaan selvä ja määrätty ohjekirjelmä edustajakokoukselta, niin teillä on silloin radikaalinen taistelukeino demagogiaa vastaan: tässä on edustajakokouksen selvä tahdonilmaisu.

PAATOSLAUSELMAEHDOTUS
 TYÖLÄISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEISTA
 SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ

Ottaen huomioon:

1) että puolueemme oikeistosiiven taholta yhä vieläkin tehdään systemaattisesti jo ekonomismien aikoina alettuja yrityksiä kylvää vihamielisyyttä ja epäluottamusta puolueen jäsenten — työläisten ja intelligenttien — välille, yrityksiä esittää puoluejärjestömme puhtaasti intelligenttien järjestöiksi, mitä sosialidemokratian viholliset käyttävät taitavasti hyväkseen,— yrityksiä syyttää sosialidemokraattisia järjestöjä pyrkimyksestä kahlehtia työväenluokan omatoimisuutta puoluekurilla,— yrityksiä keikailla valinnallisuusperiaatetunnuksella, useimmiten ilman vakavia aikomuksia toteuttaa sitä käytännössä;

2) että valinnallisuusperiaatteen *täydellistä* vallitsevuutta, mikä on mahdollista ja välttämätöntä vapaissa poliittisissa oloissa, on mahdotonta toteuttaa itsevaltiuden aikana,— mutta että itsevaltiudenkin aikana valinnallisuussysteemiä voitaisiin soveltaa huomattavasti laajemmassa mitassa kuin nykyään tehdään, jollei esteenä olisi se puoluejärjestön muodollinen löyhyys ja se sen tosiasiallinen sekasortoisuus, josta puolue saa kiittää sosialidemokratian samaista oikeistosiipeä.—

VSDTP:n III edustajakokous, tunnustaessaan tehtäväkseen valmistella useilla organisatorisilla uudistuksilla lähinnäseuraaviin edustajakokouksiin mennessä ehdot valinnallisuusperiaatteen todelliselle, mahdollisuuksien mukaiselle soveltamiselle puolue-elämässä, muistuttaa vielä kerran sosialidemokraattisen työväenpuolueen tietoisten kannattajien tehtävästä: lujittaa kaikin voimin puolueen ja työväenluokan joukkojen yhteyksiä nostaen yhä laajempia

proletaarien ja puoliproletaarien kerroksia täydellisen sosialidemokraattisen tietoisuuden tasolle, kehittäen heidän vallankumouksellista sosialidemokraattista omatoimisuuttaan, huolehtien siitä, että työväenjoukko nostaa keskuudestaan esiin mahdollisimman suuren määrän työläisiä, jotka paikallisten keskuselinten ja koko puolueen keskuselimen jäsenien ominaisuudessa pystyvät johtamaan liikettä ja puoluejärjestöjä,— muodostaen mahdollisimman monia puolueeseemme kuuluvia työväenjärjestöjä,— pyrkien siihen, että työväenjärjestöt, jotka eivät halua tai joilla ei ole mahdollisuutta liittyä puolueeseen, ainakin kulkisivat sen mukana.

*Kirjoitettu huhtikuun 22
(toukokuun 5) pnä 1905*

20

HUOMAUTUS KÄSITELTÄESSÄ PÄÄTÖSLAUSELMAA
TYÖLÄISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEISTA
SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ
HUHTIKUUN 22 (TOUKOKUUN 5) PNA

En voinut istua rauhallisena, kun sanottiin, ettei ole komitean jäseniksi kelpaavia työläisiä. Kysymystä vitkuteetaan; nähtävästi puolueessa on tauti. Työläisiä pitää ottaa komiteoihin. Kummallista: kirjallisuusmiehiä on edustajakokouksessa kaiken kaikkiaan kolme, muut ovat komitealaisia, ja kuitenkin kirjallisuusmiehet puoltavat työläisten ottamista, jota vastoin komitealaiset ovat jostain syystä tulistuneita.

Toverien Golubinin¹⁰⁸ ja Mihailovin huomautukset ovat äärimmäisen arvokkaita.

21

PUHE TYÖLAISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEITA
SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ KOSKEVAN
PÄÄTÖSLAUSELMAN KÄSITTELYJÄRJESTYKSESTÄ
HUHTIKUUN 22 (TOUKOKUUN 5) PNÄ¹⁰⁹

Tässä en ole samaa mieltä tov. Sergejevin kanssa: juuri sellaisia edustajakokouksien päätöslausemia ei ole olemasakaan. Kirjallisuusmiesten toivomukset eivät vielä riitä. Sitä paitsi päätöslausemia ei hylätty, vaan siirrettiin päiväjärjestyksen toiseen kohtaan. Viitataan siihen, että työläisille on annettu oikeus, Keskuskomitean suostumuksesta, kukistaa komitea. Se ei riitä: tarvitaan direktiiviä eikä demagogiaa. Tov. Sergejev tulkitsee väärin „Vperjodia” lainatessaan siitä, että „ei satakieltä taruilla ruokita”. Juuri sääntöjen pykälän lyhyys panee hyväksymään päätöslauselman, joka antaa tietyn direktiivin. Vastustan tov. Andrejevin ehdotusta. Se ei ole totta, että demagogian alkuunsaattajia eivät ole „ekonomistit” eivätkä „menshevikit”. Päinvastoin, nimenomaan he ovat olleet demagogeja. Päätöslauselma onkin varoituksena demagogiaa vastaan. Sen vuoksi kannatan tiukasti päätöslauselman säilyttämistä.

22

PUHE PUOLUESÄÄNTÖJEN KÄSITTELYN YHTEYDESSÄ
HUHTIKUUN 21 (TOUKOKUUN 4) PNA

Minun täytyy myöntää, että ne todisteet, joilla тов. Иванов puolustelee yhden keskuksen aatettaan, tuntuvat minusta kestäättömiltä. (L u k e e т о в. И в а н о в и н т о д и s t e l u n):

„4. ja 5. pykälään. Kahden keskuksen systeemin, jossa Neuvosto on tasapainottajana, on tuominnut itse elämä. Puoluekriisin historia on osoittanut selvästi, että se on liiankin suotuisa maaperä erimielisyyksien, torailun ja hovijuonittelujen kehittymiselle. Se merkitsee Venäjän saattamista ulkomaan alaisuuteen: vangitsemisten vuoksi Keskuskomitea ei ole kokoonpanoltaan vakinainen, Pää-äänenkannattajan toimitus on vakinainen, Neuvosto sijaitsee ulkomailla. Kaikki yhtä keskusta vastustavat tärkeimmät väitteet, jotka perustuvat Venäjän ja ulkomaan faktilliseen toisistaan eristäytyneisyyteen, toisaalta vain vahvistavat sitä ajatusta, että kahtiajakaantuminen kahden keskuksen välillä on mahdollista ja luultavaa, ja toisaalta ne huomattavalta osaltaan raukeavat, jos edustajakokous tekee Venäjällä ja ulkomailla olevien Keskuskomitean jäsenten väliset ajoittaiset neuvottelut pakollisiksi”.

Tässä mainitut herttaiset ominaisuudet ovat kuitenkin osoittautuneet olevan samassa mitassa ominaisia niin ulkomaiselle Pää-äänenkannattajalle kuin „aitovenäläiselle” Keskuskomiteallekin. Тов. Ивановin perusteluissa näen virheen, jota edellyttää logiikka: *post hoc, ergo propter hoc* *. Koska kolme keskusta ovat tehneet meille, suokaa anteeksi sanontani, tekosensa,— niin olkoon meillä yksi keskus. En näe, missä tässä on „*propter*”! Epäkohtamme eivät johtuneet mekanismista, vaan henkilöistä: asia on siten, että yksityiset henkilöt, käyttäen sääntöjen muodollista tulkintaa suojanaan, kieltäytyivät noudattamasta edustajakokouksen

* — tämän jälkeen, siis tämän johdosta. *Toim.*

tahtoa. Eikö „aitovenäläinen” KK muuttunut „dialektisesti” omaksi vastakohdakseen? Tov. Ivanov päätelee näin: ulkomainen keskus on käyttäytynyt kelvottomasti,— se on saatettava „piiritystilaan” ja tartuttava siihen „rautakourin”. Kuten tiedetään, olen ollut aina „piiritystilan” ja „rautakourien” kannattaja, joten en rupea vastustamaan sellaisia toimenpiteitä, mutta eikö KK ole ansainnut samaa kohtelua? Sitä paitsi, kukapa ryhtyisi väittämään sitä vastaan, että Pää-äänenkannattaja voi, mutta KK ei voi olla vakinainen? Onhan se kuitenkin tosiasia. Mutta käytännöllisesti pidättäydyn kaikesta kinastelusta: ennen meillä oli Neuvosto ja nyt tulee olemaan neuvottelu (ulkomailla ja Venäjällä olevien KK:n osien välillä). Kaiken kaikkiaan pari kirjainta lisää. Kärrymme oli kallistumassa yhä enemmän oikealle, Pää-äänenkannattajan puoleen — tov. Ivanov laittelee oikealle puolelle pehmikettä tulevaisuuden varalta, mutta mielestäni sitä pitäisi laittaa myös vasemmalle, KK:n puolelle. Olisin valmis kannattamaan tov. Mihailovin ehdotusta komiteain hajoittamisesta, mutta en todellakaan tiedä, mitä on periferia? „Lautamiehet ja sinetinvartijat” on heitettävä ulos, mutta kuinka voidaan määritellä tarkasti periferia-käsite? „ $\frac{2}{3}$ äänistä periferialle!” — entä kuka pystyy pitämään siitä tarkkaa rekisteriä? Minun on lisäksi varoitettava edustajakokousta ottamasta sääntöihin liian monia pykäläiä. Hyviä pykäläiä on helppo kirjoitella, mutta käytännössä ne osoittautuvat enimmäkseen tarpeettomiksi. Sääntöjä ei pidä tehdä hyvien toivomusten kokoelmaksi...

23

PUHE PUOLUESAANTOJEN 9. §:n SANAMUODOSTA
HUHTIKUUN 21 (TOUKOKUUN 4) PNA

Olen kannattanut komiteain hajoittamista, mutta puolueen Neuvostossa, silloin kun fraktioiden välinen vihamme leimahti liekkiinsä, esiinnyin sitä vastaan, sillä tuon oikeuden käyttäminen oli jossain määrin sopimatonta. Jos tämä pykälä uhkaa komiteoita, jotka muodostuvat intelligenssistä, niin olen peräti sen kannalla. Intelligenssiä on aina pidettävä lujissa kourissa. Se on aina pääpukarina jos jonkinlaisissa rettelöissä, ja sen vuoksi ehdotankin sanan „periferia” asemesta pantavaksi sanat: „järjestyneet työläiset” (lukee kirjoitetun korjausehdotuksensa): „9. §. Paikalliskomitea määrättäköön hajoitettavaksi KK:n toimesta, jos hajoittamista kannattaa $\frac{2}{3}$ paikallisista, puoluejärjestöihin kuuluvista työläisistä”.

Pieniin intelligenttien paikallisjärjestöihin ei voida luottaa, mutta satoihin järjestyneisiin työläisiin voidaan ja pitääkin luottaa. Haluaisin sitoa tämän pykälän läheisesti siihen kysymykseen, joka koskee selostuksia. Meidän on tässä suhteessa otettava esimerkiksi Bundista, joka aina tietää järjestyneiden työläisten lukumäärän täsmälleen. Ja jos meidän KK tulee aina tietämään, paljonko on järjestyneitä työläisiä kyseisessä järjestössä, niin KK:n on otettava huomioon heidän mielipiteensä, ja se on velvollinen laskemaan paikalliskomitean hajalle järjestyneiden työläisten vaatimuksesta.

24

PUHE SOPIMUKSEN SOLMIMISESTA
SOCIALISTIVALLANKUMOUKSELLISTEN KANSSA
HUHTIKUUN 23 (TOUKOKUUN 6) PNA

Velvollisuuteni on ilmoittaa edustajakokoukselle eräästä epäonnistuneesta yrityksestä päästä sopimukseen sosialistivallankumouksellisten kanssa. Tov. Gapon kävi ulkomailla. Hän oli kosketuksissa sosialistivallankumouksellisten kanssa, sitten „Iskran” kanssa ja sen jälkeen myös minun kanssani. Minulle hän sanoi olevansa sosialidemokratian kannalla, muttei katso mahdolliseksi eräiden syiden vuoksi ilmoittaa sitä avoimesti. Sanoin hänelle, että diplomatia on hyvä olemassa, mutta ei vallankumouksellisten kesken. Keskustelumme jätän mainitsematta — sen sisältöä on selostettu „Vperjodissa” *. Hänestä saamani vaikutelman mukaan hän on vallankumoukselle ehdottomasti uskollinen, aloittekykyinen ja älykäs mies, mutta valitettavasti häneltä puuttuu johdonmukaista vallankumouksellista maailmankäsitystä.

Jonkin ajan kuluttua sain tov. Gaponilta kirjallisen kutsun sosialistijärjestöjen konferenssiin, minkä tarkoituksena Gaponin ajatuksen mukaisesti oli niiden toiminnan yhdenmukaistaminen. Tässä luettelo niistä 18 järjestöstä, joita tuon kirjeen mukaan oli kutsuttu tov. Gaponin konferenssiin:

1) Sosialistivallankumouksellisten puolue. 2) VSDTP. „Vperjod”. 3) VSDTP. „Iskra”. 4) Puolan sosialistinen puolue. 5) Puolan ja Liettuan sosialidemokratiat. 6) Puolan sosialistinen puolue (PPS). „Proletariaatti”. 7) Latvian SDTP. 8) Bund. 9) Armenian sosialidemokraattinen työväenjärjestö. 10) Armenian vallankumouksellinen federaatio

* Ks. tätä osaa, ss. 149—153. *Toim.*

(Droshak). 11) Belo-Venäjän sosialistinen yhdistys. 12) Latvian sosialidemokraattinen liitto. 13) Suomen aktivistinen vastustuspuolue. 14) Suomen työväenpuolue. 15) Gruusian sosialistifederalistivallankumouksellisten puolue. 16) Ukrainan vallankumouspuolue. 17) Liettuan sosialidemokraattinen puolue. 18) Ukrainan sosialisti-puolue.

Osoitin sekä tov. Gaponille että eräälle huomattavalle sosialistivallankumoukselliselle, että konferenssin epäilyttävä kokoonpano saattaa vaikeuttaa asiaa. Konferenssiin oli kasaantumassa tavaton sosialistivallankumouksellisten ylivoima. Konferenssin koollekutsuminen viivästyi kauaksi aikaa. Niistä asiakirjoista, jotka tov. Gapon esitti minulle, näkyi, että „Iskra” vastasi pitävänsä parempana tehdä välittömästi sopimuksia järjestyneiden puolueiden kanssa. „Hieno” vihjaus „Vperjodiiin”, joka näet on desorganisaattori j.n.e. Loppujen lopuksi „Iskra” ei tullut konferenssiin. Me, niin „Vperjodin” toimituksen kuin myös Enemmistökomiteain Byroon edustajat, tulimme konferenssiin. Siellä huomasimme sen sosialistivallankumouksellisten konferenssiksi. Osoittautui, että työväenpuolueet joko oli jätetty kokonaan kutsumatta tai puuttui tietoja niiden kutsumisesta. Niinpä Suomen aktivistinen vastustuspuolue oli edustettuna, mutta Suomen työväenpuolue ei ollut.

Kun kysyimme, miksi? — meille vastattiin, että Suomen työväenpuolueelle kutsu oli lähetetty aktivistisen vastustuspuolueen välityksellä, koska ei tiedetty — tästä asiasta puhuneen eserrän sanojen mukaan, — miten se olisi voitu esittää välittömästi. Kuitenkin jokainen, joka vähänkin tuntee rajantakaisia asioita, tietää, että Suomen työväenpuolueeseen voidaan ottaa yhteys vaikkapa Ruotsin SDTP:n johtajan Brantingin välityksellä. Konferenssissa oli PPS:n edustajia, muttei Puolan eikä Liettuan sosialidemokratian edustajaa. Ja mahdotonta oli saada tietoa siitä, oliko heitä kutsuttu? Saman eserrän ilmoituksen mukaan Liettuan sosialidemokratialta ja Ukrainan vallankumouspuolueelta ei oltu saatu vastausta.

Heti alussa asetettiin kansallisuuskysymys. PPS herätti kysymyksen muuttamista perustavista kokouksista. Ja tämä antaa minulle aihetta sanoa, että vastaisuudessa on joko kieltäydyttävä kokonaan osallistumasta konferenssiin tai järjestettävä yhden kansallisuuden työväenpuolueiden edus-

tajien konferenssi taikka kutsuttava konferenssiin paikallisten puoluekomiteain edustajia piireistä, joissa on muuta kuin venäläistä väestöä. Mutta tästä en suinkaan tee sitä johtopäätöstä, että konferenssit ovat periaatteellisten erimielisyyksien vuoksi mahdottomia. Pitää vain asettaa puhtaasti asiallisia kysymyksiä.

Meidän on mahdotonta valvoa rajan takaa konferenssien kokoonpanoa j.n.e. On välttämätöntä, että Venäjällä oleva keskus olisi edustettuna ja ehdottomasti paikalliskomiteain edustajain osanotolla. Kysymyksenä, jonka vuoksi lähdimme pois, oli latvialaisia koskeva kysymys. Konferenssista lähtiessämme esitimme seuraavan julkilausuman:

„Se tärkeä historiallinen ajankohta, jota Venäjä parhaillaan elää, asettaa maassa toimivien sosialidemokraattisten ja vallankumouksellisdemokraattisten puolueiden ja järjestöjen tehtäväksi päästä käytännölliseen sopimukseen, jotta hyökkäys itsevaltiudellista järjestelmää vastaan olisi menestyksellisenempää.

Pitäessämme sen vuoksi tavattoman tärkeämerkityksellisenä siinä tarkoituksessa koollekutsuttua konferenssia meidän on luonnollisesti suhtauduttava mitä vakavimmin sen kokoonpanoa koskevaan kysymykseen.

Tov. Gaponin koollekutsumassa konferenssissa ei valitettavasti ole kylliksi noudatettu tätä konferenssin tulokselliselle työlle välttämätöntä ehtoa, ja meidän on täytynyt siitä syystä jo aivan konferenssin konstituoinnin alussa ryhtyä toimenpiteisiin, jotka olisivat turvanneet kyseessäolevalle neuvottelukokoukselle reaalisen menestyksen.

Konferenssin puhtaasti asiallinen luonne vaati ennen kaikkea esimerkiksi sitä, että siihen olisi sallittu osallistua vain niiden järjestöjen, jotka ovat todellisena reaalisenä voimana Venäjällä.

Eräiden järjestöjen reaalisuuden kannalta konferenssin kokoonpano on kuitenkin osoittautunut varsin epätydyttäväksi. Siinä on osoittautunut olevan edustettuna jopa sellainenkin järjestö, jonka nimellisyys on epäilyksen ulkopuolella. Tarkoitamme Latvian sosialidemokraattista liittoa.

Latvian SDTP:n edustaja vaati tämän Liiton jäävättäväksi antaen tälle vaatimukselle kategorisen luonteen.

Kun siten neljän sosialidemokraattisen järjestön edustajien erikoisneuvottelussa, johon osallistuivat „Liiton” edustajat, viimeksi mainitun täydellinen nimellisyys tuli selville, niin se luonnollisesti pakoitti meidätkin — muut konferenssiin saapuneet sosialidemokraattiset järjestöt ja puolueet — yhtymään tähän kategoriseen vaatimukseen.

Mutta silloin heti alussa kohtasimme kovaa vastarintaa kaikkien vallankumouksellisdemokraattisten puolueiden taholta, jotka kieltäytyivät täydeltä nimellisyys kategorista vaatimustamme ovat katsoneet yhden nimellisen ryhmän useita tunnettuja sosialidemokraattisia järjestöjä paremmaksi.

Ja lopuksi, konferenssin käytännöllistä merkitystä on lisäksi vähentänyt se, että siitä on jäänyt pois koko joukko muita

sosialidemokraattisia järjestöjä, joiden osallistumista, mikäli olemme onnistuneet saamaan selville, ei turvattu asianmukaisin toimenpitein.

Pakoitettuina kaiken tämän vuoksi jättämään konferenssin ilmoituksamme samalla vakaumuksemme, että yhden yrityksen epäonnistuminen ei estä pyrkimästä päättäväisesti sitä toistamaan aivan lähitulevaisuudessa ja että kaikkien vallankumouksellisten puolueiden edessäolevan tehtävän, jona on käylännöllisen sopimuksen aikaansaaminen, raikaisee tämä lähitulevaisuudessa pidettävä konferenssi, johon osallistuvat todella Venäjällä toimivat eivätkä nimelliset järjestöt.

Latvian SDTP:n puolesta — F. Rozin.

Venäjän SDTP:n „Vperjodin” puolesta — N. Lenin.

Bundin Keskuskomitean puolesta — I. Gelfin.

Armenian SDT-järjestön puolesta — Lerr”.

1½—2 viikkoa myöhemmin tov. Gapon toimitti minulle seuraavan ilmoituksen:

„Kallis toveri! Lähettäessäni teille oheellisenä kaksi deklaraatiota, jotka ovat lähtöisin teille tunnetusta konferenssista, pyydän saattamaan ne VSDTP:n edessäolevan III edustajakokouksen tietoon. Katson velvollisuudekseni tehdä omasia puolestani sen varauksen, että hyväksyn nämä deklaraatiot muutamien varauksin niiden kysymysten osalta, jotka koskevat sosialistista ohjelmaa ja federalistista periaatetta.

Georgi Gapon”.

Tämän ilmoituksen ohella lähetettiin kaksi mielenkiintoista asiakirjaa, joissa huomio kiintyy seuraaviin kohtiin:

„Federatiivisen periaatteen soveltaminen saman valtiokaton alle jäävien kansallisuuksien välisissä suhteissa...

Kaikkien niiden maiden sosialisoinen, joiden viljely perustuu vieraan työn riistoon, s.o. siirtyminen yhteiskunnan haltuun ja työtätekevän maataviljelevän väestön käyttöön, jota paitsi tämän toimenpiteen konkreettisten muotojen, toteuttamisjärjestyksen ja laajuuden määrittäminen, kunkin maan paikallisia oloja vastaavasti, jää eri kansallisuuksien puolueiden toimivaltaan; yhteiskunnallisen, kunnallisen ja yhteisöllisen talouden kehittäminen...

...Leipää — nälkäisille!

Maa ja maan antiimet — kaikille työtätekeville!

...Venäjän valtakunnan kaikkien seutujen, paitsi Puolan ja Suomen, edustajista muodostettu perustava kokous!

...Perustavan kokouksen koollekutsuminen autonomisena, Venäjään federatiivisesti sidottuna osana olevaa Kaukasiaa varten”...

Konferenssin tulos, kuten esitetyistä lainauksista ilmenee, on vahvistanut täydellisesti ne ennakkoaavistuksemme, jotka saivat meidät lähtemään konferenssista. Meillä on tässä sirpale eserrien ohjelmaa jos jonkinlaisine myönnytyksineen natsionalistisille epäproletaarisille puolueille. Outoa oli

osallistua konferenssissa asetettujen kysymysten ratkaisemiseen ilman kansallisia proletaarisia puolueita. Konferenssi esitti esimerkiksi Puolan erikoisen perustavan kokouksen vaatimuksen. Me emme voi sitä enempää kannattaa kuin vastustaakaan. Ohjelmamme tunnustaa kansakuntien itsenäisyyden periaatteen. Mutta sallimatonta on päättää tästä kysymyksestä ilman Puolan ja Liettuan sosialidemokratioita. Konferenssi on jakanut perustavan kokouksen — ja tehnyt sen työväenpuolueiden olematta läsnä! Me emme voi sallia ratkaistavan käytännöllisesti tuontapaisia kysymyksiä proletaarien puolueiden tietämättä.— Samalla olen kuitenkin sitä mieltä, että periaatteelliset erimielisyydet eivät silti tee käytännöllisiä konferensseja mahdottomiksi, mutta, ensiksikin, ne on pidettävä Venäjällä, toiseksi, voimien realisuuden tarkastamisen jälkeen ja, kolmanneksi, jättämällä syrjään kansallisuuskysymykset tai ainakin kutsamalla konferenssiin paikalliskomiteain edustajia niistä piireistä, missä on kansallisia sosialidemokraattisia ja ei-sosialidemokraattisia puolueita.

Siirryn ehdotettuun päätöslauselmaan, joka koskee eserrien kanssa solmittavia käytännöllisiä sopimuksia (lukee tov. Voinovin muotoileman päätöslauselman):

„Vahvistaen VSDTP:n suhteen sosialistivallankumouksellisten puolueeseen sellaiseksi, kuin se on määritelty II edustajakokouksen päätöslauselmassa, ja ottaen huomioon:

1) että väliaikaiset taistelusopimukset sosialidemokratian ja sosialistivallankumouksellisten järjestön välillä ovat nykyään yleensä toivottavia tarkoituksena taistelu itsevaltiutta vastaan;

2) että tällaisten sopimusten ei missään tapauksessa saa rajoittaa sosialidemokraattisen työväenpuolueen täydellistä itsenäisyyttä ja loukata sen proletaarisen taktiikan ja periaatteiden eheyttä ja puhautta.—

VSDTP:n III edustajakokous oikeuttaa KK:n ja paikalliskomiteat solmimaan tarpeen vaatiessa väliaikaisia taistelusopimuksia sosialistivallankumouksellisten järjestöjen kanssa, jota paitsi paikallisia sopimuksia voidaan solmia vain KK:n välittömän valvonnan alaisena”.

Omasta puolestani olen suostuvainen tähän ehdotukseen. Mutta eiköhän loppua voitaisi jotenkin lieventää, esim. siten, että sanojen „KK:n välittömän valvonnan alaisena” asemesta jätetään vain „KK:n valvonnan alaisena”.

25

PUHE KESKUSKOMITEAN TOIMINTASELOSTUKSEN JOHDOSTA
HUHTIKUUN 25 (TOUKOKUUN 8) PNA

Todellakin, Keskuskomitean toimintaselostuksessa koskeltiin enemmän KK:n tekniikkaa kuin politiikkaa. Olen vuodesta 1900 seurannut puolueen keskuskoneiston toimintaa ja minun on todettava tapahtuneen jättiläismäistä edistystä. Joskaan se ei meitä tyydytäkään, niin täysin tyytyväisiä oltaneen ehkä proletariaatin diktatuurin vallitessa ja tokkopa silloinkaan! Ottakaa huomioon, että „kooptoinen” on yhä vahingoittamassa! KK puhuu vähän politiikastaan, sillä siitä se ei voi sanoa mitään hyvää. Sen päävirheenä on ollut kamppailu edustajakokouksen koollekutsumista vastaan. Jos edustajakokous olisi kutsuttu koolle vuotta aikaisemmin, se olisi ollut sovinnollisempi kuin nyt. Olen itsekin hajallelaskemisen kannalla, mutta eräässä tapauksessa olen ehdottomasti sitä vastaan,— silloin kun se tapahtuu edustajakokouksen koollekutsumisen agitoimisen vuoksi, mutta tähän en aio kajota: yhdestä katuvaisesta syntisestä on enemmän iloa kuin 99 vanhurskaasta. Mitä tulee minulle tarkoitettuihin moitteisiin, niin sanon vain, että kirjallisuusmies ei voi tehdä mitään ilman puoluetta.

26

PÄÄTÖSLAUSELMA EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÖYTÄKIRJOJEN JULKAISEMISESTA ¹¹⁰

Edustajakokous antaa Keskuskomitean tehtäväksi ryhtyä viivyttelämättä julkaisemaan lyhyttä tiedonantoa III edustajakokouksesta ja ohjelman, sääntöjen ja päätöslauselmien täydellisiä tekstejä.

Edustajakokous velvoittaa Keskuskomiteaa nopeuttamaan kaikki keinoin tämän tiedonannon julkaisemista.

Edustajakokous antaa edustajakokouksen pöytäkirjojen julkaisemiskomission toimeksi: 1) määritellä lopullisesti, mikä ei kuulu konspiraatiosyistä missään tapauksessa julkaistavaksi, 2) määritellä, millä tavoin ja missä määrin on puolueen jäseniä tutustutettava III edustajakokouksen pöytäkirjojen julkaisemattomaan osaan, 3) tehdä julkaisemista varten tarpeelliset lyhennykset, poikkeuksellisesti vain niihin kohtiin, jotka koskevat istuntojärjestyksestä käytyä keskustelua tai vähäisiä hylättyjä korjausehdotuksia päätöslauselmiin.

*Kirjoitettu huhtikuun 25
(toukokuun 8) pnä 1905*

27

PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS
KAUKASIAN TAPAHTUMIEN JOHDOSTA ¹¹¹

Ottaen huomioon,

1) että yhteiskunnallis-poliittisen elämän erikoisolot Kaukasiassa ovat olleet suotuisia puolueemme taistelukykyisimpien järjestöjen luomiselle siellä;

2) että Kaukasian väestön enemmistön vallankumouksellinen mieliala niin kaupungeissa kuin maaseudullakin on kehittynyt jo koko kansan kapinaksi itsevaltiutta vastaan;

3) että itsevaltiudellinen hallitus lähettää jo sotaväkeä ja tykistöä Guriaan valmistautuen hävittämään mitä sääli-mättömmällä tavalla kaikki tärkeimmät kapinapesäkkeet;

4) että itsevaltiuden voitto kansankapinasta Kaukasiassa, voitto, jota helpottamassa on sikäläisen väestön eriheimoinen kokoonpano, tulee vaikuttamaan mitä vahingollisimmalla tavalla koko Venäjää käsittävän kapinan menestykseen; —

Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen III edustajakokous lähettää Venäjän tietoisien proletariaatin nimessä palavan tervehdyksensä Kaukasian sankarilliselle proletariaatille ja talonpoikaistolle ja velvoittaa puolueen Keskuskomiteaa ja paikalliskomiteoita ryhtymään mitä tarkkaimpiin toimenpiteisiin Kaukasian tilannetta koskevien tietojen levittämiseksi mitä laajimmalti käyttäen siinä kirjasia, kansankokouksia, työväenkokouksia, kerhotilaisuuksia j.n.e., ja samoin Kaukasian auttamiseksi aikanaan asevoimin.

POLIITTISIA SOFISMEJA

Venäjän vallankumous on vasta alussa, mutta silti siinä ilmenevät jo täysin selvästi porvariston poliittisten vallankumouksien tavanomaiset piirteet. Alimmat kerrokset taistelevat, huippukerrokset hyötyvät. Vallankumoustaistelun kaikki tavattomat rasitukset kokonaisuudessaan on kantanut ja kantaa proletariaatti luokkana ja eräät porvarillisesta intelligenssinuorisosta lähteneet yksilöt. Kaikista vapauksista (oikeamminkin vapauden vähäisistä muruksista), jotka jo osittain on taisteluin hankittu, joutuu yhdeksän kymmenesosaa yhteiskunnan huippukerroksille, työtätekemättömille luokille. Vastoin lakia Venäjällä on nyt vallalla sanan-, kokoontumis- ja painovapaus, joka on verrattomasti suurempi kuin 10 vuotta, kuin vuosi sitten, mutta sitä nauttivat jossain määrin laajemmassa mitassa vain porvarilliset lehdet, yksinomaan „liberaaliset” kokoukset. Työläiset pyrkivät innokkaasti vapautteen raivaten itselleen tietä useinkin sellaisille aloille, jotka tähän asti ovat olleet heille tuntemattomia ja joita on pidetty kerrassaan saavuttamattomina, mutta tämä proletaariaineksen läpimurtautuminen ei kumoa, vaan vahvistaa ajatustamme. Aktiivisuus poliittiseen taisteluun osallistumisessa on kääntäen verrannollinen aktiivisuuteen taistelun hedelmiensä omistamisessa. Legaalisesta ja illegaalisesta (s.o. lainsallista ja lainvastaisesta) liikkeen suhde on sitä „edullisempi”, mitä edullisempi on tämän tai tuon luokan asema yhteiskunnallis-taloudellisessa järjestelmässä. Liberaalisen porvariston liike, varsinkin tammikuun 9 päivän jälkeen, on valautunut siinä määrin lain *sietämiin* muotoihin, että liberaalien illegaalinen liike on kelmennyt meidän nähtemme hämmästyttävän nopeasti. Työväenluokan

liike, siitä *huolimatta*, että se otti eräässä mitä tärkeimmässä vaiheessaan ratki-„laillisen” muodon (Pietarin työväen anomuksen jättö tsaarille), osoittautui peräti laittomaksi ja peräti ankaran, sotilaallisen rangaistuksen ansaitsevaksi. Työväenluokan liike on muuttunut verrattomasti laajemmaksi, mutta legaalisen ja illegaalisen aineksen suhde ei ole juuri muuttunut ensiksi mainitun eduksi.

Mistä tuo ero johtuu? Juuri siitä, että Venäjän koko yhteiskunnallis-taloudellinen järjestelmä turvaa suurimmat heelmät sille, joka tekee vähiten työtä. Kapitalismin vallitessa ei muutoin voi ollakaan. Se on pääoman laki, jonka alainen ei ole yksin taloudellinen, vaan myös poliittinen elämä. Alimpien kerrosten liike nostattaa vallankumouksellista voimaa; se nostattaa sellaisen kansanpaljouden, joka ensiksikin pystyy todella särkemään koko lahonneen rakennuksen ja jota, toiseksi, mitkään sen aseman erikoisuudet eivät sido tuohon rakennukseen ja joka mielellään sen kaataa. Enemminkin, se, olematta edes kyllin tietoinen tarkoituspäristään, on kuitenkin pystyvä ja taipuvainen särkemään tuon rakennuksen, sillä tämän kansanjoukon asema on ulospääsemätön ja ainainen sorto sysää sitä vallankumouksen tielle eikä sillä ole muuta menetettävää kuin kahleet. Tämä kansan voima, proletariaatti, näyttää lahonneen rakennuksen valtiaista niin uhkaavalta, siksi että proletariaatin itse asemassa on jotain, joka uhmaa kaikkia riistäjiä. Senpä vuoksi proletariaatin pieninkin liike, vaikka se alussa olisi kuinka vaatimaton tahansa ja johtuisi miten vähäisestä syystä tahansa, uhkaa kiertämättömästi mennä välittömiä tavoitteitaan pitemmälle ja muuttua liikkeeksi, joka on leppymätön ja tuhoisa *koko* vanhalle järjestelmälle.

Johtuen niistä tärkeimmistä peruserikoisuuksista, jotka ovat ominaisia proletariaatin luokka-asemalle kapitalismin vallitessa, proletariaatin liikkeen vakaana tendenssinä on muuttua vimmatuksi taisteluksi, jota käydään *kaikesta*, täydellisen voiton saamiseksi kaikesta pimeydestä, riistävästä, orjuuttavasta. Sitä vastoin liberaalisen porvariston liikkeen tendenssinä on samoista syistä (s.o. porvariston aseman peruserikoisuuksista johtuen) kaupanhierominen taistelun asemesta, opportunisti radikalismien asemesta, uskottavimpien ja mahdollisten lähimpien aikaansaannosten vaatimaton luetteloiminen sen asemesta, että vaadittaisiin „tahdittomasti”, rohkeasti ja päättäväisesti täyttä vapautta.

Ken taistelee toden teolla, hän taistelee luonnollisestikin *kaikesta*; ken pitää kaupanhieromista taistelua parempana, hän luonnollisestikin osoittaa etukäteen ne „osaset”, joihin hän parhaimmassa tapauksessa on taipuvainen tyytymään (pahimmassa tapauksessa hän tyytyy jopa siihen, ettei taistella, s.o. tekee pitkäksi aikaa rauhan vanhan maailman valtioiden kanssa).

Siksimä juuri onkin täysin luonnollista, että sosialidemokratia vallankumouksellisen proletariaatin puolueena suhtautuu niin huolehtivaisesti *ohjelmaansa*, määrittelee niin tarkasti kauaksi eteenpäin lopullisen päämääränsä — jona on työtätekevien täydellinen vapautus,— suhtautuu niin epäilevästi kaikkiin tämän lopullisen päämäärän tyypistämisaikomuksiin; samoista syistä sosialidemokratia niin dogmaattisen jyrkästi ja doktrinäärimaisen peräänantamattomasti pitää vähäiset taloudelliset ja poliittiset lähitavoitteet erillään lopullisesta päämäärästä. Ken taistelee *kaikesta*, täydellisen voiton puolesta, hänen täytyy kavahtaa sitä, etteivät vähäiset aikaansaannokset sitoisi käsiä, veisi harhaan tieltä, saisi unohtamaan sitä, mikä on vielä verrattain kaukaista ja mitä ilman kaikki pienet aikaansaannokset ovat pelkästään turhaa touhua. Sen sijaan porvari-puolueelle, vaikka se olisi kaikista vapauttarakastavin ja kaikista kansanmielisin, tämä ohjelmista huolehtiminen, ainainen kriittillinen suhde vähäisiin asteittäisiin parannuksiin on käsittämätöntä ja vierasta.

Tällaisia ajatuksia herätti meissä „Venäjän perustuslaki-luonnos”, jonka „Osvobozhdenijen” toimitus julkaisi äskettäin seuraavasti otsikoituna: „Venäjän valtakunnan valtiosääntö”. Tämä luonnos, joka on tunnettu Venäjällä jo aika kauan, on nyt julkaistu huomautuksilla ja selityskirjeellä varustettuna, „ainoana täydellisenä, lopullisena ja laatijoidensa tarkastamana laitoksena”. Se ei näköjään kuuluakaan „Osvobozhdenije-liitolle”, sen on laatinut vain yksityinen ryhmä, joka kuuluu tuohon Liittoon. Täten näemme tässä yhteydessä taas ja taas kerran sitä samaa selvän, määrätyn ja avoimen ohjelman pelkäämistä, mikä on ominaista liberalismille. Liberaalisella puolueella on Venäjällä käytettävissään verrattomasti enemmän rahavaroja ja kirjallisia voimia, verrattomasti laajemmat vapaudet legaaliseen liikkeeseen kuin sosialidemokratialla,— ja silti se on silmiinpistävästi jälessä sosialidemokratiasta

siinä suhteessa, mitä tulee ohjelman selväpiirteisyyteen. Liberaalit suorastaan karttavat ohjelmia, heistä ovat parempia erinäiset ristiriitaiset julkilausumat äänenkannattajassaan (esim. yleistä äänioikeutta koskevasta kysymyksestä) tai yksityisten ryhmien „luonnokset”, jotka eivät ole millään tavoin koko puoluetta (tai koko „Osvobozhdenijeliittoa”) kokonaisuutena sitovia. Se ei tietysti voi olla satunnaista; se on kiertämätön seuraus siitä sosiaalisesta asemasta, mikä porvaristolla luokkana on nykyisessä yhteiskunnassa,— luokkana, joka on puristuksessa itsevaltiuden ja proletariaatin välissä ja hajoilee ryhmäkunniksi vähäisten etueroavaisuuksien vuoksi. Poliittiset sofismit johtuvat täysin luonnollisesti tästä asemasta.

Erääseen tällaiseen sofismiinkin haluaisimmekin nyt kiinnittää lukijain huomion. Osvobozhdenijelaisen perustuslakiluonnoksen pääpiirteet tunnetaan: monarkia säilytetään, tasavaltakysymystä ei edes pohdita (porvariston „reaalipoliitikot” eivät nähtävästi pidä tätä kysymystä vakavana!), muodostetaan *kaksikamarinen* parlamenttisytemi, joka alahuonetta varten edellyttää yleistä, *välitöntä*, yhtäläistä ja salaista äänestystä ja ylähuoneen *kaksiasteisia* vaaleja. Ylähuoneen edustajat valitaan zemstvokokouksissa ja kaupunkiduumissa. Pidämme tarpeettomana pysähtyä tämän luonnoksen yksityiskohtiin. Mielenkiintoista on sen yleinen konseptio ja „periaatteellinen” puolustelu.

Ratki hyväsydämiset liberaalimme yrittävät jakaa valtiovallan mahdollisimman tasapuolisesti ja „oikeudenmukaisesti” kolmen voiman kesken: monarkki, ylähuone (Zemstvokamari), alahuone (Kansanedustajain kamari): itsevaltiudellinen virkamiehistö, porvaristo, „kansa” (s.o. proletariaatti, talonpoikaisto ja pikkuporvaristo yleensä). Liberaalisten publisistien sisimpänä haaveena on korvata näiden erilaisten voimien ja niiden eri kombinaatioiden välinen taistelu niiden „oikeudenmukaisella” yhteenliittämällä eheäksi kokonaisuudeksi... paperilla! On huolehdittava asteittaisesta, tasasuhtaisesta kehityksestä, perusteltava yleistä äänioikeutta konservatismiin näkökannalta (hra Struven esipuhe käsiteltävänä olevaan luonnokseen); hallitsevien luokkien eduille on luotava reaalin tae (t.s. reaalin konservatismi) monarkian ja ylähuoneen muodossa; koko tämä muka ovela, mutta itse asiassa kovin naiivi konstruktio on verhottava ylevähenkisillä sofismeilla.

Venäjän proletariaatti joutuu vielä hyvin pitkän aikaa olemaan tekemisissä liberaalien sofismien kanssa. On aika ryhtyä tutustumaan niihin lähemmin!

Kaksikamarisen systeemin puolustelun liberaalit aloittavat analysoimalla niitä vastaväitteitä, joita sitä vastaan edellytetään tehtäväksi. Kuvaavaa on, että nämä vastaväitteet lainataan kokonaisuudessaan legaalisen lehdistömme laajalti propagoimien liberaalis-narodnikkilaisten aatteiden tavanomaisesta piiristä. Venäjän yhteiskunta on näet „luonteeltaan syvästi demokraattinen”, Venäjällä ei ole senkaltaista yläluokkaa, joka olisi voimakas poliittisten ansioidensa, varakkuutensa y.m. puolesta, sillä aatelisto on meillä ollut palveleva sääty, jolla ei ole „poliittista kunnianhimoa”, ja lisäksi sen taloudellinenkin merkitys on „järkkynyt”. Sosialidemokraatin näkökannalta katsoen on naurettavaa edes ottaa vakavasti näitä narodnikkilaisia fraaseja, joissa ei ole ainoatakaan totuuden sanaa. Aateliston poliittiset etuoikeudet Venäjällä tunnetaan yleisesti; sen voima näkyy heti konservatiivisen ja maltillisen eli Shipovin puolueen tendensseistä; sen taloudellista merkitystä „järkkyttää” vain porvaristo, jonka kanssa aatelisto on yhteensulautumassa, eikä koko tuo järkkyttäminen ole ollenkaan estänyt sitä, että aatelisto on keskittänyt käsiinsä tavattomia varoja, jotka antavat mahdollisuuden ryövätä kymmeniä miljoonia työtekeviä. Tietoisten työläisten ei pidä rakennella mitään harhakuvitelmia tässä suhteessa, sillä narodnikkilaisia fraaseja Venäjän aateliston mitättömyydestä liberaalit tarvitsevat vain kullatakseen aateliston tulevien perustuslailisten etuoikeuksien pillerin. Tuollainen liberaalinen logiikka on psykologisesti kiertämätön: aatelistomme on esitettävä mitättömäksi, jotta aateliston etuoikeudet voitaisiin kuvata mitättömäksi demokratiasta-poikkeamiseksi.

Koska porvaristo on asemansa puolesta moukarin ja alasiimen välissä, niin psykologisesti kiertämättömiä ovat myös ne idealistiset fraasit, joilla nykyisin operoi niin mauttomasti liberalismimme yleensä ja varsinkin sen pidetyimmät filosofit. „Venäjän vapautusliikkeelle”, luemme me selityskirjeestä, „demokratia ei ole ainoastaan faktumi, vaan myös moraalinen ja poliittinen postulaatti. Jokaisen yhteiskuntamuodon historiallista puolustelua korkeammalle se asettaa moraalisen puolustelun”... Tuo ei ole hullumpi näyte siitä mahtipontisesta ja täysin sisällyksettömästä

fraseologiasta, jolla liberaalimme „puolustelevat” läh-töään demokratiasta-luopumisen tielle! He valittavat niiden „mitä pahimpien moitteiden (?) johdosta, joita äärimmäisempien ainesten edustajat esittävät Venäjän liberaalipuolueelle väittäen, että tämä puolue pyrkii muka asettamaan byrokraattisen itsevaltiuden tilalle porvarillis-aatelisen itsevaltiuden”,— ja samanaikaisesti liberaalimme pakoittavat luonnoksensa ainoan todella demokraattisen lai-toksen, Kansanedustajain kamarin, jakamaan valtansa sekä monarkian että ylähuoneen, zemstvokamarin, kanssa!

Tässä heidän „eetilliset” ja „moraalis-poliittiset” peruste-lunsa ylähuoneen puolesta. Ensiksikin „kaksikamarinen systeemi on olemassa kaikkialla Euroopassa, Kreikkaa, Serbiaa, Bulgariaa ja Luxemburgia lukuunottamatta”... Ei siis kaikkialla, jos kerran on useita poikkeuksia? Ja sitä paitsi, mikä perustelu se on: Euroopassa on sangen monia epädemokraattisia laitoksia, joten... joten „perätidemo-kraattisen” liberalismimme on jäljiteltävä niitä? Toinen perustelu: „on vaarallista keskittää lainsäädännöllinen valta yhden elimen käsiin”, on muodostettava toinen elin, jotta voitaisiin korjata virheet, „liian hätäiset” päätökset... „pitääkö Venäjän olla Eurooppaa rohkeampi?”. Siis venä-läinen liberalismi ei tahdo olla rohkeampi kuin eurooppalai-nen, joka *kuten tunnettua* on jo kadottanut koko edistyk-sellisyytensä proletariaatin-pelkonsa vuoksi! Hyviäpä ovat „vapautus”-liikkeen johtajat, älä muuta sano! Venäjä ei ole ottanut vielä ainuttakaan jotakuinkin vakavampaa askelta vapautta kohti, mutta liberaalit jo pelkäävät „hätäisyyttä”. Eiköhän näillä perusteilla voitaisi puolustella myös kiel-täytymistä yleisestä äänioikeudesta, hyvät herrat?

Kolmas perustelu: „eräänä niistä päävaaroista, jotka uhkaavat millaista poliittista järjestelmää tahansa Venä-jällä, on sen muuttuminen jakobiinilaiseksi sentralisaatio-järjestelmäksi”. Sepä hirveätä! Liberaaliopportunistit ovat nähtävästi valmiita lainaamaan sosialidemokratian oppor-tunisteilta, uusiskralaisilta, asean kansan alimpien kerros-ten demokratismia vastaan. Axelrodin, Martynovin ja kumpp. esiinkiskoma humpuukimainen „jakobiinilaisuus”-pelätin tekee mainion palveluksen osvobozhdenijelaisille. Mutta sallikaa kysyä, hyvät herrat, minkä vuoksi yleinen äänioikeus piti *rajoittaa* koskemaan *paikallisia*, zemstvo- ja kaupunkilaitoksia, jos te todellakin olette pelänneet sentra-

lismien äärimmäisyyksiä (ettekä johdonmukaisen demokra-
tismien „äärimmäisyyksiä”)?? Tehän näet rajoitatte sitä.
Luonnoksenne 68. pykälässä te säädätte, että „jokaisella
henkilöllä, joka on oikeutettu osallistumaan Kansanedusta-
jain kamarin vaaleihin, on samoin oikeus osallistua pai-
kallisiin vaaleihin, jos hän on asunut vakituisesti kyseisessä
kihlakunnassa tai kaupungissa vaaditun määräjän, mikä
ei ole vuotta pitempi”. Tämä pykälähän asettaa *sensuksen*,
sehän itse asiassa tekee yleisen äänioikeuden *rajoitetuksi*,
sillä jokainen ymmärtää, että juuri työläiset, batrakit ja
päiväläiset joutuvat useimmiten siirtymään kaupungista
kaupunkiin, kihlakunnasta toiseen omaamatta vakituista
asuinpaikkaa. Pääoma heittelee työläisjoukkoja maan toi-
sesta äärestä toiseen, riistää heiltä vakituisen asuinpaikan,
ja *siitä hyvästä* työväenluokan pitää menettää osa poliitti-
sista oikeuksistaan!

Yleistä äänioikeutta rajoitetaan täten juuri niiden
zemstvo- ja kaupunkilaitosten osalta, jotka valitsevat ylä-
huoneen, zemstvakamarin. Muka jakobiinilaisen sentralis-
min äärimmäisyyksien vastustamiseksi poiketaan *kahdella*
tavalla demokraatismista: ensiksikin rajoitetaan *yleistä* ääni-
oikeutta vakinaisen asuinpaikan sensuksella ja toiseksi kiel-
täydytään *välittömän* äänioikeuden periaatteesta saatta-
malla voimaan kaksiaasteiset vaalit! Eikö tästä jo selviä, että
jakobiinilaisuuspelättimestä on hyötyä vain kaikenlaisille
oportunisteille?

Niin, hra Struve ei suotta ilmaissut olevansa periaat-
teessa myötämielinen sosialidemokraattisille girondis-
teille — uusiskralaisille, hän ei suotta kehunut Martynovia,
kuulua „jakobiinilaisuuden” vastustajaa. Jakobiinilaisuuden
socialidemokraattiset viholliset ovat suoranaisesti kivenneet
ja kiveivät tietä liberaalisille porvareille.

Mitä suurinta pötyä on osvobozhdenijelaisten se väite,
että nimenomaan ylähuone, joka valitaan zemstvolaitosten
toimesta, pystyy ilmentämään „desentralisaation periaat-
tetta”, ilmentämään „Venäjän eri osien moninaisuuden
momenttia”. Desentralisaation ilmaisuna ei voi olla vaalien
yleisyyden rajoittaminen; moninaisuuden ilmaisuna ei voi
olla välittömien vaalien periaatteen rajoittaminen. Asian
ydin, jota osvobozhdenijelaiset yrittävät hämätä, ei ole
siinä. Asian ydin on siinä, että heidän järjestelmänsä
mukaan ylähuone muodostuu kiertämättömästi *etupäässä*

ja pääasiallisesti aateliston ja porvariston elimeksi, sillä vakituisen asuinpaikan sensuksella ja kaksiasteisella vaali-järjestelmällä tungetaan syrjään ennen kaikkea nimen-omaan proletariaatti. Tämä asian ydin on siinä määrin selvä jokaiselle, joka vähänkin tuntee poliittisia kysymyksiä, että luonnoksen laatijat itsekin edellyttävät sitä välttämättä vastustettavan.

„Sanottaneen kaiketi”, luemme selityksestä, „että vaikka vaalit järjestettäisiin miten tahansa, niin johtava osuus paikallisessa elämässä jää varsin mahdollisesti *suurmaanomistajille ja yrittäjäloukalle*. Luulemme” (mikä syvästi-demokraattinen luulo!), „että tässäkin on vaikuttamassa „porvariaineksen” liioiteltu pelkääminen. Siinä ei ole mitään epäoikeudenmukaista (!!), jos maanomistaja- ja teollisuusluokka saa riittävästi (!) mahdollisuuden edustaa intressejään (yleinen äänioikeus ei riitä porvariainekselle!), koska sen ohella avautuu laaja edustusmahdollisuus muille väestöryhmille. Moraalisesti sallimattomia ja poliittisesti vaarallisia ovat vain etuoikeudet”...

Työläisten tulee painaa visusti mieleensä tämä „liberaalien” moraalisuus. Se sallii kerskailla demokratismilla, tuomita „etuoikeudet” ja *puolustaa* vakinaisen asuinpaikan sensusta, kaksiasteisia vaaleja, monarkiaa... Monarkia ei luultavasti ole „etuoikeus”, vai olisiko se — moraalisesti sallittava ja poliittisesti vaaraton etuoikeus!

Hyvinpä aloittavat seurapiireistä lähteneet „vapautus”-liikkeen meikäläiset johtomiehet! Rohkeimmissakin luonnoksissaan, mitkä eivät ollenkaan sido koko heidän puoluettaan, he keksivät jo etukäteen puolustuksen taantumukselle, puolustavat porvariston etuoikeuksia todistelemalla sofistisesti, että etuoikeus ei ole etuoikeus. Yksinpä kirjallises-
sessa toiminnassaankin, mikä on vapaampaa aineellisista laskelmista ja kauempana välittömistä poliittisista tarkoituseristä, he jo prostituoivat demokratismi-käsitettä ja panettelevat johdonmukaisempia porvarillisia demokraatteja — Ranskan suuren vallankumouksen kauden jakobiinilaisia. Entä mitä on odotettavissa? Mitä tulevat puhumaan liberaalisen porvariston käytännölliset ja puolueelle vastuunalaiset poliitikot, kun idealistisimmat liberaalit jo nyt valmistelevat teoreettisesti petosta? Jos kerran osvobozhdenijelaisuuden äärimmäisen vasemmiston rohkeimmatkaan toiveet eivät kannu kauemmaksi kuin on monarkia kaksi-

kamarisine parlamentteineen; jos liberalismiin ideologit *vaativat* vain sitä, niin mihinkähän *päätyvät kaupanhieronnassaan* liberalismiin liikemiehet?

Liberalismin poliittiset sofismit antavat vallankumoukselliselle proletariaatille vähän, mutta arvokasta aineistoa, joka tutustuttaa porvariston edistyksellisimpienkin aineiden todelliseen luokkaluontoon.

„Vperjod“ № 18,
toukokuun 18 (5) pñä 1905

Julkaistaan „Vper'od“ lehdessä
tekstin mukaan

TIEDOITUS VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN III EDUSTAJAKOKOUKSESTA

Työläistoverit! Hiljattain pidettiin VSDTP:n III edustajakokous, jonka tulee olla alkuna uudelle vaiheelle sosialidemokraattisen työväenliikkeemme historiassa. Venäjä elää suurta historiallista ajankohtaa. Vallankumous on puhjennut ja leviää yhä laajemmalle vallaten piiriinsä yhä uusia seutuja ja uusia väestökerroksia. Vallankumouksen taisteluvoimien johdossa on proletariaatti. Se on antanut jo eniten uhreja vapauden asialle ja valmistautuu nyt ratkaisevaan otteluun tsaarin itsevaltiutta vastaan. Proletariaatin tietoiset edustajat tietävät, ettei vapaus pelasta työtätekeviä kurjuudelta, sorrolta ja riistolta. Porvaristo, joka nykyisin puolustaa vapauden asiaa, on heti seuraavana päivänä vallankumouksen jälkeen yrittävä riistää työläisiltä mahdollisimman suuren osan vallankumouksen aikaansaannoksista, esiintyvä proletariaatin sosialististen vaatimusten leppymättömänä vihollisena. Mutta me emme pelkää vapaata, yhtynyttä ja lujittunutta porvaristoa. Tiedämme vapauden antavan meille mahdollisuuden käydä laajaa, julkista joukkotaistelua sosialismin puolesta. Tiedämme myös, että taloudellinen kehitys on armottoman voimakkaasti — ja sitä nopeammin, mitä vapaammin se tapahtuu, — kaivava maata pääoman vallan alta ja valmistava sosialismin voittoa.

Työläistoverit! Saavuttaaksemme tämän suuren päämäärän meidän täytyy yhdistää kaikki tietoiset proletaarit yhte-näiseksi Venäjän sosialidemokraattiseksi työväenpuolueeksi. Puolueemme alkoi muovautua jo kauan sitten, heti vuosina 1895 ja 1896 olleen työläisten laajan liikehtimisen jälkeen. Vuonna 1898 kokoontui ensimmäinen edustajakokous, joka

perusti Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen ja hahmotteli sen tehtävät. Vuonna 1903 pidettiin toinen edustajakokous, joka antoi puolueelle ohjelman, teki useita päätöslauselmia taktiikasta ja yritti ensi kerran luoda eheän puoluejärjestön. Viimeksi mainitussa tehtävässä puolue ei tosin heti onnistunut. Toisen edustajakokouksen vähemmistö ei halunnut alistua sen enemmistön tahtoon ja pani alulle kahtiajakamisen, joka on tuottanut suurta vahinkoa sosialidemokraattiselle työväenliikkeelle. Ensimmäisenä askeleena tätä kahtiajakamista kohti oli se, ettei haluttu noudattaa toisen edustajakokouksen päätöksiä, kieltäydyttiin toimimasta sen muodostamien keskuselinten johdon alaisena; viimeisenä askeleena oli kieltäytyminen osallistumasta III edustajakokoukseen. III edustajakokous kutsuttiin koolle Venäjällä toimivien komiteain enemmistön valitseman Byroon ja puolueen Keskuskomitean toimesta. Edustajakokoukseen pyydettiin kaikkia komiteoita, erkaantuneita ryhmiä ja komiteoihin tyytymättömiä paikallisjärjestöjä, ja suurin osa niistä, muun muassa melkein kaikki vähemmistön komiteat ja järjestöt, valitsivatkin edustajansa ja lähettivät heidät ulkomaille edustajakokoukseen. Näin ollen saavutettiin kaikki se, mikä meikäläisissä poliisioloissa oli toteutettavissa puolueen yleisen edustajakokouksen koollekutsumiseksi, ja ainoastaan puolueen Neuvoston entisen kokoonpanon kolmen ulkomailta olevan jäsenen kieltäytyminen sai puolueen koko vähemmistön boikotoimaan edustajakokousta. Kuten alempana esitetystä edustajakokouksen päätöslauselmasta¹¹² näkyy, III edustajakokous langettaa koko vastuun puolueen kahtiajakaantumisesta näille kolmelle jäsenelle. Mutta vähemmistön poissaolosta huolimatta III edustajakokous on kuitenkin ryhtynyt kaikkiin toimenpiteisiin, jotta vähemmistö voisi toimia yhdessä enemmistön kanssa samassa puolueessa. III edustajakokous on tunnustanut virheelliseksi sen ekonomismin vanhentuneelle, aikansaeläneelle kannalle kääntymisen, mitä on ollut havaittavissa puolueessamme, mutta samalla edustajakokous on luonut jokaisen vähemmistön oikeuksien tarkat ja määritellyt takeet, jotka on vahvistettu jokaista puolueen jäsentä velvoittavilla puoluesäännöillä. Vähemmistöllä on nyt ehdoton, puoluesääntöjen turvaama oikeus puolustaa kantaansa, käydä aatteellista taistelua, — kunhan vain kiistat ja erimielisyydet eivät johda desorganisointiin,

eivät haittaa myönteistä toimintaa, hajoita voimiamme ja estä käymästä yksimielistä taistelua itsevaltiutta ja kapitalisteja vastaan. Sääntöjen mukaan jokaiselle täys-oikeuksiselle puoluejärjestölle on annettu nyt oikeus julkaista puoluekirjallisuutta. Puolueen Keskuskomitea on velvoitettu nyt huolehtimaan kaikenlaisen puoluekirjallisuuden kuljetuksesta, koska sitä on vaatinut viisi täysoikeuksista komiteaa, s.o. kuudesosa kaikista puolueen täysoikeuksista komiteoista. Komiteain itsenäisyys on määritelty täsmällisemmin, komiteain jäsenistö on julistettu koskemattomaksi, s.o. Keskuskomitealta on evätty oikeus erottaa paikalliskomiteoista jäseniä ja määrätä niihin uusia ilman komitean suostumusta. Ainoana poikkeuksena tästä on tapaus, jolloin $\frac{2}{3}$ järjestyneistä työläisistä vaatii komitean erottamista: III edustajakokouksen hyväksymien sääntöjen mukaisesti tuo erottaminen on Keskuskomitealle velvoittava, jos $\frac{2}{3}$ sen jäsenistä kannattaa työläisten päätöstä. Jokaiselle paikalliskomitealle on myönnetty oikeus vahvistaa paikallisjärjestöille puoluejärjestöjen nimitys. Paikallisjärjestöille on myönnetty oikeus asettaa komiteain jäsenehdokkaita. Puolueen enemmistön toivomuksen mukaisesti puolueen rajat on määritelty tarkemmin. Kahden tai kolmen keskuksen asemesta on muodostettu yksi keskus. Puolueen ulkomaiseen osaan nähden Venäjällä toimiville tovereille on turvattu ratkaiseva ylivoima. Kolmas edustajakokous on sanalla sanoen tehnyt kaikkensa estääkseen kaikki mahdolliset soimaukset ylivoimaan perustuvista väärinkäytöksistä enemmistön taholta, mekaanisesta painostuksesta, puolueen keskuselinten despotismista y.m. y.m.s. Kaikkia sosialidemokraatteja varten on luotu täydet mahdollisuudet toimia yhdessä, astua vakaasti saman puolueen riveihin, puolueen, joka on kyllin laaja ja elinkelpoinen, kylliksi vartunut ja voimakas musertaakseen entiset kerholaisuusperinteet ja hävittääkseen aikaisempien kannausten ja pikkumais-ten selkkausten jäljet. Noudattakoot nyt siis kaikki sosialidemokratian työntekijät, jotka todella pitävät arvossa puoluekantaisuutta, III edustajakokouksen kehoitusta, muodostukoot sen päätökset lähtökohdaksi puolueen yhtenäisyyden entistämässä, kaiken desorganisoinnin poistamisessa, proletariaatin rivien tiivistämisessä. Olemme varmoja siitä, että juuri tietoiset työläiset, jotka parhaiten osaavat antaa arvon yksimieliselle yhteistoiminnalle ja ovat pahimmin

tulleet tuntemaan eripuraisuuden, horjumisten ja keskinäisen torailun koko vahingollisuuden, tulevat nyt täydellä tarmolla vaatimaan kaikilta, niin alajärjestöihin kuin myös puolueen johtoelimiin kuuluvilta puolueen jäseniltä yleistä ja ehdotonta puoluekurin tunnustamista!

Pyrkien säilyttämään kaikissa organisatorisissa ja takillisissa päätöksissään suoran yhteyden II edustajakokouksen työhön III edustajakokous on koettanut pitää silmällä uusia ajankohtaisia tehtäviä päätöslauselmissaan, jotka koskevat puolueen valmistautumista avoimeen esiintymiseen, välttämättömyyttä osallistua käytännössä mitä tarkimmaksi aseelliseen kapinaan ja johtaa sitä puolueen taholta ja vihdoin puolueen suhdetta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Edustajakokous on kiinnittänyt kaikkien puolueen jäsenten huomiota siihen, että proletariaatin luokkaorganisaation lujittamiseksi ja sen avoimen esiintymisen valmistelemiseksi on välttämättömästi käytettävä hyväksi kaikenlaista hallituksen horjuntaa ja toimintavapautemme kaikkea juridista ja faktillista laajentumista. Mutta näiden sosialidemokraattisen työväenpuolueen yleisten ja tärkeimpien tehtävien lisäksi nykyinen vallankumouksellinen ajankohta asettaa sille tehtävän olla vapauden esitaistelijana, kärkijoukkona aseellisessa kapinassa itsevaltiutta vastaan. Mitä sinnikkäämmin tsaarivalta ryhtyy vastustamaan kansan vapauspyrkimystä, sitä mahtavamaksi käy vallankumouksellisen rynnistyksen voima, sitä luultavampaa on demokratian ja sen johdossa olevan työväenluokan täydellinen voitto. Voittoisan vallankumouksen suorittaminen ja sen aikaansaannosten puolustaminen asettaa proletariaatin ratkaistavaksi tavattoman suuria tehtäviä. Mutta proletariaatti ei pelkää suuria tehtäviä. Se sysää halveksuen luotaan ne, jotka ennustavat sen voiton koituvan sille onnettomuudeksi. Venäjän proletariaatti pystyy täyttämään velvollisuutensa loppuun saakka. Se pystyy asettumaan aseellisen kansankapinan johtoon. Se ei pelästy väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistumisen vaikeaa tehtävää, jos tuo tehtävä lankeaa sille. Se pystyy torjumaan kaikki vastavallankumoukselliset yritykset, musertamaan armotta kaikki vapauden viholliset, puolustamaan omalla rumiillaan demokraattisen tasavallan, turvaamaan vallankumouksen tietä koko minimiohjelmamme toteuttamisen. Venäjän proletaarien ei ole

pelättävä, vaan kiihkeästi toivottava tällaista lopputulosta. Voittamalla tulevassa demokraattisessa vallankumouksessa me astumme siten jättiläisaskelen kohti sosialistista päämääräämme, päästämme koko Euroopan vapaaksi taantumuksellisen sotilasvallan raskaasta ikeestä ja autamme veljiämme, koko maailman tietoisia työläisiä, jotka ovat porvarillisen taantumuksen pahasti näännyttämiä ja elpyvät nyt henkisesti nähdessään Venäjän vallankumouksen menestykset, kulkemaan nopeammin, päättäväisemmin ja rohkeammin sosialismia kohti. Ja Euroopan sosialistisen proletariaatin auttamina me emme ainoastaan pysty suojaamaan demokraattista tasavaltaa, vaan saatamme myös lähteä sosialismia kohti seitsenperinkulmaisoin askelin.

Eteenpäin, toverit työläiset, järjestyneeseen, yksimieliseen ja järkähtämättömään taisteluun vapauden puolesta!

Eläköön vallankumous!

Eläköön kansainvälinen vallankumouksellinen sosialidemokratia!

VSDTP:n Keskuskomitea

„Proletari“ № 1,
toukokuun 27 (14) pnä 1905

*Julkaistaan „Proletari“ lehden
tekstin mukaan*

EDUSTAJAKOKOUKSEN KONSTITUOIMISESTA ¹¹³

Lisäyksenä tähän päätöslauselmaan, joka hyväksyttiin edustajakokouksen alussa, Keskuskomitea katsoo tarpeelliseksi lisätä, myöhäisempien tietojen perusteella, seuraavaa. Edustajakokous määritteli puolueemme täysoikeuksisten äänten koko määrän lopullisesti 71:ksi, s.o. 62 ääntä 31:llä täysoikeuksisella järjestöllä ja 9 ääntä puolueen keskuselimillä. Krementshugin, Kasaanin ja Kubanin komiteoita edustajakokous ei tunnustanut täysoikeuksisiksi. Edustajakokouksessa olivat läsnä päätösvaltaisain äänioikeuksin seuraavien komiteoiden edustajat: Pietarin, Moskovan, Tverin (edustajakokouksen loppuvaiheessa), Riian, Pohjoisen, Tulan, Nizhni Novgorodin, Uralin, Samaran, Saratovin, Kaukasian liiton (8 ääntä, s.o. yhtä monta kuin neljällä komitealla), Voronezhin, Nikolajevin, Odessan, Polesjen, Luoteisen, Kurskin ja Orelin-Brjanskin komiteain edustajat. Yhteensä 21 järjestöä, joilla 42 ääntä, sitten KK:n edustajat ja Neuvostoon kuuluvat KK:n edustajat, joilla yhteensä 4 ääntä. Kaikkiaan 46 ääntä 71:stä. Neuvottelevin äänioikeuksin olivat läsnä Arkangelin komitean, Uralin liiton (toinen edustaja, joka saapui edustajakokouksen loppuvaiheessa), Kasaanin komitean, Odessan komitean edustajat; Jekaterinoslavin, Harkovin ja Minskin puolueeryhmän, „Vperjod” lehden toimituksen ja Ulkomaisen järjestön komitean edustajat. Krementshugin komitean edustaja oli ilmoittanut olevansa halukas osallistumaan edustajakokouksen työhön, mutta myöhästyi tulossaan. Edelleen, kolmannen edustajakokouksen edustajat saivat kokouksen istuntoaikana asiapaperin, josta ilmeni, että puolueen yleisen edustajakokouksen koollekutsumiseen tähtäävien Organisaatiokomitean

ponnistusten ansiosta ulkomaille olivat saapuneet seuraavien järjestöjen edustajat: KK:n Pietarin ryhmän, KK:n Odessan ryhmän, Nikolajevin komitean, Harkovin komitean, Kievin komitean, Jekaterinoslavin komitean, Kubanin komitean, Donin komitean, Donetsin liiton, Siperian liiton, Moskovan komitean periferian, Sormovon periferian, Smolenskin komitean, Krimin liiton ja Ukrainan sosialidemokraattisen liiton edustajat. Tämä asiapaperi on kirje „Tovereille, jotka ovat kokoontuneet edustajakokoukseen Organisaatiokomitean kutsusta”, kirje, jonka ovat allekirjoittaneet kaikkien mainittujen järjestöjen edustajat. Tästä näkyy, että Organisaatiokomitea todellakin onnistui turvaamaan sen, että voitiin pitää puolueen yleinen edustajakokous sanan täydessä mielessä.

Edustajakokous piti kaikkiaan 26 istuntoa. Päiväjärjestyksessä olivat taktilliset kysymykset: 1) Aseellinen kapina. 2) Suhde hallituksen politiikkaan kumouksen aattona ja sen aikana. 3) Suhde talonpoikaisliikkeeseen. Sitten organisatoriset kysymykset. 4) Työläisten ja intelligenttien suhde puoluejärjestöissä. 5) Puoluesäännöt. Edelleen kysymykset suhteesta muihin puolueisiin ja järjestöihin, nimittäin: 6) — VSDTP:n erkaantuneeseen osaan. 7) — kansallisiin sosialidemokraattisiin puolueisiin. 8) — „sosialivallankumouksellisiin”. 9) — liberaaleihin. Edelleen, 10) Propaganda- ja agitaatiotyön parantaminen. 11) KK:n toimintaselostus. 12) Paikalliskomitean edustajien toimintaselostukset. 13) Vaalit. 14) Edustajakokouksen pöytäkirjojen ja päätösten julkaisemisjärjestys ja puolue-toimitsijain toimeenastumisjärjestys.

Edustajakokouksen pöytäkirjojen julkaiseminen on jätetty edustajakokouksen valitsemaalle erikoisvaliokunnalle, joka jo on ryhtynyt toimeen.

VSDTP:n Keskuskomitea

„Proletari” № 1,
toukokuun 27 (14) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstin mukaan

KOLMAS EDUSTAJAKOKOUS ¹¹⁴

Edustajakokouksesta käyty pitkä ja sitkeä taistelu VSDTP:ssa on vihdoinkin päättynyt. Kolmas edustajakokous on pidetty. Koko sen työ voidaan arvostaa yksityiskohtaisesti vasta edustajakokouksen pöytäkirjojen tultua julkaistuiksi. Tällä haavaa, julkaistun „Tiedoituksen” * ja edustajakokouksen osanottajien vaikutelmien perusteella, aiomme vain panna merkille III edustajakokouksen päätöksiksi valautuneen puoluekehityksen päävaiheet.

Venäjän tietoisien proletariaatin puolueella oli III edustajakokouksen edellä ratkaistavanaan kolme pääkysymystä. Ensimmäisenä kysymyksenä oli puoluekriisi. Toisena, tärkeämpänä kysymyksenä oli puolueen järjestömuoto yleensä. Kolmantena, tärkeimpänä kysymyksenä oli taktiikkamme kyseisenä vallankumouksellisena ajankohtana. Tarkastelkaamme näiden kolmen kysymyksen ratkaisua siirtymällä vähemmän oleellisesta oleellisempaan.

Puoluekriisin ratkaisi sinänsä jo yksin se tosiasia, että edustajakokous kutsuttiin koolle. Kuten tunnettua, kriisin perustana oli II edustajakokouksen vähemmistön sitkeä haluttomuus alistua sen enemmistön tahtoon. Se, että tämä kriisi oli tuskallinen ja luonteeltaan pitkällinen, johtui III edustajakokouksen koollekutsumisen viivyttämisestä, johtui siitä, että puolue oli todellisuudessa kahtiajakaantunut, sitä oli hajotettu peitetysti ja salaisesti, samalla kun ulkokultaisesti säilytettiin ulkonainen ja näennäinen eheys ja enemmistö teki hurjia voimainponnistuksia jouduttaakseen välitöntä ulospääsyä tästä mahdottomasta tilanteesta. Tämän ulospääsyn antoi edustajakokous asettamalla

* Ks. tätä osaa, ss. 424—430. *Toim.*

vähemmistölle tiukasti kysymyksen enemmistön päätösten tunnustamisesta, s.o. joko puolueen yhtenäisyyden todellisesta ennallistamisesta tai sen täydellisestä muodollisesta rikkomisesta. Vähemmistö ratkaisi tämän kysymyksen jälkimmäisessä mielessä, katsoen kahtiajakaantumisen paremmaksi. Viimeisenä kahtiajakaantumiseen johtavana askeleena oli, kuten „Tiedoituksessa” jo on mainittu, se, että Neuvosto kieltäytyi osallistumasta edustajakokoukseen vastoin täysoikeuksisten puoluejärjestöjen enemmistön selvästi ilmaistua tahtoa ja että koko vähemmistö kieltäytyi saapumasta edustajakokoukseen. Emme kajoa tässä edustajakokouksen muodolliseen laillisuuteen, mikä on tullut riittävästi todistettua „Tiedoituksessa”. Sitä perustetta, että edustajakokous olisi laiton, koska sitä ei kutsuttu koolle Neuvoston toimesta, s.o. puoluesääntöjen mukaisesti, on vaikea edes ottaa vakavasti koko puolueselkkausjutun jälkeen. Jokaiselle, joka käsittää minkä tahansa puolueorganisaation perusteet yleensä, on selvää, että kurinalaisuus alemmalle kollegiolla edellyttää kurinalaisuutta ylemmälle kollegiolla; kurinalaisuus Neuvostolle edellyttää Neuvoston alistumista valtuuttajilleen, s.o. komiteoille ja niiden koostumalle, puolueen edustajakokoukselle. Ken ei tunnusta tätä aapistotuutta, se päättyy kiertämättömästi sellaiseen järjestöjärjelyjohtopäätökseen, etteivät valtuutetut ole vastuussa valtuuttajilleen ja tilivelvollisia heille, vaan päinvastoin. Mutta toistamme, että tähän kysymykseen on turhaa pysähtyä pitemmälti, eikä suinkaan vain sen vuoksi, että asiaa eivät saata ymmärtää ainoastaan ne, jotka eivät tahdo sitä ymmärtää, vaan myös sen vuoksi, että kahtiajakaantumishetkestä alkaen muodollisuuksia koskeva kiista kahtiajakaantuneiden osapuolien välillä muuttuu erikoisen kuivaksi ja tarkoituksettomaksi skolastiikaksi.

Vähemmistö on nyt erkaantunut puolueesta — se on ilmeinen tosiasia. Edustajakokouksen päätösten ja etenkin pöytäkirjojen perusteella osa vähemmistöstä varmistunee siitä, miten naiiveja ovat kaikenlaiset lorut mekaanisesta painostuksesta y.m.s., että uusissa säännöissä vähemmistön oikeudet yleensä on turvattu täysin taatusti, että kahtiajakaantuminen on vahingollista, — ja liittyy puolueeseen. Toinen osa on ehkä jonkin aikaa itsepintaisesti kieltäytyvä tunnustamasta puolueen edustajakokousta. Tämän osan suhteen meidän ei auta muuta kuin toivoa, että se mahdoli-

simman pikaisesti järjestyä sisäisesti eheäksi järjestöksi, jolla on oma erikoinen taktiikkansa ja omat sääntönsä. Mitä pikemmin tämä tapahtuu, sitä helpompi on kaikkien ja jokaisen, puolueytöntekijäin laajojen joukkojen, päästä selville kahtiajakaantumisen syistä ja sen arvioinnista, sitä helpompi on päästä käytännöllisiin sopimuksiin puolueen ja siitä eronneen järjestön välillä paikallisen työn tarpeita vastaavasti, ja sitä pikemmin on vihdoinkin hahmottuva tie, joka johtaa puolueen yhtenäisyyden kiertämättömään ennallistamiseen vastaisuudessa.

Siirrymme nyt toiseen kysymykseen, puolueen yleisiin organisaationormeihin. Kolmas edustajakokous on aika-oleellisesti uudelleenmuokannut näitä normeja tarkastamalla koko puoluesäännöt. Tämä tarkastus on koskenut kolmea peruskohtaa: a) sääntöjen 1. §:n muuttamista; b) Keskuskomitean oikeuksien ja komiteain autonomian tarkkaa määrittelyä laajentamalla samalla tätä viimeksi mainittua; c) yhden keskuksen muodostamista. Mitä tulee paljonpuhuttuun sääntöjen 1. §:ää koskevaan kysymykseen, niin sitä on jo tarpeeksi selitetty puoluekirjallisuudessa. Martovin epämääräisen sanamuodon periaatteellisen puolustelun virheellisyys on tullut täysin todistettua. Kautskyn yrityksellä puolustaa tätä sanamuotoa, ei tosin periaatteellisilla näkökohdilla, vaan sillä, että se on mukava Venäjän konspiratiivisia oloja silmälläpitäen, ei ollut eikä voinutkaan olla menestystä. Se, joka on toiminut Venäjällä, tietää mainiosti, ettei moisia mukavuusnäkökohtia ole. Nyt täytyy jäädä odottamaan sääntöjen uuden 1. §:n toteuttamisessa karttuvaa puolueen kollektiivisen *työn* ensimmäistä kokemusta. Tähdennämme, että sen toteuttamiseksi on vielä tehtävä työtä ja tehtävä sitä paljonkin. Jotta joku voisi itsekokeutua puolueen jäseneksi „jonkin puoluejärjestön valvonnan alaisena”,— sitä varten ei tarvita mitään toimintaa, sillä tuo sanamuoto on pelkkää sanahelinää, ja se on ollut sitä koko ajan, toisesta edustajakokouksesta kolmanteen. Se, että voitaisiin luoda laaja verkko erilaisia puoluejärjestöjä, alkaen suppeista ja konspiratiivisista ja päättyen mahdollisimman laajoihin ja mahdollisimman vähän konspiratiivisiin, vaatii sisukasta, pitkäaikaista ja taitavaa organisatorista työtä, joka jääkin nyt Keskuskomiteamme ja sitäkin enemmän paikallisten komiteoidemme tehtäväksi. Juuri komiteat joutuvat vahvistamaan

puoluejärjestöjen nimityksen suurimmalle määrälle järjestöjä, välttämään tällöin kaikkea tarpeetonta vitkuttelua ja saivartelua, propagoimaan aina ja jatkuvasti työläisten keskuudessa sitä aatetta, että on välttämättä muodostettava mahdollisimman paljon mitä erilaisimpia puolueeseemme kuuluvia työväenjärjestöjä. Emme voi nyt pysähtyä pitemmästi tähän kiintoisaan kysymykseen. Huomautamme vain, että vallankumouksellinen kausi tekee erikoisen tarpeelliseksi erottaa sosialidemokratian jyrkästi kaikista ja kaikenlaisista demokraattisista puolueista. Mutta tällainen eronteko ei ole ajateltavissa, jollei tehdä alinomaa työtä puoluejärjestöjen lukumäärän lisäämiseksi ja niiden keskinäisen yhteyden lujittamiseksi. Tätä yhteyden lujittamisen asiaa pitäisi m.m. palvella edustajakokouksen määräämien kaksiviikkoisten selostusten. Toivomme, etteivät nämä selostukset jää vain paperille, etteivät käytännönmiehet tämän johdosta kuvittele mielessään mitään volokiitta- ja kansliavitkuttelun kauhuja, että he totuttavat itsensä ensin vähäiseen, vaikkapa pelkästään ilmoittamaan jokaisen, pienimmänkin, keskukselta kaukaisimmankin puoluejärjestön jäsenluvun. „Alku aina hankala”, sanoo sananlasku, mutta sittemmin kyllä huomataan, mikä tavattoman suuri merkitys on sillä, että on totuttu olemaan säännöllisessä organisatorisessa kanssakäynnissä.

Yhtä keskusta koskevaan kysymykseen emme pysähdy pitemmästi. III edustajakokous hylkäsi „kaksikeskuksisuuden” yhtä valtavalla enemmistöllä kuin II edustajakokous sen hyväksyi. Syyt tähän ymmärtää vaivatta jokainen, joka on seurannut tarkasti puolueemme historiaa. Edustajakokoukset eivät niinkään paljon luo uutta kuin vahvistavat jo saavutettuja tuloksia. II edustajakokoukseen mennessä „Iskran” toimitus oli ollut ja sitä oli pidetty horjumattomuuden tukena,—sille annettiin ylivoima. Venäjällä olevien tovereiden vallitseva asema ulkomailla oleviin nähden tuntui vielä kysymyksenalaiselta puolueen ollessa silloisella kehitystasolla. Toisen edustajakokouksen jälkeen nimenomaan ulkomainen toimituskunta osoittautui horjuvaksi,— puolue sitävastoin voimistui, voimistui epäilemättä ja huomattavasti, ja nimenomaan Venäjällä. Se, että Päääänenkannattajan toimituskunnan määrää puolueen Keskuskomitea, ei näissä oloissa voinut olla saamatta puolueetyöntekijäin joukon myötätuntoa.

Ja vihdoin se, että on yritetty tarkemmin määritellä Keskuskomitean ja paikallisten komiteain oikeuksien, aatteellisen taistelun ja desorganisoivan torailun rajat, on niin ikään kiertämättömästi johtunut II edustajakokouksen jälkeisten tapahtumien koko kulusta. Tässä on meillä johdonmukaisesti ja systemaattisesti „karttunut puoluekokemusta”. Plehanovin ja Leninin kirje tyytymättömille toimittajille vuoden 1903 lokakuun 6 pltä * oli pyrkimystä rajoittaa ärtyneisyyden ja erimielisyyden aineksia. Keskuskomitean ultimaatumia vuoden 1903 marraskuun 25 pltä — samaa pyrkimystä muovailtuna kirjallisuusryhmän ehdotukseksi. Neuvostoon kuuluvien Keskuskomitean edustajain ilmoitus vuoden 1904 tammikuun lopulla ** oli yritys kehoittaa koko puoluetta pitämään aatteelliset taistelumuodot erillään boikotista y.m.s. Leninin kirje Venäjällä oleville Keskuskomitean jäsenille vuoden 1904 toukokuun 26 pltä *** — siinä tunnustettiin välttämättömäksi taata virallisesti vähemmistön oikeudet. Tunnettu „22:n julkilausuma” (v. 1904 syksy) — samoin, mutta selvemmissä, kehitellymmässä ja kategorisemmassa muodossa. On täysin luonnollista, että tätä tietä lähti myös III edustajakokous, joka „hälvensi lopullisesti, hälvensi virallisin päätöksin piiritystilakuvitelman”. Emme rupea tässä toistamaan, millaisia nuo viralliset päätökset, s.o. puoluesääntöjen muutokset, nimenomaan ovat, sillä se näkyy säännöistä ja „Tiedoituksesta”. Panemme merkille vain kaksi seikkaa. Ensinnäkin voidaan toivoa, että taattu oikeus kirjallisuuden julkaisemiseen ja komiteain turvaaminen „hajallelaskemiselta” helpottaa eronneiden kansallisten sosialidemokraattisten järjestöjen palaamista puolueeseen. Toiseksi komiteain jäsenistön koskemattomuuden säätäminen on pakoittanut ottamaan ennakoivasti huomioon tämän koskemattomuuden mahdollisen väärinkäyttämisen, s.o. kerrasaan kelvottoman komitean „vaihtamattomuudesta” johtuvan haitan. Tällä tavoin syntyi uusien puoluesääntöjen 9. §, joka säätää komiteain hajallelaskemisen ehdot, kun sitä vaatii $\frac{2}{3}$ puoluejärjestöihin kuuluvista paikallisista työläisistä. Vartokaamme kokemuksen opetuksia päätelläksemme,

* Ks. Teokset, 7. osa, s. 340. *Toim.*

** Ks. Teokset, 7. osa, ss. 136—139. *Toim.*

*** Ks. Teokset, 7. osa, ss. 411—415. *Toim.*

missä määrin käytännölliseksi tuo sääntö on osoittautunut.

Ja vihdoin, siirtyessämme edustajakokouksen viimeiseen ja tärkeimpään työkohteeseen, puolueen taktiikan määrittelymiseen, meidän on huomautettava, että eri päätöslauselmien luetteleminen ja niiden sisällön yksityiskohtainen tarkastelu ei ole tässä paikallaan. Joudumme sen ehkä tekemään tärkeimmille päätöslauselmille omistetuissa erikoisartikkeleissa. Tässä taasen on tarpeen antaa kuva yleisestä poliittisesta tilanteesta, jota edustajakokous joutui selvittämään. Venäjällä alkaneen vallankumouksen kulku ja lopputulos voi olla kahdenlainen. Mahdollista on, että tsaarihallitus onnistuu vielä selviytymään mitättömien myönnytysten, jonkin „Shipovin” perustuslain avulla niistä pihdeistä, joiden puristuksessa se on. Tällainen lopputulos ei ole kovinkaan todennäköistä, mutta jos itsevaltiuden kansainvälinen asema paranee esim. verraten onnistuneen rauhansolmiamisen tapauksessa, jos porvariston petturuus vapaudenasiaa kohtaan realisoituu nopeasti sopimukseksi vallanpitäjien kanssa ja jos kiertämätön vallankumouksellinen purkaus tai purkaukset päättyvät kansan tappioon, niin siinä tapauksessa päädytään tuohon lopputulokseen. Meitä, sosialidemokraatteja, ja myös koko tietoista proletariaattia odottavat silloin pitkät harmaat arkipäivät: porvariston ankara muka-perustuslaillinen luokkaherruus, työväen poliittisen omatoimisuuden kaikinainen tukahduttaminen, hidas taloudellinen edistys uusissa oloissa. Me emme tietenkään masennu, olkoon vallankumouksen lopputulos millainen tahansa, vaan pyrimme käyttämään hyväksi jokaista olojen muutosta laajentaaksemme ja lujittaaksemme työväenpuolueen itsenäistä organisaatiota, kasvattaaksemme poliittisesti proletariaattia uuteen taisteluun. Edustajakokous on ottanut huomioon muun muassa tämän tehtävän päätöslauselmassaan, joka koskee VSOTP:n avointa esiintymistä.

Mahdollinen ja todennäköisempi on vallankumouksen toinen lopputulos, nimittäin se „demokratian ja sen johdossa olevan työväenluokan täydellinen voitto”, josta „Tiedoituksessa” puhutaan*. Puhumattakin on selvää, että me teemme kaiken voitavamme tämän tuloksen saavuttamiseksi

* Ks. tätä osaa, s. 429. *Toim.*

ja edellistä lopputulosta mahdollistavien ehtojen poistamiseksi. Myös objektiiviset historialliset olot ovat muodostumassa suotuisiksi Venäjän vallankumoukselle. Järjetön ja häpeällinen sota punoo hirttosilmukkaa tsaarihallitukselle ja muodostaa tavattoman edullista ajankohtaa sotilas-komennon vallankumoukselliselle hävittämislle, laajaperäiselle propagandalle kansanaseistamisen voimaansaattamiseksi vakinaisten armeijoiden tilalle, tämän toimenpiteen nopealle toteuttamiselle väestöjoukkojen kannatuksella. Itsevaltiuden pitkäaikainen ja rajaton herruus on kartuttanut kansassa melkein pä historiallisessa ennennäkemättömän paljouden vallankumouksellisista tarmoista: valtavan työväenliikkeen ohella laajenee ja voimistuu talonpoikaikapina, tiivistyy pikkuporvarillinen demokratia, etupäässä vapaa-ammattaja edustavien ominaisuudessa. Historian ivaa on itsevaltiuden rankaiseminen sillä, että siihen jopa myötmielisestikin suhtautuvat yhteiskunnalliset voimat, kuten klerikalismi, joutuvat osaksi järjestäytymään sitä vastaan murttamalla tai avartamalla poliisibyrokraattien puitteita. Kuohunta papiston keskuudessa, papiston pyrkimys uusiin elämänmuotoihin, klerikaalien eristäytyminen, kristillisten sosialistien ja kristillisten demokraattien ilmaantuminen, „vierasuskoisten”, lahkolaisten suuttumus j.n.e.: kaikki tuo on mitä suurimmaksi hyödyksi vallankumoukselle luoden mitä suotuisinta maaperää agitaatiolle, jonka tarkoituksena on kirkon täydellinen erottaminen valtiosta. Ei päivä päivältä, vaan tunti tunnilta kasvaa ja moninkertaistuu niiden luku, jotka tahtoen tai tahtomattaan, tietoisesti tai tiedottomasti ovat vallankumouksen liittolaisia. Kansan voitto itsevaltiudesta käy yhä todennäköisemmäksi.

Tämä voitto on saavutettavissa vain proletariaatin sankarillisella voimainponnistuksella. Se asettaa sosialidemokratialle sellaisia vaatimuksia, jollaisia historia ei ole vielä kertaakaan eikä missään asettanut työväenpuolueelle demokraattisen kumouksen kaudella. Edessämme eivät ole hitaan valmistelemaan työn entuudestaan tutut tiet, vaan valtavat, suurenmoiset tehtävät: kapinan järjestäminen, proletariaatin vallankumouksellisten voimien keskittäminen, niiden yhdistäminen koko vallankumouksellisen kansan voimien kanssa, aseellinen rynnistys, väliaikaisen vallankumoushallituksen muodostaminen. Päätöslauselmassaan, jotka nyt on julkaistu yleisesti tietoonsaatettaviksi,

III edustajakokous on yrittänyt ottaa huomioon nämä uudet tehtävät ja antaa voimienmukaisia direktiivejä tietoisten proletaarien järjestöille.

Venäjä lähenee kaikkien edistyksellisten kansanvoimien vuosisataisen itsevaltiudenvastaisen taistelun ratkaisua. Kukaan ei enää epäile nyt sitä, että proletariaatti on osallistuva tuohon taisteluun mitä tarmokkaimmin ja että nimenomaan sen osallistuminen taisteluun ratkaisee vallankumouksen lopputuloksen Venäjällä. Meidän, sosialidemokraattien, on nyt osoitauduttava kyllin ansiokkaiksi olemaan vallankumouksellisimman luokan edustajina ja johtajina, autettava sitä hankkimaan mitä laajin vapaus, joka on takeena voittoisalle kulullemme sosialismiin.

„Proletari“ № 1,
toukokuun 27 (14) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari“ lehdessä
tekstin mukaan

VOITTOISA VALLANKUMOUS

Nykyään saatte usein kuulla ja lukea nämä sanat. Mitä ne oikeastaan merkitsevät? „Vallankumous”-käsitteestä ei saa tehdä jumalaa (sen tulevat kiertämättömästi tekemään ja jo tekevätkin porvarilliset vallankumousmiehet). Ei saa rakentaa illuusioita, luoda itselleen myyttejä — materialistinen historiankäsitely ja luokkakatsantokanta ovat ehdottomasti ristiriidassa sen kanssa.

Ja siitä huolimatta on epäilemätöntä, että silmiemme edessä on käynnissä kahden voiman välinen taistelu, taistelu elämästä ja kuolemasta, — nimenomaan kahden voiman, sillä taistelun kohteeksi on tullut tsaarin itsevaltiutus, respective* kansan itsevaltiutus. Nuo kaksi voimaa ovat vallankumous ja vastavallankumous.

Siis tehtävänäimme on selvittää itsellemme tarkoin, mikä (1) on noiden yhteiskunnallisten voimien luokkasisältö; (2) mikä on niiden välisen taistelun reaalin, taloudellinen sisältö nyt, tällä haavaa.

Lyhyt vastaus näihin kysymyksiin (vastaus, jota on kehiteltävä yksityiskohtaisesti) on tällainen:

vallankumouksen voimat = proletariaatti ja talonpoikaisto (talonpoikaisto *vallankumouksellisen* pikkuporvariston tärkeimpänä edustajana; sivistyneistön *vallankumouksellisen* merkityksen mitättömyys).

Voittoisa vallankumous = proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattinen diktatuuri.

Kumouksen sisältö = demokraattisen valtiojärjestelmän muodostaminen, joka taloudelliselta merkitykseltään on samaa kuin (1) kapitalismin kehityksen vapauttaminen;

* — tai vastaavasti. *Toim.*

(2) maaorjuuden jätteiden hävittäminen; (3) väestöjoukkojen, eritoten sen alempien kerrosten elintason ja kulttuuritason kohottaminen. [Amerikka ja Venäjä, pauperismi ja kapitalismi.]

Mythenbildung * porvarillisen demokratian historiallisen kannan kiertämättömänä seurauksena. [Vertaa asianajajain päätöslausemia ¹¹⁵.] Kaikki „socialisteja”...

Umwälzung **, Umsturz ***... missä? sivistyneistölläkö?? asianajajillako? — *Nil* ****. Vain proletaareilla ja *talonpojilla*. Mikä voi lujittaa heidän aikaansaannoksensa?? Vain tasavalta, demokraattinen diktatuuri.

Kirjoitettu touko—kesäkuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — Myyttien luominen. *Toim.*
 ** — Kumous, vallankumous. *Toim.*
 *** — kukistaminen. *Toim.*
 **** — Nihil — ei mitään. *Toim.*

POLITIIKAN SEKOITTAMISESTA PEDAGOGIIKAN KANSSA

Meillä on paljon sosialidemokraatteja, jotka jokaisen tapion vaikutuksesta, jonka työläiset kärsivät erillisissä otteluissa kapitalisteja tai hallitusta vastaan, joutuvat pessimismin valtaan ja jättävät ylenkatseellisesti sikseen kaikki puheet työväenliikkeen korkeista ja suurista päämääristä vedoten siihen, että meidän vaikutuksemme joukkoihin ei ole riittävää. Mihinkäs meistä olisi! Mitäs me voisimme aikaansaada! sanovat sellaiset ihmiset. Ei maksa puhuakaan sosialidemokratian merkityksestä vallankumouksen etujoukkona, kun emme tunne kunnolleen edes joukkojen mielialaa emmekä osaa sulautua joukkoihin, nostattaa työväenjoukkoja! Sosialidemokraattien vastoinikäymiset kuluvan vuoden Toukokuun 1 p:nä voimistivat huomattavasti tätä mielialaa. Menshevikit eli uusiskralaiset tietenkin kiiruhtivat käyttämään sitä hyväksi esittääkseen vielä kerran erikoisena tunnuksena tunnuksen: joukkoihin! aivan kuin jonkun kiusaksi, aivan kuin vastaukseksi ajatuksiin ja puheisiin väliaikaisesta vallankumouhallituksesta, vallankumouksellis-demokraattisesta diktatuurista y.m.s.

Ei voida olla tunnustamatta, että tuossa pessimismissä ja hätäilevien uusiskralaisten sanomalehtimiesten siitä tekemissä johtopäätöksissä on eräs sangen vaarallinen piirre, joka voi aiheuttaa vakavaa vahinkoa sosialidemokraattiselle liikkeelle. Sanomattakin on selvää, että itsearvostelu on ehdottoman tarpeellinen jokaiselle elävälle ja elinkykyiselle puolueelle. Ei ole mitään sen typerämpää kuin omahyväinen optimisismi. Ei ole mitään sen oikeampaa kuin ohjeet siitä, että on vakituisesti ja ehdottoman välttämättömästi

syvennettävä ja laajennettava, laajennettava ja syvennettävä vaikutustamme joukkoihin, meidän puhtaasti marxilaista propagandaamme ja agitaatiotamme, meidän lähenemistämme työväenluokan taloudelliseen taisteluun j.n.e. Mutta juuri siksi, että nämä ohjeet ovat oikeita aina ja jatkuvasti, missä olosuhteissa ja tilanteissa tahansa, niitä ei saa muuttaa erikoisiksi tunnuksiksi eikä niillä voida puolustaa yrityksiä luoda niiden pohjalla jonkinlaista erikoisuuntaa sosialidemokratiassa. Siinä on raja, jonka ylitettyänne te muutatte nuo kiistämättömät ohjeet liikkeen tehtävien ja kantavuuden tyyppistämiseksi, ajankohdan päivänpolttavien ensivuoroisten poliittisten tehtävien doktrinääriseksi unohtamiseksi.

On aina syvennettävä ja laajennettava työtä ja vaikutusta joukkoihin. Ilman sitä sosialidemokraatti ei ole sosialidemokraatti. Ei yhtäkään järjestöä, ryhmää, kerhoa voida pitää sosialidemokraattisena järjestönä, ellei se suorita herkeämättä ja säännöllisesti tätä työtä. Kun me jyrkästi erkaanumme erilliseksi itsenäiseksi proletariaatin puolueeksi, niin tuon erkaantumisen koko merkitys on suurin piirtein siinä, että me aina ja herkeämättä suorittaisimme tuota marxilaista työtä, nostaisimme sikäli kuin on mahdollista koko työväenluokan tietoisien sosialidemokraattisuuden tasalle sallimatta minkäänlaisten, kerrassaan minkäänlaisten poliittisten myrskyjen — sitäkin vähemmän poliittisten dekoratiivimuutosten — vieroittaa meitä pois tästä jokapäiväisestä työstä. Ilman tätä työtä poliittinen toiminta muuttuisi kiertämättä leikiksi, sillä tällä toiminnalla tulee olemaan vakava merkitys proletariaatille vasta silloin ja vain siinä määrin, missä määrin se nostattaa määrätyn luokan joukot, saa sen kiinnostetuksi ja sysää sitä osallistumaan tapahtumiin aktiivisesti ja eturiveissä. Sanoimme jo, että tämä työ on tarpeen aina: siitä voidaan ja pitää muistuttaa jokaisen tappion jälkeen, sitä on tähdennettävä, sillä sen heikkous on *aina* eräs proletariaatin tappion syitä. Jokaisen voiton jälkeen siitä on myös *aina* muistutettava ja sen merkitystä tähdennettävä, sillä muutoin voitto tulee olemaan näennäinen, sen hedelmät eivät tule turvatuiksi, sen reaalin merkitys koko sen suuren taistelumme kannalta katsoen, jota me käymme lopullisen päämäärämme puolesta, tulee olemaan mitätön ja saattaa osoittautua jopa kielteiseksikin (nimittäin siinä tapauksessa, jos osittainen voitto tuudittaa

uneen valppautemme, heikentää epäluottamusta epävarmoihin liittolaisiin, antaa päästää ohitse hetken, jolloin on käytävä edelleen ja yhä päättäväisemmin hyökkäystä vihollista vastaan).

Mutta juuri siksi, että tätä työtä vaikutuksen syventämiseksi ja laajentamiseksi joukkoihin tarvitaan yhtäläisesti aina, niin jokaisen voiton kuin jokaisen tappionkin jälkeen, niin poliittisen seisauskauden kuin mitä myrskyisimmän vallankumouksellisenkin kauden aikana, juuri siksi sitä koskevasta ohjeesta ei saakaan tehdä mitään erikoista tunnusta, sen pohjalle ei voida perustaa erikoista suuntaa, ilman ettei uhkaa demagogiaan sekä etumaisen ja ainoan todella vallankumouksellisen luokan tehtävien madaltamiseen lankeamisen vaara. Sosialidemokraattisen puolueen poliittisessa toiminnassa on aina ja siinä tulee olemaan tiettyä pedagogiikan ainesta: pitää kasvattaa koko palkkatyöläisten luokkaa niiden vapaustaistelijain tehtävään, jotka käyvät taistelua koko ihmiskunnan vapauttamiseksi kaikesta sorrosta, pitää herkeämättä opettaa tämän luokan yhä uusia kerroksia, pitää osata lähestyä tämän luokan kaikkein sivistymättömmimpiä, kehittymättömmimpiä edustajia, joihin niin meidän tietemme kuin elämänkin tiede on vaikuttanut vähemmän, jotta kykenisimme puhumaan heidän kanssaan, kykenisimme lähestymään heitä, kykenisimme sitkeästi, kärsivällisesti nostamaan heitä sosialidemokraattisen tietoisuuden tasalle muuttamatta oppiamme kuivaksi dogmiksi, opettamalla sitä ei yksinomaan kirjan avulla, vaan myös noiden kaikkein sivistymättömmimpien ja kaikkein kehittymättömmimpien proletariaatin kerrosten osallistumisella jokapäiväiseen elämäntaisteluun. Tässä jokapäiväisessä toiminnassa, toistamme, on tiettyä pedagogiikan ainesta. Sosialidemokraatti, joka unohtaa tämän toiminnan, lakkaa olemasta sosialidemokraatti. Se on totta. Mutta meillä unohdetaan nyt usein se, että sosialidemokraatti, joka alkaa rajoittaa politiikan tehtäviä pedagogiikkaan, lakkaa myös — vaikkakin toisesta syystä — olemasta sosialidemokraatti. Se, jonka päähän pälkähtäisi tehdä tästä „pedagogiikasta” erikoinen tunnus, *asettaa se vastakkain* „politiikan” kanssa, luoda tämän vastakkainasettamisen pohjalla erikoinen suunta, vedota joukkoihin tämän tunnuksen nimessä sosialidemokratian „poliitikkoja” vastaan, hän vajoaisi heti ja kiertämättömästi demagogiaan.

Vertaus on aina ontuva, se on jo aikoja sitten tunnettua. Jokainen vertaus vertaa vain vertailtavien esineiden tai käsitteiden yhtä puolta tai vain muutamia puolia abstrahoiden väliaikaisesti ja ehdollisesti muut puolet. Muistutamme lukijalle tästä yleisesti tunnetusta, mutta usein unohdetusta totuudesta, ja vertaamme sosialidemokraattista puoluetta suureen kouluun, joka on samanaikaisesti alkeis-, keski- ja korkeakoulu. Tämä suuri koulu ei voi milloinkaan eikä missään oloissa unohtaa aakkosten opetusta, tiedon alkeiden ja itsenäisen ajattelun alkeiden opetusta. Mutta jos jonkun päähän pälkähäisi suoriutua korkeamman tiedon kysymyksistä aakkosiin vetoamisella, jos joku alkaisi asettaa tämän korkeamman tiedon (jonka voi saavuttaa sellainen ihmisryhmä, joka aakkosia opiskelemaan ryhmään verrattuna on monta kertaa pienempi) hatarat, epäilyttävät ja „suppeat” tulokset vastakkain alkeiskoulun vankkojen, syvällisten, laajojen ja perusteellisten tulosten kanssa, niin hän paljastaisi uskomattoman lyhytnäköisyytensä. Sellainen saattaisi jopa auttaakin suuren koulun koko merkityksen täydellistä vääristelyä, sillä korkeamman tiedon kysymysten hyljeksintä vain helpottaisi veijareita, demagogeja ja taantumuksellisia saattamaan ymmälle ihmisiä, jotka ovat käyneet läpi vain aakkoset. Tai verratkaamme puoluetta vielä armeijaan. Ei rauhan eikä sodankaan aikana saa unohtaa rekryyttien koulutusta, ampumaoppia, sotilasopin alkeiden laajaa ja syvällistä levittämistä joukkojen keskuuteen. Mutta jos manööverien tai tosiottelujen johtajat...*

Kirjoitettu kesäkuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

KIRJE KANSAINVÄLISELLE SOSIALISTISELLE TOIMISTOLLE

Geneve, kesäkuun 2 pnä 1905.

Kansainväliselle sosialistiselle toimistolle.

Kalliit toverit! Muutama viikko sitten kokoontui VSDTP:n 3. edustajakokous. Lähiaikoina ilmestyy ja tulee lähetetyksi Toimistoon erikoiskirjanen¹¹⁶ ranskan ja saksan kielellä, jossa on edustajakokouksen päätöslauselmien käännökset. Edustajakokouksen päätöksen mukaan „Iskra” lehti on lakannut olemasta puolueen Pää-äänenkannattaja. Vastaisuudessa Pää-äänenkannattajana tulee olemaan viikkolehti „Proletari”¹¹⁷, joka ilmestyy Genevessä.

Keskuskomitea, joka uusien sääntöjen mukaan on puolueemme ainoa keskuselin, nimittää puolueen edustajan Kansainväliseen toimistoon. Pyydämme Teitä vastaisuudessa kääntymään Keskuskomitean edustajan tov. Uljanovin puoleen: 3, rue de la Colline, Genève.

Kalliit toverit, ottakaa vastaan veljellinen tervehdyksemme.

VSDTP:n Keskuskomitean puolesta
N. Lenin (V. Uljanov)

*Painettu v. 1905
erittisenä tehtisenä
hektografilla*

*Julkaistaan hektografilehisen
tekstin mukaan*

VANHOILLISEN PORVARISTON NEUVOJA

Muutama viikko sitten pidettiin Moskovassa zemstvomiesten toinen edustajakokous. Venäläisten sanomalehtien ei sallita kirjoittaa sanaakaan tästä edustajakokouksesta. Englantilaiset lehdet tiedoittavat koko joukon yksityiskohtia niiden silminnäkijäin sanojen perusteella, jotka ovat olleet läsnä edustajakokouksessa ja sähköttävät paitsi edustajakokouksen päätöksiä myös eri suuntavivahteiden edustajien puheiden sisällön. 132:n zemstvoedustajan päätösten peruskysymyksenä on juuri sen perustuslakiohjelman hyväksyminen, jonka hra Struve on julkaissut ja jota me olemme käsitelleet „Vperjod” lehden 18. numerossa („Poliittisia sofismeja”)*. Tuo ohjelma edellyttää kaksikamarista kansanedustusjärjestelmää ja monarkian säilyttämistä. Ylähuone muodostetaan zemstvojen ja duumien edustajista, alahuone valitaan yleisellä, välittömällä, yhtäläisellä ja salaisella äänestyksellä. Meidän legaaliset sanomalehtemme, joiden on pakko olla vaiti edustajakokouksesta, ovat jo alkaneet julkaista yksityiskohtaisia tietoja tuosta ohjelmasta, ja siksi sen käsittely saa nyt erittäin tärkeän merkityksen.

Mitä tulee itse zemstvo-edustajakokoukseen, niin joudumme nähtävästi vielä monasti palaamaan siihen. Tois-
 taiseksi tiedoitamme vain, englantilaisten sanomalehtien perusteella, erittäin mielenkiintoisesta tapahtumasta tässä edustajakokouksessa: erimielisyydestä eli jakaantumisesta „liberaalisen” eli opportunistisen eli shipovilaisen puolueen ja „radikaalisen” puolueen välillä. Erimielisyys aiheutui yleisestä äänioikeudesta, jota ensin mainittu puolue ei

* Ks. tätä osaa, ss. 415—423. *Toim.*

halua. Sunnuntaina toukokuun 7 (huhtikuun 24) pnä selvisi, että 52 edustajakokouksen edustajaa seuraa Shipovia ja on valmis yleisen äänioikeuden tunnustamisen tapauksessa poistumaan edustajakokouksesta. Maanantaina parikymmentä heistä äänesti yhdessä enemmistön kanssa yleisen äänioikeuden puolesta. Sen jälkeen hyväksyttiin yksimielisesti päätöslauselma perustavan kokouksen koollekutsumisesta yleisen äänioikeuden pohjalla, ja samalla huomattava enemmistö kannatti sen ohella välitöntä äänioikeutta ja sitä, ettei (perustavassa kokouksessa) olisi duumien ja zemstvojen edustajia. Shipovilaiset on siis *toistaiseksi* voitettu zemstvomiesten edustajakokouksessa. Enemmistö on tullut siihen johtopäätökseen, että monarkian säilyttäminen ja vallankumouksen ehkäiseminen on mahdollista vain sitä tietä, että lahjoitetaan yleinen, välitön ja yhtäläinen äänioikeus äänestyksen ollessa salaista, äänioikeus, joka on tehty vaarattomaksi toisen kamarin monisteisilla ja ei-yhtäläisillä vaaleilla.

Erittäin opettavainen on Englannin vanhoillisen porvariston tästä edustajakokouksesta ja tästä päätöksestä antama arvio. „Meidän, ulkomaalaisten”, kirjoittaa „Times”, „on kerrassaan mahdoton arvostaa tämän huomiota herättävän edustajakokouksen poliittista merkitystä ennen kuin saamme luotettavista lähteistä tietää, kuinka suuressa määrin sillä on kannatusta Venäjän kansan laajojen joukkojen keskuudessa. Tämä edustajakokous saattaa merkitä todellisen perustuslaillisen uudistuksen alkua; se saattaa olla ensimmäinen porras tiellä vallankumousta kohti; se saattaa olla tavallinen ilotulitus, johon byrokrania on suhtautunut suvaitsevaisesti tietäen, että se palaa loppuun aiheuttamatta mitään vahinkoa byrokratialle”.

Erittäin oikea luonnehdinta! Todellakin, Venäjän vallankumouksen edelleenkulkua ei vielä läheskään määrää sellainen tapahtuma kuin tämä edustajakokous. „Laajojen kansanjoukkojen kannatus” on vielä kysymyksenalaista, ei niinkään itse sen tosiseikan mielessä, että kansa kannattaa (sen kannatus on epäilemätöntä), kuin tuon kannatuksen voiman mielessä. Jos hallitus voittaa kapinan, niin silloin liberaalinen edustajakokous osoittautuu nimenomaan tavalliseksi ilotulitukseksi. Ja maltilliset eurooppalaiset liberaalit neuvovat tietenkin kultaisen keskietien: maltillisen perustuslain, joka ehkäisisi vallankumouksen. Mutta hallituksen

hätääntyneisyys synnyttää heissä epäilyksiä ja tyytymättömyyttä. „Times” lehdestä tuntuu kummalliselta edustajakokouksen päätösten julkaisemisen kieltäminen, sillä takaisin kihlakuntiinsa palanneilla edustajilla on kaikki keinot saattaakseen kaikkien Venäjän yhteiskuntapiirien tietoon päätöksensä. „Kaikki hallituksen sellaiset toimenpiteet kuin edustajakokouksen tyyten kieltäminen, kokoontuneiden zemstvomiesten vangitseminen, heidän edustajakokouksensa hyväksikäyttäminen näennäisen reformin tekosyynä olisivat olleet ymmärrettäviä. Mutta kun sallitaan zemstvomiesten kokoontua ja hajaantua ja sitten yritetään olla vaiti heidän päätöksistään, niin se on jo suorastaan typerää”.

Tsaarihallituksen typeryys, joka on todiste sen hätääntyneisyydestä ja voimattomuudesta (sillä hätääntyneisyys vallankumouksellisenä ajankohtana on nimenomaan voimattomuuden varmin merkki), aiheuttaa vakavaa murhetta eurooppalaiselle pääomalle („Times” on Cityn, maailman rikkaimman kaupungin mahtavien finanssipösojen äänenkannattaja). Tuo hätääntyneisyys tekee todennäköisemmäksi todellisen, voittoisan, kaikki tieltään pois lakaisevan vallankumouksen, joka herättää kauhua Euroopan porvaristossa. Tämä soimaa itsevaltiutta hätääntyneisyydestä ja liberaaleja vaatimusten „maltittomuudesta”! „Joidenkin viiden päivän sisällä”, kirjoittaa suuttuneena „Times”, „vaihdetaan katsantokantoja ja hyväksytään äärimmäisiä päätöksiä (yleinen äänioikeus) ja sitä paitsi sellaisesta kysymyksestä, josta Euroopan kokeneimmat lakiasäättävät kokoukset pelkäisivät lausua mielipiteensä kokonaisen istuntokauden kuluessa”. Eurooppalainen pääoma neuvoo venäläistä ottamaan itsestään esimerkkiä. Olemme varmoja, että tuo neuvo tullaan ottamaan varteen,— mutta tuskinpa ennemmin kuin itsevaltiuden *rajoittamisen* jälkeen. Aikoinaan Euroopan porvaristo esiintyi absolutismia vastaan vieläkin „maltittomammin”, vieläkin vallankumouksellisemmin kuin Venäjän porvaristo. Venäjän itsevaltiuden „peräänantamattomuus” ja venäläisen liberalismien maltittomuus eivät riipu niiden kokemattomuudesta, kuten „Timesin” kysymyksenasettelusta seuraa, vaan niiden tahdosta riippumattomista ehdoista, kansainvälisestä tilanteesta, ulkopolitiikasta ja eniten siitä Venäjän historian perinnöstä, joka on työntänyt itsevaltiuden seinää vasten ja kasannut sen turvissa sellaiset määrät ristiriitoja ja selkkauksia,

jollaisia Länsi-Euroopassa ei ole nähty. Venäjän tsarismiin kuuluisa vankkuus ja voima, joka sillä oli menneisyydessä, määrää ehdottomasti siihen kohdistuvan vallankumouksellisen rynnäkönn voiman. Se on sangen epämieluisista kaikille asteettaismiehille ja opportunisteille, se herättää kauhua monissa hvostilaisten leirin sosialidemokraateissakin, mutta se on tosiasia.

„Times” vuodattaa kyöneleitä Shipovin tappion johdosta. Vielä marraskuussa hän oli reformipuolueen tunnustettu johtaja! mutta nyt... „näin pian vallankumous tuhoaa omat lapsensa”. Shipov parka! Sekä kärsiä tappio että saada vallankumouksen lapsen lisänimi,— mikä kohtalon vääryys! „Radikaalit”, jotka voittivat Shipovin zemstvomiesten edustajakokouksessa, herättävät „Times’issa” suuttumusta. He — huutaa „Times” kauhistuneena — ovat Ranskan Konventin teoreettisten periaatteiden kannalla. Kaikkien kansalaisten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisuuden, kansan suvereenisuuden y.m. doktriini „on osoittautunut, kuten tapahtumat ovat jo todistaneet, Jean Jacques Rousseauin ihmiskunnalle jättämän turmiollisen sofistiikan ehkäpä kaikkein vahingollisimmaksi keksinnöksi”. „Se on jakobiinilaisuuden tärkein kulmakivi ja juuri, jakobiinilaisuuden, jonka pelkällä olemassaolollakin jo on kohtalokas merkitys oikeudenmukaisen ja tervehdyttävän reformin menestykselle”.

Liberalismin opportunistit syleilevät liikuttuneina sosialidemokratian opportunisteja tuon „jakobiinilaisuus”-pelättimen käyttämiskiihkoissaan. Demokraattisen vallankumouksen aikakaudella saattavat jakobiinilaisuudella peloitella vain toivottomat taantumukselliset tai toivottomat porporarit.

„Proletari” № 2,
kesäkuun 3
(toukokuun 21) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstin mukaan

ENSIMMÄINEN ARTIKKELI
PLEHANOVIN HISTORIALLINEN SELITYS

Puolueen kolmas edustajakokous hyväksyi päätöslauselman väliaikaisesta vallankumousohallituksesta. Tämä päätöslauselma ilmentää juuri sen asenteen, joka meillä oli „Vperjod” lehdessä. Aikomuksenamme on nyt ryhtyä erittelemään seikkaperäisesti kaikkia asennettamme vastaan esitettyjä väitteitä ja selittämään kaikinpuolisesti edustajakokouksen päätöslauselman todellista periaatteellista sisältöä ja käytännöllistä merkitystä. Aloitamme Plehanovin yrityksestä asettaa tämä kysymys tinkimättömän periaatteelliselle pohjalle. Plehanov on otsikoinut artikkelinsa: „Vallan valtaamiskysymyksestä”. Hän arvostelee „taktiikkaa, joka on suunnattu (nähtävästi „Vperjodin” taholta) proletariaatin toimeenpanemaan valtiovallan valtaamiseen”. Itse asiassa, kuten jokainen „Vperjod” lehteä tunteva vallan hyvin tietää, „Vperjod” ei ole koskaan herättänyt kysymystä *vallan valtaamisesta* eikä suunnannut mitään „valtaamistaktiikkaa”. Plehanov yrittää vaihtaa todella käsitteilyn alaisena olleen kysymyksen toiseen, keksittyyn; vakuuttukseen siitä ei tarvitse muuta kuin palauttaa mieleen kiistan kulku.

Martynov esitti ensimmäisenä kysymyksen kuuluisassa „Kahdessa diktatuurissaan”. Hän väitti, että jos puolueemme osallistuu kapinaan johtajana, niin siitä, menestyksen sattuessa, juontuu, että sen on osallistuttava väliaikaiseen vallankumousohallitukseen, mutta tällainen osallistuminen on periaatteellisesti sallimatonta, eikä se voi johtaa mihinkään muuhun kuin tuhoisaan ja kompromettoivaan lopputulokseen. „Iskra” puolusti tätä katsantokantaa. „Vperjod” väitti, että tällainen lopputulos päinvastoin on

toivottavin, että sosialidemokratian osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, joka on samaa kuin proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattinen diktatuuri, on sallittua, että ilman tällaista diktatuuria ei voida suojata tasavaltaa. Siis vastatessaan *Martynovin asettamaan* kysymykseen molemmat kiistapuolet hyväksyivät kaksi katsomusta ja olivat eri mieltä niistä seuraavista johtopäätöksistä: molemmat hyväksyivät 1) proletariaatin puolueen osallistumisen kapinaan johtajana; 2) kapinan voiton ja itsevaltiuden täydellisen kukistamisen; ne olivat eri mieltä näistä katsomuksista seuraavien taktillisten johtopäätösten arvioinnissa. Muistuttaakohan tämä „taktiikkaa, joka on suunnattu (!!)

vallan valtaamiseen (??)”? Eikö liene selvää, että Plehanov pyrkii *kiertämään* sitä martynovilaista kysymyksenasettelua, jota „Iskra” ja „Vperjod” ovat käsitelleet? Me väittelimme siitä, onko kapinan voittoisa suorittaminen vaarallista, tuhoisaa, kun kerran se saattaa johtaa väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistumisen välttämättömyyteen. Plehanov haluaisi väitellä siitä, onko taktiikka *suunnattava* vallan valtaamiseen. Pelkäämme, että Plehanovin toivomus (joka on ymmärrettävissä vain martynovilaisen kysymyksenasettelun hämäämisen kannalta) jää viattomaksi toivomukseksi, sillä kukaan ei ole tästä aiheesta väitellyt eikä väittele.

Se, mikä merkitys tuolla kysymyksen vaihdoksella on Plehanovin koko todisteluissa, näkyy erittäin havainnollisesti „filisteritaitureita” koskevasta välikohtauksesta. Tämä „Vperjodin” käyttämä sanonta ei anna rauhaa Plehanoville. Plehanov palaa siihen seitsemisen kertaa vakuuttaen uhmaavasti ja kiihtyneenä lukijoilleen, että „Vperjod” on rohennut nimittää Marxia ja Engelsiä tuolla vähemmän imartelevalla lisänimellä, että „Vperjod” alkaa „*arvostella*” Marxia y.m. j.n.e. Me käsitämme vallan hyvin, että Plehanoville, joka on ottanut tehtäväkseen palauttaa Martynovin entiseen arvoonsa ja „haukkua” „Vperjodin” „pataluhaksi”, olisi erittäin mieluista, jos „Vperjod” olisi sanonut edes jotain sen järjettömyyden kaltaista, jonka Plehanov on pannut sen kontolle. Mutta siinäpä se onkin, että „*Vperjod*” ei ole sanonut mitään sellaista, ja jokainen tarkkaavainen lukija paljastaa helposti Plehanovin, joka on sotkenut mielenkiintoisen periaatteellisen kysymyksen aivan turhanpäiväisellä ja joutavalla saivartelulla.

Niin ikävää kuin saivarteluihin vastaaminen onkin, on meidän silti selitettävä seikkaperäisesti, mikä tuo kuuluisia „filisteritaitureita” koskeva välikohtaus oikeastaan oli. „Vperjod” päätteli seuraavasti. Me kaikki puhumme tasavallan valloittamisesta. Jotta se saataisiin todella valloitetuksi, on välttämätöntä, että me rupeaisimme „yhdessä lyömään” itsevaltiutta,— me, s.o. vallankumouksellinen kansa, proletariaatti ja talonpoikaisto. Mutta se ei vielä riitä. Ei riitä edes sekään, että „yhdessä lyödään lopullisesti” itsevaltiutus, s.o. kukistetaan täydellisesti itsevaltiudellinen hallitus. On välttämätöntä vielä „torjua yhdessä” ne vimmatut kukistetun itsevaltiuden palauttamisyrietykset, joita kiertämättömästi tulee olemaan. Tuo „yhdessä torjuminen”, vallankumoukselliseen kauteen sovellettuna, ei ole mitään muuta kuin proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellista demokraattista diktatuuria, se on proletariaatin osallistumista vallankumousohallitukseen. Sen tähden ihmiset, jotka *peloittelevat* työväenluokkaa tämän diktatuurin mahdollisella perspektiivillä, s.o. sellaiset ihmiset kuin Martynov ja L. Martov uudessa „Iskrassa”, joutuvat risti-riitaan oman tunnuksensa kanssa, joka koskee taistelua tasavallan puolesta ja vallankumouksen päätökseen viemistä. Nuo ihmiset järkeilevät itse asiassa niin, ikään kuin he tahtoisivat rajoittaa, supistaa taisteluaan vapauden puolesta,— nimenomaan mitata itselleen etukäteen mitä vaatimattomimman osasen aikaansaannoksia, jonkin tynkäperustuslain tasavallan asemesta. Tällaiset ihmiset, kirjoitti „Vperjod”, madaltavat poroporvarillisesti tunnettua marxilaista katsomusta XIX (ja XX) vuosisadan vallankumouksen kolmesta perusvoimasta ja sen kolmesta perusvaiheesta. Tämä katsomus sisältää sen, että vallankumouksen ensimmäisenä vaiheena on absolutismin rajoittaminen, joka tyydyttää porvaristoa; toisena — tasavallan valloittaminen, joka tyydyttää „kansaa”, s.o. talonpoikaisto ja pikkuporvaristoa yleensä; kolmantena — sosialistinen kumous, joka yksin vain voi tyydyttää proletariaattia. „*Tuo kuva on yleensä ja kokonaisuutena oikea*”, kirjoitti „Vperjod”. Meillä on edessämme todellakin nousu noille kolmelle erilaiselle kaavamaiselle asteelle, jotka eroavat toisistaan sen perusteella, mitkä luokat voivat parhaimmassa tapauksessa seurata meitä tuossa nousussa. Mutta jos me käsitämme tuon oikean marxilaisen kolmea astetta koskevan kaavan

siten, että *ennen jokaista nousua* on mitattava itsellemme etukäteen vaatimaton osanen, esimerkiksi enintään yksi aste, jos me ennen jokaista nousua käymme tuon kaavan mukaan „*laatimaan itsellemme toimintasuunnitelmaa vallankumouskaudella*”, niin me tulemme olemaan filisteritaitureita.

Tällainen oli „Vperjod” lehden päätelmä sen 14. numerossa *. Ja tällöin Plehanovin päähän pätkähti saivarrella viimeisten alleviivattujen sanojen johdosta. „Vperjod” — julistaa hän riemastuneesti — on täten nimittänyt Marxia filisteriksi, sillä Marx laati nimenomaan tuon kaavan mukaan itselleen toimintasuunnitelman juuri vallankumouskaudella!

Todiste? Todisteena on se, että vuonna 1850, kun Saksan vallankumouksellinen kansa kärsi tappion vuosien 1848—1849 taistelussa eikä kyennyt kukistamaan lopullisesti itsevaltiutta, kun liberaalinen porvaristo jo sai tynkäperustuslain ja siirtyi taantumuksen puolelle,— sanalla sanoen, kun Saksan demokraattisesti-vallankumouksellinen liike nousi vain yksinomaan ensimmäiselle asteelle ja pysähtyi ollen voimaton nousemaan ylemmäksi, niin silloin... silloin Marx sanoi, että uusi vallankumouksellinen nousu tulee olemaan nousua toiselle asteelle.

Hymyiletkö, lukija? Plehanovin päätelmä muodostui todellakin hieman... kuinka sen nyt lievemmin sanoisi?.. „dialektiseksi”. *Koska* Marx konkreettisen demokraattisen vallankumouksen vastaavalla konkreettisella hetkellä sanoi, että ensimmäiselle asteelle tapahtuneen nousun jälkeen on noustava toiselle,— niin vain *sen vuoksi* Marxin „arvostelijat” voivat nimittää filistereiksi henkilöitä, jotka ennen ensimmäiselle asteelle nousemista peloittelevat meitä kerrallaan kaksi astetta käsittävän hyppäyksen (siinä tapauksessa, kun kapina on erittäin onnistuneesti järjestetty ja suoritettu) kauhealla perspektiivillä.

Niinpä niin, Marxin „arvostelu” on huono juttu... eikä ole kovin hyvä sekään, että vedotaan epäonnistuneesti Marxiin. Martynov on tulkinnut epäonnistuneesti Marxia. Plehanov on puolustanut epäonnistuneesti Martynovia.

Älköönkää joku vaativainen lukija tehkö sanoistamme selaista johtopäätöstä, että me muka propagoimme „taktiik-

* Ks. tätä osaa, s. 289. *Toim.*

Koko „Vetoomuksessa” ei puhuta sanaakaan sen enempää työväenpuolueen osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen kuin proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellisesta demokraattisesta diktatuuristakaan. Plehanov tekee tästä sen johtopäätöksen, että Marx „ilmeisesti ei edes ajatellutkaan sitä, että vallankumouksellisen proletariaatin poliittiset edustajat voivat yhdessä pikkuporvariston edustajain kanssa työskennellä uuden yhteiskuntajärjestelmän luomiseksi”. Tämän johtopäätöksen logiikka ontuu. Marx *ei herätä* kysymystä työväenpuolueen osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, mutta Plehanov tekee johtopäätöksen, että Marx ratkaisee tämän kysymyksen yleensä ja periaatteellisesti ehdottoman kielteisessä hengessä. Marx puhuu vain konkreettisesta tilanteesta, Plehanov tekee yleisen johtopäätöksen, tarkastelematta lainkaan kysymystä sen konkreettiselta näkökannalta. Ja kuitenkin ei tarvitse muuta kuin vilkaista „Vetoomuksen” muutamia kohtia, jotka Plehanov on sivuuttanut, havaitakseen hänen johtopäätöksiensä täydellisen virheellisyyden.

„Vetoomus” on kirjoitettu vallankumouskauden kahden vuoden, 1848 ja 1849, kokemuksen perusteella. Tämän kokemuksen tulokset Marx on määritellyt seuraavasti: „Samaan aikaan (s.o. juuri vuosina 1848—1849) Kommunistien Liiton entinen luja järjestö heikkeni huomattavasti. Suuri osa jäsenistä, jotka välittömästi osallistuivat vallankumousliikkeeseen, luuli, että salaisten yhdistysten aika on ohi ja että pelkkä julkinen toiminta on riittävää. Erinäiset kerhot ja järjestöt (Gemeinden) alkoivat löyhentää yhteyksiään Keskuskomiteaan ja katkaisivat ne vähitellen kokonaan. Näin ollen samaan aikaan, kun demokraattinen puolue, pikkuporvariston puolue, järjestäytyi Saksassa yhä paremmin, työväenpuolue menetti ainoan vakavan perustansa, säilyi järjestyneessä muodossa korkeintaan eräillä paikkakunnilla paikallisia tarkoitusperiä varten ja joutui sen vuoksi yleensä täydellisesti pikkuporvarillisten demokraattien vallan ja johdon alle”*. Ja „Vetoomuksen”

* Ansprache der Zentralbehörde an den Bund, von März 1850, K. Marx: „Enthüllungen über den Kommunistenprocess zu Köln”, 1885, Anhang IX, S. 75. (Keskuskomitean Vetoomus Liitolle, maaliskuu 1850, K. Marx: „Paljastuksia Kölnin kommunistijutusta”, 1885, IX liite, s. 75. Toim.) Koko kursivointi sitaateissa on meidän.

seuraavalla sivulla Marx sanoo: „Nykyään, kun edessä on uusi vallankumous,... on äärimmäisen tärkeää, että työväenpuolue esiintyy mahdollisimman järjestyneenä, mahdollisimman yksimielisenä ja mahdollisimman itsenäisenä, ellei se tahdo olla jälleen, kuten vuonna 1848, porvariston hyväksikäytettävänä ja hinattavana”.

Ajatelkaapa vakavasti näiden kategoristen väitteiden merkitystä! Kaksi vuotta jatkuneen avoimen vallankumouksen jälkeen, sen jälkeen, kun kansankapina oli voittanut Berliinissä, kun vallankumouksellinen parlamentti oli kutsuttu koolle, kun osa maata oli avoimen kapinan vallassa ja valta siirtyi väliaikaisesti vallankumouksellisten hallitusten käsiin,— Marx toteaa vallankumouksellisen kansan tappion ja puolueiden järjestyneisyyden kannalta pikkuporvarillisen demokratian *voiton* sekä työväenpuolueen *häviön*. Eikö tämä sitten osoita selvääkin selvemmin, että oli olemassa sellainen poliittinen tilanne, jolloin kysymystä työväenpuolueen osallistumisesta hallitukseen ei kannattanut asettaakaan? Kaksi vuotta kestäneen vallankumouksen jälkeen, kun Marx yhdeksän kuukauden kuluessa oli julkaissut julkisesti mitä vallankumouksellisinta työväenpuolueen sanomalehteä, joudutaan toteamaan se, että tämä puolue on täysin desorganisoidunut, että yleisestä virtauksesta puuttuu täydellisesti vähänkin selvemmin ilmenevä proletaarinen suuntaus (Stephan Bornin ¹¹⁸ veljeskunnan työläiset ovat liian vähälukuisia), että proletariaatti on joutunut täydellisesti ei ainoastaan porvariston herruuden, vaan myös sen johdon alaiseksi! Ilmeisesti taloudelliset suhteet olivat vielä äärimmäisen kehittymättömiä, suurteollisuus puuttui miltei tyyten, ei ollut mitään itsenäistä työväenliikettä, joka olisi käsittänyt vähääkään huomattavammat mittasuhteet, pikkuporvariston herruus oli jakamatonta. On selvää, että kirjailija, joka eritteli konkreettista tilannetta, ei voinut tällaisissa oloissa edes ajatellakaan, että työväenpuolueen osallistuminen väliaikaiseen hallitukseen olisi mahdollista. On selvää, että Marxin piti „Vetoomuksessaan” jankata (suokaa anteeksi sanontani) Kommunistien Liiton jäsenille sellaisia totuuksia, jotka nyt tuntuvat meistä apistotuksilta. Marxin piti todistella sitä, että työläisten on asetettava omat vaaliehtokkaansa porvarillisesta demokratiasta riippumatta. Marxin piti kumota demokraattiset fraasit siitä, että työläisten eroaminen muka

„jakaa kahtia” (huomatkaa tämä! kahtia voidaan jakaa vain se, joka eilen oli vielä yhtenäinen ja joka jää edelleen aatteellisesti yhtenäiseksi!) demokraattisen puolueen. Marxin piti *varoittaa* Kommunistien Liiton jäseniä näihin fraaseihin viehättymisestä. Marxin piti, Liiton Keskuskomitean nimessä, luvata, että heti ensimmäisen tilaisuuden sattuessa kutsutaan koolle työväenpuolueen edustajakokous työväenklubien sentralisoimiseksi, — 1848—1849 vallankumousvuosien kuluessa ei vielä ollut olemassa edellytyksiä, jotta olisi voitu ajatella työväenpuolueen erikoisen edustajakokouksen olevan mahdollisen!

Johtopäätös tästä on selvä: kuuluisassa „Vetoomuksessa” Marx ei laisinkaan koskettele kysymystä siitä, onko proletariaatin osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen periaatteellisesti sallittua. Marx tarkastelee yksinomaan Saksan konkreettista tilannetta vuonna 1850. Tässä yhteydessä Marx ei mainitse sanaakaan Kommunistien Liiton osallistumisesta vallankumoushallitukseen siksi, että silloisissa oloissa ei voinut herätä ajatustakaan tällaisesta työväenpuolueen nimessä tapahtuvasta osallistumisesta demokraattisen diktatuurin luomisen tarkoituksessa.

Marxin ajatus on seuraava: me, vuoden 1850 saksalaiset sosialidemokraatit, emme ole järjestyneitä, me olemme kärsineet tappion vallankumouksen ensi vaiheessa, olemme joutuneet kokonaan porvariston hinattaviksi; meidän on ehdottomasti, välttämättä järjestäydyttävä itsenäisesti, järjestäydyttävä itsenäisesti hinnalla millä hyvänsä, — muussa tapauksessa me tulemme vastaisuudessaakin, kun organisaatiotaan voimistanut ja mahtava pikkuporvarillinen puolue voittaa, samaten laahustamaan perässä.

Martynovin ajatus oli seuraava: me, vuoden 1905 venäläiset sosialidemokraatit, olemme järjestyneet itsenäiseksi puolueeksi ja me tahdomme lähteä ensimmäiseen rynnäkköön tsarismin linnaketta vastaan, kulkea pikkuporvarillisen kansan etunenässä. Mutta jos me järjestämme erittäin hyvin rynnäköön, ja herra varjelkoon, suoritamme sen voittoa, niin me joudumme kaiketi osallistumaan väliaikaiseen vallankumoushallitukseen tai vieläpä demokraattiseen diktatuuriinkin. Mutta tuo osallistuminen on periaatteellisesti sallimatonta.

Ja Plehanov haluaa tosissaan saada jonkun vakuuttaneeksi siitä, että Martynovia voidaan puolustaa Marxin

perusteella? Plehanov varmaankin pitää „Iskran” lukijoita lapsina. Me taas sanomme vain: toista on marxilaisuus ja toista martynovilaisuus.

Lopettaaksemme „Vetoomuksesta” puhumisen meidän on vielä selitettävä Plehanovin seuraava väärä mielipide. Hän osoittaa aivan oikein, että maaliskuussa 1850, jolloin „Vetoomus” kirjoitettiin, Marx uskoi kapitalismin raihnaisuuteen ja sosialistinen vallankumous näytti hänestä „aivan lähellä olevalta”. Marx korjasi hyvin pian virheensä: jo syyskuun 15 p:nä 1850 hän erosi Schapperista (Schapper jäi Willichin kanssa vähemmistöön Liitossa ja erosi siitä), joka antautui niin voimakkaasti porvarillis-demokraattisen vallankumouksellisuuden eli utopismin vaikutuksen alaiseksi, että sanoi: „meidän on saatava heti valta käsiimme tai muutoin me voimme käydä nukkumaan”. Marx väitti Schapperia vastaan sanoen, ettei vallankumouksen liikkeellepanevana voimana saa pitää yksistään vain omaa tahtoaan todellisten ehtojen asemesta. Proletariaatti joutuu ehkä vielä kokemaan 15, 20, 50 vuotta kansalaissoitia ja kansainvälisiä selkkauksia „ei ainoastaan muuttaakseen nuo ehdot, vaan myös muuttaakseen itsensä, proletaarit, ja tehdäkseen itsensä kykeneväksi poliittiseen herruuteen”¹¹⁹. Plehanov kertoo lyhyesti tästä Marxin katsantokantojen muutoksesta ja päättelee:

„He” (Marx ja Engels tuon „muutoksen” jälkeen) „olisivat määritelleet proletariaatin poliittiset tehtävät jo siinä olettamuksessa, että demokraattinen järjestelmä jää vallitsevaksi verraten pitkän ajanjakson kuluessa. *Mutta juuri siksi he olisivat vieläkin päättäväisemmin tuominneet sosialistien osallistumisen pikkuporvarilliseen hallitukseen*” („Iskra” № 96).

Tämä Plehanovin päätelmä on täysin virheellinen. Se on juuri sitä sosialistisen ja demokraattisen diktatuurin toisiinsa sekoittamista, josta me olemme useaan kertaan moittineet L. Martovia ja Martynovia. Vuonna 1850 Marx ja Engels eivät tehneet eroa demokraattisen ja sosialistisen diktatuurin välillä eli oikeastaan eivät maininneet mitään edellisestä, sillä kapitalismi näytti heistä raihnaiselta ja sosialismi läheiseltä. Siksi he eivät tehneet siihen aikaan eroa myöskään minimiohjelman ja maksimiohjelman välillä.

Mutta jos tehdään tämä ero (kuten kaikki me, marxilaiset, teemme nyt taistellessamme „socialistivallankumouksellisten” porvarillis-demokraattista vallankumouksellisuutta vastaan sen vuoksi, että he eivät ymmärrä tätä eroa), niin pitää selvittää *erikseen* kysymys socialistisesta ja demokraattisesta diktatuurista. Plehanov jättää tämän tekemättä ja menettelee epäjohdonmukaisesti. Valiten välttelevän sanamuodon, puhuen yleensä „socialistien osallistumisesta pikkuporvarilliseen hallitukseen” hän siten nimenomaan salaviikaa vaihtaa selvästi, määrätysti ja täsmällisesti asetetun kysymyksen demokraattisesta diktatuurista socialistista diktaturiaa koskevaan kysymykseen. Hän sotkee („Vperjod” lehden vertausta käyttääksemme *) toisiinsa Millerand'in osallistumisen ministeristöön rinnan Gallifet'n kanssa socialistisen kumouksen aaton kaudella ja Varlinin osallistumisen vallankumoukselliseen hallitukseen rinnan pikkuporvarillisten demokraattien kanssa, jotka puolustivat tasavaltaa ja saivat sen puolustetuksi.

Marx ja Engels pitivät vuonna 1850 sosialismia lähellä-olevana ja siksi he aliarvioivat demokraattisia aikaansaannoksia, jotka näyttivät heistä täysin kestävilta pikkuporvarillisen demokraattisen puolueen eittämättömän voiton vuoksi ¹²⁰. 25 vuotta myöhemmin, vuonna 1875, Marx osoitti, että Saksassa on ei-demokraattinen järjestelmä — „parlamentarisilla muodoilla verhottu absolutismi” ¹²¹. 35 vuotta myöhemmin, vuonna 1885, Engels ennusti, että edessäolevassa Euroopan mullistuksessa valta Saksassa siirtyy pikkuporvarilliselle demokratialle ¹²². Tästä juontuu juuri päinvastainen johtopäätös kuin se, mitä Plehanov tahtoo todistaa: jos Marx ja Engels olisivat käsittäneet, että demokraattisen järjestelmän verrattain pitkäaikainen vallallaolo on kiertämätön, niin he olisivat antaneet *sitä suuremman* merkityksen proletariaatin ja talonpoikaiston *demokraattiselle* diktatuurille, jonka tarkoituksena on tasavallan lujittaminen, kaikkien absolutismin jälkien täydellinen hävittäminen ja arenan täydellinen puhdistaminen sosialismin puolesta käytävää taistelua varten. *Sitä enemmän* he olisivat tuominneet hvostilaisia, jotka pystyvät demokraattisen kumouksen aattona *pelottelemaan* proleta-

* Ks. tätä osaa, s. 272. Toim.

riaattia vallankumouksellisen-demokraattisen diktatuurin *mahdollisuudella*.

Plehanov itse tuntee, että hänen kantansa, joka perustuu „Vetoomuksen” väärään tulkitsemiseen, on heikko. Siksi hän tekee varovasti varauksen, ettei hän pyri selityksellään ratkaisemaan lopullisesti kysymystä,—vaikka hän tekeekin „tyhjentävän” kategorisia johtopäätöksiä, esittämättä kerrassaan mitään, paitsi asiaankuulumatonta selitystä, ja yrittämättä edes eritellä „Vperjodin” esittämää konkreettista kysymyksenasettelua. Plehanov yrittää panna „Vperjodin” kontolle sekä halun „arvostella” Marxia että Machin ja Avenariuksen katsantokannan. Tämä hänen hyökkäyksensä herättää meissä vain hymyilyä: Plehanovin kanta on kaiketi keho, kun hän ei voi löytää itselleen maalitaulua „Vperjod” lehden todellisista väitteistä, vaan hänen pitää keksiä maalitaulu aiheista, jotka ovat aivan vieraita niin „Vperjod” lehdelle kuin tarkastelunalaisena olevalle kysymyksellekin. Lopuksi Plehanov vetoaa vielä erääseen todisteeseen, joka tuntuu hänestä „torjumattomalta”. Itse asiassa tuo todiste (Engelsin kirje Turatille vuodelta 1894) on kerrassaan huono.

Kuten tämän kirjeen plehanovilaisesta esityksestä näkyy (ikävä kyllä Plehanov ei esitä kirjettä kokonaan eikä osoita, julkaistiinko se ja nimenomaan missä), Engelsin *piti todistella Turatille sosialistisen ja pikkuporvarillisen vallankumouksen välistä* eroavaisuutta. Sillä on kaikki sanottu, tov. Plehanov! Turati on italialainen Millerand, bernsteiniäinen, jolle Giolitti tarjosi salkkua ministeristössään. Turati ilmeisesti *sotki* kaksi, luokkasisällöltään aivan erilaista kumousta. Turati kuvitteli, että hän tulee ajamaan proletariaatin herruuden etuja, mutta Engels selitti hänelle, että silloisen tilanteen vallitessa vuoden 1894 Italiassa (s.o. muutamia vuosikymmeniä sen jälkeen, *kun* Italia oli noussut „ensimmäiselle asteelle”, kun oli valloitettu poliittinen vapaus, joka antoi prolefariaatille mahdollisuuden järjestäytyä julkisesti, laajasti ja itsenäisesti!) hän, Turati, tulee voittaneen pikkuporvarillisen puolueen ministeristössä puolustamaan ja ajamaan todellisuudessa *vieraan luokan*, pikkuporvariston, etuja. Me olemme siis tekemisissä erään millerandilaisuustapauksen kanssa; „Vperjod” vastusti suoraan millerandilaisuuden sekoittamista demokraattisen diktatuurin kanssa, mutta Plehanov ei edes kajonnut

„Vperjod” lehden väitteisiin. Meillä on tässä kuvaava esimerkki siitä kierosta asemasta, josta Engels jo aikoja sitten varoitti äärimmäispuolueiden johtajia, nimittäin silloin, kun he eivät käsittä kumouksen todellista luonnetta ja tietämättään ajavat „vieraan” luokan etuja. Kaiken pyhän nimessä, тов. Plehanov, onko tällä sitten edes mitään yhteyttä siihen kysymykseen, jonka Martynov on herättänyt ja jota „Vperjod” on selittänyt? Voiko se vaara, että henkilöt, jotka ovat nousseet ensimmäiselle asteelle, saattavat sekoittaa toisen ja kolmannen asteen, olla todella puolustuksena sille, että meitä ensimmäiselle asteelle nousun edellä peloitellaan perspektiivillä, että mahdollisesti noudetaan kaksi astetta kerralla??

Ei, Plehanovin „pieni historiallinen selitys” ei todista kerrassaan mitään. Vetoamiset niihin tilanteisiin, jotka olivat vuoden 1850 Saksassa ja vuoden 1894 Italiassa ja jotka eroavat perusteellisesti Venäjän tilanteesta vuoden 1905 tammikuussa ja toukokuussa, eivät lainkaan todista oikeaksi hänen periaatteellista johtopäätöstään: „vallankumoukselliseen hallitukseen osallistuminen yhdessä pikkuporvariston edustajien kanssa merkitsee proletariaatin kavaltamista”. Nuo vetoamiset eivät anna mitään demokraattista diktatuuria ja väliaikaista vallankumoushallitusta koskevassa kysymyksessä. Ja jos Plehanov tahtoo soveltaa johtopäätöstään tähän kysymykseen, jos hän pitää periaatteellisesti sallimattomana proletariaatin kaikenlaista osallistumista vallankumoushallitukseen silloin, kun taistellaan tasavallan puolesta, demokraattisen kumouksen aikana, niin me otamme tehtäväksemme todistaa hänelle, että se on anarkismin „periaate”, jonka Engels on mitä selvimmin tuominnut. Tämän todisteen esitämme seuraavassa artikkelissa.

TOINEN ARTIKKELI

AINOASTAANKO ALHAALTAKÄSIN VAI SEKÄ ALHAALTA- ETTA YLHAALTAKÄSIN?

Edellisessä artikkelissa, eritellessämme Plehanovin historiallista selitystä, osoitimme, että Plehanov tekee perustelemattomasti yleisiä ja periaatteellisia johtopäätöksiä Marxin sellaisten sanojen perusteella, jotka koskevat kokonaisuudessaan ja yksinomaan Saksan konkreettista

tilannetta vuonna 1850. Tämä konkreettinen tilanne selittää täydellisesti sen, miksi Marx ei herättänyt eikä voinutkaan herättää silloin kysymystä Kommunistien Liiton osallistumisesta väliaikaiseen vallankumoushallitukseen. Siirrymme nyt käsittelemään yleistä ja periaatteellista kysymystä tuollaisen osallistumisen sallittavuudesta.

Ennen kaikkea on asetettava täsmällisesti kiistakysymys. Tässä suhteessa me voimme onneksemme käyttää hyväksemme erästä vastaväittäjiemme antamaa määritelmää, sulkeaksemme täten pois kiistan olemusta koskevat vastaväitteet. „Iskran” 93. numerossa on sanottu: „Parhaana keinona sen organisoimiseksi (proletariaatin organisoimiseksi puolueeksi, joka on oppositiossa porvarillis-demokraattista valtiota kohtaan) on porvarillisen vallankumouksen kehittäminen *alhaaltakäsin* (kursivointi „Iskran”), siten, että proletariaatti painostaa vallassaolevaa demokratiaa”. Ja edelleen „Iskra” kirjoittaa „Vperjod” lehdestä, että „se tahtoo, ettei proletariaatti painostaisi vallankumousta ainoastaan „alhaaltakäsin”, ainoastaan kadulta, vaan myös ylhäältäkäsin, väliaikaisen hallituksen palatseista”.

Siis kysymys on asetettu selvästi. „Iskra” tahtoo painostusta alhaaltakäsin, „Vperjod” — „ei ainoastaan alhaalta, vaan myös ylhäältäkäsin”. Painostus alhaaltakäsin on kansalaisten harjoittamaa vallankumoushallituksen painostusta. Painostus ylhäältäkäsin on vallankumoushallituksen harjoittamaa kansalaisten painostusta. Toiset *rajoittavat* toimintansa painostukseen alhaaltakäsin. Toiset eivät ole suostuvaisia tällaiseen rajoittamiseen ja vaativat alhaaltakäsin tapahtuvan painostuksen *täydentämistä* painostuksella ylhäältäkäsin. Kiistaa käydään siis nimenomaan kysymyksestä, jonka olemme asettaneet alaotsikossa: ainoastaanko alhaaltakäsin vai sekä alhaalta- että ylhäältäkäsin? Demokraattisen vallankumouksen kaudella proletariaatille on periaatteellisesti sallimatonta painostus ylhäältäkäsin, „väliaikaisen hallituksen palatseista”, sanovat toiset. Demokraattisen vallankumouksen kaudella proletariaatille on periaatteellisesti sallimatonta ehdoton kieltäytyminen painostuksesta ylhäältäkäsin ja väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistumisesta, sanovat toiset. Näin ollen kysymys ei ole siitä, onko painostus ylhäältäkäsin mahdollista tietyssä tilanteessa, onko se

toteutettavissa tiettyjen voimasuhteiden vallitessa. Ei, me emme käsittele nyt kerrassaan minkäänlaista konkreettista tilannetta, ja sen vuoksi, että jokin kiistakysymys monasti on yritetty vaihtaa toiseen, pyydämme hartaasti lukijoita ottamaan tämän huomioon. Ratkaistavanamme on yleinen periaatteellinen kysymys siitä, onko demokraattisen valtakumouksen kaudella sallittua siirtyminen alhaalta-käsin tapahtuvasta painostuksesta painostukseen ylhäältä-käsin.

Tämän kysymyksen selittämiseksi käännyimme ensin tieteellisen sosialismin perustanlaskijoiden taktillisten katantokantojen historian puoleen. Eikö tuossa historiassa ole ollut väittelyjä nimenomaan yleisestä kysymyksestä, joka koskee ylhäältä-käsin tapahtuvan painostuksen sallittavuutta? Tällainen väittely on ollut. Sen aiheuttajana oli Espanjan kapina vuoden 1873 kesällä. Engels arvioi ne opetukset, jotka sosialistisen proletariaatin on otettava tästä kapinasta, kirjoituksessaan „Bakuninilaiset työssä”, joka julkaistiin vuonna 1873 Saksan sosialidemokraattisessa lehdessä „Volksstaat”¹²³ ja uudestijulkaistiin vuonna 1894 kirjassessa „Internationales aus dem Volksstaat”*. Katso-kaamme, mitä yleisiä johtopäätöksiä Engels teki¹²⁴.

Helmikuun 9 p:nä 1873 Espanjan kuningas Amadeo luopui valtaistuimesta — „ensimmäinen kuningas, joka järjesti lakon”, pilaillee Engels. Helmikuun 12 p:nä julistettiin tasavalta. Baskien maakunnissa puhkesi sen jälkeen karlistien kapina. Huhtikuun 10 p:nä valittiin Perustava kokous, joka kesäkuun 8 p:nä julisti federatiivisen tasavallan. Kesäkuun 11 p:nä konstituoitiin Pi y Margallin uusi ministeristö. Äärimmäiset tasavaltalaiset, niin sanotut „intransigentit” (leppymättömät) eivät tällöin päässeet perustuslakia laatimaan valiokuntaan. Ja kun heinäkuun 3 p:nä tuo uusi perustuslaki julistettiin, nostivat intransigentit kapinan. Heinäkuun 5—11 päivien välisenä aikana he saivat voiton Sevillan, Granadan, Alcoyn, Valencian ja useissa muissa maakunnissa. Virastaeronneen Pi y Margallin tilalle tulleen Salmeronin hallitus lähetti sotavoimia kapinaannousseita maakuntia vastaan. Kapina kukistettiin enemmän tai vähemmän sitkeän vastarinnan jälkeen: Cádiz valloitettiin heinäkuun 26 p:nä 1873 ja Cartagena — tammikuun 11 p:nä

* — „Kansanvaltiosta” otetuista kansainvälisistä aiheista”. *Toim.*

1874. Tällaisia ovat ne lyhyet kronologiset tiedot, jotka Engels esittää kirjoituksensa alussa.

Arvioidessaan tapahtuman opetuksia Engels tähdentää ennen kaikkea sitä, että taistelu tasavallan puolesta Espanjassa ei laisinkaan ollut eikä voinutkaan olla taistelua sosialistisen kumouksen puolesta. „Espanja”, sanoo hän, „on teollisessa suhteessa siksi takapajuinen maa, ettei siellä voi olla puhuttakaan työväenluokan *viipymättömästä* täydellisestä vapauttamisesta. Ennenkuin asia menee niin pitkälle, Espanjan on vielä käytävä kehityksessään läpi erilaisia ennakoasteita ja raivattava tieltä koko joukko esteitä. Näiden ennakoasteiden läpäiseminen mahdollisimman lyhyessä ajassa, näiden esteiden nopea poisraivaaminen,— sellaisia olivat ne mahdollisuudet, jotka tasavalta toi tullessaan. Mutta näitä mahdollisuuksia voitiin käyttää hyväksi vain Espanjan työväenluokan tehokkaan *poliittisen* asiaanpuuttumisen tietä. Työläisjoukot tiensivat sen; ne pyrkivät kaikkialla osallistumaan tapahtumiin, käyttämään hyväkseen sopivaa tilaisuutta toimintaa varten, jättämättä, kuten siihen saakka, vapaata tannerta omistavien luokkien toiminnalle ja vehkeilyille”.

Siis kysymys oli taistelusta tasavallan puolesta, demokraattisesta eikä sosialistisesta vallankumouksesta. Kysymys työläisten puuttumisesta tapahtumiin asetettiin silloin kahdella tavalla: toisaalta bakuninilaiset (eli „allianssistit”, — marxilaista „internationalea” vastaan käytävää taistelua varten luodun „allianssin” perustajat) kielsivät poliittisen toiminnan, vaaleihin osallistumisen j.n.e. Toisaalta he olivat sellaiseen vallankumoukseen osallistumista vastaan, jonka päämääränä ei ole työväenluokan viipymättömän täydellinen vapauttaminen, he olivat kaikkinaista vallankumousshallitukseen osallistumista vastaan. Juuri tämä kysymyksen viimeinen puoli kiinnostaakin meitä erikoisesti kiistakysymyksemme kannalta. Tämä kysymyksen puoli muuten olikin kahden taktillisen tunnuksen välisen *periaatteellisen* eroavaisuuden määrittelemisen aiheena.

„Bakuninilaiset”, sanoo Engels, „ovat propagoineet useita vuosia, että *kaikkinainen vallankumouksellinen toiminta ylhäältä alaskäsin on vahingollista*, että *kaikki tulee järjestää ja suorittaa alhaalta ylöskäsin*”.

Näin ollen periaate: „ainoastaan alhaaltakäsin” on *anarkistinen* periaate.

Engels osoittaa juuri tämän periaatteen äärimmäisen järjettömyyden demokraattisen vallankumouksen kaudella. Siitä seuraa luonnollisesti ja kiertämättä se käytännöllinen johtopäätös, että vallankumoushallitusten muodostaminen on työväenluokan kavaltamista. Ja bakuninilaiset tekivät juuri sellaisen johtopäätöksen, julistivat nimenomaan periaatteena, että *„vallankumoushallituksen muodostaminen on uutta työväenluokan pettämistä, uutta työväenluokan kavaltamista”*.

Kuten lukija näkee, olemme tekemisissä juuri niiden kahden „periaatteen” kanssa, joihin myös uusi „Iskra” on päätenyt, nimittäin: 1) sallittua on vain vallankumouksellinen toiminta alhaaltakäsin vastapainoksi „sekä alhaalta-että ylhäältäkäsin”-taktiikalle; 2) väliaikaiseen vallankumoushallitukseen osallistuminen on työväenluokan kavaltamista. Nämä molemmat uusiskralaiset periaatteet ovat anarkistisia periaatteita. Tasavallan puolesta käydyn taistelun todellinen kulku Espanjassa osoitti juuri näiden molempien periaatteiden koko järjettömyyden ja koko taantumuk-sellisuuden.

Engels näyttää sen toteen Espanjan vallankumouksen eri episodien perusteella. Alcoyn kaupungissa esimerkiksi puhkeaa vallankumous. Tämä on verrattain nuori tehdas-kaupunki, jossa on 30 tuhatta asukasta. Työläisten kapina pääsee voitolle huolimatta siitä, että johdossa ovat bakuninilaiset, jotka periaatteessa vieroksuvat vallankumouksen järjestämisen aatetta. Bakuninilaiset alkoivat perästäpäin kehuskella, että he olivat „tilanteen herroja”. Ja kuinka nuo „herrat” hyväksikäyttivät „tilannettaan”, kysyy Engels. Ensiksikin he muodostivat Alcoyssa „hyvinvoinnin komitean”, s.o. vallankumoushallituksen. Samalla nuo samat allianssistit (bakuninilaiset) tekivät kongressissaan syyskuun 15 p:nä 1872, s.o. kaikkiaan kymmenen kuukautta ennen vallankumousta, päätöksen: „jokainen poliittisen, niin sanotun väliaikaisen tai vallankumouksellisen vallan organisaatio voi olla vain uutta petosta ja se osoittautuisi yhtä vaaralliseksi proletariaatille kuin kaikki nykyään olemassa olevat hallitukset”. Näiden anarkististen fraasien kumoamisen asemesta Engels rajoittuu sarkastiseen huomautukseen, että nimenomaan päätöslauselman kannattajat joutuivat olemaan „tämän väliaikaisen ja vallankumouksellisen hallitusvallan osanottajia” Alcoyssa. Engels kohte-

lee näitä herroja, kuten he ovat ansainneet, halveksien siitä, että valtaan päästyään he ilmaisivat „absoluuttista avuttomuutta, hätääntyneisyyttä ja tarmon puutetta”. Engels olisi vastannut yhtä halveksien niihin syytöksiin „jakobiinilaisuudesta”, jotka niin miellyttävät sosialidemokratian girondisteja. Hän osoittaa, että monissa muissa kaupungeissa, esimerkiksi San Lucar de Barramedassa (Cádizin lähellä sijaitseva satamakaupunki, asukkaita 26 tuhatta) „allianssitit joutuivat myöskin vastoin anarkistisia periaatteitaan muodostamaan vallankumoushallituksen”. Hän moittii näitä siitä, että he „eivät tietäneet, mitä on tehtävä heidän käsissään olevalle vallalle”. Tietäen mainiosti sen, että bakuninilaiset työväenjohtajat olivat osallistuneet väliaikaisiin hallituksiin *yhdessä intransigenttien kanssa*, s.o. yhdessä tasavaltalaisten, pikkuporvariston edustajain kanssa, Engels ei syytä bakuninilaisia hallitukseen osallistumisesta (niin kuin pitäisi tehdä uuden „Iskran” „periaatteiden” mukaan), vaan *riittämättömästä järjestyneisyydestä, siitä, että osallistuminen ei ollut riittävän tarmokasta* ja että he alistuivat herrojen porvarillisten tasavaltalaisten johdon alaiseksi. Se, miten musertavilla sarkasmeilla Engels olisi läksyttänyt ihmisiä, jotka vallankumouksen kaudella madaltavat „teknillisen” ja sotilaallisen johtamisen merkitystä, näkyy muun muassa siitä, että Engels syytti bakuninilaisia työväenjohtajia siitä, että päästyään vallankumoushallitukseen he jättivät „poliittisen ja *sotilaallisen* johtamisen” herrojen porvarillisten tasavaltalaisten käsiin, mutta itse ruokkivat työläisiä juhlallisilla fraaseilla ja paperille jäävillä „sosiaalisten” reformien suunnitelmilla.

Sosialidemokratian todellisena jakobiinilaisena Engels ei ainoastaan osannut pitää arvossa ylhäältäkäsin tapahtuvan toiminnan tärkeyttä, ei ainoastaan pitänyt täysin sallittuna vallankumoushallitukseen osallistumista yhdessä tasavaltalaisen porvariston kanssa, vaan *vaati* tuota osallistumista ja vallankumouksellisen vallan tarmokasta sotilaallista aloitteellisuutta. Engels piti velvollisuutenaan antaa tällöin *käytännöllisesti* johtavia *sotilaallisia* neuvoja.

„Huolimatta siitä”, sanoo hän, „että kapina aloitettiin tolkkottomasti, sillä olisi kuitenkin ollut suuria voiton mahdollisuuksia, jos sitä olisi johdettu edes hiukankaan

järkevästi *, vaikkapa edes sillä tavalla kuin Espanjan sotilaskapinoita. Tällaisten kapinain aikana nousee yhden kaupungin varuskunta, suuntaa kulkunsa naapurikaupunkiin, vetää mukaansa sen varuskunnan, joka on jo edeltäkään propagoitu, ja näin siis kapinalliset, joiden lukumäärä kasvaa laavan lailla, kulkevat pääkaupunkia kohti, kunnes menestyksellinen taistelu tai niitä vastaan lähetetyn sotaväen siirtyminen kapinallisten puolelle ratkaisee voiton. Tämä menetelmä oli erittäin hyvin sovellettavissa mainitussa tapauksessa. Insurgentit oli jo aikoja sitten järjestetty kaikkialla vapaaehtoisin pataljoonin; totta kyllä, kuri niissä oli surkuteltava, mutta ei kuitenkaan huonompi kuin Espanjan vanhan, suurimmalta osaltaan hajallelasketun armeijan jätteiden keskuudessa. Santarmit olivat hallituksen ainoata luotettavaa sotaväkeä, mutta heidät oli hajoitettu ympäri maata. Tehtävänä oli ennen kaikkea ehkäistä näiden santarmien yhteenkerääntyminen, mutta se oli mahdollista vain käyttämällä hyökkäävää toimintatapaa ja ryhtymällä rohkeasti taisteluun avoimella kentällä. Tämä toimintatapa ei ollut kovinkaan vaarallinen, sillä hallitus saattoi lähettää vapaaehtoisia vastaan vain yhtä kurittomia joukkoja kuin itse nuo vapaaehtoisetkin. Ja sillä, joka tahtoi voittaa, ei ollut muita teitä voittoon”.

Näin päätteli tieteellisen sosialismin perustaja, kun hän joutui tekemisiin kapinan tehtävien ja välittömän taistelun kanssa vallankumouksellisen purkauksen kaudella! Huolimatta siitä, että kapinan olivat nostattaneet pikkuporvarilliset tasavaltalaiset; huolimatta siitä, ettei proletariaatin ratkaistavana ollut kysymys sen enempää sosialistisesta kumouksesta kuin elementaarisen välttämättömästä poliittisesta vapaudestakaan; — tästä huolimatta Engels antoi erittäin suuren arvon työläisten mitä aktiivisimmalle osallistumiselle taisteluun tasavallan puolesta, Engels vaati proletariaatin johtajilta, että he alistaisivat koko toimintansa ehdottoman voiton saavuttamiselle alkaneessa taistelussa; Engels, eräs proletariaatin johtajia, syventyi tällöin myös itse jopa sotilaallisen organisaation yksityisyyshinkin, Engels ei ylenkatsonut myöskään sotilaskapinain

* Wäre er nur mit einigem Verstand geleitet worden. Engels parkoi Sääli, ettei hän tunne uutta „Iskraa”! Silloin hän olisi tietoinen kapinan suorittamista (geleitet werden) koskevan „Jakobiinilaisen” aatteen turmiollisuudesta, vahingollisuudesta, utopistisuudesta, porvarillisuudesta, teknillisestä yksipuolisuudesta ja salaliittolaisesta suppeudesta!

vanhentuneita taistelukeinoja, kun ne kerran olivat tarpeen voiton saavuttamiseksi, Engels asetti etutilalle toiminnan hyökkäävän luonteen ja vallankumouksellisten voimain keskittämisen. Kärkevimät syytökset hän tähtäsi bakunilaisia vastaan siitä, että nämä muuttivat periaatteen „sen, mikä oli välttämätön paha Saksan talonpoikaissodan kaudella ja toukokuun kapinoiden aikana Saksassa vuonna 1849, nimittäin *vallankumouksellisten voimain pirstoutuneisuuden ja eristyneisyyden*,— sen, mikä teki mahdolliseksi yksille ja samoille hallituksen sotajoukoille tukahduttaa erilliset kapinat toinen toisensa jälkeen”. Engelsin katsantokannat kapinan suorittamisesta, vallankumouksen järjestämisestä ja vallankumouksellisen vallan hyväksikäytöstä eroavat uuden „Iskran” hvostilaisista katsantokannoista niinkuin taivas maasta.

Tehdessään yhteenvedon Espanjan vallankumouksen opetuksista Engels panee ennen kaikkea merkille sen, että „niin pian kuin bakunilaiset joutuivat vakavan vallankumouksellisen tilanteen eteen, he olivat pakoitettuja heittämään yli laidan koko entisen ohjelmansa”. Heidän täytyi nimittäin heittää yli laidan ensinnäkin poliittisesta toiminnasta ja vaaleihin osallistumisesta pidättäytymisen periaate, „valtion hävittämisen” periaate. Toiseksi, „he heittivät yli laidan sen periaatteen, että työläisten ei pidä osallistua mihinkään sellaiseen vallankumoukseen, jonka tarkoituksena ei ole proletariaatin viipymätön täydellinen vapauttaminen, he itse osallistuivat liikkeeseen, joka ilmeisesti oli puhtaasti porvarillinen”. Kolmanneksi — ja tämä johtopäätös antaa vastauksen juuri kiistakysymykseemme — „he polkivat alas periaatteen, jonka juuri olivat itse julistaneet: vallankumouksellisuuden muodostaminen on muka vain uutta petosta ja uutta työväenluokan kavaltamista,— he polkivat sen alas osallistumalla vallan rauhallisesti eri kaupunkien hallituskomiteain istuntoihin ja sitä paitsi olivat miltei kaikkialla voimattomana vähemmistönä, jota herrat porvarit majorisoivat ja käyttivät poliittisesti hyväkseen”. „Bakunilaiset”, jotka eivät osanneet johtaa kapinaa, jotka pirstoivat vallankumouksellisia voimia niiden keskittämisen asemesta, jotka jättivät vallankumouksen suorittamisen herrojen porvariin huostaan ja jotka laskivat hajalle Internationalen lujan ja voimakkaan organisaation, „antoivat

meille Espanjassa verrattoman näytteen siitä, kuinka ei pidä suorittaa vallankumousta”.

* * *

Tehden yhteenvedon edellä esitetystä saamme seuraavat johtopäätökset:

1) Se, että periaatteellisesti rajoitetaan vallankumouksellinen toiminta painostukseen alhaaltakäsin ja kieltäydytään painostuksesta myös ylhäältäkäsin, on *anarkismia*.

2) Ken ei ymmärrä uusia tehtäviä vallankumouksen kaudella, ylhäältäkäsin suoritettavan toiminnan tehtäviä, ken ei osaa määritellä tällaisen toiminnan ehtoja ja ohjelmaa, hänellä ei ole käsitystä proletariaatin tehtävistä missään demokraattisessa vallankumouksessa.

3) Se periaate, että sosialidemokratialle on sallimatonta osallistua yhdessä porvariston kanssa väliaikaiseen vallankumouhallitukseen, että jokainen tällainen osallistuminen on työväenluokan kavaltamista, on *anarkismin* periaate.

4) Jokainen „vakava vallankumouksellinen tilanne” asettaa proletariaatin puolueen eteen kapinan tietoisien läpiviemisen, vallankumouksen järjestämisen, kaikkien vallankumouksellisten voimien keskittämisen, rohkean sotilaallisen hyökkäyksen ja vallankumouksellisen vallan mitä tarmokkaimman hyväksikäyttämisen tehtävän.

5) Marx ja Engels eivät voineet hyväksyä eivätkä olisi milloinkaan hyväksyneet uuden „Iskran” taktiikkaa nykyisellä vallankumouksellisella ajankohdalla, sillä tämä taktiikka on juuri kaikkien ylempänä lueteltujen virheiden toistamista. Marx ja Engels olisivat nimittäneet uuden „Iskran” periaatteellista kantaa proletariaatin „takamustan” tarkastelemiseksi ja anarkististen harhakäsitysten kertaamiseksi.

Seuraavassa artikkelissa siirrymme käsittelemään väliaikaisen vallankumouhallituksen tehtäviä ¹²⁵.

PERINPOHJAINEN TAPPIO

Korean salmen meritaistelu on vetänyt puoleensa koko maailman poliittisen lehdistön huomion. Ensin tsaarihallitus yritti salata uskollisilta alamaisiltaan karvaan totuuden, mutta pian vakuuttui tämän yrityksen toivottomuudesta. Koko Venäjän laivaston perinpohjaista tappiota olisi kuitenkin ollut mahdoton salata.

Viimeisen meritaistelun poliittista merkitystä arvioitaessa joudutaan toistamaan se, mitä sanoimme „Vperjod” lehden 2. numerossa * Port Arthurin kukistumisesta. Tsaarin Venäjän täydellinen sotilaallinen romahdus oli jo silloin ilmeinen, mutta Itämeren eskaaderi synnytti vielä venäläisissä patrioteissa toiveen kipinän. Kaikki käsittivät, että sodan lopputulos riippuu jommankumman puolen voitosta merellä. Itsevaltius näki, että sodan onneton loppu on samaa kuin „sisäisen vihollisen” voitto, s.o. vallankumouksen voitto. Sen vuoksi kaikki pantiin yhden kortin varaan. Satoja miljoonia ruplia tuhlatiin Itämeren eskaaderin kiireelliseen lähettämiseen. Sieltä täältä haalittiin kokoon miehistö, kiireellisesti lopetettiin viimeiset sota-aluksien valmistelut purjehdukseen, näiden aluksien lukumäärää suurennettiin ottamalla uusien ja voimakkaiden panssari-laivojen lisäksi „vanhoja kirstuja”. Suuri armada,—yhtä isokokoinen, yhtä jyrävä, järjetön, voimaton ja luonnoton kuin koko Venäjän imperiumi,—lähti matkalle käyttäen tavattoman suuria rahasummia hiileen ja ylläpitoon,

* Ks. tätä osaa, ss. 33—41. *Toim.*

herättäen yleistä ivailua Euroopassa, eritoten sen loistavan voiton jälkeen, jonka se sai kalastusveneistä rikkomalla törkeästi kaikkia neutraliteetin tapoja ja vaatimuksia. Vaatimattomimpienkin laskelmien mukaan tämä armada maksoi noin 300 miljoonaa ruplaa, ja sen lähettäminen tuli maksamaan 100 miljoonaa ruplaa,— kaikkiaan *400 miljoonaa ruplaa* on viskattu tähän tsaarin itsevaltiuden viimeiseen sotilaalliseen panokseen.

Viimeinenkin panos on nyt menetetty. Sitä odottivat kaikki, muttei kukaan ajatellut, että Venäjän laivaston tappio tulisi olemaan noin raskas ja perinpohjainen tappio. Venäjän laiva-armada syöksyi kuin raakalaiset päätä pahkaa Japanin laivaston kimppuun, joka on aseistettu mainiosti ja varustettu kaikilla uusilla puolustusvälineillä. Kaksipäiväinen taistelu,— ja Venäjän kahdestakymmenestä sota-aluksesta 12—15 tuhantisine miehistöineen upotettiin ja tuhottiin kolmetoista, neljä otettiin vangiksi ja vain yksi („Almaz”) pelastui ja saapui Vladivostokiin. Suurin osa miehistöstä tuhoutui, „itse” Rozhdestvenski ja hänen lähin apulaisensa Nebogatov otettiin vangiksi, mutta koko Japanin laivasto suoriutui taistelusta vahingoittumattomana menettäen kaiken kaikkiaan kolme hävittäjäalusta.

Venäjän sotalaivasto on lopullisesti tuhottu. Sota on lopullisesti hävitty. Venäjän sotajoukkojen täydellinen karkottaminen Mantshuriasta, se, että japanilaiset anastavat Sahalinin ja Vladivostokin, on nyt vain ajan kysymys. Edessämme ei ole vain itsevaltiuden sotilaallinen tappio, vaan sen täydellinen sotilaallinen romahdus.

Jokainen uusi isku, jonka japanilaiset antavat, tekee niin Euroopalle kuin koko Venäjän kansallekin yhä selvemmäksi sen, että tämä romahdus merkitsee tsarismien koko poliittisen järjestelmän romahdusta. Kaikki nousee itsevaltiutta vastaan,— niin suur- ja pikkuporvariston loukattu kansallinen itserakkaus kuin armeijan kiihtynyt ylpeyskin, niin se katkeruus, jonka on aiheuttanut kymmenien ja satojen tuhansien nuorten ihmisten menetys järjettömässä sotaseikkailussa, kuin suuttumus senkin johdosta, kun kavalletaan satoja miljoonia kansan varoja, niin kiertämättömän finanssivararikon ja tällaisen sodan seurauksena olevan pitkäaikaisen talouspulan pelko kuin peloittavan kansanvallankumouksen aiheuttama kauhukin, vallankumouksen,

jonka (porvariston mielestä) tsaari olisi voinut ehkäistä ja joka hänen olisi pitänyt ehkäistä tekemällä ajoissa „järkeviä” myönnytyksiä. Kasvaa ja laajenee rauhan vaatimus, liberaalinen lehdistö on kiihdyksissään, yksinpä maltillisimmatkin ainekset, sellaiset kuin „shipovilaista” suuntaa kannattavat maanomistajat, alkavat uhkailla, yksinpä lakeijamainen „Novoje Vremjakin” vaatii kansanedustajien viipymätöntä koollekutsumista.

Euroopan porvaristo, tuo tsaarivallan varmin tuki, alkaa myös kadottaa kärsivällisyytensä. Sitä peloittaa kiertämätön uudelleenryhmittyminen kansainvälisissä suhteissa, nuoren ja vereksen Japanin kasvava mahti, sotilaallisen liittolaisen kadottaminen Euroopassa. Sitä huolestuttaa niiden miljardien kohtalo, jotka se on jalomielisesti lainannut itsevaltiudelle. Sitä huolestuttaa vakavasti Venäjän vallankumous, joka liiaksi kiihoittaa Euroopan proletariaattia ja uhkaa vallankumouksen maailmanpalolla. Tsarismia kohtaan tuntemansa „ystävyyden” nimessä se vetoaa tsarismiin järkevyyteen, puolustaa päättäväisesti rauhan välttämättömyyttä — rauhaa japanilaisten kanssa ja rauhaa Venäjän liberaalisen porvariston kanssa. Eurooppa ei sulje laisinkaan silmiään siltä, että rauha Japanin kanssa voidaan ostaa nyt vain kovin kalliilla hinnalla, mutta se laskelmoi selväjärkisesti ja asiallisesti, että jokainen uusi sotakuukausi maan ulkopuolella ja vallankumouskuukausi sisällä korottaa kiertämättä tuota hintaa ja lisää sellaisen vallankumouksellisen purkauksen vaaraa, joka pyyhkäisee pois koko „myönnytys”-politiikan kuin hiekkajyväsän. Eurooppa käsittää, että itsevaltiuden on hirveän vaikea, miltei mahdoton nyt enää pysähtyä, — se on mennyt liian pitkälle, ja niinpä se, tuo porvarillinen Eurooppa, yrittää rauhoittaa sekä itseään että liittolaistaan ruusuisilla unelmilla.

Näin kirjoittaa esimerkiksi Ranskan patrioottisen porvariston „Le Siècle” * lehti Cornély'n kirjoituksessa, jonka otsikkona on „Erään sankaritaistelun loppu”: „Nyt kun venäläiset on lyöty merellä useiden maataisteluissa kärsittyjen tappioiden jälkeen, heidän hallituksensa velvollisuudeksi jää rauhan solmiminen ja sotavoimiensa uudelleenjärjestäminen. Omien tavoitteidensa vuoksi tai oman

* — „Vuosisata”. *Toim.*

turvallisuutensa tarkoituksessa seikkailijahallitukset ovat joskus pakoitettuja vetämään sotaan niitä kansoja, joita ne hallitsevat. Ja koska tällaisten hallitusten panoksena tais- telussa voiton puolesta on itse niiden olemassaolo, niin ne vaativat kansoiltaan yhä uusia uhreja ja vievät niitä siten lopullista tuhoa kohti. Sellainen oli Ranskassa kahden keisarikuntamme historia. Sellainen olisi ollut kolmannen- kin keisarikunnan historia, jos meillä olisi onnistuttu se luomaan.

Päinvastoin, Venäjän hallituksen asema ei ole lainkaan sellainen; sen juuret ulottuvat syväälle Venäjän kansan keskuuteen, ja yhteiset onnettomuudet eivät erota hallitusta ja kansaa toisistaan, vaan liittävät niitä vain lujemmin toisiinsa. Voitettu Caesar ei ole enää Caesar. Onneton tsaari voi jäädä pyhäksi ja suosituksi tsaariksi”.

Voi sentään! Shovinistisen ranskalaisen kauppiaan kehus- kelu on „jo liian ilmeistä”, hänen vakuuttelunsa, ettei sota muka ole erottanut Venäjän hallitusta ja kansaa toisistaan, ovat siksi suuressa ristiriidassa yleisesti tunnettujen tosi- asiain kanssa, että ne herättävät hymyilyä ja näyttävät naiivilta ja viattomalta viekkaudelta. Varoittaakseen ystä- vänsä ja liittolaisiaan, Venäjän itsevaltiasta, kiertämättö- mästä romahduksesta, jota kohti tämä kulkee sokeasti ja itsepäisesti niin kuin todellinen „Caesar”, ranskalainen por- vari vakuuttaa hellästi tälle Caesarille, että hänen ei pidä olla toisten keisarien kaltainen, että hänellä on vielä toi- nen, parempi ulospääsy. „Se uskotaan, jota toivotaan”. Ranskalaisen porvariston tekee niin kovasti mieli omata mahtava liittolainen — tsaari, että se tuudittaa itseään uneen romanttisella tarinalla onnettomuudesta, joka liittää lujasti Venäjän kansan tsaariin. Hra Cornély ei tietysti itse- kään usko vakavissaan tähän tarinaan, — sitä vähemmän meidän toimittaa ottaa sitä vakavalta kannalta.

Seikkailijahallituksia eivät ole ainoastaan keisarien hallitukset, vaan vanhimmankin hallitsijasuvun mitä lailli- simpain monarkkien hallitukset. Venäjän itsevaltiudessa, joka on jäänyt historiasta jälkeen kokonaisen vuosisadan, on enemmän seikkailijaa kuin kummassakaan Ranskan keisarikunnassa. Itsevaltiut on nimenomaan seikkailijan tapaan syössyt kansan järjettömään ja häpeälliseen sotaan. Itsevaltiuden edessä on nyt ansaittu loppu. Sota on paljas- tanut kaikki sen mätäpaiseet, paljastanut sen koko mädän-

näisyyden, osoittanut sen täydellisen eristyneisyyden kansasta, murskannut keisariherruuden ainoat tukipylväät. Sota on ollut pelottava tuomioistuin. Kansa on jo julistanut tuomionsa tälle ryövärien hallitukselle. Vallankumous panee tämän tuomion täytäntöön.

„Proletari” № 3,
kesäkuun 9
(toukokuun 27) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstin mukaan

VALLANKUMOUSTAISTELU JA LIBERAALINEN MEKLAUS

Poliittisten puolueiden syntyminen on mielenkiintoisen aikakautemme mielenkiintoisimpia ja kuvaavimpia erikoisuuksia. Vanha järjestelmä, itsevaltius, luhistuu. Sitä, nimenomaan miten ja nimenomaan millainen uusi järjestelmä on rakennettava, eivät ala ajatella ainoastaan niin sanottujen „yhteiskuntapiirien”, s.o. porvariston, vaan myös „kansan”, s.o. työväenluokan ja talonpoikaiston, yhä laajemmat kerrokset. Näillä yrityksillä, joita eri luokat tekevät ohjelman määrittelyn ja poliittisen taistelun organisaation kuntoonpanon alalla, on valtava merkitys tietoiselle proletariaatille. Vaikka noissa yrityksissä, joiden alkuunpanijoina ovat useimmiten erilliset „toimihenkilöt”, jotka eivät ole kenellekään tilivelvollisia ja jotka eivät vie ketään mukanaan, onkin paljon satunnaista, mielivaltaista, väliin tyhjämpäiväistäkin, niin suurten yhteiskuntaluokkien perusedut ja -tendenssit tulevat silti yleensä ilmi vastustamattomalla voimalla. Lausuntojen, vaatimusten, ohjelmien näennäisestä kaaoksesta ilmaantuvat näkyviin porvaristomme poliittiset kasvot ja sen todellinen poliittinen ohjelma (eikä vain näyteohjelma). Proletariaatti saa yhä enemmän aineistoa voidakseen tehdä johtopäätöksen siitä, miten venäläinen porvaristo, joka nykyään puhuu poliittisesta toiminnasta, tulee *toimimaan*,— millaisen kannan se ottaa päättäväisessä vallankumoustaistelussa, jota Venäjä niin nopeasti lähestyy.

Ulkomainen „Osvobozhdenije”, joka ilman mitään sensuuriesteitä tekee johtopäätöksiä venäläisten liberaalien lukemattomista esiintymisistä, antaa toisinaan erittäin arvokasta aineistoa porvariston politiikan tutkimista varten.

Sen vast'ikään julkaisema (eli huhtikuun 5 päivän „Novosti” lehdestä uudestijulkaisema) „Osvobozhdenije-liiton” ohjelma” hra P. S:n opettavaisine kommentaareineen on mainio lisäys zemstvo-edustajakokouksien päätöksiin ja osvobozhdenijelaiseen perustuslakiluonnokseen, josta me puhuimme „Vperjod” lehden 18 n:ssa *. „Tämän ohjelman laatiminen ja hyväksyminen, sanoo hra P. S. aivan oikein, on suuri askel Venäjän perustuslaillis-demokraattisen puolueen luomisen tiellä”.

Venäläisille liberaaleille tämä on epäilemättä suuri askel, joka pistää silmään jo melko pitkän liberaalisten esiintymisten sarjan keskeltä. Ja miten mitätön tuo suuri liberaalinen „askel” onkaan siihen verrattuna, mitä tarvitaan todellisen puolueen luomiseksi, ja vieläpä siihenkin verrattuna, mitä yksinpä sosialidemokratiakin on jo luonut tätä tarkoitusta varten! Porvaristo nauttii monta kertaa suurempaa legaalisen esiintymisen vapautta kuin proletariaatti, sillä on paljoa suurempi määrä intelligenttivoimia ja rahavaroja, verrattomasti suuremmat mahdollisuudet puoluejärjestöä varten,— mutta siitä huolimatta näemme yhä vielä „puolueen”, jolla ei ole virallista nimitystä, yleistä, selvää ja täsmällistä ohjelmaa, taktiikkaa, puoluejärjestöä, „puolueen”, joka asiantuntijan P. S:n lausunnon mukaan on kokoonpantu „zemstvoryhmästä” ja „Osvobozhdenijeliitosta”, s.o. järjestymättömästä henkilöiden yhteenkokoutumasta ynnä organisaatiosta. Ehkäpä zemstvoryhmän jäsenet sentään ovat „puolueen jäseniä” siinä tunnetussa mielessä, että he ohjelman tunnustaen toimivat „jonkin puoluejärjestön”, jonkin „Osvobozhdenijeliiton” ryhmän „valvonnan alaisena”? Niin vähässä määrin kuin puolueen jäsenyyden tällainen ymmärtäminen vastaa koko sosialidemokratian henkeä, yhtä suuressa määrin se on sopiva ja tarkoituksenmukainen liberaaleille, yhtä suuressa määrin se on ominaista heidän koko poliittiselle luonteelleen. Puolueen tällaisesta ymmärtämisestä (jota ei ole ilmaistu kirjoitetuissa säännöissä, vaan tämän „puolueen” reaalissa rakenteessa) seuraa muun muassa se, että järjestyneet puolueen jäsenet, s.o. „Osvobozhdenijeliiton” jäsenet, kannattavat suurimmalta osaltaan *yksikamarista järjestelmää* ja tästä huolimatta kieltäytyvät siitä ohjelmassaan, sivuuttavat

* Ks. tätä osaa, s. 417. *Toim.*

kysymyksen täydellisellä vaihtololla järjestymättömien puolueen jäsenten mieliksi, kaksikamarista järjestelmää kannattavan „zemstvoryhmän” mieliksi. Voidaan sanoa, että „voima”-suhde on poliittisesti aktiiviselle porvaristolle ennaltamäärätty: järjestyneet intelligentit päättävät, järjestymättömät liikemiehet, rahapösöt, kapitalistit säättävät.

Hra P. S., joka koko sydämeästään tervehtii „Osvobozhdenije-liiton” ohjelmaa, puolustaa *periaatteellisesti* samalla myös ohjelman epäselvyyttä, epätäydellisyyttä ja viimeistelelemättömyyttä sekä järjestöllistä löyhyyttä ja taktillisia mainitsematta jättämisistä, hän puolustaa niitä „reaalipoliitikon” katsomuksilla! Palaamme vielä tähän verrattomaan, koko porvarillisen liberalismiin olemukselle erittäin luonteenomaiseen käsitteeseen; nyt sen sijaan siirrymme erittelemään liberaalisen ohjelman perusteita.

Kuten jo sanoimme, puolueella ei ole virallista nimitystä. Hra P. S. nimittää sitä samalla nimellä, joka tietäkseni esiintyy myös liberaalissuuntaisten legaalisten sanomalehtiemme palstoilla, — „perustuslaillis-demokraattinen puolue”. Ja niin vähämerkitykselliseltä kuin kysymys nimityksestä ensi silmäykseltä näyttääkin, niin sittenkin me saamme siitäkin jo heti aineistoa sen selvittämiseksi, miksi porvariston *täytyy*, erotukseksi proletariaatista, tyytyä poliittiseen epämääräisyyteen ja vieläpä puolustaakin sitä „periaatteellisesti”, — nimenomaan „täytyy” ei ainoastaan sen johtajien subjektiivisten mielialojen tai ominaisuuksien vuoksi, vaan koko porvaristoluokan objektiivisten olemassaoloheitojen pakoittamana. Nimitys „perustuslaillis-demokraattinen puolue” palauttaa heti mieleen tunnetun sanonnan: kieli on annettu ihmiselle sitä varten, että hän voisi salata ajatuksensa. Nimitys „perustuslaillis-demokraattinen puolue” on keksitty sitä varten, että voitaisiin salata puolueen *monarkistinen* luonne. Todellakin, kukapa ei tietäisi, että koko tuo puolue, sekä sen isäntäosa, zemstvoryhmä, että „Osvobozhdenije-liitto”, on monarkian kannalla? Toiset sen enempiä kuin toisetkaan eivät edes puhu tasavallasta pitäen sellaista puhetta „kevytmielisenä”, ja heidän perustuslakiluonnoksessaan monarkia tunnustetaan suoraan ja selvästi hallitusmuodoksi. Siis olemme tekemisissä perustuslaillisen monarkian kannattajain puolueen kanssa, monarkisti-perustuslaillisten puolueen kanssa. Se on tosiasia, jota ei ole vähimmässäkään määrin epäile-

minen ja jota ei voida kumota millään järkeilyillä tasavallan „periaatteellisesta” tunnustamisesta (vaikka emme ole toistaiseksi kuulleetkaan tällaisia järkeilyjä „perustuslaillisilta demokraateilta”), sillä kysymys ei ole nimittäin ainoastaan „periaatteellisesta”, vaan myös käytännöllisestä poliittisesta tunnustamisesta, sen tunnustamisesta, että halutaan valloittaa se ja että on välttämätöntä taistella.

Mutta siinäkin se asian ydin onkin, että herrat porvarit *eivät voi* nyt heti nimittää itseään oikealla nimellään. Se on yhtä mahdotonta kuin mennä alastomana kadulle. Ei saa sanoa avoimesti totuutta, ei saa ääneen aussprechen was ist (sanoa sitä, mitä on), sillä se olisi samaa kuin erään mitä villimmän ja vahingollisimman poliittisen etuoikeuden tunnustaminen, se olisi samaa kuin oman *antidemokraattisuutensa* tunnustaminen. Poliittisen vapauden puolesta taisteleva porvaristo ei voi tunnustaa sitä ainoastaan siitä syystä, että se on jo perin häpeällistä, noloa ja säädytöntä. Ei, porvarillisen politiikan edustajat eivät käihda minkäänlaisista säädyttömyyttä, kun kerran edut sitä vaativat. Mutta nyt heidän *etunsa* vaativat vapautta, ja vapautta ei voi saada *ilman kansaa*, ja kansan kannatusta ei voida turvata, ellei nimitetä itseään „demokraatiksi” (= kansan itsevaltiuden kannattajaksi), *ellei salata monarkistisuuttaan*.

Näin ollen porvariston luokka-asema johtaa kiertämättömästi sisäiseen horjuvaisuuteen ja sen poliittisten perustehäviöiden asetteluun valheellisuuteen: taistelu vapauden puolesta, itsevaltiuden vuosisataisten etuoikeuksien hävittämiseksi, ei sovi yhteen yksityisomistuksen etuoikeuksien puolustamisen kanssa, sillä nämä etuoikeudet pakoittavat „suhtautumaan hellävaroen” monarkiaan. Siitä syystä monarkistisen perustuslain reaali ohjelma verhoetaan demokraattisen perustuslain kauniiseen henkevään juhlapukuun. Ja tätä ohjelman reaalin sisällön silaamista ilmeisen näennäisellä valekiillekullalla sanotaan „realipolitiikaksi”... Siksipä liberaalisen porvariston ideologi puhuu-kin verrattoman halveksivasti ja suurenmoisen omahyväisesti „teoreettisesta itsetyydyttämisestä”, jota „äärimmäisten puolueiden edustajat” harjoittavat („Osvobozhdenije” № 69—70, s. 308). Porvariston realipoliitikot eivät tahdo tyydyttää itseään sen enempää puheilla kuin unelmillakaan tasavallasta, sillä he eivät halua taistella tasavallan puolesta. Mutta juuri siksi he tuntevat voittamatonta tarvetta

tyydyttää kansaa „demokratismi”-syötilä. He eivät halua pettää itseään sen suhteen, että he eivät kykene kieltäytymään monarkiasta, ja juuri sen vuoksi heidän täytyy pettää kansaa olemalla vaiti monarkistisuudestaan.

Kuten näette, puolueen nimitys ei ole lainkaan niin satunnainen ja vähäpätöinen kysymys kuin ensi silmäykseltä voitaisiin luulla. Joskus jo yksin se, että nimitys on kirkuva ja teennäinen, paljastaa puolueen koko ohjelman ja koko taktiikan syvällisen sisäisen paheen. Mitä likeisempää on se uskollisuus, jota suurporvariston ideologi tuntee monarkiaa kohtaan, sitä äänekkäämmin hän vannoo ja vakuuttaa uskotellen kaikille demokraattisuuttaan. Mitä suuremmassa määrin pikkuporvariston ideologi heijastaa pikkuporvariston horjuvaisuutta, sen kykenemättömyyttä taistella johdonmukaisesti ja järkähtämättömästi demokraattisen vallankumouksen ja sosialismin puolesta, sitä suuremmalla innolla hän puhuu „socialistivallankumouksellisten” puolueesta, josta aivan oikein on sanottu, että sen sosialismi ei ole laisinkaan vallankumouksellista ja että sen vallankumouksellisuus ei ole laisinkaan sidottu sosialismiin. Puuttuu vain sitä, että itsevaltiuden kannattajat nimittäisivät itseään (niin kuin he jo useampaan otteeseen ovat yrittäneet nimittääkin) „kansanpuolueeksi”, ja meillä on oleva täysi kuva siitä, miten luokkaedut muuttavat muotoaan poliittisissa kylteissä.

Liberaalisen porvariston kyltti (eli „Osvobozhdenije-liiton” ohjelma) alkaa, kuten kyltin tuleekin alkaa, vaikuttavasta johdannosta: „„Osvobozhdenije-liitto” on sitä mieltä, että raskas ulkoinen ja sisäinen kriisi, jota Venäjä kokee, on nykyään siksi kärjistynyt, että kansan täytyy yhdessä toisten vallitsevaa järjestelmää vastaan nousseiden yhteiskuntaryhmien kanssa ottaa tämän kriisin ratkaiseminen omiin käsiinsä”.

Niinpä siis valta siirtyköön kansalle, eläköön kansan itsevaltius, joka on tuleva tsaarin itsevaltiuden tilalle. Eikö niin, herrat? Eikö demokratismi vaadi sitä?

Ei, se on teoreettista itsetyydyttämistä ja reaalipolitiikan ymmärtämättömyyttä. Koko valta on nyt yksinvaltaisen monarkian käsissä. Sitä vastassa on kansa, s.o. proletariaatti ja talonpoikaisto, jotka ovat jo alkaneet taistelun, käyvät sitä vimmatusti ja ehkä... ehkä innostuvat käymään tuota taistelua vihollisen täydelliseen kukistamiseen

saakka. Mutta „kansan” rinnalla on myös „muita yhteiskuntaryhmiä”, s.o. „yhteiskuntapiirit”, s.o. porvaristo, maanomistajat, kapitalistit, ammattisivistyneistö. Siksi pövalta onkin jaettava kolmeen yhtä suureen osaan. Yksi kolmannes on jätettävä monarkialle, toinen on annettava porvaristolle (ylähuone, joka perustuu moniasteiseen ja mikäli mahdollista tosiasiasa ei-yhtäläiseen, rajoitettuun vaalioikeuteen), viimeinen kolmannes — kansalle (alahuone yleisen j.n.e. vaalioikeuden pohjalla). Se tulee olemaan „oikeudenmukainen” jako, jonka vallitessa on turvattu yksityisomistuksen varma suojelu sekä mahdollisuus käyttää monarkian järjestettyä voimaa (sotaväkeä, byrokratiaa, poliisia) kansaa vastaan, jos se „innostuu” johonkin niistä „järjettömistä” vaatimuksista, joita „äärimmäisten puolueiden edustajat” esittävät „yksinomaan pelkän teoreettisen itsetyydyttämisen vuoksi”. Tämä oikeudenmukainen jako, mikä muuttaa vallankumouksellisen kansan vaarattomaksi vähemmistöksi, yhdeksi kolmannesosaksi, on „perinpohjainen uudistus, joka on suoritettu demokratismin perustalla” eikä suinkaan monarkismin perustalla enempiä kuin porvarillisten etuoikeuksienkaan perustalla.

Kuinka tuo jako on suoritettava? Rehellisen meklauksen avulla. Hra P. Struve on sen jo aikoja sitten profeetallisesti osoittanut, hän on osoittanut sen jo Witten kirjelmän esipuheessa, jossa hän toteaa, että maltilliset puolueet hyötyvät aina äärimmäisten puolueiden välisen taistelun kärjistyimestä. Itsevaltiuden ja vallankumouksellisen kansan välinen taistelu kärjistyy. On luovittava kummankin välillä, nojaututtava vallankumoukselliseen kansaan (viekotelten sitä „demokratismilla”) itsevaltiutta vastaan, nojaututtava monarkiaan vallankumouksellisen kansan „äärimmäisyyksiä” vastaan. Taitavasti luovittaessa saadaan varmasti aikaan jokin ylempänä esitetyn jaon tapainen, jolloin porvaristo ainakin turvaa itselleen joka tapauksessa ja ehdottomasti vähintään oman „kolmanneksensa”, ja se, miten osat jakaantuvat kansan ja itsevaltiuden kesken, riippuu niiden ratkaisevan taistelun lopputuloksesta. Se, keneen on pääasiallisesti nojaututtava, riippuu ajankohdasta — sellainen on kaupustelu-, toisin sanoen „reaali”-politiikan olemus.

Tällä hetkellä kaikki valta on vielä itsevaltiuden käsissä. Sen vuoksi on sanottava, että kansan on otettava valta käsiinsä. Sen vuoksi on nimitettävä itseään demokraatiksi.

Sen vuoksi on esitettävä vaatimus „perustavan kokouksen viipymättömästä koollekutsumisesta yleisen j.n.e. äänioikeuden perusteella Venäjän perustuslain laatimista varten”. Kansa ei ole nyt aseistettu, se on hajallaan, järjestymätöntä, voimatonta itsevaltaista monarkiaa vastaan. Yleiskansallinen perustava kokous yhdistää sen ja muodostuu valtavaksi voimaksi, josta tulee vastapaino tsaarin mahdille. Ja silloin, kun tsaarin valta ja vallankumouksellisen kansan yhteenliittynyt voima tulevat seisomaan vastakkain, silloin porvaristolle koittaakin todellinen juhla, vasta silloin onkin mahdollista mitä varmimman menestyksen toivossa „sovitaa” nämä kaksi voimaa ja turvata omistaville luokille edullisin lopputulos.

Sellainen on liberalismmin reaalipoliitikkojen laskelma. Se on järkevä laskelma. Tähän laskelmaan sisällytetään täysin tietoisesti monarkian säilyttäminen ja yleiskansallisen perustavan kokouksen salliminen vain rinnan monarkian kanssa. Porvaristo ei halua olemassaolevan vallan kukistamista, tasavallan asettamista monarkian tilalle. Sen vuoksi Venäjän porvaristo (vuoden 1848 Saksan porvariston esimerkin mukaan) onkin kansan ja valtaistuimen keskeisen „sopimuksen” kannalla. Tämän sopimuspolitiikan menestykselle on välttämätöntä, ettei kumpikaan taisteleva puoli, ei kansa eikä valtaistuinkaan, voisi saada täydellistä voittoa, että ne tasapainottaisivat toisensa. Silloin ja vasta silloin porvaristo saattaa liittyä yhteen monarkian kanssa ja määrätä, että kansan pitää alistua, pakoittaa kansa tyytymään yhteen „kolmasosaan”... tai mahdollisesti yhteen sadasosaan vallasta. Yleiskansallisella perustavalla kokouksella tulee olemaan juuri sen verran voimia, että se voi pakoittaa tsaarin antamaan perustuslain, mutta enempiä voimia sillä ei tule olemaan *eikä* sillä *pidäkään olla* (porvariston etujen kannalta katsoen). Sen on vain tasapainotuttava monarkian kanssa, mutta ei kukistettava sitä, sen on jätettävä aineelliset vallan välikappaleet (sotaväki y.m.) monarkian käsiin.

Osvobozhdenijalaiset nauravat shipovilaisia, jotka tahtovat antaa tsaarille vallan voiman ja kansalle mielipiteiden voiman. Mutta eivätköhän itse osvobozhdenijalaisetkin liene tosiasiaassa shipovilaisten kannalla? Eiväthän hekään tahdo antaa kansalle *kaikkea* valtaa, kannattavathan he itsekin *sopimusta* tsaarin vallan ja kansan mielipiteen välillä!

Näemme siis, että porvaristoluokan edut johtavat nykyisellä vallankumouksellisella ajankohdalla aivan luonnollisesti ja kiertämättä siihen, että esitetään yleiskansallisen perustavan kokouksen tunnus, mutta *ei lainkaan esitetä väliaikaisen vallankumousohallituksen tunnusta*. Edellinen tunnus on tai siitä on tullut sopimus-, kaupustelu- ja meklauspolitiikan tunnus. Jälkimmäinen tunnus on vallankumoustaistelun tunnus. Edellinen on monarkistisen porvariston tunnus, jälkimmäinen on vallankumouksellisen kansan tunnus. Edellinen tunnus turvaa parhaiten monarkian säilyttämisen mahdollisuuden, kansan vallankumouksellisesta rynnäköstä huolimatta. Jälkimmäinen esittää suoran tien tasavaltaan. Edellinen jättää vallan tsaarille ainoastaan rajoittaen sitä kansan mielipiteellä. Jälkimmäinen on ainoa tunnus, joka johdonmukaisesti ja ehdottomasti vie kansan itsevaltiuteen tämän sanan täydessä merkityksessä.

Ainoastaan tämä perinpohjainen eroavaisuus poliittisten tehtävien asetelussa liberaalisen porvariston taholta ja vallankumouksellisen proletariaatin taholta selittää meille mainittujen „osvobozhdenijelaisten” ohjelman piirteiden lisäksi koko joukon sen toisarvoisia piirteitä. Ainoastaan tämän eroavaisuuden kannalta katsoen voidaan käsittää esimerkiksi osvobozhdenijelaisten sellaisen varauksen *välttämättömyys*, että heidän Liittonsa päätöksiä „voidaan pitää *velvoittavina* vain sikäli, mikäli poliittiset olot jäävät muuttumattomiksi”, että ohjelmassa pidetään mahdollisena „väliaikaista ja ehdollista ainesta”. Tämä varaus (jota on seikkaperäisesti ja erikoisen „mehevästi” kehitelty hra P. S:n kommentaareissa) on ehdottoman välttämätön kansan ja tsarismien välistä „sopimusta” kannattavalle puolueelle. Tästä varauksesta voidaan ymmärtää selväkin selvemmin se, että kaupustelu- („reaali”-) politiikan nimessä „Osvobozhdenije-liiton” jäsenet kieltäytyvät hyvin monista demokraattisista vaatimuksistaan. Heidän ohjelmansa ei ole heidän järkkymättömien vakaumustensa (sellaiset eivät ole porvaristolle luonteenomaisia) ilmaismista eikä sen osoittamista, minkä puolesta on ehdottomasti taisteltava. Ei, heidän ohjelmansa on tavallista *tinkimistä*, joka ottaa etukäteen huomioon kiertämättömän „hinnan alentamisen”, riippuen jommankumman sotivan osapuolen „lujuudesta”. *Perustuslaillis-„demokraattinen”*

(lue: *perustuslaillis-monarkistinen*) porvaristo sopii tsarismiin kanssa halvemmastakin hinnasta kuin on sen nykyinen ohjelma — se on epäilemättöntä, eikä tietoisien proletariaatin pidä rakentaa sen suhteen itselleen minkäänlaisia illuusioita. Siitä johtuu hra P. S:n vihamielisyys ohjelman minimi- ja maksimiohjelmaksi jakamista kohtaan, „lujia ohjelmaluontoisia päätöksiä kohtaan yleensä”. Siitä johtuvat hra P. S:n vakuuttelut, että „Osvobozhdenije-liiton” ohjelma (jota tahallisesti ei ole esitetty tarkasti muotoiltuina tiettyinä vaatimuksina, vaan niiden likipitäisinä kirjallisina kuvauksina) „on enemmän kuin riittävä puolueelle, joka pyrki reaali politiikan tarkoitukseen”. Siitä johtuu, että „demokraatti”-monarkistien ohjelmassa sivuutetaan vaitiololla kansan aseistaminen, kartetaan kirkon valtiosta erottamista koskevan vaatimuksen jyrkkäsanaista määrittelyä, puolustetaan välillisten verojen kumoamisen toteuttamattomuutta, vaihdetaan sorrettujen kansallisuuksien valtiollinen itse-määräämisoikeus niiden kulttuurilliseen itse-määräämisoikeuteen. Siitä johtuu, että tunnustetaan naiivin avomielisesti demokratismiin ja pääoman etujen välinen yhteys, tunnustetaan välttämättömäksi „suojella voimakkaasti kansan tuotantovoimien kehittämistä erillisten tuotantolaitosten ja yrittäjäin suojelemisen asemesta”, myötävaikuttaa „teollisuuden kukoistukseen” j.n.e. Siitä johtuu agraarireformin yksinkertaistettu selittäminen puhtaasti byrokraattiseksi talonpoikain „varustamiseksi” maalla takaamalla ehdottomasti tilanherroille „korvauksen” talonpojille siirtyvästä maasta,— siis toisin sanoen, velka- ja maaorjuuteen perustuvan „omaisuuden” koskemattomuuden jyrkkä puolustaminen. Toistamme, että kaikki tämä on luonnollinen ja kiertämätön seuraus itse porvaristoluokan asemasta nykyisessä yhteiskunnassa. Kaikki tämä on todiste siitä, että proletaarinen vallankumoustaistelun politiikka eroaa perusteellisesti liberaalisen meklauksen porvarillisesta politiikasta.

„Proletari” № 3,
kesäkuun 9
(toukokuun 27) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstistä, joka on tarkistettu
käsikirjoituksen mukaan

JUUTALAISILLE TYÖLÄISILLE ¹²⁶

Julkaistessaan juutalaisten kielellä selostuksen VSDTP:n III edustajakokouksesta puolueen Pää-äänenkannattajan toimitus pitää tarpeellisenä lausua muutaman sanan tämän julkaisun johdosta.

Koko maailman tietoisien proletariaatin elinolot on suunnattu siihen, että eri kansallisuuksien työläisten suunnitelmanmukaisessa sosialidemokraattisessa taistelussa luotaisiin mahdollisimman kiinteät yhteydet ja enemmän yhtenäisyyttä. Suuresta tunnuksesta „Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!”, joka kajahti ensi kerran yli puoli vuosisataa sitten, on nyt tullut muidenkin eikä yksinomaan eri maiden sosialidemokraattisten puolueiden tunnus. Tuo tunnus olennoituu yhä enemmän niin kansainvälisen sosialidemokratian taktiikan yhdistämisessä kuin myös järjestöllisen yhtenäisyyden luomisessa niiden eri kansallisuuksien proletaarien keskuudessa, jotka taistelevat vapauden ja sosialismin puolesta yhden ja saman despoottisen valtion ikeen alla.

Venäjällä kaikkien kansallisuuksien työläiset ovat sellaisen taloudellisen ja poliittisen sorron alla, jollaista ei ole yhdessäkään valtiossa, ja varsinkin ne työläiset, jotka eivät kuulu venäläiseen kansallisuuteen. Juutalaiset työläiset eivät kärsi yksinomaan yleisestä taloudellisesta ja poliittisesta sorrosta, joka painaa heitä, oikeudetonta kansallisuutta, vaan he kärsivät vielä siitä sorrosta, joka riistää heiltä alkeellisetkin kansalaisyhteisyydet. Mitä raskaampaa on tuo sorto, sitä voimakkaampi on eri kansallisuuksien proletaarien mitä lujimman yhteenliittymisen tarve, sillä

voittoisa taistelu tuota sortoa vastaan on mahdotonta ilman tällaista yhteenliittymistä. Mitä uutterammin rosvomainen tsaarin itsevaltius yrittää kylvää eripuraisuutta, epäluot-
tamusta ja vihamielisyyttä sortamiensa kansallisuuksien keskuuteen, mitä inhottavampaa on sen politiikka, joka yllättää sivistymättömiä joukkoja suorittamaan julmia pogromeja, — sitä suurempi on meidän, sosialidemokraat-
tien, velvollisuus tehdä työtä sen hyväksi, että kaikki eri kansallisuuksien hajanaiset sosialidemokraattiset puolueet liittyisivät yhtenäiseen Venäjän sosialidemokraattiseen työ-
väenpuolueeseen.

Puolueemme I edustajakokous, joka pidettiin vuoden 1898 keväällä, asetti tehtäväkseen luoda sellaisen yhtenäisyyden. Ettei puoluetta olisi voitu luulla luonteeltaan kansalli-
seksi, se nimesi itsensä Venäjän eikä venäläiseksi puolueeksi. Juutalaisten työläisten järjestö — Bund — liittyi puolueeseen autonomisena osana. Juutalaisten ja ei-juuta-
laisten sosialidemokraattien yhtenäisyydestä samassa puo-
luudessa oli valitettavasti tästä hetkestä alkaen tehty loppu. Bundin toimihenkilöiden keskuudessa alkoi levitä natsiona-
listisia aatteita, jotka ovat jyrkästi ristiriidassa koko sosialidemokratian maailmankatsomuksen kanssa. Sen sijaan, että olisi pyrkinyt juutalaisten ja ei-juutalaisten
työläisten keskinäiseen lähenemiseen, Bund alkoi siirtyä ensin mainittujen erottamiseen viimeksi mainituista asettaen
edustajakokouksissaan etualalle juutalaisten eristäytymisen kansakuntana. Sen sijaan, että olisi jatkanut Venäjän
socialidemokraattisen työväenpuolueen I edustajakokouksen työtä Bundin yhdistämiseksi vieläkin lujemmin puolueeseen,
Bund otti askeleen erottaakseen itsensä puolueesta: Bund erosi ensin VSDTP:n yhtenäisestä ulkomaisesta järjestöstä
ja perusti itsenäisen ulkomaisen järjestön, ja myöhemmin Bund erosi myöskin VSDTP:sta, kun puolueemme II edus-
tajakokous huomattavalla äänten enemmistöllä kieltäytyi vuonna 1903 tunnustamasta Bundia juutalaisen proletariaa-
tin ainoaksi edustajaksi. Bund pysyi lujasti sillä kannalla, että se ei ole ainoastaan juutalaisen proletariaatin ainoa
edustaja, vaan että se sitä paitsi ei ole rajoitettu toiminnas-
saan minkäänlaisilla aluepuitteilla. VSDTP:n II edustaja-
kokous ei tietenkään voinut hyväksyä tällaisia ehtoja, syystä
että hyvin useilla alueilla, esimerkiksi etelä-Venäjällä, jär-
jestynyt juutalainen proletariaatti kuuluu yhteiseen puolue-

järjestykseen. Siitä välittämättä Bund erosi puolueesta ja rikkoi siten sosialidemokraattisen proletariaatin yhtenäisyyttä, huolimatta siitä työstä, mikä oli yhdessä tehty II edustajakokouksessa, huolimatta puolueen ohjelmasta ja organisaatiosäännöistä.

Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue lausui II ja III edustajakokouksessaan järkähtämättömänä vakauksenaan, että tuo Bundin eroaminen puolueesta oli paha ja murehdittava virhe sen taholta. Bundin virhe on sen periaatteellisesti kestävänsä natsionalististen katsomusten seuraus: seuraus siitä, että se perusteettomasti vaatii yksinoikeutta olla juutalaisen proletariaatin ainoa edustaja, mistä on kieltäen johtuva organisaation federalistinen periaate: seuraus monivuotisesta itsensä puolueesta loiton-tamisen ja eristämisen politiikasta. Olemme vakuutettuja siitä, että tämä virhe on korjattava ja tulee varmasti korjatuksi liikkeen edelleen kasvaessa. Pidämme itseämme aatteellisesti yhtenäisinä juutalaisen sosialidemokraattisen proletariaatin kanssa. II edustajakokouksen jälkeen Keskuskomiteamme ei alkanut harjoittaa natsionalistista politiikkaa, vaan se huolehti sellaisten komiteain (Polesjen, Luoteinen) muodostamisesta, jotka liittäisivät yhdeksi kokonaisuudeksi kaikki paikalliset työläiset, niin juutalaiset kuin ei-juutalaisetkin työläiset. VSDTP:n III edustajakokouksessa hyväksyttiin päätöslauselma kirjallisuuden julkaisemisesta juutalaissaksaksi. Ryhtyessämme täyttämään tätä päätöslauselmaa julkaisemme nyt juutalaissaksaksi täydellisen käännöksen VSDTP:n III edustajakokousta koskevasta selostuksesta, joka on jo ilmestynyt venäjän kielellä. Juutalaiset työläiset,— niin ne, jotka kuuluvat tällä hetkellä puolueeseemme, kuin nekin, jotka ovat väliaikaisesti sen ulkopuolella,— näkevät tästä selostuksesta, miten puolueemme kehitys tapahtuu. Juutalaiset työläiset näkevät tästä selostuksesta, että puolueemme jo vapautuu siitä sisäisestä kriisistä, jota se on potanut II edustajakokouksen jälkeen. He näkevät, millaisia ovat puolueemme todelliset pyrkimykset ja sen suhde muihin kansallisiin sosialidemokraattisiin puolueisiin ja järjestöihin samoin kuin koko puolueen ja sen keskuksen suhde niihin puolueen eri osiin, joista se muodostuu. Lopuksi he näkevät — ja se on pääasia,— millaisia taktillisia direktiivejä VSDTP:n III edustajakokous laati koko valvutuneen proletariaatin politiikan

suhteen kyseessäolevana vallankumouksellisena ajankoh-
tana.

Toverit! Lähenee tsaarin itsevaltiutta vastaan käytävän poliittisen taistelun hetki, sen taistelun hetki, jota proletariaatti käy Venäjän kaikkien luokkien ja kansojen vapau-
den puolesta, sen puolesta, että proletariaatti voisi vapaasti pyrkiä sosialismia kohti. Edessämme on kovia koettelemuk-
sia. Vallankumouksen lopputulos Venäjällä riippuu siitä, kuinka tietoisia ja valmentuneita, kuinka yhtenäisiä ja päättäväisiä me olemme. Käykäämme siis rohkeammin ja yksimielisemmin käsiksi työhön, tehkäämme kaikki voita-
vamme, jotta eri kansallisuuksiin kuuluvat proletaarit saavuttaisivat vapauden todella yhtenäisen Venäjän sociali-
demokraattisen työväenpuolueen johdolla!

*Venäjän sosialidemokraattisen työväen-
puolueen Pää-äänenkannattajan toimitus.*

*Kirjoitettu toukokuun lopulla
(kesäkuun alussa) 1905*

*Julkaistu ensi kerran v. 1905 esi-
puheena juutalaisten kielellä ilmesty-
neeseen kirjuseen: „Tiedoitus Venäjän
socialidemokraattisen työväenpuolueen
III edustajakokouksesta“*

*Julkaistaan kirjasen tekstin mukaan
Käännös juutalaisten kielestä*

UUSI VALLANKUMOUKSELLINEN TYÖVÄENLIITTO

Meille on toimitettu Venäjän vapautusliiton (VVL) Keskuskomitean julistukset, jotka on painettu Venäjällä ja joita siellä on levitetty: 1) VVL:n tarkoitusperiä ja sen luonnetta esittävä julistus ilman vetoomusta; 2) julistus työläisille VVL:n Työväenliiton perustamisesta ja 3) tämän Työväenliiton säännöt. Näistä asiakirjoista näkyy, että „VVL ei ole mikään puolue määrättyine, vain sille ominaisine ohjelmineen,— se on kaikkien niiden liitto, jotka haluavat vallan siirtämistä itsevaltiudelta kansan käsiin aseellisen kapinan avulla perustavan kokouksen koollekutsumisen tietä” yleisen j.n.e. äänioikeuden perustalla. „Yleisen lähimmän päämäärän, perustavan kokouksen, saavuttamisen pakoittava välttämättömyys”, luemme ensimmäisestä julistuksesta, „on aiheuttanut VVL:n syntymisen, joka on asettanut tehtäväkseen liittää yhteen kaikki ne, jotka haluavat Venäjän poliittista vapautta ja tahtovat käytännöllisesti ajaa vallankumouksen asiaa. Ja kun tämä päämäärä saavutetaan, niin VVL lakkauttaa toimintansa ja säilyttää organisoidulle siviilimiliisille kansanedustajien suojelemisen sekä yhteiskunnallisen turvallisuuden asian”.

Työväenliiton säännöt käsittävät 43 pykälää. Työväenliiton tarkoitusperä on määritelty seuraavasti: „1) taisteluosastojen järjestäminen aseellista kapinaa varten; 2) tarvittavien rahavarojen keräys aseistusta ja luonteeltaan puhtaasti proletaarista kirjallisuutta varten”. Työväenliiton järjestö muodostuu neljää eri astetta olevista kollegioista: 1) työläisryhmät (pääasiallisesti saman konepajan työläisistä); 2) tehdasneuvostot; 3) piirikokoukset; 4) Työväenliiton komiteat. Kaikki ylimmät kollegiot muodostetaan

alempien kollegioiden valinnallisista edustajista, kahta poikkeusta lukuunottamatta: ensinnäkin, jokaiseen Työväenliiton komiteaan kuuluu yksi Venäjän vapautusliiton Keskuskomitean jäsen; toiseksi, tämän Keskuskomitean valinnallisuudesta, sen jonkinlaisesta valvonnasta ei mainita sanaakaan. Työväenliiton suhteesta VVL:oon sanotaan vain seuraavaa: „Meidän (VVL:n Keskuskomitean) kautta Työväenliitto tulee olemaan yhteydessä kaikkiin muihin työväen- ja ei-t yöväenliittoihin”. Itse VVL:n organisaatiosta, sen Keskuskomitean suhteesta koko VVL:oon ei puhuta sanaakaan. Julistuksessa työläisille VVL:n Keskuskomitea esittää välittömän tehtävänsä seuraavasti: „Me laadimme seikkaperäisen kapinasuunnitelman, osoitamme teille, miten taisteluosasto on muodostettava, opetamme, kuinka on aseistauduttava, ja varustamme ampuma-aseet. Me yhdistämme vihdoin kaikkien niiden toiminnan, jotka tahtovat vapauttaa Venäjän itsevaltiuden ikeestä ja ovat hajallaan kaikissa kaupungeissa ja asutuksissa, ja yhdistettyämme heidät annamme signaalin yleiseen kapinaan”. Lopuksi mainitsemme vielä, että Työväenliiton säännöissä (4. §) on sanottu: „Työväenliiton muodostamiskehoitusta tullaan levittämään kaikissa Pietarin ja sen ympäristön tehtaissa”.

Kaikesta ylläesitetystä näkyy, että olemme tekemisissä sellaisen yrityksen kanssa, kun koetetaan järjestää „itsenäisesti”, puolueista riippumatta aseellinen kansankapina yleensä ja Pietarin työläisten kapina erikoisesti. Tässä yhteydessä emme kajoa kysymykseen siitä, kuinka vakava tämä yritys on,— siitä voidaan päätellä lopullisesti vain sen tulosten perusteella, ja ennakoita siitä voidaan päätellä vain erinäisten ja konspiratiivisten VVL:a koskevien tietojen perusteella; meillä taas ei ole käytettävissämme *mitään* tietoja siitä. Haluamme pysähtyä tämän yrityksen periaatteellisen merkityksen arviointiin ja niihin taktillisiin ja organisatorisiin tehtäviin, joita se asettaa sosialidemokratialle.

On selvää, että meillä on edessämme eräs tärkeä todiste siitä, kuinka suuresta määrin on kypsynyt kysymys aseellisesta kansankapinasta. Sitä eivät herätä enää teoreetikot, vaan käytännönmiehet. Sitä ei aseteta määrätystä ohjelmasta juontuvana johtopäätöksenä (niin tämä kysymys asetettiin esimerkiksi ulkomaisessa sosialidemokraattisessa

kirjallisuudessa v. 1902)*, vaan käytännöllisen liikkeen aktuaalisena päivänpolttavana kysymyksenä. Tässä ei enää ole puhe kysymyksen käsittelystä eikä edes kapinan valmistamisesta yleensä, vaan kapinan välittömästä suorittamisesta. Koko asiainkulku on nähtävästi *johtanut välittömästi* kapinaan, koko vapaustaistelu on johtanut nimenomaan tällaisen ratkaisevan lopputuloksen välttämättömyyteen. Tästä näkyy muun muassa se, miten syvästi erehtyvät ne sosialidemokraatit, jotka yrittävät kiskoa puoluetta taaksepäin tällaisen tehtävän välittömästä asettamisesta päiväjärjestykseen.

Edelleen, tarkastelemamme yritys todistaa, että *vallankumouksellinen demokratia* on Venäjällä ottanut suuren askeleen eteenpäin. Olemme jo aikoja sitten, jo „Vperjod” lehden 7. numerossa**, puhuneet tämän uuden ryhmän ilmaantumisesta itsevaltiudelle vihamielisten voimien, puolueiden ja järjestöjen joukossa. Olemme osoittaneet, että Venäjällä tapahtuvan vallankumouksen, nimittäin: porvarillis-demokraattisen vallankumouksen, itse luonne johtaa kiertämättä ja tulee johtamaan siihen, että kasvavat ja lisääntyvät mitä erilaisimmat taisteluaineokset, jotka ilmaisevat mitä erilaisimpien kansankerrosten etuja ja ovat valmiit päättävään taisteluun, kiihkeän uskollisia vapausasialle ja valmiit uhraamaan kaikkensa tälle asialle, mutta jotka eivät ole selvillä eivätkä kykene saamaan selvää tapahtuvan vallankumouksen historiallisesta merkityksestä, sen luokkasisällöstä. Tällaisten yhteiskunnallisten aineosten nopea kasvu on erittäin luonteenomaista sellaiselle kaudelle, jolloin koko kansa on itsevaltiuden sortama ja avoin poliittinen taistelu ei ole voinut suorittaa vielä lopullista rajankäyntiä luokkien välillä eikä luoda selviä, yksinpä laajoille joukoillekin käsitettäviä puolueita. Kaikki tällaiset aineokset, jotka eivät ole suorittaneet rajankäyntiä eivätkä ole määrättyneet, muodostavatkin juuri vallankumouksellisen demokratian kaaderit. Niiden taistelulla on erittäin suuri merkitys demokraattiselle vallankumoukselle: niiden epämääräinen asema puolueiden ulkopuolella on toisaalta merkki siitä, että kiihkeään taisteluun ja kapinaan ovat alkaneet nousta väestön välikerrokset, sellaiset kerrokset, jotka ovat vähimmin sulautuneet kapitalistisen yhteiskunnan

* Ks. Teokset, 5. osa, s. 508. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, ss. 152—153. *Toim.*

jompaankumpaan toisilleen vihamieliseen luokkaan, talonpoikaiston, pikkuporvariston y.m. kerrokset. Toisaalta näiden puolueiden ulkopuolella olevien vallankumouksellisten astuminen vallankumoukselliselle tielle on takeena siitä, että ne kansankerrokset, joiden luokkamääräytyneisyys on vähäisin ja jotka ovat joka suhteessa takapajuisimpia, alkavat nyt helpommin, laajemmin ja nopeammin herätä ja tulla mukaan taisteluun. Entiseen aikaan Venäjällä oli vallankumouksellista ainoastaan sivistyneistö. Uudella ajalla on tullut vallankumoukselliseksi kaupunkiproletariaatti. Nyt muuttuu vallankumoukselliseksi itsevaltiutta vastaan koko joukko toisia, syvästi-„kansanomaisia” yhteiskunnallisia aineksia, jotka ovat mitä kiinteimmässä yhteydessä joukkoihin. Näiden ainesten esiinastuminen on välttämätöntä *kansankapinan* asialle. Niiden taistelulla, toistamme, on sängen suuri merkitys. Mutta niiden poliittinen merkitys *proletaariselle* liikkeelle voi olla toisinaan ei ainoastaan vähäinen, vaan se voi olla jopa kielteinenkin. Nämä ainekset ovat vain-vallankumouksellisia, vain-demokraatteja nimenomaan sen vuoksi, että niille on vierasta yhteys yhteen määrättyyn luokkaan, joka on suorittanut jyrkän rajankäynnin itsensä ja vallassaolevan porvariston välillä, s.o. proletariaattiin. Taistellen vapauden puolesta ilman kiinteää yhteyttä siihen taisteluun, jota proletariaatti käy sosialismin puolesta, nämä ainekset näyttelevät siten osaa, joka objektiivisesti merkitsee porvariston etujen ajamista. Ken palvelee vapauden asiaa yleensä, palvelematta erikoisesti tämän vapauden proletaarisen hyväksikäytön asiaa, sitä asiaa, että tätä vapautta käytettäisiin sosialismin puolesta tapahtuvan proletaarisen taistelun hyväksi, hän on siten loppukädessä porvariston etujen puolustaja eikä mikään muu. Me emme väheksy tällaisten ihmisten sankaruutta. Me emme lainkaan väheksy heidän valtavan suurta osuuttaan vapauden valloittamisessa. Mutta me olemme väittäneet ja väitämme mitä päättävimmän, että heidän toimintansa ei vielä tippaakaan takaa voiton hedelmien, vapauden hedelmien käyttämistä proletariaatin hyväksi, sosialismin hyväksi. Ken on puolueiden ulkopuolella, hän palvelee siten, vaikkapa vastoin tahtoaankin ja tietämättään, hallitsevan puolueen etuja. Ken taistelee vapauden puolesta puolueiden ulkopuolella, hän palvelee siten sen voiman etuja, joka tulee kiertämättä hallitsemaan vapauden

vallitessa, s.o. porvariston etuja. Juuri siksi me ylempänä nimitimmekin puolueista riippumatonta kapinan järjestämistä „itsenäiseksi” lainausmerkeissä. Puolueista riippumattomuus, joka turvaa näennäisen itsenäisyyden, on todellisuudessa mitä suurinta epäitsenäisyyttä, mitä suurinta riippuvaisuutta hallitsevasta puolueesta. Vain-vallankumoukselliset ja vain-demokraatit eivät todellisuudessa ole mitään muuta kuin porvarillisen demokratian etujoukko ja toisinaan pelkästään sen palveleva voima, jopa sen tykinruokaakin.

Siirrymme nyt näistä yleisistä teeseistä asiakirjojemme seikkaperäisempään tarkasteluun. „Luopukaamme joksikin aikaa puolueiden välisistä kiistoista ja periaatteellisista erimielisyyksistä”, huudahtaa VVL:n KK ensimmäisessä julistuksessaan, „yhdykäämme yhdeksi mahtavaksi kokonaisuudeksi, Venäjän vapautusliitoksi, ja antakaamme voimamme, varamme ja tietomme kansalle sen suuressa taistelussa yhteistä vihollista, itsevaltiutta vastaan. Perustavaan kokoukseen saakka meidän kaikkien on kuljettava yhdessä: vain se antaa poliittisen vapauden, jota ilman oikea puolueiden välinen taistelu ei ole ajateltavissa”. Vähänkin tietoinen työläinen tietää mainiosti, että itsevaltiutta vastaan taisteleva kansa muodostuu porvaristosta ja proletariaatista. Porvaristo haluaa kovin vapautta, porvaristo häliisee nyt eniten, esiintyy sekä lehdistössä että kokouksissa itsevaltiutta vastaan, mutta löytyyköhän niin naiivia ihmistä, joka ei ymmärtäisi, että porvaristo ei ainoastaan ole kieltäytymättä maan ja pääoman yksityisomistuksesta, vaan päinvastoin tulee puolustamaan niitä vimmatusti työläisten hyökkäyksiltä? Niistä periaatteellisista erimielisyyksistä luopuminen, joita porvariston rinnalla itsevaltiutta vastaan taistelevalla työläisellä on porvariston kanssa, merkitsee *sosialismista luopumista*, *sosialismi-ajatuksesta luopumista*, *sosialismiin siirtymisen valmistelutyöstä luopumista*. Sanalla sanoen, se merkitsee työläiselle luopumista hänen taloudellisen vapautuksensa ajatuksesta, työtätekevien kurjuudesta ja sorrosta vapauttamisen ajatuksesta. Porvaristohan on kaikkialla maailmassa taistellut vapauden puolesta ja valloittanut sen pääasiallisesti työläisten käsillä, jotta voisi sitten taistella vimmatusti sosialismia vastaan. Siis erimielisyyksistä luopumiskehoitus on *porvarillinen* kehoitus. Puolueettomuuden varjolla

VVL:n Keskuskomitea puhuu työläisille porvarillisia fraaseja, juurruttaa heihin porvarillisia aatteita, turmelee heidän sosialistista tietoisuuttaan porvarillisella sumulla. Vain sosialismin viholliset, liberaaliset porvarit, osvobozhdenijelaiset, voivat tietoisesti kannattaa ajatusta, että on joksikin aikaa luovuttava työläisten ja porvarien välisestä erimielisyyksistä, ja tiedottomasti sitä voivat kannattaa vain sosialistivallankumouksellisten kaltaiset vallankumoukselliset demokraatit, jotka ovat huolettomia sosialismin suhteen. Työläisten on taisteltava vapauden puolesta luopumatta *helteksikään* sosialismi-ajatuksesta ja työstä sen toteuttamiseksi, voimien ja organisaation valmistelemisestä sosialismin valloittamiseksi.

VVL:n Keskuskomitea sanoo: „Selittäessämme kysymystä suhteista olemassaoleviin puolueisiin ja järjestöihin me, VVL:n Keskuskomitea, ilmoitamme, että me emme pidä mahdollisena periaatteellisten erimielisyyksien syntymistä sosialidemokraattisten puolueiden kanssa, sillä Liiton aate ei ole ristiriidassa niiden ohjelmien kanssa”... Nämä sanat osoittavat, kuinka vähän VVL:n Keskuskomitea ymmärtää sosialismia. Keskuskomitea ei edes pidä mahdollisena erimielisyyksien syntymistä sosialidemokratian kanssa, vaikka me olemme jo osoittaneet, että on olemassa syvä periaatteellinen erimielisyyksi! Keskuskomitea ei näe ristiriitaa Liiton aatteen ja sosialidemokratian ohjelman välillä, vaikka me olemme jo osoittaneet, että tuo ristiriita on yhtä syvä kuin ristiriita proletariaatin ja porvariston välillä. Meidän ja VVL:n välisenä peruserimielisyytenä on juuri se, että VVL on täydellisesti vaiti sosialismista. Jokainen poliittinen suunta, joka *sallii* vaiettavan sosialismista, on perinpohjaisesti ristiriidassa sosialidemokratian ohjelman kanssa.

Esittämämme sanat osoittavat, että VVL on myötätuntoinen sosialidemokratialle. Koska emme tiedä VVL:sta mitään paitsi sen julkaisemaa lentolehtistä, emme voi toistaiseksi arvioida tuon myötätunnon vilpittömyyttä. Mutta missään tapauksessa me emme milloinkaan tyydy pelkkään platoniseen myötätuntoon, pelkkä platoninen rakkaus ei meille riitä. Me tahdomme, ettei meille oltaisi ainoastaan myötätuntoisia, vaan että meitä ymmärrettäisiin ja että ne, jotka eivät haluaisi aatteidensa olevan ristiriidassa meidän ohjelmamme kanssa, tunnustaisivat tämän ohjelman. Venä-

jän vapautusliitto puhuu tehtävästään „levittää laajalti työläisten keskuuteen kirjallisuutta, joka propagoi *puhtaasti proletaarista* (kursivointi meidän) maailmankatsomusta”. Nämä ovat erittäin hyviä sanoja, mutta pelkät sanat eivät vielä riitä. Ja jos nuo hyvät sanat tulevat olemaan ristiriidassa tekojen kanssa, niin minkäänlainen vilpittömyys ei estä noiden sanojen kirjoittajia osoittautumasta teoissa porvarillisten aatteiden välittäjiksi työväenluokkaan. Todellakin, ajatelkaapa sitä, mitä tuo „puhtaasti proletaarinen maailmankatsomus” merkitsee? Kuka on ratkaiseva sen, onko kyseessäoleva maailmankatsomus puhtaasti proletaarinen? Voidaanko pitää mahdollisena tuon kysymyksen ratkaisemista „luopumalla joksikin aikaa puolueiden välisistä kiistoista ja periaatteellisista erimielisyyksistä”? Eiköhän sitä varten jouduta „luopumaan joksikin aikaa” kirjallisuuden levittämisestä työläisten keskuuteen?

VVL:n Keskuskomitea laskee uudelleen liikkeelle työläisten „omatoimisuus”-tunnuksen. Puolueemme on jo monta kertaa nähnyt yrityksiä, jolloin tämän surullisen kuuluisan tunnuksen lipun alla on pyritty luomaan erikoinen suunta sosialidemokratiassa: niin tekivät „ekonomistit” menneisyydessä, niin on asianlaita menshevikkien eli uusiskralaisten suhteen nykyään. Joka kerta ja aina on osoittautunut, että tuo tunnus (riippumatta siitä, käsittävätkö sen ne henkilöt, jotka laskevat sen liikkeelle, vai eivätkö käsitä) voi tehdä palveluksen vain niille aineksille, jotka vähimmin pitävät arvossa liikkeen periaatteellista johdonmukaisuutta ja aatteellisuutta. Katsokaa tätä vanhan tunnuksen uutta soveltamista: eikö kehoitus „omatoimisuuteen” sen arvioinnissa, mitä on „puhtaasti proletaarinen maailmankatsomus”, liity silmiemme edessä proletaarivastaisten, porvarillisten fraasien „omatoimiseen” toistamiseen ja puolueiden ulkopuolella olemista koskevan porvarillisen aatteen propagoimiseen? Me puolestamme vastaamme VVL:n Keskuskomitealle: on olemassa vain yksi puhtaasti proletaarinen maailmankatsomus, nimittäin *marxilaisuus*. Puhtaasti proletaarinen ohjelma ja taktiikka on kansainvälisen vallankumouksellisen sosialidemokratian ohjelma ja taktiikka. Sitä todistaa meille muun muassa nimenomaan proletaarinen kokemus, proletaarisen liikkeen kokemus koko maailmassa, Saksasta Amerikkaan ja Englannista Italiaan saakka. On kulunut enemmän kuin puoli vuosisataa siitä, kun tämä liike v. 1848

astui ensi kerran laajalle poliittiselle areenalle; proletariaatin puolueet ovat muodostuneet ja kasvaneet miljoonarmeijoiksi; ne ovat käyneet läpi useita vallankumouksia, läpäisseet mitä erilaisimpia koettelemuksia, kokeneet niin oikealle- kuin vasemmallekin-poikkeamisia, käyneet taistelua sekä opportunistia että anarkismia vastaan. Ja koko tämä valtava kokemus vahvistaa oikeaksi marxilaisen maailmankatsomuksen ja sosialidemokraattisen ohjelman. Koko tuo kokemus *takaa* sen, että nekin työläiset, jotka kulkevat nyt VVL:n mukana, päätyvät valtaosaltaan, päätyvät ehdottomasti ja kiertämättömästi sosialidemokratiaan!

Jatkakaamme julistuksesta otettua lainausta: „...VVL, joka on pääasiallisesti käytännöllinen järjestö, ei erkane toiminnassaan myöskään sosialistivallankumouksellisten puolueesta sikäli, mikäli meitä yhdistää sen kanssa keinojen — aseellinen taistelu itsevaltiutta vastaan — yhteisyys ja päämäärän — perustavan kokouksen koollekutsuminen demokraattisella pohjalla — yhteisyys”... Kaiken ylempänä esitetyn jälkeen meitä ei tietenkään voi hämmästyttää tämä vallankumouksellisen demokratian läheneminen sosialistivallankumouksellisiin. Kun VVL korostaa juuri julistuksen kyseessäolevassa kohdassa järjestönsä käytännöllistä luonetta ja rajoittaa („sikäli, mikäli”) solidaarisuutensa sosialistivallankumouksellisia kohtaan keinojen ja lähimmän päämäärän yhteisyyteen, niin se nähtävästi pidättyy toistaiseksi määrittelemästä sosialistivallankumouksellisten „periaatteiden” suhdetta „puhtaasti proletaarisen maailmankatsomuksen” periaatteisiin. Tällainen pidättyminen olisi erittäin huono suositus sosialidemokraatille, mutta vallankumoukselliselle demokraatille se on erittäin hyvä suositus. Valitettavasti julistuksen seuraava lause kuitenkin osoittaa, kuinka pitkälle „puolueeton” kanta saattaa viedä... „Meillä ei ole mitään”, sanoo VVL:n Keskuskomitea, „„Osvobozhdenije-liittoakaan” vastaan meidän poliittisten vakaumustemme perusteellisesta eroavaisuudesta huolimatta, tietenkin jos „Osvobozhdenije-liitto” tulee käsittämään aseellisen kapinan kiertämättömyyden perustavan kokouksen koollekutsumiseksi”.

Tämän johdosta huomautamme ensinnäkin, että jos VVL eroaa perinpohjaisesti vain „Osvobozhdenije-liiton” poliittisista katsomuksista, niin se ei siis nähtävästi eroa „Osvobozhdenije-liiton” taloudellisesta ohjelmasta,— se siis

suoraan kieltäytyy sosialismista ja asettuu täydellisesti vallankumouksellisen *porvarillisen* demokratian maaperälle! VVL:n myötätunto „puhtaasti proletaarista maailmankatsomusta” kohtaan on tietenkin ristiriidassa tämän johtopäätöksen kanssa, mutta „puolueettomuus”-kannan olemus onkin juuri siinä, että se synnyttää loppumattomia ja ulospääsemättömiä ristiriitoja.

Toiseksi, mikä oikeastaan on VVL:n ja „Osvobozhdenije-liiton” poliittisten vakaumusten peruseroavaisuus? VVL on siinä samassa lyönyt itse itseään: vast’ikään se kehoitti „perustavaan kokoukseen saakka kulkemaan yhdessä” ja „luopumaan joksikin aikaa” (ilmeisesti perustavaa kokousta edeltäväksi ajaksi) „puolueiden välisistä kiistoista ja periaatteellisista erimielisyyksistä”, mutta nyt nimenomaan VVL itse aloittaa jo ennen perustavaa kokousta kiistan ja ilmoittaa erimielisyydestään „Osvobozhdenije-liiton” kanssa, joka on ottanut ohjelmaansa yleiskansallisen perustavan kokouksen koollekutsumisen demokraattisilla perusteilla! Kuinka VVL, ilmoittaessaan haluavansa „propagoida poliittisia vakaumuksiaan”, on vaiti siitä, millaisia nuo vakaumukset ovat? Onko VVL tasavaltalainen erotukseksi monarkistisesta „Osvobozhdenije-liitosta”? Kuu- luuko VVL:n poliittisiin vakaumuksiin esimerkiksi vaatimus vakinaisen armeijan hävittämisestä ja sen vaihtamisesta kansan aseistamiseen? vaatimus kirkon täydellisestä erottamisesta valtiosta? välillisten verojen täydellisestä hävittämisestä? j.n.e. VVL, joka on halunnut yksinkertaistaa ja helpottaa asiaa lykkäämällä puolueiden välisiä kiistoja ja periaatteellisia erimielisyyksiä, on todellisuudessa monimutkaistanut ja vaikeuttanut asiaa kantansa täydellisellä epäselvyydellä.

Kolmanneksi, kuinka saamme tietää, miten „Osvobozhdenije-liitto” tulee täyttämään sen ehdon, jonka VVL sille asettaa, s.o. kuinka saamme tietää, että „Osvobozhdenije-liitto” on todellakin „tullut käsittämään aseellisen kapinan kiertämättömyyden”? Käymmekö odottamaan „Osvobozhdenije-liiton” virallista ilmoitusta siitä? Mutta „Osvobozhdenije-liitto” ei tahdo sanoa mitään ohjelmansa toteuttamisen keinoista. „Osvobozhdenije-liitto” ei myönnä jäsenilleen vain näiden keinojen valintavapautta, vaan vieläpä itse ohjelmankin muuttamisvapauden. „Osvobozhdenije-liitto” pitää itseään „perustuslaillis-demokraattisen” (lue:

perustuslaillis-monarkistisen) puolueen osana, puolueen, jonka toisen osan muodostaa zemstvoryhmä, joka ei halua sitoa itseään kerrassaan millään ohjelmalla eikä millään taktiikalla. Mikä merkitys on tämän jälkeen ehdolla, jonka VVL on asettanut „Osvobozhdenije-liitolle”? Edelleen, kukapa ei tietäisi, että osvobozhdenijelaiset eivät sido itseään millään täysin määritellyllä ohjelmalla, millään taktiikalla juuri sen vuoksi, että heillä olisi täysi vapaus puolustaa (erittäinkin epävirallisesti) erinäisissä tapauksissa niin terroria kuin kapinaakin? Päädymme siis siihen eittämättömään johtopäätökseen, ettei „Osvobozhdenije-liiton” vaikutusvaltaisten jäsenten eikä edes sen vaikutusvaltaisten ryhmienkään ole laisinkaan vaikea, jos ne sitä haluavat, liittyä VVL:oon ja päästä siinä johtavaan asemaan. Kun VVL on puolueettomalla kannalla, niin koko joukko sen tahdosta riippumattomia ehtoja (suuret rahavälälähteet, yhteydet yhteiskuntapiireihin j.n.e.) tulee myötävaikuttamaan tällaiseen lopputulokseen. Ja tämä lopputulos merkitsisi kansan aseistettujen taisteluosastojen muuttamista liberaalisen porvariston välikappaleeksi, työväenkapinan alistamista tuon porvariston etujen alaiseksi. Tuo lopputulos merkitsisi sitä, että porvaristo käyttäisi poliittisesti hyväkseen proletariaattia Venäjän demokraattisessa vallankumouksessa. Lopputuloksen ollessa tällainen asia päättyisi siihen, että porvaristo antaisi rahaa proletariaatin aseistamiseen, yleistä puoluekantaisuutta propagoimalla huolehtisi sen vieroittamisesta pois sosialismista, sen yhteyden heikentämisestä sosialidemokratiaan, ja näin ollen porvaristolla tulisi olemaan mitä suurimmat mahdollisuudet muuttaa työläiset välikappaleekseen, riistää heiltä mahdollisuus puolustaa omia, erikoisia, „puoluekantaisia”, proletaarisia etujaan vallankumouksessa.

* * *

Kaikesta yllä esitetystä johtuvat itsestään ne taktilliset tehtävät, mitkä uuden liiton ilmaantuminen asettaa sosialidemokratialle. Emme tiedä, ansaitseeko nimenomaan tämä liitto, VVL, ja varsinkin sen Keskuskomitea, joka on valvonnan ulkopuolella ja tilivelvoton, luottamusta vai ei. Emme käy puhumaan VVL:n Keskuskomiteasta, vaan VVL:n työväenliitosta, emmekä edes mainitusta työväen-

liitosta, vaan tällaisista työväenliitoista yleensä. Tällaisia „liittoja”, järjestöjä, ryhmiä ja kerhoja syntyy nyt kaikkialla Venäjällä muodossa tai toisessa, sen tai tuon nimisenä, niissä tai näissä puitteissa. Koko itsevaltiuden politiikka, mikä pakottaa kansan tarttumaan aseisiin ja valmistautumaan kapinaan, aiheuttaa kiertämättä tällaisten ryhmien muodostumisen. Näiden ryhmien kirjava, luokkasuhteessa epämääräinen ja usein satunnainen kokoonpano, samalla kun sen laajuus ja sosialidemokraattisen työn syvyys on äärimmäisen riittämätöntä, tekee nämä ryhmät kiertämättä luonteeltaan yleispuoluekantaisiksi vallankumouksellisdemokraattisiksi ryhmiksi. Kysymys sosialidemokratian käytännöllisestä suhtautumisesta niihin on puolueemme päivänpolttavimpia kysymyksiä.

Meidän tulee ennen kaikkea ja ehdottomasti käyttää kaikkia keinoja selittääksemme sellaisten ryhmien jäsenille yleensä ja työläisille erikoisesti sosialidemokraattista katsantokantaa, jättämättä sen suhteen pienintäkään epäselvyyttä, jättämättä mitään mainitsematta, meidän tulee todistaa nimenomaan proletariaatin puoluekantaisen ja ehdottomasti puoluekantaisen sosialidemokraattisen organisaation välttämättömyys, ellei proletariaatti tahdo olla porvariston poliittisesti hyväksikäytettävänä. Mutta jos mieleemme pälkähtäisi viitata kintaalla noille ryhmille tai jos meiltä „jäisi huomaamatta” niiden muodostuminen ja niiden suunnaton merkitys vapaustaistelussa, niin se olisi hirveätä pedanttisuutta. Jos sosialidemokraatit alkaisivat suhtautua ylimielisesti tai halveksuvasti „yleispuoluekantaisiin” työläisiin, jotka kuuluvat tuollaisiin ryhmiin, niin se olisi anteeksiantamatonta doktrinäärisyyttä. Näistä virheistä, jotka ovat mahdollisia erittäinkin sen vuoksi, että sosialidemokratian riveissä on alkanut herätä henkiin surullisessa muistossa oleva ekonomismi ja tehtäviemme ahdasmielinen, hvostilainen ymmärtäminen,— näistä virheistä tahtoisimme erikoisesti varoittaa kaikkia puolueen jäseniä. On ponnistettava kaikki voimamme keskinäisen palvelustenvaihdon toteuttamiseksi näiden ryhmien ja puoluejärjestöjemme välillä mahdollisimman suuren työläismäärän aseistamisen tarkoituksessa. On suhtauduttava äärimmäisen hellävaroen, tahdikkaasti ja toverillisesti työläisiin, jotka ovat valmiit kuolemaan vapauden puolesta, jotka järjestäytyvät ja aseistautuvat taistelua varten, jotka ovat

täysin myötätuntoisia proletaariselle taistelulle ja joita erottaa meistä vain se, että heiltä puuttuu sosialidemokraattista maailmankatsomusta, että heillä on ennakkoluuloja marxilaisuutta kohtaan sekä niiden tai näiden vanhentuneiden vallankumouksellisten katsomusten jätteitä. Mikään ei ole sen helpompaa kuin sellaisen menetelmän käyttäminen, että katkaistaan viipymättä välit tällaisten ei-samoinajattelevien työläisten kanssa tai yksinkertaisesti irtisanoudutaan heistä, mutta ei ole myöskään mitään sen typerämpää kuin tuollainen menetelmä. Meidän on muistettava, että sosialidemokratia voi olla voimakas vain silloin, kun proletariaatin laajat joukot ovat yhtenäisiä, mutta kapitalismin hajoittavien, erottavien ja tylsistyttävien olojen vuoksi tätä yhtenäisyyttä ei voida luoda yhdellä kertaa, vaan ainoastaan sitkeällä työllä ja suurella kärsivällisyydellä. Meidän on muistettava niiden eurooppalaisten toveriemme kokemus, jotka pitävät velvollisuutenaan suhtautua hellävaroen ja toverillisesti yksinpä katolisten liittojen jäseninäkin oleviin työläisiin ja jotka eivät sysää näitä luotaan suhtautumalla halveksuvasti heidän uskonnollisiin ja poliittisiin ennakkoluuloihinsa, vaan käyttävät itsepintaisesti, tahdikkaasti ja kärsivällisesti hyväkseen kaikkia poliittisen ja taloudellisen taistelun tapauksia valistaakseen heitä ja lähentääkseen heitä tietoiseen proletariaattiin yhteisen taistelun perustalla. Miten monta kertaa välttämättömämpää onkaan meidän huolehtivainen suhtautumisemme työläisvallankumouksellisiin, jotka ovat valmiit taistelemaan vapauden puolesta ja joille sosialidemokratia on vielä vierasta! Toistamme: ei saa vähimmässäkään määrin vaieta sosialidemokraattisista katsantokannoista, ei saa vähimmässäkään määrin suhtautua halveksivasti vallankumouksellisiin ryhmiin, jotka eivät kannata näitä katsantokantoja. Niin kauan, kunnes nämä ryhmät liittyvät virallisesti johonkin ei-sosialidemokraattiseen puolueeseen, niin kauan me emme ole ainoastaan oikeutettuja, vaan velvollisiakin pitämään niitä *VSDTP:ta lähellä olevina*. Juuri näin meidän on suhtauduttava esimerkiksi Venäjän vapautusliiton Työväenliittoonkin. Meidän on ponnistettava kaikki voimamme tutustuttaaksemme tämän liiton jäseniä sosialistiseen kirjallisuuteen, propagoidaksemme suullisesti katsantokantojamme tämän liiton kaikkien haarajärjestöjen kaikissa kokouksissa.

Yksinpä vapaissa Euroopan maissakin pidetään utopistisena sellaista ajatusta, että kapitalismin vallitessa voitaisiin tehdä kaikki proletaarit tietoisiksi sosialidemokraateiksi. Mutta Euroopassa enempää kuin Venäjälläkään ei ole utopistinen se ajatus, että sosialidemokratialla on johtava vaikutus kaikkiin proletariaatin joukkoihin. On vain opittava vaikuttamaan, on muistettava, että parhaana liittolaisenaamme tietämättömien työläisten valistamisessa tulevat olemaan vihollisemme, hallitus ja porvaristo,— ja silloin me saamme aikaan sen, että ratkaisevalla hetkellä kaikki työväenjoukot tulevat seuraamaan sosialidemokratian kehoitusta!

„Proletari” № 4,
kesäkuun 17 (4) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstin mukaan

VALLANKUMOUKSELLISEN PROLETARIAATIN DEMOKRAATTISET TEHTÄVÄT ¹²⁷

Työväenliikkeen tietoisena ilmentäjänä sosialidemokratia asettaa tarkoituksensa kaikkien työtätekevien täydellisen vapauttamisen kaikenlaisesta sorrosta ja riistosta. Tämän tarkoituksensa saavuttaminen, tuotantovälineiden yksityisomistuksen hävittäminen ja sosialistisen yhteiskunnan luominen, vaatii kapitalismin tuotantovoimien erittäin korkeata kehitystä ja työväenluokan hyvin suurta järjestyneisyyttä. Ilman poliittista vapautta ei voida ajatella tuotantovoimien täydellistä kehittymistä nykyaikaisessa porvarillisessa yhteiskunnassa, ei laajaa, avointa ja vapaata luokkataistelua eikä proletariaatin joukkojen poliittista valistamista, kasvattamista ja yhteenliittämistä. Juuri sen vuoksi tietoinen proletariaatti asettaa aina tehtäväkseen päättäväisen taistelun täydellisen poliittisen vapauden puolesta, demokraattisen vallankumouksen puolesta.

Sitä tehtävää ei aseta itselleen yksistään proletariaatti. Porvaristo myös tarvitsee poliittista vapautta. Omistavien luokkien sivistyneet edustajat ovat aikoja sitten nostaneet vapauden lipun; vallankumouksellinen sivistyneistö, joka on lähtöisin pääasiallisesti noista luokista, on taistellut sankarillisesti vapauden puolesta. Mutta porvaristo kokonaisuudessaan ei kykene käymään päättäväistä taistelua itsevaltiutta vastaan; se pelkää kadottavansa tässä taistelussa omaisuutensa, joka sitoo sitä vallitsevaan yhteiskuntaan; se pelkää liian vallankumouksellista esiintymistä työläisten taholta, jotka eivät koskaan pysähty yksistään demokraattiseen vallankumoukseen, vaan tulevat pyrkimään sosialistiseen kumoukseen; se pelkää täydellistä välien katkaisemista virkamiehistön, byrokratian kanssa, jonka edut on

tuhansin sitein yhdistetty omistavien luokkien etuihin. Sen vuoksi porvarilliselle vapaustaistelulle on ominaista arkuus, epäjohtonmukaisuus, puolinaisuus. Eräs proletariaatin tehtäviä on sysätä porvaristoa eteenpäin, asettaa koko kansalle täydellisen demokraattisen kumouksen tunnuksia, ryhtyä itsenäisesti ja rohkeasti toteuttamaan näitä tunnuksia, sanalla sanoen olla kärkijoukkona, etujoukkona taistelussa koko kansan vapauden puolesta.

Sen tehtävän täyttämiseksi Venäjän sosialidemokraattien on pitänyt jo monta kertaa käydä sotaa porvarillisen liberalismiin epäjohtonmukaisuutta vastaan. Palautamme mieleen esimerkiksi sen, kuinka hra Struve aloitti sensuuri-vapaan toimintansa Venäjän „vapauttamisen” puolesta esiintyvänä poliittisena taistelijana. Hän aloitti sen sillä Witten „Kirjelmään” liitettyllä esipuheellaan, jossa esitettiin täysin „shipovilainen” (nykyisten poliittisten jaottelujen kielellä puhuaksemme) tunnus: „oikeudet ja määräysvaltainen zemstvo”. Sosialidemokratia osoitti, kuinka takapajuisen, järjetön ja taantumuksellinen tuo tunnus on, vaati tarkoin määriteltyä ja päättäväistä demokraattista ohjelmaa. esitti itse sellaisen ohjelman puolueohjelmansa erottamattomana osana. Sosialidemokratian oli taisteltava demokraattisten tehtävien suppeata käsittämistä vastaan omista riveissään, kun niin sanotut ekonomistit mataloittivat kaikin keinoin noita tehtäviä, propagoivat „taloudellista taistelua isäntiä ja hallitusta vastaan”, vaativat, että on ehdottomasti aloitettava oikeuksien valloittamisesta, jatkettava poliittisella agitaatiolla ja vasta sitten, vähitellen (asteittaisuusteoria) siirryttävä poliittiseen taisteluun.

Poliittinen taistelu on nyt käynyt hirveän laajaksi. vallankumous on levinnyt koko maata käsittäväksi, maltillisimmista liberaaleista on tullut „äärimmäisiä”, ja saattaa tuntua siltä, että tuollaiset lähimenneisyyttä koskevat historialliset tiedot, joita juuri esitimme, eivät ole tässä paikallaan, että niillä ei voi olla mitään tekemistä elävän, myrskyisän nykyisyyden kanssa. Mutta siltä saattaa tuntua vain ensi katsaukselta. Sellaiset tunnuksot kuin perustava kokous, yleinen, välitön ja yhtäläinen äänioikeus äänestyksen ollessa salainen (jotka sosialidemokraatit ovat jo aikoja sitten ja muita enemmän esittäneet puolueohjelmassaan) ovat tietenkin tulleet kaikkien omiksi, ne on hyväksynyt illegaalinen „Osvobozhdenije”, ne on otettu

„Osvobozhdenije-liiton” ohjelmaan, ne ovat tulleet zemstvo-miesten tunnuksiksi, legaalinen lehdistö kertoo niitä vaikka millä tavalla. Venäjän porvarillisen demokratismin edistys viimeisten vuosien ja kuukausien aikana on epäilemätön. Porvarillinen demokratia ottaa oppia tapahtumista, hylkää alkeelliset tunnukset (sellaiset kuin shipovilainen: oikeudet ja määräysvaltainen zemstvo), laahustaa vallankumouksen perässä. Mutta se nimenomaan laahustaa vallankumouksen perässä; vanhojen ristiriitojen tilalle, joita on ollut sen sanojen ja tekojen välillä, sen periaatteessa tunnustaman demokratismin ja „reaalipolitiikassa” noudattaman demokratismin välillä, syntyy uusia ristiriitoja, sillä vallankumouksen kasvu yhä korottaa demokratialle asetettuja vaatimuksia. Mutta porvarillinen demokratia, korottaessaan tunnuksiaan, jää aina jälkeen tapahtumista, laahustaa aina perässä, määrittelee aina nuo tunnukset joitakin asteita alhaisemmiksi kuin mitä todellisen vapauden puolesta käytävä todella vallankumouksellinen tosi taistelu vaatii.

Todellakin, ottakaa tuo jo laajalti levinneeksi, yleisesti tunnustetuksi tullut tunnus: perustava kokous yleisen j.n.e. äänioikeuden perusteella. Onko se riittävä johdonmukaisen demokratismin kannalta katsoen? Onko se riittävä nykyhetken päivänpolttavien vallankumouksellisten tehtävien kannalta katsoen? Näihin molempiin kysymyksiin ei voida vastata muuten kuin kieltävästi. Tullakseen vakuuttuneeksi siitä ei tarvitse muuta kuin analysoida huolellisesti puolueohjelmamme, jota järjestömme muistavat, siteeraavat ja levittävät valittevasti liian harvoin. (Onnellisena poikkeuksena, jota sopii laajalti seurata, mainitsemme puolueemme ohjelman hiljattain suoritettua uudestaan julkaisemisen Riian, Voronezhin ja Moskovan komiteain lentolehtisissä.) Meidän ohjelmassamme myös tunnustetaan tärkeimmäksi yleiskansallisen perustavan kokouksen tunnus (sovimme, että lyhyiden vuoksi merkitsemme sanalla: „yleiskansallinen” yleistä j.n.e. äänioikeutta). Mutta tämä tunnus ei ole ohjelmassamme irrallisena, vaan sellaisessa tekstiyhteydessä, sellaisin lisäyksin ja selityksin, jotka tekevät mahdollomaksi sen väärintulkittamisen niiden henkilöiden taholta, jotka taistelevat epäjohdonmukaisemmin vapauden puolesta tai vieläpä taistelevat vapautta vastaan. Tuo tunnus on ohjelmassamme seuraavien tunnuksien yhteydessä: 1) tsaarin itsevaltiuden *kukistaminen*; 2) demokraat-

tisen *tasavallan* pystyttäminen sen tilalle; 3) demokraattisella perustuslailla taattu *kansan itsevaltius*, s.o. *kaiken* ylimmän valtiovallan keskittäminen sellaisen lakiasäättävän kokouksen käsiin, joka on kokoonpantu kansan edustajista ja muodostaa yhden kamarin.

Voidaanko epäillä sitä, että kaikkien näiden tunnusten hyväksyminen on ehdotonta jokaiselle johdonmukaiselle demokraatille? Merkitseehän sana „demokraatti” niin kieliopillisen sisältönsä kuin sen poliittisen merkityksensäkin puolesta, jonka Euroopan koko historia on sille antanut, seuraavaa: kansan itsevaltiuden kannattaja. On siis naurettavaa puhua demokratismista ja samaan aikaan hyljätä vaikkapa yksikin noista tunnuksista. Mutta se perusristriita, kun porvaristo pyrkii säilyttämään hinnalla millä hyvänsä yksityisomistuksen ja toivoo voivansa hankkia vapauden, on niin syvä, että liberaalisen porvariston edustajat ja kannattajat joutuvat kiertämättä tähän naurettavaan asemaan. Venäjällä, kuten kaikille on tunnettua, muodostuu hirveän nopeasti sangen laaja liberaalinen puolue, johon kuuluu sekä „Osvobozhdenije-liitto” että suuri joukko zemstvomiehiä ja sellaiset lehdet kuin „Nasha Zhizn”, „Nashi Dni”, „Syn Otetshestva”, „Russkije Vedomosti” y.m., j.n.e. Tätä liberaalis-porvarillista puoluetta miellyttää se, että sitä nimitettäisiin „perustuslaillis-demokraattiseksi” puolueeksi. Mutta todellisuudessa, kuten illegaalisen „Osvobozhdenijen” ilmoituksista ja ohjelmasta näkyy, tämä puolue on *monarkistinen*. Se ei lainkaan halua tasa-valtaa. Se ei halua yhtä kamaria ja säättää ylähuonetta varten välillisen ja tosiasiallisesti ei-yleisen äänioikeuden (asuinpaikan vakinaisuuden sensus). Se ei lainkaan halua *kaiken* ylimmän valtiovallan siirtymistä kansan käsiin (vaikka se näön vuoksi puhuu hyvin mielellään vallan siirtymisestä kansalle!). Se ei halua itsevaltiuden *kukistamista*, se haluaa vain vallan jakamista 1) monarkian, 2) ylähuoneen (jossa tulevat olemaan enemmistönä maanomistajat ja kapitalistit) ja 3) alahuoneen kesken, joka *yksin vain* rakentuu demokraattisille perustoille.

Olemme siis tekemisissä sen eittämättömän tosiasian kanssa, että „demokraattinen” porvaristomme vieläpä edistyneimpien, sivistyneimpien, välittömästi pääomalle vähimmin alistettujen edustajiensakin ominaisuudessa laahustaa vallankumouksen perässä. Tuo „demokraattinen” puolue

pelkää kansan itsevaltiutta. Toistaessaan yleiskansallisen perustavan kokouksen tunnustamme se todellisuudessa väärentää kokonaan tämän tunnuksen sisällön ja merkityksen, se pettää kansaa käyttämällä tätä tunnusta, oikeammin sanoen, väärinkäyttämällä tätä tunnusta.

Mikä on „yleiskansallinen perustava” kokous? Se on sellainen kokous, joka ensinnäkin todella ilmaisee kansan tahdon;— sitä varten tarvitaan yleistä j.n.e. äänioikeutta ja täydellistä vaaliagitaatiivapauden takaamista. Se on sellainen kokous, jolla toiseksi *on todellakin voimaa ja valtaa* sellaisen valtiojärjestelmän „perustamiseen”, joka turvaa kansan itsevaltiuden. On päivänselvää, että ilman näitä kahta ehtoa kokous ei voi olla sen enempää todella yleiskansallinen kuin todella perustavakaan. Mutta samaan aikaan liberaaliset porvarimme, perustuslailliset monarkistimme (jotka kansan pilkaksi nimittävät itseään demokraateiksi) eivät halua turvata reaalisesti *kumpakaan* noista ehdoista! He eivät ole ainoastaan turvaamatta millään täydellistä vaaliagitaatiivapautta ja voiman ja vallan todellista siirtymistä perustavan kokouksen käsiin, vaan he päinvastoin *turvaavat* sen, että kumpikaan niistä *ei tule olemaan mahdollinen*, sillä he turvaavat monarkian. Reaalinen valta ja voima jää Nikolai Verisen käsiin: se merkitsee, että kansan pahin vihollinen, kutsuessaan koolle kokouksen, „turvaa” vaalien yleiskansallisen ja vapaan luonteen. Kuinka demokraattista se onkaan, eikö totta? Se merkitsee, että perustavalla kokouksella ei tule koskaan olemaan eikä pidäkään (liberaalisten porvarien käsityksen mukaan) koskaan olla kaikkea voimaa ja kaikkea valtaa; sen on jäätävä kokonaan ilman voimaa ja kokonaan ilman valtaa; sen on vain *neuvoteltava, sovittava, tingittävä, hierottava kauppa* Nikolai II kanssa siitä, että hän lahjoittaisi sille, kokoukselle, osasia tsaarivallastaan! Yleisellä äänestyksellä valittu perustava kokous ei eroa missään suhteessa alahuoneesta. Siis liberaalinen porvaristo aikoo käyttää perustavaa kokousta, joka kutsutaan koolle kansan tahdon ilmaisemista ja läpiviemistä varten, yläkamarin ja sen lisäksi vielä monarkian tahdon, Nikolain tahdon „pystyttämiseksi” *kansan tahdon ylle*.

Eikö ole ilmeistä, että puhuessaan, paasatessaan ja huuataessaan yleiskansallisesta perustavasta kokouksesta herrat liberaaliset porvarit, osvobozhdenijalaiset, valmistelevat

todellisuudessa *kansanvastaista neuvottelevaa* kokousta? Kansan vapauttamisen asemesta he tahtovat alistaa kansan perustuslaillista tietä ensinnäkin tsaarin valtaan (monarkistinen periaate) ja toiseksi järjestyneen suurporvariston valtaan (ylähuone).

Se, ken haluaa väittää tätä johtopäätöstä vastaan, yrittäköön todistaa: 1) että kansan tahdon todellinen ilmaisu vaaleissa on mahdollista ilman täydellistä agitaatiovapautta ja ilman niiden kaikenlaisten etuoikeuksien tosiasiallista hävittämistä, jotka tsaarihallituksella saattaisi olla tuossa agitaatiossa; 2) että edustajien kokous, jolla ei ole käsissään reaalista voimaa ja valtaa, mitkä jäävät tsaarin käsiin, ei todellisuudessa ole pelkkä neuvotteleva kokous. Vain ovelat petkuttajat tai toivottomat tyhmyrit saattavat ryhtyä todistelemaan näistä jompaakumpaa. Historia todistaa kumoamattomasti, että edustava kokous, joka on olemassa monarkiovallan rinnalla, on niin kauan, kunnes tuo valta säilyy monarkian käsissä, todellisuudessa neuvotteleva kokous, joka ei alista monarkin tahtoa kansan tahtoon, vaan ainoastaan *sovittaa* keskenään kansan tahdon ja monarkin tahdon, s.o. jakaa vallan monarkin ja kansan kesken, tinkimällä tinkii uutta järjestelmää, mutta ei pystytä sitä. Historia todistaa kumoamattomasti, että ilman väliaikaisen vallankumouhallituksen pystyttämistä vallankumousta vastaan taistelevan hallituksen tilalle ei voi olla puhettakaan todella vapaista vaaleista, *koko* kansan jotakuinkin täydellisestä tutustuttamisesta vaalien merkitykseen ja luonteeseen. Jos hetkiseksi olettaisimmekin mahdolliseksi sen, mikä on uskomatonta ja mahdotonta, nimittäin, että tsaarihallitus, päätettyään kutsua koolle „perustavan” (lue: neuvottelevan) kokouksen, turvaa *muodollisesti* agitaatiovapauden, niin sittenkin sen käsiin jäävät kaikki ne valtavat etuisuudet ja etuoikeudet agitaatiotyössä, jotka järjestynyt valtiovalta suo: näitä etuisuuksia ja etuoikeuksia tulee ensimmäisen kansankokouksen vaaliagitaatiossa käyttämään hyväkseen se, ken on kaikin keinoin polkenut kansaa ja jolta kansa on alkanut ottaa väkivalloin vapautta.

Sanalla sanoen tulemme taaskin samaan johtopäätökseen, johon tulimme viimekin kerralla („Proletari” № 3) * tarkastellessamme tätä kysymystä toiselta taholta.

* Ks. tätä osaa, ss. 486—487. *Toim.*

Yleiskansallisen perustavan kokouksen tunnus sinänsä, erillisenä otettuna, on tällä haavaa monarkistisen porvariston tunnus, porvariston ja tsaarihallituksen välisen sopimuksenteon tunnus. Vallankumoustaistelun tunnuksena voi olla vain tsaarihallituksen kukistaminen ja väliaikaisen vallankumousohallituksen pystyttäminen sen tilalle, vallankumousohallituksen, jonka tulee kutsua koolle yleiskansallinen perustava kokous. Alkoon Venäjän proletariaatti luoko itselleen harhakuvitelmia tämän suhteen: yleisen kiihtymyksen kohussa sitä petetään käyttämällä sen omia tunnuksia. Jos me emme kykene asettamaan hallituksen aseellisen voiman vastapainoksi aseistetun kansan voimaa, jos tsaarihallitusta ei murskata täydellisesti ja pystytetä sen tilalle väliaikaista vallankumousohallitusta,— niin silloin jokainen edustava kokous, annettakoonpa sille millaisia yleiskansallisen ja perustavan kokouksen arvonimiä hyvänsä, osoittautuu todellisuudessa suurporvariston edustajain kokoukseksi, joka hieroo kauppoja tsaarin kanssa vallan jakamisesta hänen ja suurporvariston kesken.

Mitä enemmän kansan taistelu tsaaria vastaan lähenee päättävää loppuratkaisuaan, mitä todennäköisempää on kansan edustajien koollekutsumista koskevan vaatimuksen pikainen toteuttaminen, sitä ankarammin on vallankumouksellisen proletariaatin pidettävä silmällä „demokraattista” porvaristoa. Mitä pikemmin me valloitamme vapauden, sitä nopeammin tuo proletariaatin liittolainen muuttuu sen viholliseksi. Ja tuon muuttumisen hämäämistä auttaa ensinnäkin porvariston muka demokraattisten tunnusten epäselvyys, vaillinaisuus ja epämääräisyys ja toiseksi pyrkimys tehdä proletariaatin tunnukset fraasiksi, vaihtaa vapauden ja vallankumouksen *reaaliset* takeet suusanallisiin lupauksiin. Työläisiltä vaaditaan nyt kymmenkertaista huomiota ja „demokraattien” valpasta silmälläpitoa. Sanat: „yleiskansallinen perustava kokous” osoittautuvat tyhjiksi sanoiksi, ellei tuo kokous pysty vaalien ja vaaliagitaation reaalisten ehtojen vuoksi ilmaisemaan kansan tahtoa, ellei se kykene itsenäisesti pystyttämään uutta järjestelmää. Painopiste siirtyy nyt yleiskansallisen perustavan kokouksen koollekutsumista koskevasta kysymyksestä tämän koollekutsumisen *keinoja* koskevaan kysymykseen. Me

elämme ratkaisevien tapahtumien aattoa. Luottamatta yleisdemokraattisiin tunnuksiin proletariaatin on asetettava niiden vastapainoksi omat proletaarisesti demokraattiset tunnuksensa koko laajuudessaan. Vain näiden tunnusten johtama voima voi todella turvata vallankumouksen täydellisen voiton.

*„Proletari” № 4,
kesäkuun 17 (4) p:nä 1905*

*Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstin mukaan*

PORVARISTON PETTURUUDEN ENSI ASKELEITA

Geneve, keskiviikkona, kesäkuun 21 (8) pnä.

Lennätin toi eilen tiedon, että Nikolai II otti maanantaina vastaan zemstvovaltuuston ja vastauksessaan ruhtinas Sergei Trubetskoin ja hra Feodorovin puheisiin toisti päättäväisesti lupauksensa kansan edustajain koollekutsumisesta.

Jotta voitaisiin arvioida oikein tämän „tapahtuman” merkitys, on ennen kaikkea palautettava mieleen muutamia ulkomaiden lehdistön tiedoittamia tosiasioita.

Toukokuun 24 ja 25 pnä vanhaa lukua Moskovassa pidettiin kolme zemstvojen ja kaupunkien edustajien kokousta, joissa oli noin 300 osanottajaa. Siinä hallussamme olevassa Venäjältä lähetetyssä litografitekstissä, joka sisältää kokousten hyväksymän ja tsaarille osoitetun anomuksen ja päätöslauselman, ei ole mainittu edustajien lukumäärää, on vain huomautettu, että Neuvottelukokoukseen osallistui paitsi zemstvojen ja kaupunkien valtuusmiehiä myös kaupunginpäälliköitä ja aatelismarsalkkoja. Tilanherramaanomistuksen ja kaupungin pääoman edustajat käsittelivät Venäjän poliittisia kohtaloita. Ulkomaalaiset kirjeenvaihtajat tiedoittavat, että keskustelu oli hyvin kiihkeätä. Suurta vaikutusvaltaa nautti maltillinen Shipovin puolue, jolla on runsaasti yhteyksiä hoviin. Kaikkein radikaalisimpia olivat provinssin edustajat ja kaikkein maltillisimpia pietarilaiset; „keskustan” muodostivat moskovalaiset. Pohdittiin anomuksen jokaista sanaa, ja loppujen lopuksi Pietarikin äänesti sen puolesta. Anomuksesta tuli patrioottinen ja mitä alamaisin. „Kannustimenaan yksinomaan palava isänmaan-

rakkaus” kunnianarvoiset porvarit jättävät syrjään „kaikkinaisen epäsovun sekä kaikki heitä erottavat eriäväsyydet” ja kääntyvät tsaarin puoleen. He osoittavat, että „Venäjä ja itse valtaistuin ovat suuressa vaarassa”, joka ei uhkaa niinkään paljon ulkoapäin kuin „sisäisen eripuraisuuden” taholta. (Venäjä mainitaan tosin ennen „valtaistuinta”, mutta patrioottimme kääntyivät ensin valtaistuiden puoleen ja vain uhkailivat — epävirallisesti ja salassa — kääntyä kansan puoleen.) Anomus on tavan mukaan täynnä latteaa valhetta, syy siinä lykätään tsaarin neuvonantajien niskoille, sen kontolle, että hänen määräyksiinsä ja ohjeitaan väärennetään, mikä on johtanut poliisivallan voimistumiseen, valtaistuimelle kantautuvan „totuuden äänen” tukahduttamiseen j.n.e. Johtopäätös — pyydetään „ennen kuin on myöhäistä” „kutsumaan viivyttelämättä koolle kansan edustajat, jotka kaikki alamaiset ovat sitä varten yhtäläisesti ja erotuksitta valinneet”. „Sovussa” tsaarin kanssa kansan edustajien on ratkaistava kysymys sodasta tai rauhasta ja „pystytettävä (myös *sovussa* tsaarin kanssa) uudistettu valtiojärjestelmä”. Näin ollen anomuksessa ei ole tarkkaa yleisen, välittömän, yhtäläisen äänioikeuden ja salaisen äänestyksen (välitön ja salainen äänestys on kokonaan jätetty pois eikä tietenkään sattumalta) vaatimusta, jonka „perustuslaillis-demokraattinen” puolue on muka hyväksynyt, eikä myöskään kerrassaan minkäänlaisten vaalivapaustakeiden vaatimusta. Anomuksen laatijat valittavat: „Yksilön ja yhteiskunnan sorto, sananvaino ja kaikenlainen mielivalta lisääntyy ja kasvaa”, mutta eivät esitä toimenpiteitä sitä vastaan. „Sovussa” tsaarin kanssa kasvaa mielivalta,— sovussa tsaarin kanssa „uudistettakoon” valtiojärjestelmä... Porvariston edustajat pitävät lujasti kiinni ei tietenkään kansan, vaan porvariston ja kansan sortajien välisen „sopimuksen” teoriasta.

Anomuksen esittämiseksi tsaarille neuvottelukokous valitsi valtuuston, johon tulivat herrat Heiden, Golovin, Petrunkevitch, G. ja N. Lvov, Pjotr ja Pavel Dolgoruki, Kovalevski, Novosiltsev, Roditshev, Shahovski ja Serg. Trubetskoj. Pietarin edustajina siihen liittyivät sitten, Nikolai II vastaanotolla, herrat Korff, Nikitin ja Feodorov.

Sen jälkeen tämä sama neuvottelukokous hyväksyi seuraavan *päätöslauselman*, josta ulkomaalaiset lehdet eivät tiedoita, mutta joka on julkaistu venäläisessä lehtisessä:

„Zemstvojen ja kaupunkien toimihenkilöiden yhdistyneiden ryhmien neuvottelukokous, ollen erinäisiä poliittisia kysymyksiä koskevasta mielipide-eriäväisyydestä huolimatta yleensä vakuuttunut siitä, että Venäjän nykyisen vaikean sisäisen ja ulkoisen tilanteen perussyynä on näihin saakka lakkauttamattomana säilynyt prikaasijärjestelmä, joka kieltää henkilöllisen ja yhteiskunnallisen vapauden, tukahduttaa kansan tietoisuutta ja sen omatoimisuutta, syrjäyttää väestön osanotosta valtioelämään ja synnyttää edesvastuuttomain hallintoelinten millään rajoittamatonta ja yhä voimistuvaa mielivaltaa, että tämä järjestelmä, joka on monien vuosien kuluessa juurruttanut sisäiseen elämäämme väkivaltaa, valhetta ja hajaannusta, on nyt kohtalokkaalla tavalla johtanut uhkaavaan ulkoiseen vaaraan vetämällä valtion tuhoisaan sotaan, aiheuttamalla ja ylläpitämällä sen kuluessa sisäistä eripuraisuutta ja saattamalla maan useihin tappioihin, joiden kruunauksena on ollut Venäjän historiassa vertaansa vailla oleva merivoimiemme tuhoaminen, olettaen, että tämän järjestelmän olemassaolo vastaisuudessa ei uhkaa yksinomaan sisäistä rauhaa, järjestystä ja kansan hyvinvointia, vaan myös valtaistuimen vankkuutta, Venäjän eheyttä ja ulkoista turvallisuutta,— pitää maan pelastamiseksi ehdottoman välttämättömänä:

1.— Vapaasti valitun yleiskansallisen edustajiston viipymätöntä koollekutsumista ratkaisemaan yhdessä monarkin kanssa kysymyksen sodasta ja rauhasta ja säätämään valtiollisen oikeusjärjestyksen;

2.— Niiden lakien, laitosten, päätösten ja määräysten viipymätöntä kumoamista, jotka ovat ristiriidassa henkilöllisen, sanan-, paino-, liitto- ja kokoontumisvapauden periaatteiden kanssa, sekä poliittisen amnestian julistamista;

3.— Hallintoelinten henkilöstön viipymätöntä uusimista kutsumalla keskushallinnon johtoon henkilöitä, jotka ovat vilpittömän antautuneita valtion uudestijärjestämisen asialle ja herättävät yhteiskunnassa luottamusta”.

Emme tiedä, missä yhteydessä tämä päätöslauselma on anomukseen ja valtuuston tehtäviin, s.o. ottiko tämä viimeksi mainittu tehtäväkseen esittää päätöslauselman sisällön tai jättää sen yhdessä anomuksen kanssa. Ehkä anomus on virallinen asiakirja „valtaistuinta” varten ja päätöslauselma epävirallinen „kansaa” varten?

Ranskalaisen „Le Matin” lehden¹²⁸ kirjeenvaihtaja hra Gaston Leroux tiedoittaa neuvottelukokouksessa käydyin keskustelun luonteesta, että „etumaisimmat” edustajat, provinssin zemstvomiehet, kannattivat kaksiaasteisia vaaleja peläten, että välittömissä vaaleissa „kaupungit” saavat voiton heistä (he pelkäsivät nähtävästi sitä, että välittömissä vaaleissa eivät tule täydellisesti turvatuiksi tilanherrain etuoikeudet talonpoikaiston suhteen). „Frankfurtin Lehden” kirjeenvaihtaja kirjoitti:

„Venäjän zemstvo poliittisena puolueena jakaantuu kolmeen ryhmään: *liberaalinen* zemstvoenemmistö (johtaja — kreivi Heiden), hra Shipovin johtama *maltillis-liberaalinen* natsionalistis-slavofiilinen zemstvovähemmistö ja radikaalisten perustuslaillisten zemstvomiesten ryhmä. On kuvavaa, että valtuutettujen vaaleissa tulivat valituiksi nimenomaan „feodaaliset” edustajat. Maltilliset tahtoivat, että heidän arvonmukaisina edustajinaan tsaarin edessä esiintyisivät kunnioitettuihin vanhoihin sukuihin kuuluvat henkilöt. Radikaalit taas, jotka eivät luoneet itselleen mitään harhaluuloja anomuksen tuloksiin nähden, tahtoivat, että vanhojen sukujen edustajat tulisivat omin silmin näkemään, että hallitus ei luovuta *vapaaehtoisesti* vaaksaakaan”.

Hra Struven ylistämän „perustuslaillis-demokraattisen” (lue: monarkistisen) puolueen löyhän järjestön mukavuudet tulivat käytännössä hyvin pian näkyviin. Luja ja vankka puoluejärjestö ei ole mukava sopimuksien tekoa ja kaupanhierontaa, kieroilua ja temppuilua varten. Kuulukoot „puolueeseen” sekä „Osvobozhdenije-liitto” (ehkä se onkin juuri se „radikaalien ryhmä”, josta „Frankfurtin Lehden” kirjeenvaihtaja kirjoitti) — että „zemstvoryhmä” (s.o. sekä Heidenin kannattajat että Shipovin kannattajat, Shipovin, josta hra Struve yrittää *nyt* virallisesti sanoutua irti?). Mutta zemstvoryhmään kuuluvat sekä Heidenin kannattajat, shipovilaiset että... „radikaalit”. Ottakoon selvän, ken voi! Vaikuttimenaan kiihkeä rakkaus isänmaata ja porvariston etuoikeuksia kohtaan he kaikki ovat päätyneet *sopimusteoriaan*, jota olemme jo useaan kertaan selittäneet „Proletari” lehdessä ja joka tulee selvästi esille myös „anomuksessa” ja „päätöslauselmassa”.

Päätöslauselman piti nähtävästi ravita radikaalien „aatteellisia” tarpeita. Anomuksen sen sijaan piti „maltillisten” edustajain tulkinnan mukaan palvella aineellisen sopimuksen solmimista tsarismen kanssa. Asiaanperehtymättömältä rahvaalta salattiin mitä huolellisimmin sekä neuvottelukokouksen ryhmäjako että valtuuston valtuudet, sekä sopimuksen ehdot että zemstvomiesten tulevat aiomukset. „Kansan”, jonka nimessä herrat porvarit hierovat kauppoja tsarismen kanssa, ei tarvitse tietää „perustuslaillis-demokraattisen puolueen” korkeinta politiikkaa! Herrat porvarit tulevat keskustelemaan tsaarin kanssa sananvainosta, totuuden äänen tukahduttamisesta, *kansan* edustajista,

Venäjältä, „joka on liittynyt yhteen yhtenäisen *kansanlipun ympärille*”, j.n.e.,— mutta kansan ei ole lainkaan tarpeellista tietää koko totuutta liberaalisten ja „osvobozhdenijelaisten” kaupanhierojain politiikasta... Niinpä niin, eipä hra Struve suotta äskettäin moittinut „Osvobozhdenije” lehdessä „äärimmäisiä puolueita” (s.o. sosialidemokraatteja erikoisesti) liiallisesta viehättymisestä suppeaan, salaliittolaismaiseen, jakobiinilaiseen „konspiraatioon”. Me, sosialidemokraatit, konspiroidumme tsaarilta ja tsaarin kyttiltä huolehtien samalla siitä, että kansa tietäisi kaiken puolueestamme, sen sisällä esiintyvistä suuntavivahteista, sen ohjelman ja taktiikan kehitymisestä ja yksinpä senkin, mitä tämä tai tuo puolueen edustajakokouksen edustaja on sanonut tuossa edustajakokouksessa. Herrat sivistyneet porvarit, osvobozhdenijelaiset, konspiroituvat... kansalta, joka ei tiedä mitään tarkkaa paljonpuhutusta „perustuslaillis-demokraattisesta” puolueesta, mutta he sen sijaan ovat avomielisiä tsaarin ja tsaarin kyttilien kanssa. Kuinkas he eivät olisi demokraatteja?

Emme tiedä, mistä zemstvomiesten valtuutetut neuvottelivat avomielisesti hovivirkailijakoplan kanssa, joka ei halunnut päästää heitä tsaarin luo. Mutta avomielistä keskustelua ja neuvottelua kesti kauan. Ulkomaalaiset sanomalehdet pyydystelivät ahnaasti tietoja herrojen valtuutettujen „korkeimman politiikan” jokaisesta askeleesta. Pietari, kesäkuun 9 (toukokuun 27) pñä. Zemstvomiesten valtuusto tapaa ennen kaikkea hra sisäasiain ministerin Bulyginin esittääkseen valituksen Trepovia vastaan.— Kesäkuun 10 (toukokuun 28) pñä. Bulygin ilmoitti valtuustolle, että tsaari ei ota sitä vastaan, ja kehoitti matkustamaan pois Pietarista.— Kesäkuun 12 (toukokuun 30) pñä. Pidetään mahdollisena, että tsaari ottaa vastaan valtuuston.— Kesäkuun 15 (2) pñä. Hra Gaston Leroux lähettää „Le Matin” lehdelle erikois-sähkeen: „*Zemstvomiesten valtuutetut hyväksyivät ne keisarin audienssiehdot, jotka hoviministeriö oli heille asettanut.* Sen jälkeen parooni Frederiks matkusti tänä iltana Tsarskoje Seloon tiedustellakseen tsaarilta, onko tämä päättänyt ottaa vastaan valtuuston”.

Venäjän työläiset ja talonpojat, kuuletteko tämän? Noin menettelevät „osvobozhdenijelaiset” „demokraatit”, salaliittolaisuuden viholliset, konspiraation vihaajat! He järjestelevät salaliittoja hänen poliisiylhäisyytensä hoviministe-

riön kanssa, he käyttävät konspiraatiota kansaa vastaan yhdessä urkkijain kanssa. He haluavat olla „kansan” edustajia ja hyväksyvät urkkijain asettamat ehdot siitä, *kuinka* on puhuttava tsaarien kanssa „kansan” tarpeista!

Tuolla tavalla menettelevät rikkaat, riippumattomat, sivistyneet, liberaaliset, „palavan isänmaanrakkauden kannustamat” ihmiset. Se on toista kuin karski, sivistymätön, jokaisesta herrain käskyläisestä riippuvainen työrahvas, joka tuppaantuu suoraan ja julkisesti tsaarin luo jonkin julkean papin seurassa, sopimatta edes vaikutusvaltaisten urkkijain kanssa tsaarin kera käytävän keskustelun ehdoista. Kuinka voitaisiin sallia tasavallan pystyttäminen tai vaikkapa välittömät vaalit ja yksikamarinen järjestelmä, kun kansanjoukot ovat poliittisesti noin valistumattomia? Poliittisesti valistuneet ihmiset tuntevat kaikki keinot ja ymmärtävät, että ensin on poikettava takaportaiden kautta urkkijain luo,— ehkäpä vielä neuvoteltavakin näiden kanssa tsaarille esitettävän pyynnön sisällöstä ja sanamuodosta,— silloin kyllä „totuuden ääni” tulee todella „kantautumaan valtaistuimelle saakka”.

Emme tiedä, minkälaiset kaupat, luvallanne sanoen, „kansan” „edustajat” tekivät tsaarin urkkijain kanssa. Sähkeistä me tiedämme, että valtuuston vastaanotolla piti „pitkän puheen” ruhtinas S. Trubetskoi, joka puolen tunnin ajan puhui tsaarille Venäjän vaikeasta tilanteesta ja olosuhteista, jotka olivat pakoittaneet zemstvomiehiiä kääntymään suoraan (eikä urkkijain kautta?) tsaarin puoleen. Puhe teki tsaariin syvän vaikutuksen. Hra Feodorov puhui Pietarin edustajain nimessä. Tsaari piti pitkän vastapuheen. Hän lausui valittelunsa niiden suunnattomien uhrien johdosta, joita sota oli tullut maksamaan, hän vuodatti kyyneleitä viimeisen merellä kärsityn tappion johdosta. Hän lopetti puheensa sanoilla: „Kiitän teitä, herrat, *tunteista, joita olette ilmaisseet*” (taisivat siis olla hyviä nuo „demo-kraatti” Trubetskoin tunteet, joiden ilmaisemisesta hän neuvotteli urkkijain kanssa!). „Uskon halunne työskennellä yhdessä kanssani” (tsaari uskoo liberaaliseen porvaristoon; liberaalinen porvaristo uskoo tsaariin; käsi kättä pesee) „sen uuden valtiojärjestelmän luomiseksi, joka rakentuu uusille perustoille. Minun tahtoni kutsua koolle kansankokous” (milloin? valittujenko edustajien? miten valittujen ja kenen valitsemien? — sitä ei tiedetä. Hra Trubetskoi

ilmeisesti salasi jumaloidulta monarkilta neuvottelukokouksen „päätöslauselman”. Urkkijat olivat varmaankin kehoittaneet olemaan puhumatta tsaarille siitä asiasta!) „on järkähtämätön. Ajattelen sitä joka päivä. Tahtoni tulee täytetyksi. Voitte jo tänään ilmoittaa sen kaupunkien ja maaseudun väestölle. Te autatte minua tässä uudessa asiassa. Kansankokous on palauttava entiselleen yhtenäisyyden Venäjän ja sen keisarin välillä” (Trubetskoiden, Feodorovien ja keisarin välilläkö?). „Se tulee olemaan sellaisen järjestelmän perustana, joka rakentuu venäläisille kansanperustoille”. Audienssi teki edustajiin — sanotaan virallisessa sähkössä — suurenmoisen vaikutuksen. Tsaari myös näytti tyytyväiseltä...

Mutta sehän tuntuu todenperäiseltä! Tsaari on tyytyväinen, ja liberaaliset porvarit ovat tyytyväisiä. He ovat valmiit solmimaan pysyvän rauhan toistensa kanssa. Itsevaltiut ja poliisi (todella venäläiset kansanperustat) on tyytyväinen. Tyytyväinen on rahasäkki (tästä lähtien sen kanssa tullaan neuvottelemaan jatkuvasti ja säännöllisesti).

Tulevatko työläiset ja talonpojat, joiden eduilla porvaripetturit käyvät kauppaa, olemaan tyytyväisiä?

„Proletari” № 5,
kesäkuun 26 (13) pnrä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstin mukaan

VALKOHANSIKKAISIA „VALLANKUMOUSMIEHIÄ“

Perjantaina, kesäkuun 23 (10) pnä.

Ulkomaalaiset sanomalehdet alkavat jo esittää jonkinlaisia arvioita zemstvovaltuuston vastaanotosta tsaarin luona. Porvarillinen lehdistö tapansa mukaan imartelea tsaarin myöntyväisyydestä ja zemstvomiesten järkevyydestä liikuttuneena, vaikka väliin livahtaakin vissää epäilyä niin epämääräisessä muodossa annettujen lupausten vakavuuden suhteen. Sosialistiset sanomalehdet sanovat suoraan ja selvästi, että tuo vastaanotto oli ilveilyä.

Itsevaltiudelle on edullista voittaa aikaa ja vetää nenästä liberaalista porvaristoa. Toisaalta diktaattorinvaltuudet Trepoville. Toisaalta merkityksettömiä ja tyhjämpäiväisiä lupauksia liberaaleille, jotta voitaisiin aiheuttaa uutta horjuntaa heidän jo niinkin horjuvissa riveissään. Itsevaltiudellisen hallituksen taktiikka ei ole tyhmää. Liberaalit leikkivät lojaalisuutta, maltillisuutta ja vaatimattomuutta. Miksikäs hallitus todellakin jättäisi käyttämättä hyväkseen heidän typeryyttään ja pelkuruuttaan? „Sodassa sodan tavalla“. Ei ole sofia sotajuonitta. Ja kun „vihollinen“ (liberaalinen porvaristo) on puoleksi vihollinen, puoleksi typeräkö ystävä,—niin miksi oltaisiin vetämättä sitä nenästä?

Hra Gaston Leroux, josta olemme jo puhuneet pääkirjoituksessa, tiedoittaa valtuuston vastaanotosta seuraavia, ei kovinkaan luotettavia, mutta joka tapauksessa kuvaavia ja merkittäviä yksityisseikkoja. „Parooni Frederiks, hoviministeri, sanoi valtuutetuille, että kaikesta hänen halustaan huolimatta hänen on vaikea saada keisaria ottamaan

vastaan hra Petrunkevitch, jolla sanotaan olevan vallankumouksellisia yhteyksiä. Ministerille vastattiin, että olihan Itävallan keisarin ministerien joukossa Andrassy, vaikka tämä oli aikoinaan ollut tuomittuna. Tuo perustelu poisti viimeiset esteet, ja kaikki valtuutetut otettiin vastaan”.

Perustelu on hyvä. Mutta länsieurooppalainen porvaristo ensi alussa sentään taisteli todenteolla, se oli aikoinaan jopa tasavaltalaistakin, sen johtajia „tuomittiin” — tuomittiin *valtiorikoksista*, s.o. ei ainoastaan vallankumouksellisista yhteyksistä, vaan *todellisista vallankumouksellisista teoista*. Sitten, monien vuosien, joskus vuosikymmenienkin kuluttua, nämä porvarit tyytyivät täydellisesti mitä vajanaisimpaan tynkäperustuslakiin, josta ei puuttunut ainoastaan tasavalta, vaan vieläpä yleinen äänioikeuskin ja todellinen poliittinen vapaus. Liberaaliset porvarit ovat tehneet lopullisesti sovinnon „valtaistuimen” ja poliisin kanssa, tulleet itse valtaan ja julmasti tukahduttaneet ja tukahduttavat herkeämättä työläisten jokaisen pyrkimyksen vapautteen ja yhteiskunnallisiin reformeihin.

Venäjän liberaalinen porvaristo tahtoo yhdistää mieluisan hyödylliseen: on mieluista, *kun sinua pidetään* miehenä, jolla on „vallankumouksellisia yhteyksiä”, — on hyödyllistä olla sellainen, että pystyt istumaan ministerituolissa keisari Nikolai Verisen aikana. Venäjän liberaaliset porvarit eivät lainkaan halua uskaltautua „tuomittaviksi” valtiorikoksista. He pitävät parempana *hypätä suoraan* niihin aikoihin, jolloin entisistä Andrassin tapaisista vallankumousmiehistä tuli järjestyspuolueen ministereitä! Vuonna 1848 kreivi Andrassy otti niin tarmokkaasti osaa vallankumoukselliseen liikkeeseen, että vallankumouksen tukahduttamisen jälkeen hänet tuomittiin *kuolemaan ja kuvallisesti (in effigie) hirtettiin*. Sittemmin hän asui emigranttina Ranskassa ja Englannissa, ja vasta vuoden 1857 armahduksen jälkeen palasi Unkariin. Silloin alkoi hänen „ministerin”-uransa. Venäläiset liberaalit eivät tahdo vallankumousta, he pelkäävät sitä, he tahtovat heti, olematta ensin vallankumouksellisia, käydä *entisistä vallankumouksellisista!* He tahtovat heti hypätä vuodesta 1847 vuoteen 1857! He tahtovat heti sopia tsaarin kanssa sellaisesta perustuslaista, jollaisia oli Euroopassa taantumuksen hillittömän riehunnan aikana vuoden 1848 vallankumouksen *tappion* jälkeen.

Niinpä niin, Andrásyn esimerkki on mainiosti valittu. Niin kuin aurinko pienessä vesipisarassa tässä Andrásyn vertaamisessa Petrunkevitshiin heijastuu paralleeli Euroopan aikoinaan vallankumouksellisen ja tasavaltalaisen porvarillisen demokratian ja Venäjän monarkistisen perustuslaillisen (vieläpä vuoden 1905 tammikuun 9 päivän jälkeenkin) porvarillisen „demokratian” välillä. Eurooppalaiset porvarit tappelivat ensin barrikadeilla tasavallan puolesta, sitten olivat maanpaossa ja lopuksi pettivät vapauden asian, kavalsivat vallankumouksen ja menivät perustuslaillisten monarkkien palvelukseen. Venäjän porvarit tahtovat „ottaa oppia historiasta” ja „supistaa kehitysvaiheita”: he tahtovat heti kavaltaa vallankumouksen, tulla heti vapauden asian pettureiksi. Yksityiskeskusteluissa he toistavat toisilleen Kristuksen sanoja Juudaalle: minkä teet, tee pian!

„Kun valtuutetut saatiin siihen palatsin huoneeseen, jonne tsaarin piti tulla”, jatkaa hra Gaston Leroux, „niin äkkiä havaittiin, ettei vallankumousmies Petrunkevitshilla ollut valkeita hansikkaita. Henkivartijaväen eversti Putjatin riisui oitis omansa ja antoi ne kiireesti vallankumousmies Petrunkevitshille”.

Vastaanotto alkoi. Ruhtinas Trubetskoi piti puheensa. Hra Gaston Leroux'n tiedoituksen mukaan hän aloitti kiittämällä siitä, että tsaari „oli suvainnut vastaanottaa heidät ja sillä todistanut luottavansa heihin”. Ruhtinas Trubetskoi vakuutti (eiköhän vain koko „perustuslaillisdemokraattisen” eli „osvobozhdenijelaisen” puolueen nimessä?), että „me olemme järjestyksen ja rauhan ihmisiä”, että tsaarin neuvonantajat ovat „johdattaneet tsaarin harhaan”. Hänen puheensa „uskaliain” kohta oli se, että säätyedustajain kokousta, jollaista Bulygin suunnittelee, „ei ole sallittava”... mistä syystä mielestänne?.. siitä syystä, että „te, teidän ylhäisyytenne, ette ole aatelien, kauppiaiden ja talonpoikain tsaari, vaan koko Venäjän tsaari”. „Edustuksen on edustettava poikkeuksetta koko kansaa”. Zemstvomiesten neuvottelukokouksen päätöslauselmasta, jonka olemme julkaisseet pääkirjoituksessa *, *ei hiiskuttu sanaakaan*, niin kuin voitiin odottaakin.

* Ks. tätä osaa, s. 516. *Toim.*

Hra Feodorov kosketteli puheessaan „valkohansikkaisten vallankumouksen”... *finanssipuolta*. Valtion budjetti suurenee sodan jälkeen 300—400 miljoonalla, tarvitaan „valtavaa edistuksen ja sivilisaation työtä”,— ja sitä varten on tarpeen „yhteiskuntapiirien riippumattomuus” ja „kaikkien kansan keskuudesta lähtöisin olevien kyvykkäiden ihmisten” (Trepovinko valvonnan alaisena valittujen?) „kutsu elämään”.

Tsaarin vastaus tunnetaan. „Lopetettuaan puheensa”, sähköttää hra Gaston Leroux, „tsaari keskusteli erittäin rakastettavasti jokaisen valtuutetun kanssa. Hän meni jopa niinkin pitkälle, että kysyi kuuluisalta vallankumousmieheltä (Petrunkevitchilta), eikö tämä ole aatelismarsalkka. Petrunkevitch vastasi, että ei. Silloin tsaari lausui toivomuksenaan, että koittaa päivä, jolloin Petrunkevitchista tulee aatelismarsalkka, ja sen jälkeen siirtyi toisen valtuutetun luo. Kun tsaari poistui huoneesta, saatettiin valtuutetut palatsin takahuoneeseen, jossa heille tarjottiin heidän mielestään noin 75 kopeekan lounas. Olipa asianlaita miten hyvänsä, mutta valtuutetut olivat tyytyväisiä tapahtuneen johdosta”. (Luvattiinhan nimittää ellei nyt heti ministeriksi, niin ainakin aatelismarsalkaksi! Samoinhan Andrassykin alkoi nähtävästi jostain aatelismarsalkan tapaisesta!) „He olivat jo alkaneet lähetellä kaikkialle lukemattomia sähköitä” (siitäkö aiheesta, että luottamus tsaarin ja „kansan” välillä on nyt ennallistettu?), „kun heille ilmoitettiin tsaarin vastauksen virallinen teksti. Suuri oli heidän hämmästyksensä, kun he eivät löytäneet siitä sitä ainoata tärkeätä lausetta, mikä tuntui lupaavan edes jotain. Lause: „Minun tsaarillinen tahtoni kutsua koolle kansan edustajat on järkähtämätön” oli saanut seuraavan sanamuodon: „Minun tsaarillinen tahtoni on järkähtämätön”. Valtuutetut lähettivät heti takaisin tämän virallisen tekstin, jota he eivät voineet ottaa vastaan. Hiukan kärsimättöminä he odottelivat tänään, että heille lähetetään se teksti, joka sisältää heidän kaikkien kuulemat sanat. Eräs valtuutettu sanoi minulle tänään illalla (hra G. Leroux'n sähkö on päivätty 20. (7.) kesäkuuta) tuon kummallisen sanojenvaihdon johdosta: se ei ole enää itsevaltiutta, vaan jotain silmäkääntötempuilua”.

Se ei ole huonomminkaan sanottu tai huonomminkaan keksitty, jos hra Leroux on kaiken tuon keksinyt. Silmän-

kääntötemppuilua siinä joka tapauksessa on, vaikka lupaus kansan edustajien koollekutsumisesta olisikin sisällytetty puheen viralliseen tekstiin. Valkoiset hansikkaat ja sitä paitsi lakeijan valkoiset hansikkaat ovat herrojen Petrunkevitchien ja Roditshevien poliittisen teon todellinen vertauskuva. He itse alkoivat silmäkääntötempuilusta, joka ei ilmennyt ainoastaan siinä, että he sopivat etukäteen vastaanoton ehdoista, vaan myös siinä, että he piiloittivat taskuun päätöslauselmansa ja todelliset toivomuksensa, puhuivat säädyttömiä asioita tsaarin petkuttamisesta j.n.e. j.n.e. Heillä ei ole nyt oikeutta valittaa siitä, että heidän tempuiluunsa on vastattu temppuilulla. Sillä lupaus kansan edustajien koollekutsumisesta ei yleensä merkitse kerrassaan mitään eikä se anna kerrassaan mitään, se jättää täyden vapauden niin Bulyginin ja Trepovin „perustuslaille” kuin myös kaikenlaisille lykkäyksille. Kaikki jää ennalleen,—vain liberaalit, joita on narrattu kuin pikku poikia ja häväisty lupaamalla aatelismarsalkan arvo, ovat tehneet palveluksen itsevaltiudelle lähettämällä sähkeitä „luottamuksesta” ja esittämällä sellaisia selostuksia vastaanotosta kuin esim. hra Nikitin Pietarin duumassa.

Emme tahtoisii esiintyä Kassandran¹²⁹ osassa. Emme tahtoisii ennustaa Venäjän vallankumoukselle naurettavaa ja häpeällistä loppua. Mutta me olemme velvollisia sanomaan suoraan ja avoimesti työläisille, sanomaan koko kansalle: asia on menossa sellaista loppua kohti. Perustuslaillinen muka demokraattinen puolue ja kaikki nuo herrat osvobozhdenijalaiset vievät asiaa juuri sellaista eikä toisenlaista loppua kohti. Älkää antako radikaalis-osvobozhdenijalaisten puheiden ja zemstvopäätöslauselmien räiskeen ja helinän pettää itseänne. Ne ovat „kansaa” varten maalattuja kulisseja, ja kulissien takana käydään vilkasta kauppaa. Liberaalinen porvaristo osaa suorittaa osajaon: radikaalinen lörpöttelijä lähetetään banketteihin ja kokouksiin, paa-tunut liikemies „valmistelemaan maaperää” hovikoplan keskuudessa. Ja koska kaikki valta jää edelleenkin ja lainkaan rajoittamattomana itsevaltiuden käsiin, niin sellaisen tapahtumainkulun kiertämättömänä lopputuloksena on „perustuslaki”, joka muistuttaa sata kertaa enemmän Bulyginin kuin osvobozhdenijalaisten perustuslakia.

Venäjän vallankumouksen kohtalo riippuu nyt proletaariatista. Vain se voi tehdä lopun tuosta kaupankäynnistä.

Vain se voi uusin sankariponnistuksin nostattaa joukot, hajoittaa horjuvan armeijan, vetää puolelleen talonpoikaiston ja ase kädessä valloittaa vapauden koko kansalle nujertamalla säälimättä vapauden viholliset ja heittämällä syrjään omanvoitonpyynteiset ja häilyvät porvarilliset vapaudesta lavertelijat.

*„Proletari” № 5,
kesäkuun 26 (13) pnä 1905*

*Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstin mukaan*

AVOIN KIRJE „LEIPZIGER VOLKSZEITUNGIN“ TOIMITUKSELLE ¹³⁰

Kunnioitettavat toverit!

„Leipziger Volkszeitung” * lehden 135. numerossa tov. K. Kautsky kirjoittaa Venäjän sosialidemokratian kahtiajakaantumisesta. Olemme pakoitettuja pyytämään teitä julkaisemaan vastauksemme Kautskyn hyökkäyksiin ja suomaan meille myös tilaisuuden kumota mainitussa kirjoituksessa olevat tosiasialliset virheet. Teemme sen mahdollisimman lyhyesti.

Kautsky kirjoittaa: „Vasta päättyneen venäläisen edustajakokouksen päätöslauselmien saksalainen julkaisu ilmestyi erittäin sopimattomalla ajankohdalla”, päätöslauselmat „antavat lukijain enemmistölle aivan väärän käsityksen suhteista Venäjän sosialidemokratiassa”. Kautsky menee niin pitkälle, että kehoittaa saksalaisia tovereita olemaan levittämättä näitä päätöslauselmia.

Rohkenemme tämän suhteen väittää, ettei mikään voi antaa saksalaisille tovereille niin oikeata kuvaa suhteista Venäjän sosialidemokratiassa kuin VSDTP:n III edustajakokouksen alkuperäiset päätöslauselmat ja samoin myös uusiskralaisten järjestämän „konferenssin” päätöslauselmat.

Lausumme mielipiteenämme, että Kautsky tekee suuren virheen kirjoittaessaan asioista, joista hän parhaassa tapauksessa tietää vain kuulopuheiden perusteella, ja että hänen esittämänsä kuva Venäjän sosialidemokratiassa vallitsevista suhteista on suuresti väärennetty. Niinpä esimerkiksi suorastaan naurattaa se Kautskyn esittämä olettaus, että „pätöslauselmat (VSDTP:n III edustajakokouksen päätöslauselmat) ovat ehkä tällä hetkellä jo menettäneet

* — „Leipzigin Kansanlehti”. *Toim.*

merkityksensä jopa itse niillekin henkilöille, jotka niitä ovat laatineet *”. Me ja uusiskralaiset käymme nykyään riittävästi neuvotteluja yhdistymisestä ja niitä on käyty viimeisten 2—3 kuukauden kuluessa, mutta näihin saakka nuo neuvottelut ovat olleet tuloksettomia.

Me protestoimme tarmokkaasti sitä yritystä vastaan, jolla pyritään tukahduttamaan meidän äänemme Saksan sosialidemokraattisessa lehdistössä niin karkeaa, mekaanista, ennenkuulumatonta menetelmää käyttäen kuin sellaisen kirjasen boikotti, joka sisältää vain VSDTP:n III edustajakokouksen päätöslauselmien käännöksen ja joka on ilmestynyt Saksan SDTP:n Münchenin puoluekustantamon (G. Birk ja K^o) julkaisemana. Kautskylla ei ole mitään oikeutta puhua puolueettomuudestaan. Hän on aina ollut puolueellinen nykyiseen Venäjän sosialidemokratian sisäiseen taisteluun nähden. Siihen hänellä tietenkin on ollut täysi oikeus. Mutta sen, joka on puolueellinen, on parempi olla puhumatta liian paljon puolueettomuudesta, jottei häntä syytettäisi kaksinaamaisuudesta.

Kautsky kuvaa kaikki VSDTP:n III edustajakokouksen päätöslauselmat „Leninin ja hänen ystäviensä hyökkäilyiksi Plehanovia ja tämän ystäviä vastaan”. Kolme pientä huomautusta sen johdosta. Ensinnäkin, 17 päätöslauselmasta vain neljä koskettelee välittömästi tai välillisesti VSDTP:n sisällä olevia vastustajiamme. Toiseksi, Plehanov on nyt eronnut „Iskran” toimituksesta (katso „Iskran” 101. numeroa). Tämä osoittaa, kuinka vähän Kautsky ymmärtää suhteitamme. Kolmanneksi, pyydämme saksalaisia tovereita ajattelemaan sitä, minkä vaikutuksen Venäjän sosialidemokraatteihin on tekevä se, kun niin auktoriteettinen henkilö kuin tov. Kautsky yrittää mustata koko puolueen edustajakokouksen työn moisella „kuvailulla”: „Leninin ja hänen ystäviensä hyökkäilyjä”? Mitähän Saksassa ajateltaisiin ihmisistä, jotka rohkenisivat kuvailla sanokaamme Dresdenin puoluekokouksen työtä (pöytäkirjoja lukematta) näin: Kautskyn ja hänen ystäviensä hyökkäilyjä...?

Yksi varoitussana kaikille Saksan sosialidemokraateille: Toverit! Jos te todella pidätte VSDTP:ta veljespuolueena, niin älkää uskoko sanaakaan siitä, mitä niin sanotut puolueettomat saksalaiset kertovat teille kahtiajakaantumises-

* „Leipziger Volkszeitungissa” on painovirhe: „ovat vihanneet”.

tamme. Vaatikaa yksinomaan asiakirjoja, alkuperäisiä asiakirjoja. Älkääkä unohtako: ennakkoluulo on totuudesta kauempana kuin tietämättömyys.

Sosialidemokraattisin tervehdyksin.

*Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen
Pää-äänenkannattajan („Proletari”) toimitus*

P. S.* Ranskalaiset sosialistit käsittävät puolueettomuuden jotenkin toisin kuin saksalaiset. Heidän pää-äänenkannattajansa „Le Socialiste” ** vastikään julkaisi VSDTP:n III edustajakokouksen päätöslauselmien käännöksen erillisenä liitteenä.

*Kirjoitettu kesäkuun 12 (25) päivän
jälkeen 1905*

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksan kielestä*

* — Postscriptum — jälkikirjoitus. *Toim.*

** — „Sosialisti”. *Toim.*

KUVA VÄLIAIKAISESTA VALLANKUMOUSSHALLITUKSESTA

Ajankohta. Tsarismi on nujerrettu Pietarissa. Itsevaltiudellinen hallitus on kukistettu,—lyöty hajalle, mutta sitä ei ole lyöty loppuun saakka, ei ole tuhottu, *ei ole hävitetty*, ei ole juurittu pois.

Väliaikainen vallankumoushallitus — vetoaa kansaan. Työläisten ja talonpoikain *omatoimisuus*. Täydellinen vapaus. Kansa itse järjestää elämänsä. *Hallituksen ohjelma* = täydet tasavaltalaiset vapaudet, talonpoikaiskomiteat agraarisuhteiden *täydellistä* uudistamista varten. Sosialidemokraattisen puolueen ohjelma *sinänsä*. Sosialidemokraatit väliaikaisessa hallituksessa = sosialidemokraattisen puolueen edustajia, *asiamiehiä*.

Edelleen,—perustava kokous. *Kun* kansa on noussut, niin se...* (vaikka ehkä ei heti) *saattaa* päästä enemmistöksi (talonpojat ja työläiset). *Ergo*** proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellinen *diktatuuri*.

Mustien voimien vimattu vastarinta. Kansalaisseita *täydessä käynnissä*,—tsarismien *kukistaminen*.

Proletariaatin organisaatio kasvaa, sosialidemokratian propaganda ja agitaatio voimistuu kymmentuhatkertaisesti: kaikki hallituksen kirjapainot etc.*** etc. „Mit der Gründlichkeit der geschichtlichen Aktion wird auch der Umfang der Masse zunehmen, deren Aktion sie ist“****.

Talonpoikaisto on itse ottanut käsiinsä *kaikki* agraarisuhteet, *kaiken* maan. *Tällöin* tapahtuu *kansallistaminen*.

* Sanasta ei ole saatu selvää. *Toim.*

** — Siis. *Toim.*

*** — et cetera — ja niin edespäin. *Toim.*

**** — „Yhdessä historiallisen toiminnan perusteellisuuden kanssa tulee siis kasvamaan myös niiden joukkojen suuruus, joiden toimintaa se on”¹³¹. *Toim.*

Tuotantovoimien valtava kasvu — koko maaseudun sivistyneistö, kaikki teknilliset tiedot käytetään maataloustuotannon kohottamiseen, kahleista vapauttamiseen (kulttuurikot, narodnikit etc. etc.)... Kapitalistisen edistyksen suunnaton kehitys...

Sota: *linnoitus* siirtyy käsistä käsiin. Joko porvaristo kukistaa proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellisen diktatuurin tahi tuo diktatuuri syyttää Euroopan ja silloin...?

Jos kysymystä vallankumouksellisesta diktatuurista käsitellään marxilaisesti, niin sitä on analysoitava *luokkien taisteluna*.

Ergo, mitkä yhteiskunnalliset perusvoimat tulevat kysymykseen? *Ordre de bataille* *?

(α) itsevaltiuden *kannalla* ovat virkamies-, sotilas- ja hoviainekset *ynnä* kansan tietämättömät ainekset (nopeasti hajoava koostuma, vielä eilen kaikkivoipa, huomenna voimaton). (Dynastiset etc. välienselvitykset niiden kesken ovat kiertämättömiä.)

organisaatio hyvin korkea maximum

(β) enemmän tai vähemmän suuri, maltillis-liberaalinen porvaristo.

(Tähän lasken kuuluviksi liberaaliset tilanherrat, suuret rahapösöt, kauppiaat, tehtailijat etc. etc. Tämä = = porvarillisen maan isäntien, valtioiden Σ. „Voivat kaiken”)

organisaatio hyvin kevyt

Ryhmien väliset selkkaukset ovat kiertämättömiä,— mutta kaikki ovat perustuslain kannalla jopa nykyin ja huomenna vielä enemmän.

Aatteelliset johtajat — runsaasti virkamiesten, tilanherrain, sanoma-lehtimiesten keskuudesta.

* — Taistelujärjestys. *Toim.*

(γ) pikkuporvarillinen ja talonpoikainen kerros. Kymmeniä miljoonia.

„Kansa”

par excellence*.

organisaatio minimum

Eniten tietämättömyyttä, järjestymättömyyttä.

Eniten ulospääsemättömyyttä, *välitöntä* hyötyä vallankumouksesta. Eniten horjuvaisuutta (vallankumous tänään, huomenna pienten parannusten jälkeen järjestyksen puolesta).

Demokratia.

Aatteelliset johtajat — hyvin paljon demokraattista sivistyneistöä. Sosialistivallankumouksellisen „tyyppi”.

(δ) proletariaatti.

hyvin suuri järjestyneisyys, kuri

Vallankumouksellista. Arvosteleva suhtautuminen pikkuporvaristoon. Aatteellisia johtajia *vähemmän* kuin kaikilla muilla, *vain* sosialidemokraattinen sivistyneistö ja sosialidemokraattiset valistuneet työläiset. Edelliseen verrattuna lukumäärällisesti paljoo heikompi, mutta sen Kampf-fähigkeit** on paljoo voimakkaampi.

Taistelun kohde = *tasavalta* (siihen luettuna *kaikki* demokraattiset vapaudet, *m i n i m u m - o h j e l m a* ja perusteelliset yhteiskunnalliset reformit).

α — ehdottomasti vastaan.

β — perustuslain *kannalla*, tasavaltaa *vastaan* (1/2—1/2). ((Kaupankäynnin ainesta.))

γ — vallankumouksen hetkellä (epävakaasti) tasavallan *kannalla* ((horjuvia taisteluaineisia)).

δ — täydellisesti ja kokonaan tasavallan *kannalla*.

Kirjottettu kesä—heinäkuussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — varsinainen. *Toim.*

** — kykeneväisyys taisteluun, taistelukyky. *Toim.*

PROLETARIAATIN TAISTELU JA PORVARISTON RENGINPALVELUKSET

Kapina ja aseellinen barrikaditaistelu Lodzissa,—verinen kahakka Ivanovo-Voznesenskissa,— yleislakot ja työläisten ampumiset Varsovassa ja Odessassa,— zemstvovaltuustoilveilyn häpeällinen loppu, — sellaisia ovat kuluneen viikon tärkeimmät poliittiset tapahtumat. Kun siihen lisätään tämänpäiväiset (kesäkuun 28—15 päivän) Geneven sanomalehtiutiset talonpoikaisliikehtimisistä Harkovin läänin Lebedinskin kihlakunnassa, viiden tilanherrankartanon hävittämisestä ja sotaväen lähettämisestä sinne, niin yhden viikon tapahtumissa meille kuvastuu kaikkien yhteiskunnan perusvoimien luonne, joka nyt vallankumouksen aikana tulee niin avoimesti ja selvästi ilmi.

Proletariaatti liikehtii herkeämättä, erittäinkin tammikuun 9 päivän jälkeen, suomatta viholliselle hetkenkään lepoa, se hyökkää pääasiallisesti lakkojen muodossa pidättäytyen suoranaisista yhteenotoista tsarismmin aseellisen voiman kanssa, valmistaen voimiaan suureen, ratkaisevaan taisteluun. Teollisesti eniten kehittyneillä seuduilla, missä työläiset ovat poliittisesti valveutuneimpia ja missä taloudelliseen ja yleispoliittiseen sortoon liittyy lisäksi kansallinen sorto,— poliisi ja tsarismmin sotaväki toimivat erikoisen kiihdyttävästi, ne suorastaan provosoivat työläisiä. Ja työläiset, yksinpä taisteluun valmistumattomatkin ja ne, jotka alussa rajoittuivat pelkkään puolustukseen, eivät ole antaneet meille Lodzin proletariaatin ominaisuudessa vain uutta näytettä vallankumouksellisesta innosta ja sankaruudesta, vaan myös korkeampia taistelumuotoja. Heidän aseistuksensa on vielä heikkoa, äärettömän heikkoa, heidän

kapinansa on vielä entiseen tapaan osittaista, yleisestä liikkeestä erillään olevaa, mutta he ottavat kuitenkin askeleen eteenpäin, he täyttävät hirveän nopeasti kaupungin katuja kymmenillä barrikadeilla, he aiheuttavat vakavia tappioita tsarismiin sotaväelle, he puolustautuvat vimmatusti erillisissä taloissa. Aseellinen kapina kasvaa niin syvyys- kuin laajuussuuntaankin. Tsaarin pyövelien uudet uhrit — Lodzissa on saanut surmansa ja haavoittunut lähes 2.000 henkeä — synnyttävät uusissa kymmenissä ja sadoissa tuhansissa kansalaisissa palavaa vihaa kirottua itsevaltiutta kohtaan. Uudet aseelliset taistelut osoittavat yhä havainnollisemmin, että kansan ratkaiseva aseellinen taistelu tsarismiin aseellisia voimia vastaan on kiertämätön. Erillisistä leimahduksista hahmottuu yhä selvemmin koko Venäjällä viriävä palo. Proletaarinen taistelu leviää uusille, takapajuisemmille seuduille, ja tsaarin uskolliset käskyläiset ahertavat innokkaasti vallankumouksen hyväksi muuttaen taloudellisia yhteenottoja poliittisiksi, selittäen työläisille kaikkialla ja joka paikassa näiden oman kohtalon perusteella, että itsevaltiuden kukistaminen on ehdottoman välttämätöntä, kasvattaen heistä tulevia kansankapinan sankareita ja taistelijoita.

Itse tapahtumat ja itse laajenevan ja kärjistyvän vallankumousliikkeen vaistovarainen prosessi vievät meitä yhä lähemmäksi aseellisen kansankapinan tunnusta, jonka proletariaatin puolue on Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen III edustajakokouksen kautta niin päätäväisesti esittänyt. Kadotkoot siis pikemmin kaikenlaiset horjunnat ja epäilyt, tulkoot kaikki ja jokainen pikemmin käsittämään, miten järjettömiä ja sopimattomia ovat tällä haavaa kieltäytymiset tästä lykkäystä sietämättömästä tehtävästä — valmistautua mitä tarmokkaimmin aseelliseen kapinaan, — miten vaarallista on vitkastelu, miten välttämätöntä on niiden erillisten kapinain yhdistäminen ja yhteenliittäminen, joita puhkeaa kaikkialla. Erillisenä jokainen näistä leimahduksista on voimaton. Tsaarihallituksen järjestetty voima voi nujertaa kapinaannousseet toiset toistensa jälkeen, jos liike tulee yhtä vaistovaraisesti ja hitaasti leviämään kaupungista kaupunkiin, seudulta toiselle. Mutta toisiinsa yhdistyneinä nuo leimahdukset voivat muodostua niin valtavaksi vallankumouksen roihuksi, ettei mikään voima maailmassa kestä sen edessä. Ja tätä yhdis-

tymistä tapahtuu, sitä tapahtuu tuhansia eri teitä, joita emme tiedä ja joiden olemassaoloa emme osaa aavistaa-kaan. Kansa oppii vallankumoustaitoa näissä erillisissä leimahduksissa ja otteluissa,—meidän on vain pysyttävä ajankohdan tehtävien tasalla, osattava aina näyttää taistelun seuraava, korkeampi aste ammentamalla kokemusta ja ohjeita menneisyydestä ja nykyisyydestä, kehoittaen rohkeammin ja laajemmin työläisiä ja talonpoikia kulkemaan yhä eteenpäin, kansan täydellistä voittoa kohti, sen itsevaltiudellisen koplan täydellistä kukistamista kohti, joka taistelee nyt kuolemaantuomitun vimmallä.

Miten usein sosialidemokratian keskuudessa, varsinkin sen sivistyneistösiivessä, onkaan ollut ihmisiä, jotka ovat madaltaneet liikkeen tehtäviä ja pelkurimaisesti kadottaneet uskonsa työväenluokan vallankumoukselliseen tarmoon. Eräät ajattelevat nytkin, että koska demokraattinen kumous on yhteiskunnallis-taloudelliselta luonteeltaan porvarillinen, niin proletariaatin ei pidä pyrkiä saamaan siinä johtoasemaa, osallistumaan mitä tarmokkaimmin siihen, esittämään etumaisia tunnuksia tsaarivallan kukistamisesta ja väliaikaisen vallankumousohallituksen pystyttämisestä. Tapahtumat opettavat myös näitä jälkeensä jääneitä ihmisiä. Tapahtumat vahvistavat oikeiksi marxilaisuuden vallankumousteorian taisteluhenkiset johtopäätökset. Demokraattisen vallankumouksen porvarillinen luonne ei merkitse, että tuo vallankumous voi olla edullinen vain porvaristolle. Päinvastoin, se on kaikkein edullisin ja eniten tarpeen proletariaatille ja talonpoikaistolle. Tapahtumat osoittavat yhä selvemmin, että vain proletariaatti kykenee käymään päättäväistä taistelua täydellisen vapauden ja tasavallan puolesta, porvariston epäluotettavuudesta ja horjuvaisuudesta huolimatta. Proletariaatista voi tulla koko kansan johtaja, kun se vetää puolelleen talonpoikaiston, joka saattaa odottaa itsevaltiudelta vain sortoa ja väkivaltaa ja porvarillisilta kansanystäviltä vain kavallusta ja petturuutta. Proletariaatti, itse sen luokka-aseman ansiosta, joka sillä on nykyisessä yhteiskunnassa, pystyy ennemmin kuin kaikki muut luokat käsittämään, että historian suursuursymykset ratkaistaan viime kädessä vain voiman avulla, että vapautta ei saada ilman suunnattomia uhreja, että tsarismien aseellinen vastarinta pitää murtaa ja nujertaa ase kädessä. Muutoin me emme saa vapautta, muutoin

Venäjällä on edessään Turkin kohtalo, pitkäaikainen, tuskallinen alaspäinmeno ja rappeutuminen, joka on erittäin tuskallinen kaikille työtätekeville ja riistetyille kansanjoukoille. Porvaristo nöyristelköön ja tehköö rengeinpalveluksia, hierokoon kauppoja ja kerjätköön almuja tavoitellessaan sellaista vapautta, joka on vain surkeata parodiaa. Proletariaatti lähtee taisteluun, se vie mukanaan mitä iljettävimmän ja sietämättömimmän maaorjuuden ja häväistyksen näännyttämän talonpoikaiston, se saavuttaa täydellisen vapauden, jonka voi säilyttää vain aseistettu kansa vallankumoukselliseen valtaan nojaten.

Sosialidemokratia ei ole esittänyt kapinatunnusta missään innostuksen puuskassa. Se on aina taistellut ja tulee taistelemaan vallankumouksellista fraasia vastaan ja vaatimaan tervejärkistä voimien arvioimista ja ajankohdan analysoimista. Sosialidemokratia on puhunut kapinan valmistelemisesta jo vuodesta 1902 lähtien, mutta se ei ole koskaan sotkenut tuota valmistelemista järjettömään, tahalliseen mellakoiden järjestämiseen, joiden keinotekoinen järjestäminen vain tuhlaasi hyödyttömästi voimiamme. Ja vasta nyt, tammikuun 9 päivän jälkeen, työväenpuolue on asettanut päiväjärjestyksen kapinatunnuksen ja tunnustanut, että kapina on välttämätön ja siihen valmistautumisen tehtävä lykkäystä sietämätön. Itsevaltius itse on tehnyt tästä tunnuksesta työväenliikkeen käytännön tunnuksen. Itsevaltius on antanut ensimmäiset kansalaissodan laajat ja joukkoluontoiset opetukset. Tämä sota on alkanut ja sitä käydään yhä laajemmassa mitassa, yhä kärjistyneemmässä muodossa. Meidän on vain yleistettävä sen antamat opetukset, selitettävä „kansalaissota”-sanan koko valtava merkitys, johdettava käytännöllisiä ohjeita tuon sodan erillisistä taisteluista, järjestettävä voimat, valmistettava välittömästi ja viipymättä kaikki, mikä on välttämätöntä todellista sotaa varten.

Sosialidemokratia ei pelkää katsoa totuutta silmiin. Se tuntee porvariston petturiluonteen. Se tietää, että vapaus ei tuo työläiselle lepoa ja rauhaa, vaan uuden, vieläkin valtavamman taistelun sosialismin puolesta, taistelun nykyisiä porvarillisia vapaudenystäviä vastaan. Mutta siitä huolimatta — ja juuri siksi — työläiset ehdottomasti tarvitsevat vapautta, heille vapaus on tarpeellisempi kuin kenellekään muulle. Vain työläiset kykenevät kansan johdossa tais-

telemaan täydellisen vapauden puolesta, demokraattisen tasavallan puolesta, ja he tulevat taistelemaan sen puolesta henkeen ja vereen.

Sanomattakin on selvää, että kansan keskuudessa on vielä paljon tietämättömyyttä ja tylsistyneisyyttä, on tehtävä vielä hyvin paljon työtä työläisten itsetietoisuuden kehittämiseksi, talonpoikaistosta puhumattakaan. Mutta katsokaa, kuinka nopeasti eilinen orja suoristaa selkäänsä, kuinka puoleksi sammuneissakin silmissä välkähtelee vapauden valo. Katsokaa talonpoikaisliikettä. Se on hajanaista, tiedotonta, me tiedämme vain hitusen verran sen todellisesta laajuudesta ja luonteesta. Mutta me tiedämme varmasti, että tietoinen työläinen ja taisteluun nouseva talonpoika ymmärtävät toisiaan parista sanasta, että jokainen valonsäde liittää heitä lujemmin yhteen vapaustaistelun käymiseksi, että sitten he eivät luovuta halpamaisen pelkurimaiselle ja itsekkäälle porvaristolle ja tilanherroille *omaa* vallankumoustaan, sitä demokraattista vallankumousta, joka voi antaa maata ja vapauden, antaa työtätekeville kaikki porvarillisessa yhteiskunnassa ajateltavissa olevat elämän helpotukset, jotta he voisivat taistella edelleen sosialismin puolesta. Ottakaapa keskinen teollisuusalue. Onko siitä kovinkaan kauan, kun se näytti meistä syvää unta nukkuvalta, onko siitä kovinkaan kauan, kun oltiin sitä mieltä, että siellä on mahdollista vain osittainen, hajanainen, vähäinen, ammatillinen liike? Mutta siellä on jo puhjennut yleislakko. Taisteluun on noussut ja nousee kymmeniä ja satoja tuhansia. Poliittinen agitaatio kasvaa tavattomasti. Sikäläiset työläiset ovat tietenkin vielä kaukana sankarillisen Puolan sankarillisesta proletariaatista, mutta tsarihallitus valistaa heitä nopeasti, pakoittaa heidät nopeasti „saavuttamaan Puolan”.

Ei, yleiskansallinen aseellinen kapina ei ole unelma. Ajatus proletariaatin ja talonpoikaiston täydellisestä voitosta nykyisessä demokraattisessa vallankumouksessa ei ole turha ajatus. Ja miten suurenmoisia tulevaisuuden näköaloja sellainen voitto avaakaan Euroopan proletariaatille, jota sotilaallinen ja tilanherrataantumus on nyt jo useita vuosia keinotekoisesti hillinnyt sen pyrkiessä onneen! Demokraattisen vallankumouksen voitto Venäjällä tulee olemaan merkinä sosialistisen vallankumouksen alkamiselle

ja veljämme, kaikkien maiden tietoisten proletaarien, uudelle voitolle.

Miten iljettävän mitättömältä tuntuukaan zemstvomiesten ja „osvobozhdenijelaisten” alamaisenuuskollinen esiintyminen Nikolai II kuuluisalla vastaanotolla, kun sitä verrataan proletariaatin valtavaan ja sankarilliseen taisteluun. Ilveilijät saivat ansaitun rangaistuksen. Ei ollut vielä ehtinyt kuivua se mustekaan, jolla he kirjoittelivat häikäilemättömän riemukkaita selostuksiaan tsaarin armollisista sanoista, kun noiden sanojen todellinen merkitys paljastui kaikille uusissa teoissa. Sensuuri riehuu. Sanomalehti „Rus”¹³² on lakkautettu yksinomaan sen vuoksi, että se julkaisi hyvin vaatimattoman adressin. Trepovin johtamalla poliisidiktatuurilla on menestystä. Tsaarin sanat selitetään virallisesti siinä mielessä, että hän lupasi *neuvottelevan* kansanedustajien kokouksen, samalla kun ikivanha ja „omaperäinen” itsevaltius jää koskemattomaksi!

Ruhtinas Meshtsherski esitti „Grazhdanin” lehdessä näköjään oikean arvion valtuuston vastaanotosta. Nikolai osasi *donner le change* zemstvomiehii ja liberaaleja,—kirjoitti hän. Nikolai osasi *vetää heitä nenästä!*

Pyhä totuus! Zemstvomiesten ja osvobozhdenijelaisten johtajia on vedetty nenästä. Niin heille pitääkin. He ovat saaneet ansaitun rangaistuksen lakeijamaisesta esiintymisestäään, siitä, että he salasivat todelliset päätöksensä ja ajatuksensa perustuslaista ja vastasivat halpamaisella vaitiololla tsaarin jesuiittamaiseen puheeseen. He ovat aina hieroneet kauppoja ja hierovat niitä nytkin pyrkien saamaan vapauden, joka on pelkkää parodiaa ja porvaristolle „vaaraton”. Shipov hieroo kauppoja Bulyginin kanssa, Trubetskoi hieroo kauppoja Shipovin kanssa, Petrunkevitch ja Roditshev hierovat kauppoja Trubetskoin kanssa, Struve hieroo kauppoja Petrunkevitchin ja Roditshevin kanssa. He hierovat kauppoja hyväksyen „väliaikaisesti” zemstvovaltuuston puhtaasti shipovilaisen ohjelman. Näille kaupanhierojille on annettu hyvä vastaus... potkaisu sotilassaappaalla.

Eiköhän tämäkään Venäjän porvarillisen „osvobozhdenijelaisuuden” johtajien häväistys osoittaudu lopun aluksi? Eivätköhän ne, jotka kykenevät olemaan vilpittömiä ja rehellisiä *demokraatteja*, käännä nytkään selkäänsä tuolle surullisenukuisalle „perustuslaillis-demokraattiselle

puolueelle”? Eivätkö he todellakaan tule käsittämään, että he häpäisevät auttamattomasti itseään ja kavaltavat vallankumouksen asian tukiessaan „puoluetta”, jonka „zemstvo-ryhmä” matelee itsevaltiuden edessä ja „Osvobozhdenije-liitto” zemstvoryhmän edessä?

Tervehdimme zemstvovaltuuston finaalia! Naamio on reväisty pois. Tehkää valintanne, herrat tilanomistajat ja herrat porvarit. Tehkää valintanne, herrat sivistyneet ja kaikenlaisten „liittojen” jäsenet. Kannatatteko vallankumousta vai vastavallankumousta? Oletteko vapauden puolesta vai vapautta vastaan? Ken tahtoo olla demokraatti teoissa, hänen on taisteltava, hänen on katkaistava suhteensa matelijoihin ja kavaltajiin, hänen on luotava rehellinen puolue, joka kunnioittaa itseään ja vakaumustaan, hänen on asetettava päättävästi ja kerta kaikkiaan aseellisen kapinan puolelle. Mutta ken tahtoo jatkaa diplomatialeikkiä, puolinaisilla fraaseilla leikkimistä, hieroa kauppoja ja tehdä renginpalveluksia, syytää suusanallisia uhkailuja, joihin kukaan ei usko, ja tervehtiä riemastuneena jumaloidun monarkin antamaa aatelismarsalkan toimen lupausta,— häntä on häväistävä julkisesti vapauden puolustajain yleisellä halveksunnalla.

Alas vapauden porvarilliset kavaltajat!

Eläköön vallankumouksellinen proletariaatti! Eläköön aseellinen kapina täydellisen vapauden puolesta, tasavallan puolesta, proletariaatin ja talonpoikaiston elintärkeimpien ja jokapäiväisten etujen puolesta!

„Proletari” № 6,
heinäkuun 3
(kesäkuun 20) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstin mukaan

KOLMAS ASKEL TAAKSEPÄIN

Kaikki toverit tietävät VSDTP:n III edustajakokouksen päätöslauselmista, millainen tulee olla periaatteellisen ja organisatorisen suhteen niin sanottuun vähemmistöön eli uusiskralaisiin. Tunnustaessaan välttämättömäksi aatteellisen taistelun „ekonomismin” jätteitä vastaan III edustajakokous myönsi mahdolliseksi vähemmistön kannattajain liittymisen puoluejärjestöihin ehdolla, että he tunnustavat puolueen edustajakokoukset ja alistuvat puoluekuriin. Koska tätä ehtoa ei ole täytetty, niin kaikki „vähemmistö”-ryhmät on katsottava puolueen ulkopuolella oleviksi, samalla kun käytännölliset *sopimukset* niiden kanssa ovat tietenkin sallittuja, Keskuskomitean ja paikallisten komiteain harkinnan mukaan, samoilla perusteilla kuin sopimukset Bundin y.m. kanssa.

Tällä hetkellä voimme ilmoittaa tovereille vain joitakin tietoja puolueesta erkaantuneen vähemmistön ulkomaisesta osasta. Keskuskomitea lähetti heti edustajakokouksen jälkeen sekä „Liigalle” että puolueen teknillisen puolen ja kassan hoitajille kirjeen pyytäen edellistä ilmoittamaan, miten se suhtautuu III edustajakokoukseen, ja jälkimmäisiä luovuttamaan puolueen omaisuuden Keskuskomitealle. Yhteenkään kirjeeseen ei ole saatu vastausta. Uusiskralaiset ovat olleet valmiit koko puolueen nimessä käyttämään hyväkseen puolueen kirjapainoa ja varastoa, ottamaan vastaan rahaa Saksan sosialidemokratialta ja yleensä ulkomailta, mutta he eivät ole tahtoneet tehdä puolueelle tiliä puolueen omaisuuden käyttämisestä ja puolueen varojen kuluttamisesta. Pidämme tarpeettomana kommentoida moista käytöstä.

III edustajakokousta koskevassa kirjoituksessa („Proletari” № 1 *) esitimme toivomuksen, että puolueen erkaantunut osa edes järjestäisi nopeammin mahdollisimman ehynänsä omat rivinsä: silloin tulee helpommaksi erinäisten sopimusten solmiminen ja tie tulevaan yhtenäisyyteen käy selvemmäksi. Valitettavasti tämäkin toivomuksemme on jäänyt miltei täyttämättä. Vähemmistön „konferenssin” päätöslauselmat on nyt julkaistu (ks. erittäin mielenkiintoista kirjasta: „Puoluetyöntekijäin ensimmäinen yleisvenäläinen konferenssi”, „Iskran” 100. numeron Erillinen Liite, sekä „Iskran” 100. numeroa). Kehoitamme hartaasti kaikkia puoluejärjestöjä tutustumaan tähän kirjaseen, sillä emme voi kuvitellakaan sen parempaa aineistoa aatteellisen taistelun käymiseksi puolueen erkaantunutta osaa vastaan. Nuo päätöslauselmat paljastavat sen, että vähemmistö on täydellisesti kykenemätön järjestämään edes omat kannattajansa. He eivät pystyneet edes kutsumaan koolle omaa konferenssiaan: heidän konferenssinsa kutsuimme koolle me, Enemmistökomiteain Byroo ja Keskuskomitea, me, jotka ilmoitimme III edustajakokouksen koollekutsumisesta. Menshevististen järjestöjen edustajat olivat järjestöjensä valtuuttamina matkalla edustajakokoukseen, mutta joutuivatkin konferenssiin! Konferenssi päätti olla tunnustamatta III edustajakokouksen päätöksiä — ja kumota II edustajakokouksessa hyväksytyt puolueen säännöt! Konferenssi ei voinut muodostua edustajakokoukseksi, — sen päätökset ovat *neuvottelevan* kokouksen päätöksiä, jotka jokaisen erillisen järjestön on vahvistettava. Ei ole konferenssin osanottajain täydellistä luetteloa eikä sen pöytäkirjojakaan. Vähemmistön järjestöt voivat siis vastata vain kyllä tai ei siihen, tunnustavatko ne tämän tai tuon päätöslauselman. Näin ollen ratkaiseva äänestys suoritetaan silloin, kun päätöslauselmien tekstiä ei voida muuttaa ja kun äänestäjiltä puuttuu päätöslauselmien johdosta käydyn keskustelun aineisto. Allah tietää, kuinka näitä päätösvaltaisia ääniä, jotka voivat jakaantua päätöslauselman joiain osaa vahvistettaessa ja toista kumottaessa, tullaan laskemaan. Näemme tässä bonapartelaisten kansanäänestysten periaatteen vastakohtana kansainvälisessä sosialidemokratiassa yleisesti tunnustetulle demokraattisen edustuksen periaatteelle.

* Ks. tätä osaa, ss. 434—435. *Toim.*

Meillä — täysoikeuksisten järjestöjen demokraattisesti valitut ja tilivelvolliset edustajat neuvottelevat ja päättävät. Heillä — edustajat ynnä vieraat neuvottelevat ja ehdottavat, mutta täysoikeuksiset järjestöt sanovat perästäpäin: kyllä tai ei. On vaikea kuvitella järjestelmää, joka voisi enemmän desorganisoida sosialidemokraatteja. Käytännössä tämä kansanäänestysysteemi muuttuu aina ilveilyksi.

Konferenssissa hyväksytyt ja 13 pykälää käsittävät „organisaatiosäännöt” ovat omalaatuinen helmi. Luodaan puoluerakennus, jossa on kuusi kerrosta seuraavassa järjestyksessä alhaalta ylöspäin: 1) johtava kollektiivi, 2) komitea, 3) alueen edustajakokous, 4) aluekomitea, 5) konferenssi ja 6) toimeenpaneva komissio. Yleensä puhuen alempi kollegio valitsee ylemmän. Mutta johtavan kollektiivin ja komitean välisten suhteiden perustana ei ole vaaliperiaate, vaan „sopimus”-periaate, kuten uusiskralaiset ajattelevat, tai „sekasotku”-periaate, kuten meistä tuntuu. Toisaalta, komitea kokonaisuudessaan kuuluu johtavan kollektiivin kokoonpanoon, eikä vain yhdessä kaikkien piirikomiteain, vaan „eri väestökerrosten keskuudessa työskentelevien ryhmienkin” jäsenten kanssa. Toisaalta, „piirikomiteaan kuuluu myös komitean edustaja”!! Yhtäältä kaikki tärkeimmät päätökset pitää antaa johtavan kollektiivin, toisaalta, erikoistapauksissa komitea toimii itsenäisesti „piirikomiteoiden kyselyyn saakka (!)”. Kolmannelta taholta, „komitea on velvollinen tekemään aika ajoittain piirikomiteoille selkoa toiminnastaan”. Kun piirikomiteain jäsenten enemmistö antaa epäluottamuslauseensa komitealle, niin se järjestetään uudelleen „aluekomitean ja piirikomiteain yhteisestä sopimuksesta”. Muiden puoluejärjestöjen (siinä luvussa myös piirikomitean) oikeuksia ja kokoonpanoa ei ole lainkaan määriteltä. Puolueen jäsenyyden käsite, josta menshevikit kävivät periaatteellista taistelua II edustajakokouksessa, on yleensä heitetty yli laidan! Tähän saakka sellaista periaatetta, että yhden ja saman järjestön tai puolueen jäsenten, jotka ovat tulleet yhteisymmärrykseen kaikissa oleellisissa ohjelma- ja taktiikkakysymyksissä, on päästävä keskenään „sopimukseen”, on pidetty anarkismin periaatteena. Koko maailman sosialidemokraatit ovat sellaisissa tapauksissa noudattaneet ja noudattavat periaatetta: vähemmistön alistuminen enemmistön tahtoon. Uusiskralaiset tahtovat antaa maailmalle kuolemattoman näytteen

siitä, kuinka nuo molemmat periaatteet saattavat sekoittaa toisiinsa mitä „runollisimmassa” epäjärjestyksessä. Hiljattain osui sattumalta käsiimme erään saksalaisen sanomalehden numero, jossa oli tunnus: „Weder Autorität noch Majorität” — „ei auktoriteettia eikä enemmistöä”. Tuo periaate on sukua uusiskralaiselle prosessi-organisaatiolle. Mainittu sanomalehti on saksalaisten anarkistien äänenkannattaja: „Der Anarchist” *.

Keskuksen („elimen, joka yhdistää koko puolue toiminnan”) vaaleissa uusiskralaiset pitävät parempana välillisiä vaaleja, vaaleja valitsijamiesten kautta, kuin välittömiä vaaleja. Toimeenpanevaa komissiota eivät valitse välittömästi johtavien kollektiivien edustajat, vaan se valitaan *neliasteisilla* vaaleilla! Miksi yhtäkkiä on lakattu pitämästä välittömistä vaaleista — allah tietää. Jotkut ajattelevat: eiköhän uusiskralaisiin liene jo vaikuttanut hra Struven esimerkki, Struven, joka tahtoo säätää yläkamaria varten yleiset, mutta välilliset vaalit? Miten nimenomaan nämä neliasteiset vaalit tullaan toimittamaan, — senkin tietää yksin allah, sillä „säännöissä” siitä ei ole sanaakaan.

On itsestään selvää, että olisi naurettavaa ottaa vakavalta kannalta noita sääntöjä, joiden kukkasista emme ole maininneet läheskään kaikkia. Näitä sääntöjä ei tulla koskaan soveltamaan. Kuusikerroksiset raskaat vaunut, vaikka ne onnistuttaisiinkin rakentamaan, eivät voi liikahda paikoiltaan. Noilla säännöillä on periaatteellinen eikä käytännöllinen merkitys. Ne ovat kuuluisan „prosessi-organisaatio”-teorian mainio, verraton ilmentymä. Nyt yksinpä sokeankin pitäisi nähdä, että prosessi-organisaatio on desorganisaatiota. Tähän saakka menshevikit ovat esiintyneet desorganisaattoreina sekä vastaväittäjiensä että II edustajakokouksen ja sen muodostamien elinten suhteen. Nyt menshevikit esiintyvät desorganisaattoreina aatetovereidensa suhteen. Se on jo desorganisaation todellista periaatteeksi korottamista.

Meitä ei kummastuta se, että menshevikit aloittivat omien sääntöjensä rikkomisesta. He eivät hahmotelleet minkäänlaista Venäjän jakoa alueisiin. He eivät valinneet mitään toimeenpanevaa komissiota, ei edes väliaikaisesti, siksi aikaa, kunnes komiteat ja järjestöt vahvistetaan.

* — „Anarkisti”. Toim.

Konferenssi valitsi Organisaatiokomission, jota säännöt eivät edellytä, ja antoi sille erikoistehtäviä! Nyt yksinpä väliaikaisten ja erillistenkin sopimusten teko menshevikkien kanssa käy hirveän vaikeaksi, sillä tuolla Organisaatiokomissiolla ei ole mitään virallista asemaa eikä sen ottamalla askelilla voi olla mitään ratkaisevaa merkitystä. Ken haluaa olla tekemisissä menshevikkien kanssa, huolehtikoon yhteyden ottamisesta heidän jokaiseen erilliseen järjestöönsä ja vieläpä erikseen jokaiseen „paaniinkin”, joka saattaa sanoa: „emme salli!”.

Erittäin hämmästyttävää on vihdoin se, että vähemmistön „säännöissä” ei puhuta kerrassaan mitään puolueen äänenkannattajista ja yleensä puoluekirjallisuudesta. Äänenkannattajia on („Iskra”, „Sotsial-Demokrat”¹³³) ja tulee olemaan, mutta konferenssissa hyväksytyt „säännöt” eivät *lainkaan* määrittele niiden ja puolueen välistä yhteyttä. Se on kauheata, mutta niin se on. Kirjalliset työntekijät ovat puolueen ulkopuolella, sen yläpuolella. Ei mitään valvontaa, ei mitään tilivelvollisuutta eikä mitään aineellista riippuvaisuutta. Siis jotain sentapaista kuin oli ranskalaisen sosialistien opportunistin pahimpina aikoina: puolue puolueena ja kirjailijat kirjailijoina. Tältä näkökannalta katsottuna seuraava konferenssin päätöslauselma ei ehkä olekaan satunnainen. Päätöslauselma *puolue-* (?) kirjallisuudesta: „Konferenssi pitää välttämättömänä 1) että Organisaatiokomissio ryhtyy toimenpiteisiin sen aikaansaamiseksi, että puoluekirjailijoilla olisi laajemmat mahdollisuudet käydä legaalisessa lehdistössä taistelua puolueen teoreettisten periaatteiden puolesta”. Muuan menshevistisen organisaation esikuva: ryhmä vastuuttomia ja „riippumattomia”, korvaamattomia ja erottamattomia, „puoluekirjailijoita”. Ja heidän rinnallaan — komissio, joka huolehtii... legaalisesta julkaisemisesta!

Tästä organisaatiotyypistä on vaikea puhua vakavasti. Mitä lähempänä on vallankumous, mitä lähempänä on aika, jolloin sosialidemokraatit saavat mahdollisuuden esiintyä julkisesti „legaalisisessa” lehdistössä, sitä ankarammin proletariaatin puolueen on noudatettava sitä periaatetta, että „puoluekirjailijat” ovat ehdottomasti tilivelvollisia puolueelle ja puolueesta riippuvaisia.

Mitä tulee konferenssin taktillisiin päätöslauselmiin, niin ne ovat mainiona vahvistuksena siitä, että III edustaja-

kokouksen lausunto „ekonomismille sukua olevista” sosialidemokratian suuntavaihteista ja „puoluetyön kantavuuden supistamisesta”, on oikea. Emme käy edes puhumaankaan päätöslauselmien uskottoman huolimattomasta toimittamisesta, ne muistuttavat pikemminkin mieltelmistä tehtyjä muistiinpanoja, aforismeja, mietteitä ja katkelmia alkuperäisestä käsikirjoituksesta. Tässä suhteessa konferenssin päätöslauselmien kanssa voi kilpailla vain „„Osvobozhdenije-liiton” ohjelma”. Emme näe puolueen ylimmän elimen antamia täsmällisiä ja selviä ohjeita, vaan... eräiden puoluekirjailijain kynäilyharjoitelmia.

Tarkastelkaa niiden sisältöä. Päivänpolttavasta kapinakysymyksestä teille ei sanota, että kapina on käynyt „välttämättömäksi”, että on selitettävä ei ainoastaan sen poliittista merkitystä, vaan myös sen „käytännöllis-organisatorista puolta”, että on „järjestettävä proletariaatti” tätä silmälläpitäen ja „muodostettava, mikäli tarve vaatii, erikoisryhmiä” (III edustajakokouksen päätöslauselma). Ei. Teille sanotaan ensin, että sellainen mahdollisuus kuin kapinan aloittaminen jonain määrättyinä ajankohtana ja sen valmisteleminen konspiraatio- ja organisaatiokeinoin „on poissuljettu”,— ja sitten saatte lukea, että agitaation ja organisaation laajetessa on mahdollista vaistovaraisten liikehtimisten muuttuminen „suunnitelmanmukaisiksi kapinoiksi”. Ja tämän sekasotkun pitäisi olla proletariaatin puolueen aatteellisena ohjeena! VSDTP:n kolmas edustajakokous *toistaa ja vahvistaa* kaikki vanhat totuudet propagandasta, agitaatiosta, yleisdemokraattisesta liikkeestä j.n.e., mutta *lisää* siihen uuden tehtävän: järjestää proletariaatti kapinaa varten, selittää vapauden puolesta käytävän taistelun, päättäväisen taistelun *uusien* menetelmien „käytännöllis-organisatorista puolta”. Konferenssi puhuu vain „kapinan valmistelemisestä” yleensä, toistaa vain kuluneita lausuntoja agitaatiosta ja organisaatiosta yleensä, mutta ei rohkene määritellä itsenäisesti mitään uutta tehtävää eikä esittää mitään johtavaa tunnusta siitä, että on otettava askel eteenpäin, siitä, että valmistautumisesta yleensä, josta olemme puhuneet vuodesta 1902 alkaen, on siirryttävä kysymyksen käytännöllis-organisatoriseen aseteluun. He ovat täsmälleen samanlaisia kuin vanhat ekonomistit. Kun esiin nousi poliittisen taistelun uusia tehtäviä, alettiin niitä

madaltaa, jaotella vaiheisiin, alistaa taloudellisen taistelun tehtäville.

Ei ainoastaan taloudellinen taistelu, vaan myös poliittinen mitä laajimmissa ja rohkeimmissa muodoissa, sanoivat vallankumoukselliset sosialidemokraatit. Poliittisen agitaation parhain keino on taloudellinen taistelu, vastasivat ekonomistit. Ei ainoastaan propaganda ja agitaatio yleensä, sanovat nyt vallankumoukselliset sosialidemokraatit, ei ainoastaan kapinan poliittisen merkityksen selittäminen, vaan myös erikoisryhmien muodostaminen, käytännöllis-organisatorisen työn viipymätön aloittaminen, „mitä tarmokkaimmat toimenpiteet proletariaatin aseistamiseksi”. Suunnitelmanmukainen kapina on mahdoton, vastaavat uusiskralaiset, on laajennettava agitaatiota, lujitettava organisaatiota, valmistettava vaistovaraisten muuttamista suunnitelmalliseksi; vain tällä perustalla „voidaan lähentää kapinan hetkeä” ja „teknilliset taisteluvalmistelut voivat saada enemmän tai vähemmän vakavan merkityksen”...

Heidän mielestään kapinan hetki ei ole vielä „lähentynyt”! Käytännölliset valmistelut „voivat” heidän mielestään vasta „saada” „enemmän tai vähemmän vakavan merkityksen”! Eikö tämä ole mitä puhtainta hvostismia? Eikö tämä ole „lykkäystä sietämättömän” (III edustajakokouksen mielestä) tehtävän madaltamista, tehtävän, jonka täyttämiseksi olemme tehneet vasta kovin vähän? Eivätkö nuo ihmiset peräänny taaksepäin, kapinasta agitaatioon, niin kuin ekonomistit perääntyivät poliittisesta taistelusta taloudelliseen taisteluun isäntiä ja hallitusta vastaan? Lukekaa, miten hra Struve „Osvobozhdenijen” 71. numerossa peräännyy tunnuksesta: aseellinen kapina, miten tuo liberaalisen porvariston johtaja kieltää sen kiertämättömyyden (s. 340), miten hän yrittää mataloittaa „vallankumouksen” merkitystä „teknillisessä mielessä”, miten hän „syventää” kapinatunnusta viittaamalla „yhteiskunnallisyökkilisiin ehtoihin”, miten hän vaihtaa tämän tunnuksen tunnukseen „joukkojen kyllästämisestä demokraattisen uudistuksen aatteilla”,— ja te ymmärrätte, miten syvästi turmiollinen vaikutus proletariaattiin on oleva uusiskralaisten hvostismilla ja kenelle se on eduksi.

Toinen päivänpolttava poliittinen kysymys: kysymys väliaikaisesta vallankumouhallituksesta. III edustaja-

kokouksen päätöslauselmassa se asetetaan selvästi ja tarkasti. Perustelussa — taistelu tasavallan puolesta; sen valloittaminen on mahdollista vain kapinan täydellisesti voittaessa; on välttämätöntä, että perustavan kokouksen kutsuu koolle väliaikainen vallankumoushallitus, jotta vaalivapaus ja vaalien oikein suorittaminen tulisi todella turvatuksi; on välttämätöntä valmistautua taisteluun porvaristoa vastaan vallankumouksen saavutusten säilyttämiseksi. Edustajakokouksen johtopäätökset ja direktiivit: proletariaatille on selitettävä väliaikaisen vallankumoushallituksen välttämättömyys. Proletariaatin on vaadittava tältä hallitukselta tarkoin määriteltyjä tekoja, nimittäin: koko minimiohjelman toteuttamista. Sosialidemokraattien osallistuminen hallitukseen (toiminta „ylhäältäkäsini”) on sallittua; tämän osallistumisen tarkoitusperä osoitetaan tarkasti (säälimätön taistelu vastavallankumousta vastaan ja työväenluokan itsenäisten etujen puolustaminen). Osallistumisen ehdot osoitetaan yhtä selvästi; muodollinen ehto — puolueen tiukka valvonta; aineellinen ehto, s.o. osallistumisen tarkoituksenmukaisuuden ehto, — sosialidemokratian riippumattomuuden järkähtämätön suojeleminen, sosialistisen kumouksen ehtojen valmisteleminen. Tätä hallituksen osallistumisen ehtojen, ylhäältäkäsini harjoitettavan painostuksen, tuon uuden, vain vallankumouskaudelle ominaisen toimintamuodon, ehtojen luetteloa täydennetään sillä, että osoitetaan jatkuvan ja kaikissa tapauksissa tarpeellisen alhaaltakäsini harjoitettavan painostuksen muodot ja tarkoitus, — painostuksen, jota aseistettu ja sosialidemokratian johtama proletariaatti harjoittaa väliaikaista vallankumoushallitusta kohtaan. Yleensä meillä on tässä täydellinen vastaus *uuteen* poliittiseen kysymykseen, *uusien* taistelumuotojen merkityksen ja niiden tarkoitusperän, tämän taistelun ohjelman ja niiden ehtojen täsmällinen määrittely, milloin nuo muodot ovat sallittuja.

Entä miten kysymys asetetaan konferenssin päätöslauselmassa? Tämä päätöslauselma alkaa peräti *virheellisellä* väitteellä, että „vallankumouksen ratkaiseva voitto tsarismista” voi muka ilmetä joko väliaikaisen hallituksen pystyttämisenä „tahi vallankumouksellisena aloitteena jonkin sellaisen edustuslaitoksen taholta, joka kansan välittömän vallankumouksellisen painostuksen alaisena päättää järjestää yleiskansallisen perustavan kokouksen”.

Puolueelle voidaan ja pitää antaa taktillisia ohjeita niin kapinan voiton kuin sen tappionkin varalta, niin todella perustavan kokouksen koollekutsumisen varalta vallankumouksellista tietä kuin senkin varalta, jos tsaari kutsuu koolle jonkinlaisen kansanedustuslaitoksen irvikuvan. Mutta kun ratkaisevaksi voitoksi sanotaan sitä, josta puutuu ratkaisevin voiton ehto, niin se merkitsee vallankumouksellisen tietoisuuden sumentamista eikä sen ohjaamista. Minkä hyvänsä edustuslaitoksen „päätös” perustavan kokouksen järjestämisestä, olkoonpa tuo „päätös” millainen tahansa, on vielä yhtä kaukana ratkaisevasta voitosta kuin sana teosta, sillä tsaarivalta pitää käsissään voimaa, joka voi estää sanan muuttumisen teoksi. Uusiskralaisten päätöslauselma on täsmälleen samanlainen kuin entisten ekonomistien väite, että työläisten ratkaisevana voittona saattaa muka olla joko se, että he hankkivat 8-tuntisen työpäivän, tahi se, että hallitus lahjoittaa 10-tuntisen työpäivän, josta työläiset siirtyvät 9-tuntiseen.

Konferenssin päätöslauselma toistaa marxilaisuuden eittämättömät väittämät demokraattisen vallankumouksen porvarillisesta luonteesta, mutta tulkitsee ne suppeasti tai virheellisesti. Tasavalta-taistelutunnuksen asemesta meille esitetään „monarkistisen järjestelmän hävittämis”-prosessin kuvaus. Sen sijaan, että osoitettaisiin *uuden taistelutavan*, „ylhäältäkäsin” tapahtuvan taistelun ehdot ja tehtävät, taistelun, joka on mahdollinen ja välttämätön proletaarisen kapinan menestyksen tapauksessa vallankumouskaudella, meille esitetään teesi: „on jäätävä äärimmäiseksi vallankumoukselliseksi oppositiopuolueeksi”. Tämä teesi sopii erittäin hyvin parlamenttitaisteluun, se sopii erittäin hyvin toimintaan alhaaltakäsin, mutta kapinan aikana se on tuiki riittämätön. Sellaisena aikana „opposition” tehtävänä on hallituksen väkivaltainen kukistaminen, mutta tässä kysymyksessä konferenssi ei kyennyt antamaan johtavaa tunnusta.

Koska konferenssin päätöslauselma pitää sallittuna osittaista ja väliaikaista „vallan valtaamista” eri kaupungeissa ja alueilla, se luopuu siitä uuden „Iskran” „periaatteesta”, että osallistuminen väliaikaiseen vallankumoushallitukseen yhdessä porvariston kanssa on proletariaatin kavaltamista, millerandilaisuutta j.n.e. Osittainen ja väliaikainen kavaltaminen on myös kavaltamista. Eikä tehtävän

rajoittaminen eri kaupungeita tai alueita koskevaksi ratkaise sitä, vaan ainoastaan hajoittaa huomion eri tahoille ja pirstoo kysymyksen osiin sotkien sitä. Vihdoin tunnus: „vallankumoukselliset kommuunit”, joka on esitetty konferenssin päätöslauselmassa, lähenee epäselvyydessään suorastaan fraasia, erotukseksi tunnuksesta: proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattinen diktaattori.

Koko uusiskralaisten päätöslauselmassa väliaikaisesta vallankumouhallituksesta on sama vika kuin heidän päätöslauselmassaan kapinastakin: ei osata määritellä ajankohdan uusia taktillisia tehtäviä, toistetaan vanhaa sen sijaan, että kehoitettaisiin menemään eteenpäin, siitä puuttuu johtava tunnus etumaisinta luokkaa varten demokraattisessa vallankumouksessa, siinä väheksytään tämän luokan tehtäviä ja sen toiminnan laajuutta, sen vallankumouksellista innostusta ja vallankumouksellista tarmoa. Tuon virheellisen taktillisen linjan poliittisena tendenssinä on uusiskralaisuuden läheneminen osvobozhdenijelaisuuteen, johtoaseman luovuttaminen demokraattisessa kumouksessa liberaaliselle porvaristolle, proletariaatin muuttaminen tuon porvariston yksinkertaiseksi lisäkkeeksi.

Mainittu peruspuutteellisuus ilmenee konferenssin muisakin, vähemmän tärkeissä päätöslauselmissa. Esimerkiksi sen tunnuksen asemesta, joka vaatii 8-tuntisen työpäivän toteuttamista vallankumouksellista tietä (III edustajakokouksen päätöslauselma), esitetään vain vanha, nykyhetkellä riittämätön tunnus agitaatiosta 8-tuntisen työpäivän lainsäädännöllisen säätämisen puolesta. Vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteain viipymättömän muodostamisen asemesta ehdotetaan vain niiden perustamista koskevan vaatimuksen esittämistä perustavalle kokoukselle. Sellaisen tunnuksen asemesta kuin: taistelu porvariston vapautusliikkeen epäjohdonmukaisuutta, rajoittuneisuutta ja riittämättömyyttä vastaan kaikkialla, missä näitä piirteitä ilmenee (III edustajakokouksen päätöslauselma),— konferenssin päätöslauselma, toistaen Staroverin virheen, asettaa mielettömän tehtävän: pitää löytää „lakmuspaperi”, luetella „pykälät”, joiden asettamia vaatimuksia vastaavaa porvarillista demokraattia voidaan nimittää vilpittömäksi kansan ystäväksi. Uusiskralaisen päätöslauselman „pykälät” osoittautuivat tietenkin oitis epätäydellisiksi. Puuttuu tasavaltatunnus.

Näin ollen „Venäjän vapautusliiton” („Proletari”, № 4 *) kaltainen demokraattinen ryhmä on näiden „pykälien” mukainen, vaikka todellisuudessa ei ole mitään takeita sitä vastaan, etteivät osvobozhdenijelaiset muodosta tämän ryhmän enemmistöä.

On itsestään selvää, että sanomalehtikirjoituksessa olemme voineet hahmotella vain yleispiirtein ja erittäin lyhyesti uusiskralaisuuden koko taktillisen linjan perusvirheen, joka on ilmennyt konferenssin päätöslauselmissa. Yhtä köykäinen kuin on heidän „prosessi-organisaationsa”, yhtä vakavia ja tärkeitä ovat puolueelle heidän taktiikkansa virheelliset tendenssit. Sen vuoksi erittelemme noita tendenssejä seikkaperäisesti erikoisessa kirjasessa, jota jo painetaan ja joka ilmestyy aivan lähi aikoina ¹³⁴.

„Proletari” № 6,
heinäkuun 3
(kesäkuun 20) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstin mukaan

* Ks. tätä osaa, ss. 493—505. *Toim.*

KANSAINVÄLISELLE SOSIALISTISELLE TOIMISTOLLE

Kalliit kansalaiset!

„Proletarin” toimitus sai tänään sähkeen Berliinistä. Eräs toveri pyytää meitä tiedoittamaan Kansainväliselle toimistolle, että „Berliner Tageblatt'in” * yksityissähkeen mukaan Venäjän hallitus on pyytänyt suurvaltoja lähettämään vartioaluksensa Konstantinopolista Odessaan auttamaan sitä järjestyksen palauttamisessa.

On täysin mahdollista, että Venäjän hallitus, ollen luottamatta enää omiin merivoimiinsa, yrittää pakoittaa Euroopan valtioiden sotalaivoja taistelemaan Venäjän vallankumousta vastaan Odessassa *asuvien* ulkomaalaisten suojelemisen varjolla.

Niinpä siis on olemassa suuri vaara, että Euroopan kansat saatetaan pakoittaa esittämään Venäjän vapauden pyövelien osaa. Sen vuoksi pyydämme Teitä, kalliit kansalaiset, pohtimaan tätä kysymystä ja etsimään keinoa tuon mahdollisuuden ehkäisemiseksi. Ehkä olisi sopivaa julkaista Kansainvälisen sosialistisen toimiston nimessä vetoamus kaikkien maiden työläisille. Tässä vetoamuksessa pitäisi korostaa sitä, että Venäjällä ei tapahdu roskaväen mella-koita, vaan vallankumous, että käydään taistelua vapauden puolesta, että tämän taistelun päämääränä on perustavan kokouksen koollekutsuminen, mitä vaativat kaikki edistysmieliset puolueet, etenkin SDTP. Kenties sellainen kaikille kielille käännetty, koko maailman sosialistisissa sanomalehdissä julkaistu ja kaikki käytettävissämme olevin mahdollisin keinoin levitetty vetoamus voi vaikuttaa yleiseen

* — „Berliinin Päivälehti”. *Toim.*

mielipiteeseen ja tehdä tyhjäksi vapaudelle turmiolliset Venäjän hallituksen suunnitelmat.

Toivomme, että tiedoitatte meille mielipiteenne tästä.

Kalliit kansalaiset, ottakaa vastaan veljellinen tervehdyssemme.

Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen
Keskuskomitean nimessä

N. Lenin (Vl. Uljanov)

*Kirjoitettu kesäkuun 21
(heinäkuun 4) pnä 1905*

*Julkaistu ensi kerran helmikuun 2 pnä 1924
„Le Peuple” („Kansa”) lehdessä № 33*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskan kielestä*

VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTINEN TYÖVÄENPUOLUE

*Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!***KOLME PERUSTUSLAKIA ELI
KOLME VALTIORAKENTEEN MUOTOA**

Mitä poliisi ja virkamiehet tahtovat?	Mitä kaikkein liberaalisimmat porvarit (osvobozhdenijelaiset eli perustuslaillis-demokraattinen puolue) tahtovat?	Mitä tietoiset työläiset (sosialidemokraatit) tahtovat?
— Itsevaltiudellista monarkiaa.	— Perustuslaillista monarkiaa.	— Demokraattista tasavaltaa.

MITÄ OVAT NÄMÄ VALTIORAKENTEEN MUODOT?

ITSEVALTIUDELLINEN MONARKIA	PERUSTUSLAILLINEN MONARKIA	DEMOKRAATTINEN TASAVALTA
1. Tsaari — yksinvaltiainen monarkki.	1. Tsaari — perustuslaillinen monarkki.	1. Ei mitään tsaaria.
2. Valtakunnan neuvosto (tsaarinnimittämät virkamiehet).	2. Kansanedustajien ylähuone (välilliset, ei täysin yhtäläiset eikä täysin yleiset vaalit).	2. Ei mitään ylähuonetta.

3. Valtakunnan-duuma eli kansanedustajien neuvotteleva kamari (välilliset, ei-yhtäläiset ja rajoitetut vaalit).	3. Alahuone (yleiset, välittömät ja yhtäläiset vaalit salaisella äänestyksellä).	3. Yksi tasaval- lan kamari (yleiset, välittömät ja yhtäläiset vaalit salaisella äänestyksellä).
---	--	---

MIKÄ MERKITYS ON NÄILLÄ VALTIORAKENTEEN MUODOILLA?

ITSEVALTIUDELLINEN MONARKIA	PERUSTUSLAILLINEN MONARKIA	DEMOKRAATTINEN TASAVALTA
1 ja 2. Poliisilla ja virkamiehillä täysi valta kansan suhteen.	1. Kolmasosa val- lasta poliisille ja virkamiehille, joi- den johdossa on tsaari.	1. Ei mitään itse- näistä valtaa polii- sille eikä virkamie- hille; niiden täy- dellinen alistami- nen kansan val- taan.
3. Neuvotteleva äänioikeus suurpor- varistolle ja rikkail- le tilanherroille.	2. Kolmasosa val- lasta suurporvaris- tolle ja rikkaille tilanherroille.	2. Ei mitään etu- oikeuksia kapitalis- teille eikä tilan- herroille.
— Ei mitään val- taa kansalle.	3. Kolmasosa val- lasta koko kansalle.	3. Kaikki valta, yhtenäinen, täydel- linen ja jakamaton valta koko kan- salle.

MIKÄ TARCOITUS ON NÄILLÄ VALTIORAKENTEEN
MUODOILLA?

ITSEVALTIUDELLINEN MONARKIA	PERUSTUSLAILLINEN MONARKIA	DEMOKRAATTINEN TASAVALTA
<p>Se, että parhaiten eläisivät hoviväki, poliisi ja virkamiehet; — että rikkaat voisivat mielensä mukaan rosvota työläisiä ja talonpoikia; — että kansa jäisi ikuisesti oikeuttomaksi, tietämättömäksi ja sivistymättömäksi.</p>	<p>Se, että poliisi ja virkamiehet olisivat riippuvaisia kapitalisteista ja tilanherroista; — että kapitalistit, tilanherrat ja rikkaat talonpojat voisivat vapaasti ja rauhassa, laillisesti eikä mielivaltaisesti, rosvota kaupungin ja maaseudun työläisiä.</p>	<p>Se, että vapaa valistunut kansa oppisi itse hoitamaan kaikki asian- sa,— ja mikä tärkeintä, se, että työväenluokka voisi vapaasti taistella sosialismin puolesta, sellaisen järjestelmän puolesta, jonka vallitessa ei tule olemaan rikkaita eikä köyhiä, jolloin koko maa ja kaikki tehtaat tulevat kuulumaan kaikille työtätekeville.</p>

*Ilmestynyt kesä—heinäkuussa 1905
erillisenä lentolehtisenä*

*Julkaistaan lentolehtisen
tekstin mukaan*

VALLANKUMOUSARMEIJA JA VALLANKUMOUSSHALLITUS

Kapina Odessassa ja panssarilaiva „Potjomkinin” siirtyminen vallankumouksen puolelle merkitsivät uutta ja suurta askelta eteenpäin itsevaltiustavastaisen vallankumousliikkeen kehityksessä. Tapahtumat ovat todistaneet hämmästyttävän nopeasti, että kehoitukset kapinaan ja väliaikaisen vallankumoushallituksen muodostamiseen,—kehoitukset, joilla proletariaatin tietoiset edustajat Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen III edustajakokouksen ominaisuudessa kääntyivät kansan puoleen, olivat oikea-aikaisia. Vallankumousliekin uusi leimahdus tekee ymmärrettäväksi näiden kehoitusten käytännöllisen merkityksen ja pakoittaa meidät määrittelemään täsmällisemmin vallankumoustaistelujain tehtävät nykyisenä ajankohtana Venäjällä.

Yleiskansallinen aseellinen kapina kypsyy ja meidän nähtemme muuttuu järjestyneemmäksi vaistovaraisen tapahtumainkulun vaikutuksesta. Ei ole kulunut kovinkaan kauan niistä ajoista, jolloin kansan itsevaltiustavastaisen taistelun ainoana ilmauksena olivat *vaistovaraiset kapinat*, s.o. tiedottomat, järjestämättömät, vaistovaraiset, toisinaan hillittömätkin levottomuudet. Mutta työväenliike edistyksekkimmän luokan, proletariaatin, liikkeenä on nopeasti jättänyt taakseen tuon alkuvaiheen. Sosialidemokratian tietoinen propaganda ja agitaatio ovat tehneet tehtävänsä. Järjestynyt lakkotaistelu ja *poliittiset mielenosoitukset* itsevaltiutta vastaan ovat tulleet vaistovaraisten kapinain tilalle. Raa'at sotilaalliset rankaisutoimenpiteet ovat muutamien vuosien kuluessa „kasvattaneet” proletariaattia ja kaupunkirahvasta, valmentaneet sitä vallankumoustaistelun korkeimpia muotoja varten. Rikollinen ja häpeällinen sota, johon itsevaltiustavaksi kansan, on täyttänyt kansan kärsivällisyyden maljan

kukkuroilleen. Joukot ovat alkanet tehdä aseellisia vastarintayrityksiä tsaarin sotaväkeä vastaan. Kansa on alkanut käydä todellisia *katutaisteluja* sotaväkeä vastaan, *taistella barrikadeilla*. Kaukasia, Lodz, Odessa, Liepaja ovat antaneet meille aivan viime aikoina näytteitä proletaarisesta sankaruudesta ja kansan innostuksesta. Taistelu on kasvaessaan muuttunut kapinaksi. Vapauden pyövelien häpeällinen osa, poliisin käskyläisten osa ei ole voinut olla vähitellen avaamatta itse tsaarin armeijankin silmiä. Armeija on alkanut horjua. Ensin erinäisiä käskyjen täyttämättä jättämistapauksia, varaväen tyytymättömyydenilmauksia, upseerien vastalauseita, agitaatiotyötä sotilaiden keskuudessa, eri komppanioiden tai rykmenttien kieltäytymisiä ampumasta veljiään — työläisiä. Sitten — *osa armeijasta siirtyy kapinan puolelle*.

Viimeisten Odessan tapahtumien valtava merkitys on juuri siinä, että siellä tsarismien sotavoimain suuri joukko-osasto — kokonainen panssarilaiva — ensi kerran siirtyi avoimesti vallankumouksen puolelle. Hallitus on tehnyt hurjia ponnistuksia ja turvautunut kaikkiin mahdollisiin juoniin salatakseen kansalta tuon tapahtuman, tukahduttaakseen matruusien kapinan heti alkuunsa. Mutta mikään ei ole auttanut. Vallankumouksellista panssarilaiva „Potjomkinia” vastaan lähetetyt sota-alukset *ovat kieltäytyneet taistelemasta* tovereitaan vastaan. Levittämällä koko Euroopassa tiedoituksia „Potjomkinin” antautumisesta, tsaarin antamasta vallankumouksellisen panssarilaivan upottamista koskevasta käskystä, itsevaltiudellinen hallitus on vain häväissyt lopullisesti itsensä koko maailman edessä. Eskaaderi on palannut Sevastopoliin, hallitus kiiruhtaa laskemaan matruusit hajalle, aseistariisumaan sota-alukset; liikkuu huhuja Mustan meren laivaston upseerien joukkoeroamisista; antautuneella „Georgi Pobedonosets” panssarilaivalla on taas puhjennut levottomuuksia. Matruusit kapinoivat myös Liepajassa ja Kronstadtissa; yhä useammin tapahtuu yhteenottoja sotaväen kanssa; matruusit ja työläiset taistelevat barrikadeilla (Liepajassa) sotilaita vastaan. Ulkomaan lehdistössä tiedoitetaan levottomuuksista monilla muilla sota-aluksilla („Minin”, „Aleksandr Vtoroi” y.m.). Tsaarihallitus on jäänyt *ilman laivastoa*. Enin, mitä sen on toistaiseksi onnistunut aikaansaada, on se, että laivasto on estetty siirtymästä aktiivisesti vallankumouksen puolelle.

Mutta panssarilaiva „Potjomkin” on jäänyt vallankumouksen alueeksi, jota ei ole voitettu, ja olkoonpa sen kohtalo mikä hyvänsä, niin näemme tässä kieltämättömän ja erittäin merkittävän tosiasian: *vallankumousarmeijan rungon* muodostamisyhteyden.

Mitkään rankaisutoimenpiteet, mitkään vallankumouksesta saadut osittaiset voitot eivät voi tehdä tyhjäksi tuon tapahtuman merkitystä. Ensimmäinen askel on otettu. Rubikon on ylitetty. Koko Venäjä ja koko maailma ovat nähneet armeijan siirtyvän vallankumouksen puolelle. Mustan meren laivaston tapahtumien jälkeen tehdään kieltämättömästi uusia, entistä tarmokkaampia vallankumousarmeijan muodostamisyhteyksiä. Meidän tehtävänä on nyt on tukea kaikin voimin noita yrityksiä, selittää mitä laajimmille proletariaatin ja talonpoikaiston joukoille vallankumousarmeijan yleiskansallinen merkitys vapautistelussa, auttaa tuon armeijan eri osastoja nostamaan yleiskansallisen *vapaudentlipun*, mikä kykenee vetämään puoleensa joukot ja yhdistämään voimat, jotka nujertavat tsaarin itsevaltiuden.

Vaistovaraiset kapinat — mielenosoitukset — katutaistelut — vallankumousarmeijan joukko-osastot, — sellaisia ovat kansankapinan kehityksen vaiheet. Nyt olemme vihdoin päässeet viimeiseenkin vaiheeseen. Se ei tietenkään merkitse, että koko liike on jo täydellisesti tässä uudessa korkeammassa asteessa. Ei, liikkeessä on vielä paljon kehittymätöntä, Odessan tapahtumissa on vielä ilmeisiä entisen vaistovaraisten kapinan piirteitä. Mutta se merkitsee, että vuolaan luonnonvoimaisen virran etumaiset aallot ovat jo vyöryneet aivan itsevaltiuden „linnakkeen” kynnykselle. Se merkitsee, että itse kansanjoukkojen edistyneimpäin edustajain ratkaistavaksi ovat jo nousseet ei teoreettisten näkökohtien perustalla, vaan kasvavan liikkeen painostuksesta Venäjän kansan vihollista vastaan käytävän taistelun, lopullisen taistelun uudet, korkeimmat tehtävät. Itsevaltius on tehnyt *kaikkensa* tämän taistelun valmistelemiseksi. Se on vuosikausia sysännyt kansaa aseelliseen taisteluun sotaväkeä vastaan ja nyt se niittää sen, mitä on kylvänyt. Itse sotaväestä muodostuu vallankumousarmeijan osastoja.

Näiden osastojen tehtävänä on julistaa kapina, olla joukkojen *sotilasjohtona*, joka on kansalaissodassa yhtä tarpeellinen kuin kaikissa muissakin sodissa, luoda avoimen

yleiskansallisen taistelun tukikohtia, laajentaa kapina naapuripaikkakunnille, turvata — ensin vaikkapa vain pienessä osassa valtion aluetta — täydellinen poliittinen vapaus, aloittaa lahonneen itsevaltiudellisen järjestelmän vallankumouksellinen uudistaminen, kehittää täyteen laajuuteensa niiden alimpien kansankerrosten vallankumouksellinen luova työ, joiden osallistuminen tähän luovaan työhön on vähäistä rauhan aikana, mutta jotka astuvat etualalle vallankumouskausina. Vain sillä ehdolla, että vallankumousarmeijan osastot ovat tulleet käsittämään nämä uudet tehtävät ja asettaneet ne rohkeasti ja laajassa mitassa, ne voivat saada täydellisen voiton ja olla *vallankumoushallituksen* tukena. Ja vallankumoushallitus on kansankapinan tässä vaiheessa yhtä ehdottoman välttämätön kuin vallankumousarmeijakin. Vallankumousarmeijaa tarvitaan sodan käyntiä varten ja kansanjoukkojen sotilaallista johtamista varten itsevaltiuden sotilaallisen voiman jätteitä vastaan. Vallankumousarmeija on tarpeellinen siksi, että suuret historialliset kysymykset voidaan ratkaista vain *voimalla*, ja *voiman organisaationa* nykyisessä taistelussa on sotilaallinen organisaatio. Ja paitsi itsevaltiuden sotilaallisen voiman jätteitä sotilasvoimaa on naapurivaltioilla, joilta Venäjän luhistuva hallitus rukoilee jo apua, mistä kerromme alempana*.

Vallankumoushallitus on tarpeellinen kansanjoukkojen poliittista johtamista varten, — ensin alueen siinä osassa, jonka vallankumousarmeija on jo vallannut tsarismilta, ja sitten myös koko valtiossa. Vallankumoushallitus on tarpeellinen sitä varten, että voitaisiin viipymättä ryhtyä suorittamaan poliittisia uudistuksia, joiden vuoksi vallankumous tapahtuu, se on tarpeellinen kansan vallankumouksellisen itsehallinnon järjestämiseksi, todella yleiskansallisen ja todella perustavan kokouksen koollekutsumiseksi, niiden „vapauksien” toteuttamiseksi, joita ilman kansan tahdon oikea ilmaiseminen on mahdotonta. Vallankumoushallitus on tarpeellinen sen kapinaannousseen kansanosan poliittista yhteenliittämistä varten, joka on todella ja lopullisesti katkaissut välinsä itsevaltiuden kanssa, ja sen poliittista järjestämistä varten. Tämä järjestyminen voi tietenkin olla vain väliaikaista, yhtä väliaikaista kuin vallankumoushallituskin,

* Ks. tätä osaa, ss. 565—569. *Toim.*

joka ottaa vallan käsiinsä kansan nimessä turvatakseen kansan tahdon täyttämisen ja toimiakseen kansan avulla. Mutta tuo järjestäminen on aloitettava *viipymättä*, kiinteässä yhteydessä kapinan jokaiseen menestykselliseen askeleeseen, sillä poliittista yhteenliittämistä ja poliittista johtamista ei voida keskeyttää hetkeksikään. Sitä varten, että kansa saisi täydellisen voiton tsarismista, tuo kapinaannousseen kansan poliittisen johtamisen viipymätön toteuttaminen on yhtä tärkeää kuin sen voimien sotilaallinen johtaminen.

Sitä, millainen tulee olemaan itsevaltiuden kannattajien ja kansanjoukkojen välisen taistelun lopputulos, ei voi epäillä yksikään ihminen, jolla on jäljellä edes hitunenkaan ajattelukykyä. Mutta meidän ei pidä sulkea silmiämme siltä tosiseikalta, että vakava taistelu on vasta alussa, että edessämme on vielä suuria koettelemuksia. Sekä vallankumousarmeija että vallankumoushallitus ovat niin korkeatyyppisiä „elimiä” ja vaativat niin monimutkaisia laitoksia, niin kehittyntä kansalaistietoisuutta, että olisi virheellistä odottaa näiden tehtävien suoraviivaista, viipymätöntä ja oikeata ratkaisemista heti kerralla. Ei, me emme odota sitä, me osaamme antaa arvon sille sitkeälle ja pitkäaikaiselle poliittiselle kasvatustyölle, joka usein on näkymätöntä ja jota sosialidemokratia on aina tehnyt ja tulee aina tekemään. Mutta meidän ei saa sallia myöskään epäluottamusta kansan voimiin, mikä nykyhetkellä on vieläkin vaarallisempaa, meidän tulee muistaa, kuinka äärettömän suuri valistava ja organisoiva voima on vallankumouksella, kun historialliset suurtapahtumat väkisinikin vetävät pieneläjiä ulos heidän karhunpesistään, ullakoilta ja kellareista ja pakoittavat heidät muuttamaan *kansalaisiksi*. Joskus kansalaisia kasvattavat nopeammin ja täydellisemmin vallankumouskuukaudet kuin poliittisen seisauksen vuosikymmenet. Vallankumouksellisen luokan tietoisien johtajien tehtävänä on kulkea aina luokan johdossa tällaisen kasvatustyön alalla, selittää uusien tehtävien merkitystä ja kutsua eteenpäin kohti suurta lopullista päämääräämme. Epäonnistumiset, joita tulemme kiertämättä kohtaamaan tehdessämme uusia yrityksiä vallankumousarmeijan muodostamiseksi ja väliaikaisen vallankumoushallituksen pystyttämiseksi, ovat omiaan vain opettamaan meitä ratkaisemaan *käytännössä* noita tehtäviä, ne ovat omiaan vain vetämään mukaan

niiden ratkaisuun uusia ja vereksiä kansan voimia, jotka nykyään ovat käyttämättöminä.

Ottakaa sotilasoppi. Yksikään sosialidemokraatti, joka on vähänkään selvillä historiasta ja on ottanut oppia tämän alan suurelta asiantuntijalta Engelsiltä, ei ole milloinkaan epäillyt sotilaallisten tietojen äärettömän suurta merkitystä, sotatekniikan ja sotilaallisen organisaation ääretöntä tärkeyttä välikappaleina, joita kansanjoukot ja kansanluokat käyttävät hyväkseen suurten historiallisten yhteenottojen ratkaisemiseksi. Sosialidemokratia ei ole koskaan alentunut leikkimään sotilaallisia salaliittoja, se ei ole koskaan asettanut sotilaallisia kysymyksiä ensi sijalle niin kauan, kun ei ole ollut olemassa alkaneen kansalaissodan olosuhteita *. Mutta nyt kaikki sosialidemokraatit ovat asettaneet sotilaalliset kysymykset, ellei ensi sijalle, niin ainakin yhdelle ensimmäisistä sijoista, he ovat asettaneet päiväjärjestykseen niiden tutkimisen ja kansanjoukkojen tutustuttamisen niihin. Vallankumousarmeijan on sovellettava käytännössä sotilaallisia tietoja ja sotilaallisia keinoja Venäjän kansan koko tulevan kohtalon ratkaisemiseksi, ensimmäisen, päivänpolttavimman kysymyksen, vapauskysymyksen ratkaisemiseksi.

Socialidemokratia ei ole koskaan tarkastellut eikä tarkastele sotaa sentimentaaliselta kannalta. Tuomitessaan päätäväisesti sodat ihmiskunnan riitakysymysten julmina ratkaisukeinoina sosialidemokratia tietää, että sodat ovat kiertämättömiä niin kauan, kun yhteiskunta on jakaantunut luokkiin, niin kauan, kun on olemassa ihmisen harjoittama toisen ihmisen riisto. Ja tuota riistoa me emme voi hävittää ilman sotaa, jonka aina ja kaikkialla aloittavat itse riistävät, hallitsevat ja sortavat luokat. Sodan ja sodan välillä on ero. On olemassa sota — seikkailusota, joka tyydyttää hallitsijasuvun intressejä, rosvoavan koplan ruokahalua ja kapitalistisen saalistamisen urhojen tarkoitusperiä. On olemassa sota — ja se on ainoa *laillinen* sota kapitalistisessa yhteiskunnassa — kansan sortajia ja orjuuttajia vastaan. Vain utopistit ja poroporvarit voivat periaatteellisesti tuomita sellaisen sodan. Vain porvarilliset vapauden petturit voivat nykyään Venäjällä pysytellä syrjässä tästä sodasta, sodasta, jota käydään kansan vapauden puolesta.

* Vrt. Leninin „Venäjän sosialidemokraattien tehtävät“, s. 23, tsarismia vastaan tehtävän ratkaisevan rynnäkönn menetelmiä koskevan kysymyksen ennenaikaisuudesta (v. 1897). (Ks. Teokset, 2. osa, ss. 318—319. *Toim.*)

Proletariaatti on Venäjällä aloittanut tämän suuren vapautussodan ja kykenee käymään sitä edelleen muodostaen itse vallankumousarmeijan osastoja, lujittaen puolellemme siirtyneiden sotilaiden ja matruusien osastoja, vetäen mukaan talonpoikia, kasvattaen uusissa, kansalaissodan tulessa muovautuvissa ja karastuvissa Venäjän *kansalaisissa* koko ihmiskunnan vapauden ja onnen puolesta taistelevien soturien sankaruutta ja intoa.

Vallankumoushallituksen perustamistehtävä on yhtä uusi, yhtä vaikea ja monimutkainen kuin vallankumouksen voimien sotilaallisen järjestämisen tehtäväkin. Mutta kansa voi ratkaista tämänkin tehtävän ja sen pitää se ratkaista. Ja tässä asiassa jokaisen erinäisen epäonnistumisen seurauksena on oleva menetelmien ja keinojen parantuminen, tuloksien lujittuminen ja laajeneminen. Venäjän SDTP:n kolmas edustajakokous määritteli päätöslauselmassaan uuden tehtävän yleiset ratkaisemisehdot,— on jo aika ryhtyä käsittelemään ja valmistelemaan sen toteuttamisen käytännöllisiä ehtoja. Puolueellamme on minimiohjelma, niiden uudistusten täydellinen ohjelma, jotka ovat täysin ja viipymättä toteutettavissa demokraattisen (s.o. porvarillisen) kumouksen puitteissa ja jotka ovat proletariaatille tarpeellisia taistelun jatkamiseksi edelleen sosialistisen kumouksen puolesta. Mutta tässä ohjelmassa on sekä perusvaatimukset että osavaatimukset, jotka johtuvat perusvaatimuksista tai ovat itsestään selviä. Joka kerta, kun tehdään väliaikaisen vallankumoushallituksen muodostamisyritys, on tärkeätä asettaa etualalle nimenomaan perusvaatimukset, että voitaisiin näyttää koko kansalle, vieläpä kaikille sivistymättömimmillekin joukoille lyhyinä määritelminä, terävässä ja selvässä muodossa tämän hallituksen tarkoitusperät, sen yleiskansalliset tehtävät.

Meidän nähdäksemme voidaan osoittaa *kuusi* sellaista peruskohtaa, joiden pitää olla jokaisen vallankumoushallituksen poliittisena lippuna ja lähimpänä ohjelmana, joiden on saatava kansan myötätunto tuon hallituksen puolelle ja joihin päivänpolttavimpina kysymyksinä kansan koko vallankumouksellisen tarmon pitää keskittyä.

Tässä nuo kuusi kohtaa: 1) yleiskansallinen perustava kokous, 2) kansan aseistaminen, 3) poliittinen vapaus, 4) täysi vapaus sorretuille ja vajaa-oikeuksisille kansoille, 5) 8-tuntinen työpäivä ja 6) vallankumoukselliset talonpoi-

kaiskomiteat. Tämä on tietenkin vain likimääräinen luettelo, nämä ovat vain *otsikoita*, merkiten koko joukkoa uudistuksia, jotka ovat tarpeellisia heti demokraattisen tasavallan saavuttamiseksi. Emme pyri tässä perinpohjaiseen täydellisyteen. Tahdomme vain selittää havainnollisesti ajatuksemme tiettyjen perustehtävien tärkeydestä. On välttämätöntä, että vallankumoushallitus pyrki nojautumaan alempiin kansankerrokseen, työväenluokan ja talonpoikais-
ton suuriin joukkoihin, — ilman sitä tuo hallitus ei voi pysyä pystyssä, ilman kansan vallankumouksellista omatoimisuutta se on nolla, huonompi kuin nolla. Tehtävänäimme on varoittaa kansaa suurelleen, mutta järjettömien lupausten (sellaisten kuin viipymätön „sosialisoiminen”, jota eivät ymmärrä nekään, jotka puhuvat siitä) aiheuttamaan seikkailuun viehättymisestä ja esittää samalla uudistuksia, jotka ovat kyseisellä hetkellä todella toteutettavissa ja todella välttämättömiä vallankumouksen asian varmentamiseksi. Vallankumoushallituksen on nostatettava „kansa” ja *järjestettävä* sen vallankumouksellinen aktiivisuus. Sorrettujen kansojen täydellinen vapaus, s.o. ei ainoastaan niiden kulttuurillisen, vaan myös poliittisen itsemääräämisoikeuden tunnustaminen, — työväenluokan suojelulle erittäin tarpeellisten toimenpiteiden turvaaminen (8-tuntinen työpäivä ensimmäisenä näiden toimenpiteiden joukossa) ja vihdoin sellaisten vakavien, talonpoikaisjoukkojen hyväksi suoritettavien toimenpiteiden takaaminen, joissa ei oteta huomioon tilanherrojen pyyteitä, — sellaisia ovat mielestämme ne peruskohdat, joita jokaisen vallankumoushallituksen on erikoisesti korostettava. Emme puhu kolmesta ensimmäisestä kohdasta, jotka ovat liiankin selviä vaatiakseen selityksiä. Emme puhu uudistusten käytännöllisen toteuttamisen välttämättömyydestä edes pienellä, sanokaamme vaikkapa tsarismilta valloitetulla alueella, käytännöllinen toteuttaminen on tuhat kertaa tärkeämpää kuin kaikenlaiset manifestit ja tietysti myös tuhat kertaa vaikeampaa. Kiinnitämme huomiota vain siihen, että nyt heti ja viivyttelämättä on levitettävä kaikin keinoin oikeata käsitystä yleiskansallisista ja lähimmistä tehtävistämme. On osattava kääntyä kansan puoleen — tämän sanan todellisessa merkityksessä — ei yksistään vain yleisellä kehoituksella taisteluun (se riittää vallankumoushallituksen muodostamista edeltävällä kaudella), vaan suoranaisella kehoituksella ryhtyä

tärkeimpien demokraattisten uudistusten viipymättömään toteuttamiseen, niiden viipymättömään, itsenäiseen täytäntöönpanemiseen.

Vallankumousarmeija ja vallankumoushallitus ovat saman mitalin kaksi puolta. Ne ovat kaksi laitosta, jotka ovat yhtä tarpeellisia kapinan menestykselle ja sen tulosten varmistamiselle. Ne ovat kaksi tunnusta, jotka on välttämättä esitettävä ja selitettävä ainoina johdonmukaisina vallankumouksellisina tunnuksina. Meillä on nyt paljon ihmisiä, jotka nimittävät itseään demokraateiksi. Paljon on nimellisiä, mutta vähän valittuja. Paljon on „perustuslaillisdemokraattisen puolueen” suunsoittajia, mutta vähän on paljonpuhuttujen „yhteiskuntapiirien” ja muka demokraattisen zembstvon keskuudessa *todellisia* demokraatteja,— s.o. miehiä, jotka kannattavat vilpittömästi täydellistä kansan itsevaltiutta, jotka pystyvät taistelemaan elämästä ja kuolemasta kansan itsevaltiuden vihollisia vastaan, tsaarin itsevaltiuden puolustajia vastaan.

Työväenluokalla ei ole sitä pelkuruutta ja sitä kaksinaamaista puolinaisuutta, jotka ovat ominaisia porvaristolle luokkana. Työväenluokka voi ja sen pitää olla täysin johdonmukainen demokraatti. Pietarin, Riian, Liepajan, Varsovan, Lodzin, Odessan, Bakun ja hyvin monien muiden kaupunkien kaduilla vuodattamalla verellään työväenluokka on todistanut, että sillä on oikeus olla etujoukkona demokraattisessa vallankumouksessa. Sen täytyy olla tämän suuren tehtävän tasalla nykyiselläkin ratkaisevalla hetkellä. Proletariaatin tietoisten edustajien, VSDTP:n jäsenten, pitää — ollen unohtamatta hetkeksikään sosialistista päämääräänsä, luokka- ja puolueitsenäisyyttään — esittää koko kansalle edistykselliset demokraattiset tunnukset. Meille, proletariaatille, demokraattinen kumous on vasta ensimmäinen vaihe työn täydellistä kaikkinaisesta riistosta vapauttamista kohti, suurta sosialistista päämäärää kohti. Ja siksi meidän on sitä nopeammin läpäistävä tuo ensimmäinen vaihe, meidän on sitä päättäväisemmin suoriuduttava kansan vapauden vihollisista, meidän on sitä kuuluvammin propagoitava johdonmukaisen demokratian tunnuksia: vallankumousarmeija ja vallankumoushallitus.

„Proletari” № 7,
heinäkuun 10
(kesäkuun 27) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstistä, joka on tarkistettu
käsikirjoituksen mukaan

VENÄJÄN TSAARI ETSII SUOJAA OMAA KANSAANSA VASTAAN TURKIN SULTTAANILTA

Kaikkien maiden ja kaikkien puolueiden ulkomainen lehdistö on täynnä tiedoituksia, sähköitä ja kirjoituksia eräiden Mustan meren laivaston aluksien siirtymisestä Venäjän vallankumouksen puolelle. Sanomalehdet eivät löydä sanoja ilmaistakseen hämmästyksensä, luonnehtiakseen kyllin voimakkaasti sitä häpeää, johon itsevaltiudellinen hallitus on itsensä saattanut.

Tuon häpeän huippuna on ollut *tsaarihallituksen kääntyminen Romanian ja Turkin puoleen pyynnöllä poliisiavun antamisesta* kapinaannousseita matruuseja vastaan! Siinä nyt tuli ilmi se, että „sisäiset turkkilaiset” ovat Venäjän kansalle peloittavampia kuin kaikenlaiset „ulkoiset turkkilaiset”. Turkin sulttaanin pitää suojata tsaarin itsevaltiutta Venäjän kansalta; — tsaari ei voi nojautua Venäjän sota-voimiin, ja hän rukoilee apua vierailta valtioilta. On vaikea kuvitella parempaa todistusta tsaarivallan täydellisestä romahduksesta. On vaikea löytää parempaa aineistoa Venäjän armeijan sotilaiden tehtävän selittämiseksi heille itselleen.

Katsokaa, mitä kirjoittaa heinäkuun 4 päivänä (uutta lukua) pääkirjoituksessaan „*Times*” lehti; — on huomautettava, että se on maailman rikkaimpia ja parhaiten informoituja sanomalehtiä, Englannin vanhoillisen porvariston äänenkannattaja, joka pitää jopa meidän „osvobozhdenijelaisiakin” ylettömän radikaalisina ja on myötämielinen „shipovilaisille” j.n.e. Sanalla sanoen, kukaan ei epäile tätä sanomalehteä Venäjän vallankumouksen voimien ja merkityksen yliarvioimisesta.

„Venäjän hallituksen voimattomuus merellä”, kirjoittaa „*Times*”, „on saanut ällistyttävän vahvistuksen siinä

nootissa, jolla tämä hallitus, kuten tiedoitetaan, on kääntynyt *Portan* (s.o. *Turkin* hallituksen) ja *Romanian* hallituksen puoleen. Tuossa nootissa Venäjän hallitus pyytää mainittuja valtioita pitämään Venäjän laivaston kapinoivia matruuseja tavallisina kriminaalirikollisina ja varoittaa niitä, että muussa tapauksessa ovat mahdollisia kansainväliset selkkaukset. Toisin sanoen, tsaarin hallitus on alentunut siinä määrin, että rukoilee *Turkin sulttaania* ja *Romanian kuningasta* olemaan niin ystävällisiä ja suorittamaan sen poliisitehtävän, jota se itse ei enää kykene omaksi hyväksymään suorittamaan. On jätävä odottelemaan, suvaitseeko *Abdulhamid* antaa tsaarille tämän pyytämää apua vai eikö. Näihin päiviin saakka matruusien kapinan ainoana seurauksena sen *Turkin* viranomaisiin tekemän vaikutuksen kannalta on ollut se, että kapina on pakottanut ne tiukentamaan valvonnan tavallista ankarammaksi; tämän valvonnan ensimmäiseksi uhriksi joutui lauantaina venäläinen rannikkopuolustusalue, jolla illalla, kun oli jo pimeä, Bosporin salmeen purjehti *Venäjän lähettiläs*. Turkkilaiset ampuivat tätä alusta tyhjällä panoksella. Tuskinpa turkkilaiset olisivat vuosi sitten rohjenneet tuolla tavalla toteuttaa valvontaansa. Mitä tulee *Romanian* hallitukseen, niin se teki oikein hyljätessään pyynnön kapinoivien matruusien pitämisestä kriminaalirikollisina. Sitä tietysti saikin odottaa itseään kunnioittavan kansakunnan hallitukselta. *Romanian* hallitus antoi määräyksen, ettei „Potjomkinille” saa antaa muonaa eikä hiiltä, mutta samalla se ilmoitti aluksen 700 matruusille, että jos he nousevat maihin Romaniassa, niin heitä tullaan pitämään vain ulkomaalaisina karkureina”.

Romanian hallitus ei siis lainkaan ole vallankumouksen puolella, ei sinnepäinkään! Mutta se ei kuitenkaan tahdo alentua kaikkien vihaaman ja halveksiman koko Venäjän tsaarin poliisipalvelukseen. Se vastaa kieltävästi tsaarin pyyntöön. Se menettelee niin kuin „itseään kunnioittavan kansakunnan hallituksen” pitääkin menetellä.

Tuolla tavalla Euroopassa puhutaan nyt Venäjän itsevaltiudellisesta hallituksesta, ja niin puhuvat ne, jotka vielä eilen kamsarsivat nöyrästi „suurelle ja mahtavalle yksinvaltiaalle”!

Nyt saksalaisetkin sanomalehdet toteavat tämän itsevaltiuden uuden ennenkuulumattoman häpeän. „Frankfurtin Lehdelle” sähkötettiin *Konstantinopolista* heinäkuun 4 pnä

utta lukua: „Venäjän lähettiläs Zinovjev jätti eilen Turkin hallitukselle Pietarin kabinetin nootin, jossa tiedoitetaan, että noin 400 venäläistä matruusia, upotettuaan yhden risteilijän, pelastui kaksi päivää sitten erääseen Konstantinopolin suuntaan purjehtineeseen englantilaiseen kauppalaivaan. Venäjän lähettiläs vaatii Turkilta tuon kauppalaivan ehdotonta pidättämistä, kun se purjehtii Bosporin läpi, sekä kapinaannousseiden venäläisten matruusien vangitsemista ja luovuttamista. Turkin hallitus kutsui samana iltana koolle ministerineuvoston erikoisistunnon, joka käsiteli Venäjän nootin. Turkki vastasi Venäjän lähetystölle, että lähetystön vaatimuksen täyttäminen on sille *mahdotonta*, sillä kansainvälisen oikeuden mukaan Turkilla ei ole poliisivalvontaoikeutta niihin laivoihin nähden, jotka purjehtivat Englannin lipun alla, ei edes silloinkaan, kun nuo laivat ovat Turkin satamissa. Sitä paitsi Venäjän ja Turkin välillä ei ole *sopimusta rikollisten luovuttamisesta*”.

Turkki vastasi „urheasti”,— huomauttaa saksalainen lehti sen johdosta. Turkkilaiset eivät halua olla tsaarin poliisikäskyläisiä!

Niinikään tiedoitetaan, että kun hävittäjä „Stremitelnyj” * yhdessä eräiden toisten sota-aluksien kanssa saapui „Potjomkinin” haussa Konstanzaan (Romania), niin Romanian hallitus huomautti venäläisille viranomaisille, että Romanian vesillä valvoo järjestystä Romanian armeija ja Romanian poliisi siinäkin tapauksessa, vaikka „Potjomkin” olisi vielä Romanian vesillä.

Näin ollen käykin siis niin, että „Potjomkinin” ulkomaalaisille aluksille aiheuttaman rauhattomuuden asemesta (jolla tsaarin itsevaltius peloitteli Eurooppaa) niille sateleekin nyt ikävyyksiä Venäjän laivaston taholta. Englantilaiset ovat kuohuksissaan „Granley” aluksensa pidättämisestä ja tarkastamisesta Odessassa. Saksalaiset ovat kiihdyksissä niiden huhujen vuoksi, joiden mukaan venäläisten pyynnöstä turkkilaiset pysäyttävät ja tarkastavat Odessasta Konstantinopoliin purjehtivan saksalaisen „Pera” aluksen. Ehkäpä Venäjän tällaisten olosuhteiden vallitessa ei ole niinkään helppoa saada Euroopalta apua Venäjän vallankumouksellisia vastaan. Tätä avunantokysymystä käsittelevät hyvin useat ulkolaiset sanomalehdet, mutta

* Sanotaan, ettei „Stremitelnyillä” ole matruuseja. Miltei koko miehistö on yksinomaan upseereja. Yliimystö kansaa vastassa!

suurimmalta osaltaan ne tulevat siihen johtopäätökseen, ettei tsaarin auttaminen taistelussa „Potjomkinia” vastaan ole Euroopan asia. Saksalaisessa „Berliner Tageblatt” * lehdessä julkaistiin uutinen, että Venäjän hallitus on kääntynyt suurvaltojenkin puoleen pyynnöllä lähettää näiden sotaluokset Konstantinopolista Odessaan auttamaan järjestyksen palauttamista! Sen, kuinka paikkansapitävä on tuo uutinen (jonka eräät muut sanomalehdet kumoavat), näyttää lähitulevaisuus. Epäilemätöntä on kuitenkin se, että „Potjomkinin” siirtyminen kapinan puolelle oli ensimmäinen askel Venäjän vallankumouksen muuttumisessa kansainväliseksi voimaksi, sen asettamisessa vastakkain Euroopan valtioiden kanssa.

Tätä seikkaa ei pidä unohtaa arvioitaessa uutista, jonka hra *Leroux* tiedotti 4/VII uutta lukua Pietarista pariisilaiselle „Le Matin” ** lehdelle lähettämässään sähkeessä: „Koko tuossa „Potjomkinin” jutussa”, kirjoittaa hän, „hämmentyttää Venäjän viranomaisen lyhytnäköisyys, mutta ei voida olla panematta merkille myöskään puutteita *vallankumouksen järjestelyssä*. Vallankumous valtaa panssarilaitaan — ennennäkemätön tapaus historiassa! — tietämättä kuitenkaan, mitä sillä tekisi”.

Se on epäilemättä suurelta osaltaan totta. Me olemme kiistämättä syypäitä vallankumouksen riittämättömään järjestyneisyyteen. Meidän syytämme on se, että eräät sosialidemokraatit eivät ole riittävästi tajunneet välttämättömäksi vallankumouksen järjestämistä, kapinan asettamista lykkäystä sietämättömien käytännöllisten tehtävien joukkoon, väliaikaisen vallankumoushallituksen tarpeellisuuden propagointia. Olemme ansainneet sen, että porvarilliset kirjailijat moittivat nyt meitä, vallankumouksellisia, vallankumouksen tehtävien huonosta asettelusta.

Mutta onko panssarilaiva „Potjomkin” ansainnut tuon moitteen, — sitä emme rohkene sanoa. Ehkäpä sen miehistö pitikin päämääränään juuri eurooppalaisen valtion satamassa näyttäytymistä? Eikö sitten Venäjän hallitus salannut kansalta tietoja Mustan meren laivaston tapahtumista aina siihen saakka, kunnes „Potjomkin” oli saapunut vapaasti Romaniaan? Ja Romaniassa vallankumouksellinen panssarilaiva on jättänyt konsuleille julisteen, jossa juliste-

* — „Berliinin Päivälehti”. *Toim.*

** — „Aamu”. *Toim.*

taan sota tsaarin laivastolle ja vakuutetaan, että neutraalisten laivojen suhteen panssarilaiva ei ryhdy mihinkään vihamielisiin tekoihin. *Venäjän vallankumous on ilmoittanut Euroopalle Venäjän kansan avoimesta sodasta tsarismia vastaan.* Tosiasiallisesti Venäjän vallankumous tekee siten yrityksen esiintyä Venäjän uuden, vallankumouksellisen hallituksen nimessä. Se on epäilemättä vasta ensimmäinen, heikko yritys,— mutta „alku aina hankala”, sanoo sananlasku.

Viimeisten uutisten mukaan „Potjomkin” on saapunut Feodosiaan ja vaatii muonaa ja hiiltä. Kaupungin väestöliikehtii. Työläiset vaativat vallankumouksellisen panssarilaivan pyynnön tyydyttämistä. Duuma päättää kieltää hiilen, mutta antaa muonaa. Koko etelä-Venäjä liikehtii kovemmin kuin koskaan aikaisemmin. Kansalaissodan uhrien luku Odessassa nousee *6.000 henkeen.* Sähkötetään, että sota-oikeus on ammuttanut 160 kapinallista, että Pietarista on annettu käsky „*olla armahtamatta!*”. Mutta sotaväki on voimaton, sotaväki itse on epäluotettavaa. Liikehtiminen Odessan tehdaskaupunginosissa ei tyynty. Viime yönä (heinäkuun 5 päivän vastaisena yönä uutta lukua) sai surmansa 35 henkilöä. Suuri osa sotaväkeä on kenraalikuvernöörin käskystä viety pois kaupungista, sillä *sotaväen keskuudessa on ilmennyt vakavaa kurittomuutta.* Nikolajevissa ja Sevastopolissa on tapahtunut liikehtimisiä hallituksen arsenaaleissa. Sevastopolissa on surmattu 13 henkeä. Hersonin läänin viidessä kihlakunnassa tapahtuu talonpoikaiskapinoita. *Viimeisten neljän päivän aikana on surmattu noin 700 talonpoikaa.* „Nähtävästi alkaa”, näin kirjoitetaan Odessasta Lontooseen 5/VII uutta lukua lähetetyssä sähkössä, „taistelu elämästä ja kuolemasta kansan ja virkavallan välillä”.

Niin, todellinen vapaustaistelu, taistelu elämästä ja kuolemasta on vasta alussa. Vallankumouksellinen panssarilaiva ei ole vielä sanonut viimeistä sanaansa. Eläköön siis vallankumousarmeija! Eläköön vallankumoushallitus!

PORVARISTO HIEROO KAUPPOJA ITSEVALTIUDEN KANSSA, ITSEVALTIUS HIEROO KAUPPOJA PORVARISTON KANSSA

Miltei joka päivä tuo tullessaan vahvistusta tälle „kaupankäynnille”, johon olemme jo niin kauan kiinnittäneet Venäjän proletaarien huomiota. Tässä hra Leroux'n mielenkiintoinen Pietarista lähettämä sähke heinäkuun 2 pltä uutta lukua: Kaupunkien ja zemstvojen edustajain kokous laati kesäkuun 28 ja 29 pnä (15 ja 16 pnä vanhaa lukua) vielä kerran (sadannen kerran!) perustuslailliset vaatimukset ja lähetti ne lennättimitse ministeriöille. Vaatimukset ovat tavallista suuremmat: vaaditaan kansanedustusta ehdottomasti *perustuslaillisella* pohjalla; „bulyginilainen” perustuslaki suoranaisesti hyljätään; vaaditaan henkilöllisen koskemattomuuden, sananvapauden j.n.e. viipymätöntä julistamista. Neuvottelukokouksessa on hyväksytty kuulemma yksimielisesti (*mutta ei ole liitetty anomukseen* — kun hierot kauppoja, niin älä paljasta kaikkia korttejasi!) yleisen äänioikeuden vaatimus.

Mutta millainen mielipide porvarillisen sanomalehden kirjeenvaihtajalla on tuosta herrojen tilanomistajain ja tehtailijain merkittävistä vaativaisuuden suurenemisesta? O, hänen mielipiteensä on sangen selväjärkinen:

„On ilmeistä”, kirjoittaa hän, „että edustajat pyytävät enemmän saadakseen edes vähäisen. Mutta epäilemätöntä on sekin, että tuon vähäisen, jotta he voisivat hyväksyä sen, tulee olla heidän vaatimansa ja Bulyginin heille tarjoaman väliltä”.

Oikeat markkinat, joilla porvaristo kauppaa Venäjän työläisten ja Venäjän talonpoikain etuja ja oikeuksia. Niin kuin markkinoilla ostaja — porvaristo ja myyjä — tsaari lyövät kättä päälle, ilmoittavat sadannen kerran „lopullisen

hintansa”, vannovat, että „tarvitsen sen itsekin”, uhkaavat mennä menojaan,—eivätkä mitenkään voi tehdä loppua lujasta ystävyystään.

Ellei tsaari täytä vaatimuksiamme, sanoi „eräs huomattavimmista zemstvojen neuvottelukokouksen edustajista” herra Leroux’lle, niin silloin me „käännymme kansan puoleen”.

Miten oikeastaan on ymmärrettävä tuo paljonpuhuttu „kansan puoleen kääntyminen”? — kysyy ranskalainen kirjeenvaihtaja itseltään ja lukijoiltaan. Ja vastaa: täällä ei ole „pyhän Antoniuksen esikaupunkia” (Pariisin työläiskortteli: vertaa „Vperjod” lehden 2. numeron alakertakirjoitusta¹³⁵). Kansa on taipuvaista istuskelemaan kotona eikä lähtemään kaduille, protestoimaan tolstoilaiseen tapaan kieltäytymällä maksamasta veroja!..

Älkää parjatko kansaa, herrat porvarilliset vapauden petturit! Millään parjauksilla te ette voi pestä itsestänne pois häpeällistä pelkuruuttanne. Kansa vuodattaa vertaan kaikkialla Venäjällä. Useissa kaupungeissa ja hyvin monissa kylissä meillä kasvaa omia „pyhän Antoniuksen esikaupunkeja”. Kansa käy hurjaa taistelua. Jos teillä oli todella halua „kääntyä kansan puoleen” (eikä vain uhkailla liittolaistanne, tsaaria, tällä kääntymisellä), niin teidän olisi pitänyt myöntää miljoonia ruplia aseelliseen kapinaan eikä satoja ja tuhansia juttutupiinne. Teidän olisi pitänyt valita valtuusto pitämään yhteyttä vallankumouksellisten puolueiden, vallankumouksellisen kansan kanssa eikä nuolemaan tsaarin kynnyksiä.

Tsaari ja hänen koplansa tietävät mainiosti, että te ette kykene sitä tekemään, sillä te pelkäätte rahasäkkinne vuoksi ja pelkäätte kansaa. Sen vuoksi tsaari on aivan oikeassa kohdellessaan teitä kuin lakeijoita;—ruokkiessaan teitä aina vain samoilla lupauksilla, aina vain samalla Bulyginin perustuslailla;—luottaessaan siihen, että te ette uskalla edes protestoida päättävästi, toden teolla Bulyginin almujakaan vastaan. Eikä Geneven „edustavasti” liberaalisen sanomalehden „Journal de Genève” * erikoiskirjeenvaihtaja suotta tiedoittanut äskettäin: „Liberaalit eivät salaa itseltään Bulyginin luonnoksen puutteellisuuksia (!), mutta *he ovat sitä mieltä, että se on hyväksyttävä*

* — „Geneven Lehti”. Toim.

edistyksen ja järjestyksen etuja silmälläpitäen... *Hallituksen luonnoksen hylkääminen merkitsisi sitä, että tietoisesti murskataan viimeinenkin toive kansan ja virkavallan välisen nykyisen selkkauksen rauhanomaisesta ratkaisusta*". (Viimeisen lauseen on alleviivannut itse kirjeenvaihtaja.)

Porvaristo haluaa rauhaa tsaarin kanssa ja pelkää kansan sotaa tsaaria vastaan. Tsaari haluaa rauhaa porvariston kanssa, mutta ei pelkää kuitenkaan alkamaansa ja säälimättömästi jatkamaansa sotaa kansaa vastaan. Eikö tosiaankaan ole selvää, että kiertämättömänä lopputuloksena sellaisesta tilanteesta, *ellei kansa, porvariston petturuudesta huolimatta, saa täydellistä voittoa*, tulee olemaan Bulyginin perustuslaki?

„Proletari” № 7,
heinäkuun 10
(kesäkuun 27) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstien mukaan

HUOMAUTUKSIA

¹ Leninin teos „*Itsevaltius ja proletariaatti*” julkaistiin „Vperjod” lehden ensimmäisen numeron pääkirjoituksena.

„Vperjod” („Eteenpäin”)—illegaalinen bolshevistinen viikko-lehti; julkaistiin Genevessä v. 1904 joulukuun 22 pstä (v. 1905 tammikuun 4 päivästä) vuoden 1905 toukokuun 5 (18) päivään saakka. Ilmestyi 18 numeroa. Lehden järjestäjänä, aatteellisena innoittajana ja johtajana oli V. I. Lenin. Toimituskuntaan kuuluivat V. V. Vorovski, M. S. Olminski ja A. V. Lunatsharski.

Erikoisessa päätöslauselmassaan puolueen III edustajakokous pani merkille „Vperjod” lehden suuren osuuden taistelussa menshevismiiä vastaan, puoluekantaisuuden entistämisen puolesta, alkaneen valankumouksen esinnostamien kysymysten asettamisessa ja valaismisessa, ja lausui kiitoksensa lehden toimitukselle.

„Vperjod” lehdessä julkaistiin yli 40 Leninin artikkeleita ja kirjoitusta. Eräät lehden numerot, kuten esimerkiksi 4. ja 5., jotka oli omistettu vuoden 1905 tammikuun 9 (22) päivän tapahtumille, olivat melkein kokonaan Leninin laatimia.

„Vperjod” lehdellä oli vakinainen yhteys Venäjällä olleisiin puoluejärjestöihin. Erittäin kiinteä yhteys oli VSDTP:n Kaukasian liittokomiteaan, jota johti J. V. Stalin yhdessä M. G. Tshakajan kanssa ja joka järjesti erikoisen kirjallisuusryhmän leniniläisen „Vperjod” lehden avustamiseksi. Saatuaan lehden ensimmäiset numerot komitea kysyi Leninin mielipidettä siitä, pitäisikö hän tarkoituksenmukaisena „Vperjod” lehden uusintajulkaisua kolmella kielellä Kaukasiaa varten, johon Lenin antoi suostumuksensa. Liittokomitean ei onnistunut toteuttaa käytännössä tätä uusintajulkaisua.

„Vperjod” lehdessä ilmestyneitä Leninin artikkeleita julkaistiin usein toistamiseen paikallisissa bolshevistisissa äänenkannattajissa tahi erillisinä lentolehtisinä ja kirjasina.— 1.

² Kysymyksessä on tsaarin asetus Senaatille vuoden 1904 joulukuun 12 (25) päivästä.— 6.

³ Tarkoitetaan tsaarihallituksen lyhytaikaista liberaalien liehittelyä vuonna 1904. Sisäasiain ministeri Svjatopolk-Mirski antoi luvan zemstvokokousten koollekutsumiseen, lievensi hiukan sensuuria,

- palautti muutamia liberaalisia johtomiehiä hallinnolliselta karkoituk-
selta y.m.s.— 6.
- ⁴ „*Osvobozhdenijelaiset*” — porvarillisia liberaaleja; ryhmittäytyivät „*Osvobozhdenije*” aikakauslehden ympärille, jota julkaistiin ulko-
mailla vuosina 1902—1905 P. B. Struven toimittamana. Vuoden 1904
tammikuussa osvobozhdenijelaiset järjestäytyivät liberaalis-monar-
kistiseksi „*Osvobozhdenije-liitoksi*”. Myöhemmin „osvobozhdenije-
laiset” muodostivat Venäjän tärkeimmän porvarillisen puolueen —
kadettien puolueen — rungon.— 8.
- ⁵ V. I. Lenin nimittää ivallisesti „salaiseksi” zemstvohallintojen
puheenjohtajien ynnä muiden zemstvoimitsijain edustajakokousta,
joka oli tsaarin luvalla määrätty pidettäväksi Pietarissa marraskuun
6 päivänä 1904. Mutta 5 päivää ennen edustajakokousta, kun edus-
tajia alkoi jo saapua, ilmoitettiin, että tsaarihallitus ehdottaa lykät-
täväksi edustajakokousta vuodelle. Mutta liberaaleja liehiteltyt
sisäasiain ministeri Svjatopolk-Mirski salli zemstvomiesten kuitenkin
keskustella „teekupin ääressä yksityisasunnoissa”.— 9.
- ⁶ Kuuluisa Rostovin lakko alkoi marraskuun 2 (15) p:nä 1902. Lakko
kasvoi nopeasti poliittiseksi mielenosoituksiksi, joihin osallistui
noin 30 tuhatta työläistä. Lakko kesti marraskuun 25 (joulukuun 8)
päivään asti. Lakkoa johti VSDTP:n iskralainen Donin komitea
(ks. Teokset, 6. osa, ss. 261—267).
- Puhuessaan „*monista etelän joukkomielenosoituksista*” Lenin
tarkoittaa poliittisia joukkolakkoja ja -mielenosoituksia, joita tapahtui
etelä-Venäjällä vuonna 1903 ja jotka levisivät Taka-Kaukasiaan
(Baku, Tiflis, Batumi) ja Ukrainan suurimpiin kaupunkeihin
(Odessa, Kiev, Jekaterinoslav).— 11.
- ⁷ Puhe on uudesta, menshevistisestä „Iskrasta”. VSDTP:n II edus-
tajakokouksen jälkeen menshevikit Plehanovin myötävaikutuksella
anastivat „Iskran” huostaansa. Vuoden 1903 marraskuusta lähtien,
52. numerosta alkaen, „Iskrasta” tuli menshevistinen äänenkannat-
taja ja se ilmestyi vuoden 1905 lokakuuhun saakka.— 15.
- ⁸ Westminster Abbey'n vieressä Lontoossa sijaitsee Englannin parla-
mentin rakennus.— 17.
- ⁹ „*Rabotsheje Delo*” („Työväen Asia”) — „ekonomistien” aikakaus-
lehti, aika-ajoittain ilmestynyt „Venäläisten sosialidemokraattien
ulkomaisen liiton” äänenkannattaja, jota julkaistiin Genevessä
vuosina 1899—1902. „Rabotshejedelolaisten” katsomuksia on arvos-
teltu Leninin kirjassa „Mitä on tehtävä?” (ks. Teokset, 5. osa,
ss. 337—523).— 17.
- ¹⁰ *Orlovski* — bolshevikki V. V. Vorovskin salanimi.— 23.
- ¹¹ Paikallisten bolshevististen komiteoiden konferensseissa valittiin
bolshevistinen organisatorinen keskus — Enemmistökomiteain Byroo
(EKB). Bolshevististen komiteoiden etelän konferenssi pidettiin
vuoden 1904 syyskuussa. Vuoden 1904 marraskuussa Tiflisissä pidet-

tiin toveri Stalinin aloitteesta Kaukasian komiteoiden bolshevistinen konferenssi, johon osallistui 15 edustajaa edustaan Bakun, Batumin, Imeretija-Mingrelijan ja Tiflisiin komiteoita. Vuoden 1904 joulukuussa kutsuttiin koolle pohjoinen konferenssi.— 25.

- ¹² V. I. Lenin julkaisi pohjoisen konferenssin päätöslauselmat vuonna 1905 „Vperjod” lehden 2. numerossa tammikuun 14 (1) päivänä osastossa „Puolueesta”.
Etelän konferenssin päätöslauselmat julkaistiin ensi kerran vuonna 1930 XV Lenin-kokoelmassa, ss. 217—219; samassa — ss. 249—253 julkaistiin myös Kaukasian konferenssin päätöslauselmat.— 25.
- ¹³ *Vasili Vasiljevitsh* — bolshevikki M. S. Olminski (Aleksandrov).— 28.
- ¹⁴ *Rahmetov* — A. A. Malinovski; yleisemmin tunnettu sukunimellä Bogdanov; vuonna 1903 liittyi bolshevikkeihin. V Lontoon edustajakokouksen jälkeen hän loittoni bolshevismista.— 28.
- ¹⁵ Kysymyksessä on Enemmistökomiteain Byroo (EKB).— 31.
- ¹⁶ *Papasha* — bolshevikki M. M. Litvinov.— 32.
- ¹⁷ „Port Arthurin kukistuminen” artikkelin alustava ainehisto: useita artikkelin suunnitelman variantteja, lukuisia otteita ulkolaisesta lehdistöstä y.m. on julkaistu seuraavissa Lenin-kokoelmissa: V, 1929, ss. 57—59; XVI, 1931, ss. 37—42 ja XXVI, 1934, ss. 242—251.— 33.
- ¹⁸ *Aleksejev J. J.*— amiraali, vuodesta 1903 tsaarin käskynhaltija Kauko-Idässä.— 37.
- ¹⁹ „The Times” („Ajat”)—jokapäiväinen lehti, perustettu v. 1785 Lontoossa; eräs Englannin porvariston suuri konservatiivinen sanomalehti.— 37.
- ²⁰ „*Revoljusionnaja Rossija*” („Vallankumouksellinen Venäjä”)—eserrien sanomalehti, ilmestyi vuoden 1900 lopulta vuoteen 1905 saakka; vuoden 1902 tammikuusta alkaen — eserräpuolueen päääänenkannattaja.— 39.
- ²¹ *Panin* (M. S. Makadzjubin salanimi), *Tsherevanin* (F. A. Lipkinin salanimi)—menshevikkikirjailijoita.— 45.
- ²² *Rjadovoi* — A. A. Malinovskin salanimi.— 46.
- ²³ Tarkoitetaan „Vperjod” lehden ilmestymistä koskevaa ilmoitusta, jonka geneveläinen V. Bontsh-Brujevitshin ja N. Leninin sosialidemokraattisen puoluekirjallisuuden bolshevistinen kustantamo julkaisi erillisenä lehtisenä joulukuussa vuonna 1904.— 49.
- ²⁴ *Absoljut* — bolshevikki J. D. Stasova.— 52.
- ²⁵ V. V.— V. P. Vorontsovin, erään XIX vuosisadan 80—90-luvun liberaalisen narodnikkilaisuuden ideologin, salanimi.— 58.
- ²⁶ Ks. Leninin teosta „Narodnikkilaisuuden taloudellinen sisältö ja sen arvostelu hra Struven kirjassa” (Teokset, 1. osa, ss. 321—495).— 59.

- ²⁷ *Bernsteiniläinen opportunisti* — marxilaisuudelle vihamielinen virtaus kansainvälisessä sosialidemokratiassa. Se syntyi Saksassa XIX vuosisadan lopulla ja sai nimensä saksalaisen sosialidemokraatin Eduard Bernsteinin mukaan. Bernstein yritti revisioida Marxin vallankumouksellista oppia porvarillisen liberalismien hengessä. Bernsteinin kannattajia Venäjällä olivat „legaaliset marxilaiset”, „ekonomistit”, bundilaiset ja menshevikit.— 59.
- ²⁸ *Starover* — menshevikki A. N. Potresovin salanimi.— 60.
- ²⁹ *„Zarja”* („Sarastus”) — marxilainen tieteellis-poliittinen aikakauslehti, jota „Iskran” toimitus julkaisi Stuttgartissa vuosina 1901—1902. „Zarjassa” julkaistiin seuraavat Leninin kirjoitukset: „Satunnaisia kirjoitelmia”, „Zemstvon vainoojat ja liberalismien Hannibalit”, ensimmäiset neljä lukua teoksesta „Agraarikysymys ja „Marxin arvostelijat” ” (otsikoin „Herrat agraarikysymyksen „arvostelijat” ”), „Katsaus maan sisäisiin asioihin” ja „Venäjän sosialidemokratian agraariohjelma”. Ilmestyi kolme nidettä: №№ 1, 2—3 ja 4.— 62.
- ³⁰ *Nikolai —on* — N. F. Danielsonin, erään XIX vuosisadan 80—90-luvun liberaalisen narodnikkilaisuuden ideologin, salanimi.— 70.
- ³¹ *„Venäjän tehdastyöläisten yhdistyksen”* perusti Pietarissa vuonna 1904 tsaarin poliisi provokaattorin pappi Gaponin avulla; sen tarkoituksena oli saada vedetyksi työläiset pois vallankumouksellisesta taistelusta itsevaltiutta vastaan (ks. „NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi”, 5. suomenk. painos, ss. 64—66).— 76.
- ³² Pietarin työläisten anomus tsaarille julkaistiin erillisenä lehtisenä ja uudestijulkaistiin „Vperjod” lehden 4. numerossa tammikuun 31 (18) pnä 1905.— 77.
- ³³ Kirjeet, joista V. I. Lenin puhuu, ovat erään bolshevikin kirjeitä Pietarista, jotka julkaistiin „Vperjod” lehden 4. numerossa tammikuun 31 (18) pnä 1905 otsikoin „Pietarilaisten sosialidemokraattien kirjeitä”.— 93.
- ³⁴ Puhe on Saksan sosialidemokratian pää-äänenkannattajasta — „Vorwärts” („Eteenpäin”) lehdestä, josta mainittiin „Vperjod” lehden 4. numerossa tammikuun 31 (18) pnä 1905 kirjoituksessa „Palatsitorilla. Silminnäkiän kirje”.— 98.
- ³⁵ *„Pravitelstvennyi Vestnik”* („Hallituksen Sanomat”) — sanomalehti, hallituksen virallinen äänenkannattaja; sitä julkaistiin Pietarissa vuodesta 1869 vuoteen 1917.— 105.
- ³⁶ Kirjoitus *„Barrikaditaisteluja”* oli tarkoitettu „Vperjod” lehden 4. numeroon, joka oli omistettu vallankumouksen alkamiselle Venäjällä, mutta sitä ei julkaistu. Julkaistiin ensi kerran vuonna 1934 XXVI Lenin-kokoelmassa.— 109.
- ³⁷ *„Ugrjum-Burtshejeo”* — tylsän ja lyhytnäköisen ylhäisen virkamiehen tyyppi, joka on kuvattu M. J. Saltykov-Shtshedrinin teoksessa „Erään kaupungin historia”.
Pietarilaisiksi Ugrjum-Burtshejeveiksi Lenin nimittää tsaari Nikolai II hovikoplan edustajia.— 111.

- ³⁸ „*Lyhyen katsauksen kahtijakaantumiseen VSDTP:ssä*” julkaisi erillisenä lehtisenä VSDTP:n Bernin (Sveitsi) avustusryhmä helmikuun 2 (15) p:nä 1905 seuraavin vetoomuksin: „VSDTP:n Bernin avustusryhmä „Vperjod” („Eteenpäin”) julkaisee tämän kirjeen pitäen lyhyttä katsausta kahtijakaantumiseen hyvin tärkeänä, varsinkin Venäjällä oleville tovereille. Pyydämme ulkomailla olevia tovereita lähettämään kirjeen Venäjälle”.—112.
- ³⁹ *Galerka* — bolshevikki M. S. Olminskin (Aleksandrovin) salanimi.—116.
- ⁴⁰ *Voinov* — bolshevikki A. V. Lunatsharskin salanimi.—116.
- ⁴¹ *Shelgunov N. V.* (1824—1891)—kirjailija-demokraatti, sanomalehtimies; kirjoitti aikakauslehteen „Sovremennik”. Hänen edistyksellinen toimintansa oli hyvin tunnettua Pietarin etumaisille työläisille. Shelgunovin hautajaiset huhtikuun 15 (27) p:nä 1891 muodostuivat hallitusvastaiseksi mielenosoitukseksi.—126.
- ⁴² Kysymys on poliittisesta joukkolokasta, jota käytiin heinäkuussa 1903 Kieivissä. „Iskran” 47. numerossa syyskuun 1 p:nä 1903 tälle lakolle oli omistettu paljon kirjeitä otsikoin „Yleislakko Kieivissä”.—127.
- ⁴³ *Kifa Mokijevitsh* — eräs N. V. Gogolin „Kuolleet sielut” teoksen henkilö, jonka hahmossa tekijä esittää sellaisen ihmisen tyyppin, joka yrittää ratkaista turhanpäiväisiä ja mielettömiä kysymyksiä.—139.
- ⁴⁴ Toukokuun 5 (18) p:nä 1902 työläinen Lekert teki murhayrityksen Vilnon kuvernööriä von Wahlia vastaan. Martov ja Zasulitsh tervehdivät tuota yksilöterroritekoa.
Puhuessaan Plehven murhan johdosta julkaistusta lehtisestä Lenin tarkoittaa menshevistisen „Iskran” toimituksen allekirjoittaman „Työkansalle” lehtisen 16. numeroa, jossa puolusteltiin avoimesti eserien yksilöterroritaktiikkaa.—147.
- ⁴⁵ *Vuori* ja *Gironde* — porvariston kahden poliittisen ryhmittymän nimet XVIII vuosisadan lopulla tapahtuneen Ranskan porvarillisen vallankumouksen ajoilta. Vuoreksi — jakobiineiksi — nimitettiin sen ajan vallankumouksellisimman luokan — porvariston — jyrkimpiä edustajia, jotka vaativat ehdottomasti absolutismin ja feodalismin hävittämistä. Girondistit, erotukseksi jakobiineista, horjuivat vallankumouksen ja vastavallankumouksen välillä ja tekivät sopimuksia monarkian kanssa.
„Sosialistiseksi Girondeksi” Lenin nimitti opportunistista virtausta sosialidemokratiassa; proletaarisiksi jakobiineiksi, „Vuoreksi” — vallankumouksellisia sosialidemokraatteja. VSDTP:n jakaannuttua bolshevikkeihin ja menshevikkeihin Lenin korosti usein sitä, että menshevikit ovat girondistilainen virtaus työväenliikkeessä.—161.
- ⁴⁶ Lenin tarkoittaa kirjoitusta „Paikallisten komiteoiden desorganisointi” ja Minskin ja Odessan sosialidemokraattiryhmän päätöslausemia, jotka julkaistiin „Vperjod” lehden 7. numerossa helmikuun 21 (8) p:nä 1905 osastossa „Puolueesta”.—162.

- ⁴⁷ „*Ulkomaisiksi bonapartelaisiksi*” Lenin nimitti menshevikkejä, jotka vastoin puolueen tahtoa olivat kaapanneet puolueen Pää-äänenkannattajan — „Iskra” lehden, Keskuskomitean ja puolueen Neuvoston. — 164.
- ⁴⁸ Tarkoitetaan Staroverin (A. N. Potresovin) päätöslauselmaehdotusta suhtautumisesta liberaaleihin, jonka VSDTP:n II edustajakokous hyväksyi. Kolmannessa edustajakokouksessa tämä päätöslauselma kumottiin. — 174.
- ⁴⁹ „*Kommuuni-aiheisen luennon jäsenitys*” on jäsenitys luennoista, jonka Lenin piti Pariisin Kommunistien maaliskuun 5 (18) pnä 1905 Genevessä venäläisten politemigranttien siirtolassa. — 193.
- ⁵⁰ Analysoidessaan vuoden 1848 kesäkuun kapinan jälkeistä Ranskan tilannetta F. Engels kirjoitti K. Marxin kirjaseen „Kansalaissota Ranskassa” johdannossa: „Jos proletariaatti ei vielä voinut, niin porvaristo ei enää voinut hallita Ranskaa” (K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, 1952, s. 435). — 193.
- ⁵¹ Tässä ja etempänä Lenin viittaa Berliinissä v. 1891 ilmestyneeseen saksankieliseen K. Marxin kirjaseen „Kansalaissota Ranskassa”. — 193.
- ⁵² Lenin rinnastaa tässä vuoden 1871 Pariisin Kommunistien pyövelit vuoden 1905 Venäjän ensimmäisen vallankumouksen pyövelien kanssa.
Trepov D. F. — Pietarin kenraalikuvernööri; johti Venäjän ensimmäisen vallankumouksen tukahduttamista.
Vasilshikov S. I., ruhtinas — tsaarin kenraaleja; vuoden 1905 tammikuun 9 (22) pnä johti Pietarissa tsaarin sotaväenosastoja, jotka ampuivat työläisten rauhallista kulkuetta. — 194.
- ⁵³ Tässä ja alempana Lenin viittaa teokseen: Weill, G. „*Histoire du mouvement social en France 1852—1902*”, Paris, 1904 (Weill, G. „Ranskan vuosien 1852—1902 yhteiskunnallisen liikkeen historiaa”. Pariisi, 1904). — 194.
- ⁵⁴ Kommunistien uhrien lukumäärää koskevat tiedot on otettu Pariisissa v. 1896 julkaistusta Lissagarayn teoksesta „*Histoire de la Commune de 1871*” (ks. venäjännöstä: Lissagaray. „Vuoden 1871 Kommunistien historiaa”, M., J. D. Mjagkovin kustannusliike „Kolokol”, 1905, s. 522). — 195.
- ⁵⁵ *Poikkeuslaki sosialisteja vastaan* saatettiin Saksassa voimaan vuonna 1878. Tällä lailla kiellettiin kaikki sosialidemokraattisen puolueen järjestöt, työväen joukkojärjestöt, työväenlehdistö, takavarikoitiin sosialistinen kirjallisuus ja panttiin alulle sosialidemokraattien karkotukset. Työväen joukkoliikkeen painostuksesta laki kumottiin vuonna 1890. — 202.
- ⁵⁶ *Iks* — menshevikki P. P. Maslovin salanimi. — 222.
- ⁵⁷ Kyseinen kirjoitus on Leninin esipuhe Cluseret’n artikkelin käännökseen, joka julkaistiin „*Vperjod*” lehden 11. numerossa maaliskuun

- 23 (10) pñä 1905 otsikoituna „Katutaistelusta (Kommuunin kenraalin neuvoja)”. Käännöksen toimitti Lenin (ks. XXVI Lenin-kokoelmaa, 1934, ss. 355—365).— 226.
- ⁵⁸ *Vasiljev* — bolshevikki F. V. Lengnik.— 229.
- ⁵⁹ *Glebov* — V. A. Noskov; valittiin VSDTP:n II edustajakokouksessa Keskuskomitean jäseneksi. Luopui kesällä 1904 bolshevikeista ja asettui sovittellevalle kannalle menshevikkien suhteen.— 231.
- ⁶⁰ Kyseinen kirjoitus julkaistiin V. I. Leninin alaviittana V. V. Vorovskin artikkeliin „Demagogian hedelmiä” „Vperjod” lehden 11. numerossa maaliskuun 23 (10) pñä 1905.
Puolueen marxilaisen ohjelman historiaa koskeva aineisto on julkaistu V. I. Leninin Teosten 6. osassa.— 234.
- ⁶¹ Kysymys on seuraavasta VSDTP:n II edustajakokouksessa hyväksytyyn puolueen ohjelman kohdasta: „Pyrkiessään saavuttamaan lähimmät päämääränsä VSDTP tukee kaikkea oppositio- ja vallankumousliikettä, joka kohdistuu Venäjän nykyistä yhteiskunnallista ja poliittista järjestelmää vastaan, vastustaen samalla päättäväisesti kaikkia sellaisia uudistussuunnitelmia, jotka ovat yhteydessä työtaiteveihin luokkiin kohdistuvan poliisi- ja virkamiesholhouksen jonkinlaiseen laajentamiseen tai lujittamiseen” (ks. „NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1953, s. 43).— 237.
- ⁶² „*Manifestin Kriegeä vastaan*” kirjoitti K. Marx F. Engelsin avustamana vuoden 1846 toukokuun alussa, ja se julkaistiin kuukausijulkaisussa „Das Westphälische Dampfboot” („Westfalenin Höyrylaiva”) (ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, V osa, 1929, ss. 91—108).— 239.
- ⁶³ Henry Georgeta F. Engels kirjoitti teoksensa „Työväenluokan asema Englannissa” amerikkalaisen painoksen alkulauseessa. Teos ilmestyi New Yorkissa vuonna 1887 (ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XVI osa, I nide, 1937, ss. 284—292).— 239.
- ⁶⁴ *Nikititsh* — L. B. Krasin.— 241.
- ⁶⁵ *Senaattori Shidlovskin komissio* muodostettiin tsaarihallituksen toimesta tammikuun 29 (helmikuun 11) pñä 1905 „ottamaan selvää työläisten tyytymättömyyden syistä”, mutta itse asiassa sen tarkoituksena oli työläisjoukkojen pettäminen ja niiden vieroittaminen vallankumouksellisesta taistelusta. Puhuessaan „puolueen „Shidlovskin komission” silmänkääntötempuista” V. I. Lenin tarkoittaa menshevikkien kaappaaman Keskuskomitean kaksinaamaisuutta, sillä muodollisesti KK oli III edustajakokouksen kannalla, mutta asiallisesti se vastusti puoluekokouksen koollekutsumista.— 244.
- ⁶⁶ „*Grazhdanin*” („Kansalainen”)— taantumuksellinen sanomalehti, ilmestyi Pietarissa vuodesta 1872 vuoteen 1914 saakka; lehden perusti ruhtinas V. P. Meshtsherski. XIX vuosisadan 80-luvulta lähtien se oli äärimmäisten monarkistien äänenkannattaja. Lehti pysyi pystyssä pääasiallisesti tsaarihallituksen antamien apurahojen turvin.— 258.

- ⁶⁷ *Bulygin* — tsaarivallan aikainen sisäministeri; laati lakiehdotuksen Valtakunnanduudesta, joka oli karikatyyri kansanedustuksesta (ks. tätä osaa, ss. 342—346).—263.
- ⁶⁸ Ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, 1952, s. 17.—269.
- ⁶⁹ Ks. F. Engels. „Talonpoikaissota Saksassa”, 1953, s. 96.—270.
- ⁷⁰ *Millerand* — ranskalainen sosialistireformisti. Meni vuonna 1899 taantumukselliseen porvarilliseen hallitukseen, jossa oli yhteistyössä Pariisin Kommunuunin pyövelin kenraali Galliffet'n kanssa.
Varlin, Louis-Eugène (1839—1871) — ranskalainen työmies, I Internationalen huomattava toimihenkilö, oli kansalliskaartin Keskuskomitean jäsenenä ja vuoden 1871 Pariisin Kommunuunin jäsenenä.—272.
- ⁷¹ Menshevistisen „Iskran” 93. numerossa julkaistiin L. Martovin artikkeli „Vuorossa. Työväenpuolue ja „vallan anastus” lähimpänä tehtävänämmä”. Lenin arvostelee tätä artikkelia kirjoituksessaan „Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellinen demokraattinen diktatuuri” ja VSDTP:n III edustajakokouksessa pitämässään selostuksessa „Sosialidemokratian osallistumisesta väliaikaiseen vallankumouhallitukseen” (ks. tätä osaa, ss. 283 ja 381).—275.
- ⁷² Ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, 1952, s. 294.—277.
- ⁷³ „*Sisyfoksen työ*” — vaivalloisen ja rasittavan, mutta tuloksettoman työn vertauskuva, joka johtuu muinaiskreikkalaista kuningas Sisyfosta koskevasta tarusta. Jumalia vastaan tekemistään rikkomuksista, kerrotaan tarinassa, Sisyfos sai ankan rangaistuksen: hänen täytyi ikuisesti vierittää korkealle vuorelle isoa kallionlohkareita, joka heti, kun hän oli saamassa sen huipulle, vieri jälleen alas.—279.
- ⁷⁴ Kirjoitus „*Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellinen demokraattinen diktatuuri*” julkaistiin myös erillisenä kirjasena gruusian, venäjän ja armenian kielellä VSDTP:n Kaukasian liittokomitean toimesta.—283.
- ⁷⁵ Tarkoitetaan päätöslauselmaa „Sosialistien taktiikan kansainvälisistä säännöistä”, joka hyväksyttiin II Internationalen Amsterdamin kongressissa elokuussa 1904.—287.
- ⁷⁶ „*Parlamenttikretinismiksi*” Lenin sanoi sitä opportunistien uskoa, että parlamentaarinen hallitusjärjestelmä on kaikkivoipa ja parlamentaarinen taistelu on poliittisen taistelun ainoa ja kaikissa oloissa tärkein muoto.—291.
- ⁷⁷ Taantumuksellinen „*Novoje Vremja*” („Uusi Aika”) lehti harjoitti poliittisten vastustajiensa ilkeämielistä vainoamista käyttäen siinä laajassa mitassa parjausta ja muita epärehellisiä polemisointimelojeja.
Lenin sanoo alempana „puolueemme „Novoje Vremjaksi” ” menshevististä „Iskraa” ja menshevikkejä „Novoje Vremjan” tyyppiä oleviksi henkilöiksi.—299.

- ⁷⁸ Tarkoitetaan Orlovskin (V. V. Vorovskin) kirjasta „Neuvosto puoluetta vastaan”, joka julkaistiin Genevessä vuonna 1904.— 301.
- ⁷⁹ *Kapinaa koskeva lentolehtinen* julkaistiin Enemmistökomiteain Byroon allekirjoittamana kokonaisuudessaan „Vperjod” lehden 9. numerossa maaliskuun 8 (helmikuun 23) pnä 1905 otsikoin „Päivänpolttavia kysymyksiä”.— 304.
- ⁸⁰ „*Moskovskije Vedomosti*” („Moskovan Sanomat”)— sanomalehti, jota julkaistiin vuodesta 1756; XIX vuosisadan 60-luvulta alkaen edusti tilanherrojen ja papiston taantumuksellisimpien monarkististen kerrosten katsomuksia; vuodesta 1905 lähtien — mustasotnia-laisten tärkeimpiä lehtiä. Ilmestyi vuoden 1917 Lokakuun vallankumoukseen saakka.— 305.
- ⁸¹ Lenin siteeraa K. Marxin kirjoitusta „Hegelin oikeusfilosofian arvostelua” (ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, I osa, 1938, s. 386).— 308.
- ⁸² „*Das Westphälische Dampfboot*” („Westfalenin Höyrylaiva”)— saksalainen, suuntaukseltaan demokraattinen aikakauslehti, ilmestyi Westfalenissa vuosina 1845—1848. Aikakauslehdessä julkaistiin erinäisiä K. Marxin ja F. Engelsin artikkeleja.— 313.
- ⁸³ „*Avoin kirje VSDTP:n Neuvoston puheenjohtajalle tov. Plehanoville*” ilmestyi ensin erillisenä lehtisenä ja julkaistiin sitten uudelleen „Vperjod” lehdessä. Vetoamus puolueen Neuvostolle lähetettiin Plehanoville huhtikuun 4 (17) pnä 1905. Seuraavana päivänä pidettiin Organisaatiokomitean (johon kuuluivat Enemmistökomiteain Byroon jäsenet ja Keskuskomitean edustajat) istunto, jossa päätettiin antaa Neuvostolle 7-päiväinen määräaika vastausta varten, jonka jälkeen avattaisiin puolueen edustajakokous. VSDTP:n III edustajakokous alkoi täsmälleen 7 päivän kuluttua — huhtikuun 12 (25) pnä.— 325.
- ⁸⁴ *Johannsen* — L. B. Krasin.— 325.
- ⁸⁵ *Valerjan* — A. I. Ljubimov.— 325.
- ⁸⁶ *Vadim* — D. S. Postolovski.— 329.
- ⁸⁷ *B—a eli Bem* — M. A. Silvin, Keskuskomitean edustaja puolueen Neuvostossa vuoden 1905 alussa; *Vtorov* — menshevikki V. N. Krohmal.— 330.
- ⁸⁸ Julistuksen „*Toukokuun 1 päivä*” Lenin kirjoitti Genevessä, ja se julkaistiin lentolehtisenä Enemmistökomiteain Byroon ja „Vperjod” lehden toimituksen allekirjoittamana. Lehtisen julkaisivat uudelleen useat paikalliset sosialidemokraattiset komiteat.— 338.
- ⁸⁹ *VSDTP:n III edustajakokous* pidettiin Lontoossa vuoden 1905 huhtikuun 12—27 (huhtikuun 25—toukokuun 10) päivän välisenä aikana. Edustajakokouksen valmistelivat ja kutsuivat koole bolshevikit Leninin johdolla. Tämä oli ensimmäinen bolshevistinen edustajakokous.
- VSDTP:n III edustajakokouksen päiväjärjestys, jonka Lenin oli laatinut ja edustajakokous vahvisti, oli seuraava: *I. Organisaatiokomitean selostus. II. Taktilliset kysymykset: 1) aseellinen kapina;*

2) suhde hallituksen politiikkaan kumouksen aattona ja sen hetkellä (tämä kohta oli omistettu kahdelle kysymykselle: a) suhde hallituksen politiikkaan kumouksen aattona; b) väliaikaisesta vallankumoushallituksesta); 3) suhde talonpoikaisliikkeeseen. *III. Organisatoriset kysymykset:* 4) työläisten ja intelligenttien suhteet puoluejärjestyksessä; 5) puolueen säännöt. *IV. Suhde muihin puolueisiin ja virtauksiin:* 6) suhde VSDTP:n erkaantuneeseen osaan; 7) suhde kansallisiin sosialidemokraattisiin järjestöihin; 8) suhde liberaaleihin; 9) käytännölliset sopimukset sosialistivallankumouksellisten kanssa. *V. Puolue-elämän sisäiset kysymykset:* 10) propaganda ja agitaatio. *VI. Edustajien selostukset:* 11) Keskuskomitean toimintaselostus; 12) paikalliskomiteain edustajain toimintaselostukset. *VII. Vaalit:* 13) vaalit; 14) edustajakokouksen päätöslauselmien ja pöytäkirjojen julkaisemisjärjestys ja puoluetoimitsijain toimeenastumisjärjestys.

III edustajakokouksen kaikista peruskysymyksistä Lenin kirjoitti jo ennen edustajakokousta päätöslauselmaehdotukset ja perusteli niitä „Vperjod” lehdessä julkaistuissa kirjoituksissaan. Lenin puhui edustajakokouksessa kysymyksistä, jotka koskivat aseellista kapinaa, sosialidemokratian osallistumista väliaikaiseen vallankumoushallitukseen, suhdetta talonpoikaisliikkeeseen, puoluesääntöjä, ja monista muista kysymyksistä. Edustajakokouksen pöytäkirjoissa on merkinnät 138:sta Leninin puheenvuorosta ja ehdotuksesta.

Edustajakokous muutti puoluesääntöjä: a) hyväksyi sääntöjen 1. §:n Leninin sanamuodossa; b) määritteli tarkoin Keskuskomitean oikeudet ja sen suhteet paikalliskomiteoihin; c) muutti puolueen keskuselimien organisatorista rakennetta: kolmen keskuksen (Keskuskomitean, Pää-äänenkannattajan ja puolueen Neuvoston) tilalle edustajakokous muodosti yhden täysioikeuksisen puoluekeskuksen — Keskuskomitean.

Puolueen III edustajakokouksen työstä ja merkityksestä ks. Leninin artikkelia „Kolmas edustajakokous” (tämän osan ss. 433—440) ja Leninin teosta „Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa” ja myös „NKP(b):n historiaa. Lyhyt oppikurssi”, 5. suomenk. painos, ss. 71—86.—349.

⁹⁰ *Letnev* — A. I. Ljubimov.— 357.

⁹¹ *Zimin* — L. B. Krasin.— 357.

⁹² *Leskov* — N. V. Romanov, Pohjoisen komitean edustaja. Puheessa mainitut henkilöt ovat: *Zharkov* — M. S. Leshtshinski, Jekaterinoslavin komitean edustaja; *Mihailov* — D. S. Postolovski, Luoteisen komitean edustaja; *Sosnovski* — V. A. Desnitski, Nizhni Novgorodin komitean edustaja.— 361.

⁹³ Asiakirjasta puuttuu otsikko. Otsikon on antanut Marx—Engels—Lenin—Stalin-Instituutti.— 363.

⁹⁴ *Sergejev* — A. I. Rykov.— 365.

⁹⁵ *Aleksandrov* — D. S. Postolovski.— 366.

⁹⁶ *Schmidt* — P. P. Rumjantsev, Voronezhin komitean edustaja.— 366.

⁹⁷ „*Kommunistien liitto*” — vallankumouksellisen proletariaatin ensimmäinen kansainvälinen järjestö, joka perustettiin kesällä 1847 Lontoossa vallankumouksellisten proletariaarien järjestöjen edustajain

- kongressissa. „Kommunistien liiton” järjestäjinä ja johtajina olivat K. Marx ja F. Engels, jotka lämän järjestön toimeksiannosta kirjoittivat „Kommunistisen puolueen manifestin”. „Kommunistien liitto” oli olemassa vuoteen 1852 saakka. „Kommunistien liiton” huomattavimmilla toimihenkilöillä oli sittemmin johtava osuus I Internationalessa (ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, 1952, ss. 320—338).— 376.
- ⁹⁸ „Keskuskomitean vetoamus Kommunistien liitolle”. Maaliskuu v. 1850 (ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, 1952, ss. 80—90).— 376.
- ⁹⁹ „*Neue Rheinische Zeitung*” („Uusi Reinin Lehti”) ilmestyi Kölnissä kesäkuun 1 päivästä 1848 toukokuun 19 päivään 1849. Lehden johdossa olivat K. Marx ja F. Engels; päätoimittajana Marx. Taantumuksen iskujen vuoksi lehden ilmestyminen päättyi numeroon 301. „Uutta Reinin Lehteä” koskevaa aineistoa ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, 1952, ss. 311—319.— 378.
- ¹⁰⁰ Tarkoitetaan F. Engelsin kirjetä F. Turatille vuoden 1894 tammikuun 26 piltä; se julkaistiin italialaisen kahdesti kuussa ilmestyvän „*Critica Sociale*” („Sosiaalista Kritiikkiä”) aikakauslehden 3. numerossa helmikuun 1 p:nä 1894 otsikoituna „Italian tuleva vallankumous ja sosialistipuolue” (ks. K. Marx ja F. Engels. Valittuja kirjeitä, 1953, ss. 472—475).— 380.
- ¹⁰¹ Vuonna 1873 julkaistu F. Engelsin artikkeli „Bakuninilaiset työssä. Muistiinpanoja Espanjan kapinasta vuoden 1873 kesällä” käännettiin venäjän kielelle V. I. Leninin toimittamana ja julkaistiin VSDTP:n KK:n toimesta erillisenä kirjasena Genevessä vuonna 1905 ja Pietarissa vuonna 1906 (ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XV osa, 1935, ss. 105—124).— 381.
- ¹⁰² *Vendée* — Ranskan maakunta, jossa XVIII vuosisadan lopulla tapahtuneen Ranskan porvarillisen vallankumouksen kaudella puhkesi takapajuksen taantumuksellisen talonpoikaiston vastavallankumouksellinen kapina vallankumouksellista Konventtia vastaan. Kapina tapahtui uskonnollisilla tunnuksilla ja sitä johti vastavallankumouksellinen papisto ja tilanherrat.— 383.
- ¹⁰³ Lenin siteeraa K. Marxin artikkelia „Porvaristo ja vastavallankumous. Toinen artikkeli”, jonka Marx kirjoitti joulukuun 11 p:nä 1848 (ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, 1952, s. 41).— 383.
- ¹⁰⁴ Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, VII osa, 1930, ss. 399—489.— 383.
- ¹⁰⁶ *Andrejev* — N. A. Aleksejev, osallistui VSDTP:n III edustajakokoukseen neuvottelevalla äänioikeudella.— 389.
- ¹⁰⁶ *Barsov* — bolshevikki M. G. Tshakaja.— 391.
- ¹⁰⁷ „*Musta jako*” — tsaari-Venäjän talonpoikaiston keskuudessa laajalti levinnyt tunnus, joka ilmensi talonpoikaiston pyrkimystä suorittaa yleinen maanjako.— 393.

- ¹⁰⁸ Golubin — VSDTP:n III edustajakokouksen osanottaja bolshevikki P. A. Dzhaparidze.— 402.
- ¹⁰⁹ Asiakirjasta puuttuu otsikko. Otsikon on antanut Marx—Engels—Lenin—Stalin-Instituutti.— 403.
- ¹¹⁰ Asiakirjasta puuttuu otsikko. Otsikon on antanut Marx—Engels—Lenin—Stalin-Instituutti.— 413.
- ¹¹¹ Päättölauselma „Kaukasian tapahtumien johdosta” julkaistiin ensi kerran „Proletari” lehden 1. numerossa toukokuun 27 (14) pnä 1905 ja VSDTP:n Kaukasian liiton äänenkannattajan, gruusialaisen illegaalisen bolshevistisen „Proletariaatin Taistelu” lehden 1. numerossa heinäkuun 1 (14) pnä 1905.— 414.
- ¹¹² Tarkoitetaan päätöslauselmaa „Edustajakokouksen konstituomisesta”, joka julkaistiin „Proletari” lehden 1. numerossa toukokuun 27 (14) pnä 1905 (ks. „NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1953, ss. 75—76).— 427.
- ¹¹³ Kyseinen kirjoitus julkaistiin „Proletari” lehden 1. numerossa toukokuun 27 (14) pnä 1905 toimituksen huomautuksena III edustajakokouksen päätöslauselmaan „Edustajakokouksen konstituomisesta”.— 431.
- ¹¹⁴ Kirjoitus „Kolmas edustajakokous” julkaistiin uudelleen heinäkuun 1 (14) pnä 1905 VSDTP:n Kaukasian liiton äänenkannattajan, gruusialaisen illegaalisen bolshevistisen „Proletariaatin Taistelu” lehden ensimmäisessä numerossa.— 433.
- ¹¹⁵ Tarkoitetaan Pietarissa maaliskuun 28—30 (huhtikuun 10—12) pnä 1905 koolla olleen asianajajain yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöslauselmia. Päätöslauselmia on arvosteltu „Proletari” lehden 2. numeron pääkirjoituksessa kesäkuun 3 (toukokuun 21) pnä 1905.— 442.
- ¹¹⁶ Mainittu „erikoiskirjanen” ilmestyi kesäkuun 12 (25) pnä 1905 ranskan kielellä „Le Socialiste” („Sosialisti” — Ranskan sosialistisen puolueen pää-äänenkannattaja) lehden liitteenä ja saksan kielellä müncheniläisessä julkaisussa „Bericht über den III. Parteitag der S.-D.A.-P.R.” (käännös „Tiedoituksesta VSDTP:n III edustajakokouksesta” ja edustajakokouksen päätöslauselmia). Tiedoitus näiden kirjasten ilmestymisestä julkaistiin „Proletari” lehden 15. numerossa syyskuun 5 (elokuun 23) pnä 1905 osastossa „Puolueesta”.— 447.
- ¹¹⁷ „Proletari” („Proletaari”) — illegaalinen bolshevistinen viikkolehti, VSDTP:n Pää-äänenkannattaja, jota alettiin julkaista puolueen III edustajakokouksen päätöksen perusteella. Puolueen Keskuskomitean täysistunnon päätöksellä huhtikuun 27 (toukokuun 10) pnä 1905 Pää-äänenkannattajan vastaavaksi toimittajaksi nimitettiin V. I. Lenin.

„Proletaria” julkaistiin Genevessä toukokuun 14 (27) päivästä marraskuun 12 (25) päivään 1905. Ilmestyi 26 numeroa. Toimituksen työhön ottivat vakituisesti osaa V. V. Vorovski, A. V. Lunatsharski ja M. S. Olminski. „Proletari” jatkoi vanhan, leniniläisen „Iskran” linjaa ja säilytti täydellisesti bolshevistisen „Vperjod” lehden perinteet.

Lenin kirjoitti lehteen yli 50 artikkelia ja pienempää kirjoitusta. „Proletari” lehdessä julkaistuja Leninin artikkeleita julkaistiin uudelleen bolshevistisen lehdistön paikallisissa äänenkannattajissa ja niitä ilmestyi erillisinä lentolehtisinä.

Kohta Leninin Venäjälle matkustamisen jälkeen, vuoden 1905 marraskuussa, „Proletari” lehti lakkasi ilmestymästä. „Proletarin” kaksi viimeistä numeroa (25. ja 26.) ilmestyi V. V. Vorovskin toimittamana.— 447.

- ¹¹⁸ *Stephan Born* (1824—1898)—Saksan työväenliikkeen toimihenkilö, vuoden 1848 vallankumouksen osanottaja, oli „Kommunistien liiton” jäsen (ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, 1952, ss. 333—334).— 461.
- ¹¹⁹ Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, VIII osa, 1931, s. 506.— 463.
- ¹²⁰ Lenin tarkoittaa „Keskuskomitean vetoomusta Kommunistien liitolle”, jonka K. Marx ja F. Engels kirjoittivat vuoden 1850 maaliskuussa (ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, 1952, ss. 80—90).— 464.
- ¹²¹ Ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, 1952, s. 24.— 464.
- ¹²² Lenin tarkoittaa F. Engelsin teosta „Kommunistien liiton historiasta” (ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, 1952, s. 335).— 464.
- ¹²³ „*Der Volksstaat*” („Kansanvaltio”)— sanomalehti, Saksan sosialidemokratian pää-äänenkannattaja; ilmestyi Leipzigiissä vuosina 1869—1876 W. Liebknechtin toimittamana. K. Marx ja F. Engels toimivat lehden avustajina.— 468.
- ¹²⁴ Ks. K. Marx ja F. Engels. Teokset, XV osa, 1935, ss. 105—124.— 468.
- ¹²⁵ Kolmatta artikkelia, jonka piti olla Leninin teoksen „Väliaikaisesta vallankumoushallituksesta” jatkoa, ei lehdistössä ilmestynyt. Kysymystä väliaikaisen vallankumoushallituksen tehtävistä Lenin valaisi asiakirjassa „Kuva väliaikaisesta vallankumoushallituksesta” (ks. tätä osaa, ss. 530—532), artikkelissa „Vallankumousarmeija ja vallankumoushallitus” (ks. tätä osaa, ss. 556—564) ja kirjassa „Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa”.— 474.
- ¹²⁶ Kyseinen asiakirja on toimituksen johdanto kirjaseen „Tiedoitus VSDTP:n III edustajakokouksesta”, joka julkaistiin juutalaisten kielellä vuonna 1905.— 489.

- ¹²⁷ Artikkelin „*Vallankumouksellisen proletariaatin demokraattiset tehtävät*” julkaisi uudelleen VSDTP:n Kaukasian liiton äänenkannattaja, gruusialainen illegaalinen bolshevistinen „Proletariaatin Taistelu” lehti 2. numerossaan heinäkuun 15 (28) pnä 1905.— 506.
- ¹²⁸ „*Le Matin*” („Aamu”) — ranskalainen porvarillinen jokapäiväinen lehti, perustettu vuonna 1884.— 516.
- ¹²⁹ *Kassandra* — troialaisen tarukuninkaan Priamoksen tytär. Muinaiskreikkalainen taru kertoo, että ennustuskyvyn omaava *Kassandra* ennusti muinais-Kreikan Troian kaupungin tuhon.— 525.
- ¹³⁰ „*Avoimen kirjeen „Leipziger Volkszeitungin” toimitukselle*” Lenin kirjoitti vastaukseksi Kautskyn kirjoitukseen „Venäjän sosialidemokratian kahtiajakaantuminen”, joka oli julkaistu „*Leipziger Volkszeitungissa*” („*Leipzigin Kansanlehti*”). Kirjeessään VSDTP:n Keskuskomitealle kesäkuun 29 (heinäkuun 12) päivältä Lenin kirjoitti Kautskyn kirjoituksen johdosta seuraavaa: „Kautsky on julkaissut mitä ilkeämielisimmän kirjoituksen „Tiedoituksen” saksankielisen julkaisun johdosta”, s.o. VSDTP:n III edustajakokousta koskevan tiedoituksen johdosta. Leninin „*Avointa kirjettä*” ei lehdessä julkaistu.— 527.
- ¹³¹ Ks. K. Marx ja F. Engels. „*Pyhä perhe*” (K. Marx ja F. Engels. Teokset, III osa, 1930, s. 105).— 530.
- ¹³² „*Rus*” („*Venäjä*”) — liberaalis-porvarillinen sanomalehti, ilmestyi Pietarissa vuoden 1903 joulukuusta vuoden 1908 kesäkuuhun aika-ajoittaisesti ja eri nimillä: „*Rus*”, „*Molva*” („*Huhu*”), „*XX vek*” („*XX vuosisata*”).— 538.
- ¹³³ „*Sotsial-Demokrat*” („*Sosialidemokraatti*”) — menshevistinen sanomalehti, julkaistiin Genevessä vuoden 1904 lokakuusta vuoden 1905 lokakuuhun.— 544.
- ¹³⁴ Kysymys on Leninin kirjasta „*Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa*”, joka ilmestyi heinäkuun lopulla 1905.— 550.
- ¹³⁵ Tarkoitetaan A. V. Lunatsharskin artikkeleita „*Katsauksia Euroopan proletariaatin vallankumoustaistelun historiaan*”, joka julkaistiin „*Vperjod*” lehdessä № 2 tammikuun 14 (1) pnä 1905.— 571.

TIETOJA
V. I. LENININ
ELÄMÄSTÄ JA TOIMINNASTA

(Tammikuu—heinäkuu 1905)

1904—1905

Joulukuu, 22
(tammikuu, 4).

Genevessä ilmestyy „Vperjod” lehden ensimmäinen numero Leninin toimittamana. Numerossa julkaistaan hänen kirjoituksensa: „Itsevaltius ja proletariaatti” (pääkirjoitus), „Proletaarien hyvistä mielenosoituksista ja eräiden intelligenttien huonoista päätelmistä”, „On aika lopettaa” y.m.

Joulukuu, 24
(tammikuu, 6).

„Kirjeessä toverille Venäjällä” Lenin arvostelee terävästi menshevistisen „Iskra” lehden kantaa suhtautumisessa porvarilliseen demokratiaan.

Lenin lukee Genevessä venäläisten poliittisten emigranttien siirtolassa referaattinsa työväendemokratiasta ja porvarillisesta demokratiasta.

Joulukuu, 28
(tammikuu, 10).

Kirjeessään Enemmistökomiteain Byroon jäsenelle A. A. Bogdanoville Lenin vaatii päättäväistä ja täydellistä suhteiden katkaisemista menshevikkeihin.

1905

Tammikuu,
1 (14).

„Vperjod” lehden 2. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset „Port Arthurin kukistuminen” (pääkirjoitus) ja „Ei satakieltä taruilla ruokita”.

Tammikuu,
5 (18).

Kirjeessään bolshevikkien Zürichin ryhmälle Lenin kehoittaa katkaisemaan päättäväisesti suhteet menshevikkeihin ja kutsumaan viipymättä koolle puoleen III edustajakokouksen.

Tammikuu,
6 (19).

Kirjeessään J. D. Stasovalle ja Moskovan vankilassa oleville tovereille Lenin antaa ohjeita sosialidemokraattien käyttäytymisestä tsaarin oikeudessa.

Tammikuun 10
ja 17 (23 ja 30)
pn välillä.

Lenin kirjoittaa artikkelisarjan „Vallankumoukselliset päivät” tammikuun 9 päivän tapahtumista Pietarissa.

- Tammikuu, 11 (24).* „Vperjod” lehden 3. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset: „Työväendemokratia ja porvarillinen demokratia” (pääkirjoitus), „Narodnikkilaisuudesta marxilaisuuteen”, „Vallankumous Venäjällä”, „Pietarin lakko” ja „Meikälaiset Tartuffet”.
- Tammikuu, 12 (25).* Lenin kirjoittaa artikkelin „Vallankumouksen alku Venäjällä”, jossa esittää kehoituksen aseellisen kapinan valmistelemisesta. Artikkelin julkaistaan pääkirjoituksena „Vperjod” lehden 4. numerossa tammikuun 31 (18) pnä.
- Tammikuun 13 (26) pn jälkeen.* Lenin tekee selostuksen tammikuun 9 päivän tapahtumista bolshevikkien kokouksessa Genevessä.
- Tammikuu, 18 (31).* „Vperjod” lehden 4. numeron „Vallankumoukselliset päivät” osastossa julkaistaan Leninin artikkelit: „Mitä tapahtuu Venäjällä?”, „Ensi askeleita”, „Pappi Gapon”, „Pietarin taistelun suunnitelma” ja „„Tsaari-isä” ja barrikadit”.
- Tammikuu, 19 (helmikuu, 1).* Lenin kirjoittaa artikkelin „Tsaarin rauha”.
- Tammikuu, 21 (helmikuu, 3).* Kirjeessään sveitsiläiselle sosialidemokraatille G. Greulichille Lenin esittää lyhyesti VSDTP:n kahtiajakaantumisen historian.
- Tammikuu, 25 (helmikuu, 7).* Lenin kirjoittaa kirjeen A. Bebelille, jossa hylkää tämän ehdotuksen sovinto-oikeuden järjestämisestä bolshevikkien ja menshevikkien välillä.
- „Vperjod” lehden 5. numerossa julkaistaan Leninin artikkelit „Pietari tammikuun 9 pn jälkeen”, „Trepov isännöi” y.m.
- Lenin kuuntelee Genevessä M. S. Olminskin esitelmän „Opportunismien muunnos”, jossa arvostellaan menshevismää.
- Helmikuu, 1 (14).* Leninin artikkeli „Kaksi taktiikkaa” julkaistaan „Vperjod” lehden 6. numeron pääkirjoituksena.
- Helmikuu, 2 (15).* S. I. Guseville Pietariin lähettämässään kirjeessä Lenin kehoittaa lujittamaan ja laajentamaan „Vperjod” lehden toimituksen yhteyksiä työläiskerhoihin ja erikoisesti nuorisoon.
- Helmikuu, 8 (21).* „Vperjod” lehden 7. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset „Taistelusuopimuksesta kapinaa varten” (pääkirjoitus) ja „Onko meidän järjestettävä vallankumous?”.

- Helmikuu,*
12 (25). Kirjeessään S. I. Guseville Lenin vaatii Enemmistökomiteain Byroon täydellisen itsenäisyyden säilyttämistä puolueen III edustajakokouksen valmistelussa ja koollekutsumisessa.
- Helmikuu,*
15 (28). Lenin kirjoittaa „Kirjeen järjestöille Venäjällä”, jossa hän vaatii viipymätöntä valmistautumista III edustajakokoukseen.
„Vperjod” lehden 8. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Puolueen III edustajakokouksen koollekutsumisesta” (pääkirjoitus).
- Helmikuu,*
ennen 20
(maaliskuun 5)
päivää. Lenin laatii kysymyskaavakkeen paikallisten puoluejärjestöjen selostuksia varten III edustajakokoukselle.
- Helmikuu, 20*
(maaliskuu, 5). Lenin pitää bolshevikkien klubissa Genevessä puheen puolueen III edustajakokouksen valmistelun kysymyksistä.
- Helmikuu, 23*
(maaliskuu, 8). „Vperjod” lehden 9. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset „Uusia tehtäviä ja uusia voimia” (pääkirjoitus), „Osvobozhdenijelaiset ja uusiskralaiset, monarkistit ja girondistit”.
- Helmikuu, 28*
(maaliskuu, 13). Lenin tiedoittaa VSDTP:n Pietarin komitealle rahan saamisesta Englannin „Työväenedustajistokomitealta” vuoden 1905 tammikuun 9 päivän uhrien avustamiseksi.
- Helmikuu.* Lenin kirjoittaa puolueen III edustajakokouksen päätösten yleisen suunnitelman ja päätöslauselmaehdotukset.
- Maaliskuu,*
2 (15). „Vperjod” lehden 10. numerossa julkaistaan Leninin artikkelit „Proletariaatti ja porvarillinen demokratia” ja „Ketä he aikovat pettää?”.
- Maaliskuu,*
3 (16). Kirjeessään Enemmistökomiteain Byroon jäsenelle S. I. Guseville Lenin ehdottaa kutsuttavaksi III edustajakokoukseen kaikki puoluekomiteat — niin bolshevistiset kuin menshevistisetkin.
- Maaliskuu,*
5 (18). Lenin pitää Genevessä luennon Pariisin Kommunistien venäläisten poliittisten emigranttien siirtolan kokouksessa.
- Maaliskuu,*
ennen 10 (23)
päivää. Lenin toimittaa Pariisin Kommuunin kenraalin Cluseret'n „Katutaistelusta” muistelmien käännöksen ja kirjoittaa kenraalin lyhyen elämäkerran.
- Maaliskuu,*
10 (23). „Vperjod” lehden 11. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset „Proletariaatti ja talonpoikaisto” (pääkirjoitus) ja „Ensimmäinen askel”.

- Maaliskuu, 12 (25).* Lenin kirjoittaa kirjeen Odessan komitealle edustajien valitsemisesta puolueen III edustajakokoukseen.
- Maaliskuu, 15 (28).* Lenin kirjoittaa artikkelin „Bonapartelaisten edesottamuksia”. Artikkelin julkaistaan „Vperjod” lehden 13. numeron erillisenä vedoksena.
- Maaliskuu, 16 (29).* Leninin artikkeli „Agraariohjelmastamme. (Kirje III edustajakokoukselle)” julkaistaan „Vperjod” lehden 12. numerossa.
- Maaliskuu, 20 (huhtikuu, 2).* Lenin on läsnä Venäjän sosialististen järjestöjen konferenssissa, joka kokoontui Genevessä. Tultuaan vakuuttuneeksi konferenssin opportunistisesta kokoonpanosta Lenin poistuu sieltä.
- Lenin valitaan VSDTP:n III edustajakokouksen edustajaksi puolueen Odessan järjestöstä.
- Maaliskuu, 23 (huhtikuu, 5).* „Vperjod” lehden 13. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset „Eurooppalainen pääoma ja itsevaltius” (pääkirjoitus) ja „Toinen askel” sekä „Sosialidemokratia ja väliaikainen vallankumoushallitus” artikkelin alkuosa.
- Maaliskuu, 30 (huhtikuu, 12).* „Vperjod” lehden 14. numerossa julkaistaan Leninin artikkeli „Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellinen demokraattinen diktatuuri”. Artikkelin ilmestyi myös erillisenä kirjasena Kaukasian liittokomitean julkaisemana venäjän, gruosian ja armenian kielellä.
- Maalis—huhtikuu.* Lenin kirjoittaa „Vuoden 1789 vaiko 1848 tyyppinen vallankumous?” artikkelin jäsenyyksensä.
- Huhtikuu, 5 (18).* Lenin osallistuu Genevessä puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista varten muodostetun Organisaatiokomitean istuntoon.
- Huhtikuu, 6 (19).* Lenin antaa „Vperjod” lehden avustajan G. D. Leiteisenin tehtäväksi esittää Ranskan sosialistisen guesdistipuolueen edustajakokouksessa VSDTP:n tervehdyksen.
- Huhtikuu, 7 (20).* „Vperjod” lehden 15. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset „Liberaalien agraariohjelma” (pääkirjoitus), „Marx amerikkalaisesta „mustasta jaosta”” y.m.
- Huhtikuu, 10 (23).* Lenin kirjoittaa VSDTP:n Keskuskomitean nimessä „Avoimen kirjeen VSDTP:n Neuvoston puheenjohtajalle tov. Plehanoville”. Kirje julkaistaan „Vperjod” lehden 16. numerossa.
- Huhtikuu, 11 (24).* Lenin osallistuu puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista varten muodostetun Organisaatio-

- komitean istuntoon ja laatii Organisaatiokomitean päätöslauselman edustajakokouksen laillisuudesta.
- Huhtikuu, ennen 12 (25) päivää.* Lenin kirjoittaa julistuksen „Toukokuun 1 päivä”. Julistus ilmestyy Enemmistökomiteain Byroon ja „Vperjod” lehden toimituksen julkaisemana.
- Lenin saa puolueen Kurskin ja Odessan komiteoilta valtuuskirjat VSDTP:n III edustajakokoukseen osallistumista varten.
- Lenin matkustaa Genevestä Lontooseen puolueen III edustajakokoukseen.
- Lenin laatii puolueen III edustajakokouksen päiväjärjestyksen, pitää neuvottelukokouksia Enemmistökomiteain Byroon jäsenten ja „Vperjod” lehden toimituksen jäsenten kanssa, keskustelee edustajien kanssa edustajakokouksen tulevaa työtä koskevista kysymyksistä.
- Huhtikuu, 12—27 (huhtikuu, 25—toukokuu, 10).* VSDTP:n III edustajakokous.
- Lenin johtaa edustajakokouksen työtä. Pitää edustajakokouksen puheenjohtajan päiväkirjaa.
- Huhtikuu, 12 (25).* Edustajakokouksen avajaiset. Lenin valitaan edustajakokouksen puheenjohtajaksi.
- Huhtikuu, 13 (26).* Lenin pitää puheen edustajakokouksen laillisuudesta; hänet valitaan päätöslauselmavaliokuntaan.
- Huhtikuu, 14 (27).* Lenin toimittaa A. V. Lunatsharskin alustusta aseellisesta kapinasta.
- Lenin käyttää edustajakokouksen neljännessä ja viidennessä istunnossa puheenvuoron mandaattikomission selostuksen johdosta.
- Huhtikuu, 15 (28).* Lenin pitää edustajakokouksen kuudennessa istunnossa puheen aseellista kapinaa koskevasta kysymyksestä.
- Huhtikuu, 16 (29).* Lenin pitää edustajakokouksen kahdeksannessa istunnossa puheen aseellisesta kapinasta ja toimittaa tätä kysymystä koskevan päätöslauselman.
- Huhtikuu, 17 (30).* „Vperjod” lehden 16. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitus „Perustuslakibasaari”. Kirjoitus ilmestyi erillisenä lentolehtisenä Bakun bolshevikkikomitean julkaisemana toukokuun 15 (28) pnä.
- Huhtikuu, 18 (toukokuu, 1).* Lenin pitää edustajakokouksen kymmenennessä istunnossa puheen suhtautumisesta hallituksen taktikkaan kumouksen aattona.

- Lenin pitää edustajakokouksen yhdennessätoista istunnossa puheen „Sosialidemokratian osallistumisesta väliaikaiseen vallankumousohallitukseen” ja esittää päätöslauselmaehdotuksen tästä kysymyksestä.
- Huhtikuu, 19 (toukokuu, 2).* Lenin pitää edustajakokouksen kahdennessätoista istunnossa puheen väliaikaista vallankumousohallitusta koskevan päätöslauselman korjausehdotuksista.
- Lenin pitää edustajakokouksen kolmannessatoista istunnossa selostuksen „Talonpoikaisliikkeen tukemista koskevasta päätöslauselmasta”.
- Edustajakokouksen kolmannessatoista istunnossa hyväksytään Leninin päätöslauselmaehdotus „VSDTP:n avoimesta poliittisesta esiintymisestä”.
- Huhtikuu, 20 (toukokuu, 3).* Leninin päätöslauselmaehdotus „Talonpoikaisliikkeen tukemisesta” käsitellään ja hyväksytään edustajakokouksen neljännessätoista ja viidennessätoista istunnossa.
- Lenin pitää edustajakokouksen viidennessätoista istunnossa puheen työläisten ja intelligenttien välisistä suhteista sosialidemokraattisissa järjestöissä.
- Huhtikuu, 21 (toukokuu, 4).* Lenin pitää edustajakokouksen kuudennessätoista ja seitsemännessätoista istunnossa puheen puolueen sääntöjen käsittelyn yhteydessä.
- Edustajakokouksen kuudennessätoista istunnossa hyväksytään sääntöjen 1. pykälä Leninin esittämässä sanamuodossa.
- Huhtikuu, 22 (toukokuu, 5).* Lenin esittää edustajakokouksen yhdeksännessätoista istunnossa „Päätöslauselmaehdotuksen työläisten ja intelligenttien suhteista sosialidemokraattisissa järjestöissä” ja käyttää kaksi puheenvuoroa tästä kysymyksestä.
- Huhtikuu, 22 ja 23 (toukokuu, 5 ja 6).* Lenin esittää päätöslauselmaehdotuksen „Puolueen erkaantuneesta osasta” ja käyttää sitä käsiteltäessä puheenvuoron edustajakokouksen yhdeksännessätoista ja kahdennessakymmenessä istunnossa.
- Huhtikuu, 23 (toukokuu, 6).* Lenin pitää edustajakokouksen kahdennessakymmenessä ensimmäisessä istunnossa puheen eserien kanssa tehtävän käytännöllisen sopimuksen johdosta.
- Huhtikuu, 25 (toukokuu, 8).* Lenin pitää edustajakokouksen kahdennessakymmenessä toisessa istunnossa puheen propaganda- ja agitaatiokysymyksestä.

Lenin pitää edustajakokouksen kahdennessakymmennessä kolmannessa istunnossa puheen Keskuskomitean toimintaselostuksen johdosta.

Lenin valitaan puolueen Keskuskomitean jäseneksi.

Leninin päätöslauselmaehdotus pöytäkirjojen julkaisemisjärjestyksestä hyväksytään edustajakokouksen kahdennessakymmennessä kolmannessa istunnossa.

*Huhtikuu, 26
(toukokuu, 9).*

Leninin päätöslauselmaehdotus Kaukasian tapahtumien johdosta hyväksytään edustajakokouksen kahdennessakymmennessä viidennessä istunnossa.

*Huhtikuu, 27
(toukokuu, 10).*

Lenin sulkee puolueen III edustajakokouksen.

Lenin on puheenjohtajana puolueen III edustajakokouksessa valitun Keskuskomitean ensimmäisessä istunnossa.

Lenin laatii suunnitelman tehtävien jakamisesta Keskuskomitean jäsenten kesken toimintaa varten ulkomailla ja Venäjällä.

Lenin määrittelee tunnussanan, salakirjaimiston ja salanimet Keskuskomitean jäsenten välistä yhteyttä varten sekä puolue työn organisaatio- ja rahastusjärjestyksen.

Keskuskomitea nimittää Leninin puolueen Pää-äänenkannattajan „Proletari” lehden vastaavaksi toimittajaksi ja Keskuskomitean edustajaksi ulkomailla.

*Huhtikuun 27
(toukokuun 10)
pn jälkeen.*

Lenin käy yhdessä III edustajakokouksen edustajien kanssa K. Marxin haudalla Haygate'n hautausmaalla Lontoossa.

*Huhtikuun 27
ja toukokuun 2
(toukokuun 10
ja 15) pn
välillä.*

Lenin matkustaa Lontoosta Geneveen. Pariisiin poiketessaan Lenin käy yhdessä III edustajakokouksen edustajain ryhmän kanssa Pariisin kommunardien teloituspaikalla — „Kommunardien muurin” luona Père-Lachaise'n hautausmaalla.

*Toukokuu,
6 (18).*

„Vperjod” lehden 18. numerossa julkaistaan Leninin artikkeli „Poliittisia sofismeja”.

*Toukokuu,
7 (20).*

Lenin osallistuu puolueen Pää-äänenkannattajan „Proletari” lehden toimitustyöntekijäin kokoukseen, jossa käsitellään Pää-äänenkannattajan toimituksen työsuunnitelmaa.

*Toukokuun 10
(23) pn jälkeen.*

Lenin kirjoittaa VSDTP:n Keskuskomitean nimessä kirjeen „Venäjän vallankumouksellisen sosialidemokratian ulkomaiselle liigalle”, jossa kysytään,

- millainen on Liigan suhde puolueen III edustajakokouksen päätöksiin.
- Toukokuu, 14 (27).* Ilmestyy Leninin toimittaman bolshevistisen „Proletari” lehden ensimmäinen numero. Numerossa julkaistaan hänen kirjoituksensa „Tiedoitus Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen III edustajakokouksesta” (pääkirjoitus), „Kolmas edustajakokous” ja „Huomautus” „Päätöslauselmaan edustajakokouksen konstituimisesta”.
- Toukokuu, ennen 20 (kesäkuun 2) päivää.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Väliaikaisesta valtakumoushallituksesta”. Artikkelin julkaistaan „Proletari” lehden 2. ja 3. numerossa.
- Toukokuu, 20 (kesäkuu, 2).* Lenin kirjoittaa kirjeen Kansainväliselle sosialistiselle toimistolle koollaolleesta puolueen III edustajakokouksesta ja sen tekemästä päätöksestä pitää „Proletari” lehteä VSDTP:n Pää-äänenkannattajana.
- Toukokuu, 21 (kesäkuu, 3).* „Proletari” lehden 2. numerossa julkaistaan Leninin artikkeli „Vanhoillisen porvariston neuvoja”.
- Toukokuu, 27 (kesäkuu, 9).* „Proletari” lehden 3. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset „Perinpohjainen tappio” (pääkirjoitus) ja „Vallankumoustaistelu ja liberaalinen meklaus”.
- Toukokuun loppu.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Juutalaisille työläisille”. Artikkelin julkaistiin esipuheena „Tiedoitus VSDTP:n III edustajakokouksesta” kirjaseen, joka ilmestyi juutalaisten kielellä.
- Lenin pitää Genevessä kaksi kertaa selostuksen puolueen III edustajakokouksesta ja menshevikkien konferenssista.
- Kesäkuu, 4 (17).* „Proletari” lehden 4. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset „Vallankumouksellisen proletariaatin demokraattiset tehtävät” (pääkirjoitus) ja „Uusi vallankumouksellinen työväenliitto”.
- Kesäkuu, 5 (18).* Lenin vahvistaa VSDTP:n ulkomaisen järjestön säännöt.
- Kesäkuun 12 (25) pn jälkeen.* Lenin kirjoittaa avoimen kirjeen „Leipziger Volkszeitungin” („Leipzigin Kansanlehdessä”) toimitukselle, jossa protestoi sitä vastaan, että Kautsky valaisee väärin VSDTP:ssä tapahtunutta kahtiajakaantumista.
- Kesäkuu, 13 (26).* „Proletari” lehden 5. numerossa julkaistaan Leninin artikkelit „Porvariston petturuuden ensi askeleita” ja „Valkohansikkaisia „vallankumousmiehiä””.

- Kesäkuu, ennen
14 (27) päivää.* Lenin järjestää „Tiedoituksen VSDTP:n III edustajakokouksesta” ja edustajakokouksen tärkeimpien päätösten julkaisemisen saksan ja ranskan kielellä.
- Kesäkuu, 20
(heinäkuu, 3).* „Proletari” lehden 6. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset „Proletariaatin taistelu ja porvariston renginpalvelukset” (pääkirjoitus) ja menshevikkien Geneven konferenssia koskeva „Kolmas askel taaksepäin”.
- Kesäkuu, 21
(heinäkuu, 4).* Kirjeessään Kansainväliselle sosialistiselle toimistolle Lenin pyytää julkaisemaan kaikkien maiden työläisille osoitetun vetoomuksen, jossa kehoitetaan ehkäisemään panssarilaiva „Potjomkinilla” puhjennun kapinan kukistaminen.
- Kesäkuu, 27
(heinäkuu, 10).* „Proletari” lehden 7. numerossa julkaistaan Leninin kirjoitukset: „Vallankumousarmeija ja vallankumoushallitus” (pääkirjoitus), „Venäjän tsaari etsii suojaa omaa kansaansa vastaan Turkin sulttaanilta” ja „Porvaristo hieroo kauppoja itsevaltiuden kanssa, itsevaltius hieroo kauppoja porvariston kanssa”.
- Kesäkuun loppu.* Lenin antaa Venäjälle matkustavan M. I. Vasiljev-Juzhinin tehtäväksi ottaa yhteyden sosialidemokraattiseen järjestöön, joka johtaa Mustan meren laivastossa ja panssarilaiva „Potjomkinilla” puhjennutta kapinaa.
- Kesä—heinäkuu.* Lenin kirjoittaa julisteen „Kolme perustuslakia eli kolme valtiorakenteen muotoa”.
- Lenin kirjoittaa kirjaa „Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa”.
-

SISÄLTÖ

Esipuhe	IX
ITSEVALTIUS JA PROLETARIAATTI.....	1—13
PROLETAARIEN HYVISTÄ MIELENOSOITUKSISTA JA ERÄIDEN INTELLIGENTTIEN HUONOISTA PÄATELMISTÄ	14—19
ON AIKA LOPETTAÄ	20—24
KOMITEOIDEN KONFERENSSEJA	25
VENÄJÄN UUSI LAINA	26—27
A. A. BOGDANOVILLE.....	28—32
PORT ARTHURIN KUKISTUMINEN	33—41
EI SATAKIELTÄ TARUILLA RUOKITA	42—48
KIRJE BOLSHEVIKKIEN ZORICHIN RYHMÄLLE	49—51
KIRJE J. D. STASOVALLE JA MOSKOVAN VANKILASSA OLEVILLE TOVEREILLE	52—56
VALLANKUMOUS VENÄJÄLLÄ	57
TYÖVAENDEMOKRATIA JA PORVARILLINEN DEMOKRATIA	58—67
NARODNIKKILAISUUDESTA MARXILAISUUTEEN. <i>Ensimmäinen artikkeli</i>	68—75
PIETÄRIN LAKKO	76—79
MEIKALÄISET TARTUFFET	80—81
VALLANKUMOUKSEN ALKU VENÄJÄLLÄ	82—85

VALLANKUMOUKSELLISET PÄIVÄT.....	87—110
1. Mitä tapahtuu Venäjällä?	89
2. Pappi Gapon	92
3. Pietarin taistelun suunnitelma	94
4. Lisäys artikkeliin „Pietarin taistelun suunnitelma”	97
5. „Tsaari-isä” ja barrikadit	98
6. Ensi askeleita	101
7. Verisunnuntain aatto.....	105
8. Surmattujen ja haavoitettujen lukumäärä	108
9. Barrikaditaisteluja	109
 TSAARIN RAUHA	 111
 LYHYT KATSAUS KAHTIAJAKAANTUMISEEN VSDTP:ssa	 112—118
Kirje Greulichille	113
 TREPOV ISÄNNÖI	 119—122
 PIETARI TAMMIKUUN 9 pn JÄLKEEN.....	 123—124
 ENSIMMÄISIÄ OPETUKSIA	 125—129
 KIRJE A. A. BOGDANOVILLE JA S. I. GUSEVILLE	 130—134
 KAKSI TAKTIIKKAA	 135—144
 TAISTELUSOPIMUKSESTA KAPINAA VARTEN.....	 145—153
 ONKO MEIDÄN JÄRJESTETTÄVÄ VALLANKUMOUS?	 154—163
 PUOLUEEN III EDUSTAJAKOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISESTA	 164—166
 UUSISKRALAISESTA LEIRISTÄ	 167
 KIRJE JÄRJESTÖILLE VENÄJÄLLÄ	 168—169
 III EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTÖSTEN YLEINEN SUUNNITELMA	 170—175
 VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSIA	 177—183
1. Päätöslauselma menshevikkien eli uusiskralaisten hajoittavasta käyttäytymisestä	179
2. Päätöslauselma Plehanovin käyttäytymisestä puoluekriisin yhteydessä	180
3. Päätöslauselma uusiskralaisten periaatteellisesta kannasta	181
4. Päätöslauselma työläisten ja intelligenttien suhteista sosialidemokraattisessa puolueessa	182

KESKUKSIA KOSKEVAN SAANTOJEN PYKÄLÄN MUUTTAMINEN.....	184—186
KYSYMYSKAAVAKE. <i>Puolueen III edustajakokousta varten</i>	187—188
ESIPUHE KIRJASEEN „POLIISIDEPARTEMENTIN JOHTAJAN LOPUHININ VIRKAKIRJELMÄ”	189—192
KOMMUUNI-AIHEISEN LUENNON JÄSENNYS	193—196
UUSIA TEHTÄVIÄ JA UUSIA VOIMIA	199—209
OSVOBOZHDENIJELAISET JA UUSISKRALAISET, MONARKISTIT JA GIRONDISTIT	210—211
LOPUTTOMIA VERUKKEITA	212—213
KETÄ HE AIKOVAT PETTÄÄ?	214—216
PROLETARIAATTI JA PORVARILLINEN DEMOKRATIA	217—219
PROLETARIAATTI JA TALONPOIKAISTO	220—225
KATUTAISTELUSTA. (<i>Kommuunin kenraalin neuvoja</i>).....	226—227
ENSIMMÄINEN ASKEL	228—233
PUOLUEOHJELMAN HISTORIASTA	234
AGRAARIOHJELMASTAMME. (<i>Kirje III edustajakokoukselle</i>)	235—240
BONAPARTELAISTEN EDESOTTAMUKSIA	241—245
VUODEN 1789 VAIKO 1848 TYYPPINEN VALLANKUMOUS?	246—248
PUOLUEELLE.....	249—250
TOINEN ASKEL	251—255
EUROOPPALAINEN PÄÄOMA JA ITSEVALTIUS.....	256—263
SOSIALIDEMOKRATIA JA VALIAIKAINEN VALLANKUMOUS- HALLITUS.....	265—282
I	267
II	271
III	276
IV	278
PROLETARIAATIN JA TALONPOIKAISTON VALLANKUMOUKSEL- LINEN DEMOKRAATTINEN DIKTATUURI	283—293

RANSKALAIS-VENÄLÄISIÄ „VOITELU“-TAPOJA!	294—295
OMAT VIAT TOISEN NISKOILLE	296—304
LIBERAALIEN AGRAARIOHJELMA	305—312
MARX AMERIKKALAISESTA „MUSTASTA JAOSTA”	313—319
PALJASTETTU NEUVOSTO	320—324
AVOIN KIRJE VSDTP:n NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE TOV. PLEHANOVILLE	325—333
III EDUSTAJAKOKOUSTA KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ.....	334—335
TOUKOKUUN 1 PÄIVÄN LENTOLEHTISEN JÄSENNYS	336—337
TOUKOKUUN 1 PÄIVÄ	338—341
PERUSTUSLAKIBASAARI.....	342—346
PUOLUEJÄRJESTÖJEN KAKSIVIIKKOISISTA SELOSTUKSISTA	347—348
<i>VSDTP:n III EDUSTAJAKOKOUS vuoden 1905 huhtikuun 12 (25)—huhtikuun 27 (toukokuun 10) pnä</i>	349—414
1. PUHE EDUSTAJAKOKOUKSEN LAILLISUUDESTA HUHTI- KUUN 13 (26) PÄNÄ	353
2. PUHE KASAANIN JA KUBANIN KOMITEAIN TÄYSOIKEUK- SISUUDESTA HUHTIKUUN 14 (27) PÄNÄ	355
3. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS VSDTP:n SUHTEESTA ASEEL- LISEEN KAPINAAN	358
4. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS ASEELLISESTA KAPINASTA	359
5. PUHE ASEELLISTA KAPINAA KOSKEVASTA KYSYMYK- SESTÄ HUHTIKUUN 15 (28) PÄNÄ	360
6. PUHE ASEELLISTA KAPINAA KOSKEVASTA KYSYMYK- SESTÄ HUHTIKUUN 16 (29) PÄNÄ	361
7. PÄÄTÖSLAUSELMA ASEELLISESTA KAPINASTA	363
8. PUHE SUHTAANTUMISESTA HALLITUKSEN TAKTIikkaAN KUMOUKSEN AATTONA HUHTIKUUN 18 (TOUKO- KUUN 1) PÄNÄ	365
9. LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN KYSYMYKSESTÄ, JOKA KOSKEE SUHTAANTUMISTA HALLITUKSEN POLITIIK- KAAN KUMOUKSEN AATTONA JA SEN HETKELLÄ	366
10. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS VSDTP:n AVOINTA POLIIT- TISTA ESIINTYMISTÄ KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ	367

11. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS	SOSIALIDEMOKRATIAN OSALLISTUMISESTA VALIAIKAISEEN VALLANKUMOUS-HALLITUKSEEN	369
12. LISÄYS PÄÄTÖSLAUSELMAAN	SOSIALIDEMOKRATIAN OSALLISTUMISESTA VALIAIKAISEEN VALLANKUMOUS-HALLITUKSEEN	371
13. SELOSTUS	SOSIALIDEMOKRATIAN OSALLISTUMISESTA VALIAIKAISEEN VALLANKUMOUS-HALLITUKSEEN HUHTIKUUN 18 (TOUKOKUUN 1) PÄÄTÖS	372
14. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS	VALIAIKAISESTA VALLANKUMOUS-HALLITUKSESTA	387
15. PUHE VALIAIKAISTA	VALLANKUMOUS-HALLITUKSESTA KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN KORJAUSEHDOTUKSISTA HUHTIKUUN 19 (TOUKOKUUN 2) PÄÄTÖS	389
16. SELOSTUS	TALONPOIKAISLIIKKEEN TUKEA KOSKEVASTA PÄÄTÖSLAUSELMASTA HUHTIKUUN 19 (TOUKOKUUN 2) PÄÄTÖS	391
17. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS	TALONPOIKAISLIIKKEEN TUKEA KOSKEVASTA PÄÄTÖSLAUSELMASTA HUHTIKUUN 19 (TOUKOKUUN 2) PÄÄTÖS	396
18. PUHE TYÖLÄISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEITA	SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ HUHTIKUUN 20 (TOUKOKUUN 3) PÄÄTÖS	398
19. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS	TYÖLÄISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEISTA SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ	400
20. HUOMAUTUS KÄSITELTÄESSÄ	PÄÄTÖSLAUSELMAA TYÖLÄISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEISTA SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ HUHTIKUUN 22 (TOUKOKUUN 5) PÄÄTÖS	402
21. PUHE TYÖLÄISTEN JA INTELLIGENTTIEN SUHTEITA	SOSIALIDEMOKRAATTISISSA JÄRJESTÖISSÄ KOSKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN KÄSITTELYJÄRJESTYKSESTÄ HUHTIKUUN 22 (TOUKOKUUN 5) PÄÄTÖS	403
22. PUHE PUOLUESÄÄNTÖJEN KÄSITTELYN YHTEYDESSÄ	HUHTIKUUN 21 (TOUKOKUUN 4) PÄÄTÖS	404
23. PUHE PUOLUESÄÄNTÖJEN	9. §:n SANAMUODOSTA HUHTIKUUN 21 (TOUKOKUUN 4) PÄÄTÖS	406
24. PUHE SOPIMUKSEN SOLMIMISESTA	SOSIALISTIVALLANKUMOUKSELLISTEN KANSSA HUHTIKUUN 23 (TOUKOKUUN 6) PÄÄTÖS	407

25. PUHE KESKUSKOMITEAN TOIMINTASELOSTUKSEN JOHDOSTA HUHTIKUUN 25 (TOUKOKUUN 8) PÄÄ	412
26. PÄÄTÖSLAUSELMA EDUSTAJAKOKOUKSEN PÖYTÄKIRJOJEN JULKAISEMISESTA	413
27. PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS KAUKASIAN TAPAHTUMIEN JOHDOSTA	414
POLIITTISIA SOFISMEJA	415—423
TIEDOTUS VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTISEN TYÖVÄENPUOLUEEN III EDUSTAJAKOKOUKSESTA	424—430
EDUSTAJAKOKOUKSEN KONSTITUOIMISESTA	431—432
KOLMAS EDUSTAJAKOKOUS	433—440
VOITTOISA VALLANKUMOUS	441—442
POLITIIKAN SEKOITTAMISESTA PEDAGOGIIKAN KANSSA	443—446
KIRJE KANSAINVÄLISELLE SOSIALISTISELLE TOIMISTOLLE	447
VANHOILLISEN PORVARISTON NEUVOJA	448—451
VÄLIAIKAISESTA VALLANKUMOUSSHALLITUKSESTA	453—474
<i>Ensimmäinen artikkeli.</i> Plehanovin historiallinen selitys	455
<i>Toinen artikkeli.</i> Ainoastaanko alhaaltakäsin vai sekä alhaalta- että ylhäältäkäsin?	466
PERINPOHJAINEN TAPPIO	475—479
VALLANKUMOUSTAISTELU JA LIBERAALINEN MEKLAUS	480—488
JUUTALAISILLE TYÖLÄISILLE	489—492
UUSI VALLANKUMOUKSELLINEN TYÖVÄENLIITTO	493—505
VALLANKUMOUKSELLISEN PROLETARIAATIN DEMOKRAATTISET TEHTÄVÄT	506—513
PORVARISTON PETTURUUDEN ENSI ASKELEITA	514—520
VALKOHANSIKKAISIA „VALLANKUMOUSMIEHIIÄ”	521—526
AVOIN KIRJE „LEIPZIGER VOLKSZEITUNGIN” TOIMITUKSELLE	527—529
KUVA VÄLIAIKAISESTA VALLANKUMOUSSHALLITUKSESTA	530—532

PROLETARIAATIN TAISTELU JA PORVARISTON RENGINPALVELUKSET	533—539
KOLMAS ASKEL TAAKSEPÄIN	540—550
KANSAINVALISELLE SOSIALISTISELLE TOIMISTOLLE.....	551—552
KOLME PERUSTUSLAKIA ELI KOLME VALTIORAKENTEN MUOTOA.....	553—555
VALLANKUMOUSARMEIJA JA VALLANKUMOUSSHALLITUS... ..	556—564
VENÄJÄN TSAARI ETSII SUOJAA OMAA KANSAANSA VASTAAN TURKIN SULTTAANILTA	565—569
PORVARISTO HIEROO KAUPPOJA ITSEVALTIUDEN KANSSA, ITSEVALTIUS HIEROO KAUPPOJA PORVARISTON KANSSA	570—572
<i>Huomautuksia</i>	573—588
<i>Tietoja V. I. Leninin elämästä ja toiminnasta</i>	589—599

KUVAT

Bolshevistisen „Vperjod” lehden 1. numeron etusivu, tammi-kuun 4 p:nä 1905 (joulukuun 22 p:nä 1904), jossa julkaistiin V. I. Leninin artikkeli „Itsevaltius ja proletariaatti”.....	3
V. I. Leninin käsikirjoituksen „Uusia tehtäviä ja uusia voimia” ensimmäinen sivu.— V. 1905	197
V. I. Leninin „Proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellinen demokraattinen diktatuuri” kirjusen kansilehti. VSDTP:n Kaukasian Liiton julkaisu.— V. 1905	285
Kansilehti kirjasta „VSDTP:n III sääntömääräinen edustajakokous. Pöytäkirjojen täydelliset tekstit”. Keskuskomitean julkaisu, Geneve, v. 1905	351
Bolshevistisen „Proletari” lehden vuoden 1905 toukokuun 27 (14) p:n 1. numeron etusivu, jolla julkaistiin V. I. Leninin artikkeli „Tiedotus Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen III edustajakokouksesta” ja edustajakokouksen tärkeimmät päätöslauselmat.....	425

Karjalais-Suomalainen SNT
Kulttuuriasiain ministeriön
Poligrafizdatin
Sortavalan kirjapaino

Sortavala, Karjalankatu, 32
